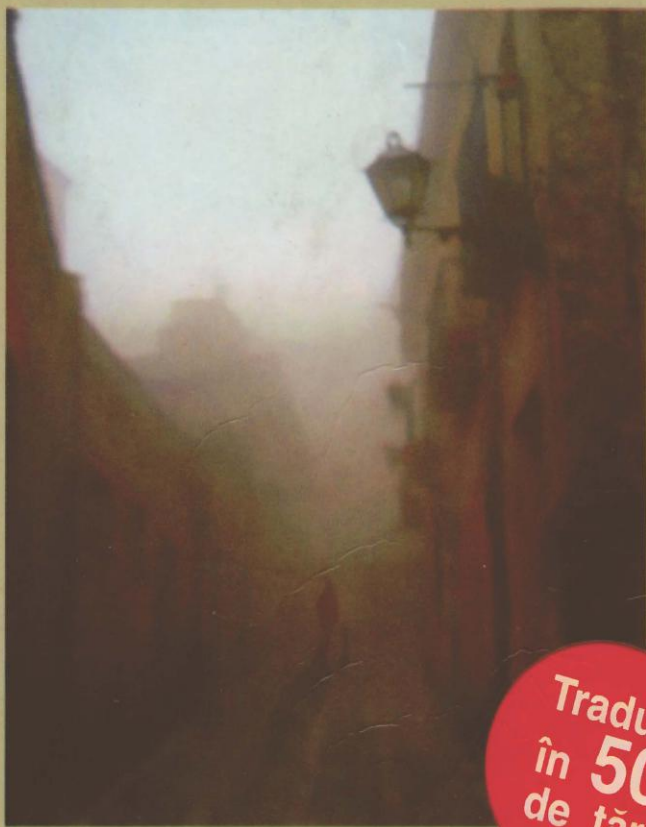

B
BIBLIOTECA POLIROM

Carlos Ruiz Zafón

Tradus
în 50
de țări

Umbra vântului

„O lectură splendidă.“ – Stephen King

POLIROM

**Seria de literatură universală a BIBLIOTECII POLIROM
este coordonată de Denisa Comănescu.**

Carlos Ruiz Zafón, *La sombra del viento*

© Carlos Ruiz Zafón , 2001

© 2005 by Editura POLIROM, pentru prezenta traducere

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4, P.O. Box 266, 700506

București, B-dul I.C. Brătianu nr. 6, et. 7, ap. 33, O.P. 37 ;

P.O. Box 1-728, 030174

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

RUIZ ZAFÓN, CARLOS

**Umbra vîntului / Carlos Ruiz Zafón ; trad. din lb. spaniolă
și note de Dragoș Cojocaru. – Iași : Polirom, 2005**

ISBN 973-46-0024-9

I. Cojocaru, Dragoș (trad.)

821.134.2-31=135.1

Printed in ROMANIA

Carlos Ruiz Zafón

Umbra vîntului

Traducere din limba spaniolă
și note de Dragoș Cojocaru

POLIROM
2005

Carlos Ruiz Zafón s-a născut la Barcelona în 1964. A lucrat în domeniul publicității. A debutat cu literatură pentru copii, prima sa carte, *Prințul ceții* (1993), obținând Premiul Edebé. I-au urmat romanele *Palatul de la miazănoapte* (1994), *Lumini de septembrie* (1995) și *Marina* (1999). În momentul de față, lucrează ca scenarist la Los Angeles. Colaborează la revistele *La Vanguardia* și *El País*. Romanul *Umbra vântului* (2001) a figurat ca finalist la premiul pentru roman Fernando Lara (2001) și la Premiul Llibreter (2002) și a fost desemnată cea mai bună carte a anului 2002 de cititorii revistei *La Vanguardia*. Bestseller internațional, *Umbra vântului* a cunoscut peste douăzeci de ediții în Spania, unde a depășit un milion de exemplare vândute, și a fost tradus în cincizeci de țări. În anul 2004, romanul *Umbra vântului* a fost distins, în Franța, cu prestigiosul Prix du Meilleur Livre Étranger.

Ne aflăm în Barcelona anului 1945. Într-o dimineață cețoasă, domnul Sempere, proprietar al unui anticariat din inima orașului vechi, își duce fiul, Daniel, la Cimitirul Cărților Uitate, o clădire impunătoare, veche și sumbră, plină de volume ale unor autori necunoscuți sau uitați, cărți aduse de oameni care au ținut să le ferească de părăsire, de indiferență sau de dispariție. Potrivit tradiției, cine intră pentru prima oară trebuie să adopte o carte și, dintre miile de tomuri, Daniel se simte atras de *Umbra vântului* de Julián Carax, un roman misterios, pe care, ajuns acasă, îl citește dintr-o suflare în aceeași noapte. Începând chiar de a doua zi, o mulțime de oameni își doresc să pun mîna pe cartea cu pricina, pînă atunci lăsată pradă uitării: unii vor să o cumpere plătind mai mult decît valorează, alții o caută ca să o ardă...

Din cauza cărții, în anii următori Daniel se pomenește implicat într-o serie de intrigi și de crime, trecînd prin numeroase primejdii. Roman de suspans, roman istoric și de dragoste, *Umbra vântului* este și o meditație profundă asupra destinului omului și a reflexului acestuia în opera de artă, între peren și efemer.

*Lui Joan Ramon Planas,
care ar merita ceva mai bun*

Cimitirul Cărților Uitate

Încă îmi amintesc dimineța aceea cînd tata m-a dus pentru prima oară să vizitez Cimitirul Cărților Uitate. Se cerneau primele zile ale verii lui 1945 și umblam pe străzile unei Barcelone prinse sub ceruri de cenușă și sub un soare de abur care se revărsa peste Rambla de Santa Mónica într-o ghirlandă de aramă lichidă.

— Daniel, ce-ai să vezi astăzi n-ai să poți povesti nimănui, m-a avertizat tata. Nici prietenului tău Tomás. Nimănui.

— Nici măcar mamei? am întrebat eu cu jumătate de glas.

Tata oftă, ascunzîndu-se în acel zîmbet trist care îl urmărea ca o umbră de-a lungul vieții.

— Ba sigur că da, a răspuns cu capul plecat. Față de ea n-avem secrete. Ei poți să-i povestești orice.

La scurtă vreme după războiul civil, o epidemie de holeră o luase pe mama. Am îngropat-o la Montjuïc în ziua cînd împlineam patru ani. Îmi amintesc doar că a plouat toată ziua și toată noaptea, iar cînd l-am întrebat pe tata dacă cerul plîngea, n-a avut glas să-mi răspundă. Șase ani mai târziu, absența mamei continua să fie pentru mine un miraj, o liniște strigătoare pe care încă nu mă deprinsesem s-o fac să tacă prin cuvinte. Tata și cu mine locuiam într-un mic apartament de pe strada Santa Ana, lângă piața bisericii. Apartamentul era situat chiar deasupra librăriei specializate în ediții de colecție și în cărți uzate moștenite de la bunicul meu, un bazar fermecat despre care tata era încredințat că într-o zi avea să treacă în mîinile mele. Am copilărit printre cărți, făcîndu-mi prieteni invizibili în pagini care se descompuneau în pulbere și al căror miros încă îl mai păstrez pe mîini. De mic mă obișnuisem să ațipesc în timp ce îi povesteam mamei, în penumbra camerei mele, întîmplările de peste zi,

peripețiile mele de la colegiu, ce învățasem în ziua aceea... Nu puteam să-i aud vocea ori să-i simt atingerea, însă lumina și căldura ei ardeau în fiecare colț al acelei case, iar eu, cu credința celor ce încă își pot număra anii pe degetele de la mâini, eram convins că, dacă închideam ochii și îi vorbeam, ea m-ar fi putut auzi de unde se afla. Uneori, tata mă asculta din sufragerie și plîngea pe ascuns.

Îmi amintesc că, în acea dimineață de iunie, m-am trezit țipînd. Inima îmi bătea în piept de parcă sufletul ar fi vrut să-și deschidă drum și s-o ia la goană pe scări în jos. Tata a dat fuga speriat în cameră și m-a luat în brațe, încercînd să mă potolească.

— Nu pot să-mi amintesc fața ei. Nu pot să-mi amintesc fața mamei, am murmurat cu răsufierea tăiată.

Tata m-a îmbrățișat cu putere.

— Nu te teme, Daniel. Am să-mi aduc aminte eu pentru amîndoi.

Ne-am privit în penumbră, căutînd cuvinte care nu existau. Aceea a fost prima oară cînd mi-am dat seama că tata îmbătrînea și că ochii lui, ochi de ceață și de înfrîngere, priveau mereu îndărăt. S-a ridicat în picioare și a tras perdelele ca să lase să pătrundă lumina blîndă a zorilor.

— Hai, Daniel, îmbracă-te. Vreau să-ți arăt ceva, mi-a zis.

— Acuma? La cinci dimineața?

— Există lucruri care nu se pot vedea decît pe întuneric, a insinuat tata, arborînd un zîmbet enigmatic pe care probabil îl împrumutase din vreun volum de Alexandre Dumas.

Străzile încă lîncezeau în cețurile și răcoarea nopții cînd am ieșit în poartă. Felinarele de pe Rambla desenau un bulevard de aburi, clipind în timp ce orașul se dezmorțea și se desprindea din deghizarea lui de acuarelă. Ajungînd pe strada Arco del Teatro, ne-am avîntat spre Raval pe sub arcada ce promitea o boltă de ceață albastră. L-am urmat pe tata pe drumul acela îngust, mai curînd cicatrice decît stradă, pînă cînd luminile de pe Rambla s-au pierdut în urma noastră. Limpezimea zorilor se filtra de pe balcoane și cornișe în raze de lumină piezișe ce nu ajungeau să mîngîie pămîntul. În cele din urmă, tata s-a oprit dinaintea unei porți mari din lemn sculptat, înnegrită de vreme și de umezeală. În fața

noastră se ridica ceea ce mi s-a părut a fi cadavrul părăsit al unui palat sau un muzeu de ecouri și de umbre.

— Daniel, ce-ai să vezi astăzi n-ai să poți povesti nimănui, m-a avertizat tata. Nici prietenului tău Tomás. Nimănui.

Un omuleț cu trăsături de pasăre răpitoare și cu o chică argintie ne-a deschis ușa. Privirea lui acvilină s-a oprit asupra mea, impenetrabilă.

— Bună ziua, Isaac. Acesta e fiul meu Daniel, a anunțat tata. În curînd va împlini unsprezece ani, iar într-o bună zi se va ocupa de librărie. A ajuns la vîrsta potrivită ca să cunoască locul ăsta.

Numitul Isaac ne-a poftit să intrăm cu o ușoară încuviințare. O penumbră albăstrie învăluia totul, insinuînd numai crîmpeie dintr-o scară de marmură și o galerie de fresce populate cu figuri de îngeri și de creaturi fabuloase. L-am urmat pe paznic de-a lungul aceluia coridor de palat și am ajuns într-o mare sală circulară unde o adevărată bazilică de neguri zăcea sub o cupolă sfîșiată de fascicule de lumină ce atîrnau din înalt. Un labirint de coridoare și de rafturi ticsite cu cărți urca de la bază spre vîrf, configurînd un stup urzit din tuneluri, scări, platforme și punți ce lăsau să se ghicească o gigantică bibliotecă de o geometrie imposibilă. M-am uitat la tata, cu gura căscată. El mi-a zîmbit, făcîndu-mi cu ochiul.

— Daniel, bine ai venit în Cimitirul Cărților Uitate.

Presărate pe culoare și pe platformele bibliotecii se profilau mai multe siluete. Unele dintre ele s-au întors să salute de la distanță, și am recunoscut chipurile mai multor colegi de-ai tatei din tagma librarilor de modă veche. În ochii mei de copil de zece ani, acei indivizi apăreau ca o confrerie secretă de alchimiști conspirînd fără știrea lumii. Tata a îngenuncheat lîngă mine și, privindu-mă țintă în ochi, mi-a vorbit cu glasul șoptit al promisiunilor și al confidențelor.

— Locul ăsta e un mister, Daniel, un sanctuar. Fiecare carte, fiecare tom pe care-l vezi are suflet. Sufletul celui care l-a scris și sufletul celor care l-au citit, l-au trăit și l-au visat. Ori de cîte ori o carte își schimbă proprietarul, ori de cîte ori privirea alunecă pe paginile ei, spiritul său crește și

se întărește. Cu mulți ani în urmă, cînd tatăl meu m-a adus aici pentru prima oară, locul ăsta era deja bătrîn. Poate la fel de bătrîn ca orașul însuși. Nimeni nu știe cu siguranță de cînd există sau cine au fost cei care l-au creat. Am să-ți spun ceea ce tatăl meu mi-a spus mie. Cînd o bibliotecă dispăre, cînd o librărie își închide porțile, cînd o carte se pierde în uitare, cei care cunoaștem acest loc, paznicii, avem grijă să ajungă aici. În locul acesta, cărțile de care nimeni nu-și mai amintește, cărțile care s-au pierdut în timp trăiesc pentru totdeauna, așteptînd să ajungă într-o bună zi în mîinile unui nou cititor, ale unui nou spirit. În librărie noi le vindem și le cumpărăm, însă în realitate cărțile nu au stăpîn. Fiecare carte pe care o vezi aici a fost cel mai bun prieten al cuiva. Acum nu ne mai au decît pe noi, Daniel. Crezi că vei putea să păstrezi secretul ăsta?

Privirea mea s-a pierdut în imensitatea aceluia loc, în lumina lui fermecată. Am încuviințat, iar tata mi-a zîmbit.

— Și știi care-i partea cea mai bună? m-a întrebat.

Am tăgăduit în tăcere.

— Există obiceiul ca, atunci cînd cineva vizitează pentru prima oară locul ăsta, să aleagă o carte, pe oricare ar prefera-o, și s-o adopte, asigurîndu-se că nu va dispărea niciodată, că va rămîne vie pentru totdeauna. E o promisiune foarte importantă. Pe toată viața, mi-a explicat tata. Azi e rîndul tău.

Vreme de aproape o jumătate de ceas m-am perindat prin meandrele aceluia labirint ce mirosea a hîrtie veche, a praf și a magie. Mi-am lăsat mîna să străbată bulevardele unor cotoare expuse, ispitindu-mă să aleg. Am întrezărit, printre titlurile roase de vreme, cuvinte în limbi pe care le recunoșteam și zeci de altele pe care eram incapabil să le cataloghez. Am străbătut culoare și galerii în spirală populate cu sute, mii de tomuri ce păreau să știe mai multe în privința mea decît eu despre ele. În scurt timp, m-a năpădit ideea că în spatele copertelor fiecăreia din acele cărți se deschidea un univers infinit ce trebuia explorat și că, dincolo de acele ziduri, lumea lăsa viața să treacă în după-amieze de fotbal și în seriale de radio, mulțumindu-se cu perspectiva propriului buric și cam atît. Poate că a fost acest gînd, poate că hazardul

sau ruda sa ilustră, destinul, însă chiar în clipa aceea am știut că alesesem cartea pe care aveam s-o adopt. Ori poate că ar trebui să spun cartea care avea să mă adopte pe mine. Se deslușea timid la capătul unui raft, legată în piele de culoarea vinului și susurîndu-și titlul în litere aurite ce ardeau în lumina distilată de cupola din înalt. Am înaintat pînă la ea și am dezmiardat literele cu buricul degetelor, citind în tăcere.

Umbra vîntului
Julián Carax

Nu auzisem niciodată de acest titlu ori de autor, însă prea puțin mi-a păsat. Hotărîrea era luată. De ambele părți. Am luat cartea cu cea mai mare grijă și am răsfoit-o, lăsîndu-i paginile să filfie. Eliberată din celula ei de pe raft, cartea a exhalat un nor de praf aurit. Satisfăcut de alegere, m-am întors pe urmele pașilor mei prin labirint purtîndu-mi cartea sub braț, cu un zîmbet întipărit pe buze. Poate că atmosfera vrăjită a locului mă subjugase, însă am avut certitudinea că acea carte stătuse acolo să mă aștepte de ani de zile, probabil dinainte ca eu să mă fi născut.

În după-amiaza aceea, după ce ne-am întors în apartamentul de pe strada Santa Ana, m-am refugiat în camera mea și am hotărît să citesc primele rînduri ale noului meu prieten. Înainte să-mi dau seama, am fost subjugat în mod iremediabil. Romanul relata povestea unui om aflat în căutarea adevăratului său tată, pe care nu ajunsese să-l cunoască și de a cărui existență aflase datorită ultimelor cuvinte rostite de mama sa pe patul de moarte. Povestea acelei căutări se transforma într-o odisee fantasmagorică în care protagonistul lupta ca să-și recupereze o copilărie și o tinerețe pierdute și în care, încetul cu încetul, descopeream umbra unei iubiri blestemată a cărei amintire avea să-l urmărească pînă la capătul zilelor lui. Pe măsură ce avansam, structura povestirii a început să-mi amintească de una din acele păpuși rusești care conțin nenumărate miniaturi ale lor însele. Pas cu pas, narațiunea se descompunea într-o mie de povești, ca

și cum povestirea ar fi pătruns într-o galerie de oglinzi, iar identitatea ei s-ar fi scindat într-o mulțime de reflexe diferite și, în același timp, unul singur. Minutele și orele s-au scurs ca un miraj. Cîteva ceasuri mai tîrziu, prins în mrejele povestirii, abia mi-am dat seama cum clopotele catedralei băteau miezul nopții, în depărtare. Îngropat în lumina arămie proiectată de veioză, m-am scufundat într-o lume de imagini și senzații cum nu mai cunoscusem nicicînd. Personaje ce mi s-au înfățișat la fel de reale precum aerul pe care-l respiram m-au tîrît într-un tunel de aventură și mister din care nu voiam să mai scap. Pagină după pagină, m-am lăsat învăluit de farmecul povestirii și al lumii ei, pînă cînd suflarea dimineții mi-a dezmiardat fereastra și ochii mei istoviți au alunecat peste ultima filă. M-am întins în penumbra albăstrie a zorilor cu cartea pe piept și am ascultat rumoarea orașului adormit picurînd peste acoperișurile presărate cu purpură. Visul și oboseala îmi băteau la ușă, însă m-am împotrivit să închin steagul. Nu voiam să pierd vraja poveștii și nici să spun adio personajelor ei.

O dată l-am auzit pe un client obișnuit al librăriei tatei zicînd că puține lucruri îl marchează pe un cititor atît de mult ca prima carte care își deschide cu adevărat drum spre inima lui. Acele prime imagini, ecoul cuvintelor pe care credem că le-am lăsat în urmă ne însoțesc toată viața și clădesc în memoria noastră un palat unde, mai devreme sau mai tîrziu – indiferent cîte cărți am citi, cîte lumi am descoperi, cîte am învăța și cîte am uita –, ne vom întoarce. Pentru mine, aceste pagini fermecate vor fi mereu cele pe care le-am întîlnit pe culoarele din Cimitirul Cărților Uitate.

Zile de cenușă

—

1945-1949

Un secret valorează atît cît valorează cei de care trebuie să-l păzim. Cînd m-am trezit, primul meu impuls a fost să-l fac părtaş la existența Cimitirului Cărților Uitate pe cel mai bun prieten al meu. Tomás Aguilar era un coleg de școală care își dedica timpul liber și talentul inventării unor mașinării cît se poate de ingenioase, însă de o slabă aplicație practică, precum săgeata aerostatică ori titirezul-dinam. Nimeni nu era mai potrivit decît Tomás pentru împărtășirea acelui secret. Visînd cu ochii deschiși, mi-l închipuiam pe prietenul meu Tomás și pe mine, dotați amîndoi cu lanterne și cu busole, gata să dezvăluim tainele acelei catacombe bibliografice. Apoi, amintindu-mi de promisiunea făcută, am hotărît că împrejurările recomandau ceea ce în romanele polițiste se numea un alt *modus operandi*. La prînz, l-am abordat pe tata ca să-l chestionez în privința acelui volum și a lui Julián Carax, despre care, în entuziasmul meu, îmi închipuiam că se bucurau de celebritate în lumea întreagă. Planul meu era să pun mîna pe toate operele lui și să le citesc de la cap la coadă în mai puțin de o săptămînă. Nu mică mi-a fost surpriza cînd am descoperit că tata, librar de mare clasă și bun cunoscător al cataloagelor editoriale, nu auzise niciodată de *Umbra vîntului* sau de Julián Carax. Intrigat, tata a cercetat pagina cu datele ediției.

— După cît scrie aici, volumul ăsta face parte dintr-o ediție de două mii cinci sute de exemplare tipărită la Barcelona de Cabestany Editores, în decembrie 1935.

— Știi editura asta?

— Au închis-o acum doi ani. Dar ediția originală nu-i asta, ci alta, din noiembrie, din același an, însă tipărită la Paris... Editura e Galliano & Neuval. Nu-mi spune nimic.

— Atunci, cartea e o traducere? am întrebat, deconcertat.
— Nu menționează ce-i. Din ce se vede aici, textul e original.
— O carte în spaniolă, editată mai întâi în Franța?
— N-o fi prima oară, cu vremurile astea, a argumentat tata. Eventual Barceló ne poate ajuta...

Gustavo Barceló era un vechi coleg al tatei, proprietar al unei librării cavernoase de pe strada Fernando, aflată în fruntea tagmei librarilor de modă veche. Trăia de-a pururi atașat de o pipă stinsă ce emana efluvii de piață persană și se descria pe sine ca fiind ultimul romantic. Barceló susținea că în genealogia sa exista o înrudire îndepărtată cu lordul Byron, în pofida faptului că el era de fel din localitatea Caldas de Montbuy. Probabil în intenția de a evidenția această conexiune, Barceló se îmbrăca în mod invariabil asemenea unui dandy din veacul al XIX-lea, etalînd fular, pantofi de lac alb și un monoclu fără dioptrii pe care, potrivit gurilor rele, nu și-l scotea nici în intimitatea closetului. În realitate, înrudirea cea mai semnificativă pentru averea sa era aceea cu propriul genitor, un industriaș ce se îmbogățise prin mijloace mai mult sau mai puțin obscure la sfîrșitul secolului al XIX-lea. După cîte mi-a explicat tata, Gustavo Barceló era, literalmente, plin de bani, iar treaba cu librăria era mai mult o pasiune decît o afacere. Iubea cărțile fără rezerve și, cu toate că nega acest lucru cu hotărîre, dacă cineva îi intra în librărie și se îndrăgostea de un exemplar al cărui preț nu și-l putea permite, îl scădea atît cît era necesar sau chiar îl dăruia, dacă estima că respectivul cumpărător era un cititor de mare clasă și nu un diletant flușturistic. Pe lîngă aceste însușiri, Barceló poseda o memorie de elefant și o pedanterie cu nimic mai prejos decît purtările și sonoritatea glasului, însă dacă cineva se pricepea la cărți ciudate, el era acela. În acea după-amiază, după ce a închis prăvălia, tata a sugerat să ne îndreptăm spre cafeneaua Els Quatre Gats de pe strada Montsió, unde Barceló și firtații lui țineau un cenacul bibliofil despre poeți blestemați, limbi moarte și capodopere lăsate în seama moliilor.

Els Quatre Gats se afla la o azvîrlitură de băț de casă și era unul din colțișoarele mele preferate din toată Barcelona.

Acolo se cunoscuseră părinții mei în '32, iar eu atribuiam parțial biletul meu de dus în viață farmecului acelei vechi cafenele. Dragoni din piatră străjuiau fațada ținută într-o răspîntie de umbre, iar felinarele ei cu gaz înghețau timpul și amintirile. Înăuntru, oamenii se contopeau cu ecourile altor epoci. Contabili, visători și ucenici de geniu stăteau la masă cu mirajele unor Pablo Picasso, Isaac Albéniz, Federico García Lorca ori Salvador Dalí. Acolo, orice coate-goale se putea simți, pentru cîteva momente, o figură istorică, la prețul unei cafele cu lapte.

— Ia te uită, Sempere, a proclamat Barceló cînd l-a văzut intrînd pe tata. Cărui fapt datorăm cinstea?

— Cinstea i-o datorăm dumneavoastră, don Gustavo, fiului meu Daniel, care tocmai a făcut o descoperire.

— Atunci luați loc lîngă noi, căci aceste efeméride trebuie să le celebrăm, a proclamat Barceló.

— Efeméride? i-am șoptit tatei.

— Barceló se exprimă numai în proparoxitone, mi-a răspuns tata în șoaptă. Tu nu spune nimic, fiindcă își ia nasul la purtare.

Cenacliștii ne-au făcut loc în cercul lor și Barceló, căruia îi plăcea să se arate strălucitor în public, a stăruit să ne invite.

— Ce vîrstă are țîngăul? s-a interesat Barceló, privindu-mă chiorîș.

— Aproape unșpe ani, am declarat eu.

Barceló mi-a zîmbit, ghiduș.

— Adică zece. Nu-ți pune ani în plus, gîzuliță, că are să ți-i pună viața.

Mai mulți cenacliști și-au murmurat asentimentul. Barceló i-a făcut semn unui ospătar ce arăta de parcă tocmai urma să fie declarat monument istoric să se apropie să ia comanda.

— Un coniac pentru amicul meu Sempere, din acela bun, iar pentru vlăstar un lapte bătut, că are de crescut. A, și aduceți cîteva feliuțe de șuncă, dar să nu fie ca acelea de mai înainte, da, că pentru cauciuc există firma Pirelli, a răcnit librarul.

Ospătarul a încuviințat și a plecat, tîrîndu-și picioarele și sufletul.

— Ce v-am spus eu? a comentat librarul. Cum să se găsească de lucru? Dacă în țara asta oamenii nu se pensionează nici după ce mor... Uitați-vă la Cid. Într-adevăr, nu există nici o soluție.

Barceló și-a savurat pipa stinsă, privirea lui de acvilă scrutînd cu interes cartea pe care eu o țineam în mîină. În pofida înfățișării lui de comic de bîlci și a vorbăriei lungi, Barceló putea adulmeca o pradă bună așa cum lupul adulmeca sîngele.

— Să vedem, a zis Barceló, prefăcîndu-se dezinteresat. Ce-mi aduceți domniile voastre?

Am aruncat o privire spre tata. El a încuviințat. Fără alt preambul, i-am întins cartea lui Barceló. Librarul a luat-o cu o mîină expertă. Degetele lui de pianist au explorat grabnic textura, consistența și starea. Arborîndu-și zîmbetul florentin, Barceló a localizat pagina cu date tehnice și a inspectat-o cu atenția unui polițist vreme de un minut. Ceilalți îl observau în tăcere, ca și cum ar fi așteptat un miracol sau permișiunea de a respira din nou.

— Carax. Interesant, a murmurat pe un ton impenetrabil.

Am întins din nou mîina, ca să-mi recuperez cartea. Barceló și-a arcuit sprîncenele, însă mi-a înapoiat-o cu un zîmbet glacial.

— Unde ai găsit-o, puștiulică?

— E secret, am replicat, știind că tata zîmbea probabil în sinea lui.

Barceló s-a încruntat și și-a îndreptat privirea spre tata.

— Amice Sempere, fiindcă e vorba de dumneata, pentru toată stima ce-ți port și în numele îndelungatei și profunde prietenii ce ne leagă ca pe niște frați, s-o lăsăm la patruzeci de *duros* și să nu mai vorbim.

— Asta va trebui s-o discuți cu fiul meu, a spus tata. Cartea e a lui.

Barceló mi-a oferit un zîmbet luesc.

— Ce zici, tinere? Patruzeci de *duros* nu-i rău la prima vînzare... Sempere, băiatul ăsta al dumitale va face carieră în afacerea asta.

Cenacliștii au rîs la poanta lui. Barceló m-a privit satisfăcut, scoțîndu-și portofelul de piele. A numărat cei patruzeci de *duros*, care pe atunci însemnau o avere, și mi i-a întins. Eu m-am mărginit să refuz în tăcere. Barceló s-a încruntat.

— Vezi că lăcomia e un păcat mortal, nu? a zis. Hai, șaizeci de *duros* și îți deschizi un carnet de economii, că doar la vîrsta ta trebuie să te gîndești la viitor.

Am refuzat din nou. Barceló i-a aruncat tatei o privire mînioasă prin monoclul său.

— Nu te uita la mine, a zis tata. Eu am venit aici numai ca însoțitor.

Barceló a oftat și m-a cercetat pe îndelete.

— Să vedem, flăcăule, tu ce anume dorești?

— Ce doresc e să aflu cine este Julián Carax și unde pot găsi alte cărți pe care le-a scris.

Barceló a rîs pe înfundate și a vîrît la loc portofelul, reconsiderîndu-și adversarul.

— Ia te uită, un academician. Sempere, dar ce-i dai dumneata de mîncare acestui țînc? a glumit el.

Librarul s-a aplecat spre mine cu un gest confidențial și, o clipă, mi s-a părut că întrezăresc în privirea lui un respect care nu fusese acolo cu cîteva momente în urmă.

— Vom face o înțelegere, mi-a zis el. Mîine, duminică, după-amiaza, treci pe la Biblioteca Ateneului și întrebi de mine. Tu aduci cartea pentru ca eu s-o pot examina cum trebuie, iar eu îți povestesc ce știu despre Julián Carax. *Quid pro quo*.

— *Quid pro ce?*

— Latină, puștiule. Nu există limbi moarte, ci numai creiere în letargie. Parafrazînd, înseamnă că nu există *duros* de patru pesete, dar că mi-ai plăcut și am să-ți fac o favoare.

Bărbatul acela distila o oratorie în măsură să anihileze muștele în zbor, însă am bănuir că, dacă voiam să aflu ceva despre Julián Carax, mai convenabil ar fi fost să rămîn în termeni buni cu el. I-am zîmbit cu beatitudine, arătîndu-mi plăcerea produsă de latinăraia și vorbăria lui.

— Nu uita, mîine, la Ateneu, a rostit solemn librarul. Dar adu cartea, sau adio înțelegere.

— De acord.

Conversația s-a risipit încetișor în murmurul celorlalți cenacliști, alunecînd spre niște documente găsite în pivnițele de la Escorial care sugerau posibilitatea ca don Miguel de Cervantes să nu fi fost altceva decît pseudonimul literar al unei muieri toledane păroase. Barceló, absent, nu a participat la bizantina dezbatere și s-a mărginit să mă observe din spatele monoclului cu un zîmbet voalat. Sau poate că privea doar cartea pe care o țineam în mînă.

2

În duminica aceea, norii alunecaseră din cer și străzile zăceau scufundate sub o lagună de ceață deasă și arzătoare care făcea să asude termometrele de pe pereți. La jumătatea după-amiezei, cînd să tot fi fost vreo treizeci de grade, am pornit-o spre strada Canuda pentru a mă întîlni cu Barceló la Ateneu, cu cartea mea sub braț și cu un vâl de sudoare pe frunte. Ateneul era – și mai este – unul dintre multele colțuri ale Barcelonei unde secolul al XIX-lea încă nu-și primise vestea pensionării. Scara de piatră urca dintr-o curte interioară de palat pînă la o rețea fantomatică de galerii și săli de lectură unde invenții precum telefonul, aglomerația sau ceasul de mînă erau anacronisme futuriste. Portarul, ori poate că era doar o statuie în uniformă, abia dacă a clipit la sosirea mea. M-am strecurat pînă la primul etaj, binecuvîntînd paletele unui ventilator care susura printre cititorii adormiți, topindu-se ca niște cubulețe de gheață peste cărțile și ziarele lor.

Silueta lui don Gustavo Barceló se contura lîngă ferestrele unei galerii ce dădea spre grădina interioară a edificiului. În ciuda atmosferei aproape tropicale, librarul purta hainele sale obișnuite de țafandache, iar monoclul îi lucea în semiîntuneric precum o monedă pe fundul unei fîntîni. Lîngă el am deslușit o siluetă înveșmîntată într-o rochie de alpaca albă, care mi s-a părut a fi un înger sculptat în cețuri. La ecoul pașilor mei, Barceló și-a întors privirea și mi-a făcut semn să mă apropiu.

— Daniel, nu-i așa? a întrebat librarul. Ai adus cartea?

Am încuviințat de două ori și am acceptat scaunul pe care Barceló mi-l oferea lângă el și misterioasa lui însoțitoare. Preț de câteva minute, librarul s-a mărginit să zîmbească placid, străin de prezența mea. În scurt timp, mi-am pierdut orice speranță că avea să mă prezinte acelei doamne în alb, cine-o fi fost ea. Barceló se comporta de parcă ea nu se afla acolo și nici unul din noi n-o putea vedea. M-am uitat spre ea cu coada ochiului, temîndu-mă să-i întîlnesc privirea, care rămăsese pierdută spre nicăieri. Chipul și brațele îi vedeau pielea palidă, aproape translucidă. Avea trăsături ascuțite, desenate în contururi ferme, sub un păr negru ce strălucea ca o piatră umedă. Am socotit că avea vreo douăzeci de ani cel mult, însă ceva din atitudinea ei și din felul în care sufletul părea să-i cadă la picioare, ca ramurile unei sălcii, m-a făcut să mă gîndesc că nu avea vîrstă. Părea ținută în starea aceea de perpetuă tinerețe rezervată manechinelor din vitrinele magazinelor de lux. Încercam să-i ghicesc pulsul sub pielea gîtului de lebadă, cînd am băgat de seamă că Barceló mă fixa.

— Așadar, ai de gînd să-mi spui unde ai găsit cartea asta? m-a întrebat.

— Aș face-o, însă i-am promis tatei că am să păstrez secretul, am răspuns.

— Înțeleg. Sempere și misterele lui, a zis Barceló. Îmi închipui eu cam pe unde. Mare baftă ai avut, băiete. Asta numesc eu să găsești acul în carul cu fin. Ia să vedem, îmi dai voie să mă uit la ea?

I-am întins cartea, iar Barceló a luat-o în mîini cu infinită delicatețe.

— Ai citit-o, presupun.

— Da, domnule.

— Te invidiez. Dintotdeauna mi s-a părut că momentul cel mai potrivit ca să-l citești pe Carax e atunci cînd încă ai inima tînără și mintea limpede. Știi că ăsta a fost ultimul roman pe care l-a scris?

Am tăgăduit în tăcere.

— Știi cîte exemplare ca acesta sînt pe piață, Daniel?

— Cîteva mii, bănuiesc.

— Nici unul, a precizat Barceló. În afară de al tău. Restul au fost arse.

— Arse?

Barceló s-a mărginit să-mi ofere zîmbetul lui ermetic, parcurgînd filele cărții și mîngîind hîrtia ca și cum ar fi fost o mătase unică în univers. Doamna în alb s-a întors încet. Buzele ei au schițat un surîs timid și tremurător. Ochii săi clipeau în gol, pupile albe ca de marmură. Am înghițit în sec. Era oarbă.

— N-o cunoști pe nepoata mea Clara, nu-i așa? a întrebat Barceló.

M-am limitat să tăgăduiesc, incapabil să-mi desprind privirea de la acea creatură cu tenul de păpușă din porțelan și cu ochi albi, cei mai triști ochi pe care i-am văzut vreodată.

— În realitate, experta în Julián Carax este Clara, de aceea am adus-o, a spus Barceló. Ba chiar, dacă stau și mă gîndesc bine, cred, cu îngăduința voastră, că eu am să mă retrag în altă sală să inspectez volumul acesta, în timp ce voi vorbiți de ale voastre. De acord?

L-am privit, uluit. Librarul, pirat bătrîn și străin de reținerile mele, s-a mărginit să mă bată ușor pe umăr și a plecat cu cartea mea sub braț.

— L-ai impresionat, știi? a zis vocea din spatele meu.

M-am întors spre a descoperi surîsul ușor al nepoatei librarului, bîjbîind în gol. Avea glasul de cristal, transparent și atît de fragil, încît mi s-a părut că vorbele ei aveau să se spargă dacă o întrerupeam la jumătatea frazei.

— Unchiul meu mi-a zis că ți-a oferit o sumă frumoasă pentru cartea lui Carax, dar că tu l-ai refuzat, a adăugat Clara. Ți-ai cîștigat respectul lui.

— Oricine ar zice-o, am suspinat eu.

Am observat cum Clara, atunci cînd zîmbea, își înclina capul într-o parte și cum degetele ei se jucau cu un inel care părea o ghirlandă de safire.

— Cîți ani ai? a întrebat ea.

— Aproape unsprezece, am răspuns. Dar dumneavoastră? Clara a rîs dinaintea insolentei mele inocențe.

— Aproape de două ori pe-atît, însă nu-i totuși cazul să-mi spui „dumneavoastră“.

— Păreți mai tânără, am remarcat eu, intuind că asta putea fi o bună ieșire pentru indiscreția mea.

— Atunci o să am încredere în tine, fiindcă eu nu știu cum arăt, a replicat ea, fără să-și abandoneze zîmbetul parțial. Dar, dacă îți par mai tânără, cu atât mai mult trebuie să mă tutuiești.

— Cum spuneți dumneavoastră, domnișoară Clara.

Am observat pe îndelete mîinile ei deschise ca niște aripi în poală, talia fragilă insinuîndu-se sub cutele de alpaca, desenul umerilor, extrema paloare a gîtului și linia buzelor, pe care aş fi dorit să o mîngîi cu vîrfurile degetelor. Niciodată pînă atunci nu avusesem prilejul să observ o femeie de atât de aproape și cu atîta precizie, fără să mă tem că-i voi înfrîna privirea.

— La ce te uiți? a întrebat Clara, nu fără o anumită malițiozitate.

— Unchiul dumneavoastră spune că sînteți expertă în Julián Carax, am improvizat eu, cu gura uscată.

— Unchiul meu ar fi în stare să spună orice ca să-și petreacă o bucată de vreme singur cu o carte care îl fascinează, a zis Clara. Însă tu trebuie să te întrebi cum cineva care este orb poate fi expert în materie de cărți, dacă nu le poate citi.

— Adevărul e că nu mi-a trecut prin minte.

— Pentru aproape unsprezece ani, nu minți prea rău. Ai grijă, sau vei sfîrși ca unchiul meu.

Temîndu-mă să n-o dau în bară pentru a nu știu cîta oară, m-am mărginit să rămîn așezat, în tăcere, contemplînd-o prostit.

— Haide, apropie-te, a zis ea.

— Poftim?

— Apropie-te fără teamă. N-am să te mănînc.

M-am ridicat de pe scaun și m-am îndreptat spre locul unde era așezată Clara. Nepoata librarului și-a ridicat mîna dreaptă, căutîndu-mă pe ghicite. Fără să-mi dau seama prea bine cum trebuia să procedez, am făcut la fel și i-am întins mîna mea. A luat-o în mîna ei stîngă și mi-a oferit în tăcere dreapta ei. Am înțeles instinctiv ce îmi cerea să fac și i-am călăuzit-o pînă la chipul meu. Atingerea ei era fermă și

delicată în același timp. Degetele ei mi-au parcurs obraji și pomeții. Am rămas nemișcat, aproape fără să citez a respira, în timp ce Clara îmi citea trăsăturile cu mâinile. În timp ce făcea asta, zîmbea ca pentru sine și am putut să bag de seamă că buzele i se întredeschideau, parcă murmurînd în tăcere. I-am simțit mâinile străbătîndu-mi lin fruntea, părul și pleoapele. S-a oprit asupra buzelor, conturîndu-le în tăcere cu arătătorul și cu inelarul. Degetele îi miroseau a scorțișoară. Am înghițit în sec, simțind cum pulsul meu o lua la sănătoasa și mulțumind divinei providențe că nu existau martori oculari care să asiste la arderea rușinată a feței mele, care ar fi fost îndeajuns pentru a aprinde o havană de la o palmă distanță.

3

În după-amiaza aceea cu ceață și burniță, Clara Barceló mi-a furat inima, răsuflarea și somnul. La adăpostul luminii fermecate din Ateneu, mâinile ei au scris pe pielea mea un blestem ce avea să mă urmărească peste ani. Pe cînd o contemplam vrăjit, nepoata librarului mi-a explicat povestea ei și felul cum dăduse, tot din întîmplare, peste paginile lui Julián Carax. Accidentul avusese loc într-un sat din Provența. Tatăl ei, un avocat de prestigiu care lucra pentru cabinetul președintelui Companys, avusese clarviziunea de a-și trimite fiica și soția să locuiască, împreună cu sora lui, de cealaltă parte a frontierei, la începutul războiului civil. Unii erau de părere că asta era o exagerare, că la Barcelona nu avea să se întîmple nimic și că în Spania, leagăn și culme a civilizației creștine, barbaria îi viza doar pe anarhiști, iar aceștia, cu bicicletele și ciorapii lor peticiți, n-aveau cum să ajungă prea departe. Popoarele nu se privesc niciodată în oglindă, spunea mereu tatăl Clarei, și cu atît mai puțin cu un război în gînd. Avocatul era un bun interpret al istoriei și știa că viitorul se citea cu o mai mare limpezime pe străzi, în fabrici și prin cartiere, decît în ziarele de dimineată. Vreme de mai multe luni le scrisese în fiecare săptămînă. La început o

facea din biroul de pe strada Diputación, apoi fără adresa expeditorului și, în cele din urmă, pe furiș, dintr-o celulă din castelul Montjuïc, unde, ca pe mulți alții, nimeni nu l-a văzut întrînd și de unde n-a mai ieșit niciodată.

Mama Clarei citea scrisorile cu voce tare, ascunzîndu-și neîndemînat plînsul și sărînd peste paragrafele pe care fiica lor le intuia fără să mai fie nevoie să le citească. Mai tîrziu, la miezul nopții, Clara își convingea verișoara, pe Claudette, să-i recitească scrisorile tatălui ei în întregime. Așa citea Clara, cu ochi de împrumut. Nimeni n-a văzut-o vreodată vîrsînd o lacrimă, nici atunci cînd n-au mai primit corespondența de la avocat, nici atunci cînd veștile despre război le-au făcut să se gîndească la ce era mai rău.

— Tata știa de la bun început ce urma să se întîmple, mi-a explicat Clara. A rămas alături de prieteni fiindcă credea că asta era obligația lui. L-a ucis loialitatea față de niște oameni care, atunci cînd le-a venit mai bine, l-au trădat. Să n-ai încredere în nimeni niciodată, Daniel, mai ales în oamenii pe care îi admiri. Țștia sînt cei care te vor înjunghia cel mai năprasnic.

Clara rostea aceste cuvinte cu o duritate ce părea făurită în ani întregi de taină și de umbră. M-am pierdut în privirea ei de porțelan, ochi fără lacrimi și înșelăciuni, ascultînd-o cum vorbea despre lucruri pe care pe atunci nu le înțelegeam. Clara descria persoane, locuri și obiecte pe care nu le văzuse niciodată cu propriii săi ochi, cu meticulozitatea și precizia unui maestru din școala flamandă. Idiomul ei erau texturile și ecourile, culoarea vocilor, ritmul pașilor. Mi-a explicat cum, în anii de exil în Franța, ea și verișoara ei Claudette avuseseră parte de un tutore și profesor particular, un bețivan de vreo cincizeci și ceva de ani cu aere de literat, care se lăuda că putea recita *Eneida* lui Virgiliu în limba latină fără accent și pe care îl porecliseră Monsieur Roquefort în virtutea aromei aparte pe care o răspîdea în pofida băilor romane de colonie și parfum cu care își îngrijea pantagruelica persoană. Monsieur Roquefort, în ciuda remarcabilelor sale însușiri (dintre care se detașa o fermă și militantă convingere că un cîrnat și, mai cu seamă, porțiile de tobă pe care Clara

și mama ei le primeau de la rudele din Spania erau leacuri făcătoare de minuni pentru circulație și pentru durerea provocată de gută), era un bărbat cu gusturi rafinate. De tânăr călătorea la Paris o dată pe lună ca să-și îmbogățească patrimoniul cultural cu ultimele noutăți literare, să viziteze muzee și, se zvonea, să petreacă o noapte nelucrătoare în brațele unei tinere nimfe pe care o botezase madame Bovary, cu toate că se numea Hortense și avea o oarecare propensiune spre părul facial. În excursiile sale culturale, Monsieur Roquefort obișnuia să frecventeze o tarabă de cărți uzate situată în fața la Notre Dame și chiar acolo, din întâmplare, într-o după-amiază a anului 1939, a dat peste romanul unui autor necunoscut, un anume Julián Carax. Mereu deschis la noutăți, Monsieur Roquefort a achiziționat cartea, în primul rînd fiindcă titlul i se părea sugestiv, iar el avusese dintotdeauna obiceiul de a citi ceva ușor în tren, la întoarcere. Romanul se intitula *Casa roșie*, iar pe contracopertă era o imagine nedeslușită a autorului, poate o fotografie sau o schiță în cărbune. Potrivit textului biografic, Julián Carax era un tânăr de douăzeci și șapte de ani ce se născuse o dată cu secolul la Barcelona, iar acum trăia la Paris, scria în limba franceză și profesa ca pianist de noapte într-un local de moravuri ușoare. Textul de pe supracopertă, pompos și cariat, după gustul epocii, proclama pe un ton prusac cum că aceea era prima operă a unei valori uluitoare, un talent proteic și ilustru, promisiune de viitor pentru literele europene, fără asemuire în lumea celor vii. În orice caz, rezumatul oferit în continuare lăsa să se înțeleagă că povestea conținea elemente vag sinistre și de tonalitate foiletonistică, ceea ce, în ochii lui Monsieur Roquefort, constituia întotdeauna un punct favorabil, întrucît lui, după clasici, cel mai mult îi plăceau intrigile cu crime și alcovuri.

Casa roșie relata viața chinuită a unui individ misterios care spărgea magazine de jucării și muzee pentru a fura păpuși și marionete, cărora ulterior le scotea ochii, și le ducea în sălașul lui, o fantomatică seră abandonată de pe malurile Senei. Într-o noapte, cînd dădea buzna într-o clădire somptuoasă de pe bulevardul Foix pentru a decima colecția

particulară de păpuși a unui magnat îmbogățit prin tertipuri tulburi pe vremea revoluției industriale, fiica acestuia, o domnișoară din lumea bună pariziană, foarte citită și fină fiind, se îndrăgostea de hoț. Pe măsură ce avansa întortocheata poveste de amor, împinzită de incidente zbuciumate și de episoade în semiîntuneric, eroina deslușea misterul ce-l determina pe enigmaticul protagonist, care nu-și dezvăluia niciodată numele, să orbească păpușile, descoperea o taină îngrozitoare despre propriul ei tată și despre colecția lui de figurine din porțelan și se afunda inevitabil într-un final de tragedie gotică.

Monsieur Roquefort, care era un alergător de cursă lungă în disputele literare și se mândrea că poseda o bogată colecție de scrisori semnate de toți editorii din Paris ce respingeau volumele de versuri și de proză pe care el le trimitea neîncetat, a identificat editura care publicase romanul ca fiind o casă de doi bani, cunoscută, eventual, pentru tomurile sale culinare, de croitorie și de alte arte casnice. Proprietarul tarabei de cărți uzate i-a povestit că romanul abia apăruse și că izbutise să smulgă două recenzii în două ziare din provincie, pe aceeași pagină cu anunțurile mortuare. Pe scurt, criticii își vărsaseră tot năduful și îi recomandaseră începătorului Carax să nu-și părăsească slujba de pianist, întrucât în literatură era limpede că nu avea să nimerască nota. Monsieur Roquefort, căruia i se înmuia inima și buzunarul dinaintea cauzelor pierdute, s-a decis să investească o jumătate de franc și a luat cu el romanul numitului Carax, împreună cu o ediție aleasă a marelui maestru, al cărui moștenitor se simțea, la drept vorbind, Gustave Flaubert.

Trenul spre Lyon era ticsit, iar Monsieur Roquefort nu avu încotro și trebui să-și împartă cabina de clasa a doua cu două călugărițe care, de cum lăsară în urmă gara Austerlitz, nu încetară să-i arunce priviri reprobatoare, boscorodind în șoaptă. Supus unor asemenea stăruitoare căutături, maestrul optă pentru a-și scoate romanul din servietă și a se ascunde îndărătul paginilor acestuia. Nu mică îi fu mirarea când, după sute de kilometri, descoperi că uitase de măicuțe, de tot acel du-te-vino din tren și de peisajul care se scurgea

ca un coșmar al fraților Lumière dincolo de geamurile trenului. Citi toată noaptea, străin de sforăiturile călugărițelor și de găurile fugare prin ceață. Întorcînd ultima pagină cînd se arătau zorii, Monsieur Roquefort descoperi că avea lacrimi în ochi și inima cotropită de invidie și de uimire.

Chiar în acea luni, Monsieur Roquefort sună la editura din Paris pentru a solicita informații despre Julián Carax. După multe insistențe, o telefonistă cu glas astmatic și dispoziție virulentă îi răspunse că domnul Carax nu avea o adresă cunoscută, că, în orice caz, nu era în relații cu editura în chestiune și că din romanul *Casa roșie* se vînduseră, începînd din ziua publicării, exact șaptezeci și șapte de exemplare, probabil achiziționate în majoritate de domnișoarele cu virtutea ușoară și de alți obișnuiți ai localului unde autorul înșira nocturne și poloneze pentru cîteva bănuți. Restul exemplarelor fuseseră returnate și transformate în pastă de hîrtie pentru tipărirea de liturghiere, formulare de amenzi și bilete de loterie. Soarta mizeră a misteriosului autor sfîrși prin a cuceri simpatia lui Monsieur Roquefort. De-a lungul următorilor zece ani, în fiecare vizită a sa la Paris, străbătea anticariatele în căutarea altor opere ale lui Julián Carax. Nu găsi nici una, niciodată. Mai nimeni nu auzise de autor, iar celor cărora numele parcă le spunea ceva știau prea puțin. Unii afirmău că mai publicase cîteva cărți, întotdeauna la edituri neînsemnate și în tiraje derizorii. Aceste cărți, dacă într-adevăr existau, erau cu neputință de găsit. Un librar afirmă o dată că avusese în mînă un exemplar din romanul lui Julián Carax intitulat *Hoțul de catedrale*, însă de atunci trecuse ceva vreme și nu era cu totul sigur. La finele anului 1935, îi parveniră vești cum că un roman al lui Julián Carax, *Umbra vîntului*, fusese publicat la o mică editură din Paris. Scrise la editură pentru a achiziționa mai multe exemplare. Nu primi nici un răspuns. În anul următor, în primăvara lui '36, vechiul său prieten de la taraba de cărți de pe malul Senei îl întrebă dacă îl mai interesa Carax. Monsieur Roquefort afirmă că el nu închina niciodată steagul. Era deja o chestiune de încăpăținare: dacă lumea se străduia să-l îngroape în uitare pe Carax, el n-avea nici un chef să

înghită gălușca. Prietenul său îi povesti cum, cu câteva săptămîni în urmă, circulase un zvon în privința lui Carax. Se părea că, în sfîrșit, soarta lui se schimbase. Urma să ia în căsătorie o doamnă cu o poziție bună și publicase, după mai mulți ani de tăcere, un nou roman care, pentru prima oară, primise o recenzie favorabilă în *Le Monde*. Însă tocmai cînd părea că începuse să bată un vînt prielnic, îi explică librarul, Carax se pomenise implicat într-un duel în cimitirul Père Lachaise. Amănuntele acestor evenimente nu erau limpezi. Ceea ce se știa era că duelul avusese loc în zorii zilei cînd Carax trebuia să se căsătorească și că mirele nu se prezentase la biserică.

Existau opinii pentru toate gusturile : unii îl dădeau mort în acel duel, iar cadavrul abandonat într-o groapă comună ; alții, mai optimiști, preferau să creadă că, implicat în vreo afacere tulbure, Carax fusese nevoit să-și părăsească mireasa la altar și să fugă din Paris pentru a se întoarce la Barcelona. Mormîntul fără nume nu a fost găsit niciodată, iar la puțină vreme circulase altă versiune : urmărit de ghinion, Julián Carax murise în orașul său natal, în cea mai crîncenă mizerie. Fetele de la bordelul unde cînta la pian făcuseră o chetă pentru a-i plăti o îngropăciune cumsecade. Cînd sosi momentul plății, cadavrul fusese deja înmormîntat într-o groapă comună, lîngă trupurile unor cerșetori și ale unor oameni fără nume care apăreau plutind în port sau mureau de frig pe treptele de la metrou.

Fie și numai ca să nu se dea bătut, Monsieur Roquefort nu-l uită pe Carax. Unsprezece ani după ce descoperise *Casa roșie*, hotărî să le împrumute romanul celor două eleve ale sale, cu speranța că, poate, acea stranie carte avea să le însuflețească a dobîndi obișnuința lecturii. Clara și Claudette erau pe atunci două fete de cincisprezece ani, cu vinele clocotind de hormoni și cu lumea făcîndu-le cu ochiul de la ferestrele sălii de studiu. În ciuda strădaniilor tutorelui, pînă atunci se dovediseră imune la farmecul clasicilor, la fabulele lui Esop ori la versurile nemuritoare ale lui Dante Alighieri. Temîndu-se să nu i se rezilieze contractul în clipa

cînd mama Clarei avea să descopere că travaliul său docent forma două analfabete cu capul plin de păsărele, Monsieur Roquefort optă pentru a le strecura romanul lui Carax, sub pretextul că era o poveste de dragoste din acelea care te făceau să plîngi în hohote, ceea ce era pe jumătate adevărat.

4

— Niciodată nu mă simţisem răpită, sedusă şi învăluită de o poveste de dragoste cum era cea din cartea aceea, îmi zise Clara. Pînă atunci, pentru mine, lecturile erau o obligaţie, un soi de amendă plătită învăţătorilor şi tutorilor, fără să ştiu prea bine pentru ce. Nu cunoşteam plăcerea de a citi, de a explora porţi ce ţi se deschid în suflet, de a te lăsa în voia imaginaţiei, frumuseţii şi misterului ficţiunii şi limbajului. Pentru mine, toate acestea s-au născut o dată cu romanul acela. Ai sărutat vreodată o fată, Daniel?

Cerebelul mi se înfundă în gîtlej, iar saliva mi se schimbă în rumeguş.

— Bine, eşti încă foarte tînăr. Însă este chiar aceeaşi senzaţie, scînteia aceea a primei dăţi, care nu se uită. Aceasta e o lume de umbre, Daniel, iar magia e un lucru rar. Cartea aceea m-a învăţat că cititul mă putea face să trăiesc tot mai intens, că îmi putea înapoia vederea pe care o pierdusem. Numai pentru asta, cartea aceea de care nu-i păsa nimănui mi-a schimbat viaţa.

Rămăsesem năucit, la bunul plac al acelei creaturi, la ale cărei cuvinte şi farmece nu aveam nici cum şi nici chef să mă împotrivesc. Mi-am dorit ca vorbele ei să nu se mai termine, ca glasul ei să mă învăluie pentru totdeauna şi ca unchiul ei să nu se întoarcă vreodată spre a sfărîma acea clipă ce îmi aparţinea numai mie.

— Ani în şir am căutat alte cărţi de Julián Carax, continuă Clara. Întrebam în biblioteci, în librării, în şcoli... Mereu zadarnic. Nimeni nu auzise de el sau de cărţile lui. Nu puteam

pricepe. Mai târziu, la urechile lui Monsieur Roquefort a ajuns o poveste despre un individ care tot colinda prin librării și biblioteci în căutarea unor cărți de Julián Carax și care, dacă le găsea, le cumpăra, le fura sau le obținea prin orice mijloace; apoi, imediat, le arunca pe foc. Nimeni nu știa cine era, nici de ce făcea asta. Încă un mister de adăugat la enigma lui Carax. Cu timpul, mama a hotărât că trebuie să ne întoarcem în Spania. Era bolnavă, iar căminul, lumea ei fusese dintotdeauna Barcelona. În taină, eu nutream speranța că voi putea afla ceva despre Carax aici, fiindcă, la urma urmei, Barcelona fusese orașul unde se născuse și unde dispăruse pentru totdeauna la începutul războiului. N-am găsit altceva decât piste moarte, și asta bizuindu-mă pe ajutorul unchiului meu. Mama, în propria ei căutare, a pățit același lucru. Barcelona pe care a găsit-o la întoarcere nu mai era cea pe care o lăsase în urmă. S-a pomenit cu un oraș al cețurilor, unde tata nu mai trăia, dar care era în continuare vrăjit de amintirea și de memoria lui în fiecare colțișor. Ca și cum acea dezolare nu i-ar fi fost de-ajuns, a angajat un individ care să cerceteze ce se alesese de tata. După mai multe luni de investigații, tot ceea ce a izbutit să recupereze investigatorul a fost un ceas de mână spart și numele bărbatului care îl ucisese pe tata în șanțurile castelului Montjuïc. Se numea Fumero, Javier Fumero. Ni s-a spus că acest individ – și nu era singurul – începuse ca pistolar în slujba FAI-ului și flirtase cu anarhiștii, comuniștii și fasciștii, înșelându-i pe toți, vînzîndu-și serviciile cui oferea mai mult și că, după căderea Barcelonei, trecuse de partea învingătorilor și intrase în corpul de poliție. Azi e un inspector faimos și decorat. De tata nu-și amintește nimeni. După cum îți poți închipui, mama s-a stins în cîteva luni. Medicii au spus că era inima, iar eu cred că, măcar de data asta, au nimerit-o. La moartea mamei m-am dus să locuiesc cu unchiul meu Gustavo, care era singura rudă ce îi rămăsese mamei în Barcelona. Eu îl adoram, fiindcă mereu îmi aducea cărți cînd venea în vizită. El a fost singura mea familie și cel mai bun prieten al meu în toți acești ani. Cu toate că îl vezi așa, un pic arogant, în realitate are un suflet de aur. În fiecare noapte, negreșit, chiar dacă pică de somn, îmi citește o bucată de vreme.

— Dacă doriți, aș putea să citesc eu pentru dumneavoastră, am spus cu solicitudine, căindu-mă numaidecît pentru cutezanța mea, încredințat că, pentru Clara, compania mea nu putea reprezenta decît un deranj, dacă nu chiar o glumă.

— Mulțumesc, Daniel, răspunse ea. Aș fi încîntată.

— Cînd veți dori.

Încuviință încetișor, căutîndu-mă cu zîmbetul ei.

— Din nefericire, nu mai am acel exemplar din *Casa roșie*, îmi zise ea. Monsieur Roquefort a refuzat să se despartă de el. Aș putea încerca să-ți povestesc subiectul, însă ar fi ca și cum aș descrie o catedrală spunînd că e o grămadă de pietre care se termină printr-un vîrf.

— Sînt sigur că dumneavoastră l-ați povesti cu mult mai bine decît atît, am murmurat.

Femeile au un instinct infailibil de a afla cînd un bărbat s-a îndrăgostit de ele fără scăpare, mai cu seamă dacă bărbatul în chestiune e prost ca noaptea și mai tînăr. Eu îndeplineam toate condițiile pentru ca Clara Barceló să mă trimită la plimbare, însă am preferat să cred că condiția ei de nevăzătoare îmi garanta o anumită marjă de siguranță și că crima mea, totala și patetica mea devoțiune față de o femeie de două ori mai vîrstnică, mai inteligentă și mai înaltă decît mine, avea să rămînă ascunsă. Mă întrebam ce altceva putea vedea ea la mine ca să-mi ofere prietenia ei, decît, eventual, un palid reflex al ei înseși, un ecou de singurătate și de rătăcire. În visele mele de licean întotdeauna aveam să fim doi fugari călare pe o carte, dispuși să se salveze prin lumi de ficțiune și vise la mîna a doua.

Cînd Barceló s-a întors schițînd un zîmbet felin, trecuseră două ceasuri care mie mi se păruseră două minute. Librarul îmi întinse cartea și îmi făcu din ochi.

— Uită-te bine la ea, măi chifteluță, că după aceea nu vreau să-mi vii cu istoria că ți-am schimbat-o hoștește, bine?

— Am încredere în dumneavoastră, am zis eu.

— Curajoasă prostie. Ultimului împricinat care mi-a venit cu asta (un turist yankeu, convins că *fabada*¹ o inventase

1. Mîncare de fasole tipică din Asturia.

Hemingway la bîlciurile de San Fermín) i-am vîndut o *Fuenteovejuna* semnată de Lope de Vega cu pixul, ia aminte, așa încît umblă cu grijă, că în afacerea asta cu cărțile nu te poți încrede nici în index.

Se înnopta cînd am ieșit din nou pe strada Canuda. O briză răcoroasă pieptăna orașul, iar Barceló își scoase parde-siul ca să i-l pună Clarei pe umeri. Nevăzînd o ocazie mai adecvată, am spus într-o doară, ca unul care nu dă prea multă importanță faptului, că, dacă poșteau, puteam să trec a doua zi pe la ei pe-acasă ca să citesc cu voce tare cîteva capitole din *Umbra vîntului* pentru Clara. Barceló mă privi cu coada ochiului și slobozi un hohot de rîs sec pe socoteala mea.

— Băiete, nu te ambala, îngăimă el, deși tonul îi trăda încîntarea.

— Bine, dacă nu doriți, poate în altă zi sau...

— Clara hotărăște, zise librarul. În apartament avem deja șapte pisici și doi papagali. N-o conta o lighioană în plus sau în minus.

— Atunci te aștept mîine pe la ora șapte, conchise Clara. Știi adresa?

5

A existat, pe cînd eram copil, o vreme cînd, poate pentru că crescusem înconjurat de cărți și de librari, mă hotărîsem că vreau să devin romancier și să duc o viață de melodramă. Rădăcina iluziei mele literare, în afară de acea minunată simplitate cu care se vede totul la cinci ani, era o splendidă capodoperă de precizie expusă într-o prăvălie de stilouri de pe strada Anselmo Clavé, chiar în spatele Consiliului Militar. Obiectul devoțiunii mele, un somptuos stilou negru garnisit cu Dumnezeu știe cîte rafinamente și titluri, prezida vitrina ca și cînd ar fi fost vorba de una din bijuteriile coroanei. Această unealtă, o minunăție în sine, era un delir baroc de argint, aur și mii de curbe ce străluceau precum farul din

Alexandria. Când tata mă scotea la plimbare, eu nu tăceam pînă cînd nu mă ducea să văd stiloul. Tata spunea că acela trebuie că fusese cel puțin stiloul unui împărat. Eu, în taină, eram încredințat că, dacă aveai o asemenea minune, puteai scrie orice, de la romane la enciclopedii, și chiar scrisori a căror putere trebuia să se afle mai presus de orice limitare poștală. În naivitatea mea, credeam că ceea ce aș fi putut scrie eu cu stiloul acela ar fi ajuns pretutindeni, inclusiv în acel loc de neînțeles unde tatăl meu spunea că se dusesse mama și de unde ea nu se mai întorcea.

Într-o zi s-a întîmplat să intrăm în prăvălie și să întrebăm de minunata unealtă. Se dovedi că acela era regele stilourilor, un Montblanc Meisterstück de serie limitată, care aparținuse, sau așa ne asigura vînzătorul cu solemnitate, nici mai mult, nici mai puțin decît lui Victor Hugo. Din acea peniță de aur, am fost informați, izvorîse manuscrisul *Mizerabililor*.

— Tot la fel cum Vichy Catalán-ul izvorăște din obîrșia de la Caldas, atestă vînzătorul.

După cite ne spuse, îl achiziționase personal de la un colecționar venit de la Paris și se asigurase de autenticitatea piesei.

— Și ce preț are acest șuvoi de minuni, dacă nu vă e cu supărare că întrebăm? se interesă tata.

Simpla menționare a cifrei îl făcu să pălească, însă eu eram vrăjit de-a binelea. Vînzătorul, luîndu-ne probabil drept profesori universitari de fizică, continuă prin a ne împovăra cu o galimatie de neînțeles despre aliajele de metale prețioase, smalțurile din Orientul Îndepărtat și o teorie revoluționară despre pistoane și vase comunicante, toate făcînd parte din necunoscuta știință teutonă care susținea linia glorioasă a acelui înainte-stătător al tehnologiei grafice. În favoarea sa trebuie să spun că, deși probabil că aveam o înfățișare de mațe-fripte, vînzătorul ne-a lăsat să mînuim stiloul cit am voit, l-a umplut cu cerneală pentru noi și mi-a oferit un pergament pe care să-mi pot scrie numele și să-mi încep astfel cariera literară pe urmele lui Victor Hugo. Apoi, după ce îl trecu printr-o cîrpă spre a-i reda lustrul, îl puse la loc pe tronul său de onoare.

— Poate altă dată, bîigui tata.

Ajunși înapoi în stradă, îmi spuse cu blîndețe în glas că nu ne puteam permite prețul acela. Librăria dădea cît era necesar pentru a ne întreține și pentru a mă trimite la un colegiu bun. Stiloul Montblanc al augustului Victor Hugo trebuia să mai aștepte. Eu n-am zis nimic, însă tata mi-a citit probabil dezamăgirea pe chip.

— Uite cum o să facem, propuse el. Cînd vei împlini vîrsta pentru a începe să scrii, o să ne întoarcem și-o să-l cumpărăm.

— Dar dacă îl ia cineva înainte?

— Pe acela nu-l ia nimeni, crede-mă. Iar de nu, o să-l rugăm pe don Federico să ne facă unul, omul ăsta are mîini de aur.

Don Federico era ceasornicarul din cartier, client ocazional al librăriei și, probabil, omul cel mai educat și mai politicos din întreaga emisferă occidentală. Reputația sa de tip îndemînatic se întindea din cartierul Ribera pînă în piața Ninot. O altă reputație i se atribuia, de astă dată de o natură mai puțin onorabilă și legată de predilecția sa erotică pentru efebi musculoși din lumpenul cel mai viril și de înclinația de a se îmbrăca precum Estrellita Castro.

— Dar dacă don Federico nu le are cu stilourile? am întrebat eu cu divină inocență.

Tata își arcui o sprînceană, temîndu-se poate că acele zvonuri ponegritoare îmi pervertiseră nevinovăția.

— Don Federico se pricepe la tot ce este german și e în stare să facă și un Volkswagen, dacă e nevoie. În plus, ar trebui să vedem dacă existau stilouri pe vremea lui Victor Hugo. Sunt mulți escroci în libertate.

Mie, scepticismul istoricist al tatei îmi scăpa. Eu credeam legenda cu ochii închiși, cu toate că nu vedeam cu ochi răi ca don Federico să-mi fabrice un înlocuitor. Timp va fi fost ca să mă ridic la înălțimea lui Victor Hugo. Spre consolarea mea și după cum prezisese tata, stiloul rămase ani de-a rîndul în acea vitrină, pe care o vizitam cu religiozitate în fiecare sîmbătă dimineța.

— E încă aici, spuneam eu, uluit.

— Te așteaptă, zicea tata. Știe că într-o zi are să fie al tău și că ai să scrii o capodoperă cu el.

— Eu vreau să scriu o scrisoare. Mamei. Ca să nu se simtă singură.

Tata mă privi fără să clipească.

— Mama nu e singură, Daniel. E cu Dumnezeu. Și cu noi, cu toate că nu o putem vedea.

Aceeași teorie mi-o expusese la colegiu părintele Vicente, un iezuit veteran care era mînă-spartă în a explica toate misterele din univers – de la gramofon la durerile de măsele – citînd din Evanghelia după Matei, însă în gura tatei suna complet neverosimil.

— Dar Dumnezeu de ce o vrea?

— Nu știu. Dacă într-o zi o să-l vedem, o să-l întrebăm.

Cu timpul, am abandonat ideea cu scrisoarea și am presupus că ar fi mai practic să încep cu capodopera. În lipsa stiloului, tata mi-a împrumutat un creion Staedtler numărul doi cu care mîzgăleam într-un caiet. Întîmplător, povestea mea se învîrtea în jurul unui minunat stilou de o asemănare uluitoare cu cel din vitrină și care, în plus, era fermecat. Mai concret, stiloul era posedat de sufletul torturat al unui romancier care pierise de foame și de frig și care îi fusese proprietar. Căzînd în mîna unui ucenic, stiloul se străduia să plăsmuiască pe hîrtie ultima operă pe care autorul nu o putuse termina în viață. Nu-mi amintesc de unde am copiat-o sau de unde mi-a venit, însă adevărul e că niciodată n-am mai avut o asemenea idee. Totuși, încercările mele de a o transpune în scris s-au dovedit dezastruoase. O anemie a invenției îmi împînzea sintaxa, iar zborurile mele metaforice îmi aminteau de anunțurile băilor efervescente pentru picioare pe care obișnuiam să le citesc prin stațiile de tramvai. Eu învinovăteam creionul și rîvneam la stiloul care avea să mă preschimbe într-un maestru. Tata îmi urmărea accidentatele progrese cu un amestec de mîndrie și îngrijorare.

— Cum îți merge cu povestea, Daniel?

— Nu știu. Bănuiesc că, dacă aș avea stiloul, ar fi cu totul altceva.

În opinia tatălui meu, acel raționament nu-i putea da prin cap decît unui literat în fașă.

— Tu dă-i și dă-i, fiindcă înainte să-ți termini *opera prima*, eu o să ți-l cumpăr.

— Îmi promiți?

Îmi răspundea întotdeauna cu un zîmbet. Spre norocul tatei, aspirațiile mele literare s-au risipit în curînd și au rămas surghiunite pe terenul oratoriei. La acest lucru a contribuit descoperirea jucăriilor mecanice și a tot soiul de mașinării de alamă ce puteau fi găsite în piața Los Encantes la prețuri mai potrivite cu economia noastră familială. Devoțiunea infantilă e o amantă infidelă și capricioasă, și în curînd n-am mai avut ochi decît pentru jocurile mecanice și pentru vapoarele cu arc. Nu i-am mai cerut tatei să mă ducă să vizitez stiloul lui Victor Hugo, iar el nu l-a mai pomenit. Acea lume părea să se fi estompat pentru mine, însă mult timp imaginea pe care am avut-o despre tatăl meu, și pe care o păstrez încă și astăzi, a fost cea a bărbatului slab, îmbrăcat într-un costum vechi care îi era mare și cu o pălărie la mîna a doua pe care o cumpărase pe strada Condal pe șapte pesete, un om ce nu-și putea permite să-i dăruiască fiului său un stilou norocos care nu servea la nimic, dar care părea să însemne totul. În seara aceea, la întoarcerea mea de la Ateneu, l-am găsit așteptîndu-mă în sufragerie, afișînd aceeași expresie de înfrîngere și de jînd.

— Începusem să cred că te-ai rătăcit, zise el. A sunat Tomás Aguilar. Spune că v-ați dat întîlnire. Ai uitat?

— Barceló, care se răsucește ca o jaluzea, am spus eu, încuviințînd. Nu mai știam cum să mă descotorosesc de el.

— E un om de treabă, însă un pic nesuferit. Ți-o fi foame. Merceditas ne-a lăsat niște supă din aia pe care a făcut-o pentru mama ei. Fata asta e o comoară.

Ne-am așezat la masă pentru a degusta pomana lui Merceditas, fata vecinei de la trei, care după știrea tuturor era cuminte ca o sfință, însă pe care eu o văzusem de vreo cîteva ori asfixiîndu-l în sărutări pe un marinar cu mîini iscusite ce o însoțea uneori pînă la intrare.

— În seara asta ai un aer meditativ, spuse tata, căutînd să facă conversație.

— O fi umezeala, care dilată creierul. Așa zice Barceló.

— O mai fi și altceva. Te preocupă ceva, Daniel?

— Nu. Mă gîndeam doar.

— La ce?

— La război.

Tata încuviință cu un gest sumbru și își sorbi supa în tăcere. Era un om rezervat și, cu toate că trăia în trecut, aproape niciodată nu îl pomenea. Eu crescusem cu convingerea că acea lentă procesiune a perioadei postbelice, o lume a muțeniei, a mizeriei și a ranchiunelor mascate, era firească precum apa de la robinet și că acea tristețe mută ce sîngera pe zidurile orașului rănit era adevăratul chip al sufletului său. Unul dintre trucurile copilăriei e că nu-i nevoie să înțelegi un lucru ca să-l simți. Cînd rațiunea devine capabilă să înțeleagă cele întîmplate, rănile din inimă sînt deja prea adînci. În seara aceea de început de vară, umblînd prin amurgul amăgitor al Barcelonei, nu izbuteam să-mi șterg din minte povestirea Clarei despre dispariția tatălui ei. În lumea mea, moartea era un fel de mînă anonimă și de neînțeles, un vînzător la domiciliu care lua cu sine mame, cerșetori sau vecini nonagenari, ca și cînd ar fi fost vorba de o loterie a infernului. Ideea că moartea ar putea umbla pe lîngă mine, cu chip omenesc și cu inima otrăvită de ură, purtînd uniformă sau gabardină, că ar sta la coadă la cinematograf, că ar rîde prin baruri ori că dimineața ar duce copiii la plimbare prin parcul Ciudadela, iar seara ar face pe cineva să dispară printre dărîmăturile castelului Montjuïc ori într-o groapă comună, fără nume și fără ceremonial, refuza să-mi intre în cap. Tot sucind acest gînd, mi s-a năzărit că, poate, universul acela de mucava pe care eu îl luam drept bun nu era altceva decît un decor. În anii aceia furați, sfîrșitul copilăriei, aidoma unui tren de pe liniile iberice, sosea cînd dădea Domnul.

Am împărțit supa aceea din resturi cu pîine, înconjurați de murmurul lipicios al seriărilor de la radio ce se prelingeau prin ferestrele deschise către piața bisericii.

— Așadar, ce s-a întîmplat toată ziua de azi cu don Gustavo?

— Am cunoscut-o pe nepoata lui, Clara.

— Oarba? Se spune că-i o frumusețe.

— Nu știu. Eu nu mă uit la asta.

— Bravo ție.

— Le-am zis că poate o să trec mîine pe la ei pe-acasă, ca să-i citesc ceva sărmanei de ea, că e tare singură. Dacă tu îmi dai voie.

Tata m-a cercetat pieziș, ca și cînd s-ar fi întrebat dacă îmbătrînea el prematur sau dacă nu cumva eu creșteam prea repede. Am hotărît să schimb subiectul, și singurul pe care l-am putut găsi era acela care mă ardea pe dinăuntru.

— E adevărat că, în război, oamenii erau duși la castelul Montjuïc și după aceea nu mai erau văzuți?

Tata goli lingura de supă fără a se tulbura și mă privi pe îndelete, zîmbetul scurt alunecîndu-i pe buze.

— Cine ți-a zis asta? Barceló?

— Nu. Tomás Aguilar, care uneori spune povești la școală.

Tata încuviință încetișor.

— În vreme de război se petrec lucruri foarte greu de explicat, Daniel. De multe ori, nici eu nu știu ce înseamnă ele cu adevărat. Uneori e mai bine să lăsăm lucrurile așa cum sînt.

Suspină și își sorbi supa fără nici un chef. Eu îl urmăream, tăcut.

— Înainte să moară, mama ta m-a pus să-i promit că n-am să-ți vorbesc niciodată despre război, că n-am să te las să-ți amintești nimic din cele întîmplate.

N-am știut ce să răspund. Tata își întoarse privirea, ca și cum ar fi căutat ceva în văzduh. Priviri sau tăceri, ori poate pe mama, ca să-i întărească vorbele.

— Uneori mă gîndesc că am greșit cînd i-am dat ascultare. Nu știu.

— E totuna, tăticule...

— Nu, nu-i totuna, Daniel. Nimic nu mai e la fel după un război. Și da, e adevărat că au existat mulți oameni care au intrat în castel și n-au mai ieșit niciodată.

Privirile noastre se întîlniră o clipă. La scurt timp, tata s-a ridicat și s-a refugiat în camera lui, rănit de tăcere. Am strîns farfuriile și le-am depozitat în micul spălător de marmură din bucătărie, ca să le curăț. Cînd m-am întors în salon, am stins lumina și m-am așezat în vechiul fotoliu al tatei. Suflarea străzii filfia perdelele. Nu-mi era somn și nici n-aveam chef să încerc să adorm. M-am îndreptat spre

balcon și am ieșit; am văzut strălucirea vapoasă revărsată de felinarele de la Puerta del Ángel. O figură se contura într-un crîmpei de umbră întins pe caldarîm, inertă. Slaba clipire de chihlimbar a jarului unei țigări i se reflecta în ochi. Era îmbrăcată în culori întunecate, cu o mînă adîncită în buzunarul jachetei, cealaltă însoțind trabucul care îi țesea o pînză de păianjen din fum albastru împrejurul profilului. Mă urmărea în tăcere, cu chipul ascuns în contralumina felinarelor. Rămase acolo preț de aproape un minut, fumînd cu nepăsare, cu privirea fixată într-a mea. Apoi, cînd se auziră clopotele catedralei bătînd miezul nopții, figura schiță o ușoară încuviințare din cap, un salut înapoia căruia am intuit un zîmbet pe care nu-l puteam vedea. Am vrut să răspund, însă rămăsesem paralizat. Figura se întoarce și se îndepărtă schiopătînd ușor. În oricare altă noapte, abia dacă aș fi băgat de seamă prezența celui străin, însă, de îndată ce l-am pierdut din vedere în ceață, am simțit o sudoare rece pe frunte și mi s-a tăiat răsuflarea. Citisem o descriere identică a acelei scene în *Umbra vîntului*. În povestire, protagonistul ieșea în fiecare noapte pe balcon, la miezul nopții, și descoperea cum un străin îl privea din întuneric, fumînd cu nepăsare. Chipul lui rămînea întotdeauna ascuns în beznă și numai ochii se zăreau în noapte, arzînd ca jarul. Străinul rămînea acolo, cu mîna dreaptă vîrîtă în buzunarul unei jachete negre, pentru ca mai apoi să se îndepărteze, schiopătînd. În scena la care tocmai asistasem, străinul acela putea fi un noctambul oarecare, o figură fără chip și fără identitate. În romanul lui Carax, acel străin era diavolul.

6

Un somn dens de uitare și perspectiva de a o revedea pe Clara în acea după-amiază mă convinseră că viziunea nu fusese decît o întîmplare. Poate că acea neașteptată izbucnire de imaginație febrilă era doar presimțirea promisei și mult doritei creșteri bruște care, potrivit tuturor vecinilor de pe

scară, avea să mă transforme într-un bărbat, dacă nu de ispravă, cel puțin bine făcut. La ora șapte fix, îmbrăcat cu cele mai bune haine și emanând vapori de colonie Varón Dandy pe care o împrumutasem de la tata, m-am proțăpit în fața ușii lui don Gustavo Barceló, pregătit să debutez ca lector la domiciliu și ca bărzăun de salon. Librarul și nepoata lui împărțeau un apartament dintr-un bloc din Plaza Real. O servitoare în uniformă, cu bonetă și cu o vagă expresie de luptător îmi deschise ușa cu o reverență teatrală.

— Dumneavoastră trebuie să fiți domnișorul Daniel, zise. Eu sînt Bernarda, la dispoziția dumneavoastră.

Bernarda avea un ton ceremonios care vădea accentul din Cáceres, închis bine de tot. Cu pompă și solemnitate, Bernarda mă călăuzi prin reședința familiei Barceló. Apartamentul, aflat la primul etaj, înconjura proprietatea și descria un cerc de galerii, saloane și coridoare care mie, obișnuit cu modesta locuință de familie din strada Santa Ana, mi se părea Escorialul în miniatură. Se vedea imediat că don Gustavo, pe lângă cărți, incunabule și tot soiul de tainice bibliografii, colecționa statui, tablouri și retabluri, ca să nu mai vorbim de o abundentă floră și faună. Am urmat-o pe Bernarda printr-o galerie debordînd de frunziș și de specimene de la tropice, care alcătuiau o adevărată seră. Geamurile galeriei cerneau o lumină aurită de pulbere și aburi. Suflul unui pian plutea prin văzduh, languros și tîrîndu-și notele cu delăsare. Bernarda își deschidea drum prin desiș învîrtindu-și brațele de muncitor portuar ca pe niște macete. Eu o urmam îndeaproape, studiind mediul și remarcînd prezența unei jumătăți de duzină de feline și a doi papagali în culori aprinse și de o mărime enciclopedică pe care, după cum mi-a explicat servitoarea, Barceló îi botezase Ortega și, respectiv, Gasset. Clara mă aștepta de cealaltă parte a acestui codru, într-un salon ce dădea spre piață. Îmbrăcată într-o vapoasă rochie din bumbac turcoaz, obiectul tulburilor mele năzuințe cînta la pian sub ocrotirea unei adieri de lumină care se strecura prin prisma rozetei. Clara cînta rău, în contratimp și greșind jumătate din note, însă mie serenada ei îmi suna ca un imn de slavă, iar faptul de a o vedea înălțîndu-se deasupra claviaturii, cu o urmă de zîmbet și cu

capul aplecat într-o parte, îmi inspira o viziune cerească. Mă pregăteam să-mi dreg glasul pentru a-mi anunța prezența, însă efluviile de Varón Dandy m-au dat de gol. Clara puse de îndată capăt concertului și un zîmbet rușinat i se ivi pe chip.

— O clipă am crezut că e unchiul meu, îmi zise. Mi-a interzis să-l cînt pe Mompou, fiindcă spune că ce fac eu cu el e un sacrilegiu.

Singurul Mompou pe care îl cunoșteam eu era un preot sfrijit și cu aplecare spre flatulență care ne predă lecții de fizică și de chimie, iar asocierea acestor idei mi se păru grotescă, dacă nu improbabilă.

— Dar mie mi se pare că tu cînți de minune, am zis eu.

— Haide. Unchiul meu, care e un meloman de ispravă, chiar mi-a pus un profesor de muzică să mă îndrept. E un compozitor tînăr care promite mult. Se numește Adrián Neri și a studiat la Paris și la Viena. Trebuie să ți-l prezint. Acum compune o simfonie pe care o să i-o cînte în premieră orchestra orașului Barcelona, pentru că unchiul lui e în comitetul director. E un geniu.

— Unchiul sau nepotul?

— Nu fi malițios, Daniel. Sigur Adrián are să-ți cadă cu tronc.

Ca un pian cu coadă de la etajul șapte, m-am gîndit eu.

— Nu vrei să guști ceva? mă întrebă Clara. Bernarda face niște biscuiți cu scorțișoară de rămii trăsniți.

Am mîncat amîndoi regește, devorînd tot ce ne punea la îndemîină servitoarea. Eu ignoram protocolul acestor ocazii și nu știam prea bine cum să procedez. Clara, care părea întotdeauna să-mi citească gîndurile, îmi sugeră că, dacă voiam, puteam să citesc *Umbra vîntului* și că puteam începe cu începutul. În felul acesta, încercînd să imit glasurile de la Radio Nacional ce recitau viniete de factură patriotică îndată după ora de *Angelus* cu o grandilocvență exemplară, m-am lansat în parcurgerea textului romanului, încă o dată. Glasul meu, un pic amorțit la început, s-a relaxat încetul cu încetul și, în curînd, am uitat că recitam și m-am cufundat iarăși în povestire, descoperind în proză cadențe și construcții ce curgeau ca niște motive muzicale, nuanțe de timbru și de

pauză de care nu-mi dădusem seama la prima lectură. Noi amănunte, crîmpeie de imagini și miraje se iviră printre rînduri, precum alcătuirea unui edificiu pe care îl contemplici din unghiuri diferite. Am citit vreme de o oră, străbătînd cinci capitole, pînă cînd mi-am simțit gîtul uscat și o jumătate de duzină de ceasuri de perete răsunară prin tot apartamentul, aducîndu-mi aminte că, pentru mine, se făcea tîrziu. Am închis cartea și am privit-o pe Clara, care îmi zîmbea senin.

— Îmi amintește puțin de *Casa roșie*, zise ea. Dar asta pare o poveste mai puțin sumbră.

— Nu fi atît de sigură, am zis eu. E numai începutul. Mai apoi, lucrurile se complică.

— Acum trebuie să pleci, nu-i așa? întrebă Clara.

— Mă tem că da. Nu că mi-aș dori, însă...

— Dacă n-ai altceva de făcut, te poți întoarce mîine, sugeră Clara. Însă n-aș vrea să abuzez de...

— La ora șase? am propus eu. Spun fiindcă așa o să avem mai multă vreme.

Acea întîlnire din sala de muzică a apartamentului din Plaza Real a fost prima dintre numeroase altele de-a lungul acelei veri a anului 1945 și din anii următori. În curînd, vizitele mele la familia Barceló au devenit aproape zilnice, mai puțin în zilele de marți și de joi, cînd Clara avea ore de muzică cu Adrián Neri. Îmi petreceam acolo ceasuri întregi și, cu timpul, am învățat pe de rost fiecare sală, fiecare coridor și fiecare plantă din pădurea lui don Gustavo. *Umbra vîntului* a durat două săptămîni, însă nu ne-a fost greu să-i găsim succesori cu care să ne umplem orele de lectură. Barceló dispunea de o bibliotecă fabuloasă și, în lipsă de alte titluri ale lui Julián Carax, ne preumblam printr-o mulțime de clasici minori și de frivolități majore. În unele după-amieze abia dacă citeam cîte ceva și ne dedicam doar conversațiilor sau chiar ieșeam să facem cîte-o plimbare prin piață ori pînă la catedrală. Clarei îi plăcea mult să se așeze și să asculte murmurul lumii în claustru, să ghicească ecoul pașilor pe străduțele din piatră. Mă ruga să-i descriu fațadele, oamenii, mașinile, prăvăliile, felinarele și vitrinele pe lîngă care treceam. Adesea mă lua de braț, iar eu o călăuzeam

prin Barcelona noastră aparte, una pe care numai ea și cu mine o puteam vedea. Mereu ajungeam la o lăptărie din strada Petritxol și împărțeam o cupă cu frișcă sau un covrig de marțipan. Uneori, oamenii se uitau la noi pieziș, și nu o dată vreun chelner deștept foc se referea la ea ca la „sora ta mai mare“, însă eu nu băgam în seamă bătaia de joc și insinuările. Alteori, nu știu dacă din maliție sau din morbiditate, Clara îmi făcea confidențe ciudate, pe care nu știam prea bine cum să le categorisesc. Unul dintre subiectele ei favorite era un străin, un individ care uneori se apropia de ea când era singură pe stradă și îi vorbea cu o voce hodorogită. Misteriosul individ, care niciodată nu își pomenea numele, îi puneă întrebări despre don Gustavo și chiar despre mine. O dată o mîngîiase pe gît. Pe mine, aceste povestiri mă martirizau nemilos. Cu un alt prilej, Clara m-a asigurat că îl rugase pe presupusul străin să o lase să-i atingă chipul cu mîinile. El rămăsese tăcut, iar ea interpretase asta ca pe un răspuns afirmativ. Când își ridicase mîinile pînă la fața străinului, el o oprise brusc, nu înainte să-i fi lăsat ocazia să pipăie ceva ce îi păruse piele argăsită.

— Parcă ar fi purtat o mască din piele, spunea ea.

— Asta ai scornit-o tu, Clara.

Clara se jura și se răsjura că era adevărat, iar eu capitulam, chinuit de imaginea acelui necunoscut cu o existență îndoielnică, ce se complăcea în a mîngîia gîtul ei de lebădă și cine mai știe ce altceva, pe cînd mie nu-mi era îngăduit decît să rîvnesc la așa ceva. Dacă aș fi stat puțin să mă gîndesc, aș fi priceput că devoțiunea mea pentru Clara nu era decît un izvor de suferință. Poate că de aceea o adoram și mai mult, din acea eternă stupizenie care ne face să ne ținem după cei ce ne fac rău. De-a lungul acelei veri, eu nu mă temeam decît de ziua cînd avea să reînceapă școala și nu aveam să mai dispun de ziua întreagă pentru a mi-o petrece cu Clara.

Bernarda, care sub înfățișarea ei severă ascundea o fire de mamă iubitoare, sfîrși prin a se atașa de mine după ce mă tot văzuse și revăzuse la nesfîrșit și, în felul ei, hotărî să mă adopte.

— Se cunoaște că băiatul ăsta n-are mamă, domnule, obișnuia să-i spună lui Barceló. Mie mi se face o milă de el, sărăcuțul.

Bernarda ajunsese la Barcelona la puțină vreme după război, fugind de sărăcie și de un tată care în momentele lui bune o bătea cu bățul și o făcea proastă, urâtă și scroafă, iar în momentele lui rele o încolțea prin cocini, beat fiind, și o frământa pînă cînd ea începea să plîngă terorizată, iar el o lăsa să plece, ca pe o prefăcută și o toantă ce era, la fel ca maică-sa. Barceló dăduse peste ea întîmplător, pe cînd Bernarda lucra la o tejghea de zarzavaturi din piața Borne și, urmîndu-și intuiția, îi propusese să intre în slujba lui.

— Cu noi va fi la fel ca în *Pygmalion*, spusese el. Dumneata vei fi Eliza mea, iar eu, profesorul Higgins al dumatăle.

Bernarda, al cărei apetit literar se îndestula cu *Foaia de duminică*, îl privise chiorș.

— Uitați-vă, oi fi eu săracă și neștiutoare, da-s cumsecade.

Barceló nu era tocmai George Bernard Shaw, însă, cu toate că nu izbutise a-și înzestra pupila cu dicția și cu șarmul unei dame de salon, strădaniile sale sfîrșiră prin a o rafina pe Bernarda și prin a o deprinde să se poarte și să vorbească în felul unei duduî provinciale. Avea douăzeci și opt de ani, însă mie mi s-a părut dintotdeauna că are cu zece mai mult, fie și numai în priviri. Era creștină practică și devotată Fecioarei de la Lourdes pînă în pînzele albe. Se ducea zi de zi la biserica Santa María del Mar să asculte slujba de la ora opt și se spovedea de cel puțin trei ori pe săptămînă. Don Gustavo, care se declara agnostic (ceea ce Bernarda bănuia că e o afecțiune respiratorie, ca astmul, însă pentru domnișori), susținea că era matematic imposibil ca servitoarea să păcătuiască îndeajuns pentru a menține un asemenea ritm de spovedanie.

— Tu ești bună ca pîinea caldă, Bernarda, spunea el, indignat. Oamenii ăștia care văd păcate pretutindeni sînt bolnavi cu sufletul și, dacă mă silești s-o spun, cu intestinele. Starea de bază a bigotismului iberic e constipația cronică.

Ascultînd ditamai blasfemiile, Bernarda se crucea de cinci ori mai mult. Mai tîrziu, noaptea, spunea o rugăciune suplimentară pentru sufletul tămînjit al domnului Barceló,

care avea o inimă bună, însă căruia de atîta citit îi putrezise creierul, ca lui Sancho Panza. Din an în Paști, Bernarda apărea cu cîte un iubit care o bătea, îi storcea cei cîțiva bănuți pe care îi ținea pe un carnet de economii și, mai devreme sau mai tîrziu, se lepăda de ea. Ori de cîte ori se producea o astfel de criză, Bernarda se închidea în camera ei din partea din spate a apartamentului ca să plîngă zile în șir și se jura că se omoară cu otrava pentru șobolani sau că are să bea o sticlă de leșie. Barceló, după ce își epuiza toate tertipurile de persuadare, se speria de-a binelea și îl chema pe lăcătușul de serviciu ca să deschidă ușa camerei și pe medicul său ca să-i administreze Bernardei un sedativ pentru cai. Cînd sărmana se trezea după două zile, librarul îi cumpăra trandafiri, bomboane, o rochie nouă și o ducea la cinematograf să vadă un film cu Cary Grant, care în opinia ei era bărbatul cel mai frumos din istorie.

— Auziți, și se zice de Cary Grant că umblă cu bărbați, murmura ea, îmbuibîndu-se cu bomboane de ciocolată. Cum se poate așa ceva?

— Gogomării, declara Barceló. Bădăranii și tontălăii trăiesc într-o stare de perenă invidie.

— Ce frumos vorbește domnul. Se cunoaște că ați fost la universitatea aia cu sorbitul.

— Sorbona, o corecta Barceló fără acreală.

Era foarte greu să n-o iubești pe Bernarda. Fără să i-o fi cerut cineva, gătea și cosea pentru mine. Îmi aranja hainele, pantofii, mă pieptăna, mă tunde, îmi cumpăra vitamine și pastă de dinți și chiar a ajuns să-mi dăruiască un medalion cu o fiolă conținînd apă sfințită adusă de la Lourdes, cu autobuzul, de o soră a ei care locuia în San Adrián del Besós. Uneori, în timp ce se îndeletnicea cu examinarea părului meu, în căutare de lindini și de alți paraziți, îmi vorbea în șoaptă.

— Domnișoara Clara e tot ce-i mai bun pe lumea asta, și să dea Domnul să pic eu răpusă dacă într-o zi mi-o da prin minte s-o critic, însă nu-i bine ca domnișorul să se gîndească prea mult la ea, dacă înțelegeți dumneavoastră ce vreau să spun.

— N-ai nici o grijă, Bernarda, că sîntem doar prieteni.

— Păi chiar asta spun și eu.

Spre a-și susține argumentele, Bernarda se pornea atunci să-mi relateze o poveste auzită la radio despre un băiat care se îndrăgostise în mod necuvenit de învățătoarea lui și căruia, ca prin lucrarea unei vrăjitorii justițiare, îi căzuseră părul și dinții, în vreme ce fața și mîinile i se umpluseră de ciuperci, un soi de lepră a libidinosului.

— Luxura e un lucru foarte rău, conchidea Bernarda. Vă spun eu că așa e.

Don Gustavo, în pofida glumelor pe care le spunea pe socoteala mea, vedea cu ochi buni devoțiunea mea pentru Clara și dăruirea mea entuziastă ca însoțitor. Eu îi atribuiam toleranța faptului că, probabil, mă considera inofensiv. În cîte-o după-amiază, îmi plasa o ofertă succulentă pentru romanul lui Carax. Îmi spunea că discutase subiectul cu cîțiva colegi din breasla anticarilor și că toți căzuseră de acord că acum Carax putea valora o avere, mai cu seamă în Franța. Eu îl refuzam de fiecare dată, iar el se mărginea să zîmbească, șiret. Îmi încredințase o copie a cheilor de la apartament, ca să pot intra și ieși fără să mai depind de el sau de Bernarda, care să-mi deschidă cînd erau acasă. Tatăl meu era altă poveste. Cu trecerea anilor, își depășise reținerea înnăscută de a aborda orice subiect care îl preocupa cu adevărat. Una dintre primele consecințe ale acestui proces a fost aceea că a început să-și manifeste dezaprobarea față de relația mea cu Clara.

— Ar trebui să te întâlnești cu prieteni de vîrsta ta, ca Tomás Aguilar, fiindcă l-ai uitat și e un copil minunat, și nu cu o femeie care e deja la vîrsta mărțișului.

— Ce mai contează vîrsta unuia sau altuia, dacă sîntem prieteni buni?

Ce m-a durut mai mult a fost aluzia la Tomás, fiindcă era adevărată. De luni de zile nu mai ieșisem cu el, pe cînd înainte vreme fusesem nedespărțiți. Tata mă privea cu reproș.

— Daniel, tu nu știi nimic despre femei, iar asta se joacă cu tine ca mîța cu șoarecele.

— Ba tu nu știi nimic despre femei, replicam eu, jignit. Iar despre Clara, cu atît mai puțin.

Convorbirile noastre pe acest subiect se întindeau rareori dincolo de un schimb de reproșuri și de priviri. Când nu eram la colegiu sau cu Clara, îmi petreceam tot timpul ajutându-l pe tata la librărie. Făcând ordine în depozitul din spate, ducând comenzi, făcând comisioane sau întâmpinându-i pe clienții obișnuiți. Tata se plîngea că nu eram nici cu mintea, nici cu inima la lucru. Eu, la rîndu-mi, replicam că acolo îmi petreceam întreaga viață și că nu înțelegeam de ce trebuia să se plîngă. În multe nopți, neputînd să adorm, îmi aminteam de acea intimitate, de acea mică lume pe care o împărțisem amîndoi în anii de după moartea mamei, anii cu stiloul lui Victor Hugo și cu locomotivele din alamă. Mi-i aminteam ca pe niște ani de pace și de tristețe, ca pe o lume care se destrăma, care se evaporase treptat începînd cu zorii acelei dimineți cînd tata mă dusesese să vizitez Cimitirul Cărților Uitate. Într-o zi, tata a descoperit că îi dăruisem Clarei cartea lui Carax și a avut un acces de mînie.

— M-ai dezamăgit, Daniel, îmi spuse. Cînd te-am dus în locul secret, ți-am spus că acea carte pe care aveai s-o alegi era ceva deosebit, că urma s-o adopți și că trebuia să-ți asumi răspunderea pentru ea.

— Atunci aveam zece ani, tăticule, iar toate alea erau un joc de copii.

Tata mă privi ca și cînd l-aș fi înjunghiat.

— Iar acum ai paisprezece, și nu numai că ești tot un copil, dar ești un copil care se crede bărbat. Ai să-ți atragi multe neplăceri în viață, Daniel. Și încă foarte curînd.

În acele zile, credeam că pe tata îl durea faptul că eu îmi petreceam atîta timp cu familia Barceló. Librarul și nepoata lui trăiau într-o lume de lux pe care el nu o putea decît visa. Mă gîndeam că îl deranja că servitoarea lui don Gustavo se purta cu mine ca și cînd mi-ar fi fost mamă și că îl jignea faptul că eu acceptam ca altcineva să joace acest rol. Uneori, pe cînd trebăluiam prin magazia din spate făcînd pachete sau pregătind o livrare, îl auzeam pe cîte-un client glumind cu tata.

— Sempere, ceea ce trebuie să faci dumneata e să-ți cauți o fată de treabă, că acum e belșug de văduve arătoase și în floarea vîrstei, mă-nțelegi. O fată cumsecade îți aranjează

viața, prietene, și te întinerește cu douăzeci de ani. Ce nu poate face o pereche de țite...

Tata nu răspundea niciodată la aceste insinuări, însă mie mi se păreau din ce în ce mai înțelepte. O dată, în timpul uneia din cinele noastre, care se preschimbaseră în lupte de tăceri și de priviri furișe, am scos subiectul la interval. Credeam că, dacă i-l sugeram eu, aș fi înlesnit lucrurile. Tata era un bărbat care arăta bine, avea o înfățișare delicată și îngrijită și, după cîte știam eu, mai multe femei din cartier îl vedeau cu ochi buni.

— Ție ți-a fost foarte ușor să găsești o înlocuitoare pentru mama ta, răspunse el cu amărăciune. Însă pentru mine nu există așa ceva și n-am nici un interes să caut.

Pe măsură ce vremea trecea, insinuările tatei și ale Bernardei, ba chiar ale lui Barceló, începură să-mi producă pagube interne. Ceva în sinea mea îmi spunea că înaintam pe un drum fără întoarcere, că nu puteam spera ca Clara să vadă în mine mai mult decît un copil mai mic cu zece ani decît ea. Simțeam că, de la o zi la alta, îmi era tot mai greu să stau în preajma ei, să-i suport atingerea mîinilor sau să o țin de braț în timp ce ne plimbam. Veni o clipă cînd, pur și simplu, faptul că stăteam în preajma ei s-a tradus aproape într-o durere fizică. Nimănui nu-i scăpa acest fapt, iar Clarei mai puțin decît oricui.

— Daniel, cred că trebuie să stăm de vorbă, îmi spunea ea. Eu cred că nu m-am purtat cum se cuvine cu tine...

Nu o lăsam niciodată să-și termine fraza. Ieșeam din încăpere sub un pretext oarecare și fugeam. Au fost zile cînd am crezut că mă luam la întrecere cu calendarul, într-o cursă imposibilă. Mă temeam că lumea de miraje pe care o clădisem în jurul Clarei se apropia de sfîrșit. Nu-mi închipuiam că problemele mele abia începuseră.

Sărăcie lucie

—

1950-1952

În ziua cînd am împlinit șaisprezece ani, mi s-a năzărit cea mai proastă idee din cîte îmi fusese dat să-mi treacă prin minte de-a lungul scurtei mele existențe. Cu de la mine putere și pe riscul meu, am hotărît să organizez o cină cu prilejul zilei mele de naștere și să-i invit pe Barceló, pe Bernarda și pe Clara. Tata era de părere că făceam o greșală.

— E ziua mea, am replicat eu tăios. Muncesc pentru tine în toate celelalte zile din an. Măcar o dată, fă-mi plăcerea.

— Fă cum vrei.

Lunile din urmă fuseseră cele mai confuze din ciudata mea prietenie cu Clara. Nu mai citeam aproape deloc pentru ea. Clara evita sistematic orice prilej de a rămîne singură cu mine. Întotdeauna, cînd o vizitam, unchiul ei era de față, prefăcîndu-se că citește ziarul, ori Bernarda se materializa foindu-se prin preajmă și aruncîndu-mi priviri cu coada ochiului. Alteori, compania lua forma uneia sau a mai multor prietene ale Clarei. Eu le numeam „brigada măicuțelor“, mereu atinse de o pudoare și de o înfățișare feciorelnică, patrulînd în jurul Clarei cu un liturghier în mînă și cu o privire polițienească prin care arătau limpede că eu eram în plus, că prezența mea o stînjenea pe Clara și pe toată lumea. Totuși, cel mai rău dintre toți era maestrul Neri, a cărui nefastă simfonie era tot neterminată. Era un tip ferchezuit, un filfizon din San Gervasio care, cu toate că își dădea aere de Mozart, mie, așa cum tot picura briantină, îmi amintea mai mult de Carlos Gardel. De geniu nu vedeam la el altceva decît că era un împuțit. Îl peria pe don Gustavo fără nici o demnitate și fără nici o jenă și flirta cu Bernarda în bucătărie, făcînd-o să rîdă cu darurile lui ridicole de punguțe cu migdale zaharisite și cu pișcăturile de fund. Pe scurt, îl detestam de

moarte. Antipatia era reciprocă. Neri se ivea mereu prin preajmă cu partiturile lui și cu atitudinea arogantă, uitîndu-se la mine de parcă eram un biet ucenic nedorit și punînd tot felul de obstacole în calea prezenței mele.

— *Băiete*, nu cumva trebuie să pleci să-ți faci lecțiile?

— Iar dumneavoastră, *maestre*, nu aveți de terminat o simfonie?

În cele din urmă, uniți, mă dovedeau, iar eu mă îndepărtam, înfrînt și cu capul plecat, dorindu-mi să fi avut melița lui don Gustavo ca să-l pot pune la punct pe încrezutul ăla.

De ziua mea, tata s-a dus la cuptorul din colț și a cumpărat cea mai bună prăjitură pe care a găsit-o. A așternut masa în tăcere, punînd argintăria și vesela cea bună. A aprins lumînări și a pregătit o cină cu feluri de mîncare pe care le presupunea a fi favoritele mele. N-am schimbat un singur cuvînt toată după-amiaza. Cînd s-a lăsat seara, tata s-a retras în camera lui, și-a pus cel mai bun costum și s-a întors cu un pachet învelit în celofan pe care l-a așezat pe măsuța din sufragerie. Cadoul meu. S-a așezat la masă, a băut un pahar cu vin alb și s-a pus pe așteptat. Invitația spunea că cina era la ora opt și jumătate. La nouă și jumătate încă mai așteptam. Tata mă privea cu tristețe, fără să spună nimic. Mie îmi ardea sufletul de mînie.

— Probabil că ești mulțumit, am zis. Asta voiai?

— Nu.

Bernarda s-a prezentat o jumătate de oră mai tîrziu. Avea o față de înmormîntare și un comision de la domnișoara Clara. Îmi dorea multă fericire, însă îi părea rău că nu putea lua parte la cina de ziua mea. Domnul Barceló fusese nevoit să absenteze din oraș cîteva zile, pentru chestiuni de afaceri, iar Clara se văzuse obligată să-și schimbe ora de muzică cu maestrul Neri. Ea venise pentru că era după-amiaza ei liberă.

— Clara nu poate veni fiindcă are oră de muzică? am întrebat eu, uluit.

Bernarda și-a coborît privirea. Aproape că plîngea cînd mi-a întins un pachețel care conținea cadoul ei și m-a sărutat pe amîndoi obrazii.

— Dacă nu vă place, se poate schimba, mi-a zis.

Am rămas singur cu tata, contemplînd vesela cea bună, argintăria și lumînările ce se topeau în tăcere.

— Îmi pare rău, Daniel, a spus tata.

Am încuviințat în tăcere, ridicînd din umeri.

— N-ai de gînd să-ți deschizi cadoul? m-a întrebat.

Singurul meu răspuns fu ușa pe care am trîntit-o cînd am ieșit. Am coborît scările furios, simțind cum din ochi îmi țîșneau lacrimi de mînie atunci cînd am ieșit în strada pustie, scăldată în frig și în lumină albastră. Aveam inima otrăvită, iar privirea îmi tremura. M-am apucat să umblu la voia întîmplării, ignorîndu-l pe străinul care mă observa nemișcat dinspre Puerta del Ángel. Purta același costum închis a culoare și avea mîna dreaptă vîrîtă în buzunarul jachetei. Ochii săi oglindeau crîmpeie de lumină la strălucirea unui trabuc. Șchiopătînd ușor, a început să mă urmărească.

Am bătut străzile fără nici un țel mai bine de o oră, pînă cînd am ajuns la monumentul lui Columb. Am mers pînă la cheiuri și m-am așezat pe treptele care se scufundau în apele tenebroase, lîngă cheiul șalupelor. Cineva organizase o excursie nocturnă și se puteau auzi rîsetele și muzica plutind dinspre procesiunea de licăriri și reflexe din port. Mi-am adus aminte de zilele cînd tata și cu mine făceam traversada în șalupe pînă la capătul digului. De acolo se puteau zări coasta cimitirului de pe muntele Montjuïc și orașul morților, infinit. Uneori eu salutam cu mîna, crezînd că mama era acolo și ne vedea trecînd. Tata repeta salutul. Nu ne mai îmbarcasem de cîtiva ani buni pe o șalupă, deși știam că, uneori, el se ducea singur.

— O noapte numai bună pentru remușcare, Daniel, a spus un glas din întuneric. O țigară?

Am sărit în picioare cît ai clipi, simțind un frig subit în trup. O mîna îmi oferea un chiștoc din beznă.

— Cine sînteți dumneavoastră?

Străinul a înaintat pînă în pragul beznei, lăsîndu-și chipul în umbră. O adiere de fum albastru ieșea din țigară. Am recunoscut de îndată costumul negru și mîna aceea ascunsă în buzunarul jachetei. Ochii îi străluceau ca niște mărgele de sticlă.

— Un prieten, a zis. Sau asta nădăjduiesc să fiu. O țigară?

— Nu fumez.

— Bine faci. Din nefericire, n-am nimic altceva să-ți ofer, Daniel.

Glasul îi era nisipos, rănit. Tîrșia cuvintele și suna stins și îndepărtat, ca discurile de șaptezeci și opt de turații pe minut pe care le colecționa Barceló.

— De unde știți cum mă cheamă?

— Știu multe despre tine. Numele contează cel mai puțin.

— Ce mai știți?

— Aș putea să te surprind, însă n-am nici timp, nici chef. E de-ajuns să-ți spun că ai ceva ce mă interesează. Și sînt dispus să-ți plătesc bine pentru asta.

— Mi se pare că mă luați drept altcineva.

— Nu, eu nu iau niciodată pe nimeni drept altcineva. Cu lucrurile mi se mai întîmplă, dar cu oamenii niciodată. Cît vrei pe ea?

— Pe ce?

— Pe *Umbra vîntului*.

— Ce vă face să credeți că am așa ceva?

— Asta e în afară de orice discuție, Daniel. E numai o chestiune de preț. De mult știu că o ai. Oamenii vorbesc. Eu ascult.

— Păi, probabil că ați auzit greșit. Eu nu am cartea asta. Iar dacă aș avea-o, n-aș vinde-o.

— Integritatea ta e admirabilă, mai ales în epoca asta de sicofanți și de pupincuriști, dar cu mine nu-i nevoie să te dai în spectacol. Spune-mi cît. O mie de *duros*? Pe mine banii mă lasă rece. Prețul îl stabilești tu.

— V-am mai spus: nici nu e de vînzare, nici n-o am, am replicat eu. V-ați înșelat, după cum vedeți.

Străinul a rămas tăcut, nemișcat, învăluit în fumul albastru al acelei țigări ce părea să nu se stingă niciodată. Am observat că nu mirosea a tutun, ci a hîrtie arsă. Hîrtie bună, de carte.

— Poate că tu ești cel care se înșală acum, a sugerat el.

— Mă amenințați?

— Probabil.

Am înghițit în sec. În pofida bravadei mele, individul acela băgase în mine groaza cea mai deplină.

— Și aș putea afla de ce sînteți atît de interesat?

— Asta e problema mea.

— E și a mea, dacă dumneavoastră mă amenințați ca să vă vînd o carte pe care n-o am.

— Îmi placi, Daniel. Nu te dai la o parte și pari deștept. O mie de *duros*? Cu ăștia ți-ai putea cumpăra o mulțime de cărți. Cărți bune, nu gunoaiele alea pe care le păstrezi cu atîta zel. Hai, o mie de *duros* și rămînem prieteni buni.

— Dumneavoastră și cu mine nu sîntem prieteni.

— Ba sîntem, însă tu încă nu ți-ai dat seama de asta. Nu te învinuiesc, cu atîtea lucruri pe cap. Ca prietena ta, Clara. Pentru o astfel de femeie, oricine își poate pierde mințile.

Pomenirea Clarei îmi îngheță sîngele-n vine.

— Ce știți dumneavoastră despre Clara?

— Aș îndrăzni să spun că știu mai multe decît tine și că s-ar cădea s-o uiți, deși știu că n-ai s-o faci. Am avut și eu șaisprezece ani...

O teribilă certitudine mă lovi dintr-o dată. Bărbatul acela era străinul care o aborda pe Clara pe stradă, incognito. Era real. Clara nu mințise. Individul a făcut un pas în față. M-am retras. Nu-mi fusese așa de frică în viața mea.

— Clara n-are cartea, e bine s-o știți. Să nu mai îndrăzniți să vă atingeți de ea.

— Prietena ta mă lasă rece, Daniel, și într-o zi îmi vei împărtăși acest sentiment. Ceea ce vreau eu e cartea. Prefer s-o obțin cu binișorul, pentru ca nimeni să nu iasă păgubit. Am fost limpede?

În lipsa unor idei mai bune, m-am apucat să mint ca un nemernic.

— O are unul pe nume Adrián Neri. Muzician. Poate că asta vă spune ceva.

— Nu-mi spune nimic, și ăsta-i lucrul cel mai rău care se poate zice despre un muzician. Ești sigur că nu tu l-ai scornit pe Adrián Neri ăsta?

— Ce n-aș da!

— Atunci, fiindcă se pare că sînteți atît de buni prieteni, poate că reușești să-l convingi tu să ți-o înapoieze. Asemenea lucruri se rezolvă fără nici o problemă între prieteni. Sau preferi să i-o cer prietenei tale Clara?

Am tăgăduit.

— Am să vorbesc cu Neri, însă nu cred c-o să mi-o înapoieze sau că o mai are, am improvisat eu. Dar dumneavoastră de ce vreți cartea asta? Să nu-mi spuneți că vreți s-o citiți.

— Nu. O știu pe de rost.

— Sînteți colecționar?

— Cam așa ceva.

— Mai aveți și alte cărți de Carax?

— Le-am avut cîndva. Julián Carax e specialitatea mea, Daniel. Cutreier lumea căutîndu-i cărțile.

— Dar ce faceți cu ele, dacă nu le citiți?

Străinul a emis un sunet surd, agonic. Au trecut cîteva secunde pînă să-mi dau seama că rîdea.

— Singurul lucru care trebuie făcut cu ele, Daniel, replică el.

Scoase atunci o cutie de chibrituri din buzunar. Luă unul și-l aprinse. Flacăra îi luminează pentru prima oară chipul. Sufletul îmi îngheță. Personajul acela nu avea nas, nici buze, nici pleoape. Fața lui era doar o mască din piele neagră, cicatrizată, devorată de foc. Acela era țesutul mort pe care îl atinsese Clara.

— Să le ard, murmură el, cu glasul și privirea otrăvite de ură.

O adiere a brizei îi stinse chibritul dintre degete și chipul său rămase din nou ascuns în beznă.

— O să ne mai vedem, Daniel. Eu nu uit niciodată o față și cred că, începînd de azi, nici tu, zise el încet. Spre binele tău și al prietenei tale Clara, am încredere că vei lua decizia corectă și că vei lămuri acest subiect cu domnul Neri, care în mod sigur are un nume de filfizon. Eu nu m-aș încrede în el nici cît negru sub unghie.

Dintr-o dată, străinul se întoarce și o porni spre cheiuri, o siluetă evaporîndu-se în beznă, învăluită în rîsul ei contrafăcut.

O mantie de nori scînteind de electricitate gonea dinspre mare. O luasem la fugă pentru a mă adăposti de aversa ce se apropia, însă cuvintele acelui individ începeau să-și facă efectul. Îmi tremurau mîinile și ideile. Mi-am înălțat privirea și am văzut furtuna revărsîndu-se ca niște pete de sînge negre printre nori, acoperind luna și întinzînd o trenă de neguri peste acoperișurile și fațadele orașului. Am încercat să grăbesc pasul, însă neliniștea mă rodea pe dinăuntru și umblam, urmărit de aversă, cu picioare de plumb. M-am vîrît sub copertina unui chioșc de ziare, încercînd să-mi ordonez gîndurile și să mă hotărăsc cum să procedez. Un tunet a răsunat în apropiere, mugind ca un balaur ce trecea prin strîmtoarea portului, și am simțit cum pămîntul îmi tremura sub picioare. Pulsul fragil al luminii electrice care contura fațade și ferestre s-a risipit cîteva secunde mai tîrziu. Pe trotuarele pline de bălți, felinarele clipeau, stingîndu-se ca niște lumînări în vînt. Pe străzi nu se zărea nici țipenie, iar bezna creată de pana de curent s-a răspîndit cu un suflu fetid urcînd din gurile de scurgere ce se vărsau în sistemul de canalizare. Noaptea a devenit opacă și impenetrabilă, iar ploaia – un lințoliu de abur. „Pentru o astfel de femeie, oricine își poate pierde mințile...” Am luat-o la goană pe Rambla în sus, cu un singur gînd în minte: Clara.

Bernarda spusese că Barceló era plecat din oraș cu probleme de afaceri. Acea era ziua ei liberă și obișnuia să se ducă să-și petreacă noaptea acasă la mătușa Reme și la verișoarele ei, în San Adrián del Besós. Astfel, Clara rămînea singură în apartamentul cavernos din Plaza Real, după cum acel individ fără chip și amenințările lui rămîneau slobozi în furtună, cu Dumnezeu știe ce idei. În timp ce zoream sub aversă către Plaza Real, nu-mi puteam smulge din minte gîndul că o pusesem în primejdie pe Clara atunci cînd îi dăruisem cartea lui Carax. Am ajuns în piață ud leoarcă. Am alergat să mă adăpostesc sub arcadele de pe strada Fernando. Mi s-a părut că zăresc contururi de umbre

tîrîndu-se în urma mea. Am căutat în mănunchiul de chei setul pe care mi-l dăduse Barceló. Aveam la mine cheile de la prăvălie, de la apartamentul de pe Santa Ana și de la locuința familiei Barceló. Unul dintre vagabonzi înaintă spre mine, murmurînd dacă îl puteam lăsa să-și petreacă noaptea în vestibul. Am închis ușa înainte să-și fi terminat fraza.

Scara era un puț de întuneric. Adierea fulgerelor se filtra prin crăpăturile ușii de la intrare și șfîchiuia contururile treptelor. Am înaintat orbește și am găsit prima treaptă, împiedicîndu-mă de ea. M-am agățat de balustradă și am urcat încetîșor scara. După puțin timp, treptele au făcut loc unei suprafețe plane și am înțeles că ajunsesem pe palier. Am pipăit zidurile de marmură rece, ostilă, și am găsit reliefurile ușii de stejar și ciocănelele din aluminiu. Am căutat orificiul încuietorii și am introdus cheia pe bîjbîite. Cînd ușa apartamentului s-a deschis, o franjă de lumină albastră m-a orbit o clipă, iar un suflu de aer cald mi-a mîngîiat pielea. Camera Bernardei se afla în partea din spate a apartamentului, lîngă bucătărie. M-am îndreptat mai întîi într-acolo, deși eram sigur că servitoarea lipsea. Am ciocănit cu degetele și, neprimind nici un răspuns, am îndrăznit să deschid ușa. Era o încăpere simplă, cu un pat mare, un dulap de culoare închisă cu oglinzi fumurii și o comodă pe care Bernarda așezase suficienți sfinți, fecioare și icoane ca să-și poată deschide un sanctuar. Am închis ușa și, cînd m-am întors, mai că-mi stătu inima în loc cînd am întrezărit o duzină de ochi albaștri și stacojii înaintînd dinspre fundul coridorului. Pisicile Bernardei mă cunoșteau prea bine și îmi tolerau prezența. M-au înconjurat, mieunînd suav, iar cînd și-au dat seama că hainele mele îmbibate de ploaie nu degajau căldura dorită, m-au abandonat indiferente.

Camera Clarei era situată în celălalt capăt al apartamentului, lîngă bibliotecă și sala de muzică. Pașii invizibili ai pisicilor mă urmau de-a lungul coridorului, în expectativă. În semiîntunericul intermitent al furtunii, apartamentul lui Barceló mi se părea cavernos și sinistru, diferit de acela pe care mă învățasem să-l consider a doua casă a mea. Am ajuns în partea din față a apartamentului, ce dădea spre

piept. Sera lui Barceló mi s-a deschis dinainte, deasă și impenetrabilă. M-am adâncit în desișul de frunze și de ramuri. O clipă, am fost îngrozit la gândul că, dacă străinul fără chip se infiltrasese în apartament, probabil că acela era locul pe care și-l alesese ca să se ascundă. Ca să mă aștepte. Mai că mi s-a părut că simt mirosul de hîrtie arsă pe care îl degaja, însă am înțeles că ceea ce nasul meu detectase era, pur și simplu, tutun. Am avut un atac de panică. În casa aceea nu fuma nimeni, iar pipa lui Barceló, pururi stinsă, era un simplu *atrezzo*.

Am ajuns în sala de muzică și strălucirea unui fulger a aprins volutele de fum ce pluteau prin aer pe ca niște ghirlande din abur. Claviatura pianului alcătuia un zîmbet interminabil lîngă galerie. Am traversat sala de muzică și am ajuns la ușa bibliotecii. Era închisă. Am deschis-o, iar lumina galeriei ce înconjura biblioteca personală a librarului mi-a oferit un cald bun venit. Pereții acoperiți cu rafturi ticsite formau un oval în centrul căruia odihneau o masă de lectură și două fotolii de feldmareșal. Din cîte știam, Clara păstra cartea lui Carax într-o vitrină de lîngă arcul galeriei. M-am îndreptat într-acolo tiptil. Conform planului meu – sau în absența unuia – trebuia să pun mîna pe carte, să o scot de acolo, să i-o predau lunaticului și să nu-l mai văd niciodată. Nimeni nu avea să știe de absența cărții, în afară de mine.

Cartea lui Julián Carax mă aștepta, ca întotdeauna, arătîndu-și cotorul din fundul unui raft. Am luat-o în mînă și am strîns-o la piept, ca și cum aș fi îmbrățișat un vechi prieten pe care fusesem pe punctul de a-l trăda. Iuda, m-am gândit. M-am pregătit să ies de acolo fără să afle Clara de prezența mea. Urma să iau cartea cu mine și să dispar pentru totdeauna din viața Clarei Barceló. Am ieșit din bibliotecă cu pași ușori. Ușa de la camera Clarei se întrezărea în fundul coridorului. Mi-am închipuit-o întinsă în pat, adormită. Mi-am imaginat degetele mîngîindu-i gîtul, explorînd un trup pe care îl memorasem din pură ignoranță. M-am întors, pregătindu-mă să abandonez șase ani de himere, însă ceva m-a oprit înainte să ajung în sala de muzică. Un glas șuierînd în spatele meu, înapoia ușii. Un glas profund, care șoptea și rîdea. În camera Clarei. Am înaintat încetișor

spre uşă. Am pus mîna pe clanţă. Degetele îmi tremurau. Ajunsesem prea tîrziu. Am înghiţit în sec şi am deschis uşa.

9

Trupul gol al Clarei zăcea pe nişte cearşafuri albe care străluceau ca mătasea. Mîinile maestrului Neri alunecau pe buzele ei, pe gît şi pe piept. Ochii ei albi se ridicau spre tavan, înfiorîndu-se sub asalturile cu care profesorul de muzică o penetra între coapsele palide şi tremurătoare. Aceleaşi mîini care îmi citiseră chipul cu şase ani în urmă în întunericul Ateneului strîngeau acum buclele lucind de sudoare ale maestrului, înfigîndu-şi în ele unghiile şi trăgîndu-le spre sine cu o poftă animalică, disperată. Am simţit cum mi se taie răsufarea. A trebuit să rămîn acolo, paralizat, vreme de aproape o jumătate de minut, pînă cînd privirea lui Neri, neîncrezătoare la început, aprinsă de mînie după aceea, a băgat de seamă prezenţa mea. Încă gîfîind, uluit, se opri. Clara îl strînse fără să înţeleagă, frecîndu-şi trupul de al lui şi lingîndu-i gîtul.

— Ce s-a întîmplat? gemu ea. De ce te opreşti?

Ochii lui Adrián Neri ardeau de furie.

— Nu-i nimic, şopti el. Mă-ntorc îndată.

Neri s-a ridicat şi s-a năpustit spre mine ca o ghiulea, strîngînd pumnii. Nici nu l-am văzut venind. Nu-mi puteam lua ochii de la Clara, acoperită de sudoare, fără suflare, cu coastele conturîndu-i-se pe sub piele şi cu sînii tresăltîndu-i de dorinţă. Profesorul de muzică m-a înşfăcat de guler şi m-a tîrît afară din încăpere. Am simţit că picioarele mele abia ştergeau pardoseala şi, oricît am încercat, n-am izbutit să mă eliberez din strînsoarea lui Neri, care mă căra ca pe-un colet prin seră.

— Sufletul am să ţi-l stîlcesc eu ţie, nenorocitul, bîguia printre dinţi.

M-a tîrît pînă la uşa apartamentului şi, ajunşi acolo, a deschis-o şi m-a azvîrlit cu putere pe palier. Cartea lui Carax mi-a căzut din mînă. A ridicat-o de jos şi mi-a aruncat-o în faţă înfuriat.

— Dacă te mai văd pe-aici ori dacă aflu că te-ai apropiat de Clara pe stradă, îți jur că te bat pînă te bag în spital, fără să-mi pese nici un căcat ce vîrstă oi fi avînd, a spus el cu răceală. Ne-am înțeles?

M-am ridicat în picioare anevoie și am descoperit că, în sfortșarea lui, Neri îmi ferfenișise jacheta și mîndria.

— Cum ai intrat?

N-am răspuns. Neri a suspinat, scuturînd din cap.

— Hai, dă-mi cheile, mi-o trînti Neri, stăpînindu-și furia.

— Ce chei?

La palma pe care mi-a administrat-o, m-am prăbușit pe pardoseală. M-am ridicat cu sînge în gură și cu un țuiut în urechea stîngă, care îmi sfredelea capul precum fluieratul unui milițian. Mi-am pipăit fața și mi-am simțit buzele plesnite, arzîndu-mi sub degete. Un inel cu pecete strălucea, însîngerat, pe inelarul profesorului de muzică.

— Cheile, ți-am spus.

— Duceți-vă la naiba, am scuiat eu.

N-am văzut pumnul venind. M-am simțit de parcă un ciocan pneumatic mi-ar fi smuls stomacul. M-am îndoit ca o marionetă frîntă, fără suflare, bălăbănindu-mă pe lîngă perete. Neri mă înșfăcă dintr-o dată de chică și îmi scotoci prin buzunare pînă cînd dădu peste chei. M-am prelins pe pardoseală, ținîndu-mă de burtă, scîncind de agonie sau de mînie.

— Spuneți-i Clarei că...

Mi-a trîntit ușa în nas și am rămas în bezna cea mai desăvîrșită. Am căutat cartea bîjbîind prin întuneric. Am găsit-o și m-am tîrît cu ea pe scări în jos, rezemîndu-mă de pereți, gîfîind. Am ieșit afară scuipînd sînge și respirînd pe gură cu bulbuci. Frigul și vîntul mi-au împresurat hainele umede, mușcîndu-mă. Tăietura de pe față mă ardea.

— Vă simțiți bine? a întrebat un glas din umbră.

Era cerșetorul pe care refuzasem să-l ajut cu cîteva minute înainte. Am încuviințat, evitîndu-i privirea, rușinat. Am început să merg.

— Așteptați puțin, măcar pînă se mai potolește ploaia, sugeră cerșetorul.

Mă luă de braț și mă conduse într-un ungher de sub arcade unde avea o boccea și o geantă cu haine vechi și murdare.

— Am un pic de vin. Nu-i rău. Beți un picuț. O să vă prindă bine ca să vă încălziți. Și ca să se dezinfecteze aia...

Am tras o dușcă din sticla pe care mi-o întinsese. Avea gust de ulei industrial dres cu oțet, însă căldura lui mi-a liniștit stomacul și nervii. Cîteva picături mi-au stropit rana și am văzut stele verzi în noaptea cea mai neagră a vieții mele.

— E bun, nu-i așa? a zîmbit cerșetorul. Haide, mai trageți o înghițitură, că ăsta te ridică din morți.

— Nu, mulțumesc. Pentru dumneavoastră, am îngăimat eu.

Cerșetorul a luat o înghițitură zdravănă. L-am observat pe îndelete. Părea un contabil cenușiu de minister care nu-și schimbase costumul de cincisprezece ani. Mi-a întins mîna, ia eu i-am strîns-o.

— Fermín Romero de Torres, concediat. Încîntat să vă cunosc.

— Daniel Sempere, prost iremediabil. Plăcerea e de partea mea.

— Să nu vă vindeți pe nimica toată, fiindcă în asemenea nopți totul se vede mai rău decît e. Așa cum mă vedeți, eu sînt un optimist înnăscut. Nu mă îndoiesc cîtuși de puțin că regimul are zilele numărate. După toate indiciile, americanii au să ne invadeze într-o zi, cînd nimeni nu se va gîndi, iar lui Franco au să-i fută un post de lăbăreală în Melilla. Iar eu am să-mi recuperez slujba, reputația și onoarea pierdută.

— Cu ce vă îndeletniceați dumneavoastră?

— Serviciul de Informații. Spionaj de înalt nivel, spuse Fermín Romero de Torres. Vă voi spune doar că eu eram omul lui Maciá la Havana.

Am încuviințat. Încă un nebun. Noaptea barceloneză îi colecta cu toptanul. Și pe idioții ca mine, la fel.

— Auziți, tăietura aia arată rău de tot. Ați fost altoit cum nu se poate mai bine, nu-i așa?

Am dus degetele la gură. Încă sîngera.

— O problemă de fuste? întrebă el. Puteați să vă scutiți singur de așa ceva. Femeile din țara asta, v-o spun eu, care am văzut multe la viața mea, sînt niște habotnice și niște frigide. Așa cum auziți. Îmi aduc aminte de-o mulătriță pe care am lăsat-o în Cuba. Ascultați-mă pe mine, altă lume,

ehei, altă lume. Iar femeia caraibiană ți se lipește de trup cu ritmul acela insular și-ți șoptește „ay, papito, dă-mi plăcere, dă-mi plăcere“, iar un bărbat adevărat, cu sînge în vine, ce să vă povestesc...

Mi s-a părut că Fermín Romero de Torres, sau cum s-o fi numit de-adevăratelea, jinduia la acea conversație anodină aproape la fel de mult ca la o baie caldă, la o farfurie de linte cu cîrnați și la niște haine curate. I-am cîntat în strună o bucată de vreme, așteptînd să mi se potolească durerea. Nu mi-a fost prea greu, fiindcă omulețul n-avea nevoie decît de cîte-un asentiment scurt și de cineva care să facă pe ascultătorul. Cerșetorul se pregătea să-mi relateze amănuntele și termenii tehnici ai unui plan secret de sechestrare a doînei Carmen Polo a lui Franco, cînd am băgat de seamă că ploaia se mai potolise și că furtuna se îndepărta spre nord.

— S-a făcut tîrziu, am murmurat, ridicîndu-mă.

Fermín Romero de Torres a încuviințat cu oarecare tristețe și m-a ajutat să mă ridic, gesticulînd ca și cum mi-ar fi scuturat praful de pe hainele ude.

— Atunci, rămîne pe altă dată, a spus, resemnat. Pe mine mă pierde gura. Încep să vorbesc și... Auziți, chestia cu sechestrul rămîne între dumneavoastră și mine, nu-i așa?

— Nu vă faceți griji. Sînt mormînt. Și mulțumesc pentru vin.

M-am îndepărtat spre Rambla. M-am oprit la marginea pieței și mi-am îndreptat privirea spre apartamentul lui Barceló. Ferestrele rămăseseră întunecate, plîngînd de ploaie. Am vrut s-o urăsc pe Clara, însă n-am fost în stare. Să urăști cu adevărat e un talent pe care îl deprinzi cu anii.

Am jurat că n-aveam s-o mai văd, că n-aveam să-i mai pomenesc numele sau să-mi mai amintesc de timpul pe care îl pierdusem alături de ea. Prin cine știe ce stranie rațiune, m-am simțit împăcat. Minia care mă scosese din casă se evaporase. M-am temut să nu revină, cu o îndîrjire reînnoită, a doua zi. M-am temut că gelozia și rușinea aveau să mă consume lent, o dată ce piesele evenimentelor trăite în acea noapte aveau să cadă prin propria lor greutate. Mai erau cîteva ore pînă în zori și aveam de făcut un lucru înainte să mă pot întoarce acasă cu conștiința curată.

Strada Arco del Teatro era tot acolo, abia o breșă de semiîntuneric. Un pîrîiaș de apă neagră se formase în centrul străduței și pătrundea ca o procesiune funebră în inima Ravalului. Am recunoscut vechea poartă de lemn și fațada barocă la care mă condusesese tata cu șase ani în urmă. Am urcat treptele și m-am adăpostit de ploaie sub arcada portalului, care mirosea a urină și a lemn mucegăit. Cimitirul Cărților Uitate mirosea a mort mai tare ca oricînd. Nu-mi aminteam că pe ciocănelul de bătut era un chip de drăcușor. L-am apucat și am lovit în ușa de trei ori. Ecoul cavernos s-a răspîndit în interior. Imediat am ciocănit din nou, de astă dată șase lovituri, mai puternice, pînă ce m-a durut pumnul. Au mai trecut cîteva minute și am început să cred că în locul acela nu se mai afla nimeni. M-am ghemuit rezemat de ușa și am scos cartea lui Julián Carax din interiorul jachetei. Am deschis-o și am citit din nou acea primă frază, care mă captivase cu ani în urmă.

În vara aceea a plouat în fiecare zi și, cu toate că multă lume spunea că era pedeapsa lui Dumnezeu fiindcă în sat deschiseseră un bordel lângă biserică, eu știam că vina era numai și numai a mea, pentru că învățasem să mint și păstram încă pe buze ultimele cuvinte ale mamei de pe patul de moarte : nu l-am iubit niciodată pe bărbatul cu care m-am măritat, ci pe altul, care mi s-a spus că a murit în război ; caută-l și spune-i că am murit cu gîndul la el, fiindcă el e adevăratul tău tată.

Am zîmbit, amintindu-mi de noaptea aceea febrilă de lectură din urmă cu șase ani. Am închis cartea și m-am pregătit să bat la ușa pentru a treia și ultima oară. Înainte să ating ciocănelul cu degetele, poarta s-a deschis suficient cît să se insinueze profilul paznicului care ducea în mîină o lampă cu ulei.

— Bună seara, am biiguit. Isaac, nu-i așa ?

Paznicul s-a uitat la mine fără să clipească. Lucirea opaițului îi sculpta trăsăturile ascuțite în chihlimbar și șofran, conferindu-le o asemănare fără echivoc cu drăcușorul de pe ciocănel.

— Dumneata ești Sempere fiul, a murmurat cu glas leneș.

— Aveți o memorie excelentă.

— Iar dumneata ai un simț al oportunității care îngre-
țează. Știi cât e ceasul?

Privirea lui oțelită detectase cartea de sub jacheta mea. Isaac a făcut un gest întrebător din cap. Am scos cartea și i-am arătat-o.

— Carax, zise el. Probabil că în orașul ăsta există cel
mult zece oameni care știu cine este sau care au citit cartea
asta.

— Păi, unul din ei umblă să-i dea foc. Nu mi-a trecut prin
minte altă ascunzătoare mai bună decât asta.

— Țsta-i un cimitir, nu un seif.

— Tocmai. Cartea asta are nevoie să fie îngropată undeva
unde nimeni să n-o mai poată găsi.

Isaac aruncă o privire bănuitoare pe străduță. Deschise
un pic ușa și îmi făcu semn să mă strecur înăuntru. Vesti-
bulul întunecat și insondabil mirosea a ceară arsă și a
umezeală. Se putea auzi o picurare intermitentă în beznă.
Isaac îmi întinse opaițul ca să-l țin în timp ce el scotea din
pardesiu un mănunchi de chei care ar fi stîrnit invidia unui
temnicer. Folosindu-se de vreo știință necunoscută, nimeri
cheia pe care o căuta și o introduse într-o încuietore protejată
de o carcasă din sticlă umplută cu relee și roți dințate care
sugera o cutie muzicală la scară industrială. La o rotire a
încheieturii, mecanismul a țăcănit ca măruntaiele unui automat
și am văzut pîrghiile și suporturile lor alunecînd într-un
balet mecanic uimitor, pînă cînd au blocat poarta cu un
păienjeniş de bare din oțel care s-a adîncit într-o stea de
orificii din zidurile de piatră.

— Nici la Banca Spaniei n-au așa ceva, am comentat
impresionat. Pare ceva desprins din Jules Verne.

— Kafka, a nuanțat Isaac, recuperînd opaițul și pornind
către adîncurile edificiului. În ziua cînd vei înțelege că negoțul
cu cărți e sărăcie lucie și cînd te vei hotărî să înveți cum să
jefuiești o bancă sau să fondezi una, ceea ce e cam același
lucru, să vii la mine și am să-ți explic cîte ceva despre
încuietori.

L-am urmat de-a lungul coridoarelor pe care mi le aminteam cu fresce de îngeri și himere. Isaac ținea opaițul ridicat, proiectînd o bulbucire intermitentă de lumină roșiatică și evanescentă. Schiopăta ușor, iar pardesiul de flanel destrămat pe care îl purta semăna cu un vâl funebru. M-am gîndit că individul acela, aflat undeva între Caron și bibliotecarul din Alexandria, s-ar fi simțit de minune în paginile lui Julián Carax.

— Știți ceva de Carax? am întrebat.

Isaac se opri la capătul unei galerii și mă privi indiferent.

— Nu prea multe. Ce mi s-a povestit.

— Cine v-a povestit?

— Cineva care l-a cunoscut bine, sau așa credea.

Inima îmi tresări.

— Cînd a fost asta?

— Pe cînd încă mă mai pieptănam. Probabil că dumneata erai în scutece, și adevărul e că nu pari să fi evoluat prea mult. Uită-te la dumneata: tremuri, îmi zise.

— Din cauza hainelor ude și a frigului de-aici, dinăuntru.

— Altă dată să-ți anunți sosirea și am să aprind încălzirea centrală ca să te întîmpin cum se cuvine, mugurel de micșunea. Hai, ia-te după mine. Aici e biroul meu, unde avem o sobă și-o să găsim ceva să punem pe dumneata cît timp îți uscăm hainele. Iar un pic de Mercurocrom și de apă oxigenată ți-o prinde bine, că mi-ai venit cu o moacă de-mi pari abia ieșit din comisariatul de pe Vía Layetana.

— Vă rog, nu vă deranjați.

— Nu mă deranjez. O fac pentru mine, nu pentru dumneata. O dată trecuți de ușa asta, eu stabilesc regulile, iar aici singurii morți sînt cărțile. Te pomenești c-o să-mi capeți o pneumonie și-o să trebuiască să-i chem pe cei de la morgă. O să ne ocupăm de cartea asta mai încolo. În treizeci și opt de ani, încă n-am văzut nici una care s-o zbughească la fugă.

— Nu știți cît vă mulțumesc...

— Lasă fleacurile. Dacă te-am lăsat să intri, e din respect pentru tatăl dumitale, altminteri te-aș fi lăsat în stradă. Fă-mi plăcerea și urmează-mă. Iar dacă te porți cum trebuie, poate c-o să-ți povestesc ce știu despre prietenul dumitale Julián Carax.

Pe furiș, cînd credea că nu-l puteam vedea, am băgat de seamă că Isaac zîmbea ca un hoțoman șiret. Își savura, în mod limpede, rolul de cerber înfricoșător. Am zîmbit, la rîndu-mi, în sinea mea. Acum nu mai aveam nici o îndoială a cui era mutra drăcușorului de pe ciocănelul de la ușă.

10

Isaac îmi aruncă pe umeri două pături subțiri și îmi întinse o cană cu o combinație aburindă ce mirosea a ciocolată fierbinte cu vișinată.

— Îmi spuneți de Carax...

— Prea multe nu-s de spus. Primul pe care l-am auzit pomenindu-l pe Carax a fost Toni Cabestany, editorul. Îți vorbesc de acum douăzeci de ani, cînd încă exista editura. Întotdeauna cînd se întorcea din călătoriile lui la Londra, Paris ori Viena, Cabestany trăgea cîte-o fuguță pe-aici și stăteam oleacă la taclale. Amîndoi rămăsesem văduvi, iar el se plîngea că acum eram căsătoriți cu cărțile, eu cu cele vechi, iar el cu cele de contabilitate. Eram prieteni buni. Într-una din vizitele lui, mi-a povestit că tocmai achiziționase pe o nimica toată drepturile în limba spaniolă ale romanelor unui anume Julián Carax, un barcelonez care trăia la Paris. Asta trebuie să fi fost prin '28 sau '29. Pe cît se pare, Carax lucra noaptea ca pianist într-un bordel amărît din Pigalle, iar ziua scria într-o mansardă mizerabilă din cartierul Saint Germain. Parisul e singurul oraș din lume unde să mori de foame încă se consideră a fi o artă. Carax publicase în Franța două romane, care se dovediseră niște eșecuri de vânzare absolute. La Paris nimeni nu dădea doi bani pe el, iar lui Cabestany i-a plăcut mereu să cumpere ieftin.

— Așadar, Carax scria în spaniolă sau în franceză?

— Nu se știe. Probabil în amîndouă. Maică-sa era franțu-zoică, profesoară de muzică, am impresia, iar el a trăit la Paris de cînd avea nouășpe sau douăzeci de ani. Cabestany

spunea că primeau manuscritele lui Carax în spaniolă. Dacă erau traduceri sau originalul, îi era totuna. Limba favorită a lui Cabestany era cea a pesetei, de restul îl durea în cot. Cabestany se gîndise că, poate, printr-o lovitură a norocului, va izbuti să introducă vreo cîteva mii de exemplare din Carax pe piața spaniolă.

— Și a izbutit?

Isaac se încruntă, turnîndu-mi încă puțin din poșirca lui întremătoare.

— Mi se pare că din cea mai tare, *Casa roșie*, a vîndut vreo nouăzeci.

— Dar a continuat să-l publice pe Carax, deși pierdea bani, am observat eu.

— Așa e. Adevărul e că nu știu de ce. Cabestany nu era tocmai un romantic. Însă poate că fiecare om are secretele lui... Din '28 pînă-n '36 i-a publicat opt romane. Cu ce făcea într-adevăr bani Cabestany erau catehismele și o serie de foiletoane sentimentale avînd ca protagonistă o eroină de provincie, Violeta LaFleur, care se vindeau foarte bine la chioșcuri. Romanele lui Carax, presupun, le edita de plăcere și ca să-l contrazică pe Darwin.

— Ce s-a ales de domnul Cabestany?

Isaac suspină, înălțîndu-și privirea.

— Vîrsta, care tuturor ne prezintă factura. A căzut bolnav și a avut ceva probleme cu banii. În 1936, feciorul mai mare a preluat editura, însă era dintre aceia care nu știu nici să-și citească numărul de la izmene. Afacerea s-a prăbușit în mai puțin de un an. Din fericire, Cabestany n-a apucat să vadă ce făceau moștenitorii lui cu rodul unei vieți întregi de muncă și nici ce făcea războiul cu țara. A murit de embolie în noaptea dinaintea duminicii Tuturor Sfinților, cu un trabuc Cohiba în gură și cu o fetișoară de douăzeci și cinci de ani pe genunchi. Fiul lui era plămădit din alt aluat. Arogant cum numai imbecilii pot fi. Prima lui mare idee a fost să încerce să vîndă stocul de cărți al editurii, moștenirea tatălui său, pentru a le transforma în pastă de hîrtie, sau cam așa ceva. Un prieten, alt filfizon cu casă în Caldetas și cu Bugatti, îl convinsese că romanele de amor și *Mein Kampf* aveau să se vîndă strașnic și că era nevoie de celuloză berechet pentru a satisface cererea.

— A apucat să facă asta?

— N-a avut timp. La puțin timp după ce a preluat friele editurii, un individ s-a prezentat la el acasă și i-a făcut o ofertă foarte generoasă. Voia să achiziționeze toate romanele lui Julián Carax care mai erau în stocuri și se oferea să plătească de trei ori prețul lor de piață.

— Nu-mi mai spuneți. Ca să le ardă, am murmurat eu. Isaac zîmbi, surprins.

— Ei, da. Și-mi păreai un prostovan, puneai atîtea întrebări și nu știai nimic.

— Cine era individul ăsta?

— Un anume Aubert sau Coubert, nu-mi amintesc prea bine.

— Laín Coubert?

— Îți sună cunoscut?

— E numele unui personaj din *Umbra vîntului*, ultimul roman al lui Carax.

Isaac se încruntă.

— Un personaj de ficțiune?

— În roman, Laín Coubert e numele folosit de diavol.

— Cam teatral, așa zice. Însă, oricine ar fi fost, cel puțin avea simțul umorului, aprecie Isaac.

Eu, care aveam încă proaspătă în amintire întâlnirea cu acel personaj, nu vedeam farmecul nici măcar în treacăt, însă mi-am păstrat părerea pentru ocazii mai bune.

— Individul ăsta, Coubert sau cum s-o fi numit, avea fața arsă, desfigurată?

Isaac mă observă cu un zîmbet pe jumătate batjocoritor, pe jumătate îngrijorat.

— N-am nici cea mai vagă idee. Persoana care mi-a povestit toate astea n-a apucat să-l vadă și le-a aflat fiindcă tînărul Cabestany i le-a povestit secretarei a doua zi. Despre fețe arse n-a pomenit nimic. Va să zică, asta n-ai scos-o dintr-un foileton?

Am scuturat din cap, nedînd importanță subiectului.

— Cum s-a terminat totul? I-a vîndut fiul editorului cărțile lui Coubert? am întrebat eu.

— Bezmeticul de filfizon a ținut să se dea deștept. A cerut mai mulți bani decît îi oferea Coubert, iar acesta și-a

retras propunerea. Cîteva zile mai tîrziu, magazia Editurii Cabestany din Pueblo Nuevo a ars din temelii, la puţin timp după miezul nopţii. Gratis.

Am oftat.

— Ce s-a întîmplat cu cărţile lui Carax? S-au pierdut?

— Aproape toate. Din fericire, secretara lui Cabestany, cînd a auzit de ofertă, a avut o presimţire şi, pe socoteala şi pe riscul ei, s-a dus la magazie şi a luat cîte-un exemplar din fiecare roman al lui Carax. Ea era cea care păstra toată corespondenţa cu Carax şi, de-a lungul anilor, între ei se înfiripase o oarecare prietenie. Se numea Nuria şi mi se pare că era singura persoană din editură, şi probabil din întreaga Barcelonă, care citea romanele lui Carax. Nuria suferă de o slăbiciune pentru cauzele pierdute. De mică aduna animăluţe de pe stradă şi le aducea acasă. Cu timpul, a început să adopte romancieri blestemaţi, poate pentru că taică-său încercase să devină romancier şi nu izbutise niciodată.

— Se pare că o cunoaşteţi foarte bine.

Isaac îşi vîntură zîmbetul de drăcuşor şchiop.

— Mai bine decît crede ea. E fiica mea.

Mă înghiţiră tăcerea şi îndoiala. Cu cît auzeam mai multe din acea poveste, cu atît mă simţeam mai pierdut.

— Din cîte am înţeles, Carax s-a întors la Barcelona în 1936. Unii spun că a murit aici. Mai avea rude în oraş? Cineva care ar putea şti de el?

Isaac oftă.

— N-avem de unde şti. Părinţii lui Carax se despărţiseră de mult, cred. Mama a plecat în America de Sud, unde s-a recăsătorit. Cu tatăl lui, după cîte ştiu, nu vorbea de cînd plecase la Paris.

— De ce nu?

— Ce ştiu eu? Oamenii îşi complică existenţa, de parcă n-ar fi deja îndeajuns de complicată.

— Ştiţi dacă mai trăieşte?

— Sper că da. Era mai tînăr decît mine, numai că eu ies puţin şi de cîţiva ani nu mai citesc anunţurile mortuare, fiindcă toţi cunoscuţii cad ca muştele şi adevărul e că, de fiecare dată, rămîn paf. Cu siguranţă, Carax era numele de familie al mamei. Tatăl se numea Fortuny. Avea un magazin

de pălării în Ronda de San Antonio și, după cîte știu, nu se înțelegea prea bine cu fiul lui.

— Atunci, s-ar putea ca, atunci cînd s-a întors la Barcelona, Carax să se fi simțit tentat să se ducă s-o vadă pe fiica dumneavoastră Nuria, dacă erau oarecum prieteni și el nu era în termeni buni cu taică-său?

Isaac rîse amar.

— Probabil că eu sînt cel mai puțin indicat să știu așa ceva. La urma urmei, sînt tatăl ei. Știu că o dată, prin '32 sau '33, Nuria a călătorit la Paris pentru afaceri de-ale lui Cabestany și că a stat în casă la Julián Carax două săptămîni. Asta mi-a povestit-o Cabestany, fiindcă ea susținea că a stat la un hotel. Fata mea era pe atunci nemăritată, iar, după impresiile mele, Carax umbla cam prostit după ea. Nuria mea e din acelea care sfărîmă inimi numai cît intră într-o prăvălie.

— Care va să zică, erau amanți?

— Dumitale îți place foiletonul, nu? Uite, eu în viața privată a Nuriei nu m-am băgat niciodată, pentru că nici a mea nu-i tocmai bună de pus în ramă. Dacă într-o bună zi vei avea și dumneata o fiică, binecuvîntare pe care nu i-o doresc nimănui, fiindcă e o lege a vieții că, mai devreme sau mai tîrziu, are să-ți frîngă inima, în fine, ce voiam să spun, dacă într-o zi vei avea o fiică vei începe, fără să-ți dai seama, să împarți bărbații în două categorii: cei pe care îi bănuiești că se culcă cu ea și cei pe care nu-i bănuiești. Cine zice că nu-i așa minte de-ngheață apele. Impresia mea era că acest Carax se număra printre primii, drept care îmi era totuna dacă-i un geniu sau un biet nenorocit, eu întotdeauna l-am considerat un nerușinat.

— Poate vă înșelați.

— Să nu-ți fie cu supărare, dar dumneata ești încă foarte tînăr și te pricepi la femei așa cum mă pricep eu să fac plăcinte.

— Și asta e adevărat, am admis eu. Dar ce s-a întîmplat cu cărțile pe care fiica dumneavoastră le-a luat de la magazie?

— Sînt aici.

— Aici?

— De unde crezi că a ieșit cartea asta pe care ai găsit-o în ziua cînd te-a adus tatăl dumitale?

— Nu-nțeleg.

— E foarte simplu. Într-o noapte, la câteva zile după incendiul de la magazia lui Cabestany, fata mea Nuria a apărut aici. Era speriată. Spunea că cineva o urmărise și că se temea că acel Coubert voia să pună mîna pe cărți ca să le distrugă. Nuria mi-a spus că venise să ascundă cărțile lui Carax. A pătruns în sala mare și le-a ascuns în labirintul de rafturi, ca unul care îngroapă comori. N-am întrebat-o unde le-a pus și nici ea nu mi-a zis. Înainte de a pleca, mi-a spus că, atunci cînd va reuși să-l găsească pe Carax, se va întoarce după ele. Mi s-a părut că încă mai era îndrăgostită de Carax, dar nu i-am zis nimic. Am întrebat-o dacă îl văzuse de curînd, dacă știa ceva de el. Mi-a spus că de luni de zile nu mai avea vești de la el, practic de cînd îi trimisese ultimele corecturi la manuscrisul ultimei sale cărți, de la Paris. Dacă m-a mințit, n-aș putea spune. Ceea ce știu este că, din ziua aceea, Nuria nu a mai aflat niciodată nimic despre Carax, iar cărțile acelea au rămas aici, adunînd colb.

— Credeți că fiica dumneavoastră ar fi de acord să vorbească și cu mine despre toate astea ?

— Ei bine, fata mea se dă în vînt după tot ce înseamnă a vorbi, însă nu știu dacă va putea să-ți spună ceva ce nu ți-a spus pînă acum subsemnatul. Gîndește-te că de la toate astea a trecut deja multă vreme. Și adevărul e că nu ne înțelegem chiar atît de bine pe cît mi-ar plăcea. Ne vedem o dată pe lună. Mergem să mîncăm pe-aici prin zonă, apoi se duce cum a venit. Știu că acum cîțiva ani s-a măritat cu un băiat de treabă ; ziarist și un pic năuc, adevăru-i, din aceia care se vîră mereu în dandanale politice, însă inimos. S-au căsătorit civil, fără invitați. Eu am aflat după o lună. Niciodată nu mi l-a prezentat pe soțul ei. Miquel se numește. Sau cam așa ceva. Presupun că nu se prea mîndrește cu tatăl ei, și n-o învinovățesc. Acum e altă femeie. Să știi că a învățat chiar să îndeplinească și mi s-a spus că nu se mai îmbracă precum Simone de Beauvoir. Într-una din zilele astea poate o să aflu că am devenit bunic. De mai mulți ani lucrează acasă, ca traducătoare din franceză și din italiană. Adevărul e că nu știu de unde-a scos talentul ăsta. De la taică-său e limpede că nu. Hai să-ți scriu adresa ei, deși nu știu dacă e o idee bună să-i spui că vii din partea mea.

Isaac mîzgăli ceva pe colțul unui ziar vechi și îmi întinse hîrtiuța.

— Vă mulțumesc. Nu se știe niciodată, poate că ea își amintește ceva...

Isaac zîmbi cu oarecare tristețe.

— De mică își amintea totul. Totul. Mai apoi, copiii cresc și nu mai știi nici ce gîndesc, nici ce simt. Dar așa trebuie să fie, bănuiesc. Să nu-i spui Nuriei ce ți-am povestit, mă auzi? Ce s-a zis aici să rămînă între noi.

— Fiți fără grijă. Credeți că încă se mai gîndește la Carax?

Isaac oftă îndelung, coborîndu-și privirea.

— Ce știu eu? Nu știu dacă l-a iubit de-adevăratelelea. Lucrurile astea rămîn în inima fiecăruia, iar ea e acum o femeie căsătorită. Eu la vîrsta dumitale am avut o iubitică, Teresita Boadas se numea, care cosea șorțuri la fabrica de textile Santamaría de pe strada Comercio. Avea șaisprezece ani, cu doi mai puțin ca mine, și a fost prima femeie de care m-am îndrăgostit. Nu face mutra asta, fiindcă știu eu că voi, tinerii, credeți că noi, bătrînii, nu ne-am îndrăgostit niciodată. Tatăl Teresitei avea un cărucior cu gheață în piața Borne și era mut din naștere. Nu știi prin ce frică am trecut în ziua cînd i-am cerut permisiunea să mă căsătoresc cu fiica lui și a stat cinci minute privindu-mă fix, fără nici o reacție, cu dalta de spart gheața în mînă. De doi ani de zile puneam bani deoparte ca să cumpăr o verighetă, cînd Teresita a căzut bolnavă. Se molipsise la atelier, mi-a zis ea. În șase luni, mi-a murit de tuberculoză. Încă îmi aduc aminte cum gemea mutul în ziua cînd am îngropat-o în cimitirul din Pueblo Nuevo.

Isaac se cufundă într-o tăcere profundă. N-am îndrăznit nici să respir. După puțin timp își ridică privirea și-mi zîmbi.

— Vorbesc de cincizeci și cinci de ani în urmă, ce mare lucru. Însă, dacă e să fiu sincer, nu trece o zi fără să-mi aduc aminte de ea, de plimbările pe care le făceam pînă la ruinele Expoziției Universale din 1888 și cum rîdea de mine cînd îi citeam poeziile pe care le scriam în dosul prăvăliei de cîrnați și de coloniale a unchiului meu Leopoldo. Îmi amintesc pînă și de fața unei țigănci care ne-a ghicit în palmă pe plaja de la Bogatell și ne-a spus că vom fi împreună toată viața. În

felul ei, nu mințea. Ce să-ți mai zic? Ei, da, eu cred că Nuria încă își amintește de bărbatul ăsta, chiar dacă nu spune. Și, adevăru-i, eu lui Carax n-am să-i iert asta niciodată. Dumneata ești încă foarte tânăr, însă eu știu cât dor lucrurile astea. Dacă vrei să afli ce părere am, Carax era un hoț de inimi, iar pe a fetei mele a luat-o cu el în mormînt sau în iad. Doar un lucru te rog, dacă o vezi și vorbești cu ea: să-mi spui ce mai face. Să afli dacă e fericită. Și dacă și-a iertat tatăl.

Cu puțin înaintea zorilor, avînd cu mine doar o lampă cu ulei, am pătruns încă o dată în Cimitirul Cărților Uitate. Cînd am făcut-o, mi-o imaginam pe fiica lui Isaac străbătînd coridoarele întunecate și nesfîrșite cu aceeași hotărîre ce mă călăuzea și pe mine: salvarea cărții. La început am crezut că îmi aminteam ruta pe care o urmasem la prima vizită în acel loc, de mîină cu tata, însă curînd am înțeles că întorsăturile labirintului arcuiau culoarele în volute cu neputință de amintit. De trei ori am încercat să urmez un traseu pe care am crezut că-l memorasem, și de trei ori labirintul m-a întors în punctul de unde plecasem. Isaac mă aștepta acolo, zîmbitor.

— Ai de gînd să te mai întorci vreodată după ea? m-a întrebat.

— De bună seamă.

— În cazul ăsta, poate că vei binevoi să recurgi la o mică stratagemă.

— Stratagemă?

— Tinere, dumneata ești cam tare de cap, nu-i așa? Amintește-ți de Minotaur.

După cîteva clipe, am priceput încotro bătea. Isaac scoase din buzunar un briceag vechi și mi-l întinse.

— Fă dumneata cîte-un mic semn la fiecare colț de care treci, o creștătură pe care numai dumneata o vei ști. E lemn vechi și are atîtea scrijelituri și zgîrieturi, încît nimeni n-o să-și dea seama, decît dacă va ști ce caută...

I-am urmat sfatul și am pătruns din nou în inima labirintului. Ori de cîte ori coteam, mă opream să marchez rafturile cu un C și un X pe culoarul pe care intram. Douăzeci de minute mai tîrziu, mă pierdusem cu totul în măruntaiele

turnului, iar locul unde urma să îngrop romanul mi s-a dezvăluit din întâmplare. La dreapta mea am întrezărit un șir de tomuri despre secularizare, datorate penei ilustrului Jovellanos. În ochii mei de adolescent, un atare camuflaj ar fi înșelat pînă și mințile cele mai întortocheate. Am extras cîteva și am cercetat al doilea șir, ascuns înapoia acelor ziduri de proză granitică. Printre norișori de praf, mai multe comedii de Moratín și un impozant *Curial e Güelfa* alternau cu *Tractatus Logico Politicus* al lui Spinoza. Ca lovitură de grație, am optat pentru a-l introduce pe Carax între un anuar de sentințe judecătorești ale tribunalelor civile din Gerona din anul 1901 și o colecție de romane de Juan Valera. Ca să cîștig spațiu, am hotărît să iau cu mine cartea de poezie din Secolul de Aur, care le separa, iar în locul ei am strecurat *Umbra vîntului*. Mi-am luat rămas-bun de la roman făcîndu-i cu ochiul și am repus la locul ei antologia lui Jovellanos, zidind astfel primul șir.

Fără să mai zăbovesc, m-am îndepărtat, călăuzindu-mă după creștăturile pe care le lăsasem pe drum. În timp ce străbăteam tuneluri de cărți prin semiîntuneric, fără voia mea am fost cuprins de tristețe și descurajare. Nu mă puteam abține să nu mă gîndesc că, dacă eu, din pură întâmplare, descoperisem un întreg univers într-o singură carte necunoscută din infinitatea acelei necropole, alte zeci de mii rămîneau neexplorate, uitate pentru totdeauna. M-am simțit înconjurat de milioane de pagini abandonate, de universuri și de suflete fără stăpîn, care se cufundau într-un ocean de beznă, în timp ce lumea care palpita în afara acelor ziduri își pierdea memoria pe neștiute, zi după zi, simțindu-se cu atît mai înțeleaptă cu cît uita mai mult.

Se iveau primele sclipiri ale zorilor cînd m-am întors la apartamentul din strada Santa Ana. Am deschis ușa cu grijă și m-am strecurat peste prag fără să aprind lumina. Din antreu se putea vedea sufrageria în capătul culoarului și masa încă pregătită de sărbătoare. Prăjitura era tot acolo, neatinsă, iar vesela aștepta în continuare cina. Silueta tatei se contura nemișcată în fotoliu, iscodind de la fereastră. Era treaz și rămăsese în costumul de oraș. Volute de fum se

înălțau leneș dintr-o țigară pe care o ținea între arătător și inelar, ca și când ar fi fost o unealtă de scris. De ani de zile nu-l mai văzusem pe tata fumînd.

— Bună dimineța, a murmurat, stingînd țigara într-o scrumieră aproape ticsită de chiștoace fumate pe jumătate.

M-am uitat la el, neștiind ce să spun. Privirea lui rămînea ascunsă în contralumină.

— Clara a sunat de mai multe ori aseară, la două ore după ce ai plecat, a spus el. Părea foarte îngrijorată. A lăsat mesaj s-o suni, la orice oră.

— N-am de gînd s-o mai văd pe Clara sau să mai vorbesc cu ea, am zis eu.

Tata s-a mărginit să încuviințeze în tăcere. M-am lăsat să cad pe unul din scaunele din sufragerie. Privirea îmi căzu în pămînt.

— Îmi spui pe unde-ai fost?

— Am umblat.

— Am tras o spaimă de moarte.

Nu era mînie în glasul lui, nici măcar reproș, doar oboseală.

— Știu. Și-mi pare rău, am răspuns.

— Ce-ai pățit la față?

— Am alunecat prin ploaie și am căzut.

— Ploaia aia trebuie că avea o lovitură de dreapta zdravănă. Pune-ți ceva.

— Nu-i nimic. Nici nu simt, am mințit eu. Am nevoie doar să mă duc la culcare. Pic de somn.

— Cel puțin deschide-ți cadoul înainte să mergi să te culci, a zis tata.

Mi-a arătat pachetul învelit în celofan pe care îl pusese cu o seară în urmă pe masa din sufragerie. Am șovăit o clipă. Tata a încuviințat. Am luat pachetul și l-am cîntărit. I l-am întins tatei fără să-l deschid.

— Cel mai bine ar fi să-l returnezi. Nu merit nici un dar.

— Darurile se fac pentru plăcerea celui care dăruiește, nu pentru meritele celui care primește, a zis tata. În plus, nu se mai poate returna. Deschide-l.

Am desfăcut cadoul învelit meticolos, în penumbra zorilor. Pachetul conținea o cutie din lemn sculptat, strălucitoare, garnisită cu nituri aurite. Zîmbetul mi se luminează înainte de

a o deschide. Sunetul încuietorii la deschidere era excelent, de mecanism de ceasornicărie. Interiorul penarului era îmbrăcat în catifea de un albastru întunecat. Fabulosul Montblanc Meisterstück al lui Victor Hugo trona în centru, orbitor. L-am luat în mână și l-am contemplat în lumina balconului. Pe clama aurită a capacului era gravată o inscripție:

Daniel Sempere, 1953

M-am uitat la tata, cu gura căscată. Cred că nu l-am văzut niciodată atît de fericit cum mi s-a părut a fi în clipa aceea. Fără nici un cuvînt, s-a ridicat din fotoliu și m-a îmbrățișat cu putere. Am simțit un nod în gît și, în lipsa cuvintelor, am înghițit în sec.

Năravul din născare

—

1953

În acel an, toamna a acoperit Barcelona cu o mantie de frunze uscate care se roteau pe străzi ca o piele de șarpe. Amintirea acelei nopți îndepărtate a aniversării mele îmi retezase din elanuri, ori poate că viața se hotărîse să-mi acorde un an sabatic în privința suferințelor mele de vodevil, ca să încep să mă maturizez. Am constatat că abia mă mai gîndeam la Clara Barceló, sau la Julián Carax, sau la acea fantoșă fără chip care mirosea a hîrtie arsă și se declara un personaj scăpat din paginile unei cărți. Prin noiembrie împlinisem o lună de sobrietate, fără să mă apropii nici măcar o dată de Plaza Real ca să cerșesc un crîmpei din Clara la fereastră. Meritul, trebuie să mărturisesc, nu mi-a aparținut în întregime. La librărie lucrurile începuseră să prindă viață, iar tata și cu mine aveam foarte mult de lucru, încît cu greu puteam face față.

— În situația asta, trebuie să mai angajăm pe cineva, să ne ajute la căutarea comenzilor, spunea tatăl meu. Ce ne-ar trebui nouă ar fi cineva cu totul aparte, jumătate detectiv, jumătate poet, care să ceară puțin și pe care să nu-l sperie misiunile imposibile.

— Cred că am candidatul potrivit, am zis eu.

L-am găsit pe Fermín Romero de Torres în locul său obișnuit, sub arcadele de pe strada Fernando. Cerșetorul tocmai reconstituia prima pagină din *Foaia de luni* pornind de la niște fragmente recuperate dintr-un coș de hîrtii. Ilustrația zilei era despre lucrările publice și dezvoltare.

— Fir-ar să fie! Altă belea? l-am auzit exclamînd. Oamenii ăștia ai fascismului or să sfîrșească prin a ne transforma pe toți într-un neam de bigoți și de batracieni.

— Bună ziua, am zis încetișor. Vă mai amintiți de mine? Cerșetorul își ridică privirea, iar chipul i se luminează dintr-o dată într-un zîmbet radios.

— Cît mă bucur să vă revăd! Ce mai e nou, stimate prietene? O să acceptați o dușcuță de negrișor, nu-i așa?

— Azi e rîndul meu să ofer, am zis eu. Aveți chef?

— Dom'le, n-aș zice nu la niște fructe de mare ca lumea, dar eu mă pregătesc de bombardament.

Pe drumul spre librărie, Fermín Romero de Torres mi-a relatat tot soiul de deplasări pe care le efectuase în acele săptămîni cu scopul și efectul de a eluda forțele de securitate a statului și, mai ales, pe *nemesis*-ul său, un inspector pe nume Fumero, cu care se pare că avea un lung palmares de conflicte.

— Fumero? am întrebat eu, amintindu-mi că așa se numea soldatul care-l ucisese pe tatăl Clarei Barceló în castelul Montjuïc, la începutul războiului.

Omulețul a încuviințat, palid și îngrozit. Se vedea că era înfometat, murdar și putea a luni întregi de viață pe străzi. Sărmanul nici nu avea idee încotro îl duceam, și am remarcat în privirea lui o oarecare teamă și o neliniște crescîndă, pe care se străduia să o ascundă sub vorbăria nesfîrșită. Cînd am ajuns la librărie, cerșetorul mi-a aruncat o privire plină de îngrijorare.

— Haideți, intrați. Aceasta e librăria tatălui meu, căruia vreau să vă prezint.

Cerșetorul s-a chircit într-un ghem de jeg și de teamă.

— Nu, nu, în nici un caz, pentru că nu sînt prezentabil, iar acesta e un stabiliment respectabil; am să vă fac de rușine...

Tata se ivi în ușă, îl examinează rapid pe cerșetor și apoi mă privi pieziș.

— Tăticule, acesta este Fermín Romero de Torres.

— Slujitorul domniei voastre, zise cerșetorul aproape tremurînd.

Tata îi zîmbi senin și îi întinse mîna. Cerșetorul nu îndrăznea să i-o strîngă, rușinat de aspectul său și de rapănul care îi acoperea pielea.

— Auziți, mai bine plec și vă las pe domniile voastre, bîlmăji el.

Tata îl apucă de braț cu blindețe.

— În nici un caz, pentru că fiul meu mi-a spus că dumeata vii să iei masa cu noi.

Cerșetorul ne privi uluit, îngrozit.

— De ce nu urcați în casă să faceți o baie bună, fierbinte? zise tata. Apoi, dacă poftiți, o să mergem pe jos pînă la Can Solé.

Fermín Romero de Torres bîgui ceva neinteligibil. Tata, fără să-și abandoneze zîmbetul, îl conduse spre portal și, practic, trebui să-l tîrască pe scări în sus pînă la apartament, în timp ce eu închideam prăvălia. Cu multă oratorie și adoptînd o tactică de învăluire, am izbutit să-l vîrim în cadă și să-l despuiem de zdrențe. Gol, părea o fotografie din război și tremura ca un pui jumulit. Avea semne adînci la încheieturi și la glezne, iar torsul și spatele îi erau acoperite de cicatrice cumplite, care te dureau numai cît te uitai la ele. Tata și cu mine am schimbat o privire îngrozită, însă n-am spus nimic.

Cerșetorul ne-a lăsat să-l spălăm ca un copil, înfricoșat și tremurînd. În timp ce eu căutam prin cufăr niște haine curate ca să-l îmbrăcăm, auzeam glasul tatei care îi vorbea neconținut. Am găsit un costum pe care tata nu-l mai purta, o cămașă veche și lenjerie intimă. Din lucrurile aduse de cerșetor nu se puteau recupera nici măcar pantofii. I-am ales o pereche pe care tata nu prea îi încălța, fiindcă îi rămăseseră mici. Am învelit în hîrtie de ziar zdrențele, inclusiv niște chiloți care aveau culoarea și consistența șuncii muntenești, și le-am vîrit în lada de gunoi. Cînd m-am întors în baie, tata îl bărbiera pe Fermín Romero de Torres în cadă. Palid și mirosind a săpun, părea un om cu douăzeci de ani mai tînăr. După cum mi-am dat seama, deja se împrieteniseră. Fermín Romero de Torres, probabil sub efectele sărurilor de baie, se ambalase.

— Ascultați-mă ce vă spun, domnule Sempere, dacă viața n-ar fi vrut ca eu să tot alerg încoace și-ncolo prin lumea intrigii internaționale, aplecarea mea, din inimă, era spre științele umaniste. De mic copil am simțit chemarea versurilor și am vrut să devin un Sofocle sau un Vergiliu, pentru că mie tragedia și limbile moarte îmi fac pielea de găină,

însă tata, fie-i țărîna ușoară, era un căpos cu vederi înguste, care mereu și-a dorit ca unul din copiii lui să intre în Garda Civilă și, în ciuda părului de pe față, care dintotdeauna le-a caracterizat pe femeile din familia mea dinspre partea mamei, nici una din cele șapte surori ale mele n-ar fi fost admisă. Pe patul de moarte, genitorul meu m-a pus să jur că, dacă nu voi apuca să-ndes pe cap tricornul Gărzii Civile, atunci, cel puțin, o să mă fac funcționar și-o să las baltă orice pretenție de a-mi urma vocația pentru lirică. Eu mă număr printre cei de pe timpuri, iar unui tată, chiar dacă e un dobitoc, trebuie să-i dai ascultare, mă-nțelegeți dumneavoastră. Chiar și așa, să nu credeți că am disprețuit cultivarea intelectului în anii mei de aventuri. Am citit ce-am citit și v-aș putea recita pe de rost pagini alese din *Viața e vis*.

— Haidem, dom' șef, puneți-vă hainele astea, dacă nu vă supărați, căci, pentru noi, erudiția dumneavoastră e mai presus de orice îndoială, am zis eu, sărind în ajutorul tatei.

Lui Fermín Romero de Torres i se topea privirea de recunoștință. Ieși din cadă, strălucitor. Tata îl înveli într-un prosop. Cerșetorul surise de plăcere cînd simți țesătura curată pe piele. L-am ajutat să-și îmbrace izmenele, care îi erau cu zece numere mai mari. Tata și-a desfăcut cureaua și mi-a întins-o ca să-l încing pe cerșetor.

— Acuma chiar că sînteți ferchezuit, zise tata. Nu-i așa, Daniel?

— Orișicine l-ar lua drept un artist de cinema.

— Ca să nu mai vorbim că nu mai sînt ce-am fost cîndva. Mi-am pierdut musculatura herculeană în închisoare și de-atunci...

— Mie însă îmi păreți a fi Charles Boyer, zău așa, obiectă tata. Ceea ce îmi amintește că voiam să vă propun ceva.

— Eu, pentru dumneavoastră, domnule Sempere, dacă e nevoie, fac moarte de om. Trebuie doar să-mi spuneți cum îl cheamă pe individ, și eu îl lichidez fără nici o strîngere de inimă.

— Nu va fi nevoie de așa ceva. Ce voiam eu să vă ofer e o slujbă la librărie. E vorba să căutați cărți rare pentru

clienții noștri. E aproape un post de arheologie literară, pentru care trebuie să cunoașteți atât clasicii, cât și tehnicile de bază ale bursei negre. Nu vă pot plăti prea bine pentru moment, însă veți lua masa cu noi și, pînă cînd vă vom găsi o pensiune bună, veți locui aici, în casă la noi, dacă sînteți de acord.

Cerșetorul ne privi pe amîndoi, mut.

— Ce spuneți? întrebă tata. Intrați în echipă?

Mi se păru că urma să mai spună ceva, însă tocmai atunci Fermín Romero de Torres izbucni în plîns.

Din prima leafă, Fermín Romero de Torres își cumpără o pălărie ca-n filme, niște pantofi de ploaie și se zori să ne invite, pe mine și pe tata, la o porție de fudulii de taur, care se preparau în fiecare zi de luni într-un restaurant aflat la două străzi de Plaza Monumental. Tata îi găsisese o cameră într-o pensiune de pe strada Joaquín Costa unde, mulțumită prieteniei dintre vecina noastră Merceditas și patroană, s-a putut trece peste formalitatea de a completa fișa cu informații despre locatar necesară la poliție și, astfel, l-am putut menține pe Fermín Romero de Torres departe de nasul inspectorului Fumero și al ciracilor săi. Uneori îmi revenea în amintire imaginea cumplitelor cicatrice care îi acopereau trupul. Mă simțeam tentat să-l întreb de ele, temîndu-mă, poate, că inspectorul Fumero ar fi putut avea ceva de-a face cu această chestiune, însă în privirea bietului om exista ceva ce sugera că era mai bine să nu pomenesc subiectul. Avea să ne povestească el singur într-o bună zi, cînd i se va părea oportun. În fiecare dimineață, la ora șapte fix, Fermín ne aștepta în ușa librăriei, cu o înfățișare impecabilă și întotdeauna cu zîmbetul pe buze, dispus să muncească douăsprezece sau chiar mai multe ore, fără pauză. Își descoperise pasiunea pentru ciocolată și pentru rulade, cu nimic mai prejos decît puternicul lui entuziasm față de marii tragici greci, drept pentru care luase ceva în greutate. Se bărbiera ca un filfizon, își pieptăna părul spre spate cu briantină și își lăsa o mustăcioară subțire, ca să fie în pas cu moda. Trecuseră treizeci de zile de cînd ieșise din cadă, și cerșetorul era de nerecunoscut. Însă, pe lîngă transformarea

lui spectaculoasă, Fermín Romero de Torres ne lăsase de-a binelea cu gura căscată în cîmpul muncii. Instinctele lui detectivistice, pe care eu le atribuisem fabulațiilor sale febrile, erau de o precizie chirurgicală. În mîinile lui, cele mai extravagante comenzi se soluționau în cîteva zile, dacă nu în cîteva ceasuri. Nu exista titlu pe care să nu-l știe, nici șmecherii care să nu-i dea prin minte pentru a-l achiziționa la un preț convenabil. Folosindu-se de papagal, se strecura prin bibliotecile particulare ale unor ducese pe de bulevardul Pearson și ale unor diletanți din clubul de călărie, asumîndu-și întotdeauna identități fictive, și izbutea ca acele cărți să-i fie ori dăruite, ori vîndute pe o nimica toată.

Transformarea cerșetorului în cetățean exemplar părea miraculoasă, una din acele istorii cum le plăcea să povestească preoților din parohiile sărace, spre a ilustra nesfîrșita milostenie a Domnului, însă care sunau întotdeauna prea perfect ca să fie adevărate, aidoma reclamelor la soluțiile pentru creșterea părului de pe tramvaie. La trei luni și jumătate după ce Fermín începuse să lucreze în librărie, telefonul din apartamentul de pe strada Santa Ana ne-a deșteptat, într-o duminică, la ora două noaptea. Era proprietara pensiunii unde locuia Fermín Romero de Torres. Cu glasul întretăiat, ne-a explicat că domnul Romero de Torres se încuiase în cameră pe dinăuntru, țipa ca un nebun, lovind pereții și jurîndu-se că, dacă va intra cineva, el se va omorî pe loc, tăindu-și beregata cu un ciob de sticlă.

— Nu chemați poliția, vă rog. Venim chiar acum.

Am ajuns în goană pe strada Joaquín Costa. Era o noapte rece, cu un vînt tăios și un cer de smoală. Am trecut în fugă pe dinaintea Casei Mizericordiei și a Casei Milosteniei, nebăgînd în seamă privirile și murmurale ce șuierau dinspre portalurile întunecate, mirosind a baligă și a cărbune. Am ajuns la colțul cu strada Ferlandina. De aici, strada Joaquín Costa apărea ca o breșă de stupi înnegriți afundîndu-se în negurile Ravalului. Feciorul mai mare al proprietarei pensiunii ne aștepta în stradă.

— Ați chemat poliția? întrebă tata.

— Încă nu, răspunse băiatul.

Am dat fuga pe scări în sus. Pensiunea se afla la etajul al doilea, iar scara era o spirală slinoasă care abia se mai ghicea în lumina gălbuie a unor becuri neprotejate și istovite, ce atârneau de un cablu jupuit. Doña Encarna, văduva unui șef din Garda Civilă și proprietara pensiunii, ne-a întâmpinat în ușa pensiunii, înveșmântată într-un capot *bleu-ciel* și etalînd un cap cu bigudiuri pe potrivă.

— Uite ce-i, domnu' Sempere, asta-i o casă respectabilă. Eu am clienți berechet și nu-i musai să-nghit toate pănărămile astea, ne spuse ea în timp ce ne conducea pe un culoar întunecat care mirosea a umezeală și a amoniac.

— Înțeleg, murmura tata.

Strigătele lui Fermín Romero de Torres se auzeau năruind pereții în fundul coridorului. Prin ușile întredeschise se iveau mai multe fețe supte și înspăimîntate, fețe de pensiune și de supă botezată.

— Haide, ceilalți la culcare, ce pizda mă-sii, că nu sîntem la revistă la Molino, exclamă doña Encarna cu furie.

Ne-am oprit în fața ușii camerei lui Fermín. Tata bătu încetișor.

— Fermín? Ești acolo? Sînt Sempere.

Urletul care străbătu peretele îmi îngheță inima. Pînă și doña Encarna își pierdu poza de guvernantă și își duse mîinile la inima ascunsă sub pliurile abundente ale pieptului său luxuriant.

Tata bătu din nou:

— Fermín! Hai, deschide-mi.

Fermín urlă din nou, izbindu-se de pereți, strigînd obscenități de-și spărghea bojocii. Tata oftă.

— Aveți o cheie de la camera asta?

— Bineînțeles.

— Dați-mi-o.

Doña Encarna șovăi. Ceilalți chiriași se iviseră din nou pe culoar, albi de groază. Probabil că strigătele acelea se auzeau de la Căpitănie.

— Tu, Daniel, du-te și-l caută pe doctorul Baró, care stă aici, la doi pași, pe Riera Alta la numărul 12.

— Auziți, n-ar fi mai bine să chemați un preot? Că mie în ăsta mi se pare c-a intrat diavolul, propuse doña Encarna.

— Nu. Îi trebuie un medic, fiindcă se omoară. Hai, Daniel, dă fuga. Și dumneavoastră dați-mi cheia aceea, vă rog.

Doctorul Baró era un burlac insomniac ce-și petrecea nopțile citindu-l pe Zola și privind stereograme cu domnișoare în lenjerie intimă spre a-și alunga plictisul. Era un client obișnuit al librăriei tatei și el însuși se califica drept un măcelar de mîna a doua, însă avea mai mult fler în a nimeri diagnosticele decît aveau cei mai mulți dintre medicii bogătașilor, cu cabinete pe strada Muntaner. Mare parte din clientela sa era compusă din curvele bătrîne din cartier și din nenorociți care abia îl puteau plăti, însă pe care îi îngrijea oricum. Nu o dată îl auzisem spunînd că lumea-i un țucal și că așteaptă ca Barcelona să cîștige naibii o dată campionatul ca să moară împăcat. Mi-a deschis ușa îmbrăcat într-un halat, mirosind a vin și cu un chiștoc stins între buze.

— Daniel?

— M-a trimis tata. E o urgență.

Cînd m-am întors la pensiune, am găsit-o pe doña Encarna sughițînd de atîta teamă, pe restul chiriașilor avînd culoarea unei lumînări expirate și pe tata ținîndu-l în brațe pe Fermín Romero de Torres, într-un colț al camerei. Fermín era despuiat, plîngea și tremura de groază. Încăperea era distrusă, iar pereții erau mînjiți cu ceva ce n-aș putea spune dacă era sînge sau excremente. Doctorul Baró examină rapid situația și, cu un gest, îi indică tatei că trebuia să-l întindă pe Fermín în pat. Îi ajută feciorul donei Encarna, care aspira să devină boxer. Fermín gemea și se zvîrcolea ca și cînd o fiară i-ar fi devorat măruntaiele.

— Dar ce are sărmanul, pentru numele lui Dumnezeu? Ce are? gemea doña Encarna din ușă, scuturînd din cap.

Doctorul îi luă pulsul, îi cercetă pupilele cu o lanternă și, fără o vorbă, începu să prepare o injecție dintr-o fiolă pe care o avea în servietă.

— Țineți-l. Asta o să-l adoarmă. Daniel, ajută-ne.

Tuspatru l-am imobilizat pe Fermín, care zvîcni violent cînd simți înțepătura acului în coapsă. Mușchii i se încordară ca niște cabluri de oțel, însă în cîteva secunde ochii i se împăienjeniră și trupul îi căzu fără vlagă.

— Ascultați, aveți grijă, că omul ăsta e ca vai de el și cu cât îi dați îl omoriți, zise doña Encarna.

— N-aveți grijă. E doar adormit, zise doctorul, examinînd cicatricile care acopereau trupul famelic al lui Fermín.

L-am văzut clătinînd din cap în tăcere.

— *Fills de puta*¹, murmură el.

— Ce sînt cicatricile acelea, am întrebat eu. Tăieturi?

Doctorul Baró tăgădui, fără să-și ridice privirea. Căută un pled prin rufăria în devălmășie și își înveli pacientul.

— Arsuri. Omul ăsta a fost torturat, explică el. Semnele astea le face o lampă de sudură.

Fermín dormi vreme de două zile. Cînd se deșteptă, nu-și mai amintea nimic: credea doar că se trezise într-o celulă întunecată și nimic mai mult. Se simți atît de rușinat de felul cum se purtase, încît se așeză în genunchi, cerîndu-i iertare donei Encarna. Îi jură că avea să-i văruiască pensiunea și, cum știa că ea era foarte evlavioasă, că avea să facă zece slujbe pentru ea în biserica Betleemului.

— Ceea ce trebuie să faci dumneata e să te însănătoșești și să nu mă mai faci să trag asemenea spaimă, că-s prea bătrînă pentru așa ceva.

Tata plăti stricăciunile și o rugă pe doña Encarna să-i mai ofere o șansă lui Fermín. Ea primi cu plăcere. Majoritatea chiriașilor ei erau nenorociți și singuri pe lume, ca și ea. După ce-i trecu spaima, prinse și mai mult drag de Fermín și-l puse să promită că va lua pastilele pe care doctorul Baró i le recomandase.

— Eu pentru dumneata, doña Encarna, înghit și-o cărămidă, dacă e nevoie.

Cu timpul, toți ne-am prefăcut că uitasem acea întîmplare, însă niciodată n-am mai luat în glumă poveștile despre inspectorul Fumero. După acel episod, ca să nu-l lăsăm singur, îl luam pe Fermín Romero de Torres aproape în fiecare duminică să mîncăm la cafeneaua Novedades. Apoi mergeam pe jos pînă la cinematograful Fémima, la colțul dintre Diputación și Paseo de Gracia. Unul dintre plasatori era prieten cu tata și ne lăsa să ne strecurăm în stal pe ușa

1. „Feciori de curvă”, în limba catalană în text.

de incendiu, în timpul jurnalului, întotdeauna în clipa cînd Generalisimul tăia panglica inaugurală a vreunui nou lac de acumulare, ceea ce îi ataca nervii lui Fermín Romero de Torres.

— Ce rușine, spunea el, indignat.

— Nu-ți place filmul, Fermín?

— Fie vorba între noi, mie chestia asta cu a șaptea artă mi se pare o lăbăreală. După mintea mea, nu-i decît o haleală pentru tîmpirea gloatei animalizate, mai rău ca fotbalul sau coridele. Cinematograful s-a născut ca o invenție pentru distrat gloatele analfabete și, după cincizeci de ani, nu s-a schimbat prea mult.

Toată reticența aceea se schimbă radical în ziua cînd Fermín Romero de Torres o descoperi pe Carole Lombard.

— Ce bust, Doamne Dumnezeule Doamne, ce bust, exclama el în plină proiecție, posedat. Alea nu-s țîțe, sînt două caravele!

— Liniște, bă, măgarule, că acuma chem plasatorul, șuieră un glas de confesional situat cu două rînduri mai în spate. Ia te uită, cîtă nerușinare. Ce țară de porci.

— Mai bine vorbești în șoaptă, Fermín, l-am sfătuit eu.

Fermín Romero de Torres nu mă mai auzea. Era pierdut în suava legănare a acelui decolteu miraculos, cu zîmbetul răpit și cu ochii fermecați de tehnicolor. Mai tîrziu, în timp ce ne întorceam pe jos pe Paseo de Gracia, am observat că detectivul nostru bibliografic rămăsese în transă.

— Cred că dumitale va trebui să-ți căutăm o femeie, am zis eu. O femeie îți va înveseli viața, ai să vezi.

Fermín Romero de Torres oftă; mintea lui încă rebobina deliciile legii gravitației.

— Dumneata îmi vorbești din proprie experiență, Daniel? întrebă el cu naivitate.

M-am mărginit să zîmbesc, știind că tata mă pîndea cu coada ochiului.

Din ziua aceea, lui Fermín Romero de Torres îi căzu cu tronc să meargă la cinematograf în fiecare duminică. Tata prefera să rămînă acasă și să citească, însă Fermín nu pierdea nici o proiecție. Își cumpăra o grămadă de bomboane de ciocolată și se așeza în rîndul șaptesprezece să le devoreze, așteptînd apariția stelară a divei de serviciu. Subiectul îi

era perfect indiferent, și nu se oprea din vorbărie pînă cînd o damă cu atribute considerabile nu umplea ecranul.

— M-am tot gîndit la ce mi-ai spus dumneata deunăzi despre căutatul unei femei, zise Fermín Romero de Torres. Poate că ai dreptate. La pensiune e un client nou, un fost seminarist sevilian foarte hazos, care își aduce din cînd în cînd niște fete arătoase. Auziți, cum s-a propășit lumea. Nu știu cum face, că băiatul e pipernicit, însă poate că le prostește cu cîte-un „Tatăl nostru“. Cum are camera lîngă a mea, eu aud totul, iar judecînd după ce pot asculta, monahul trebuie să fie un artist. Ce nu face o uniformă... Dumitale cum îți plac femeile, Daniel?

— Adevăru-i că nu mă prea pricep la femei.

— De priceput nu se pricepe nimeni, nici Freud, nici ele însele, însă asta e ca electricitatea, nu-i nevoie să te pricepi cum funcționează ca să-ți frigi degetele. Hai, spune-mi. Cum îți plac? Mie să-mi fie cu iertare, dar o femeie trebuie să aibă formă de femelă și de unde să te ții, însă, după cum te vîd, mi se pare că dumitale îți plac cele slabe, ceea ce constituie un punct de vedere pe care îl respect cît se poate de mult, ei, să nu fiu înțeles greșit.

— Ca să fiu sincer, n-am prea multă experiență cu femeile. Mai exact, cu nici una.

Fermín Romero de Torres mă privi lung, intrigat dinaintea acestei manifestări de ascetism.

— Eu credeam că în noaptea aceea, știi dumneata, cînd ai căzut...

— Dacă totul ar dura cît doare o scatoalcă...

Fermín păru să-mi citească gîndurile și zîmbi solidar.

— Uite, să nu-ți pară rău, fiindcă cea mai bună chestie cu femeile e să le descoperi. Ca prima dată, nu-i nimic și chiar nimic. N-ai cum să știi ce-i viața pînă cînd nu dezbraci pentru prima oară o femeie. Nasture cu nasture, ca și cînd ai coji dumneata un cartofior dulce și călduț într-o seară de iarnă. Ahhhhh...

În cîteva secunde, Veronica Lake își făcu intrarea în scenă, iar Fermín trecu în altă dimensiune. Profitînd de o secvență în care Veronica Lake se odihnea, Fermín anunță că va vizita chioșcul cu gustări din hol, pentru a-și reface

forțele. După atâtea luni de înfometare, prietenul meu își pierduse simțul măsurii, însă datorită metabolismului său accelerat nu-și pierdea aerul acela de mizer înfometat postbelic. Am rămas singur, abia urmărind acțiunea de pe ecran. Aș minți dacă aș spune că mă gîndeam la Clara. Mă gîndeam numai la trupul ei tresărind sub asalturile profesorului de muzică, lucind de sudoare și de plăcere. Privirea mi-a căzut de pe ecran și abia atunci am băgat de seamă că tocmai intrase un spectator. L-am văzut silueta înaintînd pînă în mijlocul parterului cu fotolii, șase rînduri mai în față, și așezîndu-se. Cinematografele sînt pline de oameni singuri, m-am gîndit eu. Așa ca mine.

Am încercat să mă concentrez pentru a prinde firul acțiunii. Junele prim, un detectiv cinic dar cu inimă bună, îi explica unui personaj secundar de ce femeile ca Veronica Lake erau pierzania tuturor masculilor dintr-o bucată și, chiar așa fiind, nu aveai încotro decît să le iubești cu disperare și să pieri trădat de perfidia lor. Fermín Romero de Torres, care se transforma într-un critic expert, numea acest gen de istorii „povestea călugăriței”¹. După el, nu erau decît niște fantasmе misogine pentru amplexarea cu probleme de constipație și pentru bigotele ofilite de plictiseală care visau să se dedea viciului și să ducă o viață de tîrfoi abject. Am zîmbit închipuindu-mi comentariile pe care le-ar fi făcut în josul paginii prietenul meu criticul dacă n-ar fi dat fuga la întîlnirea cu chioșcul de bunătăți. Zîmbetul îmi îngheță cît ai clipi. Spectatorul care se așezase cu șase rînduri mai în față se întorsese și mă privea fix. Fasciculul luminos al proiecteurului perfora negurile din sală, un suflu de lumină clipitoare care abia contura linii și pete de culoare. L-am recunoscut de îndată pe omul fără chip, Coubert. Privirea lui lipsită de pleoape lucea, oțelită. Zîmbetul său lipsit de buze rînjea în beznă. Am simțit cum niște degete reci mi se strîngeau în jurul inimii. Două sute de viori izbucniră pe ecran, urmară împușcături, strigăte și scena se adînci în tenebre. Pentru o clipă,

1. „Călugărița” la care se referă instruitul personaj e *Mantis religiosa*, insectă caracterizată prin aceea că, în urma actului acuplării, masculul (mai mic și mai puțin energic) e devorat de femelă.

parterul a dispărut în bezna absolută și n-am putut auzi decît zvicnirile care îmi răsunau în tîmple. Încetul cu încetul, o scenă nouă se iluminează pe ecran, destrămînd întunericul din sală în aburi de penumbră albastră și purpurie. Omul fără chip dispăruse. M-am întors și am putut vedea o siluetă îndepărtîndu-se pe culoar și încrucișîndu-se cu Fermín Romero de Torres, care se întorcea din safariul său gastronomic. Intră pe rînd și își ocupă fotoliul. Îmi întinse o pralină și mă privi cu oarecare reticență.

— Daniel, ești alb ca o bucă de măicuță. Nu ți-e bine?

O adiere nevăzută plutea peste parterul cu fotolii.

— Miroase ciudat, comentă Fermín Romero de Torres. Ca un pîrț rînced, de notar sau de procuror.

— Nu. Miroase a hîrtie arsă.

— Hai, ia un Sugus de lămîie, că te vindecă de orișice.

— Nu mi-e poftă.

— Atunci îl pui deoparte, că nu se știe niciodată cînd un Sugus de lămîie te scoate din încurcătură.

Am vîrît bomboana în buzunarul jachetei și am plutit peste restul filmului fără să mai acord vreo atenție nici Veronicăi Lake, nici victimelor farmecelor ei fatale. Fermín Romero de Torres se pierduse în spectacol și în bomboanele lui. Cînd luminile se aprinseră la sfîrșitul proiecției, mi s-a părut că mă deșteptasem dintr-un coșmar și m-am simțit tentat să iau prezența acelui individ la parterul cu fotolii drept o iluzie, un truc al memoriei, însă scurta lui privire în întuneric fusese suficientă ca să pricep mesajul. Nu uitase de mine și nici de înțelegerea noastră.

12

Primul efect al sosirii lui Fermín se făcu simțit repede: am descoperit că aveam mult mai mult timp liber. Cînd Fermín nu pleca la vînătoare de volume exotice pentru a satisface comenzile clienților, se îndeletnicea cu organizarea stocurilor din prăvălie, cu conceperea de stratageme de promoție

comercială în cartier, cu lustruirea firmei și a vitrinelor ori cu redarea strălucirii cotoarelor de cărți de pe rafturi, cu o cârpă și cu alcool. Dată fiind conjunctura, am optat pentru a-mi investi timpul liber în două aspecte pe care le neglijasem în ultima vreme: să mă gîndesc la enigma lui Carax și, mai cu seamă, să încerc să petrec mai multă vreme cu prietenul meu Tomás Aguilar, de care mi-era dor.

Tomás era un băiat meditativ și retras, de care oamenii se temeau din pricina aspectului său de bătauș, grav și amenințător. Avea o constituție de luptător, umeri de gladiator și o privire dură și pătrunzătoare. Ne cunoscusem cu mulți ani în urmă, cu prilejul unei bătai, în prima mea săptămînă petrecută la iezuiții de pe strada Caspe. Tatăl lui venise să-l caute după ore, însoțit de o fetiță încrezută care s-a dovedit a fi sora lui Tomás. Mi s-a năzărit să fac o poantă neghioabă despre ea și, cît ai clipi, Tomás Aguilar se și prăvălise peste mine într-un potop de pumni, care s-a lăsat cu dureri pentru cîteva săptămîni. Tomás era de două ori mai mare, mai puternic și mai feroce decît mine. În duelul acela din curtea interioară, înconjurat de o mulțime de copii însetați de lupte sîngeroase, mi-am pierdut un dinte și am căpătat un nou simț al proporțiilor. N-am vrut să spun nici tatei, nici preoților, cine mă bumbăcise în halul ăla și nici să le povestesc cum tatăl adversarului meu contempla bătaia bucurîndu-se de spectacol și chibițînd cu ceilalți elevi.

— A fost vina mea, am zis eu, căutînd să îngrop subiectul.

Trei săptămîni mai tîrziu, Tomás s-a apropiat de mine într-o pauză. Eu, mort de frică, am rămas paralizat. Ăsta vine să mă dea gata, m-am gîndit. El a început să se bîlbîie, și în scurt timp am înțeles că singurul lucru pe care îl voia era să-și ceară iertare pentru cafteală, fiindcă știa că fusese o luptă inegală și nedreaptă.

— Eu sînt cel care trebuie să-ți ceară iertare, fiindcă m-am luat de soră-ta, am zis eu. Aș fi făcut-o atunci, dar mi-ai spart gura înainte să pot vorbi.

Tomás și-a coborît privirea, rușinat. L-am observat pe acel uriaș timid și tăcut care rătăcea prin sălile de clasă și pe coridoarele colegiului ca un suflet fără stăpîn. Toți ceilalți

băieți – eu în primul rînd – se temeau de el și nici unul nu-i vorbea și nu îndrăznea să-i întîlnească privirea. Cu ochii plecați, aproape tremurînd, m-a întrebat dacă nu vreau să ne împrietenim. I-am zis că da. Mi-a întins mîna și i-am strîns-o. Strîngerea lui durea, însă n-am zis nimic. În aceeași seară, Tomás m-a invitat să iau masa la el acasă și mi-a arătat colecția de mecanisme ciudate făcute din piese și din fiare vechi pe care o ținea în camera lui.

— Eu le-am făcut, îmi explică el, mîndru.

Eu eram incapabil să înțeleg ce erau sau ce pretindeau să fie, însă am tăcut și am clătinat din cap cu admirație. Mi se părea că solitarul acela mătăhălos își construise propriii prieteni din alamă și că eu eram primul căruia i-i prezentase. Era secretul lui. Eu i-am spus despre mama și despre cît de dor îmi era de ea. Cînd glasul mi se stinse, Tomás mă îmbrățișă în tăcere. Aveam zece ani. În acea zi, Tomás Aguilar a devenit cel mai bun prieten al meu, iar eu, singurul lui prieten.

În ciuda înfățișării războinice, Tomás avea un suflet pașnic și bonom, însă aspectul lui îl scutea de orice confruntare. Se bîlbîia cam tare, mai ales atunci cînd vorbea cu oricine altcineva în afară de maică-sa, de soră-sa și de mine. Îl fascinau invențiile extravagante și mașinăriile, iar în curînd am descoperit că făcea autopsii pe tot soiul de mecanisme, de la gramofone la mașini de calculat, pentru a le desluși secretele. Cînd nu era cu mine sau nu lucra pentru taică-său, Tomás își petrecea majoritatea timpului închis în camera lui, construind artefacte de neînțeles. Tot ce îi prisosea în inteligență îi lipsea în simț practic. Interesul lui pentru lumea reală se concentra în aspecte precum sincronizarea semafoarelor de pe Gran Vía, misterele surselor luminoase de la Montjuïc sau automatele din parcul de distracții Tibidabo.

Tomás lucra în fiecare după-amiază în biroul tatălui său și uneori, cînd ieșea, trecea pe la librărie. Tata îl întreba întotdeauna despre invențiile lui și îi dăruia manuale de mecanică ori biografii ale unor ingineri ca Eiffel și Edison, pe care Tomás îi idolatriza. Cu anii, Tomás s-a atașat sufletește de tata și își petrecea o groază de vreme străduindu-se

să inventeze pentru el un sistem automat de inventariere a fișelor bibliografice, pornind de la piesele unui ventilator vechi. De patru ani lucra la acest proiect, însă tata continua să afișeze entuziasm pentru progresele înregistrate, ca Tomás să nu se descurajeze. La început, mă preocupa cum avea să reacționeze Fermín dinaintea prietenului meu.

— Dumneata trebuie să fii prietenul inventator al lui Daniel. E o mare încântare să te cunosc. Fermín Romero de Torres, asesor bibliografic al librăriei Sempere, la dispoziția dumitale.

— Tomás Aguilar, bîgului prietenul meu, zîmbind și strîngînd mîna lui Fermín.

— Atenție, că ce ai dumneata acolo nu-i mîină, ci presă hidraulică, iar eu am nevoie de niște degete de violonist pentru treburile mele de la firmă.

Tomás îi eliberă mîna, cerîndu-și iertare.

— Altminteri, dumneata ce poziție adopți în privința teoremei lui Fermat? îl întrebă Fermín, frecîndu-și degetele.

De îndată s-au angrenat într-o discuție de neînțeles despre misterele matematicii, care mie mi-a sunat ca limba chineză. Fermín îi spunea mereu „dumneata“ sau „doctore“ și se prefăcea că nu observă bîlbîiala băiatului. Pentru a răspunde infinitei răbdări pe care Fermín o avea cu el, Tomás îi aducea cutii cu bomboane de ciocolată elvețiene învelite în fotografii cu lacuri de un albastru neverosimil, vaci pe pășuni verde tehnicolor și ceasuri cu cuc.

— Prietenul dumitale Tomás are talent, însă îi lipsește o direcție în viață și o țîră de tupeu, care e la mare preț, opina Fermín Romero de Torres. Mintea științifică presupune astfel de lucruri. Uită-te și dumneata, dacă nu, la domnul Albert Einstein. A inventat atîtea minunății, iar prima la care au găsit aplicație practică e bomba atomică și, în plus, fără permisiunea lui. Apoi, cu aspectul acela de boxer pe care-l are, au să-l primească foarte anevoie în cercurile academice, fiindcă în viața asta singurul lucru care dă lecții este prejudecata.

Motivat a-l salva pe Tomás de la o viață de penurii și de lipsă de înțelegere, Fermín hotărîse că era necesar să-l facă să-și exerseze oratoria latentă și sociabilitatea.

— Omul, ca o bună maimuță ce se află, e un animal social: de o mare trecere se bucură, în cazul său, clientelismul, nepotismul, bișnița și bîrfa ca jalon intrinsec de conduită etică, argumenta el. E pură biologie.

— S-o mai fi schimbat și el.

— Ce naiv mai ești și dumneata uneori, Daniel.

Tomás moștenise înfățișarea de dur de la taică-său, un prosper administrator de terenuri care avea un birou pe strada Pelayo, lângă magazinele El Siglo. Domnul Aguilar aparținea acelei spițe de minți privilegiate care au întotdeauna dreptate. Bărbat cu convingeri profunde, era sigur, printre altele, că fiul său era sărac cu duhul și handicapat mintal. Pentru a compensa aceste rușinoase tare, angaja tot soiul de profesori particulari, cu obiectivul de a-l aduce la normal pe întiiul său născut. „Pe fiul meu vreau să-l tratați ca și cum ar fi imbecil, ne-am înțeles?“, îl auzisem spunînd în numeroase ocazii. Învățătorii încercau orice, inclusiv implorarea, însă Tomás avea obiceiul să li se adreseze numai în latină, limbă pe care o stăpînea cu o fluentă papală și în care nu se bîlbiia. Mai devreme sau mai tîrziu, preparatorii demisionau, din disperare sau din teama că băiatul era posedat și că le turuia invocații demonice în limba armeană. Unica speranță a domnului Aguilar era ca serviciul militar să-i preschimbe feciorul într-un bărbat de ispravă.

Tomás avea o soră cu un an mai mare ca noi, Beatriz. Ei îi datoram prietenia noastră, fiindcă, dacă n-aș fi văzut-o în acea după-amiază de demult, de mîină cu taică-său, așteptînd sfîrșitul orelor și nu m-aș fi hotărît să fac o glumă de un teribil prost-gust pe seama ei, prietenul meu nu s-ar fi năpustit niciodată asupra-mi să mă cotonogescă, iar eu n-aș fi avut niciodată curaj să vorbesc cu el. Bea Aguilar era portretul viu al maică-sii, comoara neprețuită a lui taică-său. Cu părul roșu și nespus de palidă, o vedeam mereu înveșmîntată în rochii costisitoare din mătase sau din lînă subțire. Avea o talie de manechin și umbla țeapănă ca un băț, plină de sine și crezîndu-se prințesa propriului său basm. Avea ochii de un albastru verzui, însă ea insista că erau de culoare „smarald și safir“. Cu toate că petrecuse o grămadă de ani la tereziane, ori poate tocmai din acest

motiv, atunci cînd taică-său nu era pe fază, ea bea anason în pahare înalte, etala ciorapi de mătase Perla Gris și se machia precum vampele din filme, care tulburau somnul prietenului meu Fermín. Eu n-o puteam înghiți deloc, iar ea răspundea sincerei mele ostilități prin priviri molatice de dispreț și indiferență. Bea avea un logodnic care-și făcea serviciul militar ca sublocotenent la Murcia, un falangist spilcuit pe nume Pablo Cascos Buendía, care provenea dintr-o familie veche, proprietară a mai multor șantiere navale din estuare. Sublocotenentul Cascos Buendía, care își petrecea o mare parte a timpului în permisiile, mulțumită unchiului său din Guvernul Militar, umbla înapoi și-ncolo împrăștiind perorații pe seama superiorității genetice și spirituale a neamului spaniol și a iminentei căderi a imperiului bolșevic.

— Marx a murit, spunea el solemn.

— În 1883, mai concret, ziceam eu.

— Tu să taci, nenorocitul, că-ți lipesc o labă de te trimit la dracu-n praznic.

Nu o dată o surprinsesem pe Bea zîmbind în sinea ei dinaintea prostiilor proferate de logodnicul sublocotenent. Atunci ea își ridica ochii și mă observa, impenetrabilă. Eu îi zîmbeam cu acea cordialitate vlăguită a dușmanilor aflați într-un armistițiu nesfîrșit, însă îmi feream repede privirea. Mai degrabă aș fi murit decît să recunosc, însă în adîncul ființei mele îmi era frică de ea.

13

La începutul aceluia an, Tomás și Fermín Romero de Torres hotărîră să-și unească iscusința într-un nou proiect care, după ei, avea să ne scutească de serviciul militar pe prietenul meu și pe mine. Fermín, mai cu seamă, nu împărtășea entuziasmul domnului Aguilar în privința experienței de cazarmă.

— Serviciul militar e bun doar ca să descoperi procentajul de mîrlani care cotizează la recensămînt, opina el. Iar pe acesta îl poți afla în primele două săptămîni, nu-i nevoie de

doi ani. Armata, căsătoria, Biserica și banca : cei patru călăreți ai Apocalipsei. Da, da, rîdeți domniile voastre.

Gîndirea anarhică și libertară a lui Fermín Romero de Torres avea să periclitizeze o după-amiază de octombrie cînd, prin cine știe ce înrîuriri ale destinului, am primit, la librărie, vizita unei vechi prietene. Tata se dusesese să facă o evaluare a unei colecții de cărți la Argenton și nu avea să se întoarcă pînă la căderea nopții. Eu am rămas să mă ocup de tejea, în timp ce Fermín, cu manevrele lui obișnuite de echilibrist, se cocoșase pe scară în vîrfurile picioarelor și rînduia ultimul raft de cărți, aflat la numai o palmă de tavan. Cu puțin înainte de ora închiderii, cînd soarele apusese deja, silueta Bernardei se contură înapoia vitrinei. Era îmbrăcată ca pentru joi, ziua ei liberă, și mă salută cu mîna. Sufletul mi se umplu de bucurie cînd am văzut-o și i-am făcut semn să intre.

— Vai, cum ați crescut ! zise ea din prag. Mai să nu vă recunosc... Acuma sînteți bărbat !

Mă îmbrățișă, storcînd cîteva lacrimi și mîngîindu-mă pe creștet, ca să vadă dacă nu mă făcusem cioburi în lipsa ei.

— Vi se duce dorul în casă, domnișorul, spuse ea coborîndu-și privirea.

— Și eu ți-am dus dorul ție, Bernarda. Haide, dă-mi o sărutare.

M-a sărutat timid, iar eu i-am lipit o pereche de sărutări sonore pe obraji. A rîs. Am văzut în ochii ei că aștepta să întreb de Clara, însă n-aveam de gînd s-o fac.

— Ești foarte frumoasă azi, și foarte elegantă. Cum de te-ai hotărît să ne vizitezi ?

— Păi, adevăru-i că de mult voiam să vă văd, dar știți cum merge treaba, și am fost tare ocupată, fiindcă domnul Barceló, deși e foarte înțelept, e ca un copil, și a trebuit să-mi iau inima în dinți. Dar ce mă aduce este că, să vedeți, mîine e ziua de naștere a verișoarei mele, cea de la San Adrián, și mi-ar plăcea să-i fac un cadou. Eu mă gîndisem să-i dăruiesc o carte bună, cu multe litere și cu puține stampe, însă cum sînt cam mocăită și nu mă pricep...

Înainte să fi apucat eu să-i răspund, prăvălia s-a zguduit cu un bubuit artileristic atunci cînd s-au precipitat din înălțimi niște opere complete ale lui Blasco Ibáñez cu coperte tari.

Bernarda și cu mine ne-am ridicat privirile, tresărind. Fermín aluneca pe scări în jos ca un trapezist, cu zîmbetul florentin întipărit pe chip și cu ochii impregnați de luxură și de fascinație.

— Bernarda, acesta este...

— Fermín Romero de Torres, asesor bibliografic la Sempere și fiul, la picioarele dumneavoastră, doamnă, proclamă Fermín, luînd mîna Bernardei și sărutînd-o ceremonios.

În cîteva secunde, Bernarda se înroși ca o sfeclă.

— Vai, vă înșelați, eu, doamnă...

— Cel puțin marchiză, i-o reteză Fermín. Mi-oi fi dînd seama eu, care tot bat partea cea mai selectă a bulevardului Pearson. Îngăduiți-mi cîntea de a vă conduce pînă la secțiunea noastră de clasici pentru tineri și pentru copii unde, în mod providențial, observ că avem un compendiu cu cele mai bune producții ale lui Emilio Salgari, precum și epica narațiune a lui Sandokan.

— Vai, nu știu, vieți de sfinți, mi-e cam jenă, fiindcă tatăl fetei era foarte de stînga, știți dumneavoastră?

— Nu vă faceți griji, căci am aici nici mai mult, nici mai puțin decît *Insula misterioasă* a lui Jules Verne, o povestire cu magnifice aventuri și cu un bogat conținut educativ în privința progreselor tehnologice.

— Dacă dumneavoastră vi se pare că e bine...

Eu îi urmăream în tăcere, observînd cum lui Fermín îi curgeau balele și cum Bernarda era copleșită de atențiile acelui omuleț cu dimensiuni de tabacheră și cu o vorbărie de tîrgoveț, care o privea cu zelul pe care și-l păstra doar pentru bomboanele Nestlé.

— Dar dumneavoastră, domnișorul Daniel, ce ziceți?

— Aici domnul Romero de Torres este expertul. Te poți bizui pe el.

— Păi atunci o iau pe asta cu insula, dacă mi-o împachetați dumneavoastră. Cît vă datorez?

— E din partea casei, am zis eu.

— Ah, nu, cu nici un chip...

— Doamnă, dacă dumneavoastră îmi îngăduiți, făcîndu-mă astfel bărbatul cel mai norocos din întreaga Barcelonă, e din partea lui Fermín Romero de Torres.

Bernarda se zgîi la noi amîndoi, fără cuvinte.

— Uite ce-i, eu plătesc ce cumpăr, iar ăsta-i un cadou pe care vreau să-l fac verișoarei mele...

— Atunci o să-mi permiteți, ca o compensație, să vă invit la masă, zise Fermín, netezindu-și părul.

— Hai, femeie, am încurajat-o eu. Ai să vezi ce bine ai să te simți. Uite, ți-o împachetez eu în timp ce Fermín își ia jacheta.

Fermín a dat fuga în dosul prăvăliei să se pieptene, să se parfumeze și să-și pună pardesiul. I-am strecurat câțiva *duros* de la casă ca s-o poată invita pe Bernarda.

— Unde s-o duc? îmi șopti el, emoționat ca un copil.

— Eu aș duce-o la Els Quatre Gats, i-am zis. Fiindcă, după câte știu, aduce noroc în chestiunile de sentiment.

I-am întins Bernardei pachetul cu cartea și i-am făcut cu ochiul.

— Atunci, cât vă datorez, domnișorule Daniel?

— Nu știu. Am să-ți spun mai încolo. Cartea nu avea preț pe ea și trebuie să-l întreb pe tata, am mințit eu.

I-am văzut plecând la braț, pierzându-se pe strada Santa Ana, gândindu-mă că, poate, cineva de sus veghea și, măcar o dată, îi va îngădui acelei perechi câteva picături de fericire. Am atârnat afișul cu anunțul „Închis” în vitrină. Am zăbovit un moment în dosul prăvăliei ca să răsfoiesc registrul unde tata își nota comenzile și am auzit sunînd clopoțelul de deasupra ușii ce se deschidea. Am crezut că era Fermín, care uitase ceva, sau poate tata, care se întorsese de la Argenton.

— Cine-i?

Au trecut câteva secunde fără să primesc nici un răspuns. Am continuat să frunzăresc registrul de comenzi.

Am auzit pași prin prăvălie, rari.

— Fermín? Tăticule?

N-am primit răspuns. Mi s-a părut că deslușesc un rîs înfundat și am închis registrul de comenzi. Poate că era vreun client care nu observase afișul. Mă pregăteam să-l întîmpin, cînd am auzit sunetul mai multor cărți căzînd de pe rafturile din prăvălie. Am înghițit în sec. Am înșfăcat un coupe-papier și m-am apropiat încetișor de ușa încăperii din dosul prăvăliei. Nu am cutezat să mai strig o dată. La puțin timp, am auzit din nou pașii, de data asta îndepărtîndu-se. Clopoțelul de

deasupra ușii a sunat iar și am simțit o adiere dinspre stradă. Am intrat în prăvălie. Nu era nimeni. Am dat fuga la intrarea dinspre stradă și am încuiat bine ușa. Am respirat adânc, simțindu-mă ridicol și laș. Mă îndreptam spre dosul prăvăliei când am văzut bucata de hîrtie pe tejghea. Apropiindu-mă, am băgat de seamă că era o fotografie, o veche stampă de birou, din acelea care se imprimau de obicei pe o planșă din carton gros. Marginile erau arse, iar imaginea, fumurie, părea brăzdată de urmele unor degete mînjite de cărbune. Am examinat-o la lumina unei lămpi. În fotografie se putea vedea o pereche de tineri zîmbind spre aparat. El nu părea să fi avut mai mult de șaptesprezece-optsprezece ani, avea părul deschis la culoare și trăsături aristocratice, fragile. Ea părea ceva mai mică decît el, cu un an sau doi, cel mult. Avea un ten palid și un chip parcă dăltuit, încadrat de un păr negru, scurt, care accentua o privire vrăjită, îmbătată de veselie. El o petrecea cu un braț pe după talie, iar ea părea să șoptească ceva, glumeată. Imaginea transmitea o căldură ce mi-a smuls un surîs, ca și cînd în acei doi necunoscuți aș fi recunoscut niște vechi prieteni. În spatele lor se zărea vitrina unei prăvălii, plină cu pălării demodate. M-am concentrat asupra perechii. Hainele păreau să indice că fotografia avea cel puțin douăzeci și cinci-treizeci de ani. Era o imagine de lumină și de speranță care promitea lucruri ce nu există decît în privirile neîncărcate de ani. Flăcările devoraseră aproape toată marginea fotografiei, însă, îndărătul acelei vitrine vetuste, încă se mai putea ghici un chip sever, o siluetă spectrală insinuîndu-se dinapoia literelor imprimate pe sticlă :

FII LUI ANTONIO FORTUNY
Casă fondată în 1888

În noaptea cînd mă întorsesem în Cimitirul Cărților Uitate, Isaac îmi povestise că Julián Carax întrebuinta numele de familie al mamei, nu pe cel al tatălui, Fortuny. Tatăl lui Carax avea un magazin de pălării în Ronda de San Antonio. M-am uitat din nou la portretul acelei perechi și am avut certitudinea că băiatul acela era Julián Carax, care-mi zîmbea din trecut, incapabil să vadă flăcările ce se închideau deasupra lui.

Oraşul umbrelor

—

1954

A doua zi de dimineată, Fermín veni la lucru pe aripi de Cupidon, surîzător și fluierînd boierouri. În alte împrejurări, l-aș fi întrebat de cina lui cu Bernarda, însă în ziua aceea n-aveam chef de lirie. Tata se înțelese să-i predea o comandă, la ora unsprezece dimineată, profesorului Javier Velázquez, în biroul acestuia de la facultate, în piața Universității. Lui Fermín, simpla menționare a universitarului îi stîrnea urticaria și, sub acest pretext, m-am oferit eu să-i duc cărțile.

— Individul ăsta e un pedant, un depravat și-un pupincurist fascist, proclamă Fermín, ridicîndu-și pumnul în modul inechivoc în care o făcea cînd îl apuca mîncărimea justițiară. Invocînd catedra și examenul final, ăsta ar profita pînă și de-o călugăriță, dacă i s-ar oferi prilejul.

— Nu te enerva, Fermín. Velázquez plătește foarte bine, întotdeauna în avans, și ne recomandă în stînga și-n dreapta, îi aminti tata.

— Țștia sînt bani mînjiți cu sînge de fecioare nevinovate, protestă Fermín. Slavă Domnului că nu m-am culcat nicio-dată cu o minoră, și nu că mi-ar fi lipsit cheful sau ocaziile; că azi mă vedeți domniile voastre în clipe de restriște, însă a fost o vreme cînd eram chipeș și viteaz ca nimeni altul și, chiar și-așa, dacă aduimecam cumva că erau cam curve, le ceream țidula de identitate sau, în lipsa ei, autorizația în scris din partea tatălui, ca să nu încalc etica.

Tata își dădu ochii peste cap.

— Cu dumneata e imposibil să stai de vorbă, Fermín.

— Eu dacă am dreptate, am dreptate.

Am luat pachetul pe care eu însumi îl pregătisem cu o seară în urmă, două volume de Rilke și un eseu apocrif,

atribuit lui Ortega, pe tema etapelor și a profunzimii sentimentului național, și i-am lăsat pe Fermín și pe tata adânciți în dezbaterile lor despre obiceiuri și cutume.

Era o zi splendidă, cu un cer albastru de sărbătoare și cu o briză proaspătă ce mirosea a toamnă și a mare. Barcelona mea preferată a fost dintotdeauna cea din octombrie, când sufletul ei iese la plimbare și când devii mai înțelept pur și simplu fiind din izvorul Canaletas, care în zilele acestea, ca prin minune, nu miroase a clor. Înaintam cu pas ușor, driblând lustragii, conțopiști care se întorceau de la cafeluța de dimineață, vânzători de lozuri și un balet de măturători ce păreau să curețe orașul cu penelul, fără grabă și cu tușe poantiliste. Încă de pe atunci Barcelona începea să se umple de automobile, iar în dreptul semaforului de pe strada Balmes am văzut postate, pe ambele trotuare, cvadrighe de amplexați cu pardesie cenușii și priviri înfometate, mîncînd din ochi un Studebaker ca și cînd ar fi fost vorba de-o starletă de music-hall în halat de noapte. Am urcat pe Balmes pînă la Gran Vía, trecînd de semafoare, tramvaie, automobile și chiar motociclete cu ataș. Într-o vitrină am zărit un afiș al firmei Philips care anunța venirea unui nou mesia, televiziunea, despre care se spunea că are să ne schimbe viața și are să ne transforme pe toți în ființe ale viitorului, ca americanii. Fermín Romero de Torres, care era mereu la curent cu toate invențiile, îmi profetise ceea ce urma să se întîmple.

— Televiziunea, prietene Daniel, este Anticristul, și îți spun eu că vor fi de-ajuns trei sau patru generații pentru ca oamenii să nu mai știe nici să tragă o bășină pe cont propriu și pentru ca ființa umană să se întoarcă la peșteră, la barbaria medievală și la niște stadii de imbecilitate pe care și limaxul le-a depășit încă de prin Pleistocen. Lumea asta nu va muri de o bombă atomică, așa cum spun ziarele, ci va muri de rîs, de banalitate, făcînd o glumă din tot și din toate și, în plus, o glumă proastă.

Profesorul Velázquez avea biroul la etajul al doilea al Facultății de Litere, în fundul unei galerii cu pardoseală cadrilată și cu o lumină prăfoasă ce dădea către porticul dinspre sud. L-am găsit pe profesor în ușa unei aule, ascultînd parcă o elevă cu o figură spectaculoasă, înveșmîntată într-un

costum grenă care îi punea în evidență talia și lăsa să se întrezărească niște pulpe lucioase în ciorapi de mătase fină. Profesorul Velázquez avea faimă de donjuan, iar unii spuneau că educația sentimentală a oricărei domnișoare de familie bună nu era completă fără un proverbial sfârșit de săptămână într-un mic hotel de pe Paseo de Sitges, unde se recitau alexandrini *tête-à-tête* cu distinsul universitar. Eu, din instinct comercial, m-am ferit să-i întrerup conversația și am hotărât să-mi omor timpul făcându-i o radiografie eminentei pupile. Poate că drumul făcut în pas vioi îmi insuflase curaj, poate că erau cei optsprezece ani ai mei și faptul că îmi petreceam mai mult timp printre muzele prinse în vechi tomuri decât în compania unor fete în carne și oase, care mereu mi se păreau la ani lumină de fantasma Clarei Barceló, însă în clipa aceea, studiind fiecare detaliu al anatomiei acelei eleve, pe care n-o puteam vedea decât din spate, dar pe care mi-o imaginam în trei dimensiuni și în perspectivă alexandrină, mi se făcu o poftă ca de lup.

— Ia te uită, e Daniel, exclamă profesorul Velázquez. Ce noroc să vii tu, și nu măscăriciul ăla de ultima oară, ăla cu nume de toreador, care mi s-a părut că ori era băut, ori eram cît pe ce să-l încui și să arunc cheia. Închipuiește-ți că i s-a năzărit să mă întrebe de etimologia cuvîntului „boboc”, pe un ton ironic foarte nelalocul lui.

— Doctorul îl ține sub o medicație foarte puternică. Are ceva la ficat.

— Asta fiindcă umblă buimac cît e ziulica de lungă, bombăni Velázquez. Eu, în locul vostru, aș chema poliția. Țsta sigur are cazier. Și cum îi mai miros picioarele, Dumnezeuule Doamne, că o mulțime de rahați roșii umblă slobozi încoace și-ncolo, care nu se mai spală de cînd a căzut Republica.

Mă pregăteam să născocesc o scuză rezonabilă pentru a-l disculpa pe Fermín, cînd studenta care stătuse de vorbă cu profesorul Velázquez se întoarse, iar mie îmi căzu fața brusc.

Am văzut-o zîbindu-mi, iar urechile mi se aprinseră.

— Bună, Daniel, spuse Beatriz Aguilar.

Am salutat-o din cap, căci am rămas fără glas cînd m-am descoperit salivînd, pe neștiute, după sora celui mai bun prieten al meu, Bea temerilor mele.

— Ah, dar voi vă cunoașteți deja? întrebă Velázquez intrigat.

— Daniel e un vechi prieten de familie, explică Bea. Și e singurul care a avut curajul să-mi spună o dată că sînt o ȋoapă și o ȋncrezută.

Velázquez mă privi, uluit.

— Sînt zece ani de-atunci, am nuanțat eu. Și n-am vorbit serios.

— Eu ȋncă mai aștept să vă cereți scuze.

Velázquez rîse cu poftă și ȋmi luă pachetul din mîină.

— Mi se pare că sînt ȋn plus, zise el deschizînd pachetul. Ha, grozav. Ascultă, Daniel, spune-i lui taică-tău că tot caut un volum cu titlul *Matamoros : scrisori de tinerețe din Ceuta*, de Francisco Franco Bahamonde, cu prefață și note de Pemán.

— E ca și făcut. Vă dăm un răspuns ȋn două săptămîni.

— Mă bizui pe cuvîntul tău și plec ca din pușcă, fiindcă mă așteaptă treizeci și două de minți ȋn alb.

Profesorul Velázquez mi-a făcut cu ochiul și a dispărut ȋn interiorul aulei, lăsîndu-mă singur cu Bea. Nu știam ȋncotro să mă uit.

— Ascultă, Bea, ȋn privința insultei, ȋntr-adevăr...

— Vorbeam ȋn băscălie, Daniel. Acum știu că a fost o chestie de copii, iar Tomás te-a bumbăcit de-ajuns.

— Mă mai doare și acum.

Bea ȋmi zîmbea, cu ceea ce ȋmi păreau a fi gînduri pașnice ori, cel puțin, de armistițiu.

— Și-apoi, aveai dreptate, sînt cam ȋoapă și uneori un pic ȋncrezută, zise Bea. Nu prea ȋți sînt pe plac, nu-i așa, Daniel?

ȋntrebarea mă luă total prin surprindere, dezarmat și speriat de cît de ușor poate dispărea antipatia față de un dușman atunci cînd acesta nu se mai poartă ca atare.

— Nu, nu-i adevărat.

— Tomás spune că, ȋn realitate, nu eu sînt cea care nu-ți place, ci pe tata nu-l poți ȋnghiți și mă pui pe mine să plătesc, fiindcă nu ȋndrăznești să-l ȋnfrunți. Eu zic că nu e vina ta. Cu tata nimeni nu se pune.

Am pălit, ȋnsă după cîteva clipe m-am pomenit zîmbind și ȋncuviințînd.

— De unde rezultă că Tomás mă cunoaște mai bine decât mă cunosc eu însumi.

— Să nu te miri. Frate-meu știe prea bine în ce ape ne scăldăm cu toții. Ce se întâmplă e că nu spune niciodată nimic. Dacă însă într-o bună zi o să i se năzărească să deschidă gura, au să se prăbușească pereții. El te prețuiește mult, știi?

Am ridicat din umeri, coborîndu-mi privirea.

— Vorbește mereu de tine, și de taică-tău, și de librărie, și de prietenul acela care lucrează cu voi, despre care Tomás zice că e un geniu nedescoperit. Uneori pare să creadă că voi sînteți mai curînd familia lui adevărată decît aceea pe care o are acasă.

I-am întîlnit privirea, dură, deschisă, fără teamă. N-am știut ce să spun și m-am mărginit să zîmbesc. Am simțit cum mă încolțește cu sinceritatea ei și mi-am îndreptat ochii spre curtea interioară.

— Nu știam că înveți aici.

— E primul meu an.

— Litere?

— Tata e de părere că științele nu sînt pentru sexul slab.

— Mda. Prea multe cifre.

— Nu-mi pasă, fiindcă ce-mi place mie e să citesc și, în plus, aici întîlnești oameni interesanți.

— Ca profesorul Velázquez?

Bea zîmbi strîmb.

— Oi fi eu în primul an, dar știu destule ca să-i deosebesc cît de colo, Daniel. Mai ales pe cei din categoria lui.

M-am întrebat în ce categorie m-ar fi plasat pe mine.

— Și-apoi, profesorul Velázquez e prieten cu tata. Sînt amîndoi în Consiliul asociației pentru ocrotirea și propășirea zarzuelei și a operei spaniole.

Am adoptat o expresie ca și cum aș fi fost foarte impresionat.

— Și ce mai face logodnicul tău, sublocotenentul Casco Buendía?

Zîmbetul pieri.

— Pablo vine în permisie peste trei săptămîni.

— Probabil că te bucuri.

— Mult. E-un băiat minunat, cu toate că îmi închipui eu cam ce părere ai despre el.

Mă îndoiesc, am zis în sinea mea. Bea mă observa, ușor încordată. Mă pregăteam să schimb subiectul, dar limba mi-o luă pe dinainte.

— Tomás spune că o să vă căsătoriți și că vă duceți să locuiți la El Ferrol.

Încuviință fără să clipească.

— Când Pablo o să termine serviciul militar.

— Trebuie că ești nerăbdătoare, am zis, simțind plăcerea ticăloșiei în propriul meu glas, un glas obraznic care nu știu de unde venea.

— Adevărul e că nu-mi pasă. Familia lui are proprietăți acolo, două șantiere navale, iar Pablo are să conducă unul. E foarte talentat ca lider.

— Se vede.

Zîmbetul Beei deveni mai apăsător.

— Și apoi, Barcelona am tot văzut-o, atîția ani...

I-am văzut privirea vlăguită, tristă.

— Am înțeles că El Ferrol e un oraș fascinant. Plin de viață. Iar fructele de mare se spune că-s ceva de vis, mai ales crustaceele.

Bea oftă, clătinînd din cap. Mi se păru că voia să plîngă de mînie, însă era prea mîndră. Rîse liniștită.

— Zece ani, și tot nu ți-a pierit pofta să mă jignești, nu-i așa, Daniel? Ei bine, hai, descarcă-te cum îți vine mai bine. E vina mea, fiindcă am crezut că, în cele din urmă, puteam să fim prieteni ori să ne prefacem că sîntem, dar bănuie că nu valorez cît frate-meu. Iartă-mă că te-am făcut să-ți pierzi vremea.

Se întoarse și o zbughi pe coridorul ce ducea spre bibliotecă. Am văzut-o îndepărtîndu-se pe pardoseala în alb și negru, umbra ei sfîșiind perdelele de lumină ce cădeau dinspre geamuri.

— Bea, așteaptă.

Am blestemat poza pe care o luasem și am început să alerg după ea. Am oprit-o la jumătatea coridorului, înșfăcînd-o de braț. Mi-a aruncat o privire care ardea.

— Iartă-mă. Dar te înșeli: vina nu-i a ta, ci a mea. Eu nu valorez nici cît frate-tău, nici cît tine. Iar dacă te-am jignit,

e din invidie față de imbecilul ăla de logodnic al tău și din ciudă cînd mă gîndesc că o fată ca tine s-ar duce la El Ferrol sau în Congo, după dînsul.

— Daniel...

— Greșești în privința mea, fiindcă putem fi prieteni, dacă tu mă lași să încerc acum, cînd știi ce puține parale fac. Și greșești și în privința Barcelonei, fiindcă, deși ai impresia că ai văzut-o, eu îți garantez că nu-i așa și, dacă mă lași, am să ți-o dovedesc.

Am văzut cum zîmbetul i se lumina și o lacrimă înceată, de tăcere, îi aluneca pe obraz.

— Bine-ar fi să spui adevărul, zise ea. Fiindcă, dacă nu-i așa, am să-i spun lui frate-meu și are să-ți smulgă capul ca pe-un dop.

I-am întins mîna.

— Mi se pare corect. Prieteni?

Mi-a oferit-o pe a ei.

— La ce oră ieși de la școală vineri? am întrebat.

Șovăi o clipă.

— La cinci.

— Am să te aștept în curtea interioară la cinci fix și, înainte să se lase noaptea, am să-ți dovedesc că există în Barcelona ceva ce încă n-ai văzut și că nu te poți duce la El Ferrol cu idiotul ăla pe care nu pot crede că-l iubești, fiindcă, dacă faci asta, orașul are să te urmărească și ai să mori în chinuri.

— Pari foarte sigur pe tine, Daniel.

Eu, care niciodată nu eram sigur nici de ora exactă, am încuviințat, cu convingerea ignorantului. Am rămas locului, uitîndu-mă cum se îndepărta prin acea galerie infinită, pînă cînd silueta i se topi în penumbră și am început să mă întreb ce făcusem.

15

Magazinul de pălării Fortuny, sau ce mai rămăsese din el, zăcea la parterul unui edificiu îngust, înnegrit de funingine și cu un aspect mizerabil, în Ronda de San Antonio, lîngă piața Goya. Încă se mai zăreau literele imprimare pe geamurile

soioase și un afiș în formă de gambetă încă mai flutura pe fațadă, promițînd croieli după măsură și ultimele noutăți de la Paris. Ușa era încuiată cu un lacăt ce părea să fi rămas acolo de cel puțin zece ani. Mi-am lipit fruntea de geam, încercînd să pătrund cu privirea în interiorul întunecat.

— Dacă ați venit pentru chirie, ați ajuns prea tîrziu, spuse un glas în spatele meu. Administratorul proprietății a plecat.

Femeia care îmi vorbea avea vreo șaizeci de ani și era echipată în uniforma națională a văduvei evlavioase. O pereche de bigudiuri se șteau de sub un batic roz care îi acoperea părul, iar papucii se asortau cu niște ciorapi trei sferturi de culoare bej. Am considerat de la sine înțeles că era portăreasa imobilului.

— Prăvălia e de închiriat? am întrebat.

— Nu pentru asta ați venit?

— În principiu nu, dar nu se știe niciodată, poate că mă interesează.

Portăreasa se încruntă, cumpănind dacă să mă catalogheze drept un bețiv pe care l-a prins dimineața sau să-mi acorde privilegiul îndoielii. Am adoptat cel mai îngeresc surîs.

— E de mult închisă prăvălia?

— De cel puțin doișpe ani, de cînd a murit bătrînul.

— Domnul Fortuny? Îl cunoșteți?

— De pazeșopt de ani stau pe scara asta, băiete.

— Atunci, poate că l-ați cunoscut și pe fiul domnului Fortuny.

— Julián? Păi, sigur.

Am scos din buzunar fotografia arsă și i-am arătat-o.

— Credeți că-mi puteți spune dacă tînărul care apare în fotografie e Julián Carax?

Portăreasa mă privi cu oarecare neîncredere. Luă fotografia și își aținti privirea asupra ei.

— Îl recunoșteți?

— Carax era numele de fată al maică-sii, nuanță portăreasa, cu o doză de reproș. Asta-i Julián, da. Mi-l amintesc foarte blonduț, cu toate că în poza asta parcă are părul mai închis la culoare.

— Mi-ați putea spune cine e fata de lîngă el?

— Cine întreabă?

— Iertați-mă, numele meu e Daniel Sempere. Incerc să aflu ceva despre domnul Carax, despre Julián.

— Julián s-a dus la Paris, cam prin '18 sau '19. Taică-său voia să-l bage în armată, știți? Cred că maică-sa l-a luat cu ea ca să-l scape, sărăcuțul. Aici a rămas numai domnul Fortuny, la ultimul cat.

— Știți dacă Julián s-a mai întors vreodată la Barcelona? Portăreasa mă privi în tăcere.

— N-ați aflat? Julián a murit chiar în anul acela, la Paris.

— Poftim?

— Zic că Julián a dat ortu' popii. La Paris. La puțin timp după ce-a ajuns acolo. Mai bine s-ar fi băgat în armată.

— Pot să vă întreb de unde știți asta?

— Cum de unde? Fiindcă mi-a zis taică-său.

Am încuviințat încet din cap.

— Înțeleg. V-a spus de ce a murit?

— Bătrînul nu dădea prea multe amănunte, adevăru-i. Într-o zi, la puțin după ce-a plecat Julián, a venit o scrisoare pentru el, iar cînd l-am întrebat pe taică-său, mi-a zis că fiu-său murise și că, dacă mai venea ceva pentru el, să arunc. De ce faceți mutra asta?

— Domnul Fortuny v-a mințit. Julián n-a murit în 1919.

— Ce spuneți?

— Julián a trăit la Paris cel puțin pînă în '35, iar apoi s-a întors la Barcelona.

Chipul portăresei se luminea.

— Atunci, Julián e aici, la Barcelona? Unde?

Am încuviințat, sperînd că în felul acesta portăreasa avea să se însuflețească să-mi povestească mai multe.

— Doamne, Maica Domnului... Păi îmi faceți o bucurie, bine, dacă chiar trăiește, fiindcă era un copil foarte drăguț, nițel ciudat și foarte fantezist, asta așa-i, dar avea un nu știu ce care-ți fura inima. N-ar fi mers ca soldat, asta se vedea cît de colo. Isabelitei mele îi plăcea la nebunie. Să știți că, o bucată de vreme, am crezut că aveau să se căsătorească, deh, copilării... Îmi dați să mă mai uit o dată la poză?

I-am întins din nou fotografia. Portăreasa o contempla de parcă ar fi fost un talisman, un bilet de întoarcere către propria-i tinerețe.

— Nu-mi vine-a crede, uitați-vă, parcă l-aș vedea chiar acum... Și pacostea aia să spună c-a murit. De bună seamă, există pe lume oameni care sînt în stare de orice. Și ce s-a ales de Julián la Paris? Sînt sigură că s-a îmbogățit. Mie dintotdeauna mi s-a părut că Julián avea să fie un om bogat.

— Nu tocmai. S-a făcut scriitor.

— De povestiri?

— Cam așa ceva. Scria romane.

— Pentru radio? Vai, ce frumos. Păi, nu mă miră nicidecum, știți? De mic își petrecea vremea spunîndu-le povești copiilor de aici, din cartier. Vara, uneori, Isabelita mea și cu verișoarele ei se urcau noaptea pe terasă ca să-l asculte. Ziceau că niciodată nu spunea aceeași poveste de două ori. E drept, toate erau cu morți și cu fantome. V-am mai zis că era un copil nițel ciudat. Deși, cu un tată ca ăla, ciudat e că nu s-a ținut. Nu-i de mirare că, pînă la urmă, femeia l-a lăsat, fiindcă era o pacoste. Să vedeți că eu nu mă bag nicăieri, știți? Mie toate mi se par bune, dar omul ăla nu era cumsecade. Pe o scară, pînă la urmă se află toate. El o bătea, știți? Mereu se auzeau țipete pe scară, și nu o dată a trebuit să vină poliția. Eu înțeleg că uneori bărbatul trebuie să-și bată femeia ca să-l respecte, nu zic ba, că sînt o sumedenie de stricate și fetele nu se mai pricopsesc ca pe vremuri, numai că ăstuia îi plăcea s-o chelfănească fiindcă așa avea el chef, mă-nțelegeți? Singura prietenă pe care-o avea biata femeie era o tinerică, Viçenteta, care stă la numărul patru cu doi. Uneori sărmana se ascundea în casă la Viçenteta ca să n-o mai chelfănească bărbatu-său. Și îi spunea niște chestii...

— Ca de pildă?

Portăreasa adoptă un aer confidențial, arcuindu-și o sprînceană și privind cu coada ochiului într-o parte și-n cealaltă.

— Ca de pildă că băiatul nu era al pălărierului.

— Julián? Adică Julián nu era fiul domnului Fortuny?

— Asta i-a zis-o franțuzaica Viçentetei, nu știu dacă din pizmă, ori cine știe de ce. Mie fata mi-a povestit-o după cîțiva ani, cînd ei nu mai locuiau aici.

— Și cine era adevăratul tată al lui Julián?

— Franțuzaica n-a vrut să spună niciodată. Poate nici nu știa. Știți cum sînt străinii.

— Și credeți că de asta o bătea soțul?

— Cine știe? De trei ori au trebuit s-o ducă la spital, mă auziți, de trei ori. Și porcălăul avea tupeul să spună în stînga și-n dreapta că ea era de vină, că era o bețivancă și că se prăbușea pe jos prin casă de-atîta tras la măsea. Să nu-mi zică el mie. Mereu se certa cu toți vecinii. Pe soțul meu, să-i fie țărîna ușoară, l-a pîrit o dată că l-a furat în prăvălie, fiindcă, după el, toți murcienii erau niște haimanale și niște tîlhari, și fiți atent că noi sîntem din Úbeda...

— Îmi spuneți că o recunoașteți pe fata care apare cu Julián în fotografie?

Portăreasa se concentrează din nou asupra imaginii.

— N-am văzut-o niciodată. Frumușică foc.

— După poză, parcă sînt logodiți, am sugerat eu, încercînd să-i zgîndăresc amintirile.

Mi-a întins-o, scuturînd din cap.

— Eu la poze nu mă pricep. Și, după cîte știu, Julián n-avea logodnică, dar îmi închipui că, dacă avea, nu mi-ar fi zis. Cu greu am aflat că Isabelita mea se legase cu ăsta... Voi, tinerii, nu spuneți niciodată nimic. Noi, bătrînii, sîntem cei care nu ne mai oprim din vorbă.

— Vă amintiți ce prieteni avea, sau de cineva în special care venea pe-aici?

Portăreasa ridică din umeri.

— Vai, e mult de-atunci. Și apoi, în ultima vreme Julián nu prea mai dădea pe-aici, știți? Își făcuse un prieten la colegiu, un copil dintr-o familie foarte bună, familia Aldaya, ce să vă spun. Acum nu se mai vorbește de ei, dar pe atunci era ca și cum ai fi zis familia regală. O mulțime de bani. Știu asta fiindcă uneori trimiteau o mașină să-l ia pe Julián. Să fi văzut dumneavoastră ce mașină... Nici Franco n-avea așa ceva, ascultați-mă pe mine. Cu șofer, și totul strălucea. Paco al meu, care se pricepea la din astea, mi-a spus că era un *rolsroi*, sau așa ceva. Pentru ei era o nimica toată.

— Vă amintiți cum îl chema pe prietenul acela al lui Julián?

— Uitați-vă, cu un nume de familie ca Aldaya, nu mai e nevoie de nume de botez, dacă mă-nțelegeți. Îmi mai aduc aminte de încă un băiat, cam năuc, unul Miquel. Cred că era

tot coleg de clasă cu el. Să nu mă-ntrebați nici ce nume de familie, nici ce față avea.

Părea că ajunsesem la un punct mort, și m-am temut că portăreasa începea să-și piardă interesul. Am hotărît să-mi urmez un imbold lăuntric.

— Acum mai locuiește cineva în apartamentul familiei Fortuny?

— Nu. Bătrînul a murit fără să lase testament, iar femeia, din cîte știu, e tot la Buenos Aires și n-a venit nici la înmormîntare.

— De ce la Buenos Aires?

— Fiindcă n-a putut găsi alt loc mai departe de el, zic eu. Adevăru-i că nu dau vina pe ea. A lăsat totul pe mîna unui avocat, un individ tare ciudat. Eu nu l-am văzut niciodată, dar fetița mea Isabelita, care locuiește la cinci cu unu, chiar dedesubt, spune că uneori, cum are cheile, vine noaptea și rămîne ore-n șir umblînd prin apartament, iar apoi se duce. O dată mi-a zis chiar că parcă se auzeau niște tocuri de femeie. Ce să mai spunem...

— Poate că erau niște catalige, am sugerat.

M-a privit fără să priceapă. Evident, pentru portăreasă, subiectul era cît se poate de serios.

— Și nimeni n-a mai vizitat apartamentul în toți acești ani?

— O dată a apărut un ins îngrozitor, din aceia care zîmbesc tot timpul, un jîmbat, dar care îl vezi cît de colo ce-i poate pielea. A zis că era de la Brigada Criminală. Voia să vadă apartamentul.

— A zis de ce?

Portăreasa tăgădui.

— Vă amintiți cum se numea?

— Inspectorul nu-știu-cum. N-am crezut nici o iotă că-i polițist. Chestiunea mirosea urît, mă-nțelegeți. A ceva personal. L-am expediat cu noroc bun și sănătate și i-am zis că n-aveam cheile de la apartament și că, dacă voia ceva, să-l caute pe avocat. Mi-a zis că are să se-ntoarcă, dar nu l-am mai zărit pe-aici.

— N-aveți cumva, din întîmplare, numele și adresa avocatului ăstuia?

— Asta ar trebui să-l întrebați dumneavoastră pe administratorul proprietății, domnul Molins. Are biroul la doi pași, pe Floridablanca 28, la mezanin. Să-i spuneți că veniți din partea doamnei Aurora, sluga dumneavoastră.

— Vă mulțumesc mult. Și spuneți-mi, doamnă Aurora, așadar apartamentul familiei Fortuny e gol?

— Gol nu e, fiindcă nimeni n-a luat nimic de-acolo în toți anii ăștia, de când a murit bătrînul. Uneori chiar miroase. Eu aș zice că sînt șobolani și de toate, să vedeți dumneavoastră.

— Credeți că ar fi posibil să aruncăm o privire? Poate găsim ceva care să ne indice ce s-a petrecut cu Julián...

— Vai, eu nu pot face așa ceva. Trebuie să vorbiți cu domnul Molins, că el îl ține.

I-am zîmbit malițios.

— Însă dumneavoastră aveți un paspartu, bănuiesc. Chiar dacă îi spuneți individului ăluia că nu... Să nu-mi spuneți că nu muriți de curiozitate să aflați ce-i înăuntru.

Doña Aurora mă privi pieziș.

— Sînteți un diavol.

Ușa a cedat precum lespede a unui mormînt, cu un scîrțîit brusc, exhalînd suflul fetid al interiorului. Am împins-o, dezvăluind un culoar ce se adîncea în întuneric. Aerul duhnea a închis și a umezeală. Volute de jeg și de praf împodobeau colțurile tavanului, atîrnînd ca niște fire de păr alb. Dalele crăpate ale pardoselii erau parcă acoperite cu o mantie de cenușă. Am zărit ceva ce părea a fi niște urme de pași care pătrundeau în apartament.

— Doamne, Maica Domnului, murmură portăreasa. Aici e mai mult rahat decît într-o ditamai poiata.

— Dacă preferați, intru eu singur, am sugerat.

— Ați vrea dumneavoastră. Hai, dați-i 'nainte, că eu vin din spate.

Am închis ușa îndărătul nostru. O clipă, pînă cînd privirea ni s-a obișnuit cu penumbra, am rămas nemișcați în pragul apartamentului. Am auzit răsuflarea emoționată a portăresei și am perceput mirosul acru de sudoare pe care-l emana. M-am simțit ca un hoț de morminte, cu sufletul îmbătat de lăcomie și dorință.

— Auziți, ce-o fi zgomotul ăsta? a întrebat portăreasa, neliniștită.

Ceva flutura prin beznă, alertat de prezența noastră. Mi s-a părut că întrezăresc o formă palidă plutind la capătul holului.

— Porumbei, am zis eu. Trebuie că s-au strecurat pe vreo fereastră spartă și au cuibărit aici.

— Să știți că mie-mi fac silă păsăroaicele astea, zise portăreasa. La cât ajung să se cace.

— Stați liniștită, doña Aurora, că atacă numai cînd le e foame.

Am înaintat cîțiva pași, pînă la capătul holului. Am ajuns la o sufragerie ce dădea în balcon. Se deslușea conturul unei mese răvășite, acoperită cu o față de masă destrămată, ce părea un giulgiu. O străjuiau patru scaune și două vitrine pline de murdărie care adăposteau vesela, o colecție de vase și un serviciu de ceai. Într-un ungher rămăsese vechiul pian al mamei lui Carax. Clapele se înnegriseră, iar îmbinările abia se mai zăreau sub stratul de praf. În fața balconului pălea un fotoliu ponosit. Lîngă el se găsea o masă de cafea pe care zăceau niște ochelari de lectură și o Biblie legată într-o piele palidă și chenăruită cu linii aurite, din acelea care se dăruiau odinioară la prima împărțășanie. Își păstrase semnul de carte, o sfiorică stacojie.

— Uitați-vă, în fotoliul ăsta l-au găsit mort pe bătrîn. Doctorul a zis că zăcea acolo de două zile. Ce trist e să mori așa, singur ca un cîine. Și vedeți că el și-a căutat-o, dar, chiar și-așa, tot îmi dau lacrimile.

M-am apropiat de fotoliul mortuar al domnului Fortuny. Lîngă Biblie era o cutiuță cu fotografii alb-negru, vechi portrete de studio. Am îngenuncheat să le examinez, aproape neîndrăznind să le mîngii cu degetele. M-am gîndit că profanam amintirile unui biet om, însă curiozitatea a fost mai puternică. Prima imagine arăta un cuplu tînăr, cu un copil de cel mult patru ani. L-am recunoscut după ochi.

— Iată-i. Domnul Fortuny, tînăr, și ea...

— Julián nu avea frați sau surori?

Portăreasa ridică din umeri, oftînd.

— Se zvonea că ea a pierdut o sarcină din cauza unei bătăi de-a soțului, dar eu nu știu. Oamenilor tare le mai

place bîrfăraia, adevăru-i. O dată, Julián le-a povestit băieților de pe scară că avea o soră pe care numai el o putea vedea, care ieșea din oglinzi de parcă ar fi fost din abur și care trăia cu însuși Satan, într-un palat dedesubtul unui lac. Isabelita mea a avut coșmaruri o lună întreagă. Să vedeți că era bolnăvicios copilul ăsta cîteodată.

Am aruncat o privire în bucătărie. Geamul unei fereștruci care dădea spre o curte interioară era spart și, de partea cealaltă, se putea auzi filfiirea nervoasă și ostilă a aripilor porumbeilor.

— Toate apartamentele sînt împărțite la fel? am întrebat eu.

— Cele care dau spre stradă, adică de la a doua poartă, da, însă ăsta, fiindcă-i la ultimul cat, e nițel altfel, a explicat portăreasa. Aici are bucătăria și o spălătorie care dă spre luminator. Pe holul ăsta sînt trei încăperi, iar în fund e-o baie. Dacă-s aranjate cum trebuie, arată bine, nici să nu vă gîndiți. ăsta seamănă cu al Isabelitei mele, sigur că acuma parcă-i un mormînt.

— Știți care era camera lui Julián?

— Prima ușă e dormitorul principal. A doua dă într-o cameră mai mică. Poate că aia, zic eu.

Am intrat în hol. Zugrăveala pereților se descompunea în fișii. În fund, ușa de la baie era întredeschisă. Un chip mă privea din oglindă. Putea să fie al meu sau al surorii care trăia în oglinzile din apartament. Am încercat să deschid a doua ușă.

— E închisă cu cheia, am zis.

Portăreasa mă privi, uluită.

— Ușile astea n-au încuietore, murmură ea.

— Asta are.

— Păi, o fi pus-o bătrînul, fiindcă în celelalte apartamente...

Mi-am coborît privirea și am observat că urmele de pași din praf ajungeau pînă la ușa închisă.

— Cineva a intrat în cameră, am zis. De curînd.

— Nu mă-nnebuniți, zise portăreasa.

M-am apropiat de cealaltă ușă. N-avea încuietore. A cedat la prima atingere, alunecînd spre interior cu un geamăt ruginit. În centru domnea un pat vechi în formă de palanchin,

nefăcut. Așternuturile se îngălbeniseră ca niște lințolii. Un crucifix atârna deasupra culcușului. Am văzut o oglinjoară pe o comodă, un vas, un urcior și un scaun. Un dulap întredeschis odihnea pe perete. Am înconjurat patul pînă la o măsută de noapte acoperită cu sticlă, sub care zăceau, presate, fotografii ale străbunilor, ferpăre și bilete de loterie. Pe măsută erau o cutie muzicală din lemn sculptat și un ceas de buzunar înghețat pentru totdeauna la ora cinci și douăzeci. Am încercat să întorc arcul cutiei muzicale, însă melodia s-a împotmolit după cîteva note. Am deschis sertarul măsuței de noapte. Am găsit un toc de ochelari gol, o unghieră, un flacon de tutun și o medalie cu Fecioara de la Lourdes. Atîta tot.

— Trebuie să existe pe undeva o cheie de la camera asta, am zis.

— O fi avînd-o administratorul. Uitați ce-i, eu zic că mai bine plecăm și...

Ochii mi-au căzut pe cutia muzicală. Am ridicat capacul și acolo, blocînd mecanismul, am găsit o cheie aurită. Am luat-o, iar cutia muzicală și-a reluat clinchetul. Am recunoscut o melodie a lui Ravel.

— Asta trebuie să fie cheia, am zîmbit eu către portăreasă.

— Auziți, dacă încăperea asta era închisă, o fi vreun motiv. Fie și numai din respect pentru memoria...

— Dacă preferați, mă puteți aștepta jos, la poartă, doña Aurora.

— Sînteți un diavol. Hai, descuiați o dată.

16

Un suflu de aer rece șuieră prin orificiul încuietorii, măturîndu-mi degetele în timp ce introduceam cheia. Domnul Fortuny pusese la ușa camerei neocupate a fiului său un zăvor de trei ori mai mare decît cel de la ușa apartamentului. Doña Aurora mă privea cu teamă, ca și cum aș fi fost pe punctul de a deschide cutia Pandorei.

— Încăperea asta dă în stradă? am întrebat eu.

Portăreasa tăgădui.

— Are o fereastră, o răsuflătoare care dă spre luminator.

Am împins ușa. Un puț de beznă ni se deschise dinainte, impenetrabil. Lumina slabă din spatele nostru ne precedă ca o adiere care abia izbutea să scrijelească umbrele. Fereastra ce dădea spre curtea interioară era acoperită cu paginile gălbejite ale unui ziar. Am smuls hîrțiile și o săgeată de lumină vapoasă străpunse beznă.

— Doamne Isuse Cristoase, murmură portăreasa lîngă mine.

Încăperea era infestată de crucifixe. Atîrnau din tavan, legănîndu-se la capătul unor sfori, și acopereau pereții, fixate în cuie. Erau cu zecile. Se puteau întrezări în toate ungherele, zgîriate cu cuțitul pe mobilele de lemn, scrijelite pe pardoseală, vopsite cu roșu pe oglinzi. Urmele de pași care ajungeau pînă în pragul ușii trasau o dîră prin praf în jurul unui pat gol, pînă la somieră, din care mai rămăsese un schelet din alamă și lemn mîncat de cari. La un capăt al dormitorului, sub fereastra luminatorului, se afla un birouaș în formă de consolă, închis și surmontat de un trio de crucifixe din metal. L-am deschis cu grijă. Nu era praf în îmbinările burdufului de lemn, drept pentru care am presupus că birouașul fusese deschis nu de mult. Avea șase sertare. Încuietorile fuseseră forțate. Le-am cercetat unul cîte unul. Erau goale.

Am îngenuncheat în fața mesei de scris. Am pipăit scrijeliturile de pe suprafața din lemn. Mi-am închipuit mîinile lui Julián Carax trasînd acele mîzgălituri, hieroglife al căror înțeles pierise o dată cu timpul. În fundul birouașului se întrezăreau un teanc de caiete și un recipient cu creioane și stilouri. Am luat un caiet și l-am răsfoit. Desene și cuvinte desperecheate. Exerciții de calcul. Fraze dispartate, citate din cărți. Versuri neterminate. Toate caietele păreau la fel. Unele desene se repetau pagină după pagină, cu diferite nuanțe. Mi-a atras atenția figura unui bărbat care părea făcut din flăcări. Un altul înfățișa ceea ce ar fi putut să fie un înger sau o reptilă încolăcită pe o cruce. Se vedeau schițe ale unei vile cu aspect extravagant, garnisită cu turnuri mari și cu arcade ca de catedrală. Linia desenului vădea siguranță și un anume instinct. Tînărul Carax avea însușirile unui desenator talentat, însă toate imaginile rămăseseră la stadiul de schiță.

Tocmai mă pregăteam să pun la loc ultimul caiet fără a-l cerceta, cînd un obiect alunecă dintre file și îmi căzu la picioare. Era o fotografie în care am recunoscut-o pe fata care apărea în fotografia arsă, făcută la parterul aceluiași edificiu. Fata poza într-o grădină somptuoasă și, printre coroanele copacilor, se ghicea forma casei pe care o văzusem în desenele de adolescent ale lui Carax. Am recunoscut-o pe dată. Turnul de la „El Frare Blanc“, de pe bulevardul Tibidabo. Pe dosul fotografiei era o dedicație care spunea simplu:

Te iubesc, Penélope

Am vîrît-o în buzunar, am închis biroul și i-am zîmbit portăresei.

— Ați văzut? întrebă ea, nerăbdătoare să iasă din locul acela.

— Aproape, am zis. Mai înainte mi-ați spus că, la puțin timp după ce Julián a plecat la Paris, a venit o scrisoare pentru el, însă taică-său v-a spus s-o aruncați...

Portăreasa șovăi o clipă, apoi încuviință.

— Scrisoarea am pus-o în sertarul de la comoda din antreu. Dacă cumva franțuzoaica s-o întoarce într-o zi. O fi tot acolo...

Ne-am apropiat de comodă și am deschis sertarul de sus. Un plic portocaliu zăcea în mijlocul unei colecții de ceasuri oprite, nasturi și monede ieșite din uz în urmă cu douăzeci de ani. Am luat plicul și l-am examinat.

— Dumneavoastră ați citit-o?

— Auziți, drept cine mă luați?

— Nu vă supărați. Ar fi fost normal, date fiind împrejurările, cînd vă gîndeți că bietul Julián murise...

Portăreasa ridică din umeri, coborîndu-și privirea și retrăgîndu-se spre ușă. Am profitat de moment ca să vîr scrisoarea în buzunarul interior al hainei și să închid sertarul.

— Vedeți dumneavoastră, să nu cumva să vă faceți o idee greșită, zise portăreasa.

— Sigur că nu. Ce spunea scrisoarea?

— Era de dragoste. Ca alea de la radio, dar mai tristă, da, fiindcă suna de parcă era de-adevăratalea. Să știți, cînd am citit-o, mi-a venit să plîng.

— Sînteți toată numai o inimă, doña Aurora.

— Iar dumneavoastră sînteți un diavol.

În aceeași după-amiază, după ce mi-am luat rămas-bun de la doña Aurora și i-am promis că o s-o țin la curent cu investigațiile mele despre Julián Carax, m-am îndreptat spre biroul administratorului proprietății. Domnul Molins trăise și vremuri mai bune, iar acum lîncezea într-un birou soios, îngropat la un mezanin de pe strada Floridablanca. Molins era un individ surîzător și pîntecos, agățat de un chiștoc fumat pe jumătate, ce părea să-i crească din mustață. Era greu de stabilit dacă dormea sau era treaz, fiindcă respira ca și cum ar fi sforăit. Avea părul gras și turtit pe frunte, privirea porcină și șmecheră. Purta un costum pe care n-ar fi primit nici zece pesete în piața Los Encantes, însă îl compensa printr-o stridentă cravată cu un colorit tropical. Judecînd după aspectul biroului, acolo abia dacă se administrau goange și catacombe ale unei Barcelone dinainte de Restaurație.

— Sîntem în renovare, zise Molins în chip de scuză.

Ca să sparg gheața, am pomenit numele doanei Aurora ca și cum ar fi fost vorba de o veche prietenă de familie.

— Să știți că era mișto cînd era tînără, adevăru-i, comentă Molins. Anii i-au lătit fundul, și sigur că nici eu nu mai sînt ce-am fost odată. Așa cum mă vedeți, eu, la anii dumneavoastră, eram un Adonis. În genunchi se puneau fetișoarele ca să le fac o favoare, dacă nu un copil. Secolul XX e-un rahat. În sfîrșit, cu ce vă putem ajuta, tinere domn?

I-am turnat o poveste mai mult sau mai puțin plauzibilă despre o presupusă legătură îndepărtată de rudenie cu familia Fortuny. După cinci minute de trîncăneală, Molins se tîrî pîna la arhivă și îmi dădu adresa avocatului care se ocupa de problemele mamei lui Julián, Sophie Carax.

— Să vedem... José María Requejo. Strada León al XIII-lea, numărul 59. Deși corespondența o trimitem, în fiecare semestru, la o căsuță poștală de la oficiul de pe Vía Layetana.

— Îl cunoașteți pe domnul Requejo?

— Am vorbit de cîteva ori cu secretara lui la telefon. Adevărul e că toate demersurile cu el se fac prin poștă și se

duce secretara mea, care azi e la coafor. Avocații din ziua de azi n-au timp pentru tratamentul formal de ordinioară. N-au mai rămas cavaleri în profesia asta.

Pe cât se pare, nu mai rămăseseră nici adrese fiabile. O simplă privire asupra ghidului străzilor de pe masa de scris a administratorului mi-a confirmat ceea ce bănuiam: adresa presupusului avocat Requejo nu exista. I-am comunicat acest lucru domnului Molins, care absorbi vestea ca pe o glumă.

— Ei, nu mă înnebuniți, zise el rîzînd. Ce vă spuneam eu? Niște borfași.

Administratorul se lăsă pe spate în fotoliu și mai scoase o sforăitură.

— Dumneavoastră aveți cumva numărul acestei căsuțe poștale?

— Potrivit fișei este 2837, deși cifrele pe care le face secretara mea eu nu le pricep, fiindcă știți și dumneavoastră că femeile nu-s bune la matematică. Ele-s bune la...

— Îmi permiteți să văd fișa?

— Cum să nu. Chiar vă rog.

Mi-a întins fișa și am examinat-o. Cifrele se înțelegeau perfect. Căsuța poștală era 2321. M-am îngrozit cînd m-am gîndit ce contabilitate se făcea în biroul ăla.

— Ați avut mult de-a face cu domnul Fortuny? am întrebat.

— Așa și-așa. Mi-aduc aminte cum, atunci cînd am aflat că franțuzoaica îl părăsise, l-am invitat la curve, cu niște amici ca lumea, la un local de poveste pe care-l știu pe-aici, pe lîngă La Paloma. Ca să prindă curaj, deh, atîta tot. Și să știți că nu mi-a mai adresat o vorbă și nu m-a mai salutat pe stradă, de parcă eram nevăzut. Ce părere aveți?

— Sînt înmărmurit. Ce-mi mai puteți spune despre familia Fortuny? Vă amintiți bine de ei?

— Erau alte vremuri, zise el nostalgic. Adevărul e că eu îl cunoșteam chiar pe Fortuny bunicul, care a întemeiat magazinul de pălării. Despre fiu, ce să vă zic. Ea, într-adevăr, era teribilă. Ce femeie! Și cinstită, știți? În ciuda tuturor zvonurilor și bîrfelor care circulau...

— De pildă, că Julián nu era fiul legitim al domnului Fortuny?

— Dar dumneavoastră de unde ați auzit așa ceva?

- Cum v-am spus, fac parte din familie. Totul se știe.
- Din toate astea nu s-a dovedit niciodată nimic.
- Dar s-a vorbit, l-am provocat eu.
- Lumea îi dă cu pliscul ceva de groază. Omul nu se trage din maimuță, se trage din găină.
- Și ce spunea lumea?
- Doriți o ceșcuță de rom? E de Igualada, însă are un stropișor caraibian... E tare bun.
- Nu, mulțumesc, dar vă țin companie. Între timp, continuați să-mi povestiți...

Antoni Fortuny, pe care toată lumea îl numea „pălărierul”, o cunoscuse pe Sophie Carax în 1899, pe treptele catedralei din Barcelona. Tocmai făcuse un legământ dinaintea Sfântului Eustachie, care, dintre toți sfinții cu capelă particulară, avea faima de a fi cel mai harnic și cel mai puțin năzuos când era vorba să acorde miracole amoroase. Antoni Fortuny, care împlinise treizeci de ani și plesnea de burlăcie, voia o soție și o iubea deja. Sophie era o tânără franțuzoaică și locuia într-o pensiune pentru domnișoare de pe strada Riera Alta ; dădea în particular lecții de solfegiu și de pian vlăstarelor familiilor privilegiate din Barcelona. Nu avea nici familie, nici avere, ci numai tinerețea și formația muzicală pe care tatăl ei, pianist la un teatru din Nîmes, i-o lăsase înainte să moară de tuberculoză, în 1886. Antoni Fortuny, dimpotrivă, era un bărbat aflat pe calea prosperității. Moștenise de curînd afacerea tatălui său, un magazin de pălării din Ronda de San Antonio, unde învățase meseria în care visa că, într-o bună zi, avea să-și instruiască propriul fiu. Sophie Carax i-a apărut fragilă, frumoasă, tânără, docilă și fertilă. Sfântul Eustachie nu-și dezmințise reputația. După patru luni de curte asiduă, Sophie i-a acceptat cererea în căsătorie. Domnul Molins, care fusese prieten cu Fortuny bunicul, l-a prevenit pe Antoni că se căsătorește cu o necunoscută, că Sophie părea o fată cumsecade, însă că legătura aceea poate era prea convenabilă pentru ea, că măcar un an să mai aștepte... Antoni a replicat că știa deja suficient despre viitoarea lui soție. Restul nu-l mai interesa. S-au cununat în bazilica Pino și au petrecut o lună de miere de trei zile într-o stațiune

balneară din Mongat. În dimineața dinaintea plecării, domnul Fortuny l-a întrebat în mod confidențial pe domnul Molins cum trebuia procedat în tainele alcovului. Molins, sarcastic, i-a spus să-și întrebe soția. Cuplul Fortuny s-a întors la Barcelona după numai două zile. Vecinii au zis că Sophie plîngea cînd a intrat pe scară. Viçenteta avea să jure, cîțiva ani mai tîrziu, că Sophie îi spusese că pălărierul nu se atinsese de ea nici cu un deget și că, atunci cînd ea încercase să-l seducă, o tratase ca pe-o stricată și se simțise îngreșat de obscenitatea propunerilor ei. Șase luni mai tîrziu, Sophie și-a anunțat soțul că purta un copil în pîntece. Copilul altui bărbat.

Antoni Fortuny îl văzuse pe tatăl său lovindu-și soția de nenumărate ori, și a procedat cum credea de cuviință. S-a oprit doar cînd a crezut că încă o atingere ar fi omorît-o. Chiar și așa, Sophie a refuzat să dea în vileag identitatea tatălui copilului pe care îl purta. Antoni Fortuny, aplicînd logica sa personală, a hotărît că era vorba despre diavol, căci acela nu era altceva decît fiul păcatului, iar păcatul nu avea decît un singur tată : necuratul. Încredințat astfel că păcatul se cuibărise în căminul lui și între coapsele soției sale, pălărierul a început să atîrne crucifixe pretutindeni : pe pereți, pe ușile tuturor camerelor și pe tavan. Cînd Sophie l-a găsit semănînd cu cruci dormitorul în care o surghiunise, s-a speriat și, cu lacrimi în ochi, l-a întrebat dacă nu cumva înnebunise. El, orb de mînie, s-a întors și i-a ars o scatoalcă. „O tîrfă, la fel ca toate celelalte“, scuipă el, azvîrlind-o în șuturi pe palier după ce o jupuisese în lovituri de curea. A doua zi, cînd Antoni Fortuny s-a ivit în ușă pentru a coborî să deschidă magazinul de pălării, Sophie era tot acolo, acoperită de sînge uscat și tremurînd de frig. Doctorii nu i-au putut repara niciodată complet fracturile de la mîna dreaptă. Sophie Carax nu avea să mai cînte vreodată la pian, însă a născut un băiat pe care avea să-l numească Julián, în amintirea tatălui pe care-l pierduse prea curînd, așa cum pierduse totul în viață. Fortuny s-a gîndit s-o alunge din casă, însă a crezut că scandalul nu avea să fie bun pentru afacere. Nimeni n-avea să cumpere pălării de la un bărbat cu faimă de încornorat. Era un nonsens. Sophie a fost

mutată într-un dormitor întunecat și friguros, în partea din spate a apartamentului. Acolo avea să-și nască fiul, cu ajutorul a două vecine de pe scară. Antoni nu s-a întors acasă decît după trei zile. „Acesta este fiul pe care ți l-a dat Dumnezeu, l-a anunțat Sophie. Dacă vrei să pedepsești pe cineva, pedepsește-mă pe mine, dar nu o ființă nevinovată. Copilul are nevoie de un cămin și de un tată. Păcatele mele nu sînt ale lui. Te rog, îndură-te de noi.“

Primele luni au fost anevoioase pentru amîndoi. Antoni Fortuny hotărîse să-și coboare soția la rangul de servitoare. N-au mai împărțit nici patul, nici masa și rareori au schimbat vreo vorbă care să nu fie legată de rezolvarea vreunei chestiuni de ordin domestic. O dată pe lună, îndeobște coincidînd cu luna plină, Antoni Fortuny făcea act de prezență în dormitorul Sophiei de cu zori și, fără o vorbă, își bătea vechea soție cu înverșunare și cu prea puțin discernămint. Protifînd de aceste rare și beligerante momente de intimitate, Sophie încerca să se împace cu el susurînd vorbe de dragoste, dăruind mîngîieri iscusite. Pălărierul nu era amator de fleacuri, iar talazul dorinței i se evapora în cîteva minute, dacă nu în cîteva secunde. Din aceste asalturi în cămașa de noapte suflecată n-a rezultat nici un copil. După cîțiva ani, Antoni Fortuny s-a lăsat păgubaș să mai viziteze dormitorul Sophiei, în mod definitiv, luînd obiceiul de a citi Sfînta Scriptură pînă în zori, căutînd acolo alinare pentru chinul său.

Cu ajutorul Evangheliilor, pălărierul făcea un efort de a-și deștepta în inimă dragostea față de copilul acela cu privire profundă, căruia îi plăcea să facă glume despre orice și să nascocoască umbre acolo unde acestea nu existau. În ciuda strădaniilor sale, nu-l simțea pe micul Julián ca fiind sînge din sîngele său și nici nu se recunoștea în el. În ce-l privea pe copil, nu păreau să-l intereseze prea mult nici pălărieriile, nici învățăturile catehismului. Cînd sosea Crăciunul, Julián se distra recompunînd figurile din preajma ieslei și urzind intrigi în care pruncul Isus era răpit de cei trei magi de la Răsărit în scopuri scabroase. În curînd, dobîndi mania de a desena îngeri cu dinți de lup și de a născoci povești cu spirite purtînd glugă care ieșeau din pereți și mînceau ideile oamenilor în timp ce aceștia dormeau. Cu timpul, pălărierul

iși pierdu orice speranță de a-l îndrepta pe băiat către o viață folositoare. Copilul acela nu era un Fortuny și nici nu avea să devină vreodată. Drept dovadă, se plictisea la școală și se întorcea cu toate caietele pline ochi de mîzgăleli înfățișînd făpturi monstruoase, șerpi înaripați și clădiri vii care umblau și îi devorau pe oamenii neatenți. Încă de pe atunci era limpede că fantezia și invenția îl interesau infinit mai mult decît realitatea cotidiană din jurul lui. Dintre toate decepțiile pe care le-a adunat în viață, nici una nu l-a durut atît de mult pe Antoni Fortuny ca fiul acela pe care diavolul i-l trimisese spre a-și bate joc de el.

La zece ani, Julián anunță că voia să devină pictor, ca Velázquez, căci visa să abordeze pînzele pe care marele maestru nu mai apucase să le picteze în viață, susținea el, din pricină că era obligat să-i tot picteze pe debilii mintali din familia regală. Ca să nu lipsească nimic, lui Sophie, poate pentru a-și omorî singurătatea și a-și aminti de taică-său, i se năzări să-i dea lecții de pian. Julián, care adora muzica, pictura și toate materiile lipsite de folos și de cîștig în societatea omenească, învăță repede elementele de armonie și hotări că ar prefera să-și inventeze propriile compoziții, decît să urmărească partiturile din caietele de solfegiu, ceea ce era împotriva naturii. Pe vremea aceea, Antoni Fortuny încă mai credea că o parte din deficiențele mentale ale băiatului se datorau dietei sale, prea mult influențată de obișnuințele bucătăriei franțuzești a mamei. Se știa prea bine că excesul de unt provoca ruina morală și îngreuna înțelegerea. Îi interzise lui Sophie să mai gătească vreodată cu unt. Rezultatele nu au fost tocmai cele sperate.

La doisprezece ani, Julián a început să-și piardă interesul febril față de pictură și de Velázquez, însă speranțele inițiale ale pălărierului au fost de scurtă durată. Julián își abandona visele despre Prado pentru un alt viciu, cu mult mai pernicios. Descoperise biblioteca de pe strada Carmen și folosea orice răgaz pe care taică-său i-l acorda la magazin pentru a da fuga la sanctuarul cărților și a devora tomuri întregi de romane, de poezie și de istorie. Cu o zi înainte să împlinească treisprezece ani, anunță că voia să i se spună Robert Louis Stevenson, după toate aparențele un străin. Pălărierul îl

anunță că foarte cu greu avea să ajungă cioplitor în piatră. Avu atunci certitudinea că fiul său era, pur și simplu, nerod.

Adesea, neizbutind să adoarmă, Antoni Fortuny se tot răsucea în pat de mînie și de frustrare. În adîncul inimii, îl iubea pe băiatul acela, își spunea el. Și, cu toate că nu merita, o iubea și pe femeiușca aia care îl trădase încă din prima zi. Îi iubea din tot sufletul, însă în felul lui, care era cel corect. Se ruga lui Dumnezeu doar să-i arate cum puteau fi fericiți tustrei, de preferință tot în felul lui. Îl implora pe Domnul să-i trimită un semn, o șoptă, o firimitură din prezența lui. Dumnezeu, în infinita sa înțelepciune și, poate, plictisit de avalanșa de petiții ale atîtor suflete chinuite, nu-i răspundea. În timp ce Antoni Fortuny se topea în remușcări și supărare, Sophie, de cealaltă parte a zidului, se stingea încetișor, văzîndu-și viața naufragiind într-o boare de înșelăciuni, de delăsare, de vinovăție. Nu-l iubea pe bărbatul pe care îl slujea, dar simțea că îi aparține, iar posibilitatea de a-l părăsi și de a-și duce copilul altundeva i se părea de neconceput. Și-l amintea cu amărăciune pe adevăratul tată al lui Julián și, cu timpul, se deprinse să-l urască și să deteste tot ce reprezenta el, ceea ce era de fapt tot ce își dorea ea. În lipsă de conversații, cuplul începu să schimbe strigăte. Ocări și învinuiri tăioase zburau prin apartament ca niște cuțite, ciuruind pe oricine cuteza să se interpună pe traiectorie, îndeobște pe Julián. Mai tîrziu, pălărierul nu-și mai amintea niciodată exact de ce își bătuse nevasta. Își amintea doar focul și rușinea. Se jura atunci că nu se va mai întîmpla niciodată și că, dacă era necesar, se va preda autorităților, spre a fi deferit unui tribunal.

Cu ajutorul lui Dumnezeu, Antoni Fortuny avea certitudinea că putea deveni un om mai bun decît fusese propriul său tată. Dar, mai devreme sau mai tîrziu, pumnii săi întâlneau din nou carnea moale a Sophiei și, cu timpul, Fortuny simți că, dacă nu o putea poseda în calitate de soț, avea s-o facă în calitate de călău. În felul acesta, pe nesimțite, soții Fortuny lăsară anii să treacă, înăbușîndu-și inimile și sufletele, pînă în clipa cînd, de atîta tăcere, uitară cuvintele care le-ar fi putut exprima adevăratele sentimente și se preschimbară în niște străini ce locuiau sub același acoperiș, unul dintre multele acoperișuri ale orașului infinit.

Era trecut de două și jumătate cînd m-am întors la librărie. Cînd am intrat, Fermín mi-a aruncat o privire sarcastică din înaltul unei scărițe, unde dădea lustru unei colecții de *Episoade naționale* ale ilustrului don Benito.

— Ce noroc să te vedem! Deja mi te credeam făcînd Americile, Daniel.

— M-am luat cu vorba pe drum. Tata?

— Cum dumneata nu mai ajungeai, s-a dus el să facă restul predărilor. M-a însărcinat să-ți spun că în seara asta merge la Tiana ca să prețaluiească biblioteca privată a unei văduve. Tatăl dumitale e un mare fățarnic. A zis să nu-l aștepți și să închizi.

— Era supărat?

Fermín tăgădui, coborînd de pe scară cu o agilitate pisi-cească.

— Haida-de. Doar tatăl dumitale e-un sfînt. În plus, era foarte bucuros să știe că ți-ai tras iubită.

— Ce?

Fermín mi-a făcut cu ochiul, lingîndu-se pe buze.

— Ce hoțoman mai ești, auzi, să nu suflî o vorbuliță. Și ce fetiță, auziți, de să blocheze traficul. Așa de distinsă, măculiță doamne. Se cunoaște că a mers la colegii bune, deși avea un defect la privire... Uite, dacă n-aș avea inima prizonieră cu Bernarda, fiindcă încă n-am apucat să-ți povestesc despre cina noastră... Scînteii săreau, auzi, scînteii, de părea că-i noaptea de Sfîntul Ion...

— Fermín, i-am retezat-o eu. Despre ce dracu' îmi tot vorbești?

— Despre iubita dumitale.

— Eu n-am nici o iubită, Fermín.

— Ei bine, acum voi tinerii numiți asta altcumva, „guirli-frend“ sau...

— Fermín, rebobinează. Ce tot spui?

Fermín Romero de Torres mă privi deconcertat, alipindu-și degetele de la o mîină și gesticulînd în maniera siciliană.

— Să vedem. În după-amiaza asta, să tot fi fost acum o oră, o oră și jumătate, o domnișoară ochioasă foc a trecut pe-aici și-a întrebat de dumneata. Tatăl dumitale și cu mine eram aici de față și pot să te asigur fără loc de îndoială că

fata nu părea nicidecum o stafie. Ți-aș putea descrie pînă și mirosul. De lavandă, însă mai dulce. Ca o gogoșică abia făcută.

— A spus gogoșica oare că-i iubita mea?

— Așa, cuvînt cu cuvînt, nu, dar a zîmbit cumva din colțul gurii, știi și dumneata, și a zis că te așteaptă vineri după-amiază. Noi n-am avut decît să socotim cît face doi și cu doi.

— Bea... am murmurat eu.

— *Ergo*, există, remarcă Fermín, ușurat.

— Da, numai că nu-i iubita mea, am zis.

— Păi, nu știi ce mai aștepți.

— E sora lui Tomás Aguilar.

— Prietenul dumitale, inventatorul?

Am încuviințat.

— Cu atît mai mult. Nici de-ar fi nepoata papei, auzi; fiindcă-i bună de nu se mai poate. Eu, în locul dumitale, n-aș lăsa să-mi scape ocazia.

— Bea are deja logodnic. Un sublocotenent care face serviciul militar.

Fermín suspină, iritat.

— Ah, armata, racilă și redută tribală a corporatismului maimuțăresc. E și mai bine, fiindcă astfel dumneata îi poți pune coarne fără remușcări.

— Delirezi, Fermín. Bea o să se mărite cînd sublocotenentul va termina serviciul.

Fermín îmi zîmbi, pișicher.

— Păi, să vedeți cum stă treaba: mie îmi miroase că nu, că asta nu se mărită.

— Ce știi dumneata!

— Despre femei, ca și despre alte treburile lumești, știu destul de mult față de dumneata. După cum ne învață Freud, femeia își dorește contrariul a ceea ce gîndește sau declară, ceea ce, dacă cercetăm cu atenție, nu e atît de groaznic, fiindcă bărbatul, după cum ne învață Perogrullo, se supune, dimpotrivă, dictatului propriului aparat genital sau digestiv.

— Nu-mi trînti atîtea vorbe, Fermín, c-am înțeles încotro bați. Dacă ai ceva de spus, sintetizează.

— Atunci uite, ți-o spun în succintă esență: asta nu are față să se mărite cu soldățul.

— A, nu? Și de ce anume avea față, ia să vedem?

Fermín se apropie de mine cu un zîmbet confidențial.

— De boală, zise el, înălțîndu-și sprîncenele cu un aer misterios. Și ia seama că spun asta ca un compliment.

Ca întotdeauna, Fermín avea perfectă dreptate. Învins, am optat pentru a trimite mingea în terenul lui.

— Vorbînd de boală, povestește-mi de Bernarda. S-a lăsat cu sărutări, au ba?

— Nu mă jigni, Daniel. Îți amintesc că stai de vorbă cu un profesionist al seducției, iar chestia cu sărutul e pentru amatori și diletanți în papuci. Femeia adevărată o cîștigi încetul cu încetul. Totul e o chestiune de psihologie, ca într-o tactică adecvată în luptele de tauri.

— Altfel spus, te-a trimis la plimbare.

— Pe Fermín Romero de Torres nu-l trimite la plimbare nici Sfîntul Roque. Ceea ce se-ntîmplă e că bărbatul, întorcîndu-ne la Freud și exprimîndu-ne metaforic, se încălzește ca un bec: se încinge cît ai zice pește și se răcește la loc pe dată. Muierea, însă, iar asta e știință pură, se încălzește ca un fier de călcat, mă-nțelegi dumneata? Încetul cu încetul, la foc mic, ca o tocană bună. Dar, ce-i drept e drept, cînd a prins a se-ncălzi, nimeni n-o mai poate opri. Ca furnalele înalte din Viscaya.

Am cîntărit teoriile termodinamice ale lui Fermín.

— Prin urmare, asta faci și dumneata cu Bernarda? l-am întrebat. Pui fierul de călcat la încălzit?

Fermín îmi făcu din ochi.

— Femeia asta e un vulcan în pragul erupției, cu un libidou de magmă încinsă și cu o inimă de sfîntă, a zis el, lingîndu-se pe buze. Pentru a stabili o comparație veridică, îmi amintește de mulătrița mea din Havana, care era o bisericică foarte evlavioasă. Însă, cum, în fond, sînt un cavaler din cei de odinioară, eu nu profit, și cu un sărut cast pe obraz m-am mulțumit. Fiindcă eu nu mă grăbesc, știi? Tot ce-i bun se lasă așteptat. Sînt mocofani care cred că, dacă îi pun mîna pe cur unei femei și ea nu protestează, o au deja la degetul mic. Începători. Inima unei muieri e-un labirint de subtilități care sfidează mintea necioplită a bărbatului mincinos. Dacă vrei să posezi cu adevărat o femeie, trebuie să gîndești ca ea, iar

primul lucru e să-i câştigi sufletul. Restul, dulcele înveliș molcuț care te face să-ți pierzi mințile și virtutea, vine pe deasupra.

I-am aplaudat discursul cu solemnitate.

— Fermín, dumneata ești un poet.

— Nu, eu sînt cu Ortega și sînt un pragmatic, pentru că poezia minte, deși într-un fel frumos, iar ceea ce spun eu e mai adevărat decît pîinea cu pătlăgele. Cum spunea maestrul, arată-mi un donjuan și-am să-ți arăt un bombonel mascat. Pe mine mă caracterizează permanența, perenitatea. Te iau drept martor că eu din Bernarda am să fac o femeie, dacă nu onorabilă, ceea ce deja este, cel puțin fericită.

I-am zîmbit, încuviințînd. Entuziasmul lui era contagios, iar metrica sa — invincibilă.

— Să ai mare grijă de ea, Fermín. Fiindcă Bernarda e prea bună la inimă și a luat deja prea multe plase.

— Crezi cumva că nu-mi dau seama? Haide, că-i stă scris în frunte ca pe-o poliță de-a patronatului văduvelor de război. Îți spun eu, care în materie de încasat porcării am o mare experiență: pe femeia asta o umplu de noroc, chiar de-ar fi să fie ultimul lucru pe care-o să-l fac pe lumea asta.

— Pe cuvîntul dumitale?

Mi-a întins mîna cu un aplomb templier. I-am strîns-o.

— Pe cuvîntul lui Fermín Romero de Torres.

Am avut o după-amiază domoală la prăvălie, cu numai vreo doi curioși. Dată fiind situația, i-am sugerat lui Fermín să-și ia liber restul după-amiezei.

— Hai, te duci s-o cauți pe Bernarda și-o duci la un cinematograf sau să vă uitați la vitrine pe strada PuertaFerrisa, la braț, că pe ea asta o încîntă.

Fermín se grăbi să-mi dea ascultare și dădu fuga să se dichisească în spate, unde avea mereu pregătite niște haine de schimb impecabile și tot soiul de colonii și de pomade într-o trusă care ar fi făcut-o să îngălbenească de invidie și pe doña Concha Piquer. Cînd a ieșit, părea un june prim dintr-un film, însă cu treizeci de kilograme mai puțin. Purta un costum care fusese al tatei și o pălărie de fetru cu vreo două numere mai mare, problemă pe care o soluționa strecurînd cocoloașe din hîrtie de ziar sub calotă.

— Așa da, Fermín. Înainte să pleci... Aș vrea să-ți cer o favoare.

— E ca și făcut. Dumneata poruncește, căci eu mă aflu aici spre a mă supune.

— Vreau să te rog să rămână între noi, da? Tatei, nici o vorbă.

Zîmbi cu gura pînă la urechi.

— Ah, ștregarule. Are ceva de-a face cu fata cea fermecătoare, nu-i așa?

— Nu. E o chestiune de investigație și de intrigă. Din domeniul dumitale, nu-i așa?

— Ei bine, mă pricep și eu nițeluș la fete. Ți-o spun dacă cumva, într-o bună zi, o să ai nevoie de o consultație tehnică, știi cum e. Cu toată încrederea, în de-alde astea sînt ca și doctor. Să lăsăm prostiile.

— Am să țin seama. Acum, ce mi-ar trebui să știu e cui aparține o casuță poștală de la oficiul de pe Vía Layetana. Numărul 2321. Și, dacă se poate, cine ridică poșta de-acolo. Crezi dumneata că ai putea să-mi arunci un colac de salvare?

Fermín își notă numărul deasupra gleznei, sub șosetă, cu pixul.

— E arhicunoscut: mie nu-mi rezistă nici un organism oficial. Dă-mi cîteva zile și-am să-ți ofer o informare completă.

— Ne-am înțeles să nu-i spui tatei nici o vorbă, nu-i așa?

— Fii fără grijă. Pleacă de la ideea că sînt sfînxul lui Keops.

— Mulțumesc. Și-acum, haide, du-te și te distrează cum trebuie.

L-am salutat militărește la despărțire și l-am văzut plecînd țanțoș ca un cocoș pe drumul spre cotețul cu găini. Nu trecuseră nici cinci minute de cînd Fermín plecase, cînd am auzit clopoțelul de la intrare și mi-am ridicat privirea de pe coloanele de cifre și de ștersături. Tocmai intrase un individ îmbrăcat într-o gabardină cenușie, cu o pălărie de fetru pe cap. Avea o mustață ca trasată cu pensula și niște ochi albaștri sticloși. Etala un zîmbet de vînzător, fals și forțat. Mi-a părut rău că Fermín nu era de față, fiindcă el nu stătea prea mult la taclale pentru a se descotorosi de vînzătorii de camfor și de nătărăii care, din cînd în cînd, se mai strecurau

în librărie. Vizitatorul îmi oferi zîmbetul său unsuros și fals, luînd la întîmplare un volum dintr-un teanc de lîngă intrare, ce-și aștepta rîndul la ordonat și evaluat. Totul în el trăda dispreț pentru ceea ce vedea. N-ai să-mi vinzi matala mie nici pe dracu', mi-am zis în sinea mea.

— Ce de litere, nu-i așa? zise el.

— E o carte. Aceste obiecte conțin, îndeobște, destul de multe litere. Cu ce vă pot ajuta, stimate domn?

Individul reasează volumul în teanc, dînd din cap cu indolență și ignorîndu-mi întrebarea.

— Exact așa spuneam și eu. Cititul e pentru oamenii care au mult timp și nimic de făcut. Ca femeile. Cine are de lucru n-are vreme de povești. În viață trebuie să tragi la jug. Nu vi se pare?

— E o părere. Căutați ceva în mod special?

— Nu e o părere; e un fapt. Ce se întîmplă în țara asta e că lumea nu vrea să muncească. Mulți trîndavi mai există, nu vi se pare?

— Nu știu, domnule. Poate. Aici, precum vedeți, vindem numai cărți.

Individul se apropie de tejghea, cu privirea rotindu-i-se mereu prin prăvălie și oprindu-se din cînd în cînd într-a mea. Înfățișarea și atitudinea lui îmi păreau vag familiare, deși n-aș fi știut să spun de unde. Ceva din el te făcea să te gîndești la una dintre figurile care apar pe cărțile de joc din anticariate sau de la ghicitori, un personaj evadat din miniaturile unui incunabul. Avea o prezență funebră și incandescentă, ca un blestem în straie de duminică.

— Dacă îmi veți spune cu ce vă pot servi...

— Mai degrabă eu sînt cel care vin să vă fac un serviciu dumneavoastră. Sînteți proprietarul acestui stabiliment?

— Nu. Proprietarul e tatăl meu.

— Pe nume...

— Eu sau tata?

Individul îmi adresează un surîs mucalit. Un hlizit, mi-am zis în sinea mea.

— Atunci, voi porni de la ideea că afișul cu Sempere și fiul se referă la amîndoi.

— Sînteți foarte perspicace. Pot să vă întreb care e motivul vizitei dumneavoastră, dacă nu vă interesează nici o carte?

— Motivul vizitei mele, care este una de curtoazie, e să vă avertizez că am fost încunoștințat că aveți legături cu unii răufăcători, în particular homosexuali și vagabonzi.

L-am privit înmărmurit.

— Poftim?

Individul își aținti privirea într-a mea.

— Vorbesc de pederăști și de tâlhari. Să nu-mi spuneți că nu știți despre ce vorbesc.

— Mă tem că n-am nici cea mai vagă idee, și nici vreun interes să vă mai ascult.

Individul dădu din cap, adoptînd o poză ostilă și mîniată.

— Atunci o să dați de naiba. Presupun că sînteți la curent cu activitățile cetățeanului Federico Flaviá.

— Don Federico e ceasornicarul cartierului, un om pe cinste, și tare mă îndoiesc că-i un derbedeu.

— Vorbeam de pederăști. Am aflat că păpușelul ăsta vă frecventează stabilimentul, presupun că pentru a cumpăra povestioare romantice și pornografie.

— Și pot să vă întreb ce vă pasă dumneavoastră?

Drept unic răspuns, își scoase portofelul și-l puse deschis pe tejghea. Am ridicat o legitimație de polițist, slinoasă, cu fața individului pe ea, ceva mai tînăr. Am citit: „Inspector-șef Francisco Javier Fumero Almuñiz“.

— Tinere, mie să-mi vorbești cu respect sau vă bag dumi-tale și tatălui o sancțiune pe motiv că vindeți gunoaie bolșevice de-o să vă cadă părul. Ne-am înțeles?

Am vrut să răspund, însă cuvintele îmi rămăseseră înghețate pe buze.

— În fine, nu vagabondul ăla m-a adus azi aici. Mai devreme sau mai tîrziu o să ajungă la comisariat, ca toți cei de teapa lui, și-am să-l dezmeticesc eu. Ceea ce mă îngrijorează e că am informații că dumneavoastră ați angajat un borfaș ordinar, un indezirabil de cea mai joasă speță.

— Nu știu despre cine vorbiți, domnule inspector.

Fumero scoase chicotitul lui servil și cleios, de coterie și de comeraj.

— Dumnezeu știe ce nume o fi întrebuințînd acum. În urmă cu doi ani își spunea Wilfredo Camagüey, as al mambo-ului, și se pretindea expert în voodoo, profesor de dans al lui don Juan de Bourbon și amant al lui Mata Hari. Alteori adoptă nume de ambasadori, artiști de revistă sau toreadori. Le-am pierdut socoteala.

— Regret că nu vă pot ajuta, însă nu cunosc pe nimeni cu numele Wilfredo Camagüey.

— Sigur că nu, însă știți la cine mă refer, nu?

— Nu.

Fumero rîse din nou. Rîsul acela forțat și afectat îl definea și-l rezuma ca un indice.

— Dumneavoastră vă place să îngreuiati lucrurile, nu-i așa? Uitați-vă, eu am venit aici ca prieten, să vă avertizez și să vă previn că cine ține în casă un indezirabil sfîrșește prin a se opări, iar dumneata mă tratezi de mincinos.

— Nicidecum. Eu vă mulțumesc pentru vizită și pentru avertisment, dar vă asigur că n-ați...

— Mie să nu-mi vii cu căcaturile astea, că dacă mă scoți din pepeni îți lipesc vreo două labe și-ți închid și chioșcul, ne-am înțeles? Dar azi sînt în toane bune și-am să te las numai cu avertismentul. Vei fi știind dumneata ce tovarășii îți alegi. Dacă îți plac vagabonzii și tîlharii, probabil că ai și dumneata cîte ceva din amîndouă. În ce mă privește, să fie clar. Ești ori cu mine, ori împotriva mea. Așa e viața. Cum rămîne?

N-am zis nimic. Fumero dădu din cap, scoțînd încă un chicotit subțire.

— Prea bine, Sempere. Cum dorești. Rău începem, dumneata și cu mine. Dacă vrei probleme, o să le ai. Viața nu-i ca în romane, știi? În viață trebuie să fii de partea cuiva. Și e limpede de partea cui ai ales să fii dumneata. A ălor care pierd, de dobitoci ce sînt.

— Am să vă rog să plecați.

Se îndreptă spre ieșire, tîrîndu-și rîsul șuierat.

— O să ne mai vedem. Și spune-i prietenului dumitale că inspectorul Fumero stă cu ochii pe el și că-i transmite multe salutări.

Vizita nefastului inspector și ecoul cuvintelor lui îmi incendiară după-amiaza. După cincisprezece minute de alergat

încoace și-ncolo dinapoia tejghelei, cu mațele înnodate, m-am hotărît să închid librăria înainte de ora convenită și să ies în stradă ca să umblu la întâmplare. Nu-mi puteam scoate din minte insinuările și amenințările ucenicului de parlagiu. Mă întrebam dacă trebuia să-i alertez pe tata și pe Fermín în legătură cu vizita aceea, însă am presupus că tocmai asta fusese intenția lui Fumero, să semene îndoiala, neliniștea, frica și nesiguranța în rîndul nostru. Am hotărît să nu-i fac jocul. Pe de altă parte, insinuările cu privire la trecutul lui Fermín mă alarmau. M-am rușinat de mine însumi cînd mi-am dat seama că, o clipă, am dat crezare spuselor polițaiului. După ce m-am gîndit mai bine, am hotărît să închid episodul într-un ungher al memoriei și să-i ignor implicațiile. La întoarcerea spre casă, am trecut pe dinaintea ceasornicăriei din cartier. Don Federico m-a salutat de la tejghea, făcîndu-mi semn să intru în prăvălie. Ceasornicarul era un personaj afabil și zîmbitor, care nu uita niciodată să te felicite cu ocazia unei sărbători și la care puteai apela oricînd ca să rezolvi o dandana, cu încredințarea că el avea să găsească soluția. N-am putut să nu simt un fior cînd am auzit că se afla pe lista neagră a inspectorului Fumero și m-am întreat dacă trebuia să-l înștiințez, deși nu-mi imaginam cum, fără a mă amesteca în chestiuni care nu mă priveau. Mai confuz ca niciodată, am intrat în ceasornicărie și i-am zîmbit.

— Cum îți merge, Daniel? Ai o față...

— O zi proastă, am zis eu. Cum îți mai merg treburile, don Federico?

— Ca pe roate. Ceasurile sînt din ce în ce mai prost făcute și mă satur de-atîta muncă. Dacă lucrurile merg tot așa, va trebui să-mi iau un ajutor. Amicul tău, inventatorul, n-ar fi interesat? Sigur are mîină bună pentru așa ceva.

Nu mi-a venit prea greu să-mi imaginez ce-ar fi gîndit tatăl lui Tomás Aguilar despre perspectiva ca fiul său să accepte o slujbă în prăvălia lui don Federico, poponarul oficial al cartierului.

— Am să-l întreb.

— Firește, Daniel. Am pe-aici deșteptătorul adus de tatăl tău acum două săptămîni. Nu știu ce i-a făcut, dar mai bine și-ar cumpăra unul nou decît să-l repara.

Mi-am amintit cum uneori, în nopțile de vară înăbușitoare, tatei i se năzărea să iasă să doarmă pe balcon.

— I-a căzut în stradă, am zis eu.

— Mă gîndeam eu. Zi-i să-mi spună ce vrea. Eu îi pot obține un Radiant la un preț foarte bun. Dacă vrei, uite, îl poți lua cu tine ca să-l încerce. Dacă-i place, o să mi-l plătească. Dacă nu, mi-l aduci înapoi.

— Mulțumesc mult, don Federico.

Ceasornicarul se apucă să împacheteze hîrbul în chestiune.

— Înaltă tehnologie, zise el, satisfăcut. Firește, m-a încîntat cartea pe care mi-a vîndut-o deunăzi Fermín. Una de Graham Greene. Fermín ăsta e-un fișier prima-ntîi.

Am încuviințat.

— Da, e tare bun.

— Mi-am dat seama că n-are ceas. Spune-i să treacă pe-aici și aranjăm.

— Așa voi face. Mulțumesc, don Federico.

Cînd îmi dădu deșteptătorul, ceasornicarul mă privi lung și își arcui sprîncenele.

— Sigur nu s-a întîmplat nimic, Daniel? A fost numai o zi proastă?

Am dat din nou din cap, zîmbind.

— Nu s-a întîmplat nimic, don Federico. Aveți grijă de dumneavoastră.

— Și tu la fel, Daniel.

Cînd am ajuns acasă, l-am găsit pe tata adormit pe sofa, cu ziarul pe piept. Am lăsat deșteptătorul pe masă, cu un bilet pe care scria : „Din partea lui don Federico : aruncă-l pe cel vechi“, și m-am prelinș pe furiș spre camera mea. M-am întins pe pat în semiîntuneric și am adormit gîndindu-mă la inspector, la Fermín și la ceasornicar. Cînd m-am deșteptat, era ora două noaptea. M-am dus pe hol și am văzut că tata se retrăsese în camera lui cu deșteptătorul cel nou. Apartamentul era cufundat în beznă, iar lumea îmi părea un loc mai obscur și mai sinistru decît îl văzusem cu o noapte în urmă. Am înțeles că, în fond, nu ajunsesem niciodată să cred că inspectorul Fumero ar fi fost real. Acum aveam impresia că era un individ oarecare. M-am dus în bucătărie și mi-am turnat un pahar cu lapte rece. M-am întrebat dacă Fermín era în siguranță la pensiunea lui.

Întorcându-mă în camera mea, m-am străduit să-mi alung din minte imaginea polițaiului. Am încercat să ațipesc la loc, însă am priceput că pierdusem trenul. Am aprins lumina și am început să examinez plicul adresat lui Julián Carax pe care i-l sustrăsesem donei Aurora în dimineața aceea și pe care îl aveam în buzunarul jachetei. L-am așezat pe masa de scris, sub fasciculul veiozei. Era un plic pergamentos, cu margini zimțate ce băteau în gălbui, cleios la pipăit. Ștampila poștei, ștearsă ca vai de ea, avea data 18 octombrie 1919. Sigiliul de ceară se desprinsese, probabil grație bunelor oficii ale donei Aurora. În locul lui rămăsese o pată roșcată, ca o atingere de ruj ce săruta chenarul, pe care se putea citi adresa expeditorului:

Penélope Aldaya
Bulevardul Tibidabo, 32, Barcelona

Am deschis plicul și am scos scrisoarea, o foaie de culoare ocru, îndoită ferm la jumătate. Un scris cu cerneală albastră aluneca într-o nervozitate impetuoasă, pălind treptat și recăpătându-și intensitatea la fiecare cîteva cuvinte. Totul pe acea filă vorbea despre vremuri apuse: firul scrisului dependent de călimară, cuvintele zgîriate pe hîrtia groasă de vîrfurile peniței, atingerea rugoasă a hîrtiei. Am netezit epistola pe tejghea și am citit-o, aproape pe nerăsuflăte.

Dragă Julián,

Azi-dimineață am aflat de la Jorge că, într-adevăr, ai părăsit Barcelona și te-ai dus să-ți întâlnești visurile. Dintotdeauna m-am temut că aceste visuri nu-ți vor îngădui să-mi aparții vreodată, mie ori altcuiva. Mi-ar fi plăcut să te văd pentru ultima oară, să te privesc în ochi și să-ți spun lucruri pe care nu i le pot rosti unei scrisori. Nimic n-a ieșit așa cum plănuiserăm noi. Te cunosc prea bine și știu că n-ai să-mi scrii, că nici măcar n-ai să-mi trimiți adresa ta, că vei vrea să fii alt om. Știu că ai să mă urăști pentru că nu am fost acolo, așa cum ți-am promis. Că ai să crezi că nu m-am ținut de cuvînt. Că n-am avut curaj.

De atîtea ori mi te-am imaginat, singur în trenul acela, convins că te-am trădat. De mai multe ori am încercat să te

găsesc prin Miquel, însă el mi-a spus că nu mai vrei să știi de mine. Ce minciuni ți-au zis, Julián ? Ce ți-au spus despre mine ? De ce i-ai crezut ?

Acum știi că te-am pierdut, că am pierdut totul. Dar, chiar și așa, nu pot accepta să pleci pentru totdeauna și să mă uiți fără să știi că nu-ți port pică, eu știam de la bun început, știam că o să te pierd, că niciodată nu aveai să vezi în mine ceea ce văzusem eu în tine. Vreau să știi că te-am iubit din prima zi și că te iubesc în continuare, acum mai mult ca oricând, chiar dacă ție îți pare rău.

Îți scriu pe ascuns, fără știrea nimănui. Jorge a jurat că are să te omoare dacă va da cu ochii de tine. Nu-mi mai dau voie să ies din casă și nici să mă arăt la fereastră. Nu cred că mă vor ierta vreodată. Cineva de încredere mi-a promis că îți va trimite scrisoarea asta. Nu-i pomenesc numele, ca să nu-l implic și pe el. Nu știu dacă aceste cuvinte ale mele vor ajunge pînă la tine. Însă, dacă va fi așa și dacă te vei hotărî să te întorci după mine, aici vei găsi modul de a o face. În timp ce îți scriu, mi te imaginez în trenul acela, împovărat de visuri și cu sufletul sfișiat de trădare, fugind de noi toți și de tine însuși. Sînt atîtea lucruri pe care nu ți le pot spune, Julián. Lucruri pe care noi nu le-am știut și pe care e mai bine să nu le afli niciodată.

Nu-mi doresc nimic altceva pe lume decît ca tu să fii fericit, Julián, ca toate aspirațiile tale să se adeverească și ca, într-o bună zi, deși cu timpul mă vei uita, să înțelegi cît de mult te-am iubit.

*A ta pentru totdeauna,
Penélope*

17

Cuvintele Penélopei Aldaya, citite și recitite în acea noapte pînă cînd le-am învățat pe de rost, au șters dintr-o dată gustul amar cu care rămăsesem după vizita inspectorului Fumero. După ce mi-am petrecut noaptea veghind, cufundat

în acea scrisoare și în glasul pe care îl intuiam în ea, am ieșit din casă o dată cu ivirea zorilor. M-am îmbrăcat fără să fac zgomot și i-am lăsat tatei un bilet pe comoda din vestibul, spunându-i că aveam de făcut câteva comisioane și că urma să mă întorc la librărie pînă la ora nouă și jumătate. Cînd am ieșit în prag, străzile încă zăceau ascunse sub mantia albăstrie ce plutea peste umbre și peste băltoacele pe care burnița le semănase pe timpul nopții. Mi-am încheiat scurta pînă la gît și m-am îndreptat cu pași repezi către piața Cataluņa. Scările metroului exhalau o pînză de abur călduț care ardea într-o lumină arămie. De la un ghișeu al căilor ferate catalane am cumpărat un bilet de clasa a treia pînă la stația Tibidabo. Am făcut drumul într-un vagon populat cu ordonanțe, servitoare și zilieri care duceau cu ei sandvișuri de mărimea unor cărămizi, învelite în foi de ziar. M-am refugiat în bezna tunelurilor și mi-am rezemat capul de fereastră, mijindu-mi ochii în timp ce trenul străbătea măruntaiele orașului, pînă la poalele muntelui Tibidabo. Cînd am urcat din nou în stradă, mi s-a părut că redescopeream o altă Barcelonă. Se crăpa de ziuă și un firicel de purpură sfîșia norii și se presăra pe fațadele micilor palate și ale marilor case senioriale care flancau bulevardul Tibidabo. Tramvaiul albastru se tîra alene prin semiîntuneric. Am alergat după el și-am izbutit să mă cațăr pe platforma din spate, sub privirile severe ale controlorului. Cabina de lemn era aproape goală. Doi călugări și o doamnă în doliu, cu pielea cenușie, se legănau adormiți în acel du-te-vino al caleștii cu cai nevăzuți.

— Merg numai pînă la numărul treizeci și doi, i-am spus controlorului, oferindu-i zîmbetul meu cel mai frumos.

— E la fel ca pînă la Finisterre, mi-a replicat acesta indiferent. Aici au plătit bilet pînă și soldații lui Cristos. Ori banul îl dați, ori pe jos umblați. Iar lozinca e gratis.

Duetul de călugări, care purtau sandale și o rasă din pînză de sac maronie, de austeritate franciscană, confirmă, scoțînd la iveală două bilete roz drept dovadă.

— Păi, atunci cobor, am zis eu. Fiindcă n-am mărunți.

— Cum doriți. Dar așteptați pînă la stația următoare, că eu nu vreau accidente.

Tramvaiul urca aproape în ritmul unei plimbări, mîngîind umbra şirului de arbori şi iscodind peste zidurile şi grădinile unor locuinţe asemenea unor castele, pe care eu mi le închipuiam populate cu statui, fîntîni, grajduri şi capele secrete. M-am aciuat pe o latură a platformei şi am desluşit silueta turnului de la „El Frare Blanc“ decupîndu-se printre copaci. Apropiindu-se de colţul cu Román Macaya, tramvaiul îşi încetini mersul pînă cînd se opri aproape cu totul. Conducătorul sună din clopoţel, iar controlorul îmi aruncă o privire de cenzură.

— Hai, domnu' isteţ. Grăbiţi-vă, că numărul treizeci şi doi aici e.

Am coborît şi am ascultat huruitul tramvaiului albastru care se pierdea în ceaţă. Reşedinţa familiei Aldaya era peste drum. O poartă mare din fier forjat acoperită de iederă şi de frunze uscate o păzea. Profilată printre bare, se întrezărea o porţiţă închisă zdravăn. Deasupra zăbrelelor, în prelungirea unor şerpi de fier negru, stătea numărul 32. Am încercat să iscodesc interiorul proprietăţii de acolo, însă abia dacă se zăreau muchiile şi arcele unui turn mare şi întunecat. O dîră de rugină sîngera din orificiul încuietorii de la porţiţă. Am îngenuncheat şi am încercat să obţin o panoramă a curţii interioare din acel loc. Se întrezăreau o pleată de buruieni şi conturul a ceea ce mi s-a părut a fi o fîntînă sau un heleşteu din care se ridica o mîină întinsă, arătînd către cer. După cîteva clipe, am priceput că era vorba de o mîină din piatră şi că mai existau şi alte membre şi siluete, pe care nu izbuteam să le disting, scufundate în fîntînă. Mai încolo, printre vălurile de bălării, se zărea o scară din marmură crăpată, acoperită de moloz şi de frunze uscate. Norocul şi gloria familiei Aldaya îşi schimbaseră de mult adresa. Locul acela era un mormînt.

M-am retras cîteva paşi, făcînd colţul ca să arunc o privire către aripa dinspre sud a casei. De acolo se putea obţine o panoramă mai clară a unuia din turnurile micului palat. În clipa aceea, am remarcat cu coada ochiului silueta unui individ cu un aer famelic, împodobit cu un halat albastru, care vîntura un măturoi, martirizînd frunzele uscate de pe trotuar. Mă privea cu oarecare suspiciune, şi am presupus

că era portarul vreuneia din proprietățile învecinate. I-am zîmbit așa cum numai cine și-a petrecut multe ceasuri îndărătul unei tejghele știe s-o facă.

— Bună ziua, am intonat eu cordial. Nu știți, casa familiei Aldaya e închisă de mult?

M-a privit de parcă l-aș fi întrebat despre cvadratura cercului. Omulețul își duse la bărbie două degete îngălbenite care te făceau să presupui că avea o slăbiciune pentru țigările Celtas fără filtru. Am regretat că nu aveam la mine o cutiuță de tutun, ca să mă vîr pe sub pielea lui. Am scotocit prin buzunarele scurtei, căutînd ceva bun de oferit.

— Cel puțin douăzeci-douăzeci de ani, și să tot fie mulți înainte, zise portarul pe tonul plat și docil al celor condamnați să slujească sub bătaie.

— Dumneavoastră sînteți aici de mult?

Omulețul încuviință.

— Sluga 'mneavoastră, sînt angajat aici, la familia Miravell, din '20.

— Aveți cumva idee ce s-a ales de familia Aldaya?

— Păi, probabil că știți dumneavoastră că au pierdut mult cînd cu Republica, zise el. Cine seamănă vrajă... Eu, puținul care-l știu e ce-am auzit în casă la domnii Miravell, care înainte erau prieteni de familie. Cred că băiatul cel mare, Jorge, a plecat în străinătate, în Argentina. Se vede că aveau fabrici acolo. Oameni cu bani mulți. Țștia cad mereu în picioare. N-aveți cumva, din întîmplare, un chiștoc?

— Regret, dar vă pot oferi o bomboană Sugus de lămîie, care s-a dovedit că are tot atîta nicotină cît un trabuc Montecristo și, în plus, o grămadă de vitamine.

Portarul se încruntă cu oarecare neîncredere, însă acceptă. I-am întins Sugus-ul de lămîie pe care mi-l dăduse Fermín în urmă cu o eternitate și pe care îl descoperisem în căptușeala buzunarului. Am sperat să nu se fi stricat.

— E bună, aprecie portarul, sugînd bomboana ca de cauciuc.

— Tocmai mestecați mîndria industriei cofetărești naționale. Generalissimul le înghite ca pe migdale. Și spuneți-mi, ați auzit vreodată pomenindu-se de fata familiei Aldaya, Penélope?

Portarul se sprijini în măturoi precum *Gînditorul* erect al lui Rodin.

— Mi se pare că vă înșelați. În familia Aldaya nu era nici o fată. Toți copiii erau băieți.

— Sînteți sigur? Am aflat că, prin 1919, în casa asta locuia o tînră pe nume Penélope Aldaya, care probabil că era sora lui Jorge, pe care l-ați pomenit.

— S-ar putea, dar v-am mai zis că eu sînt aici abia din 1920.

— Dar proprietatea cui îi aparține acum?

— După cîte știu, e încă de vînzare, cu toate că se vorbea s-o dea jos și să construiască o școală. Adevăru-i că ăsta-i cel mai bun lucru care s-ar putea face. S-o facă una cu pămîntul.

— De ce spuneți asta?

Portarul mă privi cu un aer confidențial. Cînd zîmbi, am observat că îi lipseau cel puțin patru dinți de pe maxilarul superior.

— Oamenii ăia, familia Aldaya... Cu ei nu era lucru curat, știți și dumneavoastră ce se spune.

— Mă tem că nu. Ce se spune?

— Știți dumneavoastră. Zvonurile și toate celea. Eu, de crezut în poveștile astea, nu cred, firește, dar se spune că nu puțini și-au udat izmănuțele acolo, înăuntru.

— Să nu-mi ziceți că-i o casă vrăjită, am spus eu, înăbușindu-mi un zîmbet.

— N-aveți decît să rîdeți. Dar nu iese fum fără...

— Dumneavoastră ați văzut ceva?

— De văzut de-adevăratelea, nu. Dar am auzit.

— Ați auzit? Ce anume?

— Uitați-vă, o dată, să tot fie vreo cîțiva ani buni, într-o noapte cînd l-am însoțit pe Joanet, fiindcă el a stăruit, să fim înțeleși, că eu n-aveam ce căuta pe-acolo... Cum spuneam, acolo am auzit ceva ciudat. Un fel de plîns.

Portarul mi-a oferit o imitație vocală a sunetului la care se referea. Mie mi s-a părut litania unui tuberculos care fredona niște cuplete.

— O fi fost vîntul, am sugerat eu.

— O fi fost, însă mie mi s-a făcut inima cît un purice, adevăru-i. Auziți, nu mai aveți cumva încă o bombonică din alea?

— Vă rog să acceptați o pastilă Juanola. Tonifică foarte bine după ceva dulce.

— E bine, conveni portarul, întinzînd mîna pentru coletă.

I-am predat toată cutiuța. Suptul drajeului păru să-i lubrifieze ceva mai mult limba pe tema acelei rocamboleşti istorii a palatului Aldaya.

— Între noi fie vorba, aici e de depănat. O dată Joanet, fiul domnului Miravell, care-i un zdrahon de două ori cît dumneavoastră (nu mai spun că e în echipa națională de baschet)... Deci, niște prieteni de-ai domnișorului Joanet auziseră vorbindu-se despre casa familiei Aldaya și l-au îmbîrligat. Iar el m-a îmbîrligat pe mine să-l însoțesc, fiindcă o fi el gură-mare, dar n-avea tupeu să intre acolo. Știți și dumneavoastră cum sînt filfizonii. S-a hotărît să intre noaptea ca să se dea mare față de iubita lui, și cît pe ce să se pișe pe el. Fiindcă acum dumneavoastră o vedeți ziua, dar noaptea casa asta e altceva, să fim înțeleși. Fapt e că Joanet a zis că a urcat la etajul al doilea (fiindcă eu am refuzat să intru, fiți atent, că probabil nu era legal, cu toate că pe atunci casa era părăsită de cel puțin zece ani) și-a spus că acolo era ceva. I s-a părut că aude un glas într-o cameră, însă, cînd a dat să intre, ușa i s-a închis în nas. Ce părere aveți?

— Am părerea că era curent.

— Sau altceva, punctă portarul coborîndu-și glasul. Deunăzi spunea la radio: universul e plin de mistere. Aflați că au găsit sfîntul giulgiu cel adevărat la Sardanyola, în plin centru. Fusesse cusut în ecranul unui cinematograf, ca să fie păzit de musulmani, care vor să se folosească de el ca să spună că Isus era negru. Ce părere aveți?

— N-am cuvinte.

— Ce vă spuneam eu! Multe mistere. Proprietatea asta ar trebui s-o dea jos și să azvîrle cu var pe deasupra.

I-am mulțumit domnului Remigio pentru informații și tocmai mă pregăteam să cobor pe bulevard spre San Gervasio, cînd mi-am ridicat privirea și am văzut că muntele Tibidabo se ridica în puterea dimineții printre nori de mătase. Deodată îmi veni cheful să mă îndrept spre funicular și să urc versantul pînă la vechiul parc de distracții din vîrf, ca să mă pierd printre carusele și prin sălile de jocuri mecanice, însă promisesem

să mă întorc la timp la librărie. Pe cînd mă îndreptam spre stația de metrou, mi l-am imaginat pe Julián Carax mergînd pe același trotuar și contemplînd aceleași fațade solemne care, de atunci, abia dacă se schimbaseră, cu scările și cu grădinile lor pline de statui, așteptînd poate același tramvai albastru care se cocoța, pe vîrfuri, pînă la cer. Cînd am ajuns la capătul bulevardului, am scos fotografia în care Penélope Aldaya zîmbea, în curtea interioară a vilei familiei sale. Ochii ei promiteau un suflet curat și un viitor ce urma să se scrie. „Te iubesc, Penélope.“

Mi l-am închipuit pe Julián Carax la anii mei, ținînd în mînă poza aceea, poate la umbra aceluiasi copac sub care mă aflam eu. Mi se părea că-l văd aieva, zîmbitor, sigur pe sine, contemplînd un viitor la fel de mare și de luminos ca bulevardul acela și, pentru o clipă, m-am gîndit că nu existau alte fantasma decît acelea ale absenței și ale înfrîngerii, că lumina care îmi surîdea era una de împrumut și că avea valoare doar atîta vreme cît o puteam susține cu privirea, secundă cu secundă.

18

Cînd am ajuns acasă, am descoperit că Fermín sau tata deschiseseră deja librăria. Am urcat un moment la etaj ca să ciugulesc ceva. Tata îmi lăsase pe masa din sufragerie niște pîine prăjită, marmeladă și un termos cu cafea. Le-am dovedit pe toate cum se cuvine și am coborît în mai puțin de zece minute. Am intrat în librărie pe ușa din dos, care dădea spre holul clădirii, și m-am dus la dulapul meu. Mi-am pus șorțul pe care obișnuiam să-l folosesc în prăvălie pentru a-mi proteja îmbrăcămintea de praful de pe cutii și de pe rafturi. În fundul dulapului păstram o cutie de alamă care încă mai mirosea a biscuiți Camprodón. În ea țineam tot soiul de ciurucuri, de care însă eram incapabil să mă despart: ceasuri și stilouri stricate în mod iremediabil, monede vechi, bibelouri, bile, cartușe de gloanțe pe care le găsisem prin parcul Laberinto

și cărți poștale vechi, cu Barcelona începutului de secol. Printre toate acele mărunțișuri plutea încă vechea bucată de ziar pe care Isaac Monfort notase adresa fiicei sale Nuria, în seara când mă dusesem în Cimitirul Cărților Uitate ca să ascund *Umbra vîntului*. Am studiat-o în lumina prăfoasă care cădea printre rafturile și cutiile îngrămădite. Am închis cutia și am vîrit adresa în portmoneu. Am intrat în librărie, hotărît să-mi ocup mintea și mîinile cu treaba cea mai banală care avea să mi se ivească dinaintea ochilor.

— Bună dimineața, am zis.

Fermín repartiza conținutul mai multor cutii ce sosiseră de la un colecționar din Salamanca, iar tata se dădea de ceasul morții să descifreze un catalog german de apocrife luterane, cu nume de cîrnați superiori.

— Și o și mai bună după-amiază să ne dea Domnul, fredonă Fermín, într-o aluzie voalată la întîlnirea mea cu Bea.

Nu i-am oferit satisfacția de a-i răspunde și m-am hotărît să înfrunt inevitabila povară lunară de aducere la zi a registrului contabil, confruntînd chitanțe și foi de expediere, încasări și plăți. Cel care ne legăna senina monotonie era radioul, regalîndu-ne cu o selecție de momente de vîrf din cariera lui Antonio Machín, foarte în vogă pe atunci. Tatei, ritmurile caraibiene îi cam iritau nervii, însă le tolera pentru că lui Fermín îi aminteau de Cuba lui, de care îi era atîta dor. Scena se repeta în fiecare săptămînă: tata se prefăcea că n-aude, iar Fermín se abandona, într-o vagă bîțîială, ritmului de dans, punctînd intervalele de publicitate cu anecdote despre aventurile sale la Havana. Prin ușa deschisă pătrundea o aromă dulce de pîine proaspătă și de cafea, care îmbia la optimism. În cîteva clipe, vecina noastră Merceditas, care se întorcea de la cumpărături din piața Boquería, se opri dinaintea vitrinei și își făcu apariția în dreptul ușii.

— Bună dimineața, domnule Sempere, fredonă ea.

Tata îi zîmbi, îmbujorat. Mie îmi făcea impresia că Merceditas îi plăcea, însă etica lui monahală îi conferea o tăcere de neînfrînt. Fermín o privea cu coada ochiului, netezindu-și părul și continuînd să-și legene ușor șoldurile, ca și cum pe ușă tocmai ar fi pătruns o ruladă. Merceditas deschise

o sacoșă de hîrtie și ne dăruî trei mere lucioase. Mi-am închipuit că încă nu-i ieșise din minte ideea de a lucra în librărie și prea puțin se străduia să-și ascundă antipatia față de Fermín, uzurpatorul.

— Uitați-vă ce frumoase sînt. Le-am văzut și mi-am zis: astea-s pentru domnii Sempere, spuse ea pe un ton sclifosit. Că știu eu că dumneavoastră, intelectualilor, vă plac merele, ca lui Isaac Nepom.

— Isaac Newton, bobocel de micșunea, preciză Fermín cu sollicitudine.

Merceditas îi aruncă o privire ucigătoare.

— Ia te uită, istețul. Să-mi mulțumești că ți-am adus și dumitale unul, și nu un grepfrut, cum meriți.

— Dar, femeie, pentru mine ofranda mîinilor dumitale feciorelnice, ăst fruct al păcatului original, mă-mboldește năvalnic a...

— Fermín, te rugăm, i-o reteză tata.

— Da, domnule Sempere, se supuse Fermín, bătînd în retragere.

Merceditas tocmai se pregătea să-i răspundă, cînd se iscă zarvă. Am rămas cu toții în tăcere, așteptînd. În stradă răsunau glasuri indignate și se dezlănțuia un vacarm de murmure. Merceditas ieși în ușă, prudentă. Am văzut cum treceau mai mulți negustori agitați, îngăimînd proteste. Nu trecu mult și își făcu apariția don Anacleto Olmo, vecin de imobil și purtător de cuvînt oficial al Academiei Regale a Limbii pe scară. Don Anacleto era profesor de institut, licențiat în literatură spaniolă și în alte diverse studii umanistice și împărțea apartamentul cu șapte pisici. În clipele libere pe care i le îngăduia profesoratul, era redactor de texte pentru contracoperte la o editură de prestigiu și, se zvonea, compunea versuri de erotică crepusculară, pe care le publica sub pseudonimul Rodolfo Pitón. În raporturile personale, don Anacleto era un bărbat afabil și încîntător, însă în public se simțea obligat să întruchipeze rolul de rapsod și arbora un mod de a vorbi care îi atrăsese porecla „Gongorinul“.

În dimineța cu pricina, profesorul avea fața purpurie de tulburare și mai că-i tremurau mîinile, care țineau bastonul de fildeș. Ne-am uitat la el tuspătru, intrigați.

— Don Anacleto, ce s-a întâmplat? întrebă tata.

— A murit Franco, spuneți că asta e, zise Fermín plin de speranță.

— Dumneata să taci, dobitocule, i-o tăie Merceditas. Și lasă-l să vorbească pe dom' doctor.

Don Anacleto respiră adînc și, recăpătîndu-și înfățișarea demnă, începu să facă raportul evenimentelor cu obișnuita lui maiestruozitate.

— Prieteni, viața e o dramă, și pînă și cele mai nobile fapte ale Domnului gustă din fierea unui destin capricios și obstinat. Ieri noapte, spre zori, pe cînd orașul își dormea somnul atît de meritat de popoarele harnice, don Federico Flaviá i Pujades, vecinul stimat care a contribuit atît de mult la îmbogățirea și recreerea acestui cartier, în rolul său de ceasornicar din stabilimentul situat nu mai departe de trei uși de-aici, de la librăria dumneavoastră, a fost arestat de forțele siguranței statului.

Am simțit cum mi se face inima cît un purice.

— Doamne Isuse Cristoase, făcu Merceditas.

Fermín pufni, decepționat, căci, după cum se vedea, șeful statului se bucura în continuare de o sănătate excelentă. Don Anacleto, deja ambalat, trase aer în piept și se pregăti se continue.

— Pe cît se pare și în temeiul relatării demne de încredere ce mi-a fost dezvăluită de surse apropiate de Direcția Generală a Poliției, doi membri decorați ai Brigăzii Criminale, acționînd incognito, l-au surprins pe don Federico ieri, la puțin timp după miezul nopții, gătit ca o femeie și intonînd cuplete picante pe scena unei spelunci de pe strada Escudillers, spre marele cîștig al unei audiențe alcătuite, se presupune, din debili mintali. Aceste biete fapte uitate de Dumnezeu, evadate în aceeași după-amiază din ospiciul unui ordin religios, își dăduseră pantalonii jos în frenezia spectacolului și dănțuiau fără nici o jenă, bătînd din palme, cu catargul ridicat și cu boturile salivînde.

Merceditas se cruci, surprinsă de turnura scabroasă pe care o căpătau faptele.

— Mamele cîtorva dintre acei sărmani nevinovați, informate de această hoțomănie, au făcut reclamație pentru scandal

public și atentat la morala cea mai elementară. Presa, pasăre de pradă care prosperă în nenorocire și în oprobriu, n-a întârziat în a adulmeca prada și, mulțumită arguțiilor unui pîrîtor profesionist, nu trecuseră nici patruzeci de minute de la intrarea în scenă a celor doi membri ai autorității cînd s-a înfățișat în pomenitul local Kiko Calabuig, reporter principal al ziarului *El Caso*, mai cunoscut sub numele de Scurmă-rahata, gata să se informeze asupra faptelor de care era nevoie pentru ca cronica sa să ajungă înainte de închiderea ediției de azi, unde, e de prisos s-o mai spunem, spectacolul petrecut în local este calificat, cu o mitocănie bombastică, drept dantesc și cutremurător, în titulare de corp douăzeci și patru.

— Nu-i cu putință, zise tata. Dar parcă don Federico se îndreptase.

Don Anacleto încuviință cu vehemența unui pastor.

— Da, însă nu uitați de cartea de proverbe, tezaur și glas al simțirii noastre celei mai adînci, care spune: năravul din fire n-are lecuire, și nu numai cu bromură trăiește omul. Dar încă n-ați auzit partea cea mai rea.

— Păi treceți domnia voastră la subiect, căci de atîta zbor metaforic îmi vine să mă scap pe mine, protestă Fermín.

— Nu-l băgați în seamă pe dobitocul ăsta, mie tare-mi place cum vorbiți dumneavoastră. Sînteți ca jurnalul de la radio, dom' doctor, interveni Merceditas.

— Mulțumescu-ți, fata mea, dar nu-s decît un umil dascăl. Dar ce voiam să spun, fără altă tergiversare, preambul ori înfloritură... Pe cît se pare, ceasornicarul, care în momentul arestării răspundea la numele artistic de *Fetița cu Bigudiuri*, mai fusese reținut în circumstanțe similare în două rînduri, consemnate în analele faptelor criminale ale chezașilor păcii.

— Spuneți mai curînd ticăloși patentăți, scui pă Fermín.

— Eu în politică nu mă bag. Dar vă pot spune că, după ce bietul don Federico a fost dat jos de pe scenă, lovit în cap fiind cu o sticlă bine plasată, cei doi agenți l-au condus la comisariatul de pe Vía Layetana. În altă conjunctură, cu ceva noroc, chestiunea ar fi trecut cel mult ca o glumă și s-ar fi lăsat cu vreo două palme și/sau vexațiuni minore, dar s-a nimerit funesta împrejurare că ieri noapte umbla prin zonă celebrul inspector Fumero.

— Fumero, murmură Fermín, căruia simpla menționare a numelui urmăritorului său îi dădea fiori.

— El însuși. Precum spuneam, capul siguranței orășenești, abia sosit dintr-o razie triumfală într-un local ilegal de pariuri și curse de broaște amplasat pe strada Vigatans, a fost informat de cele întâmplate de angoasata mamă a unuia dintre băieții rătăciți din ospiciu, presupusul creier al evadării, Pepet Guardiola. Așa stînd lucrurile, notabilul inspector, care, pe cît se pare, vîrîse în el la cină douăsprezece cafele cu coniac Soberano, s-a decis să intre în joc. După ce a studiat circumstanțele agravante ale balului, Fumero s-a grăbit să-i indice sergentului de gardă că o asemenea (și citez vocabula în cea mai descărnată literalitate a sa, în pofida prezenței unei domnișoare, pentru valoarea ei documentară în raport cu întîmplarea) *poponăreală* merita o învățătură de minte și că ceea ce îi trebuia ceasornicarului, adică lui don Federico Flaviá i Pujades, de obîrșie din localitatea Ripollet, spre binele său și al sufletului nemuritor al țingăilor mongoloizi a căror prezență era accesorie, dar determinantă în cazul respectiv, era să-și petreacă noaptea în temnița comună din subsolul instituției, în compania unei selecte pleiade de haimanale. Cum probabil veți fi știind, pomenita celulă e celebră în rîndul elementelor criminale pentru caracterul neospitalier și precar al condițiilor sale sanitare, iar includerea unui cetățean vertical pe lista de oaspeți e întotdeauna prilej de zarvă prin ludicul și noul pe care le aduce în monotonia vieții de închisoare.

Ajuns aici, don Anacleto se apucă să schițeze o scurtă, dar agreabilă descriere a caracterului victimei, altminteri bine cunoscută de toată lumea.

— Nu este necesar să vă mai aduc aminte că domnul Flaviá i Pujades a fost binecuvîntat cu o personalitate fragilă și delicată, numai bunătate și pietate creștinească. Dacă o muscă se strecoară în ceasornicărie, în loc s-o omoare cu lovituri de papuc, deschide larg ușa și ferestrele pentru ca gîngania, făptură a Domnului, să fie purtată de curent înapoi în ecosistem. Don Federico, după cîte știu, e un om credincios, foarte evlavios și implicat în activitățile parohiei, care, totuși, a trebuit să conviețuiască de-a lungul întregii sale existențe

cu o înclinație spre viciu, care în prea puține ocazii l-a învins și l-a scos în stradă deghizat în muierușcă. Iscușința lui în a repara de la ceasuri de mînă pînă la mașini de cusut a fost întotdeauna proverbială, iar persoana sa, apreciată de toți cei ce-l cunoaștem și îi frecventăm stabilimentul, inclusiv de cei care nu vedeau cu ochi buni ocazionalele lui escapade nocturne etalînd perucă, zuluși și rochie cu buline.

— Vorbiți de parcă ar fi răposat, spuse cu teamă Fermín, consternat.

— Răposat nu, slavă Domnului.

Am oftat, ușurat. Don Federico locuia cu mama lui, octogenară și complet surdă, cunoscută în cartier drept Pepita și faimoasă întrucît slobozea niște vîntozități de uragan care făceau să se prăbușească năucite vrăbiuțele din balcon.

— Nici nu-și închipuia Pepita că Federico al ei – continuă profesorul – și-a petrecut noaptea într-o celulă împuțită, unde un orfeon de pești și de cuțitari și l-au disputat ca pe-un tîrfoi de sărbătoare pentru ca mai apoi, o dată îndestulați de cărnurile lui macre, să-i administreze o bătaie grozavă în vreme ce restul deținuților strigau în cor cu veselie „poponel, poponel, papă caca bombonel“.

O tăcere sepulcrală puse stăpînire pe noi. Merceditas sughița de plîns. Fermín voi s-o consoleze cu o îmbrățișare tandră, însă ea se eliberă cît ai clipi.

19

— Imaginați-vă domniile voastre tabloul, conchise don Anacleto, spre consternarea tuturor.

Epilogul poveștii nu era de natură să îmbunătățească expectativele. Dimineața, o furgonetă cenușie de la comisarariat îl lăsase pe don Federico lat în dreptul ușii casei lui. Era însîngerat, cu rochia zdrențuită, fără perucă și fără colecția lui de fine bijuterii false. Urinaseră pe el și avea fața zdrobită și plină de tăieturi. Fiul brutăresei îl găsise chircit în fața ușii de la intrare, plîngînd ca un copil și tremurînd.

— Nu există dreptate, nu, comentă Merceditas, postată în ușa librăriei, departe de mîinile lui Fermín. Sărăcuțul, el, care e mai bun ca pîinea caldă și nu se ia de nimeni. Îi place să se îmbrace în balabustă și să meargă să cînte? Și ce-i cu asta? Oamenii sînt răi, asta e.

Don Anacleto tăcea, cu ochii plecați.

— Răi nu, obiectă Fermín. Imbecili, ceea ce nu-i totuna. Răul presupune o determinare morală, o intenție și o anumită gîndire. Imbecilul sau mîrlanul nu stă să se gîndească ori să raționeze. Acționează din instinct, ca jivinele din grajd, convins că face bine, că are întotdeauna dreptate și mîndru să tot fută, iertat să fiu, tot ceea ce i se năzare a fi diferit de el însuși în ce privește culoarea, credința, limba, naționalitatea sau, ca în cazul lui don Federico, obișnuințele private. Ceea ce trebuie pe lume sînt mai mulți oameni răi cu adevărat și mai puțini mîrlani limitrofi.

— Nu mai vorbiți prostii. Ce trebuie e un pic mai multă milostenie creștină și mai puțină ticăloșie, că parcă sîntem într-o țară de fiare sălbatice, i-o reteză Merceditas. Se tot duce lumea la slujbă, dar pe Domnul nostru Isus Cristos aici nici Dumnezeu nu-l bagă-n seamă.

— Merceditas, să nu mai pomenim de industria liturghiierelor, care e o parte a problemei, nu a soluției.

— Iacătă ateul. Dar dumitale clerul ce ți-a făcut, dacă se poate ști?

— Haideți, nu vă mai certați, îi întrerupse tata. Iar dumneata, Fermín, află ce poți despre don Federico și vezi dacă are nevoie de ceva, dacă să ne ducem la farmacie sau să-i cumpărăm ceva de la piață.

— Da, domnule Sempere. Îndată. Pe mine mă pierde oratoria, știți și dumneavoastră.

— Pe dumneata te pierde lipsa de rușine și neobrăzarea, replică Merceditas. Hulitorule. Or să trebuiască să-ți curețe sufletul cu acid clorhidric.

— Fii atentă, Merceditas, fiindcă, după cîte știu, dumneata ești o femeie de treabă (deși cam îngustă la minte și mai ignorantă ca o bîță), iar în aceste clipe se prezintă în cartier o urgență socială pentru care anumite eforturi trebuie să

aibă întîietate, o să mă abțin, că de nu, îți lămuream eu duminică vreo două.

— Fermín! strigă tata.

Fermín închise pliscul și ieși în goană pe ușă. Merceditas îl privea reprobator.

— Omul ăsta are să vă vîre într-o încurcătură pe nepusă masă, ascultați-mă pe mine. E cel puțin anarhist, mason, ba chiar evreu. Cu năsoiul ăla...

— Nu-l băga în seamă. Face totul ca să se dea potrivit. Merceditas tăgădui în tăcere, mînioasă.

— Ei bine, eu vă las, că am o grămadă de treburile și n-am vreme. Ziua bună.

Am răspuns politicos și am văzut-o îndepărtîndu-se țănoșă, izbind trotuarul cu tocurile. Tata răsuflă adînc, ca și cînd ar fi vrut să inspire pacea recuperată. Don Anacleto lîncezea alături de el, cu chipul pîlind de la o clipă la alta și cu privirea tristă și autumnală.

— Țara asta s-a umplut de tot căcatul, zise el descălecînd de pe oratoria-i colosală.

— Hai, curaj, don Anacleto. Lucrurile au fost așa dintotdeauna, aici și pretutindeni; se întîmplă să existe însă momente de scădere, iar cînd te ating de aproape, totul se vede mai negru. Veți vedea că don Federico își revine, fiindcă e mai tare decît credem noi toți.

Profesorul nega în șoaptă.

— Este precum marea, știți dumneavoastră? zicea el transpus. Barbaria, vreau să spun. Se duce și te crezi în siguranță, dar se întoarce mereu, se întoarce mereu... și ne îneacă. Eu văd asta în fiecare zi la institut. Doamne, apără-mă și păzește-mă. Numai maimuțe ajung în aulă. Darwin era un visător, vă asigur. Nici o evoluție, nici pe naiba. Pentru fiecare ființă care raționează, am de luptat cu nouă urangutani.

Ne-am mărginit să încuviințăm docil. Profesorul ne salută și se duse, cu capul plecat și cu cinci ani mai bătrîn decît în clipa cînd intrase. Tata oftă. Ne-am privit scurt, neștiind ce să spunem. M-am întrebat dacă ar fi trebuit să-i povestesc despre vizita inspectorului Fumero la librărie. Țăla a fost

un aviz, m-am gândit eu. Un avertisment. Fumero îl folosea pe bietul don Federico pe post de telegramă.

— Ce-i cu tine, Daniel? Ești palid.

Am suspinat și mi-am coborât privirea. Am început să-i povestesc incidentul cu inspectorul Fumero din seara dinainte, insinuările lui. Tata mă asculta, înghițindu-și furia ce-i ardea în ochi.

— E vina mea, am zis eu. Trebuia să fi spus ceva...

Tata clătină din cap.

— Nu. N-aveai de unde ști, Daniel.

— Dar...

— Nici să nu te gîndești. Iar lui Fermín, nici un cuvînt. Dumnezeu știe cum ar reacționa dacă ar afla că individul ăsta umblă din nou după el.

— Dar va trebui să facem ceva.

— Să încercăm să-l ținem departe de orice bucluc.

Am încuviințat, nu foarte convins, și m-am pregătit să continuu treaba începută de Fermín, în timp ce tata se întorcea la corespondența lui. Între două paragrafe, tata îmi arunca pe furiș câte-o privire. M-am prefăcut că nu observ.

— Cum ți-a mers ieri cu profesorul Velázquez, a fost bine? întrebă el, dornic să schimbe subiectul.

— Da. A fost mulțumit de cărți. Mi-a zis că tocmai caută o carte de scrisori de-ale lui Franco.

— *Matamoros*. Dar e apocrifă... O glumă de-a lui Madariaga. Și tu ce i-ai spus?

— Că ne ocupăm deja de asta și că urmează să-i dăm un răspuns în cel mult două săptămîni.

— Ai făcut bine. O să-l punem pe Fermin să facă treaba și-o să-i cerem pe ea o avere.

Am încuviințat. Ne-am continuat aparenta rutină. Tata continua să mă privească. Acum o să-nceapă, mi-am zis în sinea mea.

— Ieri a trecut pe-aici o fată foarte simpatică. Zicea Fermín că e sora lui Tomás Aguilar?

— Da.

Tata dădu din cap, cîntărind coincidența cu o mină de „ia te uită”. Îmi acordă o clipă de răgaz înainte de a reveni la

atac, de astă dată cu aerul că-și aduce aminte dintr-o dată de ceva.

— Ascultă, Daniel. Cu siguranță, azi o să avem o zi ușoară și zic eu că poate ai chef să ți-o păstrezi pentru tine și ale tale. De altfel, în ultima vreme mi se pare că muncești prea mult.

— Sînt bine, mulțumesc.

— Uite la ce mă gîndeam eu : să-l las aici pe Fermín și să mă duc la Teatrul Liceo cu Barceló. În seara asta se cîntă *Tannhäuser* și m-a invitat, fiindcă el are mai multe fotolii la parter.

Tata se prefăcea că citește corespondența. Era un actor cît se poate de slab.

— Dar ție de cînd îți place Wagner?

Ridică din umeri.

— Calul de dar... Iar apoi, cu Barceló nu contează ce operă se cîntă, pentru că de-a lungul întregii reprezentații el comentează spectacolul și critică tempoul și costumele. Mă tot întreabă de tine. Poate treci într-o zi pe la magazin să-l vezi.

— Într-una din zilele astea.

— Atunci, dacă îți convine, astăzi îl lăsăm pe Fermín la comandă și noi mergem să ne distrăm puțin, că a sosit timpul. Iar dacă ai nevoie de ceva bani...

— Tată, Bea nu-i iubita mea.

— Dar cine zice de iubite? Deci am stabilit. Faci cum poțeste. Dacă ai nevoie de bani, ia de la casă, dar lasă un bilet, să nu se sperie Fermín cînd închide.

O dată zise toate astea, o făcu pe dezorientatul și se pierdu în dosul prăvăliei, cu un zîmbet pînă la urechi. Stabilisem să mă văd cu Bea în curtea interioară a Universității la ora cinci și, spre ciuda mea, ziua amenința să devină mai lungă decît *Frații Karamazov*.

În scurt timp, Fermín se întoarse de la domiciliul ceasornicarului și ne informă că un comando de vecine instituisese o gardă permanentă pentru a-l străjui pe bietul don Federico, căruia doctorul îi găsise trei coaste rupte, contuzii multiple și o ruptură rectală ca la carte.

— A trebuit să cumperi ceva?

— Medicamente și unguente aveau deja cît să deschidă o spițerie, drept care mi-am permis să-i duc niște flori, o sticlă de colonie Nenuco și trei clondire de suc de piersici, preferatul lui don Federico.

— Bine ai făcut. Să-mi spui cît îți datorez, zise tata. Dar el cum ți s-a părut?

— Făcut zob, de ce-aș minți. Numai cînd l-am văzut chircit în pat ca un ghem, gemînd că vrea să moară, mi-a venit o poftă de omor, ce să mai zic. M-aș înfige chiar acum înarmat pînă-n dinți în Brigada Criminală și-aș rade la foc automat o jumătate de duzină de boboci, începînd cu buboiul ăla supurant de Fumero.

— Fermín, să nu ne ambalăm. Îți interzic categoric să întreprinzi ceva.

— Cum porunciți dumneavoastră, domnule Sempere.

— Dar Pepita cum a suportat?

— Cu o prezență de spirit exemplară. Vecinele o țin dopată cu înghițituri de brandy, iar cînd am văzut-o eu căzuse răpusă de toropeală pe o sofa, unde sforăia ca un ciocan pneumatic și împrăstia niște bășini care perforau tapițeria.

— Năravul din nascare... Fermín, am să te rog să rămîi dumneata astăzi în prăvălie, că eu mă duc să-l văd puțin pe don Federico. Mai apoi am stabilit să mă întîlnesc cu Barceló. Iar Daniel are și el niște treburi.

Mi-am ridicat ochii la vreme pentru a-i surprinde pe Fermín și pe tata schimbînd o privire complice.

— Halal mijlocitoare, am zis eu.

Încă mai rîdeau de mine cînd am ieșit pe ușă scoțînd scînteii.

O adiere rece și tăioasă mătura străzile, semănînd în cale tușe de abur. Un soare oțelit smulgea ecouri de aramă din orizontul de acoperișuri și clopotnițe ale cartierului gotic. Mai erau cîteva ore pînă la întîlnirea mea cu Bea în curtea interioară a Universității și m-am hotărît să-mi încerc norocul și s-o vizitez pe Nuria Monfort, în speranța că încă mai locuia la adresa pe care mi-o dăduse tatăl ei cu ceva vreme în urmă.

Piața San Felipe Neri e o mică răsuflătoare în labirintul de străduțe ce alcătuiesc urzeala cartierului gotic, ascunsă printre vechile ziduri romane. Urmele focurilor de mitralieră

din zilele războiului erau presărate pe pereții exteriori ai bisericii. În acea dimineață, mai mulți copii se jucau de-a soldații, străini de memoria pietrelor. O femeie tânără, cu părul brăzdat de șuvițe argintii, îi contempla așezată pe o bancă, cu o carte întredeschisă în mână și cu un zîmbet rătăcit. Potrivit adresei, Nuria Monfort locuia într-o clădire din capătul pieței. Data construcției putea fi încă citită pe arcul de piatră înnegrită ce încorona portalul: 1801. Antreul abia lăsa să se întrezărească o încăpere de umbre, de unde urca o scară răsucită într-un soi de spirală. Am consultat mulțimea de cutii poștale din metal. Numele chiriașilor se puteau citi pe niște cartonașe de carton gălbui introduse într-o renură, după obicei.

Miquel Moliner / Nuria Monfort

3-2

Am urcat încet, parcă temîndu-mă că edificiul avea să se prăbușească dacă aș fi cutezat să pășesc cu fermitate pe treptele acelea minuscule, de casă de păpuși. Erau cîte două uși pe palier, fără număr și fără vreun semn distinctiv. Cînd am ajuns la etajul trei, am ales una la întîmplare și am ciocănit. Scara mirosea a umezeală, a piatră îmbătrînită și a lut. Am bătut de mai multe ori, fără să primesc vreun răspuns. M-am hotărît să-mi încerc norocul cu cealaltă ușa. Am lovit în ea cu pumnul de trei ori. Dinăuntru se auzea un radio dat la maxim care transmitea emisiunea „Momente pentru reflecție cu părintele Martín Calzado“.

Mi-a deschis o doamnă într-un capot matlasat turcoaz, în papuci și cu o cască de bigudiuri. În lumina slabă, mi s-a părut un scafandru. În spatele ei, glasul catifelat al părintelui Martín Calzado dedica o seamă de cuvinte sponsorului emisiunii, produsele de înfrumusețare Aurorin, preferatele pelerinilor de la sanctuarul din Lourdes și adevărat leac dumnezeiesc pentru coșuri și negi obraznici.

— Bună seara. O caut pe doamna Monfort.

— Nurieta? Ați greșit ușa, tinere domn. E aia din față.

— Iertați-mă. Am bătut și nu era nimeni.

— Nu sînteți vreun creditor, nu-i așa? mă întrebă dintr-o dată vecina, cu suspiciunea născută din experiență.

— Nu. Vin din partea tatălui doamnei Monfort.

— Ah, prea bine. Nurieta o fi jos, unde citește. N-ați văzut-o când ați urcat?

Cînd am coborît în stradă, am constatat că femeia cu păr argintiu și cu o carte în mînă era tot pe banca din piață. Am observat-o pe îndelete. Nuria Monfort era o femeie mai mult decît atrăgătoare, cu trăsături sculptate ca pentru prezenta-toarele de modă și pentru portretele foto de studio, căreia tinerețea părea să-i scape prin privire. Avea ceva din taică-său în talia fragilă și parcă pictată. Am presupus că avea vreo patruzeci și ceva de ani, ghidîndu-mă, în cele din urmă, după firele de păr argintiu și după liniile ce-i șifonau chipul care, într-o lumină nu prea puternică, ar fi putut să treacă drept unul cu zece ani mai tînăr.

— Doamna Monfort?

Mă privi asemenea cuiva care se trezește subit, fără să mă vadă.

— Mă numesc Daniel Sempere. Tatăl dumneavoastră mi-a dat adresa cu ceva timp în urmă și mi-a spus că mi-ați putea vorbi despre Julián Carax.

La auzul acestor cuvinte, expresia de visare se risipi de pe chipul ei. Am intuit că menționarea lui taică-său nu fusese o mișcare nimerită.

— Ce anume doriți? mă întrebă ea bănuitoare.

Am simțit că, dacă nu îi cîștigam încrederea chiar în clipa aceea, aveam să ratez ocazia. Singura carte pe care o puteam juca era să spun adevărul.

— Permiteți-mi să vă explic. Cu opt ani în urmă, aproape din întîmplare, am găsit în Cimitirul Cărților Uitate un roman de Julián Carax pe care dumneavoastră îl ascunseseți acolo pentru a evita ca un bărbat care își spune Laín Coubert să-l distrugă, am zis eu.

Mă privi fix, nemișcată, ca și cum s-ar fi temut că universul avea să se prăbușească în jurul ei.

— Am să vă răpesc doar cîteva minute, am adăugat eu. Vă promit.

Consimți, sfîrșită.

— Ce mai face tata? mă întrebă ea, ocolindu-mi privirea.

— Bine. A mai înaintat în vîrstă. Îi e tare dor de dumneavoastră.

Nuria Monfort lăasă să-i scape un oftat pe care nu m-am priceput să-l descifrez.

— Mai bine veniți în casă. Nu vreau să vorbesc despre asta în stradă.

20

Nuria Monfort trăia în întuneric. Un hol îngust ducea într-o sufragerie care funcționa totodată ca bucătărie, bibliotecă și birou. În treacăt, am putut întrezări un dormitor modest, fără ferestre. Asta era tot. Restul locuinței se reducea la o baie minusculă, fără duș și fără cadă, prin care pătrundeau tot soiul de arome, începînd cu cele de bucătărie de la barul de jos și terminînd cu adierea țevelor și conductelor vechi de aproape un veac. Casa aceea zăcea într-o perpetuă penumbră, un balcon de întunecimi susținut de niște ziduri scorjite. Mirosea a tutun negru, a frig și a absențe. Nuria Monfort mă privea în timp ce eu mă prefăceam că nu bag de seamă precaritatea locuinței.

— Cobor în stradă să citesc fiindcă în apartament nu prea e lumină, zise ea. Soțul meu mi-a promis că-mi va dărui o veioză cînd are să se-ntoarcă acasă.

— Soțul dumneavoastră e plecat într-o călătorie?

— Miquel e la închisoare.

— Iertați-mă, nu știam...

— Nu aveți cum să știți. Nu mi-e rușine să v-o spun, pentru că soțul meu nu e un criminal. Acum, ultima oară, l-au luat fiindcă a tipărit manifeste pentru sindicatul metalurgiștilor. S-au împlinit deja doi ani. Vecinii cred că e în America, într-o călătorie. Nici tata nu știe, și nici nu mi-ar plăcea să afle.

— Fiți liniștită. De la mine nu va afla nimic, am zis eu.

Se așternu o tăcere încordată și am presupus că ea vedea în mine o iscoadă a lui Isaac.

— Probabil că vă vine tare greu să aveți grijă de casă de una singură, am zis eu prosteste, ca să umplu acel gol.

— Nu-i ușor. Cîștig cît pot cu traducerile, dar, cu soțul în închisoare, nu prea mă descurc. Avocații m-au stors și sînt îngropată în datorii pînă-n gît. Cu tradusul se cîștigă aproape la fel de puțin ca și cu scrisul.

Mă privi ca și cînd ar fi așteptat un răspuns. M-am limitat să-i surîd docil.

— Dumneavoastră traduceți cărți?

— Nu numai. Acum am început să traduc formulare, contracte și documente de vamă, fiindcă se plătește mult mai bine. Ca să traduci literatură ești plătit mizerabil, deși, la drept vorbind, ceva mai bine decît ca s-o scrii. Asociația locatarilor a încercat deja să mă dea afară în două rînduri. Cel mai puțin grav e că întîrzii cu plățile la cheltuielile asociației. Închipuiți-vă, vorbesc limbi străine și port pantaloni... Nu puțini mă acuză că țin în apartamentul ăsta o casă de toleranță. Altfel ar sta lucrurile...

M-am bizuit că semiîntunericul îmi ascundea roșeața.

— Iertați-mă. Nu știu de ce vă povestesc toate astea. Vă fac să roșiți.

— E vina mea. Eu am întrebat.

Rîse, nervoasă. Singurătatea emanată de femeia aceea ardea.

— Dumneavoastră semănați un pic cu Julián, spuse ea dintr-o dată. La felul de a privi și la gesturi. Și el făcea ca și dumneavoastră. Rămînea tăcut, privindu-te fără să poți ști ce gîndea, și te duceai ca o toantă și-i povesteai lucruri pe care era mai bine să le treci sub tăcere... Vă pot oferi ceva? Cafea cu lapte?

— Nimic, mulțumesc. Nu vă deranjați.

— Nu-i nici un deranj. Urma să-mi fac și eu una.

Ceva mă făcu să bănuiesc că acea cafea cu lapte era toată masa ei de prînz. Am declinat încă o dată invitația și am văzut-o că se retrage într-un ungher al sufrageriei unde avea o plită electrică.

— Faceți-vă comod, zise ea întorcîndu-mi spatele.

M-am uitat împrejur și m-am întrebat cum. Nuria Monfort își avea biroul pe o masă de scris ce ocupa colțul de lîngă

balcon. O mașină de scris Underwood trona lângă o lampă cu petrol și un raft ticsit cu dicționare și manuale. Nu existau fotografii de familie, însă peretele din fața biroului era acoperit cu cărți poștale, toate imagini ale unui pod despre care îmi aduceam aminte că îl văzusem undeva, însă pe care nu l-am putut identifica, poate că era la Paris sau la Roma. La baza acestei picturi murale, masa de scris vădea o curățenie și o meticulozitate aproape obsesivă. Creioanele erau ascuțite și aliniate la perfecție. Foile și mapele erau ordonate și dispuse pe trei rînduri simetrice. Cînd m-am întors, mi-am dat seama că Nuria Monfort mă privea din pragul holului. Mă observa în tăcere, așa cum te uiți la străinii de pe stradă sau din metrou. Își aprinse o țigară și rămase pe loc, cu chipul estompat în volutele de fum albastru. M-am gîndit că Nuria Monfort avea, fără să vrea, înfățișarea unei femei fatale, din acelea care îl ațîțau pe Fermín atunci cînd se iveau din cețurile unei gări din Berlin, învăluite în halouri de lumini imposibile, și că, poate, propriul său aspect o plectisea.

— Nu-s prea multe de zis, începu ea. L-am cunoscut pe Julián acum mai bine de douăzeci de ani, la Paris. Pe atunci, eu lucram la Editura Cabestany. Domnul Cabestany cum-părase drepturile de editare pentru romanele lui Julián Carax cu doi *duros*. Eu începusem să lucrez în departamentul administrativ, însă, cînd domnul Cabestany a aflat că vorbeam franceză, italiană și ceva germană, m-a pus pe postul de la achiziții și m-a făcut secretara lui personală. Una dintre atribuțiile mele era să redactez corespondența cu autorii și editorii din străinătate cu care editura avea contracte, și astfel am intrat în legătură cu Julián Carax.

— Tatăl dumneavoastră mi-a povestit că erați prieteni buni.

— Tata v-ar spune că am avut o aventură sau ceva de genul ăsta. Nu-i așa? În opinia lui, eu o iau la goană după orice pereche de pantaloni, ca o cățea în călduri.

Sinceritatea și dezinvoltura acelei femei mă lăsau fără cuvinte. A durat mult pînă să urzesc un răspuns. În timpul ăsta, Nuria Monfort zîmbea ca pentru sine și tăgăduia din cap.

— Nu-l băgați în seamă. Tata a venit cu ideea asta din cauza unei călătorii pe care a trebuit s-o fac la Paris în 1933 ca să rezolv cîteva chestiuni de-ale domnului Cabestany cu Gallimard. Am rămas în oraș o săptămînă și am locuit în apartamentul lui Julián, pentru simplul motiv că domnul Cabestany prefera să economisească banii de hotel. Vedeți acum cît e de romantic. Pînă atunci, menținusem relația cu Julián Carax exclusiv prin scrisori, abordînd îndeobște subiecte legate de drepturile de autor, șpalturi și probleme de editare. Ceea ce știam despre el, sau îmi închipuiam că știu, scosesem din lectura manuscriselor pe care ni le trimitea.

— Vă povestea ceva despre viața lui la Paris?

— Nu. Lui Julián nu-i plăcea să vorbească despre cărțile lui sau despre sine. Nu mi s-a părut că era fericit la Paris, deși mi-a lăsat impresia că se număra printre acei oameni care nu pot fi fericiți nicăieri. Adevărul e că n-am ajuns să-l cunosc în profunzime. Nu lăsa pe nimeni s-o facă. Era un bărbat foarte rezervat și, uneori, mi se părea că nu-l mai interesau lumea și oamenii. Domnul Cabestany îl considera foarte timid și un pic lunatic, însă mie mi s-a părut că Julián trăia în trecut, ferecat cu amintirile lui. Julián trăia închis în sinea lui, pentru cărțile lui și înlăuntrul acestora, ca un prizonier de lux.

— O spuneți de parcă l-ați invidia.

— Există temnițe mai grele decît cuvintele, Daniel.

M-am limitat să încuviințez, fără să știu prea bine la ce se referea.

— V-a vorbit Julián vreodată despre amintirile acelea, despre anii petrecuți la Barcelona?

— Foarte puțin. În săptămîna cît am stat acasă la el, la Paris, mi-a povestit cîte ceva despre familia lui. Mama lui era franțuzoaică, profesoară de muzică. Tatăl lui ținea un magazin de pălării, sau cam așa ceva. Știu că era un om foarte religios, foarte strict.

— V-a explicat Julián ce fel de relații avea cu el?

— Știu că se aveau foarte prost. Era boală lungă. De fapt, motivul pentru care Julián a plecat la Paris a fost ca să evite ca taică-său să-l vîre în armată. Mama lui îi promisese că, înainte să se întîmple așa ceva, avea să-l ducă departe de omul acela.

— Omul acela era tatăl lui.

Nuria Monfort zîmbi. Făcea asta numai printr-o ușoară insinuare în colțul buzelor și printr-o sclipire tristă și vlăguită în privire.

— Deși era, nu s-a purtat niciodată ca atare, iar Julián nu l-a considerat niciodată astfel. O dată mi-a mărturisit că, înainte să se căsătorească, mama lui a avut o aventură cu un necunoscut al cărui nume n-a vrut să-l dezvăluie. Bărbatul acela era adevăratul tată al lui Julián.

— Acesta pare începutul de la *Umbra vîntului*. Credeți că v-a spus adevărul?

Nuria Monfort făcu semn că da.

— Julián mi-a explicat că el crescuse văzînd cum pălărierul, fiindcă așa îl numea, o înjura și-o bătea pe maică-sa. După aceea intra în dormitorul lui Julián și-i spunea că era rodul păcatului, că moștenise firea slabă și mizerabilă a maică-sii și că avea să fie un nenorocit toată viața, un ratat în orice și-ar fi propus...

— Julián îi purta ranchiună tatălui său?

— Timpul răcește lucrurile astea. Nu mi s-a părut niciodată că Julián l-ar fi urît. Poate că ar fi fost mai bine așa. Impresia mea e că-și pierduse complet respectul față de pălărier ca urmare a bâlciului repetat la nesfîrșit. Julián vorbea despre toate astea ca și cînd nu i-ar fi păsat, ca și cînd ar fi făcut parte dintr-un trecut pe care îl lăsase în urmă, însă asemenea lucruri nu se uită niciodată. Cuvintele cu care se otrăvește inima unui copil, din meschinărie sau din ignoranță, rămîn închistate în memorie și, mai devreme sau mai tîrziu, îi ard sufletul.

M-am întrebat dacă vorbea din proprie experiență și îmi veni iarăși în minte imaginea prietenului meu Tomás Aguilar ascultînd cu eroism discursurile augustului său părinte.

— Ce vîrstă avea pe atunci Julián?

— Vreo opt-zece ani, îmi închipui.

Am suspinat.

— Cînd a împlinit vîrsta să intre în armată, mama lui l-a luat la Paris. Cred că nici nu și-au anunțat plecarea. Pălărierul n-a înțeles niciodată că familia lui îl părăsea.

— L-ați auzit vreodată pe Julián pomenind de o fată pe nume Penélope?

— Penélope? Cred că nu. Mi-aș aminti.

— Era o iubită de-a lui, pe cînd încă mai locuia la Barcelona.

Am scos fotografia lui Carax cu Penélope Aldaya și i-am întins-o. Am văzut cum zîmbetul i se lumina văzîndu-l pe Julián Carax adolescent. Era roasă de nostalgie, de înfrîngere.

— Ce tinerel era aici... Asta e Penélope?

Am încuviințat din cap.

— Foarte frumoșică. Julián mereu se descurca și apărea înconjurat de femei frumoase.

Ca dumneavoastră, m-am gîndit eu.

— Știți dacă avea multe...

Din nou zîmbetul acela, pe socoteala mea.

— Iubite? Prietene? Nu știu. La drept vorbind, nu l-am auzit niciodată vorbind de vreo femeie din viața lui. O dată, ca să-l înțep, l-am întrebat. Știți probabil că își cîștiga existența cîntînd la pian într-o casă de toleranță. L-am întrebat dacă nu se simțea ispitit, înconjurat toată ziua de frumuseți cu virtutea ușoară. Nu i-a plăcut gluma. Mi-a răspuns că nu avea dreptul să iubească pe nimeni, că merita să rămînă singur.

— A spus și de ce?

— Julián nu spunea niciodată de ce.

— Chiar și așa, în cele din urmă, cu puțin înainte să se întoarcă la Barcelona în 1936, Julián Carax urma să se căsătorească.

— Așa s-a spus.

— Vă îndoiiți?

Ridică din umeri, sceptică.

— Cum v-am zis, în toți anii de cînd ne-am cunoscut, Julián nu mi-a pomenit niciodată de vreo femeie în mod deosebit, cu atît mai puțin de una cu care ar fi urmat să se căsătorească. Despre presupusa nuntă am aflat mai tîrziu. Neuval, ultimul editor al lui Carax, i-a povestit lui Cabestany că mireasa era o femeie cu douăzeci de ani mai în vîrstă decît Julián, o văduvă bogată și bolnavă. Potrivit lui Neuval, femeia asta îl întreținuse ani de zile. Medicii îi mai dădeau șase luni de viață, cel mult un an. Și tot potrivit lui Neuval, ea voia să se mărite cu Julián pentru ca el s-o moștenească.

— Dar ceremonia n-a ajuns să aibă loc.

— Dacă, într-adevăr, a existat vreodată un asemenea plan sau o asemenea văduvă.

— După câte am înțeles, Carax s-a pomenit implicat într-un duel, chiar în dimineața zilei când urma să se însoare. Știți cu cine și de ce?

— Neuval a presupus că era vorba de cineva care avea legătură cu văduva. O rudă îndepărtată și lacomă care se temea că moștenirea avea să încapă pe mîna unui oploșit. Neuval publica mai ales foiletoane, și mi se pare că genul ăsta i s-a urcat la cap.

— Văd că nu acordați prea mare credit poveștii cu nunta și cu duelul.

— Nu. N-am crezut-o niciodată.

— Ce credeți că s-a întîmplat atunci? De ce s-a întors Carax la Barcelona?

Zîmbi cu tristețe.

— De șaptesprezece ani îmi tot pun întrebarea asta.

Nuria Monfort își aprinse încă o țigară. Îmi oferi și mie una. M-am simțit ispitit să accept, însă am refuzat.

— Dar probabil că aveți o bănuială, am zis eu.

— Tot ce știu e că, în vara lui 1936, la scurt timp după izbucnirea războiului, un angajat de la morgă a sunat la editură să ne spună că primiseră cadavrul lui Julián Carax cu trei zile în urmă. Fusesse găsit mort pe o străduță din Raval, îmbrăcat în zdrențe și cu un glonț în inimă. Avea asupra lui o carte, un exemplar din *Umbra vîntului*, și pașaportul. Ștampila arăta că trecuse granița cu Franța în urmă cu o lună. Unde a fost în tot acest timp, nimeni nu știe. Poliția l-a contactat pe taică-său, însă acesta a refuzat să se ocupe de cadavru, pretextînd că el nu avea nici un copil. După ce au trecut două zile fără ca nimeni să reclame cadavrul, a fost înmormîntat într-o groapă comună, în cimitirul de la Montjuïc. N-am putut nici măcar să-i duc flori, pentru că nimeni n-a știut să-mi spună unde fusese îngropat. Angajatul de la morgă, care păstrase cartea găsită în haina lui Julián, a sunat la editură abia după cîteva zile. Așa am aflat de cele petrecute. N-am putut pricepe. Dacă Julián mai avea pe cineva la care să apeleze la Barcelona, aceea eram eu ori, cel mult, domnul Cabestany. Eram singurii

lui prieteni, însă nu ne-a spus că se întorsese. Am aflat că revenise la Barcelona abia după ce a murit...

— Ați mai aflat ceva după ce ați primit vestea morții lui?

— Nu. Erau primele luni de război, iar Julián nu era singurul care dispăruse fără urmă. Acum nimeni nu mai vorbește de asta, însă există multe morminte fără nume, ca acela al lui Julián. Să pui întrebări însemna să te izbești cu capul de perete. Cu ajutorul domnului Cabestany, care pe atunci era deja foarte bolnav, am făcut plîngerii la poliție și am tras toate sforile pe care am putut să le trag. Singurul lucru pe care l-am obținut a fost vizita unui inspector tânăr, un tip sinistru și arogant, care mi-a zis că ar fi mai bine să nu mai pun atîtea întrebări și să-mi concentrez eforturile într-o atitudine mai pozitivă, deoarece țara se afla în plină cruciadă. Astea au fost vorbele lui. Îl chema Fumero, asta-i tot ce-mi amintesc. Acum se pare că-i un personaj însemnat. E pomenit mult în ziare. Poate că ați auzit de dînsul.

Am înghițit în sec.

— Vag.

— N-am mai auzit de Julián pînă cînd un individ a contactat editura, vrînd să achiziționeze exemplarele din romanul lui Carax rămasese, eventual, în magazie.

— Laín Coubert.

Nuria Monfort încuviință din cap.

— Aveți idee cine era omul ăsta?

— Am o bănuială, însă nu sînt sigură. În martie 1936, îmi amintesc fiindcă pe atunci pregăteam apariția *Umbrei vîntului*, cineva a sunat la editură și i-a cerut adresa. A zis că-i un vechi prieten și că vrea să-l viziteze pe Julián la Paris. Să-i facă o surpriză. L-au trimis la mine, iar eu i-am zis că nu eram autorizată să-i dau informația asta.

— V-a spus cine era?

— Cineva pe nume Jorge.

— Jorge Aldaya?

— E posibil. Julián îl pomenise nu o dată. Mi se pare că învățaseră împreună la colegiul San Gabriel și, uneori, se referea la el ca și cînd ar fi fost cel mai bun prieten al lui.

— Știți că Jorge Aldaya era fratele Penélopei?

Nuria Monfort se încruntă, deconcertată.

— I-ați dat lui Aldaya adresa lui Julián de la Paris?

— Nu. Mi s-a părut suspect.

— El ce-a zis?

— A râs de mine, mi-a spus că o va găsi pe altă filieră și a închis telefonul.

Ceva părea s-o roadă. Am început să bănuiesc încotro ne purta conversația.

— Dar dumneavoastră ați mai auzit de el, nu-i așa?

Încuviință cu nervozitate.

— Cum vă spuneam, la scurt timp după dispariția lui Julián, bărbatul acela s-a prezentat la Editura Cabestany. Pe atunci, domnul Cabestany deja nu mai putea să lucreze și fiul lui mai mare se ocupa de afacere. Vizitatorul, Laín Coubert, s-a oferit să cumpere toate exemplarele care rămăseseră din romanele lui Julián. Eu m-am gândit că era vorba de o glumă de prost-gust. Laín Coubert era un personaj din *Umbra vântului*.

— Diavolul.

Nuria Monfort încuviință.

— Ați apucat să-l vedeți pe Laín Coubert?

Tăgădui și își aprinse a treia țigară.

— Nu. Însă am auzit o parte din conversația lui cu fiul, în biroul domnului Cabestany.

Lăsă fraza suspendată, ca și când s-ar fi temut s-o încheie sau n-ar fi știut cum s-o facă. Țigara îi tremura între degete.

— Vocea lui, zise ea. Era aceeași cu vocea bărbatului care sunase și se recomandase ca fiind Jorge Aldaya. Fiul lui Cabestany, un imbecil arogant, a vrut să-i ceară mai mulți bani. Coubert a spus că se va mai gândi la ofertă. Chiar în acea noapte, magazia editurii din Pueblo Nuevo a ars, și cărțile lui Julián o dată cu ea.

— Mai puțin cele pe care dumneavoastră le-ați salvat și le-ați ascuns în Cimitirul Cărților Uitate.

— Așa este.

— Aveți vreo idee de ce ar dori cineva să ardă toate cărțile lui Julián Carax?

— De ce se ard cărțile? Din prostie, din ignoranță, din ură... Cine mai știe.

— Dumneavoastră ce credeți? am stăruit eu.

— Julián trăia în cărțile lui. Trupul acela care a ajuns la morgă era numai o parte din el. Sufletul lui e în poveștile sale. O dată l-am întrebat după cine se inspira pentru a-și crea personajele și mi-a răspuns că după nimeni. Că toate personajele lui erau el însuși.

— Atunci, dacă cineva ar vrea să-l distrugă, ar trebui să distrugă poveștile și personajele astea, nu-i așa?

Înflori din nou zîmbetul acela abătut, de înfrîngere și oboesală.

— Dumneavoastră îmi amintiți de Julián, zise ea. Înainte să-și piardă credința.

— Credința în ce?

— În tot.

S-a apropiat în penumbră și mi-a luat mîna. Mi-a mîngîiat palma în tăcere, ca și cum ar fi vrut să-mi citească liniile de pe piele. Mîna îmi tremura sub atingerea ei. M-am surprins desenînd în minte conturul trupului aflat sub acele veșminte învechite, de împrumut. Doream s-o ating și să-i simt pulsul arzînd sub piele. Privirile noastre s-au întîlnit și am avut certitudinea că ea știa la ce mă gîndesc. Am simțit-o mai singură ca niciodată. Mi-am ridicat ochii și am întîlnit privirea ei senină, de abandon.

— Julián a murit singur, convins că nimeni nu avea să-și amintească de el și de cărțile sale și că viața lui n-a însemnat nimic, zise ea. Lui i-ar fi plăcut să știe că cineva voia să-l mențină viu, să-și aducă aminte de el. Obișnuia să spună că existăm atît timp cît cineva își amintește de noi.

Mă podidi dorința aproape dureroasă de a o săruta pe femeia aceea, o neliniște cum nu mai simțisem vreodată, nici măcar atunci cînd invocam fantasma Clarei Barceló. Îmi citi privirea.

— O să întîrzii, Daniel, murmură ea.

O parte din mine dorea să rămînă, să se piardă în ciudata intimitate de penumbre cu acea necunoscută și s-o asculte spunînd cum gesturile și tăcerile mele îi aminteau de Julián Carax.

— Da, am bîiguit.

A încuviințat fără să spună nimic și m-a însoțit pînă la ușă. Holul mi se păru nesfîrșit. Îmi deschise ușa și ieși pe palier.

— Dacă îl vezi pe tata, să-i spui că sînt bine. Să-l minți.

Am salutat-o cu jumătate de glas, mulțumindu-i pentru timpul acordat și întinzîndu-i mîna cordial. Nuria Monfort a ignorat gestul meu formal. Mi-a pus mîinile pe brațe, s-a aplecat și m-a sărutat pe obraz. Ne-am privit în tăcere și de data asta m-am aventurat să-i caut buzele, aproape tremurînd. Mi s-a părut că se întredeschideau și că degetele ei îmi căutau chipul. În ultima clipă, Nuria Monfort se retrase și își coborî privirea.

— Cred că e mai bine să pleci, Daniel, șopti ea.

Mi s-a părut că-i venea să plîngă și, înainte să pot spune ceva, a închis ușa. Am rămas nemișcat pe palier și i-am simțit prezența de cealaltă parte a ușii, întrebîndu-mă ce se petrecuse acolo, înăuntru. În celălalt capăt al palierului, vizorul vecinei clipea. I-am făcut un semn de salut și m-am avîntat pe scări în jos. Cînd am ieșit în stradă, încă mai purtam chipul, glasul și mirosul ei întipărite în suflet. Am dus cu mine atingerea buzelor și a suflării ei pe piele de-a lungul străzilor înțesate de oameni fără chip, care ieșeau din birouri și din magazine. Cînd am luat-o pe strada Canuda, m-a izbit o briză înghețată ce străbătea forfota. I-am fost recunoscător aerului rece care mă lovea peste față și m-am îndreptat spre Universitate. Traversînd Rambla, mi-am deschis drum pînă pe strada Tallers și m-am pierdut în îngustul ei canion de penumbre, gîndindu-mă că aș fi rămas prins în acea sufragerie obscură în care acum mi-o închipuiam pe Nuria Monfort șezînd singură în întuneric, aranjîndu-și creioanele, mapele și amintirile, în tăcere, cu ochii împăienjeniți de lacrimi.

Seara se lăsă parcă pe neașteptate, cu o suflare rece și o mantie de purpură ce se prelingea printre crăpăturile străzilor. Am grăbit pasul și, douăzeci de minute mai tîrziu, fațada Universității se ridică asemenea unei corăbii vopsite în ocră ancorate în noapte. Portarul de la Facultatea de Litere citea,

în ghereta lui, scrierile celor mai influente condeie ale Spaniei din acel moment, în ediția de seară a jurnalului *Lumea sportivă*. Studenți nu prea se mai puteau zări prin clădire. Ecoul pașilor mei mă însoți pe coridoarele și galeriile ce duceau spre curtea interioară, unde două luminițe gălbui abia zgîndăreau penumbra. Îmi veni brusc ideea că Bea își bătuse joc de mine și-mi dăduse întâlnire acolo, la ora aceea imposibilă, ca să se răzbune pe înfumurarea mea. Frunzele portocalilor sclipeau ca niște lacrimi de argint, iar șopotul fîntînii șerpuia printre arcade. Am cercetat curtea interioară din priviri, simțind un amestec de decepție și, poate, o anumită ușurare lașă. Era acolo. Silueta ei se contura în fața fîntînii, așezată pe o bancă, escaladînd cu privirea bolțile galeriei. M-am oprit în prag pentru a o contempla și, o clipă, mi s-a părut că văd în ea reflexul Nuriei Monfort, visînd cu ochii deschiși pe banca din piață. Am băgat de seamă că nu avea la ea nici mapa, nici cărțile și am presupus că nu avusese ore în după-amiaza aceea. Poate că venise doar ca să se întâlnească cu mine. Am înghițit în sec și am pătruns în curte. Zgomotul pașilor mei pe pavaj mă trădă și Bea își ridică privirea, zîmbind surprinsă, ca și cînd prezența mea acolo ar fi fost întîmplătoare.

— Am crezut că n-ai să vii, zise Bea.

— Așa credeam și eu, am replicat.

Rămase așezată, foarte țănoșă, cu genunchii strînși și mîinile împreunate în poală. M-am întrebat cum de era cu putință să simți pe cineva atît de departe și totuși să-i poți citi fiecare cută a buzelor.

— Am venit fiindcă vreau să-ți demonstrez că greșeai în ce mi-ai spus deunăzi, Daniel. Că am să mă mărit cu Pablo și că, indiferent ce-ai să-mi arăți în seara asta, eu am să mă duc la El Ferrol cu el de cum își termină armata.

M-am uitat la ea așa cum te uiți la un tren pe care-l pierzi. Mi-am dat seama că îmi petrecusem două zile umblînd cu capul în nori, iar acum lumea mea se prăbușea.

— Și eu, care mă gîndeam că ai venit fiindcă aveai chef să mă vezi, am zîmbit fără vlagă.

Am observat cum roșea, stînjinită.

— Glumeam, am mințit eu. Ceea ce era într-adevăr serios era promisiunea mea că am să-ți arăt o față a orașului pe care n-ai mai văzut-o. Cel puțin, așa vei avea un motiv să-ți amintești de mine sau de Barcelona, oriunde te vei duce.

Bea zîmbi cu oarecare tristețe și îmi evită privirea.

— A fost cît pe ce să intru într-un cinematograf, știi? Ca să nu te văd azi, zise ea.

— De ce?

Bea mă observa în tăcere. Dădu din umeri și își ridică ochii ca și cînd ar fi vrut să vîneze din zbor niște cuvinte care îi scăpau.

— Fiindcă mă temeam că, poate, ai dreptate, spuse în cele din urmă.

Am oftat. Ne ocroteau înnoptarea și acea tăcere dezinteresată care îi unește pe străini, și m-am simțit plin de curaj să spun orice, chiar de-ar fi fost să fie pentru ultima oară.

— Îl iubești sau nu?

Îmi oferi un zîmbet ce se topea spre colțurile buzelor.

— Nu e treaba ta.

— E-adevărat, am zis eu. E numai treaba ta.

Privirea i se răci.

— Și ție ce-ți pasă?

— Nu e treaba ta, am zis eu.

N-a zîmbit. Buzele îi tremurau.

— Cine mă cunoaște știe că îl prețuiesc pe Pablo. Familia mea și...

— Dar eu sînt aproape un străin, am întrerupt-o. Și mi-ar plăcea s-o aud de la tine.

— Să auzi ce?

— Că îl iubești cu adevărat. Că nu te măriți cu el ca să pleci de-acasă ori ca să lași Barcelona și familia departe, undeva unde nu-ți pot face nici un rău. Că te duci, și nu fugi.

Ochii îi luceau în lacrimi de furie.

— N-ai dreptul să-mi vorbești așa, Daniel. Tu nu mă cunoști.

— Spune-mi că greșesc și am să plec. Îl iubești?

Ne-am privit îndelung, în tăcere.

— Nu știu, șopti ea în cele din urmă. Nu știu.

— Cineva a spus o dată că, în clipa când stai să te gîndești dacă iubești sau nu pe cineva, deja ai încetat să-l mai iubești, am zis eu.

Bea căută ironia pe chipul meu.

— Cine a spus-o?

— Cineva pe nume Julián Carax.

— Un prieten de-al tău?

M-am surprins încuviințînd.

— Cam așa ceva.

— Va trebui să mi-l prezinți.

— În seara asta, dacă vrei.

Am ieșit din Universitate sub un cer vinețiu. Umblam fără nici o țintă, mai mult ca să ne obișnuim fiecare cu pașii celuilalt decît ca să ajungem undeva. Ne-am refugiat în singurul subiect pe care îl aveam în comun, fratele ei Tomás. Bea vorbea de el ca de un străin la care ții, dar pe care abia dacă îl cunoști. Îmi evita privirea și zîmbea cu nervozitate. Am simțit că îi părea rău pentru ceea ce îmi spusese în curtea interioară, că încă o dureau vorbele care o rodeau pe dinăuntru.

— Ascultă, din ce ți-am spus mai devreme, zise ea dintr-o dată, fără nici o legătură, n-ai să-i spui nimic lui Tomás, nu-i așa?

— Sigur că nu. N-am să spun nimănui.

Rîse nervos.

— Nu știu ce-a fost cu mine. Să nu te simți jignit, dar uneori te simți mai liber să vorbești cu cineva străin decît cu oamenii pe care îi cunoști. De ce oare?

Am ridicat din umeri.

— Probabil fiindcă un străin ne vede așa cum sîntem, și nu așa cum vrea să creadă el că sîntem.

— Asta e tot de la prietenul tău Carax?

— Nu, asta tocmai am scornit-o eu ca să te impresionez.

— Și cum mă vezi tu pe mine?

— Ca pe un mister.

— Țasta-i cel mai ciudat compliment care mi s-a făcut vreodată.

— Nu-i un compliment. E o amenințare.

— Ce vrei să spui?

— Misterele trebuie să le rezolvi, să cercetezi ce ascund ele.
— Poate că o să fii dezamăgit când o să vezi ce-i înăuntru.
— Poate că o să fiu surprins. Și tu la fel.
— Tomás nu mi-a zis că ai un obraz atît de gros.
— Atît de puțin gros cît îl am, îl păstrez în întregime pentru tine.

— De ce?

Fiindcă mă tem de tine, mi-am zis în sinea mea.

Ne-am refugiat într-o cafenea veche de lîngă teatrul Poliorama. Ne-am retras la o masă de lîngă fereastră și am cerut niște sandvișuri cu șuncă țărănească și două cafele cu lapte ca să ne încălzim. În scurt timp, chelnerul, un tip sfrijit cu o moacă de drăcușor șchiop, se apropie de masa noastră cu un aer oficial.

— Mneavoastră sunt ține a țerut un entrepane cu șuncă? Am confirmat.

— Regret să comunichez, an numele direcsiunei, che nu mai eziste nisi un picules de șuncă. Putem oferi carnat negru, alb, mixt, chiftelusă sau *chistorra*. Marfă calitate antăi, proaspata. Mai avem sardina în oset, dacă mneavoastră nu poate ingera produs carne pe motif de consciense religiosa. Cum e vinere...

— Eu mă mulțumesc cu o cafea cu lapte, zău așa, răspunse Bea.

Eu muream de foame.

— Și ne aduceți și două porții de cartofi prăjiți? Și ceva pîine, vă rog.

— De andată, cavalerie. Si să iertasi lipsă de marfă. De regula avem de toa, chiar caviar borsevic. Dar an seara asta a fost semifinala de Cupa Europa si am avut o mulsime de cliensi. Se mesi!

Chelnerul se îndepărtă cu o atitudine ceremonioasă. Bea îl urmărea, amuzată.

— De unde e accentul ăsta? Din Jaén?

— Din Santa Colomba de Gremanet, am precizat eu. Se vede că nu prea mergi cu metroul.

— Tata spune că metroul e plin de lume proastă și că, dacă te duci singură, te pipăie țiganii.

Am dat să spun ceva, dar am tăcut. Bea rîse. De cum sosiră cafelele și mîncarea, m-am avîntat să mă lupt cu toate, fără nici o pretenție de delicatețe. Bea nu luă nici o îmbucătură. Cu mîinile în jurul ceștii aburinde, mă observa cu o jumătate de zîmbet, curioasă și uimită.

— Așadar, ce ai de gînd să-mi arăți azi ce eu n-am mai văzut?

— Mai multe lucruri. De fapt, ce vreau să-ți arăt face parte dintr-o poveste. Nu mi-ai spus tu deunăzi că îți place să citești?

Bea încuviință, înălțîndu-și sprîncenele.

— Ei bine, e vorba de o poveste despre cărți.

— Despre cărți?

— Despre cărți blestemate, despre omul care le-a scris, despre un personaj care a ieșit din paginile unui roman ca să-l ardă, despre o trădare și o prietenie pierdută. E o poveste despre dragoste, ură și despre visele care trăiesc în umbra vîntului.

— Parcă ai fi coperta unui roman de doi bani, Daniel.

— Poate fiindcă lucrez într-o librărie și-am tot văzut. Dar asta-i o poveste adevărată. La fel de adevărată cum este pîinea asta pe care ne-au servit-o și care are cel puțin trei zile. Și că toate poveștile reale încep și se termină într-un cimitir, dar nu soiul de cimitir la care te gîndești.

Zîmbi așa cum fac copiii atunci cînd li se promite o cîmilitură sau un număr de magie.

— Sînt numai urechi.

Am înghițit ultima sorbitură de cafea și am contemplat-o în tăcere preț de cîteva clipe. M-am gîndit cît de mult îmi doream să mă refugiez în privirea aceea fugară care se temea că e transparentă, goală. M-am gîndit la singurătatea ce avea să mă cuprindă în noaptea aceea, cînd aveam să mă despart de ea, în lipsă de alte trucuri sau povești cu care să-mi cîștig compania ei. M-am gîndit la cît de puține aveam să-i ofer și cît de multe voiam de la ea.

— Îți sfîrșie creierul, Daniel, zise ea. Ce tot urzești acolo?

Mi-am început relatarea cu zorii aceia de demult, cînd m-am deșteptat și nu-mi puteam aminti chipul mamei, și nu

m-am oprit pînă cînd n-am amintit lumea de penumbre pe care o intuiseam chiar în acea dimineață, în casa Nuriei Monfort. Bea mă asculta în tăcere, cu o atenție care nu trăda nici judecată, nici prejudecată. I-am vorbit de prima mea vizită la Cimitirul Cărților Uitate și de noaptea pe care mi-o petrecusem citind *Umbra vîntului*. I-am vorbit de întîlnirea mea cu omul fără chip și de scrisoarea semnată de Penélope Aldaya, pe care o purtam mereu cu mine, fără să știu de ce. I-am povestit cum nu ajunsese niciodată să o sărut pe Clara Barceló și pe nimeni altcineva, și despre cum îmi tremurasera mîinile cînd am simțit atingerea buzelor Nuriei Monfort pe piele, cu numai cîteva ceasuri în urmă. I-am spus că, pînă în momentul acela, nu înțelesesem că era vorba de o poveste despre oameni singuri, despre absențe și înfrîngere și că, tocmai de aceea, mă refugiasem în ea pînă cînd o confundasem cu propria mea viață, asemenea cuiva care vrea să evadeze prin intermediul paginilor unui roman fiindcă cei pe care are nevoie să-i iubească sînt numai niște umbre ce trăiesc în sufletul unui străin.

— Nu mai spune nimic, șopti Bea. Du-mă doar la locul acela.

Se făcuse noapte de-a binelea cînd ne-am oprit dinaintea porții Cimitirului Cărților Uitate, în întunericul străzii Arco del Teatro. Am pus mîna pe ciocănelul cu drăcușor și am bătut de trei ori. Sufla un vînt rece, impregnat de miros de cărbune. Ne-am adăpostit sub arcada de la intrare în timp ce așteptam. Am întîlnit privirea Beei la doar cîteva centimetri de a mea. Zîmbea. După puțin timp, se auziră niște pași ușori apropiindu-se de poartă și glasul obosit al paznicului ajunsese pînă la noi.

— Cine-i acolo? întrebă Isaac.

— Sînt Daniel Sempere, Isaac.

Mi s-a părut că-l aud blestemînd în șoaptă. Au urmat cele o mie de scrișnete și trosnituri ale încuietorii kafkiene. În cele din urmă, poarta cedă cîteva centimetri, dezvăluind fața acvilină a lui Isaac Monfort în lumina unui opaiț. Cînd mă văzu, paznicul oftă și-și dădu ochii peste cap.

— Și eu, de colo, nu știu de ce mai întreb, zise el. Cine putea fi, la ora asta?

Isaac era îmbrăcat cu ceva ce mi s-a părut a fi un straniu metisaj între un capot, un halat de baie și o manta a armatei ruse. Papucii matlasați se asortau la perfecție cu o beretă din lînă cadrilată, cu ciucure și baretă.

— Sper că nu te-am scos din pat, am zis eu.

— Da' de unde. Abia mă apucasem să spun „Doamne, Doamne, ceresc Tată“.

Aruncă o privire spre Bea, ca și cînd tocmai ar fi zărit un mănunchi de petarde cu dinamită aprins la picioare.

— Sper spre binele dumitale că nu-i ceea ce pare, amenință el.

— Isaac, ea e prietena mea Beatriz și, cu permisiunea dumitale, mi-ar plăcea să-i arăt locul acesta. Să n-ai nici o grijă, e de toată încrederea.

— Sempere, am cunoscut sugari cu mai mult bun-simț decît dumneata.

— Va dura numai o clipă.

Isaac lăsă să-i scape un pufnet de înfrîngere și o examină pe Bea pe îndelete, cu o suspiciune polițienească.

— Dumneata știi că umbli în compania unui debil mintal? o întrebă.

Bea zîmbi politicos.

— Încep să mă obișnuiesc cu ideea.

— Divină neprihănire. Știi regulile?

Bea încuviință. Isaac protestă în șoaptă și ne lăsă să intrăm, cercetînd, ca întotdeauna, întunericul străzii.

— Am vizitat-o pe fiica dumitale Nuria, am spus ca din întâmplare. E bine. Muncește mult, dar e bine. Îți trimite salutări.

— Da, și săgeți otrăvite. Ce netaientat ești la minciuni, Sempere. Dar mulțumim pentru strădanie. Hai, intrați.

O dată ajunși înăuntru, îmi dădu opaițul și se apucă să fixeze la loc încuietoearea, fără să ne mai dea vreo atenție.

— Cînd terminați, știi unde mă găsiți.

Labirintul de cărți se ghicea în unghiuri spectrale ce se iveau de sub mantia întunericului. Opaițul proiecta un halou vaporos la picioarele noastre. Bea se opri în pragul labirintului, uluită. Am zîmbit, recunoscînd pe chipul ei aceeași expresie pe care tata trebuie că o văzuse pe chipul meu cu

ani în urmă. Am pătruns în tunelurile și galeriile labirintului, care scîrțîia la fiecare pas. Semnele lăsate la ultima mea incursiune erau acolo.

— Vino, vreau să-ți arăt ceva, am zis.

Nu o dată am rătăcit drumul și am fost nevoiți să ne întoarcem în căutarea ultimului semn. Bea mă observa cu un amestec de îngrijorare și fascinație. Busola mea mintală îmi sugera că ruta noastră se pierduse într-un amalgam de spirale ce urca încetișor spre măruntaiele labirintului. În cele din urmă, am izbutit să-mi refac pașii prin hățișul de culoare și de tuneluri, pînă cînd am apucat-o pe un coridor îngust care părea o pasarelă întinsă spre beznă. Am înghețat lîngă ultimul raft și mi-am căutat vechiul prieten ascuns îndărătul rîndului de tomuri îngropate sub un strat de praf ce strălucea precum chiciura în lumina opaițului. Am luat cartea și i-am întins-o Beei.

— Ți-l prezint pe Julián Carax.

— *Umbra vîntului*, citi Bea, mîngîind literele spălăcite de pe copertă.

— Pot s-o iau cu mine? întrebă ea.

— Pe oricare alta, în afară de asta.

— Dar nu-i drept. După tot ce mi-ai povestit, tocmai pe asta o vreau.

— Poate într-o bună zi. Dar nu astăzi.

I-am luat-o din mîină și am ascuns-o la locul ei.

— Am să mă întorc singură și-am s-o iau fără știrea ta, zise ea strengărește.

— N-ai putea s-o găsești nici într-o mie de ani.

— Așa crezi tu. Ți-am văzut semnele și știu și eu povestea Minotaurului.

— Isaac nu te-ar lăsa să intri.

— Te înșeli. Îi sînt mai simpatică decît tine.

— Ce știi tu?

— Știu să citesc privirile.

Fără să vreau, am crezut-o și mi-am ferit ochii.

— Alege-ți oricare alta. Uite, asta de aici e promițătoare. *Porcul de podiș, acest necunoscut : în căutarea rădăcinilor slăninei iberice*, de Anselmo Torquemada. Cu siguranță s-au

vîndut mai multe exemplare decît orice carte a lui Julián Carax. Din porc nu se pierde nimic.

— Asta mă atrage mai mult.

— *Tess d'Urberville*. E varianta originală. Îndrăznești să-l citești pe Thomas Hardy în engleză?

Mă privi chiorîș.

— Așadar, adjudecată.

— Nu vezi? Parcă mă aștepta pe mine. Parcă ar fi stat aici ascunsă pentru mine dinainte ca eu să mă fi născut.

Am privit-o, uluit. Bea își boți zîmbetul.

— Ce-am spus?

Atunci, pe neașteptate, abia atingîndu-i buzele, am sărutat-o.

Era aproape miezul nopții cînd am ajuns la poarta casei unde locuia Bea. Străbătuserăm aproape tot drumul în tăcere, fără să cutezăm să spunem ce ne trecea prin cap. Mergeam la distanță, ascunzîndu-ne unul de celălalt. Bea pășea semeață cu *Tess* a ei sub braț, iar eu o urmam la o palmă, cu gustul ei pe buze. Încă mă mai urmărea privirea piezișă pe care mi-o administrase Isaac cînd ieșisem din Cimitirul Cărților Uitate. Era o privire pe care o cunoșteam prea bine și pe care o văzusem și la tata, o privire care mă întreba dacă am cea mai vagă idee despre ceea ce fac. Ultimele ore se scurseseră într-o altă lume, un univers al atingerilor ușoare, al privirilor pe care nu le pricepeam și care anihilau rațiunea și rușinea. Acum, la întoarcerea spre realitatea care pîdea mereu din umbra cartierului Ensanche, farmecul se destrăma și nu-mi rămîneau decît dorința dureroasă și o neliniște fără nume. O simplă privire către Bea mi-a fost de-ajuns ca să pricep că rezervele mele erau o simplă adiere în mijlocul furtunii care o ardea pe dinăuntru. Ne-am oprit în fața porții și ne-am privit unul pe celălalt fără să încercăm să ne prefacem. Un paznic de noapte șansonetist se apropia fără grabă, fredonînd bolerouri și acompaniindu-se cu clinchetul plăcut al legăturilor lui de chei.

— Poate preferi să nu ne mai vedem, i-am spus eu, lipsit de convingere.

— Nu știu, Daniel. Nu știu nimic. Asta vrei tu?

— Nu. Firește că nu. Dar tu?

Ridică din umeri, schițând un zîmbet lipsit de vlagă.

— Tu ce crezi? întrebă ea. Mai devreme te-am mințit, știi? În galerie.

— Când?

— Când ți-am spus că nu voiam să te văd azi.

Paznicul ne dădea tîrcoale arborînd un surîs vag, în mod vădit indiferent la acel debut al meu în scena cu poarta și cu șoaptele, care lui, ca veteran, trebuie că îi apărea banală și răsuflată.

— Pentru mine nu-i nici o grabă, zise el. Am să-mi fac o țigară la colț și mai vorbim.

Am așteptat ca paznicul să se îndepărteze.

— Când am să te revăd?

— Nu știu, Daniel.

— Mîine?

— Te rog, Daniel. Nu știu.

Am încuviințat. Mi-a mîngîiat chipul.

— Acum e mai bine să pleci.

— Cel puțin, știi unde mă găsești, nu?

A încuviințat.

— O să aștept.

— Și eu.

M-am îndepărtat, cu privirea atîrnată de a ei. Paznicul, expert în asemenea episoade, se pornise deja să-i deschidă poarta.

— Ghidușule, îmi șopti el în trecere, nu fără o anume admirație. Pe cînte bombonică.

Am așteptat pînă cînd Bea a intrat în clădire și am pornit-o la drum repezător, întorcîndu-mi privirea la fiecare pas. Încetul cu încetul, mă năpădi certitudinea absurdă că totul era posibil și mi se păru că pînă și străzile pustii și vîntul acela potrivnic miroseau a speranță. Cînd am ajuns în Plaza de Cataluña, am băgat de seamă că un stol de porumbei se adunase în mijlocul pieței. Acopereau totul, ca o mantie de pene albe care se legăna în tăcere. M-am gîndit să ocolesc, însă chiar atunci mi-am dat seama că stolul îmi deschisese drum fără să se ridice în zbor. Am înaintat agale, observînd cum porumbeii se despărțeau în fața mea și strîngeau la loc

rîndurile după ce treceam. Cînd am ajuns în mijlocul pieței, am auzit clopotele catedralei bătînd miezul nopții. M-am oprit o clipă, naufragiat într-un ocean de păsări argintii, și m-am gîndit că ziua aceea fusese cea mai stranie și mai minunată din toată viața mea.

22

Cînd am trecut prin fața vitrinei librăriei, am văzut că înăuntru era lumină. M-am gîndit că, poate, tata rămăsese pînă tîrziu, punîndu-se la zi cu corespondența sau căutînd un pretext oarecare ca să mă aștepte treaz și să mă descoasă în legătură cu întîlnirea mea cu Bea. Am deslușit o siluetă ce aranja un teanc de cărți și am recunoscut profilul descărnat și nervos al lui Fermín în plină concentrare. Am bătut în geam cu degetele. Fermín se ridică, plăcut surprins, și îmi făcu semn să merg la intrarea din dosul prăvăliei.

— Mai muncești, Fermín? E foarte tîrziu.

— De fapt, îmi pierdeam vremea pentru ca, mai apoi, să mă duc acasă la bietul don Federico și să-l veghez. Am stabilit niște plantoane cu Eloy, cel cu optica. În definitiv, eu nu prea dorm. Două-trei ore cel mult. E-adevărat că nici dumneata nu rămîi mai prejos, Daniel. E trecut de miezul nopții, de unde deduc că întîlnirea dumitale cu fetița a fost un succes de răsunet.

Am ridicat din umeri.

— Adevărul e că nu știu, am admis eu.

— Ai pipăit-o?

— Nu.

— Semn bun. Să nu te-ncrezi nicicînd în cele care se lasă pipăite nici una, nici două. Dar și mai puțin să te-ncrezi în cele care au nevoie de un preot ca să le dea aprobare. Mușchiulețul cel bun – dacă mi se îngăduie comparația carnală – e undeva la mijloc. Dacă se ivește prilejul, e limpede, nu fi habotnic și profită. Dar dacă îți cauți ceva serios, ca în cazul meu cu Bernarda, amintește-ți această regulă de aur.

— Cazul dumitale e unul serios?

— Mai mult decît serios. Spiritual. Dar cu fata asta, Beatriz, ce se petrece? Că-i tare mișto se vede cît de colo, însă esența chestiunii este: o fi dintre cele care te fac să te îndrăgostești sau dintre cele care prostesc viscerele minore?

— N-am nici cea mai vagă idee, am zis eu. Aș spune că din amîndouă.

— Uite, Daniel, treaba asta e la fel ca indigestia. Ai observat ceva aici, imediat deasupra stomacului? Ca și cum ai fi înghițit o cărămidă? Sau e doar o căldură generală?

— Mai curînd chestia cu cărămida, am zis eu, cu toate că n-am eliminat cu totul ipoteza căldurii.

— Atunci înseamnă că problema trebuie luată în serios. Bată-te Dumnezeu să te bată... Hai, stai jos și-o să-ți fac un ceai de tei.

Ne-am așezat la masa din spatele prăvăliei, înconjurați de cărți și de tăcere. Orașul dormea, iar librăria părea o corabie în derivă, pe un ocean de pace și de întuneric. Fermîn îmi întinse o ceașcă aburindă și îmi zîmbi cu oarecare stînjeală. Îl tot rodea un gînd.

— Pot să-ți pun o întrebare de natură personală, Daniel?

— Firește.

— Te rog să-mi răspunzi cu toată sinceritatea, zise el și își drese glasul. Dumneata crezi că eu aș putea să devin tată?

Probabil că mi-a citit perplexitatea pe chip, fiindcă s-a grăbit să adauge:

— Nu vreau să spun tată biologic, fiindcă mă veți fi văzînd voi cam pricăjit, însă, mulțumesc lui Dumnezeu, providența a binevoit să mă înzestreze cu potența și forța virilă a unui taur de Miura. Mă refer la un alt fel de tată. Un tată cumsecade, știi dumneata.

— Un tată cumsecade?

— Da. Ca al dumitale. Un bărbat cu cap, cu inimă și cu suflet. Un om în stare să asculte, să călăuzească și să respecte un copil, și nu să-și înăbușe în el propriile lui defecte. Cineva pe care un fiu nu numai să-l iubească fiindcă îi este tată, ci să-l admire pentru că este cine este. Cineva cu care să-și dorească să semene.

— De ce mă întrebi așa ceva, Fermín? Eu știam că dumneata nu crezi în familie și în căsătorie. Jugul și toate celea, îți aduci aminte?

Fermín încuviință din cap.

— Uite cum stă treaba, toate celea sînt pentru diletanți. Căsătoria și familia nu sînt altceva decît ceea ce facem noi din ele. Altminteri, nu-s decît un sălaș de ipocrizie. Fleacuri și pălăvrăgeli. Însă, dacă există dragoste cu adevărat, din aceea despre care nu trăncănești și n-o răcnești în cele patru zări, din aceea pe care o simți și o dovedești...

— Dumneata îmi pari un alt om, Fermín.

— Asta și sînt. Bernarda m-a făcut să-mi doresc să fiu un om mai bun decît sînt.

— Cum adică?

— Pentru ca s-o merit. Dumneata acum nu înțelege, pentru că ești tînăr. Însă, cu timpul, vei vedea că uneori contează nu ce dai, ci la ce renunți. Bernarda și cu mine am vorbit. Ea de felul ei e o mamă iubitoare, știi și dumneata. N-o spune, însă mi se pare că cea mai mare fericire pe care ar putea s-o aibă în viața asta e să fie mamă. Iar mie femeia asta îmi place mai mult decît o piersică în sirop. Îți spun că, pentru ea, sînt în stare să intru într-o biserică după treizeci și doi de ani de abstenență clericală și să recit psalmii Sfîntului Serafim sau ce-o mai fi trebuind.

— Te văd foarte avîntat, Fermín. Dar abia ai cunoscut-o...

— Uite ce e, Daniel, la vîrsta mea ori începi să vezi mișcările cum trebuie, ori te-ai ars de nu te vezi. Viața asta merită s-o trăiești pentru trei-patru lucruri, restul e mraniță pentru cîmp. Eu am făcut deja multe prostii, iar acum știu că singurul lucru pe care mi-l doresc e s-o fac fericită pe Bernarda și să mor într-o bună zi în brațele ei. Vreau să redevin un om respectabil, știi? Nu pentru mine, fiindcă respectul acestui orfeon de maimuțe pe care-l numim omenire mă lasă cît se poate de rece, ci pentru ea. Pentru că Bernarda crede în chestiile astea, în seriarele radiofonice, în preoți, în respectabilitate și în Fecioara de la Lourdes. Așa e ea și eu o iubesc așa cum este, fără să i se schimbe nici măcar un fir de păr din acelea care îi ies în bărbie. Și de aceea vreau să fiu cineva cu care ea să se poată mîndri. Vreau să gîndească

așa : Fermín al meu e un bărbat dat naibii, ca și Cary Grant, Hemingway sau Manolete.

Mi-am încrucișat brațele, cîntărind situația.

— Dumneata ai vorbit despre toate astea cu ea ?

— Nu, pentru numele lui Dumnezeu. Drept cine mă iei ? Crezi că umblu prin lumea largă zicîndu-le femeilor că vreau să le las însărcinate ? Și nu că n-aș avea chef, să fim înțeleși, fiindcă prostovancei ăleia de Merceditas îi trînteam eu vreo trei gemeni de nu mai aveam nici o treabă, dar...

— I-ai spus Bernardei că vrei să-ți întemeiezi o familie ?

— Lucrurile astea nu trebuie spuse, Daniel. Se văd pe chip. Am aprobat din cap.

— Păi atunci, dacă vrei să știi opinia mea, sînt sigur că vei fi un tată și un soț formidabil. Dar, cîtă vreme nu crezi în lucrurile astea, n-o să le poți avea niciodată.

Fața i se luminează de bucurie.

— Chiar vorbești serios ?

— De bună seamă.

— Să știi că îmi iei o mare piatră de pe inimă. Fiindcă numai cît îmi aduc aminte de genitorul meu și cînd mă gîndesc că aș putea deveni pentru cineva ce-a fost el pentru mine, îmi vine să mă sterilizez.

— N-ai grijă, Fermín. Și apoi, vigoarea dumitale însămințătoare, probabil că nu există tratament care s-o învingă.

— Și asta-i adevărat, reflectă el. Hai, du-te dumneata și te odihnește, că eu nu mai vreau să te rețin.

— Nu mă reții, Fermín. Am impresia că n-am să închid un ochi.

— Merită calvarul... Firește, ce mi-ai spus de căsuța aceea poștală, îți aduci aminte ?

— Ai aflat ceva ?

— Ți-am spus eu s-o lași în seama mea. Azi la prînz, la ora mesei, m-am dus pînă la poștă și-am schimbat cîteva vorbe cu un cunoscut mai vechi care lucrează acolo. Căsuța poștală 2321 e înregistrată pe numele unuia José María Requejo, un avocat cu biroul pe strada León al XIII-lea. Mi-am permis să verific adresa persoanei în cauză și nu m-a surprins să aflu că nu există, deși îmi închipui că știi deja și dumneata. Corespondența care sosește la căsuța asta o

ridică cineva de mai mulți ani de zile. Știu lucrul ăsta pentru că toate coletele primite de la o firmă de intermediere sosesc recomandate, iar la primire trebuie să semnezi o chitanță și să prezinți un act de identitate.

— Cine este? Un angajat al avocatului Requejo? am întrebat.

— N-am putut ajunge pînă acolo, însă mă îndoiesc. Ori mă înșel eu de-a binelea, ori Requejo există în același plan cu Fecioara de la Fátima. Îți pot spune doar numele cui ridică corespondența: Nuria Monfort.

Am pălit.

— Nuria Monfort? Fermín, ești sigur?

— Am văzut cu ochii mei cîteva chitanțe. Pe toate apăsarea numele și numărul țidulei de identitate. Deduc, după fața de vomă pe care ai căpătat-o, că această dezvăluire te ia prin surprindere.

— Oarecum.

— Pot să întreb cine este Nuria Monfort? Angajatul cu care am vorbit mi-a zis că și-o amintea perfect fiindcă a trecut acum două săptămîni să ridice corespondența și, în opinia lui imparțială, era mai nurlie ca Venus din Milo și cu sînii mai tari. Iar eu mă încred în evaluarea lui pentru că, înainte de război, era profesor de estetică, însă, cum era văr îndepărtat cu Primo Caballero, firește, acum linge timbre de-o pesetă...

— Chiar ieri m-am întîlnit cu femeia asta, acasă la ea, am șoptit eu.

Fermín se uită la mine, uluit.

— La Nuria Monfort? Încep să cred că m-am înșelat în privința dumitale, Daniel. Ai devenit un berbant autentic.

— Nu-i ce crezi dumneata, Fermín.

— N-ai decît de pierdut. Eu, la vîrsta dumitale, funcționez ca la Molino, cu spectacole la matineu, după-amiază și noaptea.

L-am privit pe omulețul acela descărnat și osos, tot numai nas și piele gălbuie, și mi-am dat seama că se transforma în cel mai bun prieten al meu.

— Pot să-ți povestesc ceva, Fermín? Ceva la care mă tot gîndesc de-o bucată de vreme.

— De bună seamă. Orice. Mai ales dacă e ceva scabros și are de-a face cu slujnica aia.

Pentru a doua oară în acea seară, m-am pornit să relatez povestea lui Julián Carax și enigma morții sale. Fermín asculta cu cea mai mare atenție, luînd notițe pe un caiet și întrerupîndu-mă din cînd în cînd pentru a mă întreba în legătură cu vreun amănunt a cărui relevanță îmi scăpa. Ascultîndu-mă pe mine însumi, îmi deveneau din ce în ce mai evidente lacunele existente în acea poveste. Nu o dată m-am oprit, cu gîndurile rătăcite, căutînd să înțeleg din ce motiv mă mințise Nuria Monfort. Ce semnificație avea faptul că ea ridicase, în toți acești ani, corespondența adresată unui birou de avocați inexistent care, pasămite, avea grijă de apartamentul familiei Fortuny-Carax din Ronda de San Antonio? Nu mi-am dat seama că-mi formulam îndoielile cu voce tare.

— Încă nu putem ști de ce te-a mințit femeia asta, zise Fermín. Dar ne putem aventura să presupunem că, dacă a făcut-o în această privință, a putut s-o facă, și probabil că a și făcut-o, în multe alte privințe.

Am oftat, învins.

— Dumneata ce sugerezi, Fermín?

Fermín Romero de Torres oftă, într-o atitudine de adîncă filosofie.

— Am să-ți spun ce putem face. Duminica asta, dacă ești de acord, apărem ca din întîmplare la colegiul San Gabriel și facem cîteva investigații pe seama originilor prieteniei dintre Carax și băiețașul celălalt, bogătașul...

— Aldaya.

— Eu la preoți am mare trecere, ai să vezi, fie și din cauza mutrei ăsteia de pustnic fără căpătii pe care-o am. Două lingușeli și mi-i vîr în buzunar.

— Adică?

— Omule! Îți garantez că ăștia au să ne cînte precum corul de copii de la Montserrat.

23

Mi-am petrecut sîmbăta în transă, înțepenit în dosul tejghelei, cu speranța de a o vedea pe Bea ivindu-se pe ușă ca prin farmec. Ori de cîte ori suna telefonul, o luam la goană ca să

răspund, smulgîndu-le receptorul tatei sau lui Fermín. Pe la jumătatea după-amiezei, după vreo douăzeci de apeluri ale unor clienți și fără nici o veste de la Bea, am început să mă împac cu gîndul că lumea și existența mea mizeră se apropiau de sfîrșit. Tata s-a dus să evalueze o colecție în San Gervasio, iar Fermín a profitat de conjunctură pentru a-mi plasa încă o lecție magistrală despre dedesubturile intrigilor amoroase.

— Liniștește-te sau ai să te alegi cu o piatră la ficat, mă sfătui el. Curtatul e ca tangoul: absurd și pură înfloritură. Însă dumneata ești bărbatul și îți revine să ai inițiativa.

Totul părea să ia o turnură funestă.

— Inițiativa? Eu?

— Ce vrei? Trebuia să aibă un preț faptul de a putea urina de-a-mpicioarele.

— Dar Bea m-a lăsat să înțeleg că ea urma să ia legătura cu mine.

— Cît de puțin te pricepi la femei, Daniel. Pun rămășag pe prima mea că puicuța asta stă acum în casă privind languros pe fereastră, ca Dama cu Camelii, așteptînd să sosești dumneata ca s-o salvezi de necioplitul de taică-său, spre a o atrage într-un vîrtej neconținut de luxură și păcat.

— Ești sigur?

— Știință pură.

— Dar dacă s-a hotărît că nu mai vrea să mă vadă niciodată?

— Uite ce-i, Daniel. Femeile, cu cîteva excepții notabile, precum vecina dumitale Merceditas, sînt mai inteligente ca noi ori, cel puțin, mai sincere cu ele însele în materie de ce vor și ce nu vor. E altceva dacă i-o spun cuiva anume sau lumii întregi. Dumneata ai de dat piept cu enigma naturii, Daniel. Femeia: Babel și Labirint. Dacă o lași să se mai gîndească, ești pierdut. Adu-ți aminte: inima fierbinte și mintea rece. Codul seducătorului.

Fermín se pregătea să-mi detalieze particularitățile și aspectele tehnice ale artei seducției, cînd sună clopoțelul de la ușă și l-am văzut intrînd pe prietenul meu Tomás Aguilar. Un fier roșu îmi străpunse inima. Providența mi-o refuza pe Bea, însă mi-l trimitea pe fratele ei. Funest herald, m-am

gîndit eu. Tomás avea o înfățișare sumbră și un aer oarecum descurajat.

— Teribil aer funerar ne aduceți, don Tomás, comentă Fermín. Veți accepta din parte-ne măcar o cafeluță, nu-i așa?

— N-am să spun nu, zise Tomás, cu reticența lui obișnuită.

Fermín îi turnă o ceașcă din amestecul pe care îl ținea în termos și care emana o suspectă aromă de xeres.

— E vreo problemă? am întrebat eu.

Tomás ridică din umeri.

— Nimic nou. Azi e ziua de naștere a tatei și am preferat să ies să mă aerisesc un pic.

Am înghițit în sec.

— Dar ce se întîmplă?

— Habar n-am. Noaptea trecută, sora mea Bea s-a întors foarte tîrziu. Tata o aștepta treaz și cu gîrgăuni la cap, ca-ntotdeauna. Ea a refuzat să spună de unde venea și cu cine fusese, iar pe tata l-au apucat toate pandaliile. Pînă la patru dimineața a tot zbierat la ea, făcînd-o de la tîrfă în sus și jurîndu-se că o s-o trimită la mănăstire și că, dacă îi vine acasă gravidă, o s-o zvîrle naibii în șuturi pe stradă.

Fermín mi-a aruncat o privire alarmată. Am simțit cum picăturile de sudoare care îmi curgeau pe spate își coborau temperatura cu mai multe grade.

— În dimineața asta, continuă Tomás, Bea s-a închis în camera ei și n-a ieșit de acolo toată ziua. Tata s-a înfipt în sufragerie să citească *ABC*-ul și să asculte zarzuele la radio, cu volumul dat la maxim. În pauză la *Luisa Fernanda* a trebuit să ies, fiindcă am simțit că înnebunesc.

— Ei bine, de bună seamă că sora dumitale o fi cu logodnicul ei, nu? Împunse Fermín. E ceva firesc.

I-am ars pe din dosul tejghelei un picior, pe care Fermín îl driblă cu agilitate felină.

— Logodnicul ei e în armată, preciză Tomás. Nu vine în permisie decît peste două săptămîni. Și apoi, cînd iese cu el se întoarce acasă la ora opt, cel mai tîrziu.

— Și dumneata n-ai idee nici unde-a fost, nici cu cine?

— Ți-a mai spus că nu, Fermín, am intervenit eu, nerăbdător să schimb subiectul.

— Nici tatăl dumitale? insistă Fermín, care se distra de minune.

— Nu. Dar s-a jurat să afle și să-i rupă picioarele și să-i boțască fața când o să descopere cine-i.

Am pălit. Fermín îmi servi o ceașcă din poșirca lui fără să mă mai întrebe. Am golit-o dintr-o înghițitură. Avea gust de benzină calduță. Tomás mă observa în tăcere, cu privirea impenetrabilă și întunecată.

— Ați auzit domniile voastre? zise Fermín dintr-o dată. Ca un răpăit de tobe la un salt mortal.

— Nu.

— Mașele slugii dumneavoastră. Uitați-vă, deodată mi s-a făcut o foame... Vă supărați dacă vă las singuri un pic și dau fuga pînă la cuptor să văd dacă pot să fac rost de niscaiva gogoși? Ca să n-o mai pomenesc pe muncitoarea aia nou-venită de la Reus care stă acolo să umezească pîinea și ce se mai nimerește. O cheamă María Virtudes, însă are în ea un viciu copila... Așa că vă las să vorbiți de-ale voastre, bine?

În zece secunde, Fermín dispăruse deja ca prin farmec, îndreptîndu-se spre gustare și spre întîlnirea cu tînăra nimfă. Tomás și cu mine am rămas singuri, impresurați de o liniște care promitea mai multă stabilitate decît francul elvețian.

— Tomás, am început eu, cu gura uscată. Ieri noapte, sora ta a fost cu mine.

M-a privit fără să clipească. Am înghițit în sec.

— Spune ceva, am zis eu.

— Tu nu ești zdravăn la cap.

S-a scurs un minut de murmure venind din stradă. Tomás își ținea cafeaua în mînă, neatinsă.

— Vorbești serios? întrebă el.

— Nu m-am întîlnit cu ea decît o singură dată.

— Țasta nu-i un răspuns.

— Te superi?

Ridică din umeri.

— Oi fi știind tu ce faci. Ai înceta să te mai întîlnești cu ea numai pentru că te-aș ruga eu?

— Da, am mințit. Dar nu mă rogi.

Tomás își plecă fruntea.

— Tu n-o cunoști pe Bea, șopti el.

Am tăcut. Am lăsat să treacă mai multe minute fără să scoatem o vorbă, uitîndu-ne la figurile cenușii care iscodeau de dincolo de vitrină, rugîndu-ne ca vreuna dintre ele să prindă curaj și să intre ca să ne salveze de tăcerea aceea otrăvită. După un timp, Tomás își abandonează ceașca pe tejghea și se îndreaptă spre ușă.

— Pleci?

Dădu din cap afirmativ.

— Ne vedem mîine puțin? am întrebat. Am putea merge la un film cu Fermín, ca pe vremuri.

Se opri în ușă.

— N-am să-ți spun decît o dată, Daniel. Să nu-i faci rău surorii mele.

Cînd ieși, se încrucișă cu Fermín, care venea cu o sacoșă cu plăcinte aburinde. Fermín se uită după el pînă cînd se pierdu în noapte, scuturînd din cap. Lăasă plăcintele pe tejghea și îmi oferî un rulou proaspăt. Am declinat oferta. N-aș fi fost în stare să înghit nici o aspirină.

— Are să-i treacă, Daniel. O să vezi. Lucrurile astea, între prieteni, sînt normale.

— Nu știu, am șoptit.

24

Ne-am întîlnit la șapte și jumătate, în dimineața zilei de duminică, în cafeneaua Canaletas, unde Fermín m-a invitat la o cafea cu lapte și niște briose a căror textură, chiar dacă erau unse cu unt, vădea o oarecare similitudine cu aceea a pietrei ponce. Veni să ne servească un ospătar care etala o emblemă a Falangei pe rever și o mustață ca trasată cu penelul. Nu se mai oprea din fredonat și, cînd l-am întrebat care era motivul excelenței sale dispoziții, ne-a explicat că devenise tată cu o zi în urmă. Cînd l-am felicitat, a insistat să ne dăruiască fiecăruia un trabuc Faria, ca să-l fumăm peste zi, în sănătatea primului său născut. Am zis că așa vom face. Fermín îl privea pieziș, cu fruntea încrețită, și am bănuț că urzea ceva.

În timpul dejunului, Fermín declară inaugurată ziua detectivistică, printr-o schiță generală a enigmei.

— Totul începe cu prietenia sinceră dintre doi băieți, Julián Carax și Jorge Aldaya, colegi de clasă din copilărie, la fel ca don Tomás și dumneata. Vreme de mai mulți ani, totul merge bine. Prieteni nedespărțiți, avînd o viață întreagă înainte. Totuși, la un moment dat, se produce un conflict care întrerupe această prietenie. Ca să-i parafralez pe dramaturgii de salon, conflictul poartă nume de femeie și se cheamă Penélope. Foarte homeric. Mă urmărești?

Singurul lucru care mi-a venit în minte au fost ultimele cuvinte ale lui Tomás Aguilar din seara anterioară, în librărie: „Să nu-i faci rău surorii mele“. Am simțit cum mă cuprinde amețea.

— În 1919, Julián Carax pleacă spre Paris, ca un nou Odiseu popular, continuă Fermín. Scrisoarea semnată de Penélope, pe care el n-a mai apucat s-o primească, stabilește că, pe atunci, tînăra este închisă în propria casă, prizoniera familiei sale pentru niște motive prea puțin clare, și că prietenia dintre Aldaya și Carax s-a veștejit. Mai mult, după cum ne povestește Penélope, fratele ei Jorge a jurat că, dacă are să-l vadă pe vechiul său prieten Julián, o să-l ucidă. Vorbe mari pentru sfîrșitul unei prietenii. Nu-i nevoie să fii Pasteur ca să poți deduce că acest conflict e consecința nemijlocită a relației dintre Penélope și Carax.

O sudoare rece îmi acoperea fruntea. Am simțit cum cafeaua cu lapte și cele cîteva îmbucături pe care le luasem îmi urcau înapoi pe gîtlej.

— Una peste alta, trebuie să presupunem, Carax nu apucă să afle ce i s-a întîmplat Penélopei, fiindcă scrisoarea nu ajunge în mîna lui. Viața i se pierde în cețurile Parisului, unde va duce o existență fantomatică între slujba lui de pianist într-un local de varieteu și o dezastruoasă carieră de romancier fără succes. Anii ăștia de la Paris sînt un mister. Tot ce rămîne de pe urma lor e o operă literară uitată și virtual dispărută. Știm că, la un moment dat, se hotărăște să ia în căsătorie o enigmatică și înstărită doamnă care are de două ori vîrsta lui. Natura unei asemenea căsătorii, dacă e să ne luăm după martori, pare mai curînd un act de

caritate sau de prietenie din partea doamnei bolnave decît un episod romantic. Pe cît ne putem da seama, respectiva doamnă Mecena, temîndu-se pentru viitorul economic al protejatului ei, optează pentru a-i lăsa averea și a-și lua rămas-bun de la această lume făcînd vîlvă, spre și mai marea slavă a protectoratului artelor. Așa sînt parizienii.

— Poate că era o iubire adevărată, am zis eu cu un firicel de voce.

— Ascultă, Daniel. Te simți bine? Te-ai albit la față și asuzi în valuri.

— Mă simt perfect, am mințit eu.

— Ce spuneam... Iubirea e ca un cîrnat: există mușchiuleț tras în maț și există grăsime. Fiecare element își are locul și funcția lui. Carax declarase că nu se simțea demn de nici o iubire și, de fapt, nu știm despre nici o legătură romanțioasă înregistrată în anii petrecuți la Paris. Sigur că, lucrînd într-o casă de toleranță, poate că ardorile primare ale instinctului erau acoperite prin fraternitatea dintre angajații firmei, ca și cum ar fi fost vorba de un tichet ori, cum mai bine nu se poate spune, de lozul de Crăciun. Însă toate astea sînt pură speculație. Să ne întoarcem la momentul cînd se anunță căsătoria dintre Carax și protectoarea lui. Acum reapare și Jorge Aldaya pe harta acestei tulburi socoteli. Știm că ia legătura cu editorul lui Carax de la Barcelona pentru a descoperi ascunzătoarea romancierului. La puțin timp, în dimineața nunții, Julián Carax se bate în duel cu un necunoscut în cimitirul Père Lachaise și dispare. Nunta nu mai are loc. Începînd de aici, totul devine confuz.

Fermín făcu o pauză dramatică, îndreptîndu-și către mine privirea de mare intrigă.

— După cum se poate presupune, Carax trece granița și, dovedindu-și încă o dată proverbialul simț al oportunității, se întoarce la Barcelona în 1936, în plină izbucnire a războiului civil. Activitățile și ascunzătoarea lui din Barcelona pe timpul acestor săptămîni nu sînt clare. Să presupunem că rămîne o lună în oraș și că, în răstimpul ăsta, nu ia legătura cu nici unul dintre cunoscuții săi. Nici cu taică-său, nici cu prietena lui, Nuria Monfort. Ceva mai tîrziu e găsit mort pe stradă, ucis de un foc de armă. Nu întîrzie să-și facă

apariția un personaj funest care își spune Laín Coubert, nume pe care-l împrumută de la un personaj din ultimul roman al aceluiași Carax, care, spre mai marele nostru calvar, nu-i altcineva decît prințul tenebrelor. Presupusul drăcușor se declară dispus să șteargă de pe hartă puținele urme lăsate de Carax și să-i distrugă cărțile pentru totdeauna. Spre rotunjirea deplină a melodramei, e un bărbat fără chip, desfigurat de flăcări. Un personaj negativ scăpat dintr-o operetă gotică la care, spre și mai marea noastră confuzie, Nuria Monfort recunoaște glasul lui Jorge Aldaya.

— Țin să-ți amintesc că Nuria Monfort m-a mințit, am zis eu.

— Adevărat, însă, chiar dacă Nuria Monfort te-a mințit, e posibil s-o fi făcut mai mult dintr-o simplă omisiune și, poate, ca să se excludă din fapte. Există puține motive pentru a spune adevărul, însă ca să minți, numărul lor e infinit. Ascultă, sigur te simți bine? Ești alb ca brînză de vacă.

Am tăgăduit și m-am repezit spre toaletă.

Am vărsat dejunul, cina și o bună parte din mînia pe care o țineam în mine. M-am spălat pe față cu apa înghețată de la chiuvetă și mi-am contemplat imaginea din oglinda aburită pe care cineva mîzgălise cu un creion de ceară lozinca „Fasciști împuțiți“. Cînd m-am întors la masă, am constatat că Fermín era la bar, achitînd nota de plată și discutînd despre fotbal cu ospătarul care ne servise.

— Te simți ceva mai bine? m-a întrebat el.

Am încuviințat din cap.

— Ți-a scăzut tensiunea, zise Fermín. Ia un Sugus, care vindecă orice.

Ieșind din cafenea, Fermín insistă să luăm un taxi pînă la colegiul San Gabriel și să lăsăm metroul pentru altă zi, argumentînd că era o dimineață de mai mare dragul și că tunelurile sînt pentru șobolani.

— Un taxi pînă la Sarriá costă probabil o avere, am obiectat eu.

— Sîntem invitați de Casa de Economii pentru Cretini, mi-o retează Fermín. Căci aici patriotul mi-a dat greșit restul și am făcut o afacere. Iar dumneata nu ești acuma bun de călătorit pe sub pămînt.

Înzestrați astfel cu fonduri ilicite, ne-am plasat la un colț pe Rambla de Cataluña și am așteptat să sosească un taxi. A trebuit să lăsăm să treacă vreo cîteva, întrucît Fermín declară că, din moment ce tot se urca o dată într-un automobil, voia să fie cel puțin un Studebaker. Ne-a luat un sfert de oră pînă am găsit un vehicul pe placul lui, pe care Fermín încearcă să-l oprească cu largi rotiri de brațe. Fermín insistă să călătorească pe locul din față, ceea ce îi oferi prilejul să se angajeze într-o discuție cu șoferul pe seama aurului de la Moscova și a lui Iosif Stalin, care era idolul și ghidul său spiritual de la distanță.

— Au existat trei mari figuri în secolul ăsta: Dolores Ibárruri, Manolete și Iosif Stalin, proclamă taximetristul, dispus să ne ferească cu o detaliată biografie a ilustrului tovarăș.

Eu călătoream comod în spate, străin de perorație, cu fereastra deschisă și bucurîndu-mă de aerul răcoros. Fermín, încîntat că se plimba într-un Studebaker, îi cînta în strună șoferului, punctînd, din cînd în cînd, portretul liderului sovietic schițat de taximetrist cu chestiuni de îndoielnic interes istoriografic.

— Păi, am înțeles că suferă tare de prostată de cînd a înghițit un sîmbure de moșmoană, iar acum nu mai poate urina decît dacă i se fredonează *Internaționala*, zise Fermín.

— Propagandă fascistă, îl lămuri taximetristul, mai devotat ca oricînd. Tovarășul urinează ca un taur. Ar vrea Volga să aibă un debit așa de mare.

Dezbaterea de politică pe picior mare ne-a însoțit de-a lungul întregii traversade pe Vía Augusta înspre partea de sus a orașului. Soarele strălucea și o briză răcoroasă înveșmînta cerul într-un albastru arzător. Cînd am ajuns pe strada Ganduxer, șoferul coti la dreapta și începurăm urcușul lent spre promenada Bonanova.

Colegiul San Gabriel se înălța în mijlocul unei pădurici, în punctul cel mai de sus al unei străzi înguste și șerpuitoare ce urca dinspre Bonanova. Fațada, presărată cu ferestre enorme în formă de pumnal, avea profilul unui palat gotic de cărămidă roșie, suspendat în arcade și turnuri care se arătau peste coroanele unui pîlc de platani, în contururi de

catedrală. Am lăsat taxiul să plece și am pătruns într-o grădină înfrunzită, semănată cu fîntîni din care se iveau heruvimi uzi și împletită cu poteci de piatră care se tîrau printre arbori. Fermín mă puse la curent în privința instituției într-una din magistralele sale lecții de istorie socială.

— Cu toate că acum ți s-ar putea părea că e mausoleul lui Rasputin, colegiul San Gabriel a fost, la vremea lui, una dintre cele mai prestigioase și mai selecte instituții din Barcelona. Pe timpul Republicii a decăzut, pentru că noii îmbogățiți din acea epocă, noii industriași și bancheri, ale căror odrasle fuseseră pînă atunci împiedicate să pătrundă ani la rînd, fiindcă numele lor de familie miroseau a nou, s-au hotărît să-și creeze propriile școli, unde acestea să fie tratate reverențios și unde ei înșiși să poată împiedica accesul odraslelor celorlalți. Banul e ca oricare alt virus: o dată ce putrezește sufletul gazdei, o pornește în căutare de sînge proaspăt. Pe lumea asta, un nume de familie dăinuie mai puțin decît o migdală zaharisită. În vremurile lui bune, să spunem între anii 1830 și 1930, mai mult sau mai puțin, colegiul San Gabriel primea crema bogătașilor de rîncedă obîrșie și de sunătoare pungă. Cei din neamul Aldaya și alții ca ei veneau în acest loc sinistru în regim de internat, ca să fraternizeze cu semenii lor, să asculte slujba și să învețe istoria pentru ca, astfel, să o poată repeta *ad nauseam*.

— Dar Julián Carax nu era tocmai unul din aceștia, am observat eu.

— Ei bine, uneori aceste ilustre instituții oferă una sau două burse pentru copiii grădinarului sau ai vreunui lustragiu, pentru a-și arăta astfel măreția spirituală și generozitatea creștină, zise Fermín. Modul cel mai eficient de a-i face inofensivi pe săraci e să-i înveți să-i imite pe cei bogați. Asta-i otrava cu care capitalismul îi orbește pe...

— Acuma să nu te pornești pe doctrina socială, Fermín, fiindcă, dacă te aude unul din preoții ăștia, o să ne alunge în șuturi, i-am retezat-o eu, văzînd cum doi preoți se uitau la noi cu un amestec de curiozitate și reticență, din înaltul unei scări ce urca spre poarta colegiului, și întrebîndu-mă dacă n-or fi auzit ceva din conversația noastră.

Unul din ei înaintă arborînd un zîmbet politicoș și ținîndu-și mîinile adunate la piept, într-un gest episcopal. Să tot fi

avut vreo cincizeci de ani, iar trupul uscat și chica rărită îi confereau un aspect de pasăre de pradă. Avea o privire pătrunzătoare și emana o aromă de colonie proaspătă și de naftalină.

— Bună ziua. Sînt părintele Fernando Ramos, anunță el. Cu ce vă pot ajuta?

Fermín îi întinse mîna, pe care preotul o studie o clipă înainte s-o strîngă, ascunzîndu-se în continuare îndărătul zîmbetului său glacial.

— Fermín Romero de Torres, asesor bibliografic la „Sempere și fiii“, am marea plăcere de a o saluta pe excelența voastră preaevlavioasă. Alături de mine se află colaboratorul și totodată prietenul meu, Daniel, tînăr cu viitor și cu recunoscute virtuți creștinești.

Părintele Fernando ne studie fără să clipească. Aș fi preferat să mă înghită pămîntul.

— Plăcerea e de partea mea, domnule Romero de Torres, răspunse el cordial. Pot să vă întreb ce aduce un atît de formidabil duet în umila noastră instituție?

M-am hotărît să intervin înainte ca Fermín să-i trîntească preotului o altă enormitate și să fim nevoiți să plecăm.

— Părinte Fernando, încercăm să-i localizăm pe doi foști elevi ai colegiului San Gabriel: Jorge Aldaya și Julián Carax.

Părintele Fernando își strînse buzele și își arcui o sprînceană.

— Julián a murit acum mai bine de cincisprezece ani, iar Aldaya a plecat în Argentina, zise el sec.

— Dumneavoastră îi cunoșteți? îl întrebă Fermín.

Privirea pătrunzătoare a sacerdotului se opri asupra fiecăruia din noi înainte de a răspunde.

— Am fost colegi de clasă. Pot să vă întreb de ce vă interesează chestiunea?

Mă tot gîndeam cum să răspund la întrebare, cînd Fermín mi-o luă înainte.

— S-a întîmplat să încapă pe mîna noastră o serie de articole care aparțin, sau au aparținut, întrucît jurisprudența e confuză în această privință, celor doi pomeniți.

— Și care este natura acestor articole, dacă nu vă e cu supărare?

— O rog pe domnia voastră să accepte tăcerea noastră, căci slavă Domnului că, în această privință, nu ducem lipsă de motive de conștiință și de tăinuire care nu au nimic de-a face cu neroada încredere că excelența voastră și ordinul pe care cu atîta vitejie și pioșenie îl reprezentați o merită din partea noastră, mitralie Fermín cu toată viteza.

Părintele Fernando îl observa, la limita buimăcelii. Am optat pentru a relua eu conversația, înainte ca Fermín să-și recapete suflul.

— Articolele la care face referință domnul Romero de Torres sînt de natură familială, amintiri și obiecte de valoare pur sentimentală. Ceea ce am dori să vă rugăm, părinte, dacă nu e prea mare deranjul, este să ne spuneți cîte ceva din ceea ce vă amintiți despre Julián și despre Aldaya, de pe vremea cînd erau elevi.

Părintele Fernando continua să ne privească bănuitor. Am înțeles limpede că explicațiile pe care i le dăduserăm nu erau suficiente pentru a justifica interesul nostru și pentru a ne atrage colaborarea lui. I-am aruncat o privire lui Fermín, cerîndu-i ajutorul și rugîndu-mă în sinea mea să dea peste vreo arguție cu care să-l cîștige pe preot de partea noastră.

— Știi dumneata că semeni puțin cu Julián, cînd era tînr? întrebă pe neașteptate părintele Fernando.

Lui Fermín îi scăpă ră privirea. Acum e-acum, mi-am zis în sinea mea. O să jucăm totul pe cartea asta.

— Aveți un ochi de vultur, sfinția voastră, proclamă Fermín, prefăcîndu-se mirat. Perspicacitatea domniei voastre ne-a demascat fără milă. Veți ajunge cel puțin cardinal sau papă.

— Ce vreți să spuneți?

— Nu e clar ca lumina zilei, prealuminate?

— La drept vorbind, nu.

— Ne putem bizui pe taina spovedaniei?

— Sîntem într-o grădină, nu într-un confesional.

— Ne mulțumim cu discreția dumneavoastră ecleziastică.

— O aveți.

Fermín oftă adînc și mă privi cu un aer melancolic.

— Daniel, nu mai putem continua să-l mințim pe acest sfînt soldat al lui Cristos.

— Sigur că nu... am răspuns eu, complet pierdut.

Fermín se apropie de preot și îi șopti pe un ton confidențial:

— *Pater*, avem motive tari ca o stîncă să bănuim că prietenul nostru aici de față, Daniel, nu e nici mai mult, nici mai puțin decît un fiu secret al defunctului Julián Carax. De aici interesul nostru de a-i reconstitui trecutul și de a recîștiga memoria unui ilustru bărbat absent, pe care Parcele au ținut să-l smulgă de lîngă sărmanul copilaș.

Părintele Fernando își țintui privirea asupra mea, uluit.

— E adevărat?

Am încuviințat. Fermín mă bătu pe umăr, mîhnit.

— Uitați-vă la el, sărăcuțul, cum își caută părintele pierdut în negura amintirii. Ce poate fi mai trist decît asta? Să ne spună preasfințita domnia voastră.

— Aveți dovezi care să vă susțină afirmațiile?

Fermín mă înșfăcă de bărbie și-i oferi chipul meu ca monedă de plată.

— Ce altă dovadă își dorește sfințita voastră față bise-ricească mai mult decît mutrișoara asta, martoră mută și concludentă a faptului paternal în chestiune?

Preotul păru să stea la îndoială.

— Mă veți ajuta, părinte? l-am implorat eu cu șiretenie. Vă rog...

Părintele Fernando oftă, stingherit.

— Nu văd ce-ar fi rău în asta, bănuiesc, zise el în cele din urmă. Ce vreți să știți?

— Totul, zise Fermín.

25

Părintele Fernando își recapitula amintirile pe un ton de omelie. Își construia frazele cu acuratețe și cu o sobrietate magistrală, înzestrîndu-le cu o cadență care promitea o morală ce nu mai apuca să se materializeze. Din anii de profesorat se alesese cu tonul acela ferm și didactic al cuiva obișnuit să fie auzit, dar care se întreabă dacă e ascultat.

— Dacă nu mă înșală memoria, Julián Carax a intrat ca elev la colegiul San Gabriel în anul 1914. De la bun început

l-am agreat, întrucît amîndoi făceam parte din restrînsul grup de elevi care nu proveneau din familii înstărite. Eram numiți grupul „Morților-de-foame”. Eu obținusem un loc cu bursă mulțumită tatălui meu, care vreme de douăzeci și cinci de ani a lucrat la bucătăriile acestei case. Julián fusese acceptat mulțumită intercesiunii domnului Aldaya, care era clientul magazinului de pălării Fortuny, aflat în proprietatea tatălui lui Julián. Erau alte vremuri, e limpede, și pe atunci puterea încă se mai concentra în familii și în dinastii. E o lume care a dispărut, ultimele rămășițe s-au dus o dată cu Republica, presupun că spre bine, și tot ce-a mai rămas din ea sînt numele de pe antetul unor întreprinderi, bănci și consorții fără chip. Asemeni tuturor orașelor vechi, Barcelona e o sumă de ruine. Marile glorii care alcătuiau mîndria deșartă a multora, palate, fabrici și monumente, însemne cu care ne identificam, nu mai sînt decît niște cadavre, relicve ale unei civilizații stinse.

Ajuns în acest punct, părintele Fernando făcu o pauză solemnă în care păru că așteaptă răspunsul congregației, cu vreun citat în limba latină sau vreo replică din liturghier.

— Amin să spuneți, cuvioase părinte. Că mare adevăr ați rostit, zise Fermín spre a salva stingheritoarea tăcere.

— Ne spuneți ceva de primul an al tatălui meu la colegiu, am zis eu suav.

Părintele Fernando încuviință.

— Încă de pe atunci își spunea Carax, cu toate că numele lui de familie dinspre partea tatălui era Fortuny. La început, unii copii își băteau joc de el din această pricină și, firește, pentru că se număra printre „Morții-de-foame”. Și de mine își băteau joc fiindcă eram fiul bucătarului. Știți cum sînt copiii. În adîncul inimii lor, Dumnezeu i-a umplut de bună-tate, însă ei repetă ce aud prin casă.

— Niște îngerași, punctă Fermín.

— Ce vă amintiți despre tata?

— Păi, a trecut mult de-atunci... Cel mai bun prieten al tatălui dumitale nu era, pe atunci, Jorge Aldaya, ci un băiat pe nume Miquel Moliner. Miquel provenea dintr-o familie aproape la fel de înstărită ca Aldaya și aș îndrăzni să spun că era elevul cel mai ciudat pe care l-a avut școala asta.

Rectorul îl considera alienat deoarece îl recita pe Marx în limba germană în timpul slujbelor.

— Semn inechivoc de posedare, coroboră Fermín.

— Miquel și Julián trăiau într-o foarte bună înțelegere. Uneori, ne adunam tustrei în timpul recreației de la amiază și Julián ne spunea povești. Alteori ne vorbea despre familia lui și despre familia Aldaya...

Preotul păru să șovăie.

— Chiar și după ce am terminat școala, Miquel și cu mine am păstrat o vreme legătura. Julián plecase deja la Paris. Știu că lui Miquel îi era dor de el și adesea vorbea despre el și își amintea confidențe pe care i le făcuse în trecut. Apoi, când eu am intrat la seminar, Miquel mi-a zis, în glumă, că trecusem de partea dușmanului, însă adevărul e că ne-am îndepărtat.

— Ați auzit cumva că Miquel s-ar fi căsătorit cu o femeie pe nume Nuria Monfort?

— Miquel, căsătorit?

— Vă miră?

— Presupun că n-ar trebui, însă... Nu știu. Adevărul e că de mulți ani nu mai știu nimic de Miquel. Dinainte de război.

— V-a pomenit vreodată numele Nuriei Monfort?

— Nu, niciodată. Și nici că s-ar fi gândit să se căsătorească ori că ar fi avut logodnică... Ascultați, nu sînt cu totul sigur că trebuie să vă vorbesc dumneavoastră despre toate acestea. Sînt lucruri pe care Julián și Miquel mi le-au povestit cu titlu personal, subînțelegîndu-se că vor rămîne între noi...

— Și aveți să-i refuzați unui fiu singura posibilitate de a recupera memoria tatălui său? întrebă Fermín.

Părintele Fernando se zbătea între îndoială și, mi s-a părut, dorința de a-și aminti, de a recupera zilele acelea pierdute.

— Presupun că, dacă tot au trecut atîția ani, acum nu mai contează. Încă îmi aduc aminte de ziua cînd Julián ne-a povestit cum îi cunoscuse pe cei din familia Aldaya și cum, pe nesimțite, viața i se schimbase...

...În luna octombrie a anului 1914, un artefact pe care mulți îl luară drept un cavou ambulant se opri, într-o după-amiază, în dreptul magazinului de pălării Fortuny, în

Ronda de San Antonio. Din el ieși figura semeață, maiestuoasă și arogantă a lui don Ricardo Aldaya, încă de pe atunci unul dintre bărbații cei mai bogați nu numai din Barcelona, ci din toată Spania, al cărui imperiu de industrie textilă se întindea, în citadele și cartiere, de-a lungul râurilor din întreaga Catalonia. În mîna sa dreaptă se aflau frîiele băncii și ale proprietăților teritoriale ale unei jumătăți din provincie. Mîna sa stîngă, tot în serviciu activ, trăgea sforile deputăției, ale primăriei, ale mai multor ministere, ale episcopiei și ale serviciului portuar al vămilor.

În acea după-amiază, chipul cu mustăți luxuriante, favoriți regești și creștet descoperit care intimida pe toată lumea avea nevoie de o pălărie. Intră în prăvălia lui don Antoni Fortuny și, după ce aruncă o privire rapidă asupra locului, se uită pieziș la pălărier și la ajutorul acestuia, tînărul Julián, și zise după cum urmează : „Mi s-a spus că aici, în pofida aparențelor, se fac cele mai bune pălării din Barcelona. Se anunță o toamnă urîță și voi avea nevoie de șase jobene, o duzină de gambete, șepci de vînătoare și ceva de purtat la Madrid, în Cortes. Dumneata îți notezi sau aștepți să-ți repet ?” Acesta a fost începutul unui laborios și lucrativ proces în care tatăl și fiul și-au unit eforturile spre a duce la bun sfîrșit comanda lui don Ricardo Aldaya. Julián, care citea ziarele, era la curent cu poziția lui Aldaya și își zise că nu-și putea dezamăgi tatăl acum, în momentul cel mai crucial și mai decisiv al afacerii sale. De cînd potentatul îi intrase în prăvălie, pălărierul plutea de bucurie. Aldaya îi promisese că, dacă va fi mulțumit, va recomanda firma tuturor prietenilor săi. Asta însemna că magazinul de pălării Fortuny, dintr-o prăvălie demnă, dar modestă, avea să se ridice în cele mai înalte sfere, acoperind căpățîni de deputați, primari, cardinali și miniștri. Zilele acelei săptămîni trecură ca prin farmec. Julián nu se duse la școală și petrecu zile de optsprezece și de douăzeci de ore lucrînd în atelierul din dosul prăvăliei. Tatăl lui, copleșit de entuziasm, îl îmbrățișa din cînd în cînd și chiar îl săruta fără să vrea. Ajunse pînă într-acolo încît îi dăruia nevestei sale, Sophie, o rochie și o pereche de pantofi noi, pentru prima oară în paisprezece ani. Pălărierul era de nerecunoscut. Într-o duminică, uită să mai meargă la

slujbă și, în aceeași după-amiază, debordînd de mîndrie, îl cuprinse în brațe pe Julián și îi zise, cu lacrimi în ochi : „Bunicul ar fi mîndru de noi“.

Unul dintre cele mai complicate procese din acum dispăruta știință a confecționării pălăriilor, din punct de vedere tehnic și politic, îl constituia luarea măsurilor. Don Ricardo Aldaya avea un craniu care, potrivit lui Julián, era nefiresc de doulecit și de plin de hopuri-dîmburi. Pălărierul fu conștient de dificultăți de îndată ce dădu cu ochii de țeasta personajului și, chiar în acea noapte, cînd Julián zise că îi amintea de anumite porțiuni de pe masivul Montserrat, Fortuny nu avu încotro și căzu de acord. „Tată, cu tot respectul, știi că, atunci cînd e vorba de luat măsura, am o mîndă mai bună decît a dumitale, care devii agitat. Lasă-mă pe mine.“ Pălărierul acceptă cu plăcere și a doua zi, cînd Aldaya veni în Mercedes Benz-ul lui, Julián îl întîmpină și îl conduse în atelier. Aldaya, cînd constată că măsurile avea să i le ia un băiat de paisprezece ani, se înfurie : „Dar ce-i batjocura asta ? Un copil ? Mi se face părul măciucă !“ Julián, care era conștient de însemnătatea publică a personajului, dar nu se simțea intimidat de el sub nici un chip, replică : „Domnule Aldaya, să vi se facă dumneavoastră părul măciucă nu prea e de unde, fiindcă creștetul ăsta parcă-i o arenă de coride și, dacă nu vă facem repejor un set de pălării, lumea o să vă confunde capul cu harta stradală a Barcelonei“. Auzind aceste cuvinte, Fortuny simți că-și dă ultima suflare. Aldaya, netulburat, își așinti privirea asupra lui Julián. Atunci, spre surprinderea tuturor, izbucni în rîs cum nu mai făcuse de ani de zile.

„Puștiul ăsta al dumitale va ajunge departe, Fortunato“, hotărî Aldaya, care nu apucase a învăța numele pălărierului.

În felul acesta, descoperiră că don Ricardo Aldaya era sătul pînă peste cap de oameni care se temeau de el, îl adulau și i se întindeau la picioare ca niște rogojini. Îi disprețuia pe pupincuriști, pe fricoși și pe oricine demonstra orice fel de slăbiciune, fizică, mintală ori morală. Cînd dădu peste un băiat sărman, un simplu ucenic, care avea obrazul și șarmul de a-l lua peste picior, Aldaya hotărî că, într-adevăr, dăduse

peste magazinul de pălării ideal și își dublă comanda. În săptămîna aceea veni în fiecare zi cu plăcere la întîlnire, pentru ca Julián să-i ia măsura și să probeze modele. Antoni Fortuny se minuna cînd vedea cum fruntașul societății catalane se prăpădea de rîs la glumele și poveștile pe care i le spunea fiul acela al său care îi era necunoscut, cu care nu vorbea niciodată și care, de ani de zile, nu dăduse nici un semn că ar fi avut simțul umorului. La sfîrșitul acelei săptămîni, Aldaya îl luă pe pălărier deoparte, într-un ungher, ca să-i vorbească între patru ochi.

— După cum se vede, Fortunato, băiatul ăsta al dumitale e un talent, iar dumneata mi-l ții aici, mort de lehamite, să scuture praful de pe gîngăniile dintr-un magazin de doi bani.

— E o prăvălie cumsecade, don Ricardo, iar băiatul dovedește o anumită iscusință, cu toate că e obraznic.

— Fleacuri. La ce colegiu îl duceți ?

— Păi, merge la școala din...

— Astea-s fabrici de salahori. În tinerețe, talentul și geniul, dacă sînt lăsate de izbeliște, se răsucesc și-l înghit pe cel ce le are. Trebuie canalizate. Sprijinite. Mă înțelegeți, Fortunato ?

— Vă înșelați în privința fiului meu. De geniu, nici pome-neală. De-abia trece la geografie... Dascălii îmi tot spun că are capul plin de păsărele și e foarte obraznic, la fel ca maică-sa, dar aici, cel puțin, va avea mereu o slujbă onorabilă și...

— Fortunato, mă plictisești. Chiar azi mă duc să mă întîlnesc cu Adunarea Directoare a colegiului San Gabriel și am să le indic să-l accepte pe fiul dumitale în aceeași clasă cu întîiul meu născut, Jorge. Mai puțin de atîta, ar însemna să rămîină în mizerie.

Pălărierul făcu ochii cît cepele. La colegiul San Gabriel se plămădea crema înaltei societăți.

— Dar, don Ricardo, eu n-aș putea plăti...

— Nu ți-a spus nimeni că trebuie să plătești vreun sfanț. De educația băiatului o să mă ocup eu. Dumneata, ca tată, nu trebuie decît să spui da.

— Dar sigur că da, asta-i bună, însă...

— Atunci, să nu mai vorbim. Numai să fie de acord și Julián, firește.

— *El o să facă așa cum i se poruncește, asta-i bună.*

În acest punct al conversației, Julián apăru în ușa ce dădea în dosul prăvăliei, cu un tipar în mână.

— *Don Ricardo, când veți pofti...*

— *Spune-mi, Julián, ce ai de făcut în după-amiaza asta ?*
întrebă Aldaya.

Julián se uită când la taică-său, când la industriaș.

— *Păi, îl ajut pe tata aici, în prăvălie.*

— *În afară de asta.*

— *Voiam să merg la biblioteca de...*

— *Îți plac cărțile, nu-i așa ?*

— *Da, domnule.*

— *L-ai citit pe Conrad ? Inima întunericului ?*

— *De trei ori.*

Pălărierul își încreți fruntea, complet pierdut.

— *Dar Conrad ăsta cine mai e, dacă pot să-ntreb ?*

Aldaya îl reduce la tăcere printr-un gest ce părea numai bun să le închidă gura acționarilor adunați în consiliu.

— *Acasă la mine am o bibliotecă cu paisprezece mii de volume, Julián. Eu când eram tânăr am citit mult, dar acum nu mai am timp. Și, dacă mă gândesc bine, am trei exemplare semnate de Conrad în persoană. Băiatul meu, Jorge, nu intră în bibliotecă nici să-l silești. În casă, singura care gândește și citește e fiica mea, Penélope, așa încît toate cărțile astea stau de pomană. Ți-ar plăcea să le vezi ?*

Julián încuviință, fără glas. Pălărierul asista la scenă cu o neliniște pe care nu izbutea s-o definească. Toate numele acelea îi erau necunoscute. Romanele, așa cum știe toată lumea, sînt pentru femei și pentru oamenii care n-au nimic de făcut. Inima întunericului îi suna cel puțin a păcat capital.

— *Fortunato, fiul dumitale vine cu mine, vreau să i-l prezint lui Jorge al meu. Fii liniștit, că mai apoi ți-l înapoiem. Spune-mi, băiete, te-ai urcat vreodată într-un Mercedes Benz ?*

Julián deduse că așa se chema rabla imperială pe care industriașul o întrebuița pentru deplasare. Scutură din cap.

— *Atunci, e timpul. E ca și cînd ai urca la cer, numai că nu-i nevoie să mori.*

Antoni Fortuny îi văzu plecînd în acel vehicul de un lux nemărginit și, cînd își căută în inimă, găsi numai tristețe.

În acea seară, în timp ce lua cina cu Sophie (care purta rochia și pantofii cei noi și nu prezenta aproape nici un semn și nici o cicatrice), se întrebă unde greșise de data asta. Tocmai când Dumnezeu îi înapoia fiul, venea Aldaya și i-l lua.

— Scoate-ți rochia asta, femeie, că parcă ești o strică. Și să nu mai văd vinul ăsta pe masă. Cel îndoit cu apă e mai mult decît suficient. Avariția are să ne mănînce.

Julián nu trecuse niciodată de partea cealaltă a bulevardului Diagonal. Linia aceea de pădurici, de terenuri de construcție și de palate rămase în așteptarea unui oraș constituia o frontieră interzisă. Pe deasupra bulevardului se întindeau sate, coline și meleaguri misterioase, bogate și legendare. Pe drum, Aldaya îi vorbi despre colegiul San Gabriel, despre noi prieteni, pe care nu îi văzuse niciodată, despre un viitor pe care nu-l crezuse cu puțință.

— Tu la ce aspiri, Julián ? În viață, vreau să spun.

— Nu știu. Uneori mă gîndesc că mi-ar plăcea să fiu scriitor. Romancier.

— Precum Conrad, nu ? Ești foarte tînăr, firește. Și ia spune-mi, banca nu te ispitește ?

— Nu știu, domnule. Adevărul e că nu mi-a trecut prin cap. N-am văzut niciodată mai mult de trei pesete la un loc. Marile finanțe sînt pentru mine un mister.

Aldaya rîse.

— Nu există nici un mister, Julián. Trucul e să nu pui laolaltă pesetele cîte trei, ci cîte trei milioane. Și atunci nu mai există nici o enigmă valabilă. Nici preasfînta Treime.

În acea după-amiază, pe cînd urca pe bulevardul Tibidabo, Julián crezu că trece de porțile raiului. Case care i se păreau niște catedrale străjuiau drumul. La jumătatea traseului, șoferul întoarse și trecură de grilajul uneia dintre acestea. Pe dată, o armată de servitori se puse în mișcare pentru a-l întâmpina pe domnul. Tot ce putea vedea Julián era o vilă maiestuoasă cu trei etaje. Nu-i trecuse niciodată prin minte că niște oameni în carne și oase ar fi putut locui într-un astfel de loc. Se lăsă tîrît prin vestibul, traversă o încăpere boltită, unde o scară de marmură urca împodobită cu perdele de catifea, și pătrunse într-o sală mare, ai cărei pereți erau înțesați cu cărți, de la pămînt și pînă la infinit.

— Ce părere ai ? întrebă Aldaya.

Julián abia dacă îl auzea.

— Damián, spune-i lui Jorge să coboare chiar acum în bibliotecă.

Servitorii, fără chip și fără o prezență audibilă, alunecau la cea mai mică poruncă a stăpînului cu eficiența și docilitatea unei trupe de gîndaci bine dresați.

— Vei avea nevoie de altă garderobă, Julián. Există o mulțime de mîrlani care nu țin seama decît de aparențe... Am să-i spun Jacintei să se ocupe de asta, tu să nu-ți faci nici o grijă. Și poate ar fi mai bine să nu-i spui nimic lui taică-tău, să nu se supere. Uite, vine Jorge. Jorge, vreau să faci cunoștință cu un băiat minunat care o să fie noul tău coleg de clasă. Julián Fortu...

— Julián Carax, preciză el.

— Julián Carax, repetă Aldaya, satisfăcut. Îmi place cum sună. Acesta este fiul meu Jorge.

Julián îi întinse mîna, iar Jorge i-o strînse. Avea o atingere călduță, fără nici un chef. Chipul său avea dăltuirea pură și palidă conferită de faptul că crescuse în acea lume de marionete. Purta haine și încălțări care lui Julián i se păreau romanești. Privirea lui trăda un aer de suficiență și aroganță, de dispreț și politețe însiropată. Julián îi zîmbi deschis, citind nesiguranță, teamă și vid sub acea carapace de pompă și formalitate.

— E adevărat că n-ai citit nici una din cărțile astea ?

— Cărțile sînt plictisitoare.

— Cărțile sînt oglinzi : vezi în ele numai ceea ce ai deja în tine, replică Julián.

Don Ricardo Aldaya rîse din nou.

— Bine, vă las singuri să vă cunoașteți. Julián, ai să vezi că Jorge, dincolo de mutrișoara aceea de copil alintat și fudul, nu-i atît de prost pe cît pare. Are ceva din taică-său.

Cuvintele lui Aldaya căzură ca niște pumnale asupra băiatului, cu toate că zîmbetul său nu cedă nici un milimetru. Julián se căi pentru replica lui și i se făcu milă de el.

— Tu trebuie să fii feciorul pălărierului, zise Jorge fără răutate. Tata vorbește mult despre tine în ultimul timp.

— *Din cauza noutății. Sper să nu mi-o iei în nume de rău. Sub mutrișoara asta de știe-tot băgăcios, nu sînt chiar atît de idiot cum par.*

Jorge îi zîmbi. Julián se gîndi că zîmbea ca un om care nu are prieteni, cu grațitudine.

— *Vino. Am să-ți arăt restul casei.*

Lăsară în urmă biblioteca și se îndreptară spre intrarea principală, mergînd înspre grădini. Cînd traversară sala aflată la baza scărilor, Julián își ridică privirea și întrezări o siluetă care urca ținîndu-și mîna pe balustradă. Simți că se pierde într-o vedenie. Fata trebuie că avea doisprezece sau treisprezece ani și era escortată de o femeie în puterea vîrstei, scundă și trandafirie, ce avea toate trăsăturile unei dădace. Purta o rochie albastră de satin. Părul ei avea culoarea migdalei, iar pielea de pe umeri și de pe gîtul zvelt părea străvezie. Se opri la capătul scării și se întoarse o clipă. Preț de o secundă, privirile lor se întîlniră și ea îi acordă un surîs abia schișat. Apoi, dădaca înconjură cu brațele umerii fetei și o călăuzi spre un coridor în care dispărură amîndouă. Julián își coborî privirea și se pomeni din nou cu Jorge.

— *Ea e Penélope, sora mea. Ai s-o cunoști. E un pic țcănită. Își petrece toată ziua citind. Hai, vino, vreau să-ți arăt capela din pivniță. Bucătăresele spun că-i vrăjită.*

Julián îl urmă, ascultător, pe băiat, însă pămîntul îi fugea de sub picioare. Pentru prima oară de cînd urcase în Mercedes Benz cu don Ricardo Aldaya, pricepu care era sensul. O visase de nenumărate ori, cu aceeași scară, cu rochia albastră și cu expresia aceea din privirea ei cenușie, fără să știe cine era și de ce îi zîmbea. Cînd ieșiră în grădină, se lăsă călăuzit de Jorge pînă la garaje și la terenurile de tenis care se întindeau mai departe. Abia atunci își întoarse privirea îndărăt și o văzu, la fereastra ei de la etajul al doilea. Abia îi distinge silueta, însă știu că îi zîmbea și că, într-un fel sau altul, îl recunoscuse la rîndul ei.

Acea întrezărire efemeră a Penélopei Aldaya în capul scării l-a însoțit de-a lungul primelor săptămîni petrecute la colegiul San Gabriel. Noua lui lume avea multe inechități, și nu toate îi erau pe plac. Elevii de la San Gabriel se comportau ca niște prinți trufași și aroganți, iar dascălii lor

păreau niște servitori docili și cultivați. Primul prieten pe care Julián și l-a făcut acolo, în afară de Jorge Aldaya, a fost un băiat pe nume Fernando Ramos, feciorul unuia din bucătarii colegiului, care nu-și imaginase niciodată că, în cele din urmă, avea să îmbrace șutana și să țină lecții în aceleași săli de clasă în care crescuse. Fernando, pe care ceilalți îl porecleau Bucătărilă și îl tratau ca pe o slugă, posedea o inteligență vie, însă abia dacă avea cîte un prieten printre elevi. Singurul său tovarăș era un băiat ciudat pe nume Miquel Moliner, care, cu timpul, avea să devină cel mai bun prieten pe care Julián și l-a făcut vreodată în școală. Miquel Moliner, căruia îi prisosea creierul și îi lipsea răbdarea, se complăcea în a-i înfuria pe dascăli punîndu-le sub semnul îndoielii toate afirmațiile, prin aplicarea unor jocuri de dialectică ce trădau atît ingeniozitate, cît și o cruzime înveninată. Ceilalți se temeau de limba lui ascuțită și îl considerau ca aparținînd unei alte specii, ceea ce, într-un fel, nu era chiar nepotrivit. În ciuda trăsăturilor sale boeme și a tonului aristocratic pe care îl afecta, Miquel era fiul unui industriaș îmbogățit pînă la absurd prin fabricarea de armament.

— Carax, nu-i așa ? Mi s-a spus că taică-tău face pălării, i-a zis el cînd Fernando Ramos le-a făcut cunoștință.

— Julián pentru prieteni. Mi s-a spus că al tău face tunuri.

— Numai le vinde. De făcut, el nu știe să facă altceva decît bani. Prietenii mei, printre care îi număr doar pe Nietzsche și, aici, pe colegul Fernando, îmi spun Miquel.

Miquel Moliner era un copil trist. Suferea de obsesia bolnăvicioasă a morții și a tuturor subiectelor din sfera funebrului, materie pentru al cărei studiu își dedica o bună parte din timp și din talent. Maică-sa murise cu trei ani în urmă, într-un ciudat accident domestic pe care un medic nesăbuit a cutezat să-l califice drept sinucidere. Miquel fusese cel care găsisse cadavrul lucind sub apele din puțul vilei de vară pe care familia lui o deținea în Argentona. Cînd au ridicat-o cu frînghii, s-a descoperit că buzunarele pardesiului purtat de moartă erau umplute cu pietre. Mai exista și o scrisoare întocmită în germană, limba maternă a maică-sii, însă domnul Moliner, care nu se deranjase niciodată să învețe acest idiom, a ars-o chiar în seara aceea, fără să

permitea nimănui s-o citească. Miquel Moliner vedea moartea pretutindeni, în frunzele involburate de vînt, în păsările căzute din cuiburi, în bătrîni și în ploaie, care lua totul cu ea. Avea un talent excepțional la desen și, adesea, se cufunda ore în șir în planșe în cărbune unde întotdeauna apărea o doamnă printre cețuri și plaje pustii, despre care Julián și-a închipuit că era chiar maică-sa.

— Ce vrei să te faci cînd o să fii mare, Miquel ?

— Eu n-am să fiu niciodată mare, spunea el energic.

În afară de desen și de a contrazice pe toată lumea, principala lui înclinație o constituiau operele unui enigmatic medic austriac care, peste ani, avea să devină celebru : Sigmund Freud. Miquel Moliner, care, grație defunctei sale mame, citea și scria în germană la perfecție, poseda mai multe volume de scrieri ale doctorului vienez. Terenul său favorit era acela al interpretării viselor. Obișnuia să întrebe oamenii ce-au visat, pentru a trece apoi la o diagnosticare a pacientului. Spunea mereu că are să moară tînr și că nu-i păsa de asta. De atîta gîndit la moarte, credea Julián, sfîrșise prin a găsi în ea mai mult sens decît în viață.

— În ziua cînd o să mor, tot ce am va fi al tău, Julián, spunea el de obicei. În afară de vise.

Pe lîngă Fernando Ramos, Moliner și Jorge Aldaya, Julián a făcut repede cunoștință cu un băiat timid și cam ursuz pe nume Javier, singurul copil al portarilor de la San Gabriel, care locuiau într-o gheretă modestă, situată lîngă intrarea în grădinile colegiului. Javier, pe care, la fel ca pe Fernando, restul băieților îl considerau ceva mai puțin decît un lacheu nedorit, mișuna singur prin grădini și curțile interioare, fără să intre în contact cu nimeni. De atîta rătăcit prin colegiu, ajunsese să știe pe de rost toate cotloanele edificiului, tunelurile din pivnițe, pasajele ce urcau în turnuri și tot soiul de tainițe labirintice de care nu-și mai amintea nimeni. Era lumea lui secretă, refugiul lui. Avea mereu la el un briceag sustras din sertarele lui taică-său și îi plăcea să sculpteze cu el figuri din lemn pe care le ținea în porumbarul colegiului. Tatăl său, Ramón, portarul, era veteran al războiului din Cuba, unde își pierduse o mîină și (se zvonea cu oarecare răutate) testiculul drept, într-un foc de alice tras de însuși Theodore

Roosevelt în asaltul de la Cochinos. Convins că trîndăveala e mama tuturor relelor, Ramón „Un-singur-coi“ (cum îl porecleau elevii) își însărcinase fiul să strîngă într-un sac frunzele uscate din păduricea de pini și din curtea cu fîntîni. Ramón era un om de treabă, cam butucănos și fatalmente condamnat să-și aleagă tovărășiile cele mai proaste. Cea mai rea dintre acestea era nevastă-sa. „Un-singur-coi“ se căsătorise cu o namilă de femeie cu o educație deficitară și cu aiureli de prințesă cu trăsături de spălătoreasă, căreia îi plăcea să se insinueze îmbrăcată sumar în ochii fiului ei și ai elevilor de la colegiu, motiv de haz și de stropșeală săptămînală. Numele ei de botez era Maríá Craponcia, însă ea își spunea Yvonne, fiindcă i se părea mai de bon-ton. Yvonne avea obiceiul de a-și interoga fiul asupra posibilităților de avansare socială oferite de prietenii pe care, credea ea, băiatul le lega cu crema societății barceloneze. Îl chestiona despre averea unuia sau altuia, închipuindu-se dichisită în mătăsuri, primită să ia ceaiul cu fursecuri în marile saloane din lumea bună.

Javier încerca să-și petreacă în casă cît mai puțin timp cu puțință și era recunoscător în sinea lui pentru treburile impuse de taică-său, oricît de grele ar fi fost. Orice pretext era nimerit ca să rămînă singur, să evadeze în lumea lui secretă pentru a-și sculpta figurile din lemn. Cînd elevii îl vedeau de departe, unii rîdeau sau azvîrleau după el cu pietre. Într-o zi, lui Julián i se făcu atît de milă văzînd cum o piatră îi spărsese fruntea și îl răsturnase în moloz, încît hotărî să-i vină în ajutor și să-i ofere prietenia lui. La început, Javier crezu că Julián venea să-i dea lovitura de grație, în timp ce toți ceilalți se prăpădeau de rîs.

— Pe mine mă cheamă Julián, zise el întinzîndu-i mîna. Prietenii mei și cu mine mergem să jucăm cîteva partide de șah în păduricea de pini și mă întrebam dacă n-ai chef să vii și tu cu noi.

— Nu știu să joc șah.

— Nici eu nu știam, pînă acum două săptămîni. Dar Miquel e un profesor bun...

Băiatul se uita bănuitor, așteptînd batjocura, atacul ascuns, dintr-o clipă în alta.

— Nu știi dacă prietenii tăi or să vrea să vin și eu cu voi...

— A fost ideea lor. Ce zici ?

Începînd din acea zi, Javier venea cu ei, din cînd în cînd, după ce termina treburile ce-i fuseseră încredințate. Obișnuia să rămînă tăcut, ascultînd și privindu-i pe ceilalți. Aldaya se temea puțin de el. Fernando, care trăise pe pielea lui disprețul celorlalți ca urmare a originii sale modeste, se topea în amabilități cu enigmaticul copil. Miquel Moliner, care îl învăța noțiunile elementare de șah și îl privea cu un ochi cinic, era cel mai puțin convins dintre toți.

— Ăsta-i ȕicnit. Vinează pisici și porumbei și îi chinuie ore în șir cu cuțitul. Apoi îi îngroapă în păduricea de pini. Ce mai distracție !

— Cine zice asta ?

— Chiar el mi-a povestit deunăzi, în timp ce eu îi explicam cum sare calul. Mi-a mai povestit că, uneori, maică-sa îl ia în pat la ea noaptea și-l pipăie de zor.

— Poate că face bășcălie.

— Mă îndoiesc. Băiatul ăsta nu-i sănătos la cap, Julián, și probabil că nu-i vina lui.

Julián făcea eforturi pentru a ignora avertismentele și profețiile lui Miquel, însă adevărul e că îi venea greu să înfiripe o relație prietenească cu odrasla portarului. Yvonne, în special, nu îi vedea cu ochi buni pe Julián și pe Fernando Ramos. Din toată trupa de feciori de bani gata, ei erau singurii care n-aveau un sfanț. Se spunea că tatăl lui Julián era un negustor modest și că maică-sa nu ajunsese decît o biată profesoară de muzică. „Oamenii ăștia n-au nici bani, nici clasă, nici eleganță, dragul meu – îl instruia maică-sa –, tu trebuie să te duci cu Aldaya, care-i dintr-o familie foarte bună.“ „Da, mamă, răspundea el, cum spui matale.“ Cu timpul, Javier păru că începe să aibă încredere în noii săi prieteni. Din cînd în cînd, își desfereca buzele și tocmai sculpta un joc de șah pentru Miquel Moliner, ca răsplată pentru lecțiile lui. Într-o bună zi, cînd nimeni nu se aștepta ori ar fi crezut că-i cu puțință, descoperiră că Javier știa să zîmbească și că avea un rîs frumos și curat, un rîs de copil.

— Vezi ? E un băiat normal și în regulă, argumenta Julián.

Miquel Moliner nu era însă atât de sigur și se uita bănuitor la ciudatul băiat, cu o insistență aproape științifică.

— Javier e obsedat de tine, Julián, îi zise el într-o zi. Face totul ca să câștige aprobarea ta.

— Ce prostie ! Are un tată și o mamă pentru asta ; eu sînt doar un prieten.

— Un inconștient, asta ești. Taică-său e un om sărman căruia îi vine greu să-și găsească buclile cînd e să facă treabă mare, iar doamna Yvonne e o harpie cu creier de purice care-și petrece ziua-ntreagă făcînd-o pe femeia surprinsă în desuuri, convinsă că e doña María Guerrero, sau ceva și mai rău, la care nici nu vreau să mă gîndesc. Băiatul, cum e și firesc, caută un substitut, iar tu, îngerul salvator, pici din cer și-i întinzi o mîină de ajutor. Sfîntul Julián al Fîntîinii, patronul nevoiașilor.

— Doctorul Freud ăla îți dereglează dibla, Miquel. Toți avem nevoie de prieteni. Chiar și tu.

— Băiatul ăsta nu va avea niciodată prieteni. Are un suflet de păianjen. Iar dacă n-o fi așa, ai răbdare și vei vedea. Mă întreb ce-o fi visînd...

N-avea cum să bănuiască Miquel Moliner că visele lui Francisco Javier erau mai asemănătoare cu ale prietenului său Julián decît ar fi crezut el. O dată, cu cîteva luni înainte de intrarea lui Julián la colegiu, feciorul portarului tocmai strîngea frunzele uscate din curtea interioară, cînd sosi fastuosul automobil al lui don Ricardo Aldaya. În după-amiaza aceea, industriașul nu era singur. Îl însoțea o vedenie, un înger de lumină înveșmîntat în mătase, ce părea că plutește pe deasupra pămîntului. Îngerul, care nu era altcineva decît fiica sa Penélope, coborî din Mercedes și se duse la fîntînă, fluturîndu-și umbreluța de soare și oprindu-se să lovească cu mîna în apa din bazin. Ca întotdeauna, doica ei Jacinta o urma grijulie, atentă la cel mai mic gest al copilei. O întreagă oaste de servitori care s-o escorteze n-ar fi fost de nici un folos : Jacinta n-avea ochi decît pentru fată. Se temu că, dacă ar fi clipit din ochi, vedenia s-ar fi destrămat. Rămase pironit în loc și se uită la miraj ținîndu-și răsufierea. La puțin timp, ca și cînd i-ar fi intuit prezența și privirile furișe, Penélope își ridică ochii spre el. Frumusețea acelu chip îi

apăru dureroasă, de nesuportat. Avu impresia că întrezărește o umbră de zîmbet pe buzele ei. Îngrozit, Javier fugi să se ascundă în înaltul turnului cisternelor, lângă porumbarul de la ultimul cat al colegiului, ascunzătoarea lui preferată. Mîinile încă îi tremurau cînd își luă ustensilele pentru sculptat și începu să lucreze o nouă piesă care voia să semene cu chipul pe care tocmai îl zărise. Cînd se întoarse în locuința portarului, în seara aceea, cu cîteva ore mai tîrziu decît de obicei, maică-sa îl aștepta, furioasă și pe jumătate dezbrăcată. Băiatul își coborî ochii, temîndu-se că, dacă i-ar fi citit privirile, maică-sa ar fi văzut-o în ele pe fata de lângă bazin și ar fi aflat ce se petrecea.

— Dar pe unde-ai mai umblat, mucos de căcat ?

— Iartă-mă, mamă. M-am rătăcit.

— Tu ești rătăcit din ziua în care te-ai născut.

Mulți ani mai tîrziu, ori de cîte ori își vîra revolverul în gura unui deținut și apăsa pe trăgaci, inspectorul-șef Francisco Javier Fumero avea să-și amintească de ziua în care văzuse craniul maică-sii explodînd ca un dovleac copt în apropierea unui bufet din Las Planas și nu simțise nimic, poate doar ceva din plictiseala mortăciunilor. Garda Civilă, anunțată de angajatul localului, care auzise împușcătura, îl găsisse pe băiat așezat pe un pietroi, ținînd pușca în poală, călduță încă. Contempla imperturbabil trupul decapitat al Martei Craponcia, alias Yvonne, acoperit de insecte. Cînd văzu gardienii cum se apropiau, se mărgini să ridice din umeri, cu fața stropită de picături de sînge, parcă ciupită de vărsat. Luîndu-se după sughițurile de plîns, gardienii îl găsiră pe Ramón „Un-singur-coi“ ghemuit lângă un copac, la treizeci de metri mai încolo, în desiș. Tremura ca un copil și nu era capabil să se facă înțeles. Locotenentul de la Garda Civilă, după multă bătaie de cap, aprecie că avusese loc un tragic accident și așa îl trecu în procesul-verbal, dacă nu și în propria-i conștiință. Cînd îl întrebă pe băiat dacă puteau face ceva pentru el, Francisco Javier Fumero vru să știe dacă putea păstra pușca aceea veche, fiindcă atunci cînd avea să crească mare voia să se facă soldat...

— Vă simțiți bine, domnule Romero de Torres ?

Pe mine, apariția subită a lui Fumero în relatarea părintelui Fernando Ramos mă înghețase, însă efectul asupra lui Fermín fusese fulgerător. Pălise și mâinile îi tremurau.

— Mi-a scăzut tensiunea, improvizează Fermín cu un firicel de voce. Uneori, clima asta catalană ne mortifică pe noi, cei din sud.

— Pot să vă ofer un pahar cu apă? întrebă preotul, consternat.

— Dacă luminăția voastră nu vedeți nici un inconvenient... Și poate o ciocolătică, pentru treaba cu glucoza...

Sacerdotul îi turnă un pahar cu apă, pe care Fermín îl sorbi cu aviditate.

— N-am decît bomboane cu eucalipt. Vă convin?

— Dumnezeu să vă răsplătească.

Fermín înghiți un pumn de bomboane și, pe dată, păru să-și recupereze întru cîțva culoarea.

— Băiatul acesta, copilul portarului ce și-a pierdut în chip eroic scrotul apărînd coloniile, sînteți sigur că se numea Fumero, Francisco Javier Fumero?

— Da. Întru totul. Îl cunoașteți cumva?

— Nu, intonarăm amîndoi în polifonie.

Părintele Fernando se încruntă.

— N-ar fi de mirare. Francisco Javier a ajuns, în cele din urmă, un personaj de o tristă celebritate.

— Nu sîntem siguri că vă înțelegem...

— Mă înțelegeți de minune. Francisco Javier Fumero e inspector-șef al Brigăzii Criminale din Barcelona, iar reputația lui se întinde, cu asupra de măsură, și pînă la noi, cei care nu ieșim din această incintă. Iar dumneavoastră, cînd i-ați auzit numele, v-ați făcut mai mic cu cîțiva centimetri, aș zice.

— Acum, că domnia voastră l-ați menționat, parcă numele îmi sună oarecum familiar...

Părintele Fernando ne privi bănuitor.

— Băiatul acesta nu este fiul lui Julián Carax. Greșesc?

— Fiul spiritual, eminență, ceea ce moralicește atîrnă mai greu.

— În ce soi de belea sînteți vîrîți? Cine v-a trimis?

Am avut atunci certitudinea că eram pe punctul de a fi alungați în șuturi din biroul preotului și am optat pentru a-l

reduce la tăcere pe Fermín și, o dată și bună, pentru a juca pe cartea onestității.

— Aveți dreptate, părinte. Julián Carax nu e tatăl meu. Însă nu ne-a trimis nimeni. În urmă cu câțiva ani am dat, din întâmplare, peste o carte a lui Carax, o carte ce fusese dată dispărută, și de atunci am încercat să aflu mai multe despre el și să lămuresc împrejurările morții sale. Domnul Romero de Torres mi-a acordat ajutorul său...

— Care carte?

— *Umbra vântului*. Ați citit-o?

— Am citit toate romanele lui Julián.

— Le mai aveți?

Preotul tăgădui.

— Pot să vă întreb ce-ați făcut cu ele?

— Cu câțiva ani în urmă, cineva a intrat în camera mea și le-a dat foc.

— Bănuiți pe cineva?

— Bineînțeles. Pe Fumero. Nu de asta vă aflați aici și domniile voastre?

Fermín și cu mine am schimbat o privire perplexă.

— Inspectorul Fumero? De ce-ar dori el să ardă cărțile astea?

— Cine altcineva? În ultimul an pe care l-am petrecut împreună la colegiu, Francisco Javier a încercat să-l omoare pe Julián cu pușca lui taică-său. Dacă Miquel nu l-ar fi oprit...

— De ce a încercat să-l omoare? Julián fusese singurul lui prieten.

— Francisco Javier era obsedat de Penélope Aldaya. Nimeni nu știa asta. Cred că Penélope însăși nu băgase de seamă că băiatul exista. A păstrat secretul ani la rând. Pe cât se pare, îl urmărea pe Julián fără știrea acestuia. Cred că, într-o zi, l-a văzut sărutînd-o. Nu știu. Ceea ce știu e că a încercat să-l omoare în plină zi. Miquel Moliner, care nu avusese niciodată încredere în Fumero, s-a aruncat asupra lui și l-a oprit în ultima clipă. Gaura glonțului încă se mai poate vedea la intrare. Ori de câte ori trec pe-acolo, îmi amintesc de ziua aceea.

— Ce s-a întîmplat cu Fumero?

— El și familia lui au fost expulzați din incintă. Cred că pe Francisco Javier l-au vîrît o vreme într-un internat. N-am

mai știut nimic de el vreo doi ani, pînă cînd mama lui a murit într-un accident de vînațoare. N-a existat un asemenea accident. Miquel avusese dreptate de la bun început. Francisco Javier Fumero e un asasin.

— Dacă v-aș povesti... biîgui Fermín.

— Păi, n-ar fi de prisos să-mi povestiți domniile voastre cîte ceva: ceva veridic, ca să mai schimbăm.

— Vă putem spune că nu Fumero v-a ars cărțile.

— Atunci, cine?

— Cu toată siguranța, a fost un bărbat cu fața desfigurată de foc, care își spune Laín Coubert.

— Nu cumva e...

Am încuviințat.

— Numele unui personaj al lui Carax. Diavolul.

Părintele Fernando se lăsă pe spate în fotoliu, aproape la fel de descumpănit ca și noi.

— Ceea ce pare din ce în ce mai limpede e că Penélope Aldaya se află în centrul întregii chestiuni, iar despre ea știm cel mai puțin, remarcă Fermín.

— Aici nu cred că vă pot ajuta. Abia dacă am văzut-o, de la distanță, de vreo două-trei ori. Ceea ce știu despre ea e ce mi-a povestit Julián, adică foarte puțin. Singura persoană pe care am auzit-o vreodată pomenind numele Penélopei a fost Jacinta Coronado.

— Jacinta Coronado?

— Doica Penélopei. I-a crescut pe Jorge și pe Penélope. Îi iubea la nebunie, mai ales pe Penélope. Uneori, venea la colegiu să-l ia pe Jorge, fiindcă lui don Ricardo Aldaya nu-i plăcea ca odraslele lui să iasă nici o secundă de sub vigilența cuiva din casă. Jacinta era un înger. Auzise că eu și Julián eram băieți cu mijloace modeste și întotdeauna ne aducea cîte ceva de-ale gurii, fiindcă credea că facem foamea. Eu îi spuneam că tata e bucătar, să n-aibă nici o grijă, că de mîncare nu duceam lipsă. Dar ea stăruia. Eu o așteptam uneori și stăteam de vorbă cu ea. Era femeia cea mai bună pe care am cunoscut-o vreodată. N-avea copii, nici vreun logodnic de care să se fi știut. Era singură pe lume și își dăruise viața pentru a crește copiii familiei Aldaya. O adora pe Penélope din tot sufletul. Încă mai vorbește despre ea...

— Mai păstrați legătura cu Jacinta?

— O vizitez din cînd în cînd la azilul Santa Lucía. Ea n-are pe nimeni. Domnul Dumnezeu, din rațiuni ascunse înțelegerii noastre, nu întotdeauna ne răsplătește în viață. Jacinta e o femeie înaintată în vîrstă și a rămas la fel de singură cum a fost dintotdeauna.

Fermín și cu mine am schimbat o privire.

— Și Penélope? N-a vizitat-o niciodată?

Privirea părintelui Fernando era un puț de beznă.

— Nimeni nu știe ce s-a ales de Penélope. Fata asta era viața Jacintei. Cînd familia Aldaya a plecat în America și ea a pierdut-o, a pierdut tot ce avea.

— De ce n-au luat-o cu ei? A plecat și Penélope în Argentina, cu restul familiei? am întrebat eu.

Preotul ridică din umeri.

— Nu știu. Nimeni n-a mai văzut-o pe Penélope și n-a mai auzit de ea după 1919.

— Anul cînd Carax a plecat la Paris, observă Fermín.

— Trebuie să-mi promiteți domniile voastre că n-o veți agasa pe biata bătrînă ca să-i dezgropați amintiri dureroase.

— Drept cine ne luați, preasfințite? întrebă Fermín, mîniat.

Bănuind că nu va mai scoate nimic de la noi, părintele Fernando ne puse să jurăm că îl vom ține la curent cu tot ce aflăm. Ca să-l liniștească, Fermín se puse să jure pe un Nou Testament ce zăcea pe masa de scris a preotului.

— Lăsați în pace Evangheliile. Îmi ajunge cuvîntul dumnea-voastră.

— Nu lăsați să vă scape nici o ocazie, așa-i? Părinte, ce fiară sînteți!

— Haideți, vă însoțesc pînă la ieșire.

Ne-a călăuzit prin grădină pînă la grilajul de lănci și s-a oprit la o distanță prudentă de ieșire, contemplînd strada ce șerpuia în coborîre spre lumea reală, ca și cînd s-ar fi temut să nu se evapore dacă mai înainta vreo cîțiva pași. M-am întrebat cînd ieșise ultima dată părintele Fernando din incinta colegiului San Gabriel.

— Mi-a părut foarte rău cînd am aflat că Julián a murit, zise el cu voce liniștită. În ciuda a tot ce s-a întîmplat mai apoi și a faptului că ne-am îndepărtat cu timpul, am fost

prieteni buni, Miquel, Aldaya, Julián și cu mine. Inclusiv Fumero. Am crezut mereu că o să fim de nedespărțit, însă viața trebuie că știe ceva ce noi nu știm. N-am mai avut prieteni ca ei și nu cred că voi mai avea. Sper să găsești ceea ce cauți, Daniel.

26

Era aproape miezul dimineții când am ajuns pe promenada Bonanova, fiecare retras în propriile gânduri. Nu aveam nici o îndoială că ale lui Fermín se concentrau asupra sinistrei apariții a inspectorului Fumero în povestea aceea. L-am privit cu coada ochiului și i-am observat chipul îngîndurat, ros de neliniște. Un vâl de nori întunecați se întindea ca sîngele împrăștiat, revărsînd așchii de lumină de culoarea frunzelor uscate.

— Dacă nu ne grăbim, are să ne prindă o ploaie zdravănă, am zis eu.

— Încă nu. Norii ăștia arată de parcă am fi pe timp de noapte, au un aspect de vînație. Sînt din aceia care așteaptă.

— Să nu-mi spui că te pricepi și la nori.

— Când trăiești în stradă, înveți mai multe decît ai vrea să știi. Numai cînd m-am gîndit la Fumero, mi s-a făcut o foame îngrozitoare. Ce-ai zice să ne purtăm pașii spre Plaza de Sarriá și să bifăm două gustări de omletă cu multă, multă ceapă?

Ne-am îndreptat spre piața cu pricina, unde o ceată de bătrînei cochetau cu porumbeii din partea locului, reducînd viața la un joc de firimituri și de așteptare. Am ocupat o masă lîngă ușa barului, unde Fermín a început să dea gata în legea lui gustările, a lui și a mea, o halbă de bere, două ciocolate și o cafea triplă cu mult rom. Ca desert, a tras un Sugus. La masa alăturată, un bărbat îl privea pe Fermín pe furiș, pe deasupra ziarului, gîndind probabil la fel ca mine.

— Nu știu unde izbutești dumneata să vîri toate astea, Fermín.

— În familia mea am avut dintotdeauna un metabolism accelerat. Soră-mea Jesusa, fie-i țărîna ușoară, era în stare să înfulece o omletă din șase ouă, cu tobă și usturoi proaspăt, în toiul după-amiezei, iar apoi să se remarce la cină ca o hămesită. Era numită „Ficăței“, fiindcă suferea de halenă. Sărăcuța. Era leită eu, știi? Avea exact aceeași mutră și același trup de la munte, mai curînd slăbănog. Un doctor din Cáceres i-a spus o dată maică-mii că noi, cei din neamul Romero de Torres, eram veriga lipsă dintre om și rechinul-ciocan, fiindcă nouăzeci la sută din organismul nostru e cartilaginos, concentrat mai ales în nas și în pavilionul auditiv. În sat, pe Jesusa o confundau adesea cu mine, fiindcă sărmanei nu i-au crescut sînii niciodată și a început să se bărbierească înaintea mea. A murit de ftizie la douăzeci și doi de ani, fecioară pînă la capăt și îndrăgostită în taină de un preot evlavios, care, cînd o întâlnea pe stradă, îi spunea mereu: „Bună, Fermín, de-acum te-ai făcut ditamai bărbățul“. Ironii de-ale vieții.

— Ți-e dor de ei?

— De familia mea?

Fermín ridică din umeri, ancorat într-un surîs nostalgic.

— Ce știi eu? Puține lucruri înșală mai abitir ca amintirile. Uită-te la preot... Dar dumitale? Ți-e dor de mama?

Am coborît privirea.

— Mi-e tare dor.

— Știi ce-mi amintesc cel mai mult de la maică-mea? întrebă Fermín. Mirosul ei. Mirosea mereu a curat, a pîine dulce. Era totuna dacă muncise toată ziua la cîmp ori dacă purta aceleași boarfe o săptămîină întreagă. Ea mirosea întotdeauna a tot ce e mai bun pe lumea asta. Și să știi că era o necioplită. Înjura ca un birjar, dar mirosea ca prințesele din basme. Sau, cel puțin, așa mi se părea mie. Dar dumneata? Ce-ți amintești cel mai mult despre mama dumitale, Julián?

Am șovăit o clipă, adunîndu-mi puțin cîte puțin cuvintele care se împotriveau să capete glas.

— Nimic. Nu-mi mai pot aminti de mama de ani de zile. Nici cum era chipul ei, sau cum îi era glasul, sau mirosul. Toate s-au pierdut în ziua cînd l-am descoperit pe Julián Carax și nu s-au mai întors.

Fermín mă urmărea precaut, măsurîndu-și răspunsul.

— N-ai nici un portret de-al ei?

— N-am vrut să mă uit niciodată la ele, am zis eu.

— De ce nu?

Nu povestisem niciodată nimănui despre asta, nici măcar tatei sau lui Tomás.

— Fiindcă mi-e frică. Mi-e frică să caut un portret al mamei și să descopăr în el o străină. Poate că ți se pare o prostie.

Fermín clătină din cap.

— Și de aceea crezi că, dacă ajungi să dezlegi misterul lui Julián Carax și să-l salvezi de la uitare, chipul mamei dumitale se va întoarce?

L-am privit în tăcere. În ochii lui nu era nici ironie, nici judecată. Pentru o clipă, Fermín Romero de Torres mi s-a părut omul cel mai lucid și mai înțelept din tot universul.

— Poate, am zis eu, involuntar.

La prînz, am luat un autobuz care se întorcea spre centru. Ne-am așezat în față, chiar în spatele șoferului, împrejurare de care Fermín a profitat spre a înjgheba cu acesta o dezbatere pe tema numeroaselor progrese, tehnice și cosmetice, pe care le descoperea în transportul public de suprafață comparativ cu ultima dată cînd îl folosise, cam prin 1940, mai ales în privința semnalizărilor, după cum demonstra un afiș care glăsuia: „Interzis scuipatul și cuvintele murdare“. Fermín examinează afișul cu coada ochiului și optă pentru a i se supune, conjurînd cu vigoare o scuipătură sonoră, ceea ce fu suficient spre a ne atrage privirile sulfuroase ale unui trio de cuvioase care călătoreau în grup, în partea din spate a vehiculului, înzestrate cu cîte-un exemplar din liturghier.

— Sălbaticule, bîlgui preafericita din partea de est, care semăna în chip uimitor cu portretul oficial al generalului Yagüe.

— Iată-le, zise Fermín. Trei sfinte are Spania mea. Sfînta Roșeață, sfînta Babalic și sfînta Nazuri. Cu toții laolaltă, am transformat țara asta într-o glumă.

— Cum să nu, conveni șoferul. Cu Azaña era mai bine. Cît despre trafic, să nu mai vorbim. Ți se-apleacă.

Un bărbat care ședea în partea din spate rîse, savurînd schimbul de păreri. L-am recunoscut pe cel care stătuse lîngă noi la bar. Expresia lui părea să insinueze că era de

partea lui Fermín și că voia să-l vadă certîndu-se cu evlavioasele. Mi-am încrucișat fugar privirea cu a lui. Mi-a zîmbit cordial și s-a întors la ziarul lui, dezinteresat. Cînd am ajuns pe strada Ganduxer, am băgat de seamă că Fermín se făcuse ghem sub pardesiu și tot trăgea la aghioase, cu gura deschisă și chipul fericit. Autobuzul se prelingea printre domnii scrobiți de pe promenada San Gervasio, cînd Fermín se deșteptă brusc.

— L-am visat pe părintele Fernando, îmi zise. Numai că în visul meu era centru înaintaș la Real Madrid și avea lîngă el cupa Ligii, de aur lucitor și curată ca lacrima.

— Adică? am întrebat eu.

— Dacă Freud nu se înșală, asta înseamnă, poate, că preotul ne-a băgat un gol.

— Mie mi s-a părut un om cinstit.

— Adevărul e că așa-i. Poate că prea cinstit pentru binele lui personal. Pînă la urmă, toți preoții cu stofă de sfînt sînt trimiși în misiuni, doar-doar i-or mînca țînțarii sau peștii piranha.

— N-o mai fi chiar așa.

— Binecuvîntată inocență mai ai, Daniel. Crezi pînă și în Zîna Măseluță. Iar de nu, iacătă un exemplu: baliverna asta despre Miquel Moliner pe care ți-a debitat-o Nuria Monfort. Mi se pare mie că lihnita aia ți-a turnat mai multe gogoși decît *L'Osservatore Romano*. Acuma reiese că e căsătorită cu un prieten din copilărie de-al lui Aldaya și Carax, ca să vezi dumneata cum stau lucrurile. Și, pe deasupra, mai avem și povestea cu Jacinta, doica cea bună, care poate că e veridică, însă prea sună a ultim act de-al lui don Alejandro Cassona. Ca să nu mai pomenesc de apariția stelară a lui Fumero în rolul criminalului.

— Prin urmare, dumneata crezi că părintele Fernando ne-a mințit?

— Nu. Sînt de acord cu dumneata că pare cinstit, însă uniforma trage mult la cîntar și, oricum, și-o fi păstrat el vreo carte la ciorap, ca să zic așa. Eu cred că, dacă ne-a mințit, a fost prin omisiune și din politețe, nu din ticăloșie sau din răutate. În plus, nu-l văd în stare să născocească o asemenea înșelăciune. Dacă ar ști să mintă mai bine, n-ar

ține ore de algebră și de latină; ar ajunge direct la episcopat, cu un birou de cardinal și covrigei moi de marțipan la cafea.

— Așadar, ce sugerezi să facem?

— Mai devreme sau mai târziu, va trebui să dezgropăm mumia îngerăștii bătrânici și s-o scuturăm de glezne, ca să vedem ce pică. Pentru moment, o să trag câteva sfori, să vedem ce mai aflu despre Miquel Moliner. Și n-ar strica să arunc o privire și asupra Nuriei Monfort, care mi se pare că se dovedește a fi ceea ce răposata maică-mea numea o hoțomancă.

— Greșești în privința ei, am intervenit eu.

— Dumitale ți se arată o pereche de țîțe ca lumea și crezi că ai văzut-o pe sfînta Teresa de Jesús, ceea ce, la vîrsta asta, e de iertat, chiar dacă de nelecuit. Las-o în seama mea, Daniel, pentru că parfumul eternului feminin nu mă mai prostește ca pe dumneata. La anii mei, irigarea sanguină a capului prevalează în raport cu cea destinată părților moi.

— Grozav mai vorbești.

Fermín își scoase portofelul și începu să calculeze bugetul.

— Ai o avere acolo, am zis eu. Toți banii ăștia au rămas în plus de la restul de azi-dimineață?

— O parte. Ceilalți sînt legitimi. Astăzi ies cu Bernarda. Eu femeii ăștea nu-i pot refuza nimic. Dacă e nevoie, iau cu asalt Banca Spaniei ca să-i satisfac orice capriciu. Dar dumneata ce planuri ai pentru restul zilei?

— Nimic în mod special.

— Dar cu cocuța aceea care-i treaba?

— Ce cocuță?

— Moțochina. Oare ce cocuță? Sora lui Aguilar.

— Nu știu.

— De știut, știi; ceea ce îți lipsește, ca să vorbim pe șleau, sînt niște coaie ca să înșfaci taurul de coarne.

Într-acestea, se apropie de noi controlorul cu chipul istovit, făcînd jonglerii cu un bețișor pe care îl plimba și-l rotea între dinți cu o dexteritate de circ.

— Iertați-mă, spun doamnele de colo că dacă puteți să folosiți un limbaj mai politicos.

— Un căcat, replică Fermín, cu voce tare.

Controlorul se întoarse la cele trei doamne și ridică din umeri, dîndu-le de înțeles că făcuse tot ce putea și că

nu era dispus să se ia la bătaie pentru o chestiune de pudoare semantică.

— Oamenii care nu au viață proprie vor să se bage întotdeauna într-a celorlalți, bombăni Fermín. Despre ce vorbeam?

— Despre lipsa mea de bărbăție.

— Chiar așa. Un caz cronic. Ascultă-mă pe mine. Du-te și-ți caută fata, fiindcă viața trece în zbor, mai cu seamă partea care merită s-o trăiești. Ai văzut ce spunea preotul. Uite-l este, uite-l nu e.

— Dar nu-i fata mea.

— Atunci cîștig-o înainte s-o ia altcineva, mai ales un soldățel de plumb.

— Dumneata vorbești de parcă Bea ar fi un trofeu.

— Nu, de parcă ar fi o binecuvîntare, mă corectă Fermín. Uite cum stau lucrurile, Daniel. Destinul obișnuiește să stea la cotitură. Parcă-i un borfaș, o știoarfă sau un vînzător de lozuri: cele trei incarnări ale sale cele mai bătătoare la ochi. Dar ceea ce nu face sînt vizitele la domiciliu. Trebuie să te duci tu după el.

Am dedicat restul drumului evaluării acestei perle filosoficești în timp ce Fermín trăgea încă un pui de somn, treabă pentru care avea un talent napoleonian. Am coborît din autobuz la intersecția dintre Gran Vía și Paseo de Gracia, sub un cer de cenușă care înghițea lumina. Încheindu-și nasturii pardesiului pînă la gît, Fermín anunță că pleca în graba mare spre pensiunea lui, în intenția de a se ferechizui pentru întîlnirea cu Bernarda.

— Află dumneata că, la o prezență prin excelență modestă ca a mea, toaleta nu poate scădea sub nouăzeci de minute. Degeaba ai nărav în tine, dacă n-arăți bine; asta-i trista realitate a acestor vremuri de bîlci. *Vanitas pecata mundi*.

L-am văzut îndepărtîndu-se pe Gran Vía, o mîină de om, adăpostit în pardesiul său cenușiu, care flutura în vînt aidoma unui drapel ponosit. M-am îndreptat spre casă, unde plănuiam să pun mîina pe o carte bună și să mă ascund de lume. Cînd am dat colțul dintre Puerta del Ángel și strada Santa Ana, mi se făcu inima cît un purice. Ca întotdeauna, Fermín nu se înșelase. Destinul mă aștepta în fața librăriei, purtînd o rochie din lînă cenușie, pantofi noi și ciorapi de mătase și studiindu-și imaginea reflectată în vitrină.

— Tata crede că sînt la slujba de la ora douăsprezece, zise Bea fără să-și desprindă privirea de la propria imagine.

— E ca și cum ai fi. Aici, la mai puțin de douăzeci de metri, în biserica Santa Ana, o țin nonstop de la nouă dimineața.

Vorbeam ca doi necunoscuți care se opriseră întîmplător dinaintea unei vitrine, căutîndu-ne privirea în geam.

— Nu-i de glumă. A trebuit să fac rost de o foaie de duminică, să văd despre ce era predica. Mai tîrziu o să-mi ceară să-i fac un rezumat detaliat.

— Taică-tău e peste tot.

— A jurat să-ți rupă picioarele.

— Mai întîi va trebui să afle cine sînt. Și, atît timp cît le am întregi, alerg mai repede ca el.

Bea mă privea încordată, uitîndu-se peste umăr la pietonii ce alunecau prin spatele nostru în adieri cenușii de vînt.

— Nu știu de ce rîzi, zise ea. El vorbește serios.

— Nu rîd. Sînt mort de frică. Însă mă bucur să te văd. Un crîmpei de zîmbet, emoționat, fugar.

— Și eu la fel, admise Bea.

— O spui de parcă ar fi o boală.

— E mai rău decît atît. Credeam că, dacă te revăd la lumina zilei, poate îmi vine mintea la cap.

M-am întrebat dacă era un compliment sau o pedeapsă.

— Nu putem fi văzuți împreună, Daniel. Nu așa, în plină stradă.

— Dacă vrei, putem intra în librărie. În spate avem o cafetieră și...

— Nu. Nu vreau să mă vadă nimeni intrînd sau ieșind de-aici. Dacă cineva mă vede vorbind acum cu tine, tot mai pot spune că m-am întîlnit din întîmplare cu cel mai bun prieten al fratelui meu. Dacă sîntem văzuți de două ori împreună, vom stîrni bănuieli.

Am suspinat.

— Și cine-o să ne vadă? Pe cine privește ce facem noi?

— Oamenii au întotdeauna ochi pentru ceea ce nu-i privește, iar tata cunoaște o jumătate din Barcelona.

— Atunci, de ce ai venit pînă aici să mă aștepti?

— N-am venit să te aștept. Am venit la slujbă, îți aduci aminte? Chiar tu ai spus-o. La douăzeci de metri mai încolo...

— Mă înspăimînți, Bea. Minți mai bine ca mine.

— Nu mă cunoști, Daniel.

— Așa spune frate-tău.

Privirile ni se întâlneau în vitrină.

— Tu mi-ai arătat, ieri noapte, ceva ce nu mai văzusem niciodată, murmură Bea. Acum e rîndul meu.

M-am încruntat, intrigat. Bea își deschise geanta, scoase o carte de vizită îndoită și mi-o întinse.

— Nu ești singurul care cunoaște mistere în Barcelona, Daniel. Am o surpriză pentru tine. Te aștept la adresa asta, azi la ora patru. Nu trebuie să știe nimeni că ne-am dat întâlnire acolo.

— Cum o să-mi dau seama dacă am ajuns unde trebuie?

— O să-ți dai.

Am privit-o dintr-o parte, sperînd că mă lua peste picior.

— Dacă n-ai să vii, o să înțeleg, zise Bea. O să înțeleg că nu mai vrei să mă vezi.

Fără să-mi acorde nici o clipă să-i răspund, Bea se răsuci pe călcîie și se îndepărtă cu pași repezi spre Rambla. Am rămas cu cartea de vizită în mînă și cu vorbele pe buze, urmărind-o cu privirea pînă cînd silueta ei s-a topit în penumbra cenușie dinaintea furtunii. Am dezdoit cartea de vizită. În interior, scrisă cu albastru, era o adresă pe care o știam prea bine:

Bulevardul Tibidabo, 32

27

Furtuna nu așteaptă să se înnopteze ca să-și arate colții. Primele fulgere m-au surprins la puțin timp după ce luasem un autobuz pe linia 22. Cînd am înconjurat piața Molina și am urcat pe Balmes, orașul își pierdea deja contururile sub perdelele de catifea lichidă, amintindu-mi că nu avusesem minima precauție de a lua cu mine o umbrelă.

— Trebuie să fiți tare curajos, a murmurat șoferul când i-am cerut să oprească.

Era deja ora patru și zece când autobuzul m-a lăsat într-un loc al nimănui, la capătul străzii Balmes, la bunul plac al furtunii. În fața mea, bulevardul Tibidabo se pierdea în zare ca un miraj apos sub ceruri de plumb. Am numărat pînă la trei și am rupt-o la fugă prin ploaie. Cîteva minute mai tîrziu, ud pînă la oase și tremurînd de frig, m-am oprit la adăpostul unui portal, ca să-mi recapăt suflarea. Am cercetat restul traseului. Adierea înghețată a furtunii tîra un vâl cenușiu care ascundea conturul spectral al vilelor și căsoaielor îngropate în ceață. Printre ele se ridica turnul întunecat și solitar al vilei Aldaya, ancorat în păduricea unduitoare. Am dat deoparte părul ud care-mi cădea în ochi și am alergat într-acolo, traversînd bulevardul pustiu.

Portița de grilaj se bălăbănea în bătaia vîntului. Mai încolo, se deschidea o potecă unduitoare care urca pînă la casă. M-am strecurat pe portiță și am pătruns pe proprietate. Prin desiş se desluseau pedestale de statui dărîmate fără milă. Apropiindu-mă de casă, am băgat de seamă cum una dintre statui, efigia unui înger purificator, fusese abandonată în interiorul unei fîntîni ce împodobeia grădina. Silueta de marmură înnegrită strălucea ca un spectru sub stratul de apă ce se revărsa în bazin. Mîna îngerului de foc se ridica din apă; un deget acuzator, ascuțit ca o baionetă, arăta spre intrarea principală a locuinței. Poarta din stejar sculptat era întredeschisă. Am împins ușa și m-am aventurat cîteva pași într-un vestibul cu aspect de peșteră, cu pereții fluctuînd sub mîngîierea unei lumînări.

— Am crezut că n-ai să vii, zise Bea.

Silueta ei se profila pe un coridor țintuit în penumbră, decupată în lumina lividă a unei galerii care se deschidea în fund. Era așezată pe un scaun, cu spatele la perete, cu o lumînare la picioare.

— Închide ușa, îmi porunci ea fără să se ridice. Cheia e în broască.

M-am supus. Broasca scîrțîi cu un ecou sepulcral. Am ascultat pașii Beei apropiindu-se în spatele meu și i-am simțit atingerea pe hainele ude.

— Tremuri. De frică sau de frig?

— Încă nu m-am hotărît. De ce ne aflăm aici?

Zîmbi în semiîntuneric și îmi luă mîna.

— Nu știi? Credeam că ai ghicit...

— Asta-i casa familiei Aldaya, e tot ce știi. Cum ai reușit să intri și de unde știai...

— Vino, o să facem focul să te încălzești.

M-a condus de-a lungul coridorului pînă în galeria care prezida curtea interioară. Salonul se înălța în coloane de marmură și ziduri golașe ce se țirau spre tavanul decorat în casete, prăbușit pe alocuri. Se zăreau ramele unor tablouri și oglinzi care, cu ceva vreme în urmă, acoperiseră pereții, precum și urme de mobile pe pardoseala de marmură. La un capăt al salonului se afla un cămin cu cîteva lemne pregătite. Un teanc de ziare vechi zăcea lîngă vatrai. Șemineul mirosea a foc recent și a cărbune. Bea îngenunche și începu să strecoare foi de ziar printre lemne. Scoase un chibrit și le aprinse, obținînd îndată o coroană de flăcări. Mîinile ei mișcau bucățile de lemn, pricepute. Mi-am închipuit că bănuia că sînt mort de curiozitate și de nerăbdare, însă m-am hotărît să adopt un aer flegmatic, care să arate limpede că, dacă voia să se joace cu mine de-a misterele, n-avea nici o șansă să cîștige. Ea se fudulea, cu un zîmbet triumfător. Poate că tremuratul mîinilor mele nu-mi era de prea mare ajutor la reprezentație.

— Vii de multe ori pe-aici? am întrebat.

— Azi e prima oară. Ești intrigat?

— Oarecum.

Îngenunche în fața focului și întinse un pled curat, pe care l-a scos dintr-o geantă din pînză de cort. Mirosea a lavandă.

— Hai, șezi aici, lîngă foc, doar n-ai să faci pneumonie din cauza mea.

Căldura văpăii mi-a redat viața. Bea contempla flăcările în liniște, fermecată.

— Ai de gînd să-mi spui secretul? am întrebat eu în cele din urmă.

Bea oftă și se așeză pe un scaun. Eu am rămas lîngă foc, observînd cum aburul urca din hainele mele ca o nălucă în fugă.

— Ceea ce numești tu vila Aldaya în realitate are un nume propriu. Casa se cheamă „Îngerul de negură“, însă mai nimeni nu știe asta. Agenția tatei încearcă de cincisprezece ani să vîndă proprietatea asta și nu reușește. Deunăzi, în timp ce-mi spuneai povestea lui Julián Carax și a Penélopei Aldaya, nu am făcut legătura. Mai târziu, acasă, noaptea, am pus cap la cap toate firele și mi-am amintit că îl auzisem cîndva pe tata vorbind despre familia Aldaya și în particular despre casa asta. Ieri m-am dus la biroul tatei, iar secretarul lui, Casasús, mi-a povestit istoria casei. Știi că, de fapt, asta nu era reședința oficială, ci una din casele lor de vară?

Am clătinat din cap.

— Casa principală a familiei Aldaya era un palat care a fost demolat în 1925 ca să se construiască un bloc de apartamente, unde astăzi este intersecția străzilor Bruch și Mallorca, proiectat de Puig i Cadafalch la comanda bunicului Penélopei și al lui Jorge, Simón Aldaya, în 1896, cînd pe locul acela nu erau decît cîmpuri și șanțuri. Fiul cel mare al patriarhului Simón, don Ricardo Aldaya, o cumpărase în ultimii ani ai secolului al XIX-lea de la un personaj foarte pitoresc la un preț derizoriu, deoarece casa avea o faimă proastă. Casasús mi-a zis că era blestemată și că nici vînzătorii nu cutezau să vină s-o prezinte și se eschivau sub orice pretext...

28

În acea seară, în timp ce mă încălzeam, Bea mi-a relatat cum ajunsese „Îngerul de negură“ în mîinile familiei Aldaya. Povestirea era o melodramă zbuciumată care ar fi putut prea bine să iasă de sub condeiul lui Julián Carax. Casa fusese clădită în 1899 de firma de arhitecți Naulí, Martorell i Bergadá sub auspiciile unui prosper și extragavant financiar catalan pe nume Salvador Jausá, care nu locuise acolo decît un an de zile. Potentatul, orfan de la șase ani și de origine modestă, își comasase cea mai mare parte a averii în Cuba și Puerto Rico. Se spunea că se numărase printre mîinile murdare de după căderea Cubei și războiul cu Statele Unite,

în care s-au pierdut ultimele colonii. Din Lumea Nouă își adusese ceva mai mult decît o avere: îl însoțeau o nevastă nord-americană, o demoazelă palidă și fragilă din înalta societate din Philadelphia care nu vorbea o boabă de spaniolă, și o servitoare mulatră, care fusese în serviciul lui încă din primii ani petrecuți în Cuba și călătorea cu un macac închis într-o cușcă, îmbrăcat în arlechin, și cu șapte cufere de bagaje. Pentru început, s-au instalat în mai multe camere la hotelul Colón, în Plaza de Cataluña, așteptînd să achiziționeze o locuință adecvată gusturilor și apetențelor lui Jausá.

Nimeni nu se îndoia cîtuși de puțin că servitoarea – o frumusețe de abanos înzestrată cu o privire și o talie care, potrivit cronicilor de societate, provocau tahicardii – era în realitate amanta și călăuza lui întru plăceri ilicite și inefabile. Calitatea ei de vrăjitoare și făcătoare de farmece venea ca un adaos. Numele ei era Marisela, sau așa o striga Jausá. Prezența și aerul său enigmatic n-au întîrziat să devină scandalul predilect al reuniunilor pe care doamnele de neam le ofereau spre a degusta marțipan și spre a-și omorî vremea și melancoliile autumnale. În aceste cenecluri circulau zvonuri neconfirmate potrivit cărora femeia africană, prin inspirație infernală nemijlocită, se destrăbăla cățărata pe bărbat, adică-telea călărindu-l ca o iapă în călduri, fapt ce viola cel puțin cinci sau șase păcate mortale recunoscute. Prin urmare, s-a găsit de îndată cine să scrie la episcopie, solicitînd o binecuvîntare specială și ocrotire pentru sufletul imaculat ca zăpada al familiilor cu nume bun din Barcelona, dinaintea unei asemenea influențe. Spre o și mai mare bătaie de joc, Jausá avea neobrăzarea să iasă la plimbare cu nevasta și cu Marisela într-o trăsură, duminică, în toiul dimineții, oferind astfel spectacolul babilonic al depravării în fața ochilor tuturor copilașilor nestricați ce se nimereau pe Paseo de Gracia, în drum spre slujba de la ora unsprezece. Pînă și ziarele se făceau ecoul privirii semețe și trufase a negresei, care contempla publicul barcelonez „așa cum o regină a junglei s-ar uita la o ceată de pigmei“.

Pe vremea aceea, febra modernismului deja mistuia Barcelona, însă Jausá le-a indicat în mod limpede arhitecților pe care îi angajase să-i construiască noua locuință

că voia ceva deosebit. În dicționarul lui, „deosebit“ era cel mai valoros epitet. Jausá petrecuse ani la rînd plimbîndu-se pe dinaintea șirului de vile neogotice pe care marii magnați ai erei industriale americane și le construiseră pe tronsonul de pe Fifth Avenue plasat între străzile 58 și 72, pe latura estică a Central Park-ului. Fascinat de visele lui americane, financiarul a refuzat să asculte orice argument în favoarea unei construcții conforme modei și uzanței momentului, la fel cum refuzase să cumpere o lojă la Teatrul Liceo, cum era de rigoare, calificîndu-l drept un Babel al surzilor și un stup al nechemăților. Își dorea casa lui departe de oraș, în – pe atunci – încă relativ dezolantul peisaj al bulevardului Tibidabo. Voia să contemple Barcelona de la distanță, spunea el. Drept singură companie dorea o grădină cu statui de îngeri care, potrivit instrucțiunilor sale (filtrate prin intermediul Mariselei), trebuiau amplasate la capetele conturului unei stele cu șapte vîrfuri, nici mai multe, nici mai puține. Horărit să-și ducă planurile la bun sfîrșit și deținînd belșugul de arginți ca s-o poată face după pofta inimii, Salvador Jausá și-a trimis arhitecții trei luni la New York, pentru a studia structurile delirante înălțate ca locuințe pentru comandorul Vandervilt, pentru familia lui John Jacob Astor, Andrew Carnagie și restul celor cincizeci de familii de aur. Le-a dat instrucțiuni să asimileze stilul și tehnicile atelierului de arhitectură Stanford, White & McKim și i-a avertizat să nu se deranjeze să-i bată la ușă cu un proiect pe gustul celor pe care el îi numea „cîrnățari și fabricanți de nasturi“.

Un an mai tîrziu, cei trei arhitecți s-au prezentat în somptuoasele încăperi de la hotelul Colón pentru a-i înfățișa proiectul. Jausá, însoțit de mulatra Marisela, i-a ascultat în tăcere și, la sfîrșitul prezentării, a întrebat cît urma să coste ducerea la bun sfîrșit a lucrării în șase luni. Frederic Martorell, membru și lider al firmei de arhitecți, își dresе glasul și, din politețe, notă cifra pe o hîrtie și i-o întinse potentatului. Acesta, fără să clipească, eliberă pe dată un cec pentru suma totală și expedie delegația cu un salut absent. Șapte luni mai tîrziu, în iulie 1900, Jausá, nevastă-sa și servitoarea Marisela se instalau în casă. În luna august a aceluiași an, cele două femei mureau, iar poliția îl descoperea pe Salvador

Jausá agonizînd, despuiat și legat fedeleș de fotoliul din biroul său. Raportul sergentului care a efectuat cercetările preliminare menționa că pereții întregii case erau mînjiți cu sînge, că statuile îngerilor ce înconjurau grădina fuseseră mutilate – chipurile lor fiind pictate ca niște măști tribale – și că se găsiseră urme de lumînări negre pe pedestale. Ancheta dură opt luni. Pe atunci, Jausá muțise.

Investigațiile poliției au concluzionat următoarele: totul părea să indice faptul că Jausá și nevasta lui fuseseră otrăviți cu un extract vegetal ce le fusese administrat de Marisela, în ale cărei odăi s-au găsit mai multe flacoane cu substanța respectivă. Din nu se știe ce motiv, Jausá supraviețuise otrăvii, deși sechelele lăsate de aceasta au fost teribile, făcîndu-l să-și piardă darul vorbirii și auzul, paralizîndu-i o parte a trupului cu dureri îngrozitoare și condamnîndu-l să-și trăiască restul zilelor într-o perpetuă agonie. Soția lui Jausá a fost găsită în camera ei, întinsă pe pat, neputînd altceva în afară de bijuterii și o brățară de diamante. Supozițiile poliției erau că, după comiterea crimei, Marisela își tăiasse venele cu un cuțit și cutreierase prin toată casa împrăștiindu-și sîngele pe pereții camerelor și pe coridoare, pînă cînd căzuse moartă în camera ei de la ultimul cat. Mobilul, potrivit poliției, îl constituise gelozia. Pe cît se pare, în clipa morții, nevasta potentatului era însărcinată. Marisela, se spunea, desenase un craniu pe pîntecele dezvelit al doamnei, cu ceară roșie fierbinte. Cazul, asemenea buzelor domnului Jausá, a fost pecetluit pentru totdeauna cîteva luni mai tîrziu. Lumea bună din Barcelona comenta că nicio dată nu se mai întîmplase așa ceva în istoria orașului și că oamenii absolut mizerabili care veneau din America ruinau solida fibră morală a țării. În spatele ușilor închise, mulți s-au bucurat că excentricitățile lui Salvador Jausá se sfîrșiseră. Ca întotdeauna, se înșelau: acestea abia începuseră.

Poliția și avocații lui Jausá s-au îngrijit să închidă cazul, însă indianul Jausá era dispus să continue. În acea perioadă l-a cunoscut pe don Ricardo Aldaya, încă de pe atunci un prosper industriaș cu faimă de donjuan și cu temperament leonin, care s-a oferit să-i cumpere proprietatea în intenția de a o demola și de a o revinde pe bani grei, deoarece valoarea

terenului din zonă urca precum spuma. Jausá nu fu de acord să vîndă, însă îl invită pe Ricardo Aldaya să viziteze casa, în intenția de a-i arăta ceea ce el numea un experiment științific și spiritual. Nimeni nu mai intrase pe proprietate de la încheierea investigației. Lucrurile la care Aldaya a asistat acolo înăuntru i-au înghețat sîngele în vine. Jausá își pierduse complet uzul rațiunii. Umbra întunecată a sîngelui Mariselei acoperea în continuare pereții. Jausá convocase un inventator și pionier în curiozitatea tehnologică a momentului, cinematograful. Se numea Fructuós Gelabert și acceptase comanda lui Jausá în schimbul unor fonduri pentru construirea unor studiouri cinematografice în Vallés, încredințat că, în secolul XX, imaginile animate aveau să înlocuiască religia organizată. Pe cît se pare, Jausá era convins că spiritul negresei Marisela rămăsese în casă. El afirma că îi simțea prezența, cuvintele și mirosul, ba chiar și atingerea în întuneric. Servitorii, auzind aceste povești, fugiseră la galop, căutînd slujbe cu mai puțină tensiune nervoasă în localitatea învecinată, Sarriá, unde nu lipseau nici vilele, nici familiile incapabile să umple o vadră cu apă ori să-și cîrpească șosetele.

Astfel, Jausá rămase singur, cu obsesia și cu spectrele sale invizibile. În curînd, hotărî că soluția consta în depășirea acestei condiții de invizibilitate. Indianul avusese ocazia să vadă, la New York, cîteva rezultate ale noii invenții numite cinematograf și împărtășea opinia răposatei Marisela că prin camera de luat vederi se absorbteau suflete, al subiectului filmat și al spectatorului. Urmînd această linie de raționament, îl însărcinase pe Fructuós Gelabert să turneze metri după metri de peliculă pe coridoarele de la „Îngerul de negură“, în căutarea unor semne și viziuni de pe lumea cealaltă. Pînă la momentul respectiv, în pofida numelui de botez al tehnicianului aflat la cîrma operațiunii, încercările se dovediseră infructuoase.

Totul s-a schimbat cînd Gelabert a anunțat că primise de la fabrica lui Thomas Edison din Menlo Park, New Jersey, un nou tip de material sensibil, ce permitea să se filmeze în condiții precare de lumină, lucru nemaiauzit pînă atunci. Printr-un artificiu tehnic rămas neelucidat, unul dintre

asistenții de laborator ai lui Gelabert vărsase vin spumant din soiul Xarelo, provenit din regiunea Penedés, în tăvița cu revelator și, ca o consecință a reacției chimice, forme stranii începură să apară pe pelicula expusă. Aceasta era pelicula pe care Jausá voia să i-o arate lui don Ricardo Aldaya în seara cînd l-a invitat în spectrala-i vilă de pe bulevardul Tibidabo, numărul 32.

Cînd auzi asta, Aldaya presupuse că Gelabert, de teamă că va vedea dispărînd fondurile economice oferite de Jausá, recursese la acest șiretlic atît de bizantin spre a menține viu viul interesul patronului. Totuși, Jausá nu avea nici o îndoială în privința fidelității rezultatelor. Mai mult, acolo unde alții vedeau forme și umbre, el vedea fantome. Jura că deslușise cum silueta Mariselei se materializa într-un lințoliu, o umbră care se preschimba în lup și umbla ridicată în două labe. Ricardo Aldaya nu văzu în proiecție altceva decît niște pete, observînd, în plus, că atît pelicula proiectată, cît și tehnicianul care lucra cu proiectorul duhneau a vin și alte băuturi spirtoase. Chiar și așa, ca un bun om de afaceri, industriașul intuit că, pînă la urmă, toate acestea se puteau dovedi avantajoase pentru el. Un milionar nebun, singur și obsedat de capturarea unor ectoplasme constituia o victimă cum nu se poate mai nimerită. Prin urmare, îi dădu dreptate și îl îndemnă să-și continue demersul. Vreme de cîteva săptămîni, Gelabert și oamenii lui turnară kilometri întregi de peliculă, ce avea să fie revelată în diferite tancuri, conținînd soluții chimice de lichid revelator diluat cu Aromas de Montserrat, un vin negru sfințit în parohia Ninot, și tot soiul de vinuri spumante de Tarragona. Între două proiecții, Jausá transfera împluterniciri, semna autorizații și îi acorda lui Ricardo Aldaya controlul rezervelor sale financiare.

Jausá dispăru într-o noapte de noiembrie din acel an, în timpul unei furtuni. Nimeni nu știa ce se petrecuse cu el. Pe cît se pare, tocmai expunea una din rolele de peliculă specială de-ale lui Gelabert, cînd a survenit un accident. Don Ricardo Aldaya l-a însărcinat pe Gelabert să recupereze rola respectivă și, după ce au vizionat-o în particular, i-a dat foc cu mîna lui și i-a sugerat tehnicianului să uite de chestiune, cu ajutorul unui cec de o generozitate indiscutabilă. Pe atunci, Aldaya

era deja titularul celor mai multe proprietăți ale dispărutului Jausá. Unii spuneau că răposata Marisela se întorsese să-l ia cu dînsa în iad. Alții au observat că un cerșetor care semăna foarte bine cu defunctul milionar fusese văzut vreme de cîteva luni prin împrejurimile cetățuiei, pînă cînd un automobil negru, cu perdele trase, dăduse peste el, fără să oprească, în plină zi. Și era deja prea tîrziu: legenda întunecată a vilei, ca și invazia muzicii cubaneze în saloanele de dans din oraș erau deja de neoprit.

După cîteva luni, don Ricardo Aldaya își mută familia în casa de pe bulevardul Tibidabo, unde, peste două săptămîni, avea să se nască fiica mai mică a celor doi soți, Penélope. Pentru a sărbători evenimentul, Aldaya rebotează casa „Vila Penélope“. Totuși, numele cel nou n-a prins niciodată. Casa avea propriul ei caracter și se arăta imună la influența noilor stăpîni. Locatarii se plîngeau de zgomote și lovituri în pereți pe timpul nopții, subite mirosuri de putrefacție și curenți de aer înghețat ce păreau să bîntuie prin casă aidoma unor santinele rătăcitoare. Vila era un compendiu de mistere. Avea un beci dublu, cu un soi de criptă neinaugurată la nivelul inferior și o capelă la cel superior, dominată de un mare Crist pe o cruce policromată, căruia servitorii îi găseau o neliniștitoare asemănare cu Rasputin, personaj foarte popular în epocă. Cărțile din bibliotecă apăreau în mod constant fie rearanjate, fie întoarse pe dos. Exista o încăpere la etajul al treilea, un dormitor nefolosit ca urmare a inexplicabilelor pete de umezeală ce răsăreau din pereți și păreau să alcătuiască chipuri șterse, unde florile proaspete se ofileau în cîteva minute și se puteau auzi întotdeauna muște zburătăcind, cu toate că era imposibil să le zărești.

Bucătăresele asigurau că anumite articole, ca zahărul, dispăreau din cămară ca prin farmec și că laptele căpăta o nuanță roșiatică la fiecare lună plină. Din cînd în cînd, la ușa unor încăperi erau găsite păsări moarte sau mici rozătoare. Alteori descopereau lipsa unor obiecte, mai ales bijuterii și nasturi de pe veșmintele păstrate în dulapuri și în cufere. Din an în Paști, obiectele sustrase apăreau ca prin farmec, la distanță de cîteva luni, în vreun ungher îndepărtat al casei ori îngropate în grădină. De regulă nu mai erau găsite

niciodată. Lui don Ricardo, toate aceste întâmplări i se păreau simple superstiții și prostii tipice pentru oamenii chivernisiți. După părerea lui, o săptămână pe stomacul gol i-ar fi lecut familia de spaime. Ceea ce nu mai vedea atît de filosoficește erau furturile podoabelor soției sale. Nu mai puțin de cinci servitoare au fost concediate cînd au dispărut diferite piese din caseta doamnei, deși toate s-au jurat cu lacrimi în ochi că erau nevinovate. Cei mai perspicace înclinau să creadă că, fără atîta mister, faptul se datora nefastului obicei al lui don Ricardo de a se strecura în alcovurile servitoarelor tinere în toiul nopții, în scopuri ludice și extraconjugale. Reputația lui în acest sens era aproape la fel de întinsă ca și averea lui și nu lipseau vocile care afirmau că, în ritmul în care se desfășurau faptele sale de vitejie, bastarzii pe care îi tot lăsa pe drum aveau să-și organizeze propriul lor sindicat. Adevărul e că nu dispăreau numai bijuteriile. Cu timpul, familia își pierdu plăcerea de a trăi.

Familia Aldaya nu a fost niciodată fericită în casa aceea obținută prin dubioasele artificii de comerciant ale lui don Ricardo. Doamna Aldaya își ruga neconținut soțul să vîndă proprietatea și să se mute într-o reședință din oraș sau chiar să se întoarcă în palatul construit de Puig i Cadafalch pentru bunicul Simón, patriarhul clanului. Ricardo Aldaya refuza categoric. Petrecîndu-și cea mai mare parte a timpului în călătorii sau în fabricile familiei, nu vedea nici o problemă în legătură cu casa. O dată, micuțul Jorge dispăru opt ore în interiorul casei. Maică-sa și servitorimea îl căutară cu disperare, fără succes. Cînd copilul reapăru, palid și buimăcit, spuse că, în tot acest timp, stătuse în bibliotecă, în compania unei misterioase femei de culoare, care îi arătase fotografii vechi și îi zisese că toate femeile din familie aveau să moară în casa aceea pentru a ispăși păcatele bărbaților. Misterioasa doamnă îi dezvălui micuțului Jorge chiar și data la care urma să moară mama lui: 12 aprilie 1921. E de prisos să spunem că presupusa doamnă neagră n-a fost găsită niciodată, cu toate că, peste mai mulți ani, doamna Aldaya a fost descoperită fără suflare în patul din dormitorul ei, în zorii zilei de 12 aprilie 1921. Toate bijuteriile sale dispăruseră. La drenarea puțului din parc, unul dintre băieți le-a găsit în

mîlul de pe fund, împreună cu o păpușă ce îi aparținuse fiicei sale Penélope.

O săptămîină mai tîrziu, don Ricardo Aldaya hotărî să se descotorosească de casă. Pe atunci, imperiul său financiar era deja rănit de moarte și nu lipseau glasurile care insinuau că totul se datora acelei case blestamate, care aducea nenorocirea oricui ar fi ocupat-o. Alții, mai precauți, se mărgineau să invoce argumentul că Aldaya nu înțelesese niciodată transformările pieței și că tot ce făcuse de-a lungul vieții fusese să ruineze afacerea clădită de patriarhul Simón. Ricardo Aldaya a anunțat că părăsea Barcelona și se muta cu familia în Argentina, unde industria sa textilă plutea în slăvă. Mulți au spus că fugea de eșec și de rușine.

În 1922, reședința „Îngerul de negură“ fu scoasă la vînzare, la un preț derizoriu. La început, multă lume își manifestă interesul s-o achiziționeze, atît pentru notorietatea ei, cît și pentru prestigiul crescînd al zonei, însă nici unul dintre potențialii cumpărători nu făcu vreo ofertă după vizitarea casei. În 1923, vila fu închisă. Titlul de proprietate fu transferat unei societăți de bunuri și gospodării căreia Aldaya îi datora bani, spre a intermedia vînzarea, dărîmarea sau ce se nimerea. Casa rămase în vînzare ani de zile, fără ca agenția să izbuțească să-i găsească un cumpărător. Societatea respectivă, Botell i Llofré, S.L., a dat faliment în 1939, cînd cei doi titulari au intrat la închisoare sub acuzații ce nu s-au lămurit niciodată și, după tragica moarte a amîndurora într-un accident survenit în penitenciarul San Viçens în 1940, a fost absorbită de un consorțiu financiar din Madrid, printre ai cărui membri titulari se numărau trei generali, un bancher elvețian și membrul executor și conducătorul firmei, domnul Aguilar, tatăl prietenului meu Tomás și al Beei. În ciuda tuturor eforturilor promoționale, nici unul dintre vînzătorii aflați sub comanda domnului Aguilar n-a reușit să plaseze casa, nici măcar oferind-o la un preț cu mult sub valoarea ei de piață. Nimeni nu mai pătrunsese pe proprietate mai bine de zece ani.

— Pînă azi, a spus Bea, după care s-a adîncit din nou într-una din tăcerile ei.

Cu timpul, aveam să mă obișnuiesc cu ele, să o văd închizându-se undeva departe, cu privirea rătăcită și cu glasul stins.

— Aș vrea să-ți arăt locul ăsta, știi? Aș vrea să-ți fac o surpriză. Când l-am auzit pe Casasús, mi-am zis că trebuie să te aduc aici, fiindcă asta făcea parte din povestea ta, din Carax și din Penélope. Am luat cu împrumut cheia din biroul tatei. Nimeni nu știe că sîntem aici. E secretul nostru. Voiam să-l împart cu tine. Și mă întrebam dacă o să vii.

— Știai prea bine că o să vin.

Zîmbi, încuviințînd.

— Eu cred că nimic nu-i întîmplător, știi? Că, în fond, lucrurile au planul lor secret, cu toate că noi nu-l înțelegem. Ca de pildă acela că ai găsit romanul lui Julián Carax în Cimitirul Cărților Uitate ori acela că ne aflăm acum aici, tu și cu mine, în casa asta care a aparținut familiei Aldaya. Totul face parte din ceva ce nu putem pricepe, dar care ne posedă.

În timp ce Bea vorbea, mîna mea se deplasase neîndemînat pînă la glezna ei, urcînd apoi pînă la genunchi. Ea o privi de parcă ar fi fost o gînganie care se cocoțase pînă acolo. M-am întrebat ce făcea Fermín în clipa aceea. Unde era știința lui atunci cînd aveam mai mare nevoie de ea?

— Tomás spune că n-ai avut nici o iubită pînă acum, zise Bea, ca și cum asta explica totul.

Mi-am retras mîna și mi-am coborît privirea, învins. Mi s-a părut că Bea zîmbea, însă am preferat să nu verific.

— Pentru cineva atît de tăcut, frate-tău se dovedește a fi un mare palavragiu. Ce mai spune despre mine televiziunea?

— Spune că ai fost îndrăgostit cîțiva ani de o femeie mai în vîrstă decît tine și că experiența asta ți-a sfîșiat inima.

— Singura chestie sfîșiată cu care m-am ales din toate astea a fost o buză și mîndria.

— Tomás spune că de atunci n-ai mai ieșit cu nici o fată, fiindcă le compari pe toate cu femeia aceea.

Tomás cel cumsecade și loviturile lui sub centură.

— Se numește Clara, am spus.

— Știu. Clara Barceló.

— O cunoști?

— Toată lumea cunoaște cîte o Clara Barceló. Cum se numește contează mai puțin.

Am rămas în tăcere o bucată de vreme, uitîndu-ne cum scînteia focul.

— Ieri seară, după ce m-am despărțit de tine, i-am scris o scrisoare lui Pablo, zise Bea.

Am înghițit în sec.

— Logodnicului tău, sublocotenentul? De ce?

Bea scoase un plic din buzunarul bluzei și mi-l arătă. Era închis și sigilat.

— În scrisoare îi spun că vreau să ne căsătorim cît mai repede, într-o lună dacă se poate, și că vreau să plec din Barcelona pentru totdeauna.

I-am înfruntat privirea impenetrabilă, aproape tremurînd.

— De ce-mi spui una ca asta?

— Fiindcă vreau să-mi spui dacă să o expediez sau nu. De asta te-am chemat azi aici, Daniel.

Am studiat plicul care se învîrtea între degetele ei ca o urnă de zaruri.

— Uită-te la mine, zise ea.

Mi-am ridicat ochii și i-am susținut privirea. N-am putut să-i răspund. Bea își coborî privirea și se îndreptă spre capătul galeriei. O ușă dădea spre balustrada de marmură, deschisă către curtea interioară a casei. I-am văzut silueta topindu-se în ploaie. M-am dus după ea și am oprit-o, smulgîndu-i plicul din mînă. Ploaia îi biciuia chipul, spălîndu-i lacrimile și mînia. Am condus-o înapoi în casă, pînă la căldura căminului. Îmi evita privirea. Am luat plicul și l-am azvîrlit în flăcări. Am contemplat împreună cum scrisoarea se descompunea în jar și cum paginile se evaporau în volute de fum albastru, una cîte una. Bea a îngenuncheat lîngă mine, cu lacrimi în ochi. Am îmbrățișat-o și i-am simțit răsuflarea pe gît.

— Să nu mă lași să cad, Daniel, șopti ea.

Bărbatul cel mai înțelept pe care l-am cunoscut vreodată, Fermín Romero de Torres, îmi explicase cîndva că în viață nu există nici o experiență comparabilă cu aceea cînd dezbraci o femeie pentru prima oară. Înțelept cum era, nu mă mințise, însă nici nu-mi spusese tot adevărul. Nu-mi zisese nimic despre acel ciudat tremur al mîinilor care prefăcea

fiecare nasture, fiecare fermoar într-o muncă titanică. Nu-mi zisese nimic despre acea vrajă a pielii palide și tremurătoare, despre acea primă atingere a buzelor, nici despre acel miraj ce părea să ardă în fiecare por al pielii. Nu-mi zisese nimic despre toate astea fiindcă știa că miracolul se petrece doar o dată și că, atunci când se petrecea, vorbea o limbă a tainelor care, de cum erau date în vileag, fugeau pentru totdeauna. De mii de ori am vrut să recuperez acea primă după-amiază petrecută în vila de pe bulevardul Tibidabo cu Bea, când universul întreg se lăsase dus o dată cu ropotul ploii. De mii de ori am vrut să mă întorc și să mă pierd într-o amintire din care abia dacă pot răscumpăra o imagine furată căldurii flăcărilor. Bea, goală și strălucind de ploaie, întinsă lângă foc, cu ochii larg deschiși într-o privire care, de atunci, m-a urmărit mereu. M-am aplecat peste ea și i-am mîngîiat pielea pîntecelui cu vîrfurile degetelor. Bea își miji pleoapele și îmi surîse, sigură și puternică.

— Fă-mi tot ce vrei, șopti ea.

Avea șaptesprezece ani și viața întreagă îi strălucea pe buze.

29

Se înnoptase când am părăsit casa, învăluiți în umbre albastre. Din furtună mai rămăsese un suflu de burniță rece. Am vrut să-i înapoiez cheia, însă Bea mi-a poruncit dintr-o privire să o păstrez eu. Am mers pînă la promenada San Gervasio, în speranța că vom găsi un taxi sau un autobuz. Mergeam în tăcere, de mîină, fără să ne privim.

— N-am să mă mai pot întîlni cu tine pînă marți, zise Bea cu voce tremurătoare, ca și când, dintr-o dată, s-ar fi îndoit de dorința mea de a o revedea.

— Am să te aștept acolo, am zis eu.

Am considerat de la sine înțeles că toate întîlnirile mele cu Bea urmau să aibă loc între zidurile acelei case vechi, că restul orașului nu ne aparținea. Mi s-a părut chiar că fermitatea atingerii ei pălea pe măsură ce ne îndepărtam de locul acela,

că forța și căldura ei se diminuau cu fiecare pas. Ajunși pe promenadă, am constatat că străzile erau pustii.

— Aici n-o să găsim nimic, zise Bea. Mai bine să coborâm pe Balmes.

Am apucat-o pe strada Balmes cu pași hotărâți, mergînd pe sub coroanele copacilor ca să ne ferim de burniță și, poate, de a ne încrucișa privirile. Mi s-a părut că, pe anumite porțiuni, Bea se grăbea, aproape că trăgea de mine. Pentru o clipă, am crezut că, dacă îi dădeam drumul la mîna, Bea avea s-o zbughească. Imaginația mea, îmbătată încă de atingerea și de gustul trupului ei, ardea de dorința de a o înghesui pe o bancă, de a o săruta, de a-i recita tot șiragul de nerozii care pe oricine altcineva l-ar fi făcut să se prăpădească de rîs pe socoteala mea. Însă Bea deja nu mai era prezentă. Ceva o rodea pe dinăuntru, în tăcere și totuși evident.

— Ce se petrece? am șoptit eu.

Mi-a răspuns printr-un zîmbet sfîșiat, de teamă și de singurătate. M-am văzut atunci pe mine însumi prin ochii ei; un biet băiat străveziu care crezuse că cucerise lumea într-o oră și care încă nu știa că o poate pierde într-un minut. Am continuat să merg, fără să aștept un răspuns. Treaz, în sfîrșit. La scurt timp, se auzi zgomotul traficului, iar văzduhul păru să se aprindă ca o flăcăruie de gaz la căldura felinarelor și semafoarelor care mă făcură să mă gîndesc la un zid nevăzut.

— Mai bine ne despărțim aici, zise Bea, dîndu-mi drumul la mîna.

Luminile unei stații de taxiuri se zăreau la colț, o defilare de licurici.

— Cum dorești.

Bea se aplecă și îmi atinse obrazul cu buzele. Părul îi mirosea a ceară.

— Bea, am început eu, aproape fără glas, eu te iubesc...

Tăgădui în tăcere, pecetluindu-mi buzele cu mîna, ca și cînd cuvintele mele ar fi rănit-o.

— Marți la ora șase, de acord? întrebă ea.

Am încuviințat din nou. Am văzut-o plecînd și dispărînd într-un taxi, parcă necunoscută. Unul dintre șoferi, care ne urmărise cu ochi de arbitru de tușă, mă privea curios.

— Ei? Mergem acasă, șefu'?

M-am vîrit în taxi fără să-mi dau seama. Ochii taxime-tristului mă examinau din oglindă. Ai mei pierdeau din vedere mașina care o ducea pe Bea, două puncte de lumină adîncindu-se într-un puț de beznă.

N-am izbutit să adorm pînă cînd zorii nu au revărsat peste fereastra camerei mele o sută de tonuri cenușii, care de care mai pesimiste. M-a deșteptat Fermín, care azvîrlea cu pietricele în geam, din piața bisericii. M-am îmbrăcat cu ce mi-a venit la îndemînă și am coborît să-i deschid. Fermín aducea cu sine entuziasmul lui insuportabil de luni dimineața. Am ridicat grilajul și am atîrnat cartonul cu anunțul „Deschis“.

— Ia te uită ce cearcăne ai, Daniel. Cît ditamai terenurile de construcție. Se cunoaște că ai luat taurul de coarne.

Ducîndu-mă în spatele prăvăliei, mi-am pus șorțul meu albastru și i l-am întins pe al lui sau, mai bine zis, i l-am aruncat cu îndîrjire. Fermín îl înșfăcă din zbor, tot numai un zîmbet pișicher.

— Mai curînd am fost luați în coarne și eu, și taurul, i-am retezat-o eu.

— Lasă dumneata gregueriile în seama lui don Ramón Gómez de la Serna¹, că ale dumitale suferă de anemie. Să vedem, povestește.

— Ce vrei să povestesc?

— Las la alegerea dumitale. Numărul de împunsături sau turele de onoare.

— Nu-mi arde de glume, Fermín.

— Tinerețe, floare a zevzeciei. În sfîrșit, cu mine să nu te înăcrești, fiindcă am vești proaspete despre investigația noastră pe seama amicului tău Carax.

— Sînt numai urechi.

Îmi aruncă o privire de intrigă internațională; o sprînceană arcuită, iar cealaltă în stare de alarmă.

— Ei bine, iată că ieri, după ce am lăsat-o pe Bernarda să se întoarcă acasă cu virtutea intactă, dar cu o pereche de

1. Autor al unor ciudate arguții literare bazate pe pluralitatea sensurilor și pe calambururi, numite *greguerías*.

vînătăi zdravene pe buci, m-a lovit un acces de insomnie din cauza acelor provocatoare vecernii amoroase, împrejurare de care am profitat spre a mă îndrepta către unul din centrele de informație ale lumii interlope barceloneze, și anume taverna lui Eliodoro Salfumán, alias Sulă-rece, situată într-un local insalubru, dar nespus de colorat de pe strada Sant Jeroni, mîndria și sufletul Ravalului.

— Scurtează, Fermín, pentru Dumnezeu.

— Asta și făceam. Fapt este că, o dată ajuns acolo, dîndu-mă bine pe lîngă cîțiva din obișnuiții locului, vechi tovarăși de cazne, am început cercetările în privința numitului Miquel Moliner, soț al Mata Hari-ei dumitale, Nuria Monfort, și presupus intern în hotelurile penitenciare ale municipiului.

— Presupun?

— Mai bine zis ca oricînd, fiindcă trebuie să spunem că, în cazul ăsta, între participiul trecut și lucrul făcut nu-i nici o cale de străbătut. Știu prea bine, din experiență, că, în materie de recensămînt și socoteală a populației pușcăriașe, informatorii mei din tabernaculul lui Sulă-rece sînt cotați cu mai multă fiabilitate decît lipitorile de la Palatul de Justiție și te pot asigura, prietene Daniel, că nimeni n-a auzit de nici un Miquel Moliner în calitate de deținut, vizitator ori simplă făptură însuflețită în închisorile din Barcelona, cel puțin în ultimii zece ani.

— O fi închis în alt penitenciar.

— Alcatraz, Sing-Sing sau Bastilia. Daniel, femeia aceea te-a mințit.

— Presupun că da.

— Nu mai presupune, recunoaște.

— Și acum ce-i de făcut? Miquel Moliner e o pistă moartă.

— Sau Nuria asta e foarte vie.

— Ce sugerezi dumneata?

— Deocamdată, să explorăm alte căi. N-ar fi rău s-o vizităm pe bătrînica aia, doica cea bună din basmul pe care ni l-a turnat preasfințitul ieri dimineață.

— Să nu-mi spui că bănuiești că și doica a dispărut.

— Nu, însă mi se pare că a cam sosit ceasul să ne lăsăm de izmeneli și de bătut în poartă ca și cînd am cere de

pomană. În chestiunea asta trebuie să intrăm pe ușa din dos. Mă urmărești?

— Fermín, orice-ai spune dumneata merge și la liturghie.

— Atunci, apucă-te și-ți scutură costumul de băiețăș din cor, fiindcă în după-amiaza asta, de îndată ce închidem, o să-i facem o vizită de milostenie bătrânei, la azilul Santa Lucía. Și acum, povestește-mi. Cum a fost ieri cu mînzișoara aia? Să nu fii ermetic cu mine, fiindcă tot ce n-ai să-mi povestești are să-ți iasă sub formă de bube cu puroi.

Am oftat, învins, și mi-am dat drumul la mărturisiri, fără să las nimic pe fundul sacului. Cînd am încheiat relatarea și socoteala angoaselor mele existențiale de licean retardat, Fermín mă surprinse cu o îmbrățișare bruscă și sinceră.

— Dumneata ești îndrăgostit, murmură el emoționat, bătîndu-mă cu palma pe spate. Sărăcuțul.

În după-amiaza aceea am ieșit din librărie la ora exactă, ceea ce a fost suficient ca să ne atragem o privire oțelită din partea lui taică-meu, care, tot văzîndu-ne cum ne duceam și ne întorceam, începuse să bănuie că umblam cu ceva dubios. Fermín bolborosi ceva incoerent despre niște comisioane rămase nerezolvate și ne-am făcut nevăzuți cu repeziciune. Am presupus că, mai devreme sau mai tîrziu, trebuia să-i dezvălui tatei o parte din încurcătura aia, însă care parte anume era altă mîncare de pește.

Pe drum, cu obișnuitul său dar pentru folclorul foiletonesco, Fermín mă puse în temă cu scena către care ne îndreptam. Azilul Santa Lucía era o instituție de o reputație necurată, care lîncezea în măruntaiele unui vechi palat în ruine, situat pe strada Moncada. Legenda ce-l învăluia schița un profil undeva la jumătatea drumului între un purgatoriu și o morgă cu condiții sanitare abisale. Povestea lui era cel puțin neobișnuită. Din secolul al XI-lea adăpostise, printre altele, reședința mai multor familii bine situate, o închisoare, un salon de curtezane, o bibliotecă de codexuri interzise, un cartier militar, un atelier de sculptură, un sanatoriu pentru ciumați și o mănăstire. La jumătatea veacului al XIX-lea, căzînd practic în bucăți, palatul fusese transformat într-un muzeu de diformități și de atrocități de circ de către un antreprenor

extravagant care își spunea Laszlo de Vicherny, duce de Parma și alchimist privat al casei de Bourbon, însă al cărui nume adevărat s-a dovedit a fi ser Baltasar Deulofeu i Carallot, de fel din Esparraguera, gigolo și șarlatan de profesie.

Suspomenitul se fălea că deține cea mai vastă colecție de fetuși humanoizi în diferite faze de deformare, păstrați în flacoane cu formol, ca să nu mai vorbim de și mai bogata colecție de ordine de captură expediate de polițiile din jumătate de Europa și America. Printre alte atracții, acest Tenebrarium (căci așa își rebotezase Deulofeu creația) oferea ședințe de spiritism, necromanție, lupte de cocoși, guzgani, cîini, femei, schilozi sau lupte mixte, fără a uita de pariuri, un lupanar specializat în damblagii și monștri, un cazinou, un birou de consultanță juridică și financiară, un atelier pentru filtre de amor, o scenă pentru spectacole de folclor regional, teatru de marionete și defilări de dansatoare exotice. De Crăciun se punea în scenă o reprezentație a *Păstorilor* cu participarea întregului catalog al muzeului și a întregii galerii de prostituate. Faima acestui spectacol se întinsese dincolo de hotarele provinciei.

Tenebrarium-ul s-a bucurat de un mare succes vreme de cincisprezece ani, pînă cînd, descoperindu-se că Deulofeu le sedusese pe soția, pe fiica și pe mama soacră a guvernatorului militar al provinciei într-un interval de numai o săptămînă, cea mai neagră dezonoare căzu asupra centrului de recreere și a creatorului său. Înainte ca Deulofeu să apuce să fugă și să-și asume una din multiplele sale identități, o bandă de asasini mascați îl fugări pe ulițele din cartierul Santa Lucía, după care îl spînzură și îi dădu foc în Cetățuie, abandonîndu-i apoi trupul pentru a fi devorat de cîinii sălbatici ce mișunau prin zonă. După două decade de abandon, fără ca nimeni să se deranjeze să retragă catalogul de atrocități al răposatului Laszlo, Tenebrarium-ul fu transformat într-o instituție de caritate publică, aflată în grija unui ordin de călugărițe.

— Doamnele Ultimului Supliciu sau ceva la fel de morbid, zise Fermín. Partea proastă e că sînt tare riguroase în privința tainei locului (din pricina conștiinței încărcate, aș zice eu), drept care va trebui să găsim un subterfugiu ca să ne strecurăm.

În vremuri mai recente, locatarii azilului Santa Lucía erau recrutați din rîndurile muribunzilor, bătrînilor abandonați, demenților, nevoiașilor și ale altor iluminați ocazionali care alcătuiau consistenta lume interlopă barceloneză. Spre norocul lor, îndeobște, o dată intrați, majoritatea rezistau puțin; condițiile localului și compania nu invitau la longevitate. Potrivit lui Fermín, defuncții erau retrași cu puțin înaintea zorilor și făceau ultima călătorie la groapa comună într-un car donat de o firmă de la Hospitalet de Llobregat specializată în produse din carne și cîrnățarie, de o îndoielnică reputație, care după cîțiva ani avea să fie implicată într-un scandal sumbru.

— Toate astea le-ai născocit dumneata, am protestat eu, coplesit de acest tablou dantesc.

— Înzestrarea mea de născocitor nu merge pînă într-acolo, Daniel. Așteaptă și-ai să vezi. Eu am vizitat edificiul, cu o ocazie nefastă, să tot fie vreo zece ani de-atunci, și îți pot spune că parcă îl angajaseră ca decorator pe prietenul dumitale Julián Carax. Păcat că n-am luat cu noi niște frunze de dafin pentru a potoli aromele care îl caracterizează. Însă vom avea destul de furcă pînă să ne lase să intrăm.

Cu asemenea perspective în față, am ajuns pe strada Moncada, care la ora aceea deja se închidea într-un pasaj de cețuri flancat de vechile palate transformate în magazine și ateliere. Litania clopotelor de la biserica Santa María del Mar puncta ecoul pașilor noștri. În scurt timp, o duhoare amară și pătrunzătoare se răspîndi în adierea rece de iarnă.

— Ce-i cu mirosul ăsta?

— Am ajuns, anunță Fermín.

30

O poartă din lemn putrezit ne conduse într-o curte interioară străjuită de lămpi cu gaz ce aruncau cîte-o rază peste ornamentațiile și figurile de îngeri ale căror trăsături se destrămau în piatra îmbătrînită. O scară urca la primul etaj, unde un dreptunghi de lumină vapoasă contura intrarea principală a

azilului. Strălucirea emanată de această deschidere colora în ocru ceața de miasme ce venea din interior. O siluetă colțuroasă și rapace ne privea din arcul ușii. În semiîntuneric i se putea distinge privirea oțelită, de aceeași nuanță cu rasa pe care o purta. Ținea în mână un cub din lemn care fumega și emana o putoare de nedescris.

— Ave-Maria-Preacurată-Cea-Fără-De-Păcat-Zămislită, spuse Fermín fără poticnire și cu entuziasm.

— Dar sicriul? replică glasul din înalt, grav și reticent.

— Sicriul? întrebaram Fermín și cu mine la unison.

— Nu sînteți de la pompe funebre? întrebă călugărița cu voce obosită.

M-am întrebat dacă era un comentariu asupra înfățișării noastre sau o întrebare veritabilă. Lui Fermín i se lumină chipul dinaintea unei ocazii atît de providențiale.

— Sicriul e în furgonetă. Mai întii am vrea să recunoaștem clientul. Un aspect pur tehnic.

Am simțit cum mă podidește greața.

— Am crezut că vine domnul Collbató în persoană, zise călugărița.

— Domnul Collbató vă roagă să-l iertați, însă are de-a face cu o îmbălsămare de ultimă oră, foarte complicată. Un voinic de la circ.

— Dumneavoastră lucrați cu domnul Collbató la pompele funebre?

— Sîntem, respectiv, mîinile lui dreaptă și stîngă. Wilfredo Velludo, la dispoziția dumneavoastră, iar aici, alături de mine, ucenicul meu, bacalaureatul Samson Carrasco¹.

— Încîntat, am completat eu.

Călugărița ne-a examinat sumar și a încuviințat, indiferentă la perechea de sperietori ce i se oglindeau în privire.

— Bine ați venit la Santa Lucía. Eu sînt sora Hortensia, cea care v-am chemat. Urmați-mă.

Am urmat-o pe sora Hortensia fără să spunem nici pîs de-a lungul unui coridor cu aspect de peșteră, al cărui miros îmi aminti de tunelurile de la metrou. Coridorul era flancat de niște cadre lipsite de uși, dincolo de care se zăreau săli

1. Personaj din romanul *Don Quijote* al lui Cervantes.

iluminate de lumînări, cu şiruri de paturi rezemate de perete şi acoperite cu plase împotriva ţînşarilor ce se ondulau ca nişte linţolii. Îndărătul perdelelor se auzeau jeluiri şi se întrezăreau siluete.

— Pe aici, indică sora Hortensia, care ţinea avanpostul cu cîţiva metri înaintea noastră.

Am pătruns într-o încăpere boltită, unde nu mi-a venit prea greu să situez scena Tenebrarium-ului pe care mi-o descrisese Fermín. Semiîntunericul învăluia ceea ce, la prima vedere, mi se păru o colecţie de figuri din ceară, aşezate sau abandonate prin unghere, cu ochi morţi şi sticloşi care luceau ca nişte monede de alamă în lumina lumînărilor. M-am gîndit că, poate, erau nişte păpuşi sau rămăşiţe ale vechiului muzeu. Apoi am băgat de seamă că se mişcau, deşi foarte încet, parcă în secret. Nu li se putea distinge vîrsta sau sexul. Zdrenţele care le acopereau erau de culoarea cenuşei.

— Domnul Collbató a zis să nu atingem şi să nu curăţăm nimic, zise sora Hortensia pe un ton de dezvinovăţire. Ne-am mărginit să-l punem pe sărman într-unul din sicriile care erau pe-aici, fiindcă începuse să picure, dar acum e gata.

— Bine aţi făcut. Nici o precauţie nu e prea mare, conveni Fermín.

I-am aruncat o privire disperată. El tăgădui senin, sugerîndu-mi să-l las să se ocupe de chestiune. Sora Hortensia ne conduse pînă la ceva ce părea o celulă lipsită de lumină şi de aerisire, la capătul unui culoar îngust. Luă una dintre lămpile de gaz ce atîrnau pe perete şi ne-o întinse.

— Durează mult? Eu am treabă.

— Să nu zăboviţi din pricina noastră. Vedeţi-vă de treabă, că noi îl luăm şi plecăm. N-aveţi nici o grijă.

— Bine, dacă aveţi nevoie de ceva, eu am să fiu în beci, în galeria de paturi. Dacă nu vă cer prea mult, scoateţi-l pe din dos. Să nu-l vadă ceilalţi. E rău pentru moralul internilor.

— Vă promitem, am zis cu voce spartă.

Sora Hortensia mă contemplă o clipă cu o vagă curiozitate. Cînd am privit-o de aproape, mi-am dat seama că era o femeie matură, aproape bătrînă. Puţini ani o despărteau de restul locuitorilor casei.

— Auziţi, ucenicul nu e nîtel cam tînăr pentru slujba asta?

— Adevărurile vieții nu au vîrstă, maică, răspunse Fermín. Călugărița îmi zîmbi cu gingășie, încuviințînd. În privirea ei nu era neîncredere, ci doar tristețe.

— Totuși, șopti ea.

Se îndepărtă în ceață, ducînd cubul și tîrîndu-și umbra ca pe un vâl nupțial. Fermín mă împinse în celulă. Era un cubiculum mizerabil tăiat între ziduri de grotă supurante de umezeală, din al cărui tavan atîrnau lanțuri terminate cu cîrlige și a cărui pardoseală crăpată era găurită pentru un grătar de canal. În mijloc, pe o masă de marmură cenușie, odihnea un sicriu din lemn. Fermín a ridicat lampa și am zărit silueta defunctului ivindu-se din umplutura de paie. Trăsături de pergament, imposibile, dăltuite și fără viață. Pielea buhăită era de culoarea purperei. Ochii, albi ca niște coji de ou sparte, erau deschiși.

Mi s-a întors stomacul pe dos și mi-am ferit privirea.

— Hai, să ne punem pe treabă, mă îndemnă Fermín.

— Ești nebun?

— Vreau să spun că trebuie s-o găsim pe Jacinta înainte să ni se dea în vileag șiretlicul.

— Cum?

— Cum oare? Întrebînd.

Ne-am îndreptat spre coridor ca să vedem dacă sora Hortensia dispăruse. Apoi, tiptil, ne-am prelins pînă în salonul pe care îl străbătusem. Chipurile nenorocite ne observau în continuare, cu niște priviri ce oscilau de la curiozitate la teamă și, în cîteva cazuri, la lăcomie.

— Fii cu băgare de seamă, că unii dintre ăștia, dacă ți-ar putea suge sîngele ca să devină din nou tineri, ți-ar sări la gît, zise Fermín. Vîrsta îi face pe toți să pară buni ca niște mielusei, însă aici există la fel de mulți ticăloși ca afară, sau chiar mai mulți. Pentru că ăștia sînt cei care au rezistat și i-au îngropat pe ceilalți. Să nu ți se facă milă. Hai, începe dumneata cu ăștia din colț, care par să n-aibă dinți.

Dacă aceste cuvinte aveau scopul de a mă îmbărbăta pentru misiune, ele au eșuat în mod lamentabil. M-am uitat la grupul acela de rămășițe umane care lîncezea în colț și le-am zîmbit. Simpla lor prezență mi s-a părut o stratagemă

propagandistică în favoarea vidului moral al universului și a brutalității mecanice cu care acesta distrugea piesele ce nu-i mai erau de folos. Fermín păru să-mi citească aceste gânduri atât de profunde și încuviință cu gravitate.

— Mama natură e-o mare curvă, ăsta-i tristul adevăr, zise el. Curaj și la atac.

Prima mea rundă de întrebări nu-mi oferî decît priviri goale, gemete, rîgîieli și aiureli din partea tuturor celor pe care i-am chestionat despre unde s-ar fi putut afla Jacinta Coronado. Cincisprezece minute mai tîrziu, am coborît pînzele și m-am reunit cu Fermín, ca să văd dacă el avusese mai mult noroc. Descurajarea îi dădea pe dinafară.

— Cum o s-o găsim pe Jacinta Coronado în gaura asta?

— Nu știu. ăsta-i un cazan de țicniți. Am încercat cu bomboanele Sugus, însă ei le iau drept supozitoare.

— Dar dacă o întrebăm pe sora Hortensia? Îi spunem adevărul și gata.

— Adevărul se spune doar ca ultimă soluție, Daniel, cu atât mai mult unei călugărițe. Mai întîi să ne isprăvim cartușele. Ia te uită la gașca de colo, care pare foarte însuflețită. Sigur sînt unși cu toate alifiile. Du-te și întreabă-i.

— Dar dumneata ce vrei să faci?

— Eu am să supraveghez ariergarda, nu cumva să se întoarcă pinguinul. Dumneata vezi-ți de treabă.

Cu o speranță de succes mică sau chiar nulă, m-am îndreptat spre un grup de interni care ocupau un colț al salonului.

— Bună seara, am zis, înțelegînd pe dată absurdul salutului meu, întrucît acolo era mereu noapte. O caut pe doamna Jacinta Coronado. Co-ro-na-do. O cunoaște vreunul dintre dumneavoastră sau îmi puteți spune unde o găsesc?

În fața mea, patru priviri degradate de lăcomie. Aici pulsează ceva, mi-am zis eu. Poate că nu e totul pierdut.

— Jacinta Coronado? am insistat.

Cei patru interni schimbară cîteva priviri și încuviințară unii spre alții. Unul, pîntecos și fără nici un fir de păr vizibil pe tot trupul, părea căpetenia bandiților. Înfățișarea și atitudinea lui, în lumina aceluia terariu de priveliști cumplite, mă făcură să mă gîndesc la un Nero fericit, ciupindu-și harpa în

timp ce Roma se mistuia la picioarele lui. Cu o atitudine maiestuoasă, împăratul Nero îmi zîmbi, jucăuș. I-am întors gestul, plin de speranță.

Personajul în cauză îmi făcu semn să mă apropii, ca și cînd ar fi vrut să-mi șoptească ceva la ureche. Am șovăit, însă m-am supus condițiilor lui.

— Îmi puteți spune unde o găsesc pe doamna Jacinta Coronado? am întrebat eu pentru ultima oară.

Mi-am apropiat urechea de buzele internului, pînă cînd i-am putut simți răsuflarea fetidă și calduță pe piele. M-am temut să nu mă muște, însă, pe neașteptate, el se apucă să emită un vînt de o putere formidabilă. Tovarășii săi începură să rîdă și să bată din palme. M-am retras cîțiva pași, însă efluviile flatulente mă prinseseră iremediabil. Atunci am băgat de seamă că lîngă mine era un bătrîn cocîrjat, înzestrat cu o barbă de profet, cu părul rar și ochi de foc, care se sprijinea într-un baston și îi privea cu dispreț.

— Îți pierzi vremea, tinere. Juanito nu știe altceva decît să tragă bășini, iar ăștia nu știu decît să rîdă și să le inhaleze. Cum vezi, aici structura socială nu diferă cu mult de cea a lumii de afară.

Vîrstnicul filosof vorbea cu o voce gravă și o dicție perfectă. Mă privi de sus pînă jos, cîntărindu-mă.

— Dumneata o cauți pe Jacinta, dacă am auzit bine?

Am încuviințat, uluit dinaintea unor semne de viață inteligentă în acea văgăună de orori.

— Pentru ce?

— Sînt nepotul ei.

— Iar eu sînt marchizul de Matoimel. O paparudă de mincinos, asta ești dumneata. Spune-mi pentru ce o cauți, sau am s-o fac pe nebunul. Aici e ușor. Iar dacă ai de gînd să-i întrebi pe nenorociții ăștia unul cîte unul, n-o să-ți ia prea mult să pricepi de ce spun asta.

Juanito și clica lui de inhalatori continuau să rîdă de ți-era mai mare dragul. Atunci solistul emise un bis, mai amortizat și mai prelung decît primul, sub forma unui șuierat, care imita o pană de cauciuc și dovedea limpede că Juanito poseda un control al sfincterului ce friza virtuozitatea.

M-am înclinat în fața evidenței.

— Aveți dreptate. Nu sînt rudă cu doamna Coronado, însă trebuie să stau de vorbă cu ea. E o chestiune de cea mai mare importanță.

Bătrînul se apropie de mine. Avea un zîmbet pișicher și felin, de copil veștejit, iar privirea îi ardea de șiretenie.

— Mă puteți ajuta? l-am implorat eu.

— Asta depinde de cum mă poți ajuta dumneata pe mine.

— Dacă îmi stă în puteri, aș fi încîntat să vă ajut. Vreți să transmit un mesaj familiei dumneavoastră?

Bătrînul izbucni într-un rîs amar.

— Familia mea e cea care m-a aruncat în puțul ăsta. A naibii haită de lipitori, în stare să fure și ouăle de sub cloșcă. Înghiți-i-ar iadul sau primăria. l-am suportat și i-am întreținut destui ani. Ce vreau eu e o femeie.

— Poftim?

Bătrînul mă privi cu nerăbdare.

— Tinerețea nu-ți scuză opacitatea minții, flăcăule. Îți spun că vreau o femeie. O muiere, o subretă sau o iapă tînără de rasă bună. Tînără, adică sub cincizeci și cinci de ani, și sănătoasă, fără răni și fără fracturi.

— Nu sînt sigur dacă înțeleg...

— Mă înțelegi de minune. Înainte să plec pe lumea cealaltă, vreau să mă delectez cu o femeie care să aibă dinți și care să nu se pișe pe ea. Nu-mi pasă dacă e frumoasă foc au ba; eu sînt pe jumătate orb, iar la vîrsta mea orice muiere care are de ce să te agăți e-o Afrodită. Am fost limpede?

— Ca o carte deschisă. Dar nu văd cum o să vă găsesc eu o femeie...

— Cînd eram de vîrsta dumitale, în sectorul servicii exista ceva ce se numea doamne cu virtutea ușoară. Știu eu că lumea se schimbă, însă niciodată în mod esențial. Fă-mi rost de una, plinuță și în călduri, și-o să facem afaceri. Iar dacă îți pui întrebări în privința capacității mele de a mă bucura de o doamnă, gîndește-te că mă mulțumesc s-o pișc de fund și să-i cîntăresc cu mîna frumusețile. Avantajele experienței.

— Amănuntele tehnice vă privesc, însă acum nu vă pot aduce o femeie aici.

— Oi fi eu un ghiuj amărit și jegos, dar nu-s imbecil. Asta o știu și eu. Mă mulțumesc să-mi promiți.

— Și de unde știți că n-am să vă promit numai ca să-mi spuneți unde e Jacinta Coronado?

Bătrînelul îmi zîmbi, șiret.

— Dă-mi cuvîntul dumitale și lasă problemele de conștiință pe seama mea.

Am privit în sus. Juanito își începea partea a doua a recitalului. Viața se stîngea treptat.

Cererea moșneguțului cel hîtru era singurul lucru din acel purgatoriu care mi s-a părut că avea un sens.

— Vă dau cuvîntul meu. Voi face tot ce pot.

Bătrînul zîmbi cu gura cît o șură. I-am numărat trei dinți.

— Blondă, chiar și oxigenată. Cu o pereche de țîțe ca lumea și să vorbească taman ca o scrofelniță, dacă e posibil, căci, din toate simțurile, cel mai bine mi s-a păstrat auzul.

— O să văd ce pot face. Acum spuneți-mi unde o găsesc pe Jacinta Coronado.

31

— Ce i-ai promis matusalemului ăluia?

— Ai auzit și dumneata.

— Oi fi zis-o în glumă, sper.

— Eu nu mint un moșneguț care-i pe ducă.

— Iar asta te înobilează, Daniel, însă cum ai de gînd să strecuri o individă în această casă respectabilă?

— Plătind triplu, bănuiesc. Detaliile specifice le las în seama dumitale.

Fermîn ridică din umeri, resemnat.

— În fine, tîrgu-i tîrg. O să ne gîndim noi la ceva. Însă data viitoare cînd se înfiripă o negociere de natura asta, lasă-mă pe mine să vorbesc.

— Se acceptă.

Întocmai cum îmi indicase bătrînul cel șmecher, pe Jacinta Coronado am găsit-o într-o mansardă la care nu se putea ajunge decît pe o scară de la etajul al treilea. Potrivit moșneguțului desfrînat, ultimul cat era refugiul pușinilor interni cărora Parcele nu avuseseră cumsecădenia să le ia mințile,

stare, pe de altă parte, nu tocmai longevivă. Pe cît se pare, acea aripă ocultă adăpostise, la vremea ei, camerele lui Baltasar Deulofeu, alias Lazslo de Vicherny, de unde acesta prezida activitățile Tenebrarium-ului și cultiva artele iubirii proaspăt sosite din Orient, printre aburi și uleiuri parfumate. Din acea splendoare îndoielnică mai rămăseseră doar aburii și parfumurile, deși de altă natură. Jacinta Coronado zăcea prăbușită într-un scaun de răchită, înfășurată într-un pled.

— Doamna Coronado? am întrebat ridicînd glasul, temîndu-mă că sărmana era surdă, țicnită sau amîndouă aceste lucruri.

Bătrîna ne cercetă pe îndelete, cu oarecare rezervă. Avea o privire nisipoasă și doar cîteva șuvițe de păr alburii îi acopereau creștetul. Am băgat de seamă că mă observa cu un aer ciudat, de parcă mă mai văzuse și înainte și nu-și amintea unde. M-am temut că Fermín se va grăbi să mă prezinte drept fiul lui Carax sau vreun alt tertip asemănător, însă el se mărgini să îngenuncheze lîngă bătrîna și să-i ia mîna tremurătoare și ofilită.

— Jacinta, eu sînt Fermín, iar acest vlăstar e amicul meu, Daniel. Ne-a trimis prietenul dumitale, părintele Fernando Ramos, care azi n-a putut veni fiindcă avea de spus douăsprezece slujbe, știi și dumneata cum e cu calendarul sfinților, însă îți transmite toate cele bune. Cum te mai simți?

Bătrîna îi zîmbi cu gingășie lui Fermín. Prietenul meu îi mîngîie chipul și fruntea. Bătrîna îi primea atingerea cu recunoștința unei pisici de salon. Am simțit că mi se pune un nod în gît.

— Ce întrebare prostească, nu-i așa? continuă Fermín. Ceea ce ți-ar plăcea dumitale ar fi să te-nvîrți înapoi și-ncolo în pași de polcă. Fiindcă dumneata ai niște picioare de dansatoare, probabil că toată lumea ți-o spune.

Nu-l văzusem tratînd pe nimeni cu atîta delicatețe, nici măcar pe Bernarda. Cuvintele erau lingușeală curată, însă tonul și expresia feței erau sincere.

— Ce lucruri frumoase îmi spui dumneata, murmură ea cu voce frîntă, după atîta timp cît nu avusese cu cine să vorbească sau nimic de spus.

— Nici pe jumătate atât de frumoase ca dumneata, Jacinta. Crezi că putem să-ți punem câteva întrebări? Ca la concursurile de la radio, știi?

Drept răspuns, bătrîna clipi.

— Eu aș zice că asta înseamnă da. Îți amintești de Penélope, Jacinta? Penélope Aldaya? Despre ea am vrea să te întrebăm.

Jacinta încuviință, cu privirea aprinsă dintr-o dată.

— Copila mea, murmură ea și păru că avea să izbucnească în plîns.

— Chiar ea. Îți aduci aminte? Noi sîntem prieteni cu Julián. Julián Carax. Cel cu povestirile de groază, îți amintești și de el, nu-i așa?

Ochii bătrînei străluceau, ca și cînd cuvintele și mîngîierile lui Fermín ar fi adus-o treptat la viață.

— Părintele Fernando, de la colegiul San Gabriel, ne-a spus că o iubeai mult pe Penélope. Și el te iubește mult și își amintește de dumneata în fiecare zi, știi? Nu vine mai des fiindcă episcopul cel nou, care e un arivist, îi face zile fripte, trimițîndu-l să spună atîtea slujbe, încît umblă mereu afon.

— Dumneata mănînci bine? întrebă dintr-o dată bătrîna, neliniștită.

— Mănînc ca un căpcăun, Jacinta, ce se-ntîmplă e că am un metabolism foarte masculin și ard totul. Însă, așa cum mă vezi, sub straietele astea, nu-s decît mușchi. Pune mîna. Ca Charles Atlas, dar ceva mai păros.

Jacinta încuviință, mai liniștită. N-avea ochi decît pentru Fermín. De mine uitase cu totul.

— Ce ne poți spune despre Penélope și despre Julián?

— Mi-au luat-o, ei toți, zise ea. Pe fata mea.

Am făcut un pas în față ca să spun ceva, însă Fermín îmi aruncă o privire care spunea: ține-ți gura.

— Cine ți-a luat-o pe Penélope, Jacinta? Îți aduci aminte?

— Domnul, zise ea ridicîndu-și ochii cu teamă, ca și cînd s-ar fi temut că cineva ne putea auzi.

Fermín păru să cîntărească emfaza gestului bătrînei și îi urmări privirea pînă în înalt, evaluînd diferite posibilități.

— Dumneata te referi la Dumnezeu Atotputernicul, împăratul cerurilor, sau mai curînd la tatăl domnișoarei Penélope, don Ricardo?

— Ce mai face Fernando? întrebă bătrîna.

— Preotul? E ca o floare. Cînd nici cu gîndul nu gîndești, va fi făcut papă și pe dumneata o să te instaleze în Capela Sixtină. Îți trimite salutări călduroase.

— El e singurul care vine să mă vadă, știi? Vine fiindcă știe că nu mai am pe nimeni altcineva.

Fermín îmi aruncă o privire cu coada ochiului, ca și cum s-ar fi gîndit la același lucru ca și mine. Jacinta Coronado era, evident, mai lucidă decît o sugerau aparențele. Trupul se stingea, însă mintea și sufletul încă se mai mistuiau în acel puț de mizerie. M-am întrebat cîți alții asemenea ei, asemenea bătrînelului licențios care ne arătase cum s-o găsim zăceau împotmoliți acolo.

— Vine fiindcă te iubește mult pe dumneata, Jacinta. Fiindcă își amintește cît de bine îl îngrijeai și îl hrăneai cînd era flăcău. Ne-a povestit totul. Îți aduci aminte, Jacinta? Îți aduci aminte de vremea cînd te duceai să-l iei pe Jorge de la colegiu, de Fernando și de Julián?

— Julián...

Vocea ei era o șoaptă stinsă, însă zîmbetul o trăda.

— Îți amintești de Julián Carax, Jacinta?

— Îmi amintesc de ziua cînd Penélope mi-a spus că are să se mărite cu el...

Fermín și cu mine ne-am privit, uluiți.

— Să se mărite? Cînd a fost asta, Jacinta?

— În ziua cînd l-a văzut pentru prima oară. Avea treisprezece ani și nu știa nici cine era, nici cum îl chema.

— Atunci, de unde știa că o să se mărite cu el?

— Pentru că îl văzuse. În vis.

În copilărie, María Jacinta Coronado era convinsă că lumea se sfîrșea la periferia orașului Toledo și că dincolo de acele hotare nu existau decît cețuri și oceane de foc. Scosese ideea asta dintr-un vis pe care-l avusese la patru ani, în timpul unei febre care mai c-o dăduse gata. Visele începuseră cu acea febră misterioasă, pentru care unii învinuiau mușcătura unui enorm scorpion roșu ce apăruse într-o zi în casă și apoi dispăruse pentru vecie, iar alții invocau vrăjile unei călugărițe nebune care pătrundea noaptea prin case pentru

a otrăvi copiii și care, după ani, avea să moară executată prin gîtuire, recitînd Tatăl Nostru pe dos și cu ochii ieșiți din orbite, în timp ce un nor roșu se întindea peste oraș, declanșînd o ploaie de gîndaci morți. În visele ei, Jacinta vedea trecutul, viitorul și, uneori, întrezărea secrete și mistere ale vechilor străzi din Toledo. Unul din personajele obișnuite ale viselor sale era Zacarías, un inger îmbrăcat întotdeauna în negru, ce umbla însoțit de un motan negru cu ochi galbeni, a cărui răsuflare duhnea a sulf. Zacarías știa totul : îi profetise ziua și ora la care urma să moară unchiul ei Venancio, marchitanul de unguente și agheasmă. Îi dezvăluise locul unde mama ei, o evlavioasă de ispravă, ascundea un teanc de scrisori primite de la un înflăcărat student la medicină, posesor al unor slabe resurse financiare, însă al unor solide cunoștințe de anatomie, în al cărui dormitor de pe străduța Santa María descoperise cu anticipație porțile raiului. O anunțase că exista ceva rău pironit în măruntaiele ei, un spirit mort care îi voia răul, și că nu avea să cunoască decît dragostea unui singur bărbat, o iubire pustie și egoistă care avea să-i frîngă inima. Îi menise că avea să vadă pierind tot ce iubea și că, înainte să ajungă în cer, avea să viziteze infernul. În ziua primei menstruații, Zacarías și motanul său sulfuric dispărură din visele ei, însă peste ani Jacinta avea să-și amintească de vizitele ingerului îmbrăcat în negru cu lacrimi în ochi, fiindcă toate profețiile lui se adevăraseră.

Astfel, atunci cînd medicii au diagnosticat că nu putea avea copii, Jacinta nu fu surprinsă. Cum nu fu surprinsă, cu toate că aproape că muri de durere, atunci cînd bărbatul cu care era căsătorită de trei ani de zile o anunță că o părăsea pentru alta, fiindcă ea era ca un cîmp părăginit și sterp care nu rodea, fiindcă nu era femeie. În absența lui Zacarías (pe care îl luase drept un emisar al cerului, căci, îmbrăcat sau nu în negru, era un inger luminos – și cel mai frumos bărbat pe care îl văzuse ori îl visase vreodată), Jacinta vorbea cu Dumnezeu de una singură, pe la colțuri, fără să-l vadă și fără să spere că El se va deranja să-i răspundă, pentru că pe lume exista multă suferință și, la urma urmei, problemele ei erau niște fleacuri. Toate monologurile sale cu

Dumnezeu sfîrșeau cu același subiect : nu-și dorea în viață decît un singur lucru, să fie mamă, să fie femeie.

Într-o zi ca atîtea altele, pe cînd se ruga în catedrală, se apropie de ea un bărbat pe care îl recunoscuse ca fiind Zacarias. Era îmbrăcat ca întotdeauna și își ținea în poală motanul negru. Nu îmbătrînise nici măcar cu o zi și avea aceleași unghii magnifice, de ducesă, lungi și ascuțite. Îngerul îi mărturisise că venea el întrucît Dumnezeu nu avea de gînd să-i răspundă la rugă. Zacarias îi spusese să n-aibă nici o grijă fiindcă, într-un fel sau altul, avea să-i trimită el o odraslă. Se aplecă asupra ei, rosti cuvîntul Tibidabo și o sărută pe buze cu multă tandrețe. La atingerea acelor buze delicate, de caramela, Jacinta avu o viziune : urma să aibă o fetiță fără a fi nevoie să cunoască bărbatul (ceea ce, judecînd după experiența de trei ani în dormitor cu soțul care insistase să-și facă nevoile pe ea în timp ce îi acoperea capul cu o pernă și îi șoptea „nu te uita, scroafo“, fu o alinare pentru ea). Acea copilă avea să vină la ea într-un oraș foarte îndepărtat, prins între o lună de munți și o mare de lumină, un oraș plăsmuit din clădiri ce nu puteau exista decît în vise. Ulterior, Jacinta nu mai știu să spună dacă vizita lui Zacarias fusese unul din visele ei sau dacă, realmente, îngerul venise la ea în catedrala din Toledo, cu motanul și cu unghiile lui stacojii, proaspăt vopsite. Nu se îndoie nici o clipă de veridicitatea acelor predicții. Chiar în după-amiaza aceea vorbi cu diaconul parohiei, care era un bărbat citit și cutreierase mări și țări (se spunea că ajunsese pînă în Andorra și că o rupea pe limba bască). Diaconul, care preciză că nu cunoștea vreun înger cu acest nume în rîndurile legiunilor cerului, ascultă cu atenție viziunea Jacintei și, după ce cîntări bine subiectul, bîzuindu-se pe descrierea unui soi de catedrală care, în cuvintele văzătoarei, părea un mare pieptene de podoabă făcut din ciocolată topită, îi zise : „Jacinta, ceea ce ai văzut tu e cetatea Barcelonei, marea fermecătoare și templul ispășitor al Sfintei Familii...“ Două săptămîni mai tîrziu, Jacinta o pornea spre Barcelona, convinsă că tot ce îi descriesese îngerul avea să devină realitate.

Trecură luni de grele vicisitudini pînă cînd Jacinta își găsi o slujbă fixă într-unul din magazinele „Aldaya și fiu“,

în apropiere de pavilioanele fostei Expoziții Universale a Citadelei. Barcelona din visele sale se transformase într-un oraș ostil și tenebros, cu palate închise și fabrici care suflau cețuri ce otrăveau pielea cu cărbune și sulf. Jacinta știu din prima zi că orașul acela era o femeie vanitoasă și crudă și învăța să se teamă de ea și să n-o privească niciodată în ochi. Trăia singură, într-o pensiune din cartierul Ribera, unde salariul abia dacă îi permitea să plătească o cameră mizerabilă, fără ferestre și fără altă lumină decât aceea a lumînărilor pe care le fura din catedrală și pe care le lăsa aprinse toată noaptea, ca să sperie șobolanii care mîncaseră urechile și degetele pruncului de șase luni al Ramonetei, o prostituată ce locuia în odaia alăturată, singura prietenă pe care izbutise să și-o facă în unsprezece luni la Barcelona. În iarna aceea plouă aproape zi de zi, o ploaie neagră, de funingine și arsenic. În curînd, Jacinta începu să se teamă că Zacarías se înșelase, că venise în orașul acela îngrozitor ca să moară de frig, de mizerie și de uitare.

Hotărîtă să supraviețuiască, Jacinta mergea în fiecare dimineață, încă din zori, la magazin, de unde nu mai ieșea pînă în toiul nopții. Acolo avea s-o găsească, în mod întîmplător, don Ricardo Aldaya, îngrijind-o pe fiica unuia dintre șefii de lucrări care căzuse bolnavă de tuberculoză, și, văzînd zelul și tandrețea emanate de fată, hotărîse s-o ia la el acasă, pentru a se ocupa de soția lui, însărcinată cu cel ce urma să fie întîiul său născut. Rugile ei fuseseră ascultate. În noaptea aceea, Jacinta îl văzu din nou în vis pe Zacarías. Îngerul nu mai era înveșmîntat în negru. Era gol și avea pielea acoperită de solzi. Nu-l mai însoțea motanul, ci un șarpe alb încolăcit în jurul torsului. Părul îi crescuse pînă la brîu, iar zîmbetul, acel zîmbet de caramă pe care îl sărutase în catedrala din Toledo, era brăzdat de dinți triunghiulari și deși, ca aceia pe care îi văzuse la unii pești din largul mării care se zvîrcoleau în plasele pescarilor. Peste ani, Jacinta avea să-i descrie această viziune unui Julián Carax în vîrstă de optsprezece ani, precizînd că, în ziua cînd urma să plece din pensiunea din cartierul Ribera pentru a se muta în vila Aldaya, află că prietena ei Ramoneta fusese ucisă cu lovituri de cuțit în fața porții, chiar în acea noapte, iar copilașul

murise de frig în brațele cadavrului. Când se află vestea, locatarii pensiunii se luară la ceartă cu răcnete, pumni și zgîrieturi pentru a-și disputa pușinul ce rămăsese de pe urma moartei. Singurul lucru de care nu se atinseră fu comoara ei cea mai prețioasă : o carte. Jacinta o recunoscuse, fiindcă în multe nopți Ramoneta o rugase să-i citească una-două pagini. Ea nu învățase niciodată să citească.

Patru luni mai târziu se naștea Jorge Aldaya și, cu toate că Jacinta îi oferea toată dragostea pe care maică-sa, o doamnă eterică, ce dintotdeauna i s-a părut prinsă în propria ei imagine din oglindă, n-a știut sau n-a vrut să i-o dea, doica înțelese că nu aceea era odrasla promisă de Zacarías. În acei ani, Jacinta se despărți de tinerețe și se transformă într-o altă femeie, care își păstrase doar numele și chipul. Cealaltă Jacinta rămăsese în pensiunea din cartierul Ribera, la fel de moartă ca Ramoneta. Acum trăia sub ocrotirea luxului familiei Aldaya, departe de orașul acela tenebros, pe care ajunsese să-l urască atât de mult și unde nu se aventura nici măcar în ziua ei liberă, o dată pe lună. Se deprinse să trăiască prin intermediul altora, al acelei familii ce stăpînea o avere pe care abia dacă putea s-o priceapă. Trăia tot așteptînd acea odraslă, care avea să fie o fată, asemenea orașului, și căreia urma să-i dăruiască toată dragostea cu care Dumnezeu îi îmbătase inima. Uneori, Jacinta se întreba dacă pacea aceea somnolentă care îi devora zilele, noaptea aceea a conștiinței, era ceea ce unii numeau fericire și voia să creadă că, în infinita sa tăcere, Dumnezeu îi răspunsese, în felul lui, la rugă.

Penélope Aldaya se născu în primăvara anului 1903. Pe atunci, don Ricardo Aldaya achiziționase deja casa de pe bulevardul Tibidabo, acea vilă despre care colegii ei servitori erau încredințați că se afla sub influența unei vrăji puternice, însă de care Jacinta nu se temea, fiindcă știa că ceea ce ei luau drept vrajă nu era altceva decît o prezență pe care numai ea o putea vedea în vis : umbra lui Zacarías, care abia dacă mai aducea cu bărbatul de care își amintea și care acum se manifesta doar ca un lup ce umbla pe labele dinapoi.

Penélope fu o copilă fragilă, palidă și imponderabilă. Jacinta o vedea cum crește asemenea unei flori înconjurată

de iarnă. Ani în șir o veghe, noapte de noapte, îi pregăti personal toate mîncărurile, îi cusu hainele, îi stătu alături cînd trecu prin nenumărate boli, cînd rosti primele ei cuvinte, cînd deveni femeie. Doamna Aldaya era o simplă figură din decor, o piesă ce intra și ieșea din scenă potrivit cerințelor bunei purtări. Înainte de a merge la culcare, venea să-și ia rămas-bun de la fiica ei, căreia îi spunea că o iubea ca pe nimic altceva pe lume, că ea era cel mai important lucru din univers. Jacinta nu îi spuse niciodată Penélopei că o iubea. Doica știa că cine iubește cu adevărat iubește în tăcere, cu fapte și niciodată cu vorbe. În taină, Jacinta o disprețuia pe doamna Aldaya, acea creatură vanitoasă și goală pe dinăuntru ce îmbătrînea pe coridoarele casei sub povara bijuteriilor cu care soțul ei, ce ancora în alte porturi de ani de zile, îi închidea gura. O ura fiindcă, dintre toate femeile, Dumnezeu o alesese tocmai pe ea ca să-i dea naștere Penélopei, în timp ce pîntecele ei, pîntecele adevăratei mame, rămînea părăginit și sterp. Cu timpul, ca și cum cuvintele soțului ei ar fi fost profetice, Jacinta își pierdu pînă și forma de femeie. Slăbise, iar chipul ei aducea cu înfățișarea rigidă pe care o dau pielea obosită și osul. Pieptul îi scăzuse pînă se transformase în niște adieri de piele, șoldurile păreau ale unui băiețaș, iar carnea ei, tare și colțuroasă, scăpa pînă și privirii lui don Ricardo Aldaya, căruia îi era suficient să intuiască o scăpărare de exuberanță ca să izbească furios, cum prea bine știa fetele angajate la el în casă și cele din casele apropiatilor. E mai bine așa, își spunea Jacinta. N-avea timp de prostii.

Tot timpul ei era închinat Penélopei. Îi citea, o însoțea pretutindeni, o îmbăia, o îmbrăca, o dezbrăca, o pieptăna, o scotea la plimbare, o culca și o deștepta. Însă mai ales vorbea cu ea. Toți o luau drept o doică lunatică, o fată bătrînă fără altă viață în afară de slujba din casă, însă nimeni nu știa adevărul : Jacinta nu era doar mama Penélopei, era și prietena ei cea mai bună. De cînd fata începu să vorbească și să articuleze idei, ceea ce se întîmplă cu mult mai devreme decît își amintea Jacinta că se întîmplase în cazul altor copii, ele două își împărtășiră secretele, visele și viețile.

Trecerea vremii nu făcu decît să întărească această legătură. Cînd Penélope ajunse la vîrsta adolescenței, erau deja tovarășe

de nedespărțit. Jacinta o văzuse pe Penélope înflorind într-o femeie ale cărei frumusețe și strălucire erau evidente nu numai în ochii ei plini de dragoste. Penélope era lumină. Când băiatul acela enigmatic pe nume Julián sosi în casă, Jacinta băgă se seamă din capul locului că între el și Penélope circula un curent. O legătură îi unea, asemănătoare cu aceea care le unea pe ele două și, în același timp, diferită. Mai intensă. Primejdioasă. La început crezu că avea să-l urască pe băiat, însă își dădu repede seama că nu-l ura pe Julián și nici nu-l va putea urî vreodată. Pe măsură ce Penélope cădea sub vraja lui Julián, ea se lăsă tîrîtă la rîndul ei și, cu timpul, ajunse să dorească orice și-ar fi dorit Penélope. Nimeni nu observase, nimeni nu acordase atenție, însă, ca întotdeauna, esențialul chestiunii fusese hotărît înainte ca povestea să înceapă și, la vremea aceea, era deja prea tîrziu.

Au trecut multe luni de priviri și de dorințe deșarte pînă cînd Julián Carax și Penélope au putut rămîne între patru ochi. Trăiau de pe urma hazardului. Se întîlneau pe coridoare, se priveau de la capetele opuse ale mesei, se atingeau în tăcere, se simțeau în absență. Primele cuvinte le-au schimbat în biblioteca din casa de pe bulevardul Tibidabo, într-o seară cu furtună în care „Vila Penélope“ era inundată de strălucirea lumînărilor, doar cîteva secunde furate în semiîntuneric, cînd Julián crezu că vede în ochii fetei certitudinea că amîndoi simțeau același lucru, că îi devora aceeași taină. Nimeni nu părea să bage de seamă. Nimeni, cu excepția Jacintei, care vedea cu o neliniște crescîndă jocul de priviri țesut de Julián și de Penélope sub ocrotirea familiei Aldaya. Se temea pentru ei.

Încă de pe atunci, Julián începuse să facă nopți albe, scriind de la lăsarea serii și pînă în zori povestiri în care spunea tot ce simțea în suflet pentru Penélope. Apoi, venind în vizită la casa de pe bulevardul Tibidabo sub orice pretext, căuta momentul potrivit pentru a se strecura în camera Jacintei și îi încredința foile pentru ca ea să i le dea fetei. Uneori, Jacinta îi înmîna cîte-o notă scrisă de Penélope pentru el, și atunci își petrecea zile în șir recitînd-o. Jocul acela avea să dureze mai multe luni. Trecerea timpului nu le îmbunătățea norocul, iar Julián făcea tot ce trebuia ca să fie în preajma Penélopei. Jacinta îl ajuta, pentru a o vedea

fericită pe Penélope, pentru a păstra vie acea lumină. Julián, în ce-l privea, simțea că inocența fortuită a începutului se risipea și că trebuia să înceapă să cedeze teren. Astfel, începu să-l mintă pe don Ricardo pe seama planurilor sale de viitor, să afișeze un entuziasm de mucava față de viitorul lui în bancă și în finanțe, să simuleze o afecțiune și un atașament față de Jorge pe care nu le simțea, pentru a-și justifica prezența aproape constantă în casa de pe bulevardul Tibidabo, să spună numai ceea ce știa că ceilalți voiau să-l audă spunând, să citească privirile și dorințele lor, să-și închidă onestitatea și sinceritatea în temnița imprudențelor, să simtă cum își vindea sufletul pe bucățele și să se teamă că dacă, într-o bună zi, avea să ajungă s-o merite pe Penélope, atunci nu va mai fi rămas nimic din acel Julián care o văzuse prima oară. Uneori, Julián se deștepta în zori, arzînd de mînie, dornic să-și declare în fața lumii adevăratele sentimente, să-l înfrunte pe don Ricardo, spunîndu-i că nu-l interesau nicidecum averea lui, șansele lui de viitor și compania sa, că nu o voia decît pe fiica lui și că se gîndea s-o ia cît putea el de departe de lumea aceea găunoasă și înfășurată ca într-un lințoliu, în care o ținea prizonieră. Lumina zilei îi risipea curajul.

Din cînd în cînd, Julián i se destăinuia Jacintei, care începea să-l iubească pe băiat mai mult decît și-ar fi dorit. Adesea, Jacinta se despărțea de Penélope și, sub pretextul că se ducea să-l ia pe Jorge de la colegiul San Gabriel, îl vizita pe Julián și îi ducea mesaje de la Penélope. Astfel îl cunoscuse pe Fernando, care, peste ani, avea să rămîină singurul ei prieten în timp ce-și aștepta moartea în iadul de la Santa Lucía, după cum îi profetise îngerul Zacarías. Cîteodată, răutăcioasă, doica o lua cu sine și pe Penélope și înlesnea o scurtă întîlnire a celor doi tineri, văzînd cum între ei creștea o iubire pe care ea nu o cunoscuse niciodată, care îi fusese refuzată. Tot pe atunci observase Jacinta prezența sumbră și tulburătoare a acelui băiat tăcut pe care toată lumea îl striga Francisco Javier, fiul portarului de la San Gabriel. Îl surprindea cum îi spiona, citindu-le gesturile de la distanță și devorînd-o din priviri pe Penélope. Jacinta păstrase o fotografie pe care o făcuse portretistul oficial al familiei Aldaya, Recasens, cu Julián și Penélope la intrarea în magazinul de pălării din

Ronda de San Antonio. Era o imagine inocentă, luată în miezul zilei, în prezența lui don Ricardo și a Sophiei Carax. Jacinta o purta mereu cu ea.

Într-o zi, pe cînd îl aștepta pe Jorge la ieșirea de la colegiul San Gabriel, doica își uită geanta la fîntînă și, cînd se întoarse după ea, băgă de seamă că tînărul Fumero bîntuia prin preajmă, privind-o neliniștit. În seara aceea, cînd căută fotografia, n-o mai găsi și avu certitudinea că băiatul i-o furase. Cîteva săptămîni mai tîrziu, Francisco Javier Fumero se apropie de doică și-o întrebă dacă putea să-i transmită Penélopei ceva din partea lui. Cînd Jacinta îl întrebă despre ce era vorba, băiatul scoase o basma în care înfășurase ceva ce părea să fie o figurină sculptată în lemn de pin. Jacinta o recunoscuse în ea pe Penélope și simți un fior. Înainte să poată spune ceva, băiatul se îndepărtase. În drum spre casa de pe bulevardul Tibidabo, Jacinta aruncă figurina pe geamul automobilului, de parcă ar fi fost un hoit împruțit. Nu o dată, Jacinta avea să se trezească în zori, acoperită de sudoare, urmărită de coșmaruri în care băiatul acela cu privirea tulbure se năpustea asupra Penélopei cu brutalitatea rece și indiferentă a unei insecte.

În unele după-amieze, cînd se ducea să-l caute pe Jorge, dacă acesta întîrzia, doica vorbea cu Julián. Iar acesta începea, la rîndu-i, s-o iubească pe femeia aceea cu trăsături aspre și să se încreadă în ea mai mult decît se încredea în el însuși. În scurt timp, ori de cîte ori vreo problemă sau vreo umbră se cernea asupra vieții sale, ea și Miquel erau primii, iar uneori și ultimii, care o aflau. O dată, Julián îi povesti Jacintei că îi găsisese pe maică-sa și pe don Ricardo stînd de vorbă în curtea cu fîntîni în timp ce așteptau să iasă elevii. Don Ricardo părea să fie încîntat de compania Sophiei, iar Julián simți o oarecare usturime, întrucît era la curent cu faima de donjuan a industriașului și cu apetitul său vorace pentru deliciile sexului femeiesc fără deosebire de clasă ori de condiție socială, privință în care numai minunata lui soție părea să rămînă nevătămată.

— Tocmai îi spuneam mamei tale cît de mult îți place noul tău colegiu.

La despărțire, don Ricardo le făcu din ochi și se îndepărtă rîzînd cu poftă. Pe tot drumul de întoarcere, mama lui rămase tăcută, evident jignită de vorbele lui don Ricardo.

Nu numai Sophie privea cu îngrijorare legătura lui din ce în ce mai strînsă cu familia Aldaya și felul în care Julián își abandonase vechii prieteni din cartier și familia. Iar dacă mama lui arăta tristețe și tăcere, pălărierul arăta ranchiună și dispreț. Entuziasmul inițial de a-și extinde clientela la floarea societății barceloneze se evaporase rapid. Aproape că nu-și mai vedea fiul, iar în curînd fu nevoit să-l angajeze pe Quimet, un băiat din cartier, fost prieten al lui Julián, ca ajutor și ucenic în prăvălie. Antoni Fortuny era un om care nu se simțea în stare să vorbească deschis decît despre pălării. Își închidea sentimentele în temnița sufletului luni în șir, pînă cînd se otrăveau fără putință de leuire. De la o zi la alta devenea tot mai prost dispus și mai iritabil. Nimic nu-i convenea, de la strădaniile bietului Quimet, care își dădea sufletul ca să învețe meserie, la tertipurile soției lui, Sophie, care încerca să îndulcească evidenta uitare la care îi condamnase Julián.

— Fiu-tău se crede cineva fiindcă bogătanii ăia îl țin pe post de maimuță de circ, spunea el cu un aer sumbru, înveninat de ranchiună.

Într-o bună zi, cînd urmau să se împlinească trei ani de la prima vizită a lui don Ricardo Aldaya la magazinul de pălării „Fortuny și fii“, pălărierul îl lăsă pe Quimet la cîrma prăvăliei, zicîndu-i că avea să se întoarcă la prînz. Fără să mai stea pe gînduri, se prezentă la birourile pe care consorțiul Aldaya le avea pe Paseo de Gracia și ceru să-l vadă pe don Ricardo.

— Și pe cine am onoarea să anunț ? întrebă un lacheu cu o mină trufașă.

— Pe pălărierul său personal.

Don Ricardo îl primi, oarecum surprins, însă bine dispus, crezînd că Fortuny îi aducea o factură. Micii comercianți nu ajung niciodată să priceapă cum e cu protocolul banilor.

— Spune-mi, ce pot face pentru dumneata, prietene Fortunato ?

Fără s-o mai lungească, Antoni Fortuny îi explică de îndată lui don Ricardo că se înşelase mult în privinţa fiului său, Julián.

— Feciorul meu, don Ricardo, nu e așa cum credeți dumneavoastră. Dimpotrivă, e un băiat ignorant, leneș și fără alt talent decât ifosele pe care maică-sa i le-a vîrît în cap. Nu se va alege niciodată nimic de el, credeți-mă. Îi lipsește ambiția, caracterul. Dumneavoastră nu-l cunoașteți, iar el poate fi destul de abil ca să înșele un străin, să-l facă să creadă că le știe pe toate, dar el nu știe nici cît negru sub unghie. E un mediocru. Însă eu îl cunosc mai bine decât oricine și mi s-a părut necesar să vă previn.

Don Ricardo Aldaya ascultase acest discurs în tăcere, aproape fără să clipească.

— Asta-i tot, Fortunato ?

Industriașul apăsă un buton de pe birou și, în câteva clipe, în ușa biroului apărură secretarul care îl întâmpinase.

— Prietenul Fortunato tocmai pleca, Balcells, anunță el. Fii bun și însoțește-l pînă la ieșire.

Tonul înghețat al industriașului nu fu pe placul pălărierului.

— Dacă-mi permiteți, don Ricardo : Fortuny, nu Fortunato.

— Mă rog. Dumneata ești un om tare jalnic, Fortuny. Am să-ți fiu recunoscător dacă n-ai să mai treci pe-aici.

Cînd Fortuny se pomeni din nou în stradă, se simți mai singur ca oricînd, convins că toată lumea era împotriva lui. Cîteva zile mai tîrziu, clienții înstăriți pe care-i cîștigase datorită relației sale cu Aldaya începură să trimită mesaje de anulare a comenzilor și de încheiere a conturilor. În câteva săptămîni, fu nevoit să-l concedieze pe Quimet, fiindcă în prăvălie nu mai era de lucru pentru amîndoi. La urma urmei, băiatul nu făcea nici cît o ceapă degerată. Era mediocru și leneș, ca toți ceilalți.

Atunci începu lumea din cartier să comenteze că domnul Fortuny părea tot mai bătrîn, tot mai singur, tot mai acrit. Nu mai vorbea aproape cu nimeni și petrecea ore în șir închis în prăvălie, fără să facă nimic, uitîndu-se cum oamenii treceau prin fața vitrinei cu un sentiment de dispreț și, în același timp, cu jînd. Apoi își spuse că moda se schimbă, că

tinerii nu mai poartă pălărie și că cei care, totuși, o fac preferă să apeleze la alte ateliere unde se vînd făcute de-a gata, pe mărimi, mai ieftine și cu un aspect mai actual. Magazinul de pălării „Fortuny și fiii” se cufundă, încetul cu încetul, într-o letargie de umbre și tăceri.

— Tot așteptați să mor, zicea el în sinea lui. Păi, poate chiar o să vă fac pe plac.

El nu știa, însă de mult începuse să moară.

După acel incident, Julián se dedică în întregime familiei Aldaya, Penélopei și singurului viitor pe care îl putea concepe. Astfel trecură aproape doi ani, scaldînd-o în două ape, trăind în taină. În felul său, Zacarías o prevenise cu mulți ani în urmă. Umbrele se împrăștiu în jurul ei, iar în curînd aveau să strîngă cercul. Primul semn veni într-o zi de aprilie a anului 1918. Jorge Aldaya împlinea optsprezece ani și don Ricardo, oficiînd ca mare patriarh, hotărîse să organizeze (sau, mai bine zis, să dea ordine să se organizeze) o petrecere monumentală de ziua lui, pe care fiul său nu și-o dorea și de la care el, invocînd rațiuni de afaceri, urma să lipsească, pentru a se întîlni, în apartamentul albastru al hotelului Colón, cu o delicioasă damă de companie, proaspăt sosită de la Sankt Petersburg. Pentru eveniment, casa de pe bulevardul Tibidabo fu transformată într-un pavilion de circ : sute de felinare, stegulețe și gherete amplasate prin grădini pentru a-i delecta pe invitați.

Fuseseră invitați aproape toți colegii lui Jorge Aldaya de la colegiul San Gabriel. La sugestia lui Julián, Jorge îl inclusesese și pe Francisco Javier Fumero. Miquel Moliner îi avertiză că feciorul portarului de la San Gabriel nu avea să se simtă în largul său în mediul acela infatuat și pompos al feciorilor de bani gata, proveniți din familii înstărite. Francisco Javier primi invitația, însă, intuind același lucru pe care îl anticipa Miquel Moliner, hotărî să decline oferta. Cînd doña Yvonne, maică-sa, află că fiu-său intenționa să refuze o invitație la fastuoasa reședință a familiei Aldaya, fu pe punctul să-l jupoaie de viu. Ce altceva era asta, dacă nu semnul că, în curînd, ea avea să pătrundă în societate ? Următorul pas nu putea fi decît o invitație de a lua un ceai și prăjituri împreună cu doamna Aldaya și cu alte dame de o neîndoielnică distincție.

Prin urmare, doña Yvonne luă economiile pe care le tot punea deoparte, cu zgîrcenie, din salariul bărbatului ei și îi cumpără băiatului un costum de marinar.

La vremea aceea, Francisco Javier împlinise deja șaptesprezece ani, iar costumul acela albastru, cu pantaloni scurți și aflat, în mod limpede, în acord cu rafinata sensibilitate a donei Yvonne îi venea grotesc și umilitor. Presat de maică-sa, Francisco Javier acceptă și își petrecu o săptămână cioplină un cuțit pentru deschis scrisori cu care se gîndea să-l onoreze pe Jorge. În ziua petrecerii, doña Yvonne stăruia să-și însoțească fiul pînă la poarta casei familiei Aldaya. Voia să simtă mirosul de regalitate și să respire gloria de a-și vedea odrasla cucerind porți ce, în curînd, aveau să i se deschidă și ei. Cînd sosi ceasul să-și îmbrace grotescul costum de marinar, Francisco Javier descoperi că îi era mic. Yvonne hotărî să-l dreagă în pripă. Întîrziară. Între timp, profitînd de forfota petrecerii și de absența lui don Ricardo, care, cu siguranță, în clipa aceea savura crema rasei slave și petrecea în felul său, Julián se fofilase de la petrecere. Stabilise o întîlnire cu Penélope în bibliotecă, unde nu exista riscul să dea peste nici unul dintre aleșii și cultivații membri ai înaltei societăți. Prea ocupați să-și devoreze reciproc buzele, nici Julián și nici Penélope nu văzură deliranta pereche ce se apropia de porțile casei. Francisco Javier, gătit în marinar la prima sa împărtășanie și roșu ca sfecla de umilință, venea aproape tîrît de doña Yvonne, care, cu acest prilej, decisese să scuture de praf o pălărie de paie asortată cu o rochie cu pliuri și ghirlande care o făcea să semene cu un chioșc de dulciuri sau, în cuvintele lui Miquel Moliner, care o zărise de departe, cu un bizon deghizat în Madame de Recamier. Poarta era străjuită de doi oameni de serviciu. Aceștia nu părură prea impresionați de vizitatori. Doña Yvonne anunță că fiul ei, don Francisco Javier Fumero de Sotoceballos, își făcea intrarea. Cei doi servitori îi replicară, în zeflemea, că acest nume nu le spunea nimic. Înfuriată, însă menținîndu-și atitudinea de mare doamnă, Yvonne își somă fiul să arate invitația. Din nenorocire, cînd cu dresul veșmintelor, cartonașul cu pricina rămăsese pe masa de cusut a donei Yvonne.

Francisco Javier încercă să explice situația, dar se bîlbîia, iar rîsetele celor doi servitori nu ajutau la lămurirea neînțelegerii. Fură trimiși la plimbare. Doña Yvonne, aprinsă de mînie, îi anunță că nu știau cu cine se jucau. Servitorii îi replicară că postul de spălătoreasă la bucătărie era ocupat. De la fereastra camerei sale, Jacinta văzu cum Francisco Javier se îndepărta deja cînd, dintr-o dată, se opri. Băiatul se întoarce și, dincolo de spectacolul mamei-sii care își spargea bojocii în zbierete la adresa servitorilor obraznici, îi zări. Julián o săruta pe Penélope în fereastra cea mare a bibliotecii. Se sărutau cu intensitatea celor care își aparțin unul altuia, străini de lume.

A doua zi, în timpul recreației de prînz, Francisco Javier apăru pe neașteptate. Vestea scandalului din ziua precedentă se răspîndise printre elevi, iar rîsetele nu se lăsaseră așteptate, nici întrebările despre ce făcuse cu costumul de marină. Rîsetele încetară brusc cînd elevii băgară de seamă că băiatul ținea în mînă pușca lui tatălui-său. Se făcu liniște și mulți se îndepărtară. Numai cei din cercul lui Aldaya, Moliner, Fernando și Julián se întoarseră și se opriră să-l privească pe băiat, neînțelegînd să priceapă. Fără să stea pe gînduri, Francisco Javier ridică arma și ochi. Ulterior, martorii au spus că pe chipul său nu era nici mînie, nici turbare. Francisco Javier afișa aceeași răceală de automat cu care își executa muncile de curățenie din grădină. Primul glonț trecu șuierînd pe lîngă capul lui Julián. Al doilea i-ar fi străpuns gîtul, dacă Miquel Moliner nu s-ar fi repezit la fiul portarului și nu i-ar fi smuls pușca, luîndu-l la pumni. Julián Carax contemplase scena uluit, paralizat. Cu toții crezură că împușcăturile îi erau adresate lui Jorge Aldaya, ca răzbunare pentru umilința suferită în seara dinainte. Abia mai tîrziu, cînd Garda Civilă îl luase pe băiat, iar perechea de portari fusese alungată din locuință aproape în șuturi, Miquel Moliner se apropie de Julián și îi zise, fără mîndrie, că îi salvase viața. Nici nu-și închipuia Julián că viața aceea, sau partea pe care el voia să o trăiască din ea, se apropia de sfîrșit.

Acela era ultimul an pe care Julián și colegii săi îl petreceau la colegiul San Gabriel. Care mai mult, care mai puțin, fiecare își declara planurile proprii sau planurile pe care

familia le făcuse în privința lui pentru anul următor. Jorge Aldaya știa deja că taică-său avea să-l trimită să studieze în Anglia, iar Miquel Moliner își considera ca și făcută intrarea la Universitatea din Barcelona. Fernando Ramos pomenise nu o dată că poate avea să intre în seminarul ordinului, perspectivă pe care dascălii lui o considerau cea mai înțeleaptă, dată fiind situația sa. Cît despre Francisco Javier Fumero, tot ce se știa era că, prin intercesiunea lui don Ricardo Aldaya, băiatul intrase într-o casă de corecție pierdută prin Valle de Arán, unde îl aștepta o iarnă lungă. Văzîndu-și colegii cum o apucau într-o direcție sau în alta, Julián se întreba ce se va alege de el. Visele și ambițiile sale literare îi păreau mai îndepărtate și mai neviabile ca oricînd. Singura lui ambiție era să stea lîngă Penélope.

În timp ce el își punea întrebări în legătură cu viitorul său, alții îl plănuiau în locul lui. Don Ricardo Aldaya îi pregătea deja un post în cadrul firmei, pentru a-l iniția în afacere. Pălărierul, la rîndul lui, hotărîse că, dacă fiu-său nu voia să urmeze afacerea familiei, își putea lua adio de la a mai crește pe socoteala lui. În acest scop, inițiase în taină preparativele pentru a-l trimite pe Julián în armată, unde cîțiva ani de viață de cazarmă aveau să-l lecuiască de delirul grandorii. Julián nu știa de aceste planuri, iar cînd avea să afle de ele, era deja prea tîrziu. Numai Penélope îi ocupa gîndul, iar distanța simulată și întîlnirile pe furiș de odinioară nu-l mai satisfăceau. Stăruia s-o vadă mai des, riscînd din ce în ce mai mult ca relația lui cu fata să fie descoperită. Jacinta făcea tot ce putea ca să-i acopere : mințea la nesfîrșit, plănuia întîlniri secrete și urzea o mie și unu de șiretlicuri pentru a le acorda cîteva clipe între patru ochi. Înțelegea și ea că asta nu mai era de-ajuns, că fiecare minut petrecut împreună de Penélope și Julián îi unea și mai mult. De mult observase doica în privirile lor sfidarea și sfruntarea dorinței : o voință oarbă să fie descoperiți, ca taina lor să devină un scandal și să nu mai fie nevoiți să se ascundă prin unghere și poduri pentru a se iubi pe bîjbîite. Uneori, cînd Jacinta mergea s-o îmbrace pe Penélope, fata hohotea de plîns și îi mărturisea dorința ei de a fugi cu Julián, de a lua primul tren și de a se duce unde nimeni nu-i va recunoaște. Jacinta, care își

amintea ce lume se întindea dincolo de gardurile vilei Aldaya, se înfiora și căuta s-o convingă să renunțe. Penélope era un suflet ascultător, iar teama pe care o vedea pe chipul Jacintei era suficientă ca s-o astîmpere. Cu Julián era altă poveste.

În acea ultimă primăvară petrecută la San Gabriel, Julián descoperi cu neliniște că don Ricardo Aldaya și maică-sa, Sophie, se întâlneau din cînd în cînd pe ascuns. La început se temu că industriașul hotărîse că Sophie era o cucerire apetisantă, bună de adăugat la colecție, dar înțelese curînd că aceste întâlniri, care aveau loc întotdeauna în cafenelele din centru și se desfășurau în limitele celui mai strict respect, se limitau la conversație. Sophie păstra aceste întâlniri în secret. Cînd, în sfîrșit, Julián hotărî să-l abordeze pe don Ricardo și să-l întrebe ce se petrecea între el și maică-sa, industriașul rîse.

— Nu-ți scapă nimic, așa-i, Julián ? Adevărul e că aveam de gînd să-ți vorbesc despre subiectul ăsta. Mama ta și cu mine discutăm despre viitorul tău. Ea a venit să mă vadă acum cîteva săptămîni, îngrijorată că taică-tău plănuiește să te trimită la anul în armată. Mama ta, cum e și firesc, îți vrea numai binele și a venit la mine ca să vedem dacă, împreună, putem să facem ceva. Ai încredere în noi.

Julián ar fi vrut să aibă încredere, însă don Ricardo inspira orice, numai încredere nu. Cînd se sfătui cu Miquel Moliner, băiatul fu de acord cu Julián.

— Dacă ceea ce vrei e să fugi cu Penélope, Domnul să te aibă-n paza Lui, ceea ce-ți trebuie sînt niște bani.

Banii erau ceea ce îi lipsea lui Julián.

— Asta se poate aranja, îl informă Miquel. De aceea există prietenii bogați.

Astfel, Miquel și Julián începură să plănuiască fuga amantilor. La sugestia lui Moliner, destinația urma să fie Parisul. Moliner era de părere că, chiar dacă erai un artist boem și mort de foame, cel puțin decorul parizian era inegalabil. Penélope vorbea ceva franceză, iar pentru Julián, mulțumită lecțiilor mamei sale, franceza era ca o a doua limbă.

— În plus, Parisul e îndeajuns de mare ca să te pierzi în el, dar și îndeajuns de mic ca să găsești ocazii, estima Miquel.

Prietenul său adună o mică avere din economiile pe care, de-a lungul anilor, le storsese de la taică-său sub pretextele cele mai felurite. Numai Miquel avea să știe unde se duceau.

— Iar eu am de gînd să amuțesc de îndată ce vă urcați în tren.

Chiar în acea după-amiază, după ce puse la punct cu Moliner ultimele detalii, Julián merse la casa de pe bulevardul Tibidabo pentru a-i explica planul Penélopei.

— Ceea ce am să-ți spun n-ai să poți povesti nimănui. Nimănui. Nici măcar Jacintei, începui Julián.

Fata îl ascultă, uluită și fermecată. Planul lui Moliner era impecabil. Miquel urma să cumpere biletele folosindu-se de un nume fals și angajînd un necunoscut să le ridice de la ghișeul de la gară. Dacă, în mod întîmplător, poliția avea să dea peste el, tot ce le putea oferi acesta era descrierea unui personaj care nu semăna cu Julián. Julián și Penélope urmau să se vadă în tren. Nu aveau să se întîlnească pe peron, ca să nu ofere prilejul de a fi văzuți. Fuga urma să aibă loc într-o duminică, la prînz. Julián urma să ajungă singur la gara Francia. Acolo avea să-l aștepte Miquel cu biletele și cu banii.

Partea cea mai delicată o privea pe Penélope. Trebuia s-o înșele pe Jacinta și să-i ceară doicii să născocească un pretext ca s-o scoată de la slujbă la ora unsprezece și s-o ducă acasă. Pe drum, Penélope urma să o roage s-o lase la întîlnirea cu Julián, promițîndu-i că se va întoarce înainte ca familia să ajungă acasă. Atunci, Penélope avea să profite și să se ducă la gară. Știau amîndoi că, dacă i-ar fi spus adevărul, Jacinta nu i-ar fi lăsat să plece. Îi iubea prea mult.

— E un plan desăvîrșit, Miquel, spuse Julián după ce ascultă strategia concepută de prietenul său.

Miquel încuviință cu tristețe.

— Cu excepția unui amănunt. Răul pe care îl veți face multora plecînd pentru totdeauna.

Julián încuviințase, gîndindu-se la maică-sa și la Jacinta. Nu-i trecu prin minte că Miquel Moliner vorbea despre sine.

Partea cea mai dificilă a fost s-o convingă pe Penélope că era absolut necesar ca Jacinta să nu aibă habar de plan. Numai Miquel urma să știe adevărul. Trenul pleca la ora unu. Cînd aveau să descopere absența Penélopei, cei doi

aveau să fie deja dincolo de graniță. O dată ajunși la Paris, urmau să se instaleze într-un hotel ca soț și soție, folosindu-se de un nume fals. Atunci i-ar fi trimis lui Miquel o scrisoare adresată familiilor lor unde își mărturiseau dragostea, spunând că erau bine și că îi iubeau, anunțându-și cununia religioasă și cerînd iertare și înțelegere. Miquel Moliner urma să introducă scrisoarea într-un al doilea plic, pentru a elimina ștampila de la Paris, plic pe care se angaja să-l expedieze dintr-o localitate din apropiere.

— Când ? întrebă Penélope.

— Peste șase zile, îi spuse Julián. Duminica asta.

Miquel estima că, pentru a nu trezi bănuieli, cel mai bine ar fi fost ca, în zilele ce mai rămăseseră pînă la fugă, Julián să n-o mai viziteze pe Penélope. Trebuiau să cadă la înțelegere și să nu se mai vadă pînă cînd aveau să se întâlnească în trenul spre Paris. Șase zile fără s-o vadă, fără s-o atingă i se păreau nesfîrșite. Își pecetluiră înțelegerea, o căsătorie secretă, pe buze.

Atunci Julián o conduse pe Penélope în dormitorul Jacintei de la catul al treilea. La etajul acela nu se aflau decît încăperile servitorilor și Julián crezu că nimeni n-are să-i găsească. Se dezbrăcară cu febrilitate, cu mînie și cu jind, zgîriindu-și pielea și topindu-se în tăceri. Își învățară trupurile pe de rost și îngropară acele șase zile de despărțire în sudoare și salivă. Julián o penetră cu furie, ținînd-o de lemnul pardoselei. Penélope îl primea cu ochii deschiși, cu picioarele înlănțuite în jurul mijlocului lui și cu buzele întredeschise de dorință. Nu exista nici un licăr de fragilitate sau de copilărie în privirea ei, în trupul călduț care cerea mai mult. Mai apoi, cu fața încă lipită de pîntecele ei și cu mîinile pe pieptul alb ce încă palpita, Julián își dădu seama că trebuiau să-și ia rămas-bun. Abia avu timp să se ridice, cînd ușa camerei se deschise încet și silueta unei femei se profilă în prag. O secundă, Julián crezu că era Jacinta, însă îndată pricepu că era doamna Aldaya, care îi privea fermecată, cu o expresie de fascinație și repugnanță. Izbuti să bîiguie : „Unde-i Jacinta ?” După care se întoarse și se îndepărtă în tăcere, în timp ce Penélope se ghemuia pe dușumea într-o agonie mută, iar Julián simțea că lumea se prăbușea peste el.

— *Du-te acum, Julián. Du-te înainte să vină tata.*

— *Dar...*

— *Du-te.*

Julián încuviință.

— *Orice-ar fi, duminică te aștept în tren.*

Penélope izbuti să schițeze o jumătate de zîmbet.

— *Voi fi acolo. Acum du-te. Te rog...*

Era goală cînd o lăsă și coborî pe scara de serviciu, pînă la garaje, iar de aici, pînă în noaptea cea mai rece de care-și amintea.

Zilele următoare fură cele mai rele. Julián veghease toată noaptea, așteptînd, dintr-o clipă în alta, să pice asasinii lui don Ricardo. Nu picară. A doua zi, la colegiul San Gabriel, nu observă nici o schimbare în atitudinea lui Jorge Aldaya. Devorat de neliniște, Julián îi povesti lui Miquel Moliner ce se petrecuse. Cu flegma sa obișnuită, Miquel clătină din cap :

— *Ești nebun, Julián, dar asta nu-i o noutate. Ciudat e că nu s-a făcut vîlvă în casa Aldaya. Ceea ce, dacă stai și te gîndești, nu-i chiar așa de surprinzător. Dacă, precum zici, v-a descoperit doamna Aldaya, e posibil ca ea însăși să nu știe ce-i de făcut. Am stat de vorbă de trei ori cu ea în viața mea și am tras două concluzii : unu, doamna Aldaya are încă vîrsta mintală de doisprezece ani ; doi, suferă de un narcisism cronic care îi răpește orice posibilitate de a vedea și de a înțelege vreun lucru care nu este ceea ce vrea ea să vadă și să creadă, mai ales referitor la ea însăși.*

— *Scutește-mă de diagnostice, Miquel.*

— *Ceea ce vreau să spun e că, probabil, încă se mai gîndește ce să spună, cum, cînd și cui s-o spună. Mai întîi trebuie să se gîndească ce consecințe va avea asta asupra ei : potențialul scandal, furia soțului... Restul îndrăznesc să presupun o lasă rece.*

— *Așadar, crezi că nu va spune nimic ?*

— *Poate că va întîrzia o zi-două. Dar nu cred că e în stare să păstreze un asemenea secret față de soțul ei. Ce s-a mai întîmplat cu planul de fugă ? A rămas în picioare ?*

— *Mai mult ca oricînd.*

— *Mă bucur să aud asta. Fiindcă acum chiar mi se pare că nu mai există cale de întoarcere.*

Zilele acelei săptămîni trecură într-o lentă agonie. Julián se ducea în fiecare zi la colegiul San Gabriel bîntuit de incertitudine. Îşi petrecea orele prefăcîndu-se că era prezent, abia fiind în stare să schimbe cîteva priviri cu Miquel Moliner, care începea să fie tot atît de îngrijorat ca el, dacă nu mai mult. Jorge Aldaya nu spunea nimic. Se arăta la fel de politicos ca întotdeauna. Jacinta nu mai apăruse să-l ia pe Jorge. Şoferul lui don Ricardo venea în fiecare după-amiază. Julián simţea că moare, aproape dorindu-şi să se întîmple ceva, orice, numai ca aşteptarea aceea să se sfîrşească o dată. Joi după-amiază, la sfîrşitul orelor, Julián începu să creadă că norocul era de partea lui. Doamna Aldaya nu spusese nimic, probabil de ruşine, din prostie sau din oricare dintre motivele întrezărite de Miquel. Prea puţin conta. Singurul lucru care conta era să păstreze secretul pînă duminică. În noaptea aceea, pentru prima oară după mai multe zile, izbuti să aţipească.

Vineri dimineata, cînd îşi făcu apariţia la şcoală, părintele Romanones îl aştepta la poartă.

— Julián, trebuie să stai de vorbă cu tine.

— Cum doriţi, părinte.

— Mereu am ştiut că va sosi ziua asta şi trebuie să-ţi mărturisesc că mă bucur să fiu eu cel care-ţi dă vestea.

— Ce veste, părinte ?

Julián Carax nu mai era elev al colegiului San Gabriel. Prezenţa sa în incintă, în sălile de clasă şi chiar în grădini era definitiv interzisă. Rechizitele lui, manualele şi toate lucrurile care îi aparţineau treceau în proprietatea colegiului.

— Termenul tehnic e expulzare instantanee, rezumă părintele Romanones.

— Pot să întreb din ce pricină ?

— Îmi vin în minte o duzină, dar sînt sigur că vei şti s-o alegi pe cea mai potrivită. Bună ziua, Carax. Noroc în viaţă. Vei avea nevoie.

La vreo treizeci de metri, în curtea cu fîntîni, mai mulţi elevi se uitau la el. Unii rîdeau, făcînd cu mîna gesturi de rămas-bun. Alţii îl priveau cu uimire şi compătimire. Numai unul îi zîmbea cu tristeţe : prietenul Miquel Moliner, care se mărgini să încuviinţeze şi să murmure în tăcere nişte cuvinte pe care Julián crezu că le aude în văzduh : „Pe duminică“.

Întorcîndu-se la apartamentul din Ronda de San Antonio, Julián băgă de seamă că Mercedes Benz-ul lui don Ricardo Aldaya era parcat în fața magazinului de pălării. Se opri la colț și așteptă. În scurt timp, don Ricardo ieși din prăvălia lui taică-său și intră în mașină. Julián se ascunse într-un portal pînă cînd acesta dispăru spre piața Universității. Abia atunci se grăbi să urce pe scară, pînă acasă. Maică-sa, Sophie, îl aștepta acolo, înecată în lacrimi.

— Ce-ai făcut, Julián ? murmură ea, fără minie.

— Iartă-mă, mamă...

Sophie își îmbrățișă fiul cu putere. Slăbise și era îmbătrînită, ca și cum toți cei din jur i-ar fi răpit viața și tinerețea. „Eu mai mult ca oricare altul“, se gîndi Julián.

— Ascultă-mă bine, Julián. Tatăl tău și cu don Ricardo Aldaya au pus la cale să te trimită în armată peste cîteva zile. Aldaya are influență... Trebuie să pleci, Julián. Trebuie să pleci undeva unde nici unul din ei nu te va putea găsi...

Lui Julián i se păru că vede o umbră în privirea maică-sii, care o mistuia pe dinăuntru.

— Mai e ceva, mamă ? Ceva ce nu mi-ai zis ?

Sophie îl privi cu buzele tremurînd.

— Trebuie să pleci. Amîndoi trebuie să plecăm de-aici pentru totdeauna.

Julián o îmbrățișă cu putere și îi șopti la ureche :

— Nu-ți face griji pentru mine, mamă. Nu-ți face griji.

Julián își petrecu sîmbăta închis în cameră, printre cărțile și caietele sale de desen. Pălărierul coborîse în prăvălie dis-de-dimineată și nu se mai întoarce pînă după miezul nopții. „N-are curajul să mi-o spună în față“, se gîndi Julián. În noaptea aceea, cu ochii împăienjeniți de lacrimi, își luă rămas-bun de la anii petrecuți în acea cămăruță întunecată și rece, pierdut în vise despre care acum știa că n-aveau să se îplinească nicicînd. În zorii zilei de duminică, avînd doar o geantă cu haine și cîteva cărți, o sărută pe frunte pe Sophie, care dormea ghemuită între pleduri în sufragerie, și plecă. Străzile erau înveșmîntate într-o ceață albăstrie și sclipiri arămii tresăreau pe acoperișurile orașului vechi. Păși încet, luîndu-și rămas-bun de la fiecare portal, de la fiecare colț, întrebîndu-se dacă nu cumva capcana timpului e adevărată

și într-o zi nu va mai fi în stare să-și amintească decît partea bună, să uite singurătatea care, de atîtea ori, îl urmărise pe străzile acelea.

Gara Francia era pustie ; unduindu-se ca niște nisipuri lucitoare, peroanele ardeau în lumina zorilor, adîncindu-se în ceață. Julián se așează pe o bancă, sub copertină, și își scoase cartea. Lăsă ceasurile să se scurgă, pierdut în magia cuvintelor, schimbîndu-și pielea și numele, simțindu-se altcineva. Se lăsă tîrît în umbră de visele unor personaje, convins că nu-i rămăsese alt sanctuar și alt refugiu decît acela. Știa deja că Penélope nu va veni la întîlnire. Știa că va urca în tren fără altă companie decît amintirea ei. Cînd, imediat după ora douăsprezece, Miquel Moliner își făcu apariția și îi înmîină biletul și toți banii pe care izbutise să-i stringă, cei doi prieteni se îmbrățișară în tăcere. Julián nu-l văzuse niciodată plîngînd pe Miquel Moliner. Orologiul îi lua cu asalt, numărînd minutele în goană.

— Încă mai e vreme, murmură Miquel cu privirea ațintită spre intrarea gării.

La ora unu și cinci, șeful gării făcu anunțul final pentru călătorii cu destinația Paris. Trenul începuse deja să alunece pe șine cînd Julián se întoarce pentru a-și lua rămas-bun de la prietenul său. Miquel Moliner îl privea de pe peron, cu mîinile vîrîte în buzunare.

— Să scrii, zise el.

— Am să-ți scriu de cum ajung, îi răspunse Julián.

— Nu. Nu mie. Să scrii cărți. Nu scrisori. Să le scrii pentru mine. Pentru Penélope.

Julián încuviință, dîndu-și seama abia atunci cît de dor avea să-i fie de prietenul său.

— Și păstrează-ți visele, spuse Miquel. Niciodată nu se știe cînd au să-ți lipsească.

— Întotdeauna, murmură Julián, însă hruitul trenului îi răpise cuvintele.

— Penélope mi-a povestit ce s-a întîmplat în noaptea cînd doamna i-a surprins în dormitorul meu. A doua zi, stăpîna m-a chemat și m-a întrebat ce știam despre Julián. I-am zis că nimic, că era un băiat bun, prieten cu Jorge... Mi-a

poruncit să o țin pe Penélope în camera ei pînă cînd avea să-i îngăduie ea să iasă. Don Ricardo era plecat la Madrid și nu s-a întors pînă vineri. De cum a sosit, doamna i-a povestit cele întîmplate. Eu eram de față. Don Ricardo a sărit din fotoliu și i-a administrat doamnei o palmă care a trîntit-o la pămînt. Apoi, răcnind ca un nebun, i-a zis să repete ce spusese. Doamna era îngrozită. Nu-l văzuse niciodată așa pe domnul. Niciodată. Parcă l-ar fi posedat toți diavolii. Roșu de furie, a urcat în dormitorul Penélopei și a dat-o jos din pat tîrînd-o de păr. Eu am vrut să-l opresc și m-a îndepărtat în șuturi. Chiar în seara aceea, a pus să fie chemat medicul familiei ca s-o consulte pe Penélope. Cînd medicul a terminat, a stat de vorbă cu stăpînul. Au închis-o pe Penélope sub cheie, în camera ei, iar doamna mi-a spus să-mi strîng lucrurile.

Nu m-au lăsat s-o văd pe Penélope și nici să-mi iau rămas-bun de la ea. Don Ricardo m-a amenințat că mă dă pe mîna poliției dacă o să dezvălui cuiva cele întîmplate. M-au azvîrlit în șuturi chiar în noaptea aia, fără să am un loc unde să mă duc, după optsprezece ani de serviciu fără întrerupere în casa lor. Două zile mai tîrziu, într-o pensiune de pe strada Muntaner, am primit vizita lui Miquel Moliner, care mi-a explicat că Julián plecase la Paris. Voia să-i povestesc ce se întîmplase cu Penélope și să afle de ce nu venise la întîlnirea de la gară. Săptămîni la rînd, m-am tot dus la vilă, rugîndu-mă de ei să mă lase s-o vizitez, dar nu m-au lăsat nici să trec de poartă. Uneori, mă postam la colțul străzii zile în șir, așteptînd să-i văd ieșind. N-am văzut-o niciodată. Nu ieșea din casă. Mai apoi, domnul Aldaya a chemat poliția și, cu ajutorul prietenilor lui sus-puși, a pus să fiu internată la balamucul Horta, pretinzînd că nimeni nu mă cunoștea și că eram o dementă care îi pîndea familia și copiii. Am petrecut acolo doi ani, închisă ca un animal. Primul lucru pe care l-am făcut cînd am ieșit a fost să mă duc la casa de pe bulevardul Tibidabo ca s-o văd pe Penélope.

— Ai izbutit s-o vezi? întrebă Fermín.

— Casa era închisă, de vînzare. Nu mai locuia nimeni acolo. Mi s-a spus că familia Aldaya plecase în Argentina. Am scris la adresa pe care o promisem. Scrisorile s-au întors neatinse...

— Ce s-a ales de Penélope? Ai aflat?

Jacinta scutură din cap, prăbușindu-se.

— N-am mai văzut-o niciodată.

Bătrîna gema, plîngînd în hohote. Fermín o luă în brațe și o legănă. Trupul Jacintei Coronado se redusese la dimensiunile unei copile, iar Fermín, lîngă ea, părea un gigant. Îmi clocoteau în minte o mie de întrebări, însă prietenul meu îmi făcu un semn care arăta în mod limpede că întrevederea se isprăvisese. L-am văzut contemplînd acea gaură murdară și rece unde Jacinta Coronado își petrecea ultimele zile de viață.

— Hai, Daniel. Plecăm. Ia-o dumneata înainte.

Am făcut cum îmi spunea. Cînd am plecat, m-am întors o clipă și am văzut cum Fermín îngenunchea în fața bătrînei și o săruta pe frunte. Ea își dezveli zîmbetul știrb.

— Spune-mi, Jacinta, l-am auzit. Dumitale îți plac bomboanele Sugus, nu-i așa?

În periplul nostru spre ieșire, ne-am încrucișat cu antreprenorul de pompe funebre cel legitim, însoțit de două ajutoare cu aspect de simian, echipați cu un coșciug din lemn de pin, sfoară și mai multe cearșafuri vechi, de o aplicație incertă. Alaiul emana o funestă aromă de formol și de colonie de talcioc, componenții săi etalînd obraji străvezii ce încadrau niște zîmbete gălbejite și ciinești. Fermín se mărgini să arate spre celula unde aștepta defunctul și binecuvîntă tripleta, care răspunse încuviințînd și făcîndu-și respectuos semnul crucii.

— Umblați în pace, murmură Fermín, tîrîndu-mă spre ieșire, unde o călugăriță cu un opaiț ne salută cu o privire funebră, de condamnare.

Ajunși în afara incintei, lugubrul canion de piatră și de umbră al străzii Moncada mi se păru o vale a slavei și a speranței. Lîngă mine, Fermín respira adînc, ușurat, și am știut că nu eram singurul bucuros că lăsasem în urmă acel bazar de neguri. Povestea relatată de Jacinta ne apăsă conștiințele mai mult decît ne-ar fi plăcut să recunoaștem.

— Ascultă, Daniel. Ce-ar fi să dăm gata niște crochete de șuncă și niște spumoase aici, la Xampanet, ca să ne alungăm gustul amar din gură?

— Adevărul e că n-aș zice nu.

— N-ai stabilit pe azi cu fătuca?

— Pe mîine.

— Ah, ştrengarule. Te laşi rugat, nu? Cum mai învăţăm...

Nu făcuserăm nici zece paşi spre zgomotoasa bodegă, aflată la cîteva numere mai în josul străzii, cînd trei siluete spectrale se desprinseseră din întuneric şi ne ieşiră în cale. Doi bătauşi se postară în spatele nostru, atît de aproape încît le-am putut simţi suflarea în ceafă. Al treilea, mai mărunţ, însă infinit mai lugubru, ne tăie calea. Purta acelaşi pardesiu şi zîmbetul lui unsuros părea să debordeze de plăcere pe la colţurile gurii.

— Ia te uită, domnule, pe cine avem aici? E chiar vechiul meu prieten, omul cu o mie de feţe, zise inspectorul Fumero.

Mi se păru că aud oasele lui Fermín zgîlţîindu-se de groază dinaintea acestei apariţii. Locvacitatea lui se redusese la un geamăt înăbuşit. Între timp, cei doi bătauşi, despre care am presupus că nu erau altceva decît doi agenţi din Brigada Criminală, ne înşăfacaseră de ceafă şi de încheietura mîinii drepte, gata să ne sucească braţul la cea mai mică încercare de a ne mişca.

— Cum văd, după faţa surprinsă pe care-o faci, credeai că ţi-am pierdut urma de mult, nu? Doar n-ai crezut, presupun, că un căcat uscat ca tine poate să iasă din mocirlă şi să treacă drept un cetăţean cumsecade, nu-i aşa? Eşti tu retardat, dar nici chiar aşa. În plus, mi s-a spus că îţi bagi nasurile, care în cazul tău sînt multe, într-o grămadă de probleme care nu te privesc. Semn rău... Ce şmecherie ai învărtit cu măicuţele? Te bucuri de vreuna din ele? Cît mai cer la ora asta?

— Eu respect cururile altora, domnule inspector, mai ales dacă stau sub claustrare. Poate că, dacă ai face şi dumneata la fel, ai economisi o ţîră din penicilină şi ai sta mai bine cu burta.

Fumero slobozi un rîs ticăloşit de mînie.

— Aşa îmi placî. Coaie de taur. Cum spuneam. Dacă toţi borfaşii ar fi ca tine, munca mea ar fi o chermeză. Ia zi, cum îţi mai spui acum, ticăloşelule? Gary Cooper? Haide, povesteşte-mi ce tot faci vîrîndu-ţi năsetul ăla al tău în azilul Santa Lucía, şi poate că te las să pleci numai cu vreo două pişcături. Hai, dă-i drumul. Ce vă aduce pe-aici?

— O chestiune privată. Am venit să vizităm o rudă.

— Da, pe tîrfa de maică-ta. Uite, azi m-ai prins în toane bune, că de nu, te duceam chiar acuma la chestură și mai făceam o partidă cu lampa de sudură. Haide, fii băiat bun și spune-i adevărul prietenului tău, inspectorul Fumero, ce faceți aici tu și amicul tău? Colaborează și tu nițel, fir-ar al naibii, și așa mă scutești să-i fac o față nouă băiețașului ăstuia, la care te tot dai de Mecena.

— Atinge-i dumneata un fir de păr și îți jur că...

— M-ai îngrozit, fii atent. M-am căcat pe mine.

Fermín înghiți în sec și păru să-și adune tot curajul care îi scăpa prin pori.

— N-or fi ăștia pantalonii de marinar pe care ți i-a pus augusta dumitale mamă, ilustra rîndășită? Ar fi mare păcat, căci mi s-a spus că îți veneau de minune.

Chipul inspectorului Fumero păli și orice expresie îi fugi din privire.

— Ce-ai spus, nenorocitul?

— Spuneam că mi se pare că ai moștenit gustul și grația doanei Yvonne Sotoceballos, damă din înalta societate...

Fermín nu era corpolent și primul pumn fu suficient ca să-l dărîme dintr-o dată. Încă mai stătea făcut ghem în băltoaca în care aterizase, cînd Fumero îi administră o serie de șuturi în stomac, în rinichi și în față. Eu am pierdut socoteala la al cincilea. Fermín își pierdu răsuflarea și capacitatea de a mișca un deget sau de a se feri de lovituri în clipa următoare. Cei doi polițiști care mă țineau rîdeau din politețe sau din obligație, strîngîndu-mă cu o mîină de fier.

— Tu să nu te bagi, îmi șopti unul din ei. N-am chef să-ți rup brațul.

Am încercat zadarnic să mă eliberez din strînsoare și, zbatîndu-mă, am zărit pentru o clipă fața agentului care îmi vorbise. L-am recunoscut pe dată. Era bărbatul cu pardesiul și cu ziar din barul din piața Sarriá, din urmă cu cîteva zile, același care ne urmărise în autobuz, rîzînd la glumele lui Fermín.

— Uite, ce mă fute pe mine cel mai tare sînt oamenii care scormonesc prin căcat și prin trecut, striga Fumero, rotindu-se în jurul lui Fermín. Chestiile trecute trebuie să le lași în

pace, mă-nțelegi? Asta e valabil și pentru tine, și pentru nătăflețul ăsta de prieten al tău. Tu uită-te bine și învață, băiete, că îndată îți vine rîndul și ție.

Am urmărit cum inspectorul Fumero îl distrugea pe Fermín în bombeuri sub lumina oblică a unui felinar. Cît a durat întregul episod, n-am fost în stare să deschid gura. Îmi amintesc impactul surd, teribil al loviturilor ce cădeau fără milă asupra prietenului meu. Și acum mă mai dor. M-am limitat să mă refugiez în acea convenabilă strînsoare a polițiștilor, tremurînd și vărsînd în tăcere lacrimi de lașitate.

Cînd Fumero se plictisi să tot scuture o greutate moartă, își desfăcu pardesiul, se descheie la fermoar și începu să urineze peste Fermín. Prietenul meu nu mișca, părăind o boccea de rufe vechi părăsită într-o baltă. În timp ce Fumero își descărca șuvoiul generos și aburind peste Fermín, am continuat să nu fiu în stare să deschid gura. Cînd termină, inspectorul se încheie la prohab și veni înspre mine cu o față asudată, gîfîind. Unul din agenți îi întinse o batistă cu care se șterse pe față și pe gît. Fumero se apropie de mine, oprindu-și fața la cîțiva centimetri de a mea și țintuindu-mă cu privirea.

— Tu nu meritai bătaia asta, băiete. Asta-i problema prietenului tău: pariază mereu pe partea greșită. Data viitoare am să-l fut adînc, ca niciodată, și sînt sigur că vina are să fie a ta.

Am crezut că o să mă pocnească îndată, că îmi venise rîndul. Nu știu de ce, dar m-am bucurat. Am vrut să cred că loviturile aveau să mă vindece de rușinea de a nu fi fost în stare să mișc un deget pentru a-l ajuta pe Fermín, cînd singurul lucru pe care el îl făcea, ca întotdeauna, era să încerce să mă protejeze.

Însă nu veni nici o lovitură. Numai biciuirea acelor ochi plini de dispreț. Fumero se mărgini să mă bată peste obraz.

— Fii liniștit, copile. Eu nu-mi murdăresc mîna cu lașii.

Cei doi polițiști rîseră de poantă, mai relaxați cînd constatară că spectacolul luase sfîrșit. Dorința lor de a părăsi scena era evidentă. Se îndepărtară rîzînd în întuneric. Cînd am dat fuga să-l ajut, Fermín se lupta zadarnic să se ridice și să-și găsească dinții pe care îi pierduse în apa murdară a

bălții. Îi sîngerau gura, nasul, urechile și pleoapele. Când m-a văzut teafăr, a schițat un zîmbet și am crezut că o să moară pe loc. Am îngenuncheat lîngă el și l-am luat în brațe. Primul gînd ce mi-a trecut prin minte a fost că era mai ușor ca Bea.

— Fermín, pentru numele lui Dumnezeu, trebuie să te duc la spital chiar acum.

Fermín scutură energic din cap.

— Du-mă la ea.

— La cine, Fermín?

— La Bernarda. Dacă tot trebuie s-o mierlesc, măcar să fiu în brațele ei.

32

În noaptea aceea m-am întors în apartamentul din Plaza Real, unde jurasem să nu mai pun piciorul cu ani în urmă. Vreo doi clienți care asistaseră la bătaie din ușa de la Xampanet s-au oferit să mă ajute să-l duc pe Fermín pînă la o stație de taxiuri de pe strada Princesa, în timp ce un ospătar suna la numărul pe care i-l dădusem ca să anunțe că soseam. Cursa taxiului mi se păru că nu se mai termină. Fermín își pierduse cunoștința înainte de a demara. Eu îl țineam în brațe, strîngîndu-l la piept și încercînd să-l încălzesc. Îi simțeam sîngele călduț îmbibîndu-mi hainele. Îi șopteam la ureche, spunîndu-i că ajungem îndată, că n-are să se întîmple nimic. Glasul îmi tremura. Șoferul îmi arunca priviri îngrijorate din oglindă.

— Auziți, eu nu vreau necazuri, da? Dacă moare, coborîți.

— Dumneata accelerează și taci.

Cînd am ajuns în strada Fernando, Gustavo Barceló și Bernarda așteptau la poarta clădirii, însoțiți de doctorul Soldevila. Văzîndu-ne plini de sînge și de noroi, Bernarda începu să țipe, într-un atac de panică. Doctorul îi luă repede pulsul lui Fermín și ne asigură că pacientul era viu. Tuspătru izbutirăm să-l urcăm pe scări și să-l ducem pînă în camera Bernardei, unde o infirmieră adusă de doctor pregătea totul.

Cînd pacientul fu întins pe pat, infirmiera începu să-l dezbrace. Doctorul Soldevila insistă să ieșim toți din cameră și să-l lăsăm să-și facă treaba. Ne închise ușa în nas cu un succint „va trăi“.

Pe culoar, Bernarda plîngea nemîngîiată, gemînd că, de cum își găsea și ea o dată un bărbat cumsecade, venea Dumnezeu și i-l smulgea în bătaie. Don Gustavo Barceló o luă în brațe și o duse în bucătărie, unde începu s-o îmbuibe cu coniac, pînă cînd sărmana abia se mai ținu pe picioare. Cînd cuvintele servitoarei începură să devină neinteligibile, librarul își turnă un pahar pentru el și îl goli dintr-o înghițitură.

— Îmi pare rău. Nu știam unde să mă duc... am început eu.

— Fii liniștit. Ai făcut bine. Soldevila e cel mai bun traumatolog din toată Barcelona, zise, fără să se adreseze nimănui în mod deosebit.

— Mulțumesc, am murmurat.

Barceló suspină și îmi turnă o înghițitură bună de coniac într-un pahar. I-am declinat oferta, care trecu în mîna Bernardei și dispăru printre buzele ei ca prin farmec.

— Rogu-te, fă un duș și pune-ți niște straie curate, mă sfătui Barceló. Dacă te întorci acasă cu petele alea, taică-tău are să moară de frică.

— Nu-i nevoie... Sînt bine, am zis eu.

— Atunci, nu mai tremura. Hai, du-te, poți folosi baia mea, care are boiler. Știi drumul. Eu, între timp, am să-l sun pe taică-tău și-am să-i spun că... Ei bine, nu știu ce-am să-i spun. O să-mi treacă ceva prin minte.

Am încuviințat.

— Simte-te tot ca la tine acasă, Daniel, zise Barceló în timp ce se îndepărta pe culoar. Ne-a fost dor de tine.

Am fost în stare să găsesc baia lui Gustavo Barceló, însă nu și întrerupătorul pentru lumină. Dacă stau și mă gîndesc, mi-am zis, prefer să fac duș pe întuneric. M-am dezbrăcat de hainele pătate de sînge și de noroi și m-am cățarat în cada imperială a lui Gustavo Barceló. O ceață perlată se strecura prin fereastra care dădea spre curtea interioară a proprietății, sugerînd profilurile încăperii și jocul de plăcuțe emailate de pe jos și de pe pereți. Apa țîșnea fierbinte, cu o presiune care, comparată cu modestia băii noastre de pe

strada Santa Ana, mi se păru demnă de hotelurile de lux unde nu pusăsem piciorul niciodată. Am rămas mai multe minute nemișcat sub șuvoaiele de abur ale dușului.

Ecoul loviturilor căzînd asupra lui Fermîn îmi izbea în continuare timpanele. Nu-mi puteam scoate din minte cuvintele lui Fumero, nici fața polițistului care mă ținuse, probabil ca să mă protejeze. Imediat am băgat de seamă că apa începea să se răcească și am prepupus că epuizam rezerva amfitrionului meu. Am stors ultima picătură de apă caldută și am închis. Aburul se ridica din pielea mea ca niște fire de mătase. Prin perdeaua dușului, am întrezărit o siluetă nemișcată în dreptul ușii. Privirea îi strălucea ca a unei pisici.

— Poți ieși fără grijă, Daniel. În ciuda tuturor răutăților mele, tot nu te pot vedea.

— Bună, Clara.

Îmi întinse un prosop curat. L-am luat și m-am înfășurat în el cu pudoarea unei eleve de pension. Chiar în penumbra plină de abur, am putut vedea cum Clara zîmbea, ghicindu-mi mișcările.

— Nu te-am auzit intrînd.

— N-am bătut. De ce faci duș pe întuneric?

— De unde știi că lumina nu-i aprinsă?

— Bîzîitul becului, zise ea. Nu te-ai mai întors să-ți iei rămas-bun.

Ba m-am întors, m-am gîndit eu, dar erai foarte ocupată. Cuvintele îmi pieriră pe buze, o dată cu ranchiuna și amărăciunea lor, îndepărtate, ridicole dintr-o dată.

— Știu. Iartă-mă.

Am ieșit de la duș și m-am proțăpit pe covorașul de pluș. Haloul aburului ardea în bobite argintii, luminozitatea lucarnei azvîrlind un vâl alb peste chipul Clarei. Nu se schimbase nici un pic față de cum mi-o aminteam eu. Patru ani de absență nu-mi slujiseră la nimic.

— Ți s-a schimbat vocea, zise ea. Te-ai schimbat și tu, Daniel?

— Sînt la fel de prostovan ca înainte, dacă de asta ești curioasă.

Și mai laș, am adăugat în sinea mea. Ea își păstrase acel zîmbet sfișietor, care durea chiar și în penumbră. Întinse

mîna și, la fel ca în acea după-amiază din urmă cu opt ani, în biblioteca Ateneului, am înțeles îndată. I-am îndreptat mîna spre fața mea udă și i-am simțit degetele descoperindu-mă din nou, buzele desenîndu-i cuvinte în tăcere.

— N-am vrut să-ți fac nici un rău, Daniel. Iartă-mă.

I-am luat mîna și i-am sărutat-o în întuneric.

— Iartă-mă tu pe mine.

Orice urmă de melodramă se făcu țandări cînd Bernarda se ivi în ușă și, cu toate că era practic beată, mă descoperi gol, șiroind, ținînd mîna Clarei în dreptul buzelor, cu lumina stinsă.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnișorul Daniel! Ce rușine! Doamne Isuse Hristoase! Unii nu se învață minte...

Bernarda bătu în retragere, zbuciumată, și am fost încredințat că, atunci cînd efectele coniacului aveau să se diminueze, amintirea a ceea ce văzuse avea să se risipească din mintea ei ca un crîmpei de vis. Clara se retrase cîtiva pași și îmi întinse hainele pe care le ținea sub brațul stîng.

— Unchiu-meu mi-a dat costumul ăsta al lui ca să ți-l pui. E de cînd era tînăr. Zice că ai crescut tare mult și că o să-ți vină bine. Te las să te îmbraci. N-ar fi trebuit să intru fără să bat la ușă.

Am luat schimburile pe care mi le oferea și am început să-mi pun lenjeria caldută și parfumată, cămașa trandafirie din bumbac, șosetele, jiletca, pantalonii și haina. Oglinda arăta un vînzător la domiciliu, dezarmat de zîmbet. Cînd m-am întors în bucătărie, doctorul Soldevila ieșise pentru o clipă din camera unde îl îngrijea pe Fermín pentru a informa asistența în privința stării sale.

— Deocamdată, ce era mai rău a trecut, anunță el. Nu există motive de îngrijorare. Întotdeauna lucrurile astea par mai grave decît sînt. Prietenul vostru a suferit o fractură la brațul stîng și are două coaste rupte, a pierdut trei dinți și prezintă vînatăi multiple, tăieturi și contuzii, însă, din fericire, nu există hemoragie internă, nici simptome de leziune cerebrală. Ziarele îndoite pe care pacientul le purta pe sub îmbrăcămintă împotriva frigului și ca să-și sporească proporțiile trupești, cum spune el, i-au servit la amortizarea loviturilor. Acum cîteva clipe, cînd și-a redobîndit cunoștința pentru cîteva minute, pacientul m-a rugat să vă spun că se

simte ca un băiețuș de douăzeci de ani, că vrea un sandviș cu cîrnați și usturoi proaspăt, o ciocolată și bomboane Sugus de lămîie. În principiu, nu văd nici un inconvenient, deși cred că, deocamdată, e mai bine să înceapă cu niște sucuri, iaurt și, poate, niște orez fiert. În plus, drept dovadă a vigoriei și prezenței sale de spirit, pacientul mi-a indicat să vă transmit că, atunci cînd infirmiera Amparito l-a înțepat de cîteva ori în picioare, a avut o erecție ca un aisberg.

— El e un bărbat în toată puterea cuvîntului, zise Bernarda, pe un ton de dezvinovățire.

— Cînd o să-l putem vedea? am întrebat eu.

— Acum, mai bine nu. Poate în zori. Îi va prinde bine un pic de odihnă și chiar mîine aș vrea să-l duc la Hospital del Mar și să-i fac o encefalogramă, ca să ne liniștim, însă cred că nu există riscuri și că domnul Romero de Torres va fi ca nou în cîteva zile. Dacă e să judecăm după semnele și cicatricile de pe trup, omul ăsta a scăpat din situații mai rele și e un supraviețuitor din cap pînă-n picioare. Dacă aveți nevoie de o copie a expertizei ca să depuneți plîngere la poliție...

— Nu va fi necesar, l-am întrerupt.

— Tîner, te previn că ar fi putut fi ceva foarte serios. Trebuie anunțată poliția imediat.

Barceló mă observa atent. I-am întors privirea, iar el a încuviințat.

— Vom avea timp pentru aceste demersuri, domnule doctor, dumneavoastră să n-aveți nici o grijă, zise Barceló. Acum, important e să ne asigurăm că pacientul e în bună stare. Chiar eu voi prezenta plîngerea cuvenită, mîine la prima oră. Autoritățile au și ele dreptul la un pic de pace și de odihnă pe timp de noapte.

În mod evident, doctorul nu vedea cu ochi buni sugestia mea de a ascunde incidentul față de poliție, însă cînd văzu că Barceló își asuma răspunderea pe această temă, ridică din umeri și se întoarse în cameră spre a-și continua îngrijirea. De cum dispăru doctorul, Barceló îmi făcu semn să-l urmez în birou. Bernarda ofta pe taburet, sub puterea coniacului și a spaimei.

— Bernarda, fă și dumneata ceva. De pildă, niște cafea. Tare de tot.

— Da, domnule. Chiar acum.

L-am urmat pe Barceló în biroul său, o peșteră cufundată în neguri de tutun de pipă ce se profila printre coloane de cărți și de hîrtii. Ecourile pianului Clarei ajungeau pînă la noi în efluvii, în contratimp. Era limpede că lecțiile maestrului Neri nu serviseră la mare lucru, cel puțin în domeniul muzicii. Librarul mă îndemnă să iau loc și începu să-și pregătească o pipă.

— L-am sunat pe taică-tău și i-am zis că Fermín a avut un mic accident și că tu l-ai adus aici.

— A înghițit gălușca?

— Nu cred.

— Mda.

Librarul își aprinse pipa și se adînci în fotoliul din spatele biroului, delectîndu-se în aspectul său mefistofelic. La celălalt capăt al apartamentului, Clara îl umilea pe Debussy. Barceló își dădu ochii peste cap.

— Ce s-a întîmplat cu maestrul de muzică? am întrebat eu.

— L-am concediat. Abuz de catedră.

— Mda.

— Ești sigur că nu te-au ciomăgit și pe tine? Îi dai cam mult cu monosilabele. Cînd erai copilaș, erai mai vorbăreț.

Ușa studioului se deschise și Bernarda intră ducînd o tavă cu două cești aburinde și o zaharniță. Cînd am văzut-o cum merge, m-am temut să nu mă interpun în calea unei ploi de cafea fierbinte.

— Îmi permiteți. Domnul o vrea cu un stropișor de coniac?

— Mi se pare că sticla de Lepanto și-a cîștigat un răgaz în noaptea asta, Bernarda. Și dumneata la fel. Hai, du-te și te culcă. Daniel și cu mine rămînem treji, în caz că e nevoie de ceva. Dat fiind că Fermín stă în dormitorul dumatăle, poți folosi camera mea.

— Vai, domnule, în nici un caz.

— E un ordin. Și nu mă contrazice. În cinci minute vreau să fii adormită.

— Dar, domnule...

— Bernarda, îți pui prima în joc.

— Cum porunciți, domnule Barceló. Deși eu am să dorm pe cuvertură. Ba bine că nu.

Barceló așteaptă ceremonios pînă cînd Bernarda se retrase. Își puse șapte cubulețe de zahăr și începu să învîrtă cu lingurița în ceașcă, schițînd un zîmbet felin printre nori de tutun olandez.

— Vezi cum stau lucrurile. Trebuie să conduc casa cu mîină de fier.

— Da, v-ați transformat într-un căpcăun, don Gustavo.

— Iar tu într-un lingușitor. Spune-mi, Daniel, acum că nu ne aude nimeni. De ce nu-i o idee bună să anunțăm poliția despre ce s-a întîmplat?

— Fiindcă știe deja.

— Ce vrei să spui?

Am dat din cap afirmativ.

— În ce soi de încurcături v-ați vîrît, dacă pot să te întreb? Am oftat.

— Ceva în care vă pot ajuta?

Mi-am ridicat privirea. Barceló îmi zîmbea fără pic de malițiozitate, cu expresia lui ironică într-unul din rarele momente de răgaz.

— N-or fi avînd oare toate astea, într-un fel sau altul, ceva de-a face cu cartea aceea a lui Julián Carax pe care n-ai vrut să mi-o vinzi atunci cînd trebuia?

Am fost luat prin surprindere.

— Eu v-aș putea ajuta, se oferi el. Îmi prisosește ceea ce vouă vă lipsește: banii și bunul-simț.

— Credeți-mă, don Gustavo, am implicat deja prea multă lume în chestiunea asta.

— Atunci, încă unul în plus n-o strica. Hai, cu încredere. Închipuiește-ți că sînt confesorul tău.

— De ani de zile nu m-am spovedit.

— Se vede pe fața ta.

Gustavo Barceló știa să asculte contemplativ și salomonic, asemenea unui medic sau nunțiu apostolic. Mă urmărea cu mîinile împreunate sub bărbie, ca la rugăciune, și cu coatele

pe birou, aproape fără să clipească, încuviințînd în răstimpuri, ca și cum ar fi detectat indicii sau mici păcate în fluxul relatării mele și și-ar fi formulat propriul său verdict asupra faptelor, pe măsură ce eu i le serveam pe tavă. Ori de cîte ori mă opream, librarul își ridica sprîncenele scrutător și făcea un gest cu mîna dreaptă spre a mă îndemna să continuu să depăn firul istoriei, care părea să-l distreze enorm. Din cînd în cînd, ridica mîna ca să ia notițe sau își înălța privirea spre infinit, ca și cînd ar fi cîntărit implicațiile a ceea ce îi povesteam. De cele mai multe ori, se complăcea într-un zîmbet sardonice pe care nu puteam evita să-l atribui naivității sau stîngăciei conjecturilor mele.

— Auziți, dacă vi se pare o prostie, eu am tăcut.

— Dimpotrivă. Vorbesc proștii; tac lașii; ascultă înțelepții.

— Cine a zis asta? Seneca?

— Nu. Domnul Braulio Recolons, care ține un magazin cu produse din carne de porc pe strada Aviñón și posedă un har proverbial atît pentru cîrnați, cît și pentru aforismul cel mai nimerit. Continuă, te rog. Îmi vorbeai de fata aceea fișneață...

— Bea. Asta e treaba mea și n-are nimic de-a face cu tot restul.

Barceló rîdea înfundat. Eram pe cale să-mi continuu relatarea peripețiilor, cînd doctorul Soldevila se ivi în ușa biroului cu o înfățișare istovită și răsufînd din greu.

— Să-mi fie cu iertare. Eu plec. Pacientul e bine și, metaforic vorbind, plin de energie. Cavalerul ăsta are să ne îngroape pe toți. De fapt, afirmă că sedativele i s-au urcat la cap și este foarte agitat. Refuză să se odihnească și insistă că trebuie să stea de vorbă cu domnul Daniel despre niște chestiuni a căror natură n-a vrut să mi-o lămurească, adăugînd că nu crede în jurămîntul lui Hipocrat, sau Hipocrit, cum spune el.

— Mergem să-l vedem chiar în clipa asta. Și iertați-l pe bietul Fermín. Fără nici o îndoială, a vorbit astfel din pricina traumei.

— Poate, însă eu n-aș exclude nici ipoteza nerușinării, fiindcă nu-i chip să-l oprești s-o piște de fund pe infirmieră și să recite distihuri glosînd tăria și rotunjimea coapselor ei.

I-am însoțit pe doctor și pe infirmieră pînă la ușă și le-am mulțumit călduros pentru bunele oficii. Cînd am intrat în cameră am descoperit că, pînă la urmă, Bernarda neso-cotise ordinele lui Barceló și se întinsese lîngă Fermín pe pat, unde spaima, coniacul și oboseala izbutiseră, în sfîrșit, s-o adoarmă. Fermín o îmbrățișa blînd, mîngîindu-i părul, acoperit de bandaje, cataplasme și feșe. Chipul său vădea o stîlceală ce durea numai cît te uitai la el și din care se ridicau năsoiul nevătămat, două urechi ca niște antene de releu și niște ochi de șoricel abătut. Zîmbetul edentat și brăzdat de tăieturi era triumfător; ne primi ridicîndu-și mîna dreaptă cu semnul victoriei.

— Cum te simți, Fermín? am întrebat.

— Cu douăzeci de ani mai tînăr, zise el în șoaptă, ca să n-o trezească pe Bernarda.

— Nu mai umbla cu basme, că se vede că ești șifonat ca naiba, Fermín. Cumplită spaimă. Sigur ești bine? Nu ți se învîrte capul? Nu auzi voci?

— Acum, că tot ați pomenit, din cînd în cînd mi se părea că aud un murmur disonant și aritmic, ca și cînd un macac ar fi încercat să cînte la pian.

Barceló se încruntă. Clara continua să mîngîie claviatura undeva în depărtare.

— Nu-ți face griji, Daniel. Am încasat eu bătaii mai strașnice. Fumero ăsta nu știe să lipească nici măcar un timbru.

— Prin urmare, cel care ți-a făcut fața asta nouă e chiar inspectorul Fumero în persoană, zise Barceló. Văd acum că vă mișcați prin sferele înalte.

— La partea asta a poveștii încă nu ajunsesem, am zis eu. Fermín îmi aruncă o privire alarmată.

— Liniștește-te, Fermín. Daniel tocmai mă pune la curent cu sceneta pe care o jucați domniile voastre. Trebuie să recunosc, chestiunea e cît se poate de interesantă. Dar dumneata, Fermín, cum stai cu spovedaniile? Te previn că am doi ani de seminar.

— Eu vă dădeam cel puțin trei, don Gustavo.

— Totul se pierde, începînd cu rușinea. E prima oară cînd vii la mine acasă, și ajungi în pat cu domnișoara.

— Uitați-vă la dînsa, sărăcuța, îngerașul meu. Aflați că intențiile mele sînt oneste, don Gustavo.

— Intențiile dumitale vă privesc pe dumneata și pe Bernarda, care e deja majoră. Și acum, să vedem. În ce dandana v-ați băgat?

— Dumneata ce i-ai povestit, Daniel?

— Am ajuns pînă la actul al doilea : intrarea unei *femme fatale*, preciză Barceló.

— Nuria Monfort? întrebă Fermín.

Barceló se linse pe buze cu delectare.

— Dar sînt mai multe? Parcă-i răpirea din serai.

— Vă rog să vorbiți în șoaptă, căci logodnica mea e aici de față.

— Fii liniștit, că logodnica dumitale are în vene o jumătate de sticlă de coniac Lepanto. N-am trezi-o nici cu tunul. Hai, spune-i lui Daniel să-mi povestească restul. Trei capete gîndesc mai bine decît două, mai ales dacă al treilea este al meu.

Fermín schiță gestul de a ridica din umeri printre bandaje și feșe.

— Eu nu mă opun, Daniel. Dumneata hotărăști.

Resemnat să-l avem la bord și pe don Gustavo, mi-am continuat relatarea pînă cînd am ajuns la punctul în care Fumero și oamenii lui ne surprinseseră pe strada Moncada, cu cîteva ceasuri în urmă. După ce mi-am încheiat povestirea, Barceló se ridică și patrulă prin cameră încoace și-ncolo, căzut pe gînduri. Fermín și cu mine îl priveam cu precauție. Bernarda sforăia ca un tăuraș.

— Copila, șoptea Fermín, plin de încîntare.

— Mai multe lucruri mi-au atras atenția, zise în cele din urmă librarul. În mod evident, inspectorul Fumero e implicat în asta pînă peste urechi, deși îmi scapă cum și de ce. Pe de o parte, femeia aceea...

— Nuria Monfort.

— Apoi, avem problema întoarcerii lui Julián Carax la Barcelona și asasinarea lui pe străzile orașului după o lună în care nimeni nu știe de el. Cu siguranță, muierea minte de îngheață apele, chiar și în privința timpului.

— Asta tot spun și eu de la bun început, zise Fermín. Numai că aici e multă înfierbîntare juvenilă și prea puțină viziune de ansamblu.

— Cine vorbește: Sfîntul Ioan al Crucii.

— Stați. Am venit doar să ne distrăm, să ne încingem deci cu faptele. Ceva din povestirea lui Daniel mi s-a părut tare ciudat, mai mult decît restul, și nu pentru caracterul foiletonesc al intrigii, ci din pricina unui detaliu esențial și în aparență banal, adăugă Barceló.

— Luminați-ne, don Gustavo.

— Iată-l: chestia cum că tatăl lui Carax refuză să-i recunoască trupul neînsuflețit, pretinzînd că nu avea nici un copil. Foarte ciudat mi se pare mie. Aproape împotriva naturii. Nu există pe lume tată care să facă așa ceva. Oricîtă dihonie ar exista între ei. Moartea presupune lucrurile astea: toată omenia se deșteaptă din sensibilitatea exacerbată. Dinaintea unui coșciug, toți vedem numai partea bună și ceea ce vrem să vedem.

— Ce citat mare ați rostit, don Gustavo, interveni Fermín. Vă supărați dacă îl adaug în repertoriul meu?

— Pentru orice există și excepții, am obiectat eu. După cîte știm, domnul Fortuny era oarecum deosebit.

— Tot ce știm despre el sînt bîrfe la mîna a treia, zise Barceló. Cînd toată lumea se apucă să zugrăvească pe cineva ca pe un monstru, una din două: ori e un sfînt, ori sînt trecute sub tăcere amănunte de care nimeni n-are habar.

— Dumneavoastră se vede treaba că v-a căzut cu tronc pălărierul numai fiindcă e un dobitoc încornorat, zise Fermín.

— Cu tot respectul față de profesiune, atunci cînd fața personajului negativ are drept unică bază mărturia portăresei imobilului, primul meu instinct e acela al neîncrederii.

— Prin regula asta de trei simplă nu putem fi siguri de nimic. Tot ce știm este, cum spuneți dumneavoastră, la mîna a treia, sau la a patra. Cu sau fără portărese.

— Să nu te încrezi în omul care se încrede în toată lumea, remarcă Barceló.

— În ce formă vă aflați, don Gustavo, îl laudă Fermín. Perle cultivate cu ridicata. De-am avea și noi viziunea dumneavoastră strălîmpede...

— Deocamdată, singurul lucru împede din toate astea este că domniile voastre aveți nevoie de ajutorul meu, logistic și, probabil, pecuniar, dacă aveți de gând să rezolvați toată dandanaua înainte ca inspectorul Fumero să vă rezerve un apartament de lux în pușcărie la San Sebas. Fermín, presupun că ești de acord cu mine?

— Eu sînt la ordinele lui Daniel. Dacă poruncește el, eu o fac și pe pruncul Isus.

— Daniel, tu ce spui?

— Dumneavoastră spuneți totul. Așadar, ce propuneți?

— Iată planul meu: cînd Fermín se va face bine, tu, Daniel, ca din întâmplare, îi faci o vizită doamnei Nuria Monfort și îi pui cărțile pe masă. Îi dai de înțeles că știi că te-a mințit și că ascunde ceva, mult sau puțin, vom vedea noi.

— Pentru ce? am intervenit eu.

— Ca s-o vezi cum reacționează. Nu-ți va spune nimic, desigur. Sau te va minți încă o dată. Important e să înfigi *banderilla*, dacă mi se permite comparația taurină, și să vezi încotro ne conduce taurul sau, în cazul nostru, vițelușa. Iar aici îți faci intrarea dumneata, Fermín. În timp ce Daniel pune carnea la saramură, dumneata te plasezi discret, supraveghind-o pe suspectă, și aștepti să muște momeala. Cum o face, te iei după dînsa.

— Dumneata presupui că se va duce undeva, am protestat eu.

— Necredinciosule. O va face. Mai devreme sau mai tîrziu. Iar ceva îmi spune că, în cazul ăsta, va fi mai curînd devreme decît tîrziu. Este baza psihologiei feminine.

— Și între timp dumneavoastră ce aveți de gând să faceți, domnule doctor Freud? am întrebat.

— Asta mă privește și vei afla la timpul potrivit. Și-mi vei mulțumi.

Am căutat sprijin în privirea lui Fermín, însă bietul de el adormise îmbrățișat cu Bernarda în timp ce Barceló își formula discursul triumfal. Lui Fermín îi alunecase capul într-o parte și îi curgeau balele pe piept, într-un surîs fericit. Bernarda emitea sforăituri sonore.

— Să dea Domnul să aibă noroc, șopti Barceló.

— Fermín e un om minunat, l-am asigurat eu.

— Trebuie că este, fiindcă nu prea cred că a cucerit-o cu mutra lui. Hai, să mergem.

Am stins lumina și ne-am retras din cameră pe furiș, închizînd ușa și lăsînd cele două turturele în voia somnului. Mi se păru că primele raze ale zorilor se iveau prin ferestrele galeriei, din fundul coridorului.

— Să presupunem că v-am răspuns nu, am zis eu în șoaptă. Uitați de toate.

Barceló zîmbi.

— Acum e prea tîrziu, Daniel. Ar fi trebuit să-mi vinzi cartea aia cu ani în urmă, cînd ai avut ocazia.

Am ajuns acasă cînd se crăpa de ziuă, tîrînd după mine costumul acela absurd de împrumut și naufragiul unei nopți nesfîrșite, pe străzi umede și lucind în stacojiu. L-am găsit pe tata adormit în fotoliul din sufragerie, cu un pled pe picioare și cu cartea lui preferată deschisă în mîină, un exemplar din *Candide* al lui Voltaire pe care îl recitea de două ori pe an, acele două ori cînd îl auzeam rîzînd din toată inima. L-am privit în tăcere. Avea părul albit, rar, iar pielea începuse să-și piardă fermitatea în jurul pomeților. L-am contemplat pe omul acela pe care cîndva mi-l închipuisem puternic, aproape invincibil, și l-am văzut fragil, învins pe nepusă masă. Învinși, poate, amîndoi. M-am aplecat să-l învelesc cu pledul acela pe care de ani de zile promitea să-l dea de pomană și l-am sărutat pe frunte ca și cînd aș fi vrut să-l feresc astfel de firele nevăzute care îl îndepărtau de mine, de acel apartament îngust și de amintirile mele, ca și cum aș fi crezut că, prin sărutul acela, aș fi putut înșela timpul, convingîndu-l să se scurgă mai încet, să se întoarcă într-o altă zi, într-o altă viață.

34

Mi-am petrecut aproape întreaga dimineată visînd cu ochii deschiși în dosul prăvăliei, tot invocînd imagini ale Beei. Îi desenam pielea goală sub degete și îmi închipuiam că-i savurez din nou răsufierea de pîine dulce. Mă surprindeam

amintindu-mi cu o precizie cartografică toate cutele corpului, lucirea salivei mele pe buzele ei și pe acea linie de puf blond, aproape străveziu, care îi cobora pe pîntece și la care prietenul Fermín, în conferințele sale improvizate pe tema logisticii trupești, se referea ca la „drumul spre Jerez“.

M-am uitat la ceas pentru a nu știu cîta oară și am constatat cu oroare că mai lipseau cîteva ore bune pînă cînd aveam s-o pot vedea – și atinge – din nou pe Bea. Am încercat să pun în ordine chitanțele pe luna aceea, dar zgomotul teancurilor de hîrtie îmi amintea de foșnetul lenjeriei alunecînd pe șoldurile și pe coapsele palide ale doînei Beatriz Aguilar, sora prietenului meu din copilărie.

— Daniel, plutești printre nori. Te îngrijorează ceva? E vorba de Fermín?

Am încuviințat, rușinat. Prietenul meu cel mai bun își sacrificase cîteva coaste ca să-mi salveze pielea cu cîteva ore în urmă, iar primul meu gînd se îndrepta către închizătoarea unui sutien.

— Vorbim de lup...

Mi-am ridicat privirea și iată-l. Fermín Romero de Torres în persoană, îmbrăcat în costumul său cel mai bun și cu mutra aia de trabuc răsucit intra pe ușă cu un zîmbet triumfal și cu o garoafă proaspătă la butonieră.

— Dar ce faci dumneata aici, nefericitule? Nu trebuia să respecti odihna prescrisă?

— Odihna se respectă singură. Eu sînt un om de acțiune. Iar dacă nu sînt eu aici, domniile voastre nu vindeți nici un catehism.

Nesocotind sfaturile medicului, Fermín venea hotărît să se reintegreze la locul său de muncă. Avea pielea gălbuie și presărată cu vînatăi, șchiopăta rău și se mișca asemenea unei păpuși stricate.

— Dumneata te vei duce în pat chiar în clipa asta, Fermín, pentru numele lui Dumnezeu, zise tata, îngrozit.

— Nici pomeneală. Statisticile o dovedesc: mai mulți oameni mor în pat decît în tranșee.

Toate protestele noastre se duseră pe apa sîmbetei. În scurt timp, tata cedă, întrucît ceva din privirea lui Fermín sugera că, deși oasele îl dureau îngrozitor, și mai mult îl

durea perspectiva de a rămîne singur în camera lui de la pensiune.

— Bine, dar dacă te văd ridicînd mai mult de un creion, o să vezi tu.

— La ordinele dumneavoastră. Aveți cuvîntul meu că azi nu voi ridica nici măcar o bănuială.

Fără să mai stea pe gînduri, Fermín își puse halatul albastru și se înarmă cu o cîrpă și o sticlă de alcool, cu care se instalează în spatele tejghelei, în intenția de a face ca noi copertele și cotoarele celor cincisprezece exemplare uzate care ne sosiseră în dimineața aceea dintr-un titlu foarte căutat, *Tricornul : Povestea Jandarmeriei în versuri alexandrine*, de bacalaureatul Fulgencio Clapon, un tînăr autor consacrat de critica din întreaga țară. În timp ce se dedica trebii sale, Fermín arunca priviri pe furiș, făcînd din ochi ca proverbialul drăcușor șchiop.

— Ai urechile roșii ca niște sfece, Daniel.

— Poate fiindcă ți-am auzit neroziile.

— Sau din cauza înfierbîntării. Cînd te vezi cu femeiușca ?

— Nu-i treaba dumitale.

— Nu te văd prea bine. Te ferești de vorbele usturătoare ?
Vezi că-i un vasodilatator mortal.

— Du-te învîrtindu-te.

Așa cum se întîmpla din ce în ce mai des, am avut o după-amiază lentă și mizerabilă. Un cumpărător în întregime cenușiu, de la pardesiu pînă la glas, intră să întrebe dacă avem vreo carte de Zorrilla, convins că era vorba de o cronică a aventurilor unei știorfe tinerele din Madridul de pe vremea Casei de Austria. Tata nu știu ce să-i spună, însă Fermín îi sări în ajutor, păstrînd în sfîrșit măsura.

— Vă înșelați, stimate domn. Zorrilla e un dramaturg. Poate că vă interesează *Don Juan*. Are multe daravere cu fuste și, în plus, protagonistul se cordește c-o măicuță.

— O iau.

Se însera cînd metroul m-a lăsat la poalele bulevardului Tibidabo. Silueta tramvaiului albastru se ghicea printre faldurile ceții dese, vineții, îndepărtîndu-se. Am hotărît să nu mai aștept să se întoarcă și am făcut drumul pe jos, în

timp ce se lăsa noaptea. Îndată am zărit silueta „Îngerului de negură“. Am scos cheia pe care mi-o dăduse Bea și am deschis portița decupată în grilaj. Am pătruns pe proprietate și am lăsat ușa aproape închisă, pregătită să-i înlesnească trecerea Beei. Venisem mai devreme în mod deliberat. Știam că urma să sosească abia peste vreo treizeci-patruzeci de minute. Voiam să simt de unul singur prezența casei, să o explorez înainte ca Bea să apară și să pună stăpînire pe ea. M-am oprit o clipă să contemplu fîntîna și mîna îngerului ridicîndu-se din apele cu tente stacojii. Degetul arătător, acuzator, părea ascuțit ca un pumnal. M-am apropiat de marginea bazinului. Chipul sculptat, fără privire și fără suflet, tremura sub suprafața apei.

Am urcat treptele ce duceau spre intrare. Ușa principală era întredeschisă cîțiva centimetri. Am simțit un val de neliniște, căci credeam că o închisesem atunci cînd ieșisem, în noaptea precedentă. Am examinat broasca ; nu părea forțată, și am presupus că uitasem s-o închid. Am împins-o încet și am simțit suflarea casei mîngîindu-mi fața, o adiere de lemn ars, de umezeală și de flori moarte. Am scos cutia de chibrituri pe care o luasem înainte să plec de la librărie și am ingenuncheat să aprind prima din lumînările lăsate de Bea. Un bulbuc de culoarea aramei se aprinse în mîinile mele, dezvăluind contururile dansante ale unor ziduri brodate cu lacrimi de umezeală, acoperișuri prăbușite și uși hodorogite.

Am înaintat pînă la următoarea lumînare și am aprins-o. Încetul cu încetul, parcă urmînd un ritual, am străbătut traseul lumînărilor lăsate de Bea și le-am aprins una cîte una, creînd un halou de lumină de chihlimbar ce plutea prin văzduh ca o pînză de păianjen atîrnată între mantii de beznă de nepătruns. Itinerarul meu se sfîrși lîngă șemineul din bibliotecă, lîngă pledurile ce rămăseseră pe jos, mînjite de cenușă. M-am așezat acolo, cu fața spre încăpere. Mă așteptasem să găsesc o tăcere deplină, dar casa respira mii de zgomote. Scîrțîieli în lemn, bătaia vîntului peste țiglele de pe acoperiș, o mie și una de ciocăneli printre ziduri, pe sub podea, deplasîndu-se pe după pereți.

Se scurseseră vreo treizeci de minute, cînd am băgat de seamă că frigul și întunericul începeau să mă adoarmă.

M-am ridicat și am început să cutreier prin încăpere ca să mă încălzesc. În șemineu abia dacă mai rămăseseră resturile unui trunchi și am presupus că, atunci cînd avea să sosească Bea, temperatura din interiorul casei va fi coborît îndeajuns pentru a-mi inspira momente de puritate și de castitate și pentru a-mi șterge din minte toate mirajele febrile pe care le ținusem în mine atîtea zile. Găsind un scop practic, mai puțin poetic decît contemplarea ruinelor timpului, am luat o lumînare și m-am pregătit să explorez vila, în căutarea unui material combustibil cu care să fac locuibilă încăperea și acele două pleduri care acum tremurau în fața șemineului, străine de călduroasele amintiri pe care le păstram despre ele.

Noțiunile mele de literatură victoriană îmi sugerau că cel mai rezonabil era să-mi încep căutarea în pivniță, unde, cu siguranță, se aflaseră bucătăriile și o formidabilă cărbunărie. Cu această idee în minte, mi-au trebuit cam cinci minute ca să identific o ușă sau o scară care să mă conducă spre beci. Am ales o ușă din lemn sculptat aflată la capătul unui coridor. Părea o piesă de ebenisterie aleasă, cu reliefuri în formă de îngeri și văluri și cu o cruce mare în mijloc. Încuietoarea se afla în centru, sub cruce. Am încercat s-o forțez, fără succes. Mecanismul era, probabil, înțepenit sau, pur și simplu, ros de rugină. Singurul mod de a trece de ușa aceea era să o forțez cu o rangă sau să o dobor cu securea, alternative pe care le-am scos repede din calcul. Am examinat ușa în lumina lumînărilor, gîndindu-mă că inspira mai degrabă imaginea unui sarcofag. M-am întrebat ce se ascundea de partea cealaltă.

O privire mai atentă asupra îngerilor sculptați pe ușă îmi tăie cheful de a mai cerceta ; m-am îndepărtat de locul acela. Eram pe cale să renunț la căutarea unui drum de acces spre pivniță cînd, aproape întîmplător, am dat, în celălalt capăt al coridorului, peste o ușiță pe care la început am luat-o drept un dulap pentru măhuri și găleți. Am încercat clanța, care a cedat de îndată. De partea cealaltă se întrezăreau niște trepte ce coborau în picaj către un hîrdău de întuneric. Mă izbi un miros puternic de pămînt jilav. În prezența acelei duhori, atît de ciudat de familiare, și cu

privirea căzută în puțul de beznă din fața mea, îmi veni în minte o imagine pe care o păstram din copilărie, îngropată între perdele de teamă.

Într-o după-amiază ploioasă, în partea de est a cimitirului Montjuïc, uitîndu-mă spre mare printr-o pădure de mausolee imposibile, o pădure de cruci și de pietre funerare sculptate cu imagini de hîrci și de copii fără buze și fără privire, care duhnea a moarte, siluetele a vreo douăzeci de adulți pe care nu mai izbuteam să mi-i amintesc decît ca pe niște costume negre îmbibate de ploaie și mîna tatei strîngînd-o pe a mea cu prea multă putere, ca și cum astfel ar fi vrut să-și reducă la tăcere lacrimile, în timp ce cuvintele goale ale unui preot cădeau în groapa aceea de marmură unde trei ciocli fără chip împingeau un coșciug cenușiu peste care aversa luneca precum ceara topită și din care mi se părea că aud glasul mamei chemîndu-mă, implorîndu-mă să o eliberez din temnița aceea de piatră și de beznă, în vreme ce eu nu reușeam decît să tremur și să-i șoptesc tatei, fără glas, să nu-mi mai strîngă mîna așa de tare, fiindcă mă durea, iar mirosul acela de pămînt proaspăt, pămînt de cenușă și de ploaie, înghițea totul, miros de moarte și de vid.

Am deschis ochii și am coborît treptele aproape orbește, căci lumina lumînării abia dacă izbutea să smulgă întunericului vreo cîțiva centimetri. Cînd am ajuns jos, am ridicat lumînarea și am privit în jur. N-am descoperit nici o bucătărie, nici o cămară ticsită cu bușteni uscați. Dinaintea mea se deschidea un culoar îngust ce dădea într-o sală în formă de semicerc, unde se înălța o siluetă cu chipul brăzdat de lacrimi de sînge și cu doi ochi negri fără fund, cu brațele deschise ca niște aripi și cu un șarpe de spini ivindu-i-se din tîmple. Am simțit un val de frig străpungîndu-mi ceafa. În cîteva momente, mi-am redobîndit calmul și am înțeles că aveam în față efigia unui Crist sculptat în lemn pe peretele unei capele. Am înaintat cîțiva metri și am întrezărit o imagine spectrală. O duzină de torsuri femeiești, nude, se înghesuiau într-un ungher al vechii capele. Am băgat de seamă că le lipseau brațele și capul și că stăteau pe cîte un

trepied. Fiecare avea o formă vizibil deosebită și nu mi-a luat prea mult ca să discern conturul unor femei de vârste și constituții diferite. Pe pîntece erau niște cuvinte trasate cu cărbunele. „Isabel. Eugenia. Penélope.“ Pînă la urmă, tot lecturile mele victoriene mi-au sărit în ajutor și am înțeles că acea viziune reprezenta ruina unei practici căzute în uitare, ecoul unor timpuri cînd familiile înstărite dispuneau de manechine create după talia membrilor familiei, pentru confecționarea îmbrăcăminții și altor articole casnice. În pofida privirii severe și amenințătoare a Cristului, n-am putut rezista ispitei de a întinde mîna și de a mîngîia talia manechinului ce purta numele Penélopei Aldaya.

Mi se păru atunci că aud pași la etajul superior. M-am gîndit că Bea sosise și că, probabil, umbla prin casă căutîndu-mă. Am părăsit capela cu un sentiment de ușurare și m-am îndreptat din nou spre scară. Tocmai mă pregăteam să urc, cînd mi-am dat seama că la celălalt capăt al coridorului se deslușeau un boiler și o instalație de încălzire, aparent în bună stare, care erau incongruente cu restul pivniței. Mi-am amintit că Bea îmi spusese că agenția imobiliară care mai mulți ani de zile încercase să vîndă vila Aldaya realizase unele lucrări de îmbunătățire, în intenția de a-i atrage pe potențialii cumpărători, însă fără succes. M-am apropiat să examinez instalația mai pe îndelete și am constatat că era vorba de un sistem de radiatoare alimentat de un mic boiler. Dedesubt, am dat peste mai multe găleți de cărbune, bucăți de lemn presat și cîteva cutii din tablă despre care am presupus că trebuiau să conțină petrol lampant. Am deschis capacul boilerului și m-am uitat înăuntru. Totul părea în ordine. Perspectiva de a face să funcționeze rabla aceea după atîția ani mi se păru improbabilă, dar asta nu m-a împiedicat să încep să umplu boilerul cu bucăți de cărbune și de lemn și să le stropesc cu un duș sănătos de petrol. Între timp, mi se păru că deslușesc un scîrțîit de lemn vechi și m-am întors o clipă să mă uit îndărăt. Mă năpădi viziunea unor spini însîngerăți desprinzîndu-se din bușteni și, înfruntînd întunericul, m-am temut că văd ridicîndu-se, la doar cîteva pași, figura aceluia Crist care-mi ieșea în întîmpinare arborînd un zîmbet luesc.

La atingerea lumînării, boilerul se aprinse cu o scăpărare și un huruit metalic. Am închis capacul și m-am retras cîțiva pași, din ce în ce mai nesigur de ceea ce urmăream. Boilerul părea să tragă destul de anevoios și m-am hotărît să mă întorc la parter, ca să verific dacă acțiunea mea avea vreo consecință practică. Am urcat scara și m-am pomenit din nou în salonul mare, sperînd s-o găsesc pe Bea, însă nici urmă de ea. Am presupus că trecuse cam o oră de cînd sosisem, iar temerile că obiectul dorințelor mele tulburi n-avea să se mai ivească au căpătat aspectul unei dureroase certitudini. Spre a-mi omorî neliniștea, am decis să-mi continuu isprăvile de lampist și am pornit-o în căutarea unor radiatoare care să-mi confirme că resuscitarea boilerului fusese un succes. Cele pe care le-am găsit s-au dovedit potrivnice năzuințelor mele, rămînînd înghețate ca niște turturi. Toate, mai puțin unul. Într-o cămăruță nu mai mare de patru-cinci metri pătrați, o baie, care am bănuț că se afla chiar deasupra boilerului, se percepea o oarecare încălzire. Am ingenuncheat și am constatat cu bucurie că plăcile din pardoseală erau călduțe. Așa mă găsi Bea, pe vine, pipăind plăcuțele dintr-o baie, ca un imbecil, cu zîmbetul nătăfleş al măgarului flautist întipărit pe chip.

Acum, cînd mă întorc înapoi cu privirea, încercînd să reconstitui întîmplările din acea noapte petrecută în vila Aldaya, singurul pretext care îmi dă prin minte pentru a-mi justifica purtarea e că, la cei optsprezece ani ai mei, în lipsă de subtilitate și de o mai mare experiență, un vechi lavabou poate funcționa ca un paradis. Mi-au fost suficiente două minute ca s-o conving pe Bea să luăm pledurile din salon și să ne închidem în acea încăpere micuță, cu singura companie a două lumînări și a cîtorva aplice de baie de muzeu. Principalul meu argument, climatologic, a dat-o gata imediat pe Bea, căreia căldura emanată de dalale de pe jos îi alungă temerile inițiale că născocirea mea zănată avea să dea foc casei. Apoi, în penumbra roșiatică a lumînărilor, în timp ce o dezbrăcam cu degete tremurătoare, ea surîdea, căutîndu-mi privirea și dovedindu-mi că, atunci și întotdeauna, orice mi s-ar fi putut întîmpla mie, ei i se întîmplase deja dinainte.

Mi-o amintesc așezată, cu spatele rezemat de ușa închisă a încăperii, cu brațele căzute pe lângă trup, cu palmele deschise spre mine. Îmi amintesc cum își ținea capul sus, sfidător, în timp ce îi mîngîiam gîtul cu vîrfurile degetelor. Îmi amintesc cum mi-a luat mîinile și le-a așezat pe sîni și cum îi tremurau privirea și buzele cînd i-am luat sfîrcurile între degete și le-am ciupit năuc, cum a alunecat pe podea în timp ce îi căutam pîntecele cu buzele și coapsele ei albe mă primeau.

— Ai mai făcut asta vreodată, Daniel?

— În vise.

— Serios.

— Nu. Dar tu?

— Nu. Nici măcar cu Clara Barceló?

Am rîs, probabil de mine însumi.

— Ce știi tu de Clara Barceló?

— Nimic.

— Eu și mai puțin.

— Nu te cred.

Bea zîmbi. Mîna mi-a alunecat între coapsele ei și m-am repezit să-i caut buzele, convins că, la ceasul acela, canibalismul era incarnarea supremă a înțelepciunii.

— Daniel? zise Bea cu un firicel de glas.

— Ce-i? am întrebat.

Răspunsul nu-i mai ajunsese pe buze. Dintr-o dată, o limbă de aer rece șuieră pe sub ușa și, în acea secundă interminabilă, înainte ca vîntul să stingă lumînările, privirile noastre s-au întîlnit și am simțit cum farmecul momentului se făcea țandări. Nu ne-au trebuit mai mult de cîteva secunde ca să ne dăm seama că de partea cealaltă a ușii era cineva. Am văzut cum frica se contura pe chipul Beei și, într-o clipită, ne-a învăluit bezna. Lovitura în ușa a venit după aceea. Brutal, ca și cum un pumn din oțel ar fi izbit-o, smulgînd-o din țîțîni.

Am simțit trupul Beei sărind în întuneric și am prins-o în brațe. Ne-am retras spre mijlocul încăperii, chiar înainte ca a doua lovitură să cadă peste ușa, izbind-o de perete cu o putere cumplită. Bea țipă și se agăță de mine. O clipă, abia dacă am apucat să zăresc ceața albastră care se tîra dinspre coridor și șerpîi de fum din lumînările stinse, urcînd

în spirale. Cadrul uşii contura umbre aidoma unor fălci şi mi s-a părut că văd o siluetă colţuroasă profilându-se în pragul beznei.

Am păşit pe coridor temîndu-mă, ori poate dorindu-mi, să întîlnesc un simplu străin, un vagabond care se aventurase într-o casă ruinată, căutînd adăpost într-o noapte mohorîtă. Însă nu era nimeni, doar limbile albastre exhalate de ferestre. Ghemuită într-un ungher al încăperii, tremurînd, Bea mă chemă în şoaptă.

— Nu-i nimeni, am zis eu. Probabil că a fost o rafală de vînt.

— Vîntul nu izbeşte cu pumnii în uşă, Daniel. Să plecăm.

M-am întors în încăpere şi am adunat hainele noastre.

— Ține, îmbracă-te. Hai să aruncăm o privire.

— Mai bine plecăm acum.

— Îndată. Vreau doar să verific un lucru.

Ne-am îmbrăcat în grabă, pe nevăzute. În cîteva secunde ne-am putut vedea propria răsuflare conturîndu-se în aer. Am luat de pe jos una din lumînări şi am aprins-o. Un curent de aer rece aluneca prin casă, ca şi cînd cineva ar fi deschis uşi şi ferestre.

— Vezi? E vîntul.

Bea se mărgini să tăgăduiască în tăcere. Ne-am întors spre sală, ocrotind flacăra cu mîna. Bea mă urma îndeaproape, aproape fără să respire.

— Ce căutăm, Daniel?

— Durează doar un minut.

— Nu. Să plecăm acum.

— De acord.

Ne-am întors ca să ne îndreptăm spre ieşire şi chiar atunci am băgat de seamă. Uşa cea mare din lemn sculptat de la capătul coridorului, pe care încercasem s-o deschid cu o oră sau două în urmă fără să izbutesc, era întredeschisă.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Bea.

— Aşteaptă-mă aici.

— Daniel, te rog...

Am luat-o înainte pe coridor, ţinînd lumînarea care tremura în suflarea rece a vîntului. Bea oftă şi mă urmă scrişnind din dinţi. M-am oprit în faţa uşii. Se zăreau nişte trepte de

marmură coborînd în beznă. Am pornit-o pe scară. Bea, împietrită, ținea lumînarea în prag.

— Te rog, Daniel, să plecăm...

Am coborît treaptă cu treaptă, pînă la capătul scării. Haloul spectral al lumînării de sus schița conturul unei săli dreptunghiulare, cu pereți din piatră goală, acoperiți de crucifixe. Frigul ce domnea în acea încăpere îți tăia respirația. În față se ghicea o lespede din marmură și deasupra ei, aliniate unul lîngă celălalt, mi se păru că recunosc două obiecte similare, de mărime diferită, albe. Reflectau tremurul lumînării mai intens decît restul sălii și mi-am închipuit că era vorba de lemn smălțuit. Am făcut încă un pas în față și abia atunci am priceput. Cele două obiecte erau două racle albe. Una din ele măsura doar vreo trei palme. Am simțit un val de frig în ceafă. Era sicriul unui copil. Mă afluam într-o criptă.

Fără să-mi dau seama ce fac, m-am apropiat de lespede de marmură pînă cînd am ajuns destul de aproape ca să pot întinde mîna și s-o ating. Atunci am observat că pe cele două racle erau gravate un nume și o cruce. Praful, o mantie de cenușă, le ascundea. Încet, parcă în transă, fără să mă gîndesc ce fac, am îndepărtat cenușa ce acoperea capacul raclei. Abia se putea citi în negura roșiatică a lumînărilor.

†

PENÉLOPE ALDAYA

1902-1919

Am rămas paralizat. Ceva sau cineva se apropia din beznă. Am simțit cum aerul rece îmi aluneca pe piele și abia atunci am făcut cîțiva pași înapoi.

— Ieși afară, murmură glasul din întuneric.

L-am recunoscut pe dată. Laîn Coubert. Vocea diavolului.

M-am repezit pe scări în sus și, ajungînd la parter, am înșfăcat-o pe Bea de braț și am tîrît-o în goana mare spre ieșire. Pierdusem lumînarea și alergam orbește. Bea, înspăimîntată, nu-mi înțelegea alarmarea subită. Nu văzuse nimic. Nu auzise nimic. Nu m-am oprit să-i dau explicații. Mă așteptam ca, dintr-o clipă în alta, ceva să țîșnească din

întuneric și să ne bareze drumul, însă ușa principală ne aștepta la capătul coridorului, cu crăpăturile proiectînd un dreptunghi de lumină.

— E închisă, bîigui Bea.

Mi-am pipăit buzunarele, căutînd cheia. M-am uitat o clipă în spate și am avut certitudinea că două puncte strălucitoare înaintau încet-încet către noi, din fundul coridorului. Ochi. Degetele mele dădură peste cheie. Am introdus-o desperat în broască, am deschis și am împins-o pe Bea afară, bruscînd-o. Bea trebuie că îmi ghicise spaima în glas, fiindcă s-a grăbit spre poartă, prin grădină, și nu s-a oprit pînă cînd nu ne-am pomenit amîndoi, cu răsufierea tăiată, acoperiți de sudoare, pe trotuarul bulevardului Tibidabo.

— Ce s-a întîmplat acolo jos, Daniel? Era cineva?

— Nu.

— Ești palid.

— Sînt palid. Hai, să mergem.

— Dar cheia?

O lăsasem înăuntru, înfiptă în broască. N-aveam nici un chef să mă întorc după ea.

— Cred că am pierdut-o cînd am ieșit. O s-o căutăm altă dată.

Ne-am îndepărtat în josul bulevardului cu pași repezi. Am trecut pe trotuarul celălalt și n-am slăbit pasul pînă cînd n-am ajuns la vreo sută de metri de vilă, iar silueta ei abia se mai ghicea în noapte. Atunci am descoperit că mîna îmi era încă pătată de cenușă și am mulțumit în sinea mea mantiei de întuneric a nopții, care ascundea ochilor Beei lacrimile de groază care îmi alunecau pe obraji.

Am apucat-o în josul străzii Balmes, pînă la piața Núñez de Arce, unde am găsit un taxi solitar. Am mers pe Balmes pînă la Consejo de Ciento, aproape fără să rostim o vorbă. Bea mi-a luat mîna și de vreo două ori am surprins-o fixîndu-mă cu o privire sticloasă, de nepătruns. M-am aplecat s-o sărut, însă nu și-a întredeschis buzele.

— Cînd o să ne mai vedem?

— Am să te sun mîine sau poimîine, zise ea.

— Îmi promiți?

Dădu din cap afirmativ.

— Poți să suni acasă sau la librărie. E același număr. Îl ai, nu-i așa?

Încuviință din nou. L-am rugat pe șofer să oprească un moment la răscrucea dintre Muntaner și Diputación. M-am oferit să o conduc pînă la poartă, însă ea a refuzat și s-a îndepărtat fără să mă lase s-o sărut încă o dată și nici măcar să-i ating mîna. A luat-o la goană și am văzut-o din taxi cum se îndepărta. Luminile din apartamentul familiei Aguilar erau aprinse și l-am putut vedea clar pe prietenul meu Tomás cum mă privea de la fereastra camerei sale, unde petrecuserăm împreună atîtea după-amieze, stînd de vorbă sau jucînd șah. L-am salutat cu mîna, forțînd un zîmbet pe care probabil că nu-l putea vedea. Nu mi-a răspuns la salut. Silueta lui rămase nemișcată, lipită de geam, contemplîndu-mă cu răceală. Cîteva secunde mai tîrziu se retrase, iar ferestrele se întunecară. Ne aștepta, m-am gîndit eu.

35

Cînd am ajuns acasă, am găsit pe masă resturile unei cîne pentru două persoane. Tata se dusese la culcare și m-am întrebat dacă nu cumva își făcuse curaj s-o invite pe Merceditas să ia cina în casă. M-am strecurat pînă în camera mea, fără să aprind lumina. De cum m-am așezat pe marginea patului, am băgat de seamă că mai era cineva în încăpere, întins în întuneric pe pat, ca un răposat, cu mîinile împreunate pe piept. Am simțit o șfichiuire rece în stomac, însă de îndată am recunoscut sforăiturile și profilul aceluia nas fără de pereche. Am aprins veioza și l-am văzut pe Fermín Romero de Torres pierdut într-un zîmbet fermecat și emițînd scurte gemete de plăcere. Am oftat, iar adormitul deschise ochii. Cînd mă văzu, păru mirat. Evident, se aștepta la altă companie. Își frecă ochii și se uită în jur, făcîndu-și o mai justă idee asupra locului.

— Sper că nu te-am speriat. Bernarda zice că, atunci cînd dorm, parcă sînt un Boris Karloff spaniol.

— Ce faci în patul meu, Fermín?

Își miji ochii cu oarecare nostalgie.

— O visam pe Carole Lombard. Eram la Tanger, în niște băi turcești, iar eu o ungeam toată cu ulei din ăla pentru curulețul bebelușilor. Dumneata ai uns vreodată o femeie cu ulei, de jos și pînă sus, așa cum trebuie?

— Fermín, e douășpe jumate noaptea și nu mă mai țin pe picioare de somn.

— Iartă-mă, Daniel. Tatăl dumitale a insistat să vin la cină, iar apoi a dat peste mine o blegeală, fiindcă asupra mea carnea de vînat are un efect narcotic. Tatăl dumitale mi-a sugerat să mă întind aici un pic, adăugînd că n-ai avea nimic împotriva...

— Și nici n-am, Fermín. Numai că m-ai luat prin surprindere. Rămii în pat și întoarce-te la Carole Lombard, care pesemne că te așteaptă. Și învelește-te, că afară e o noapte cîinească și te mai pricopsești cu vreo boală. Eu am să mă duc în sufragerie.

Fermín încuviință cu blîndețe. Vîntăile de pe față i se umflau, iar capul, garnisit cu o barbă de două zile și cu părul acela rar, părea un fruct copt, căzut dintr-un copac. Am luat o pătură de pe comodă și i-am întins alta lui Fermín. Am stins lumina și m-am dus în sufragerie, unde mă aștepta fotoliul preferat al tatei. M-am înfășurat în pled și m-am ghemuit cum am putut, convins că n-aveam să închid un ochi. Imaginea raclelor albe în semiîntuneric îmi sîngera în minte. Am închis ochii și m-am străduit din răputeri să alung acea viziune. În locul ei, am invocat imaginea Beei, goală pe pleduri, în baia aceea, la lumina lumînărilor. Lăsîndu-mă în voia acestor gînduri fericite, mi s-a părut că aud murmurul mării și m-am întrebat dacă nu cumva somnul mă răpusese fără să-mi dau seama. Poate că navigam spre Tanger. În scurt timp, am înțeles că erau doar sforăiturile lui Fermín, iar o clipă mai tîrziu lumea se stinse. În viața mea n-am mai dormit vreodată atît de adînc și de bine ca în noaptea aceea.

Cînd se crăpă de ziuă, turna cu găleata, străzile erau înecate, iar ploaia biciuia geamurile cu furie. Telefonul sună la ora șapte și jumătate. Am sărit din fotoliu să răspund, cu

inima cît un purice. Fermín, în halat de baie și papuci, și tata, cu cafetiera în mînă, schimbă acea privire care începea să devină obișnuită.

— Bea? am șoptit eu în receptor, întorcîndu-le spatele.

Mi s-a părut că aud un oftat pe fir.

— Bea, tu ești?

N-am primit nici un răspuns și, cîteva secunde mai tîrziu, legătura se întrerupse. Am rămas uitîndu-mă la telefon vreme de un minut, așteptînd să sune din nou.

— O să sune din nou, Daniel. Acum vino să luăm micul dejun, zise tata.

Va suna mai tîrziu, mi-am zis în sinea mea. O fi surprins-o careva. Trebuie că nu-i tocmai ușor să fentezi stingerea dată de domnul Aguilar. Nu exista nici un motiv să mă alarmez. Cu pretextul acesta și cu altele m-am tîrît pînă la masă, pentru a mă prefăce că eram alături de tata și de Fermín la micul dejun. Poate că era din pricina ploii, însă mîncarea își pierduse orice gust.

A plouat toată dimineața și, de îndată ce am deschis librăria, în tot cartierul s-a produs o pană generală de curent, care a durat pînă la prînz.

— Asta mai lipsea, suspină tata.

La ora trei, începură primele infiltrații. Fermín se oferă să urce pînă la Merceditas ca să ceară cu împrumut niște găleți, farfurii sau orice receptacol concav după tipic. Tata îi interzise categoric. Potopul continua. Pentru a-mi omorî neliniștea, i-am relatat lui Fermín cele petrecute cu o noapte în urmă, trecînd sub tăcere, totuși, ce văzusem în criptă. Fermín mă ascultă fascinat, însă, în ciuda titanicei sale stăruințe, am refuzat să-i descriu consistența, textura și dispunerea bustului Beei. Ziua se înecă în aversă.

După cină, sub pretextul că voiam să fac o plimbare ca să-mi dezmoțesc picioarele, l-am lăsat pe tata citind și m-am îndreptat spre casa Beei. Cînd am ajuns, m-am oprit la colț să mă uit la ferestrele apartamentului și m-am întrebat ce căutam acolo. Pîndeam, îmi vîram nasul și ieșeam de caraghios: aceștia au fost cîțiva dintre termenii care îmi trecură prin minte. Chiar și așa, tot atît de lipsit de demnitate pe cît eram de lipsit de un pardesiu pe potrive temperaturii înghețate,

m-am adăpostit de vînt într-un portal, de cealaltă parte a străzii, și am rămas acolo vreo jumătate de oră, străjuind ferestrele și văzînd cum se perindau siluetele domnului Aguilar și soției sale.

Era aproape miezul nopții cînd m-am întors acasă, tremurînd de frig și cu tot universul în cîrcă. O să sune mîine, mi-am repetat de o mie de ori în timp ce încercam să ațipesc. Bea n-a sunat a doua zi. Nici în următoarea. Și nici în toată săptămîna aceea, cea mai lungă, ultima săptămînă din viața mea.

Peste șapte zile, aveam să fiu mort.

36

Numai cineva care mai are de trăit doar o săptămînă e în stare să-și piardă vremea în zadar, așa cum am făcut-o eu în acele zile. Vegheam mereu telefonul și îmi rodeam sufletul, atît de supus propriei mele orbiri, încît abia dacă eram în stare să ghicesc ceea ce destinul dădea deja ca fapt împlinit. Luni, la prînz, m-am îndreptat spre Facultatea de Litere din piața Universității, cu intenția de a o vedea pe Bea. Știam că n-are să-i placă defel că mă înființez acolo și că o să fim văzuți împreună în public, însă preferam să-i înfrunt mînia decît să rămîn în aceeași incertitudine.

Am întrebat la secretariat unde se afla aula profesorului Velázquez și m-am pus pe așteptat la ieșirea studenților. Am zăbovit vreo douăzeci de minute pînă cînd ușile s-au deschis și am văzut trecînd chipul arogant și ferchezuit al profesorului Velázquez, înconjurat, ca de obicei, de gașca lui de admiratoare. Cinci minute mai tîrziu, nici urmă de Bea. M-am hotărît să mă apropiu de ușa aulei și să arunc o privire. O tripletă de fete cu un aer de școală parohială conversau și făceau schimb de observații sau de confidențe. Cea care părea lidera congregației îmi observă prezența și își întrerupse monologul pentru a mă sfredeli cu o privire cercetătoare.

— Iertați-mă. O caut pe Beatriz Aguilar. Știți dacă vine la ora asta?

Fetele schimbă o privire otrăvită și încep să-mi facă o radiografie.

— Ești logodnicul ei? întrebă una. Sublocotenentul?

M-am limitat să ofer un zîmbet gol, pe care îl luă drept confirmare. Nu mi-l întoarse decît cea de-a treia fată, timid și ferindu-și privirea. Celelalte două înaintară spre mine, sfidătoare.

— Mi te imaginezi altfel, zise cea care părea șefa grupului.

— Dar unde-i uniforma? întrebă secundul, observîndu-mă cu neîncredere.

— Sînt în permisie. Știți dacă a plecat deja?

— Beatriz n-a venit azi la școală, mă informă șefa, cu un aer sfidător.

— Ah, nu?

— Nu, confirmă locotenenta de îndoieli și bănuieli. Dacă ești logodnicul ei, trebuia să știi.

— Sînt logodnicul ei, nu gardian civil.

— Hai, să plecăm, asta-i o paparudă, conchise șefa.

Amîndouă trecură pe lîngă mine aruncîndu-mi o privire piezișă și o jumătate de zîmbet scîrbit. A treia, codașă, se opri o clipă înainte să iasă și, asigurîndu-se că celelalte n-o vedeau, îmi șopti la ureche:

— Beatriz n-a venit nici vineri.

— Știi de ce?

— Tu nu ești logodnicul ei, nu-i așa?

— Nu. Doar un prieten.

— Mi se pare că-i bolnavă.

— Bolnavă?

— Așa a zis una din fete, care a sunat-o acasă. Acum trebuie să plec.

Înainte să apuc a-i mulțumi pentru ajutor, fata se grăbi să li se alătore celorlalte două, care o așteptau fulgerînd-o din priviri, la capătul opus al galeșiei.

— Daniel, ceva s-o fi întîmplat. Vreo mătușică bătrînă care-a dat ortul popii, vreun papagal cu scrofulă, vreun guturai de atîta umblat cu fundulețul în aer liber... Dumnezeu știe. Împotriva a ceea ce crezi cu ochii închiși, universul nu se învîrte în jurul apetențelor dintre picioarele dumitale. Alți factori influențează devenirea omenirii.

— Crezi că nu știi? Parcă nu mă cunoști, Fermín.

— Dragul meu, dacă Dumnezeu ar fi binevoit să-mi dea niște șolduri mai largi, mai că te-aș fi putut naște, atît de bine te cunosc. Ascultă-mă pe mine. Nu te mai gîndi la asta și ieși la aer curat. Așteptarea e rugina sufletului.

— Așadar, dumitale îți par caraghios.

— Nu. Îmi pari îngrijorător. Știu eu că, la vîrsta dumitale, lucrurile astea par sfîrșitul lumii, însă toate au o limită. În seara asta, mergem amîndoi să ne destrăbălăm într-un local de pe strada Platería care, după cît se pare, face furori. Mi s-a spus că sînt acolo niște subrete din nord, abia sosite de la Ciudad Real, care-ți scot și mătreața de pe tine. Fac cinste.

— Dar Bernarda ce-o să spună?

— Fetele sînt pentru dumneata. Eu am de gînd să aștept în salon, citind o revistă și mulțumindu-mă să privesc de departe, întrucît m-am convertit la monogamie, dacă nu *in mentis*, cel puțin *de facto*.

— Îți mulțumesc, Fermín, însă...

— Un băiat de optsprezece ani care refuză o asemenea ofertă nu-i în deplinătatea facultăților. Trebuie făcut ceva chiar în clipa asta. Ține.

Se scormoni prin buzunare și-mi întinse cîteva monede. M-am întrebat dacă nu cumva erau dublonii cu care avea de gînd să finanțeze vizita la somptuosul harem al nimfelor de podiș.

— Cu asta nu primim nici un bună-seara, Fermín.

— Dumneata te numeri printre cei care cad din copac și nu mai ajung la pămînt. Chiar crezi c-am să te duc la curve și c-am să te înapoiez devorat de gonoree tatălui dumitale, omul cel mai sfînt din cîți am cunoscut? Chestia cu fetițele ți-o spuneam ca să văd cum reacționezi, apelînd la singura parte din persoana dumitale care pare să funcționeze. Du-te la telefonul de la colțul străzii și sună-ți iubita cu un pic de intimitate.

— Bea mi-a spus în mod expres să nu sun.

— Și ți-a mai spus c-o să te sune vineri. Azi e luni. Numai de dumneata depinde. Una e să crezi în femei și alta e să crezi ce spun ele.

Convins de argumentele lui, m-am furișat din librărie pînă la telefonul public de la colțul străzii și am format

numărul familiei Aguilar. La al cincilea apel, cineva a ridicat receptorul de cealaltă parte și a ascultat în tăcere, fără să răspundă. Trecură cinci secunde eterne.

— Bea? am murmurat eu. Tu ești?

Glasul care a răspuns mi-a căzut ca o lovitură de ciocan în stomac.

— Ticălos nemernic! Îți jur c-o să te stîlcesc în bătaie.

Tonul era oțelit, de mînie reținută. Rece și senină. Asta m-a înspăimîntat cel mai mult. Mi-l puteam imagina pe domnul Aguilar în vestibulul casei sale, cu telefonul în mînă, același pe care îl folosisem de multe ori ca să-l sun pe tata și să-i spun că o să întîrzii fiindcă îmi petreceam după-amiaza cu Tomás. Am rămas ascultînd respirația tatălui Beei, mut, întrebîndu-mă dacă mă recunoscuse după voce.

— Văd că n-ai coaie nici să vorbești, nenorocitul. Orice căcat uscat e-n stare să facă ce faci tu, dar cel puțin un bărbat ar avea curajul să dea piept. Mie mi-ar crăpa obrazul de rușine dacă aș ști că o fată de șaptesprezece ani are mai mult sînge-n vine decît mine, fiindcă ea n-a vrut să spună cine ești și nici n-o să spună. Și pentru că tu n-ai tupeu să sari la interval pentru Beatriz, o să plătească ea pentru ce-ai făcut.

Cînd am pus telefonul în furcă îmi tremurau mîinile. N-am fost conștient de ceea ce făcusem pînă cînd n-am ieșit din cabină și mi-am tîrît picioarele înapoi spre librărie. Nu mă gîndisem că apelul meu nu putea decît să înrăutățească situația în care se afla Bea. Singura mea grijă fusese să-mi păstrez anonimatul și să-mi feresc obrazul, lepădîndu-mă de cei pe care spuneam că-i iubesc și de care doar mă foloseam. O făcusem deja atunci cînd inspectorul Fumero îl bătuse pe Fermín. O făcusem din nou cînd o lăsasem pe Bea în plata Domnului. Și aveam s-o fac din nou cînd împrejurările îmi vor fi oferit prilejul. M-am oprit în stradă zece minute, încercînd să mă liniștesc, înainte să intru înapoi în librărie. Poate că trebuia să mai sun o dată și să-i spun domnului Aguilar că da, că eram eu, că umblam nebun după fiică-sa și că așa se termina toată povestea. Dacă mai apoi avea să vină cu uniforma lui de comandant să-mi pocească mutra, era dreptul lui.

Mă întorceam spre librărie, când am băgat de seamă că cineva mă urmărea din dreptul unui portal de pe partea cealaltă a străzii. La început m-am gândit că era don Federico, ceasornicarul, însă mi-a fost de-ajuns o singură privire ca să constat că era vorba de un individ mai înalt și mai solid. M-am oprit să mă uit și eu la el și, spre surprinderea mea, el își înclină capul, ca și cum ar fi vrut să mă salute și să-mi indice că nu-l deranja deloc faptul că îi remarcasem prezența. Lumina unui felinar îi cădea pe chip din profil. Trăsăturile îmi păreau familiare. Înaintă un pas și, încheindu-și pardesiul pînă sus, îmi zîmbi și se îndepărtă printre pietoni, spre Rambla. L-am recunoscut atunci pe agentul de poliție care mă ținuse în timp ce inspectorul Fumero îl cotonogea pe Fermín. Când am intrat în librărie, Fermín își ridică ochii și îmi aruncă o privire întrebătoare.

— Ce-i cu fața asta?

— Fermín, cred că avem o problemă.

Chiar în acea seară am pus în aplicare planul de mare intrigă și puțină consistență pe care îl concepuserăm cu cîteva zile în urmă împreună cu don Gustavo Barceló.

— Primul lucru e să ne asigurăm că dumneata nu te-ai înșelat și că sîntem sub supravegherea poliției. Acuma, prefăcîndu-ne că habar n-avem, o să facem o plimbărică pînă la Els Quatre Gats, ca să vedem dacă individul mai e acolo, afară, la pîndă. Însă tatălui dumitale nu-i spune nici o vorbă despre toate astea, ori o să sfîrșească prin a face piatră la rinichi.

— Și ce vrei să-i spun? De mult bănuiește ceva.

— Spune-i că te duci după semințe de floarea-soarelui.

— Dar de ce trebuie să mergem taman la Els Quatre Gats?

— Fiindcă acolo fac cele mai bune sandvișuri cu cîrnați pe-o rază de cinci kilometri și undeva trebuie să stăm de vorbă. Nu fi prăpăstios și fă cum îți spun eu, Daniel.

Dînd drept bine venită orice activitate care mă ținea departe de gîndurile mele, m-am supus docil și, cîteva minute mai tîrziu, ieșeam în stradă, după ce-l asigurasem pe tata că aveam să mă întorc la cină. Fermín mă aștepta la colțul de la Puerta del Ángel. Când m-am apropiat de el, mi-a făcut semn din sprîncene să merg în continuare.

— Avem șarpele-cu-clopoței după noi, la vreo douăzeci de metri. Nu te întoarce.

— E același?

— Nu cred, doar dacă nu cumva a intrat la apă. Țsta pare un boboc. Are un ziar de sport de acum șase zile. Probabil că Fumero își recrutează ucenicii de la balamuc.

Cînd am ajuns la Els Quatre Gats, omul nostru a luat o masă la cîțiva metri de a noastră și s-a prefăcut că recitește pentru a nu știu cîta oară evenimentele din etapa ligii din urmă cu o săptămînă. La fiecare douăzeci de secunde, ne arunca o privire cu coada ochiului.

— Sărăcuțul, uită-te la el cum asudă, zise Fermín scuturînd din cap. Te vād cam împrăștiat, Daniel. Ai vorbit cu fetița au ba?

— S-a băgat taică-său.

— Și ați avut o conversație prietenească și cordială.

— Mai curînd un monolog.

— Am priceput. Trebuie deci să deduc că încă nu-i spui „tăticule“?

— Mi-a zis pe șleau c-o să mă omoare în bătaie.

— O fi o figură de stil.

În acest moment, silueta ospătarului se legănă pe deasupra noastră. Fermín ceru mîncare cît pentru un regiment, frecîndu-și mîinile de poftă.

— Dumneata nu vrei nimic, Daniel?

Am clătinat din cap. Cînd ospătarul s-a întors cu două tăvi ticsite cu mezeluri, sandvișuri și diferite feluri de bere, Fermín îi plasă un dublon sănătos și îi zise să păstreze restul.

— Dom' șef, îl vezi dumneata pe individul acela de la masa de lîngă fereastră, acela îmbrăcat ca greierașul Jiminy, cu capul vîrît în ziar ca într-un cornet?

Ospătarul încuviință cu un aer complice.

— Ai să-mi faci hatîrul să te duci și să-i spui că inspectorul Fumero îi trimite mesaj de urgență să se ducă *ipso facto* pînă în piața Boquería, să cumpere semințe fierte de năut de douăzeci de *duros* și să le ducă la chestură fără întîrziere (cu taxiul, dacă e nevoie) sau să se pregătească să prezinte scrotul pe tavă? Să repet?

— Nu-i nevoie, domnule. Năut de douăzeci de *duros* sau scrotul.

Fermín îi mai plasă o monedă.

— Fii binecuvîntat.

Ospătarul dădu din cap respectuos și se îndreptă spre masa următorului nostru spre a-i transmite mesajul. Cînd auzi ordinele, santinelei i se descompuse figura. Rămase cincisprezece secunde la masă, zbatîndu-se sfișiat între forțe insondabile, iar apoi se avîntă în galop în stradă. Fermín nu se deranjă nici să clipească. În alte împrejurări aş fi savurat episodul, însă în acea seară eram incapabil să-mi iau gîndul de la Bea.

— Daniel, revino cu picioarele pe pămînt, că avem de discutat nevoie mare. Chiar mîine te duci s-o vizitezi pe Nuria Monfort, cum am stabilit.

— Și, o dată ajuns acolo, ce-o să-i spun?

— Nu vei duce lipsă de subiecte. Planul e să facem ce-a zis domnul Barceló, cu mult tact. Îi trîntești că știi că te-a mințit în mod perfid în privința lui Carax, că presupusul ei soț Miquel Moliner nu e în închisoare, cum pretinde ea, că ai aflat că ea e mîna neagră care ridică corespondența de la fostul apartament al familiei Fortuny-Carax folosindu-se de o căsuță poștală pe numele unui birou de avocați inexistent... Îi spui tot ce este necesar și bun conductor ca să-i aprinzi focul sub călcîie. Toate astea pe un ton melodramatic și cu o înfățișare biblică. Apoi, printr-o lovitură de efect, pleci și o lași la macerat în sucurile supărării.

— Iar între timp...

— Între timp, eu am să fiu gata s-o urmăresc, scop pe care intenționez să-l duc la bun sfîrșit făcînd uz de anumite tehnici avansate de camuflare.

— N-o să meargă, Fermín.

— Om lipsit de credință! Ia să vedem, dar ce ți-a spus tatăl fetei ăleia de te-a adus într-o asemenea stare? E din pricina amenințării? Nu-l băga în seamă. S-auzim, ce ți-a zis energumenul?

Am răspuns fără să vreau.

— Adevărul.

— Adevărul după Sfîntul Daniel Martirul?

— Poți să rîzi cît poțești. Tare-mi mai e de folos.

— Nu rîd, Daniel. Doar că nu-mi place să te văd așa dispus să te autopedepsești. Oricine-ar zice să ești gata-gata să te flagelezi. Dumnezeu n-ai făcut nici un rău. Are viața suficienți călăi și de la sine, ca să te mai joci și tu de-a Torquemada cu tine însuși.

— Vorbești din experiență?

Fermín ridică din umeri.

— Nu mi-ai povestit niciodată cum te-ai întâlnit cu Fumero, am adăugat eu.

— Vrei să asculți o poveste cu morală?

— Numai dacă vrei Dumnezeu să-o povestești.

Fermín își turnă un pahar de vin și îl goli dintr-o sorbire.

— Amin, zise ca pentru sine. Ceea ce pot să-ți povestesc despre Fumero e de notorietate. Prima oară cînd am auzit de el, viitorul inspector era pistolar în serviciul FAI. Își construise o reputație de om lipsit de frică și de scrupule. Îi era de-ajuns un nume și îl lichida pe respectivul cu o împușcătură în față, în plină stradă, în miezul zilei. Asemenea talente sînt foarte prețuite în vremuri agitate. Nu avea nici fidelitate și nici un crez. Nu-i păsa nici cît negru sub unghie de cauza pe care o slujea, ci se slujea el de cauza respectivă pentru a se cocoța pe scara funcțiilor. Există pe lume tone întregi de asemenea ticăloși, însă puțini au talentul lui Fumero. De la anarhiști a trecut să-i slujească pe comuniști, iar de acolo și pînă la fasciști nu era decît un pas. Spiona și vindea informații dintr-o tabără în cealaltă și lua bani de la toată lumea. Pe atunci, eu lucram pentru Generalitat, în guvern. Uneori eram confundat cu fratele mai urît al președintelui Companys, ceea ce mă umplea de mîndrie.

— Cu ce te ocupai?

— Cu cîte puțin din toate. În serialele de acum, ceea ce făceam eu se numește spionaj, însă în vreme de război cu toții sîntem spioni. O parte a muncii mele era să fiu la curent cu indivizii precum Fumero. Țștia sînt cei mai periculoși. Sînt ca niște vipere, fără culoare și fără conștiință. În războaie, răsar de pretutindeni. Pe timp de pace își trag obrăzarul. Dar rămîn în zonă. Cu miile. Fapt este că, mai devreme sau mai tîrziu, am descoperit cum juca. Mai degrabă mai tîrziu decît mai devreme, aș zice. Barcelona a căzut în cîteva zile,

iar foaia s-a întors. Am devenit un criminal dat în urmărire, iar superiorii mei au fost nevoiți să se ascundă ca niște șobolani. Desigur, Fumero era deja la comanda operațiunii de „curățenie”. Purificarea prin împușcare se efectua în plină stradă sau în castelul Montjuïc. Pe mine m-au arestat în port, pe cînd încercam să fac rost de cîteva locuri pe un cargobot grecesc, ca să-i trimit în Franța pe cîteva dintre șefii mei. Am fost dus la Montjuïc și ținut două zile într-o celulă întunecată, fără apă și fără ventilație. Cînd am revăzut lumina, era vorba de flacăra unei lămpi de sudură. Fumero și un ins care vorbea numai în nemțește m-au atîrnat de picioare, cu capul în jos. Neamțul mi-a desprins mai întîi hainele cu lampa de sudură, arzîndu-le. Mi s-a părut că avea experiență. Cînd am rămas gol pușcă, cu toți perii de pe trup pîrliți, Fumero mi-a zis că, dacă nu-i spun unde se ascundeau superiorii mei, distracția avea să înceapă cu adevărat. Eu nu sînt un om curajos, Daniel. Niciodată n-am fost, însă puținul curaj pe care-l am l-am folosit ca să mă cac pe nasul lui și să-l bag în pizda mă-sii. La un semn al lui Fumero, neamțul mi-a injectat nu știu ce în coapsă și a așteptat cîteva minute. Apoi, în timp ce Fumero fuma și mă observa surîzător, a început să mă prăjească în mod conștiințios cu lampa de sudură. Ai văzut și dumneata urmele...

Am încuviințat. Fermín vorbea pe un ton senin, fără emoție.

— Urmele astea sînt mai puțin importante. Cele mai rele rămîn înăuntru. Am rezistat o oră sub lampa de sudură, sau poate că n-a fost decît un minut. Nu știu. Dar, pînă la urmă, am dat nume, prenume, ba chiar și numărul de la cămașă al tuturor superiorilor mei și al altora, care nu-mi erau superiori. M-au abandonat pe-o străduță din Pueblo Sêco, despuiat și cu pielea arsă. O femeie cumsecade m-a băgat în casă și m-a îngrijit timp de două luni. Comuniștii îi ucisese răsoțul și cei doi copii, împușcîndu-i la intrarea în casă. Nu știa de ce. Cînd am fost în stare să mă ridic și să ies în stradă, am aflat că superiorii mei fuseseră arestați și executați la cîteva ceasuri după ce îi turnasem.

— Fermín, dacă nu vrei să-mi povestești...

— Nu, nu. Mai bine să auzi și să știi cu cine îți pui în joc gologanii. Cînd m-am întors la mine acasă, am fost înștiințat

că locuința fusese expropriată de guvern, o dată cu toată averea mea. Pe negîndite, mă transformasem într-un cerșetor. Am încercat să fac rost de un loc de muncă. Am fost refuzat. Singurul lucru de care puteam face rost era o sticlă de vin vărsat, la cîteva centime. E o otravă lentă, care îți roade mațele ca un acid, însă m-am bizuit că, mai devreme sau mai tîrziu, avea să-și facă efectul. Îmi spuneam că într-o bună zi o să mă întorc în Cuba, la mulatra mea. Am fost arestat în timp ce încercam să urc pe un cargobot spre Havana. Am uitat cît am stat închis. După primul an, începi să pierzi totul, chiar și rațiunea. Cînd am ieșit, am început să trăiesc pe străzi, unde dumneata m-ai găsit după o eternitate. Erau mulți ca mine, tovarăși de galerie sau de amnistie. Cei norocoși aveau pe cineva afară, pe cineva sau ceva la care să se întoarcă. Ceilalți completam oastea nenorociților. O dată ce primești carnetul pentru clubul ăsta, nu mai poți renunța niciodată la statutul de membru. Majoritatea nu ieșeam decît noaptea, cînd lumea nu se uită la tine. Am cunoscut mulți ca mine. Rar ajungeam să-i revăd. Viața în stradă e scurtă. Lumea se uită la tine cu scîrbă, inclusiv cei care-ți dau de pomană, însă asta nu-i nimic în comparație cu repulsia pe care ți-o inspiri singur. E ca și cum ai trăi închis într-un hoit care umblă, căruia îi e foame, care duhnește și care refuză să moară. Cînd și cînd, Fumero și oamenii lui mă arestau și mă acuzau de cîte-un furt absurd sau că ademeneam fetele la ieșirea unei școli de măicuțe. Încă o lună la pîrnaie, bătaii și apoi iar în stradă. N-am înțeles niciodată ce sens aveau farsele astea. Pe cît se pare, poliția găsea de cuviință să dispună de o sumă de suspecti pe care să pună mîna ori de cîte ori era necesar. Într-una din întîlnirile mele cu Fumero, care acum e ditamai bărbatul respectabil, l-am întrebat de ce nu m-a omorît, ca pe ceilalți. A rîs și mi-a zis că există lucruri mai rele decît moartea. El nu omora niciodată un turnător, mi-a spus. Îl lăsa să putrezească de viu.

— Fermín, dumneata nu ești un turnător. Oricine, în locul dumitale, ar fi făcut la fel. Dumneata ești cel mai bun prieten al meu.

— Eu nu-ți merit prietenia, Daniel. Dumneata și tatăl dumitale mi-ați salvat viața, iar viața mea vă aparține. Tot

ce pot face pentru voi, am să fac. În ziua când m-ai luat din stradă, Fermín Romero de Torres a renăscut.

— Asta nu e numele dumitale adevărat, nu-i așa?

Fermín scutură din cap, negînd.

— L-am văzut pe un afiș din Plaza de las Arenas. Celălalt e îngropat. Omul care a trăit înainte în oasele astea a murit, Daniel. Uneori se întoarce, în coșmaruri. Dar dumneata m-ai învățat să fiu alt om și mi-ai dat o rațiune de a trăi din nou, pe Bernarda mea.

— Fermín...

— Nu spune nimic, Daniel. Iartă-mă doar, dacă poți.

L-am îmbrățișat în tăcere și l-am lăsat să plîngă. Oamenii se uitau la noi pieziș, iar eu le-am înapoiat o privire de foc. Imediat se hotărîră să ne ignore. Mai apoi, în timp ce îl însoțeam pe Fermín pînă la pensiune, prietenul meu își recăpătă glasul.

— Ce ți-am povestit azi... Te rog, Bernardei...

— Nici Bernardei, nici nimănui. Nici o vorbă, Fermín.

Ne-am luat rămas-bun cu o strîngere de mînă.

37

Mi-am petrecut noaptea veghind, întins pe pat, cu lumina aprinsă, contemplîndu-mi scînteietorul stilou Montblanc, cu care nu mai scrisesem de ani de zile și care începea să se transforme în cea mai bună pereche de mănuși ce i-a fost oferită vreodată unui ciung. Nu o dată m-am simțit ispitit să mă duc la casa familiei Aguilar și, în lipsă de un alt final mai bun, să mă predau, însă, după ce am mai meditat, am presupus că, dînd buzna dis-de-diminează în domiciliul paternal al Beei, nu aveam să-i ușurez prea mult situația. În zori, oboseala și confuzia m-au ajutat să-mi regăsesc proverbialul meu egoism și n-a durat prea mult pînă ce m-am convins că cel mai bine era să las apele să curgă și, cu vremea, rîul avea să ducă departe sîngele.

Dimineața se duse cu prea puțină acțiune în librărie, împrejurare de care am profitat pentru a dormita în picioare,

cu grația și echilibrul unui flamingo, în opinia tatei. La prînz, întocmai cum căzusem de acord cu Fermín cu o seară în urmă, m-am prefăcut că mă duc să fac o plimbare, iar Fermín a pretextat că avea programare la policlinică pentru a-și scoate firele. După cît m-a ajutat pe mine perspicacitatea, tata a înghițit ambele gogoși. Ideea de a-l minți pe tata în mod sistematic începea să mă apese, ceea ce i-am și comunicat lui Fermín de îndată ce tata plecă să ducă un comision.

— Daniel, relația patern-filială se întemeiază pe mii de minciuni binevoitoare: Moș Crăciun, Zîna Măseluță, capeți ceea ce meriți și așa mai departe. Asta e una dintre ele. Să nu te simți vinovat.

Cînd a venit momentul, am mințit din nou și m-am îndreptat spre domiciliul Nuriei Monfort, căreia îi păstrasem atingerea și mirosul în amintire. Piața San Felipe Neri fusese ocupată de o armată de porumbei care se odihneau pe caldarîm. Sperasem s-o găsesc pe Nuria Monfort în compania cărții sale, însă piața era pustie. Am traversat caldarîmul sub atenta supraveghere a mai multor porumbei și am aruncat o privire în jur, căutînd zadarnic prezența lui Fermín camuflat în Dumnezeu știe ce, căci refuzase să-mi dezvăluie șiretlicul pe care-l avea în minte. Am început să urc scara și am constatat că numele lui Miquel Moliner rămăsese pe cutia poștală. M-am întrebat dacă nu cumva aceea era prima hibă pe care trebuia să i-o semnalez Nuriei Monfort în legătură cu povestea ei. În timp ce urcam în semiîntuneric, aproape că-mi doream să n-o găsesc acasă. Nimeni nu simte atîta compasiune față de un mincinos precum cineva de aceeași condiție. Cînd am ajuns pe palier, m-am oprit să-mi adun curajul și să urzesc un pretext prin care să-mi justific vizita. Radioul vecinei bubuia din partea cealaltă a palierului, transmițînd de astă dată un concurs de cunoștințe religioase intitulat „Sfîntul la cer“, care menținea electrizată audiența din întreaga Spanie în fiecare marți la prînz.

Și acum, pentru cinci duros, spune-ne, Bartolomé, sub ce formă le apare cel viclean înțelepților din tabernacul în parabola cu arhanghelul și dovlecelul din cartea lui Iosua :

a) un iedut, b) un negustor de urcioare, c) un saltimbanc cu o maimuță.

La explozia de aplauze a audienței din studiourile Radioului Național, m-am pironit cu hotărîre în fața ușii Nuriei Monfort și am apăsat soneria cîteva secunde. Am ascultat ecoul pierzîndu-se în interiorul apartamentului și am oftat ușurat. Tocmai mă pregăteam să plec, cînd am auzit pași apropiindu-se de ușă, iar orificiul vizorului s-a deschis într-o lacrimă de lumină. Am zîmbit. Am ascultat cum cheia se rotea în broască și am tras adînc aer în piept.

38

— Daniel, șopti ea, cu zîmbetul în contralumină.

Fumul albastru al țigării îi învăluia chipul. Buzele îi străluceau stacojii, umede, sîngerînd urme pe filtrul pe care-l ținea între arătător și inelar. Există oameni de care-ți amintești și oameni pe care îi visezi. Pentru mine, Nuria Monfort avea consistența și credibilitatea unui miraj: nu-i pui veridicitatea sub semnul îndoielii, ci pur și simplu umbli după el pînă cînd se destramă sau te distruge. Am urmat-o pînă îngustul salon de penumbră unde își avea masa de scris, cărțile și colecția aceea de creioane aliniate ca un accident de simetrie.

— Credeam că n-o să te mai văd.

— Regret că v-am decepționat.

Se așeză pe scaunul din fața biroului, încrucișîndu-și picioarele și lăsîndu-se pe spate. Mi-am smuls privirile de la gîtul ei și m-am concentrat asupra unei pete de umezeală de pe perete. M-am apropiat de fereastră și am aruncat o ocheadă în piață. Nici urmă de Fermín. O puteam auzi pe Nuria Monfort respirînd în spatele meu, îi puteam simți privirea. Am vorbit fără să-mi desprind privirea de la fereastră.

— Acum cîteva zile, un bun prieten al meu a aflat că administratorul responsabil de fostul apartament al familiei Fortuny-Carax trimitea corespondența la o casuță poștală pe numele unui birou de avocați care, pe cît se pare, nu

există. Același prieten a aflat că persoana care ridică plicurile trimise la această adresă se folosea de numele dumneavoastră, doamnă Monfort...

— Taci.

M-am întors și am surprins-o retrăgîndu-se în întuneric.

— Mă judeci fără să mă cunoști, zise ea.

— Atunci, ajutați-mă să vă cunosc.

— Cui i-ai mai spus toate astea? Cine mai știe ce mi-ai zis mie?

— Mai multă lume decît pare. Poliția mă urmărește de ceva vreme.

— Fumero?

Am încuviințat. Mi se păru că mîinile îi tremurau.

— Nu-ți dai seama ce-ai făcut, Daniel.

— Spuneți-mi dumneavoastră, am replicat eu cu o duritate de care nu-mi părea rău.

— Tu crezi că, dacă ai dat peste o carte, ai dreptul să intri în viața unor oameni pe care nu-i cunoști, în lucruri pe care nu le poți înțelege și care nu-ți aparțin.

— Acum îmi aparțin, fie că vreți sau nu.

— Nu știi ce spui.

— Am fost în casa familiei Aldaya. Știu că Jorge Aldaya se ascunde acolo. Știu că el l-a asasinat pe Carax.

Mă privi lung, cîntărindu-și cuvintele.

— Fumero știe?

— N-am idee.

— Păcat. Fumero te-a urmărit pînă la casa aceea?

Mînia care îi mocnea în ochi mă ardea. Intrasem cu rolul de acuzator și de judecător, însă, cu fiecare minut ce trecea, simțeam că eu eram vinovatul.

— Nu cred. Dumneavoastră știți? Dumneavoastră știți că Aldaya l-a omorît pe Julián și că se ascunde în casă... De ce nu mi-ați spus?

Zîmbi amar.

— Nu înțelegi nimic, nu-i așa?

— Înțeleg că ați mințit ca să-l apărați pe omul care l-a asasinat pe cel pe care îl numiți prietenul dumneavoastră, că ați acoperit crima asta ani în șir, ați acoperit un bărbat al cărui singur scop e să șteargă orice urmă din existența lui

Julián Carax, care îi arde cărțile. Înțeleg că m-ați mințit în legătură cu soțul dumneavoastră, care nu e în închisoare și, evident, nu e nici aici. Asta înțeleg.

Nuria Monfort clătină încet din cap, tăgăduind.

— Pleacă, Daniel. Pleacă din casa asta și să nu te mai întorci. Ai făcut deja destul.

M-am îndreptat spre ușă, lăsând-o în sufragerie. M-am oprit la jumătatea drumului și m-am întors. Nuria Monfort se așezase pe podea, rezemată de perete. Toată vraja prezenței sale se destrămasese.

Am traversat piața San Felipe Neri măturînd pe jos cu privirea. Tîram după mine durerea culeasă de pe buzele acelei femei, o durere pentru care acum mă simțeam complice și unealtă, însă fără să izbutesc să-mi dau seama cum și de ce. „Nu-ți dai seama ce-ai făcut, Daniel.“ Nu voiam decît să mă îndepărtez de locul acela. Cînd am trecut prin fața bisericii, abia dacă am băgat de seamă prezența unui preot slăbănog și năsos care mă binecuvînta cu parcimonie, ținînd în mînă un liturghier și un rozariu.

39

M-am întors la librărie cu o întîrziere de vreo trei sferturi de oră. Cînd mă văzu, tata se încruntă cu reproș și se uită la ceas.

— Frumoasă oră. Știți că trebuie să mă duc la un client din San Cugat și mă lăsați singur aici.

— Dar Fermín? Încă nu s-a întors?

Tata clătină din cap cu acea grabă care îl mistuia cînd era prost dispus.

— Ai o scrisoare. Ți-am lăsat-o lîngă casierie.

— Tăticule, iartă-mă, dar...

Făcu un gest care mă îndemna să-mi țin scuzele pentru mine, se înarmă cu pardesiul și cu pălăria și ieși pe ușă fără să-și ia rămas-bun. Cunoscîndu-l, am bănuir că supărarea avea să i se evapore înainte să ajungă la gară. Ceea ce mă

mira era absența lui Fermín. Îl văzusem deghizat în preot de vodevil în piața San Felipe Neri, așteptînd ca Nuria Monfort să iasă în goana mare și să-l conducă la marea taină a întregii intrigi. Încrederea mea în acea strategie se prefăcuse în scrum și mi-am închipuit că, dacă într-adevăr Nuria Monfort ieșea în stradă, Fermín avea să sfîrșească prin a o urmări pînă la farmacie sau pînă la brutărie. Strașnic plan. M-am apropiat de casierie să arunc o privire scrisorii de care pomenise tata. Plicul era alb și dreptunghiular, ca o placă funerară, iar în loc de crucifix avea un antet care izbuti să-mi pulverizeze puținele energii pe care le mai aveam la dispoziție pentru restul zilei.

Comandamentul Militar Barcelona
Biroul de recrutare

— Aleluia, am murmurat.

Știam ce conținea plicul, fără să mai trebuiască să-l deschid, însă am făcut-o, ca să mă tăvălesc mai abitir prin noroi. Scrisoarea era succintă, două paragrafe din proza aceea concepută undeva între proclamația înflăcărată și aria de operetă, ce caracterizează stilul epistolar militar. Eram anunțat că, în termen de două luni, eu, Daniel Sempere Martín, urma să am onoarea și mîndria de a lua parte la îndatorirea cea mai sfîntă și mai înălțătoare pe care viața i-o poate oferi bărbatului celtiberic: să-și slujească patria și să îmbrace uniforma cruciadei naționale întru apărarea rezervei spirituale a Occidentului. M-am bizuit că măcar Fermín avea să dea de capăt acestui subiect și să ne facă să rîdem puțin cu versiunea lui în versuri la *Căderea cîrdășiei iudeo-masonice*. Două luni. Opt săptămîni. Șaizeci de zile. Puteam să tot împart timpul pînă la secunde și să obțin astfel o cifră kilometrică. Mai aveam la dispoziție cinci milioane o sută optzeci și patru de mii de secunde de libertate. Poate că don Federico, care, după cum spunea tata, era în stare să fabrice un Volkswagen, îmi putea face un ceas cu frîne de disc. Poate că cineva avea să-mi explice cum să mă descurc ca să nu o pierd pe Bea pentru totdeauna. Cînd am auzit clopoțelul de la intrare, am crezut că era Fermín care se

întorcea, convins în sfârșit că strădaniile noastre detectivistice nu aveau nici un haz.

— Ia te uită, moștenitorul tronului străjuindu-și castelul, așa cum se cuvine, deși cu o față de pătlăgică. Înveselește-ți chipul, măi băiete, zise Gustavo Barceló, înveșmîntat într-un palton din păr de cămilă și echipat cu un baston din fildeș de care n-avea nevoie și pe care îl vîntura ca pe-o cîrjă de cardinal. Taică-tău nu este, Daniel?

— Îmi pare rău, don Gustavo. S-a dus la un client și presupun că n-are să se întoarcă pînă...

— Perfect. Fiindcă nu pe el voiam să-l văd, iar ce-o să-ți spun e mai bine să nu audă.

Îmi făcu din ochi, scoțîndu-și mănușile și uitîndu-se indiferent prin prăvălie.

— Dar colegul nostru Fermín?

— Dispărut în luptă.

— Presupun că punîndu-și în aplicare talentele întru rezolvarea cazului Carax.

— Cu trup și suflet. Ultima dată cînd l-am zărit purta sutană și împărțea binecuvîntarea *urbi et orbi*.

— Mda... Vina e a mea, că v-am ațîțat. În ce ceas bun mi-a mai venit și mie să deschid pliscul.

— Vă văd un pic neliniștit. S-a întîmplat ceva?

— Nu tocmai. Sau da, într-un fel.

— Ce voiăți să-mi spuneți, don Gustavo?

Librarul îmi zîmbi cu blîndețe. Obişnuita sa atitudine semeață și aroganța de salon bătuseră în retragere. În locul lor, mi s-a părut că intuiesc o anumită gravitate, un pic de precauție și nu puțină îngrijorare.

— În dimineața asta l-am cunoscut pe don Manuel Gutiérrez Fonseca, în vîrstă de cincizeci și nouă de ani, burlac, funcționar la morga municipală a Barcelonei din anul 1924. Treizeci de ani de serviciu în pragul umbrelor. Fraza e a lui, nu a mea. Don Manuel e un domn din vechea școală, políticos, plăcut și săritor. De cincisprezece ani are o locuință închiriată pe strada Ceniza, pe care o împarte cu doisprezece papagali care au învățat să fredoneze marșul funebru. Are abonament la balcon la Teatrul Liceo. Îi plac Verdi și Donizetti. Mi-a zis că, în munca lui, important e să

respectă regulamentul. Regulamentul prevede totul, mai ales în situațiile în care nu știi ce să faci. În urmă cu cincisprezece ani, don Manuel a deschis un sac din foaie de cort adus de poliști și s-a pomenit cu cel mai bun prieten al său din copilărie. Restul corpului venea într-o altă sacoșă. Don Manuel, înghițindu-și amarul, a urmat regulamentul.

— Vreți o cafea, don Gustavo?

— Te rog.

M-am dus după termos și i-am pregătit o ceașcă cu opt cubulețe de zahăr. O bău dintr-o sorbitură.

— E mai bine?

— Îmi revin. Cum spuneam, fapt este că don Manuel era de gardă în ziua când a fost adus trupul lui Julián Carax la serviciul de necropsii, în septembrie 1936. De bună seamă, don Manuel nu-și amintea numele, însă o consultare a arhivelor și o donație de douăzeci de *duros* pentru fondul său de pensie i-au îmborsărit memoria în mod considerabil. Mă urmărești?

Am încuviințat, aproape în transă.

— Don Manuel își amintește amănuntele acelei zile fiindcă, după câte mi-a zis, a fost una din puținele ocazii în care a încălcat regulamentul. Poliția îi spusese că trupul neînsuflețit fusese găsit pe o străduță din Raval cu puțin înaintea zorilor. Trupul a ajuns la morgă în toiul dimineții. Avea asupra sa doar o carte și un pașaport care îl identifica drept Julián Fortuny Carax, născut la Barcelona în 1900. Pașaportul avea o ștampilă de la frontiera La Junquera, arătând că posesorul intrase în țară cu o lună în urmă. Cauza morții, pe cât se pare, era o rană de glonț. Don Manuel nu e medic, însă cu timpul și-a însușit repertoriul. În opinia lui, împușcătura, chiar în dreptul inimii, fusese executată cu țeva lipită de corp. Grație pașaportului, a putut fi localizat domnul Fortuny, tatăl lui Carax, care a venit chiar în seara aceea la morgă pentru identificarea cadavrului.

— Până aici, totul se potrivește cu ce mi-a povestit Nuria Monfort.

Barceló încuviință.

— Așa e. Ceea ce nu ți-a zis Nuria Monfort este că el, prietenul meu don Manuel, când a bănuț că poliția nu era

prea interesată de cazul ăsta și a constatat că volumul găsit în buzunarul cadavrului purta numele răposatului, a decis să preia inițiativa și, chiar în după-amiaza aceea, în timp ce-l aștepta pe domnul Fortuny, a sunat la editură pentru a informa despre cele petrecute.

— Nuria Monfort mi-a spus că funcționarul de la morgă a sunat după trei zile, când trupul fusese deja înmormântat într-o groapă comună.

— Don Manuel susține că a sunat chiar el, în aceeași zi în care trupul a ajuns la morgă. Mi-a zis că a vorbit cu o domnișoară care i-a mulțumit că sunase. Don Manuel își amintește că l-a cam șocat atitudinea acelei domnișoare. După propriile lui cuvinte, „parcă știa deja“.

— Și domnul Fortuny? E adevărat că a refuzat să-și recunoască fiul?

— Asta e partea care mă intrigă pe mine cel mai mult. Don Manuel susține că, la lăsarea serii, un omuleț tremurător a sosit în compania unor agenți de poliție. Era domnul Fortuny. După el, ăsta e singurul lucru cu care nu te poți obișnui niciodată, momentul când cei apropiați vin să identifice trupul unei ființe iubite. Don Manuel zice că e o situație pe care n-o dorește nimănui. După el, cel mai rău e atunci când mortul e tânăr și părinții ori soțul sau soția sînt cei care trebuie să-l identifice. Don Manuel își amintește bine de domnul Fortuny. Zice că, atunci când a venit la morgă, abia se putea ține pe picioare, că plîngea ca un copil și că cei doi polițiști trebuiau să-l susțină de subsuori. Nu se oprea din gemut: „Ce i-au făcut copilului meu? Ce i-au făcut copilului meu?“

— A apucat să vadă trupul?

— Don Manuel mi-a zis că a fost cît pe ce să le sugereze agenților să sară peste etapa asta. A fost singura dată când i-a trecut prin cap să pună regulamentul sub semnul întrebării. Cadavrul era într-o stare proastă. Probabil că murise de mai bine de douăzeci și patru de ore când a ajuns la morgă, și nu în zori, cum susțineau polițiștii. Manuel se temea că, atunci când bătrînelul avea să-l vadă, urma să se facă țandări. Domnul Fortuny spunea întruna că nu se putea, că Julián al lui nu putea fi mort... Atunci don Manuel

a tras deoparte lințoliul care acoperea trupul și cei doi agenți l-au întrebat, formal, dacă acela era fiul său Julián.

— Și?

— Domnul Fortuny a rămas mut, contemplînd cadavrul aproape un minut. Apoi s-a răsucit pe călcîie și s-a tot dus.

— S-a tot dus?

— Cu toată viteza.

— Și polițiștii? Nu l-au oprit? Nu era acolo ca să identifice cadavrul?

Barceló zîmbi malițios.

— Teoretic. Însă don Manuel își amintește că mai era cineva în sală, un al treilea polițist, care intrase pe nesimțite pe cînd cei doi agenți îl pregăteau pe domnul Fortuny și care asistase la scenă în tăcere, rezemat de perete, cu o țigară în gură. Don Manuel și-l amintește deoarece, cînd i-a spus că regulamentul interzicea în mod expres fumatul în morgă, unul din cei doi agenți i-a făcut semn să tacă. După don Manuel, de îndată ce domnul Fortuny a plecat, al treilea polițist s-a apropiat, a aruncat o privire spre cadavru și l-a scuipat în față. Apoi a luat pașaportul și a ordonat ca trupul să fie trimis la Can Tunis spre a fi înmormîntat într-o groapă comună chiar în dimineața aceea.

— N-are sens.

— Așa s-a gîndit și don Manuel. Mai ales că toate astea nu se potriveau cu regulamentul. „Numai că nu știm cine-i omul ăsta“, zicea el. Polițiștii n-au spus nimic. Don Manuel, mînios, s-a rățoit la ei: „Sau știți dumneavoastră prea bine? Fiindcă oricine își dă seama că e mort de cel puțin o zi întreagă“. Evident, don Manuel se raporta la regulament și nu era cîtuși de puțin prost. După spusele lui, cînd i-a auzit protestele, al treilea polițist s-a apropiat de el, l-a privit țintă în ochi și l-a întrebat dacă avea chef să i se alăture defunctului în ultima sa călătorie. Don Manuel mi-a povestit că a fost îngrozit. Că omul acela avea o privire de nebun și că nu s-a îndoit nici o clipă că vorbea serios. A bîiguit că el doar încerca să respecte regulamentul, că nimeni nu știa cine era omul acela și că, prin urmare, încă nu putea fi îngropat. „Omul ăsta este cine spun eu că este“, i-a replicat polițistul. Apoi a luat fișa de înregistrare și a semnat-o, închizînd

cazul. Don Manuel zice că nu va uita niciodată semnătura aceea, fiindcă în anii războiului, și mult timp după aceea, avea s-o reîntîlnească pe zeci de fișe de înregistrare și acte de deces pentru corpuri neînsuflețite care soseau nu se știe de unde și pe care nimeni nu izbutea să le identifice...

— Inspectorul Francisco Javier Fumero...

— Fală și bastion al Comandamentului Superior al Poliției. Știi ce înseamnă asta, Daniel?

— Că am tot dat lovituri în vînt de la bun început.

Barceló își luă pălăria și bastonul și se îndreptă spre ușă, negînd în șoaptă.

— Nu, că loviturile abia acum încep.

40

Mi-am petrecut după-amiaza veghind asupra acelei scrisori neîndurătoare prin care eram chemat la oaste și așteptînd un semn de viață de la Fermín. Trecuse o jumătate de ceas de la ora închiderii și încă nu știam nimic despre el. Am luat telefonul și am sunat la pensiunea din strada Joaquín Costa. A răspuns doña Encarna, care mi-a zis, cu glas răgușit, că nu-l mai văzuse pe Fermín din dimineța aceea.

— Dacă nu apare în jumătate de oră, o să primească o cină rece, că doar aici nu sîntem la Ritz. Nu i s-a întîmplat nimic, nu-i așa?

— N-aveți nici o grijă, doña Encarna. Avea de dus un comision și-o fi întîrziat. În orice caz, dacă îl vedeți înainte să meargă la culcare, v-aș fi recunoscător dacă i-ați spune să-mi dea un telefon. Daniel Sempere, vecinul prietenei dumneavoastră Merceditas.

— Nici o grijă, numai că vă previn, eu la opt jumate mă bag în pat.

Imediat am sunat acasă la Barceló, sperînd că Fermín trecuse pe-acolo pentru a-i goli cămara Bernardei sau pentru a o încolți în camera de călcat rufe. Nu mi-a dat prin cap că-mi va răspunde chiar Clara.

— Daniel, asta chiar că e o surpriză.

Așa zic și eu, m-am gândit. Executînd niște ocolișuri demne de profesorul don Anacleto, am menționat ca din întîmplare și scopul apelului meu, căruia abia dacă i-am acordat importanță, în treacăt.

— Nu, Fermín n-a trecut pe-aici azi. Iar Bernarda a fost cu mine toată după-amiaza, poate c-o fi știind ea. Am tot vorbit de tine, știi?

— Ce subiect plictisitor v-ați găsit.

— Bernarda zice că te-ai făcut tare arătos, un bărbat în toată puterea cuvîntului.

— Iau multe vitamine.

O tăcere lungă.

— Daniel, crezi că vom putea fi din nou prieteni într-o zi? Cîți ani îți trebuie ca să mă ierți?

— Prieteni sîntem, Clara, iar eu n-am pentru ce să te iert. O știi și tu.

— Unchiul meu spune că încă mai faci cercetări în legătură cu Julián Carax. Poate treci într-o zi pe la noi să iei masa și îmi povestești ceva noutăți. Și eu am ce să-ți povestesc.

— Într-una din zilele astea, negreșit.

— Mă mărit, Daniel.

Am rămas uitîndu-mă la receptor. Am avut impresia că picioarele mi se afundă în pămînt sau că scheletul mi se micșorează cu cîțiva centimetri.

— Daniel, mai ești acolo?

— Da.

— Te-a surprins.

Am înghițit o salivă de consistența betonului armat.

— Nu. Ce mă surprinde e că încă nu te-ai măritat pînă acum. Nu ți-or fi lipsit претендентii. Cine-i norocosul?

— Nu-l cunoști. Se numește Jacobo. E un prieten al unchiului meu Gustavo. Șef la Banca Spaniei. Ne-am cunoscut la un recital de operă organizat de unchiul meu. Jacobo e pasionat de operă. E mai în vîrstă decît mine, dar sîntem buni prieteni și asta e tot ce contează, nu crezi?

Gura mi s-a aprins de malițiozitate, însă mi-am mușcat limba. Avea gust de otravă.

— Sigur... Uite, prea bine, felicitări.

— N-ai să mă ierți niciodată, nu-i așa, Daniel? Pentru tine voi fi mereu Clara Barceló cea perfidă.

— Pentru mine vei fi mereu Clara Barceló și-atît. Știi și tu asta.

Urmă altă tăcere, din acelea în care îți ies peri albi într-o veselie.

— Și tu, Daniel? Fermín mi-a spus că ai o iubită tare frumoasă.

— Trebuie să te las, Clara, a intrat un client. Te sun într-o zi, săptămîna asta, și stabilim cu masa. Felicitări încă o dată.

Am pus telefonul în furcă și am oftat.

Tata s-a întors de la clientul lui cu o înfățișare abătută și cu prea puțin chef de conversație. A pregătit cina în timp ce eu așterneam masa, fără să mă întrebe de Fermín sau de ce se mai întîmplase la librărie. Am cinat cu privirea adîncită în farfurie, refugiindu-ne în trăncăneala știrilor de la radio. Tata abia dacă s-a atins de mîncare. Se mărginea să tot învîrtă lingura prin supa aceea apoasă și fără gust, ca și cum ar fi căutat aur pe fundul farfuriiei.

— N-ai luat nici o gură, am zis eu.

Tata ridică din umeri. Radioul continua să ne mitralieze cu tîmpenii. Tata se ridică și îl închise.

— Ce spunea scrisoarea de la armată? întrebă el în cele din urmă.

— Mă încorporez peste două luni.

Mi s-a părut că privirea îi îmbătrînește cu zece ani.

— Barceló mi-a zis că are să-mi caute o pilă ca să fiu transferat la Comandament în Barcelona, după încartiruire. Voi putea chiar să vin să dorm acasă, am încercat eu.

Tata a încuviințat anemic. Mi-a venit greu să-i susțin privirea și m-am ridicat să strîng masa. Tata a rămas așezat, cu privirea rătăcită și mîinile împreunate sub bărbie. Tocmai mă pregăteam să spăl farfuriile, cînd am auzit pași pe scară. Pași fermi, grăbiți, care izbeau în pardoseală și trimiteau mesaje funeste. Mi-am ridicat ochii și-am schimbat o privire cu tata. Pașii s-au oprit pe palierul nostru. Tata s-a ridicat, neliniștit. O secundă mai tîrziu, am auzit bătăi în ușă și un glas tunător, mînios și parcă familiar.

— Poliția! Deschideți!

Mii de pumnale îmi străpunseră gîndul. O nouă serie de lovituri făcu ușa să se clatine. Tata s-a îndreptat spre ea și a ridicat căpăcelul vizorului.

— Ce doriți la ora asta?

— Ori deschideți ușa, ori o dărimăm în șuturi, domnule Sempere. Nu mă faceți să repet.

Am recunoscut glasul lui Fumero și am simțit cum mă năpădește un fior înghețat. Tata mi-a aruncat o privire întrebătoare. Am încuviințat. Înăbușindu-și un suspin, a deschis ușa. Siluetele lui Fumero și ale celor doi ciraci se conturau în lumina gălbuie a pragului. Niște pardesie gri tîrînd după ele marionete din cenușă.

— Unde-i? strigă Fumero, dîndu-l la o parte pe tata cu o mîină și deschizîndu-și drum spre sufragerie.

Tata făcu un gest să-l oprească, însă unul din agenții care îi acopereau spatele inspectorului îl înșfăcă de braț și-l împinse la perete, reținîndu-l cu răceala și eficiența unei mașini obișnuite să facă asta. Era același individ care ne urmărise pe Fermín și pe mine, același care mă ținuse în timp ce Fumero îl snopea pe prietenul meu în fața azilului Santa Lucia, același care mă supraveghease cu două seri în urmă. Îmi aruncă o privire goală, insondabilă. I-am ieșit în cale lui Fumero, adunîndu-mi tot calmul pe care eram în stare să-l simulez. Inspectorul avea ochii injectați de sînge. O julitură recentă îi traversa obrazul stîng, tivită cu sînge uscat.

— Unde-i?

— Ce anume?

Fumero își lăsă privirea în jos și scutură din cap, murmurînd în sinea lui. Cînd își ridică fața avea un rînjit cîinesc pe buze și un revolver în mîină. Fără să-și abată privirea de la mine, Fumero lovi cu dosul pistolului vaza cu flori ofilite de pe masă. Vaza se făcu țandări, revărsînd apa și tulpinile veștede pe fața de masă. Fără să vreau, m-am înfiorat. Tata vocifera în vestibul sub strînsoarea celor doi agenți. Abia îi puteam descifra vorbele. Tot ce eram în stare să percep era apăsarea înghețată a țevii revolverului adîncit în obraz și mirosul de praf de pușcă.

— Pe mine să nu mă fuți la cap, măi crăișor de căcat, ori taică-tău o să-și adune creierii de pe jos. M-ai auzit?

Am încuviințat, tremurînd. Fumero îmi apăsa cu putere țeava revolverului în pomete. Am simțit cum îmi taie pielea, însă n-am îndrăznit să clipesc.

— Te întreb pentru ultima oară. Unde-i?

M-am văzut pe mine însumi reflectat în pupilele negre ale inspectorului, care se contractau lent în timp ce apăsa cu degetul arătător pe trăgaci.

— Nu-i aici. Nu l-am văzut de la prînz. Țsta-i adevărul.

Fumero rămase nemișcat preț de jumătate de minut, brăzdîndu-mi fața cu revolverul și lingîndu-se pe buze.

— Lerma, ordonă el. Aruncă o privire.

Unul dintre agenți se grăbi să inspecteze apartamentul. Tata se zbătea în zadar în strînsoarea celui de-al treilea polițist.

— Dacă m-ai mințit și îl găsim în casa asta, îți jur că-i rup amîndouă picioarele lui taică-tău, șuieră Fumero.

— Tata nu știe nimic. Lăsați-l în pace.

— Tu habar n-ai în ce joc ai intrat. Dar cînd o să dăm peste amicul tău, s-a isprăvit jocul. Nici judecători, nici spitale, nici casteli. De data asta, o să mă ocup personal să-l scot din circulație. Și o să mă bucur s-o fac, crede-mă. N-o să mă grăbesc. Poți să i-o spui, dacă-l vezi. Fiindcă o să-l gălesc de s-ar ascunde și pe sub pietre. Iar tu urmezi la rînd.

Agentul Lerma se întoarse în sufragerie și schimbă o privire cu Fumero, o ușoară negare. Fumero slăbi percutorul și își retrase revolverul.

— Păcat, spuse el.

— De ce îl acuzați? De ce îl căutați?

Fumero îmi întoarse spatele și se apropie de cei doi agenți care, la un semn al lui, îl sloboziră pe tata.

— O să vă aduceți aminte de toate astea, scui pă tata.

Ochii lui Fumero se abătură asupra lui. Instinctiv, tata făcu un pas îndărăt. M-am temut că vizita inspectorului abia începuse, însă Fumero scutură dintr-o dată din cap, rîzînd în sinea lui, și părăsi apartamentul fără alte ceremonii. Lerma îl urmă. Al treilea polițist, eterna mea santinelă, se opri o clipă în prag. Mă privi în tăcere, ca și cînd ar fi vrut să-mi spună ceva.

— Palacios! zbieră Fumero, cu glasul alterat în ecoul casei scării.

Palacios își lăsă ochii în jos și dispăru pe ușă. Am ieșit pe palier. Crește de lumină se profilau dinspre ușile deschise ale mai multor vecini, chipurile lor înfricoșate ivindu-se din penumbră. Cele trei siluete întunecate ale polițiștilor se pierdeau pe scări în jos, iar bocănitul furios al pașilor lor se retrăgea ca o maree otrăvită, lăsînd în urmă o dîră de teamă și de beznă.

Să tot fi fost miezul nopții cînd am auzit din nou bătăi în ușă, de astă dată mai slabe, aproape temătoare. Tata, care îmi curăța cu apă oxigenată vînația lăsată de revolverul lui Fumero, se opri brusc. Privirile ni se întîlniră. Urmară încă trei lovituri.

O clipă, am crezut că era Fermín, care poate că asistase la incident ascuns în vreun ungher întunecat de pe casa scărilor.

— Cine-i? întrebă tata.

— Don Anacleto, domnule Sempere.

Tata suspină. Am deschis ușa și am dat cu ochii de profesor, mai palid ca oricînd.

— Don Anacleto, ce s-a întîmplat? Vă simțiți bine? întrebă tata, invitîndu-l să intre.

Profesorul aducea un ziar împăturit. Se mărgini să ni-l întindă, cu o privire îngrozită. Hîrtia încă era călduță și cerneala proaspătă.

— Ediția de dimineață, bîigui don Anacleto. Pagina șase.

Primul lucru care mi-a sărit în ochi au fost cele două fotografii ce susțineau titlul. Prima înfățișa un Fermín mai bine acoperit cu carne și păr, probabil cu cincisprezece-douăzeci de ani mai tînăr. A doua prezenta chipul unei femei cu ochii închiși și cu pielea de marmură. Mi-au trebuit cîteva secunde s-o recunosc, fiindcă mă obișnuisem s-o văd în semiîntuneric.

UN OM AL STRĂZII ASASINEAZĂ O FEMEIE ÎN PLINĂ ZI

Barcelona / agenții (Redacție)

Poliția caută un om al străzii care a asasinat-o azi după-amiază, cu lovituri de cuțit, pe Nuria Monfort Masdedeu, în vîrstă de treizeci și șapte de ani, domiciliată în Barcelona.

Crima a avut loc în toiul după-amiezei în cartierul San Gervasio, unde victima a fost atacată, aparent fără nici un motiv, de vagabondul care, pe cât se pare și potrivit unor informații ale Înalțului Comisariat al Poliției, o urmărise o perioadă, din rațiuni ce au rămas încă neelucidate.

Pe cât se pare, asasinul, Antonio José Gutiérrez Alcayete, în vîrstă de cincizeci și unu de ani, născut în Villa Inmunda, provincia Cáceres, e un vagabond cunoscut cu un lung cazier de dezechilibre mentale, evadat din închisoarea Modelo acum șase ani și care, de atunci, a reușit să eludeze autoritățile asumîndu-și diferite identități. În mometul crimei purta sutană. E înarmat și poliția îl califică drept extrem de periculos. Încă nu se știe dacă victima și asasinul se cunoșteau sau care a fost mobilul crimei, deși surse din Înalțul Comisariat al Poliției afirmă că totul conduce spre această ipoteză. Victima a primit șase lovituri de armă albă în abdomen, gît și piept. La acest atac, care a avut loc în apropierea unui colegiu, au asistat mai mulți elevi care au anunțat profesorii instituției, care, la rîndul lor, au chemat poliția și o ambulanță. Potrivit raportului poliției, rănilor victimei s-au dovedit mortale. Victima a fost înregistrată deja moartă la Spitalul Clinic din Barcelona, la ora 18:15.

41

N-am mai aflat nimic despre Fermín toată ziua. Tata a insistat să deschidem librăria ca în orice altă zi și să afișăm o expresie de normalitate și inocență. Poliția plasase un agent în fața scării, iar un al doilea supraveghea piața Santa Ana, adăpostit în portalul bisericii, ca un sfînt de ultimă oră. Îi vedeam zgribuliți de frig sub ploaia deasă ce venise o dată cu zorii, suflînd pe nări aburi din ce în ce mai străvezii, cu mîinile afundate în buzunarele pardesiilor. Vecinii din cartier treceau la distanță, uitîndu-se cu coada ochiului prin vitrină, însă nici unul nu s-a aventurat să intre.

— Probabil că s-a răspîndit vestea, am zis eu.

Tata se mărgini să dea din cap. În toată dimineața nu-mi adresase nici un cuvânt, exprimându-se doar prin gesturi. Pagina cu știrea despre asasinarea Nuriei Monfort zăcea pe tejghea. La fiecare douăzeci de minute, se apropia și o recitea cu o expresie de nepătruns. Tot aduna mînie în sinea lui, de-a lungul întregii zile, ermetic.

— Oricît de mult ai citi o știre, o dată și încă o dată, tot n-o să fie adevărat, am zis eu.

Tata își ridică privirea și mă privi sever.

— Tu o cunoșteai pe femeia asta? Pe Nuria Monfort?

— Am vorbit cu ea de vreo două ori, am spus eu.

Chipul Nuriei Monfort îmi răpi gîndurile. Lipsa mea de sinceritate avea gust de greață. Încă mă urmăreau mirosul ei și atingerea buzelor sale, imaginea acelui birou ordonat grijuliu și privirea ei tristă și înțeleaptă. „De vreo două ori.“

— De ce a trebuit să vorbești cu ea? Ce avea de-a face cu tine?

— Era o veche prietenă a lui Julián Carax. Am vizitat-o ca s-o întreb ce-și amintea de Carax. Asta-i tot. Era fiica lui Isaac, paznicul. El mi-a spus unde o găsesc.

— Fermín o cunoștea?

— Nu.

— De unde și pînă unde ești atît de sigur?

— De unde și pînă unde te poți tu îndoi de el, dînd crezare balivernelor ăstora? Tot ce știa Fermín despre femeia asta e ceea ce i-am povestit eu.

— Și de aceea o urmărea?

— Da.

— Fiindcă l-ai rugat tu.

Am tăcut. Tata oftă.

— Nu înțelegeți, tăticule.

— Firește că nu. Nu te înțeleg nici pe tine, nici pe Fermín, nici...

— Tată, după cîte știm noi despre Fermín, ce scrie aici e imposibil.

— Dar ce știm noi despre Fermín, ia zi? Pentru început, reiese că nu știam nici cum îl cheamă de-adevăratelea.

— Te înșeli în privința lui.

— Nu, Daniel. Tu te înșeli, și chiar în mai multe privințe. Cine te pune să scormonești prin viețile oamenilor?

— Sînt liber să vorbesc cu oricine.

— Presupun că te simți liber și de consecințe.

— Insinuezi că sînt răspunzător de moartea femeii ăsteia?

— Femeia asta, cum îi spui tu, avea un nume și un prenume, și o cunoșteai.

— Nu-i nevoie să-mi amintești, am replicat eu cu lacrimi în ochi.

Tata mă contemplă cu tristețe, clătinînd din cap.

— Doamne sfinte, nici nu vreau să mă gîndesc ce-o fi simțind bietul Isaac, murmură tata ca pentru sine.

— Eu nu sînt vinovat că a murit, am zis cu un firicel de glas, crezînd că, dacă o repetam de destule ori, aveam să încep s-o cred și eu.

Tata se retrase în spatele prăvăliei, tăgăduind în șoaptă.

— Vei fi știind tu pentru ce ești răspunzător sau nu, Daniel. Uneori nu mai știu cine ești.

Mi-am luat pardesiul și am ieșit în stradă și în ploaie, unde nimeni nu mă cunoștea și nu-mi putea citi în suflet.

M-am lăsat în voia ploii înghețate, umblînd fără nici o țintă. Mergeam cu privirea în pămînt, purtînd după mine imaginea Nuriei Monfort, neînsuflețită, întinsă pe o lespede rece de marmură, cu trupul presărat cu lovituri de pumnal. La fiecare pas, orașul se destrăma în jurul meu. Cînd am ajuns la o răscruce de pe strada Fontanella, nu m-am oprit nici să mă uit la semafor. Cînd am simțit vîntul izbindu-mă în față, m-am întors spre un perete din metal și lumină care se repezea către mine cu toată viteza. În ultima clipă, un trecător din spatele meu mă trase îndărăt și mă smulse din calea autobuzului. Am contemplat fuzelajul scînteind la cîțiva centimetri de fața mea, o moarte sigură defilînd la o zecime de secundă. Cînd mi-am dat seama de cele petrecute, trecătorul care îmi salvase viața se îndepărta pe o trecere de pietoni, o siluetă într-un pardesiu cenușiu. Am rămas ținut locului, fără suflare. Prin mirajul ploii, am băgat de seamă că salvatorul meu se oprise de cealaltă parte a străzii și mă privea. Era al treilea polițist, Palacios. Zidul traficului alunecă

printre noi, iar cînd m-am uitat din nou, agentul Palacios nu mai era acolo.

M-am îndreptat spre casa Beei, incapabil să mai aștept. Aveam nevoie să-mi amintesc de puținul bine care exista în mine, de ceea ce-mi oferise ea. M-am năpustit pe scări în goana mare și m-am oprit în fața ușii familiei Aguilar, aproape fără suflare. Am luat ciocănelul și am lovit de trei ori, cu putere. În timp ce așteptam, m-am înarmat cu mult curaj și mi-am dat seama cum arătam: ud learcă. Mi-am dat deoparte părul de pe frunte și mi-am zis că acum e-acum. Dacă apărea domnul Aguilar, pregătit să-mi rupă picioarele și să-mi stîlcească fața, cu cît mai repede cu atît mai bine. Am ciocănit din nou și, în scurt timp, am auzit pași apropiindu-se de ușă. Vizorul se întredeschise. O privire întunecată și bănuitoare mă observa.

— Cine-i?

Am recunoscut glasul Ceciliei, una din fetele aflate în serviciul familiei Aguilar.

— Sînt Daniel Sempere, Cecilia.

Vizorul se închise și, după cîteva secunde, începu concertul de zăvoare și ivăre care blindau intrarea în apartament. Ușa se deschise încet și mă întîmpină Cecilia, purtînd uniformă și bonetă, cu o lumîinare înfiptă într-un sfeșnic. După expresia ei alarmată, am intuit că probabil aveam un aspect cadaveric.

— Bună seara, Cecilia. Bea e acasă?

Mă privi fără să priceapă. În protocolul cunoscut al casei, prezența mea, în ultima vreme un accident inuzual, era asociată numai cu Tomás, vechiul meu coleg de școală.

— Domnișoara Beatriz nu-i...

— A ieșit?

Cecilia, din care nu prea mai rămăsese decît o spaimă cusută de un șorț, încuviință.

— Știi cînd o să se întoarcă?

Fata ridică din umeri.

— S-a dus cu stăpîinii la doctor acum vreo două ore.

— La doctor? E bolnavă?

— Nu știu, domnișorule.

Am hotărît să n-o mai martirizez pe biata fată. Absența părinților Beei îmi deschidea alte căi de explorat.

— Dar Tomás e acasă?

— Da, domnișorule. Intrați, că îl anunț.

Am intrat în vestibul și am așteptat. Odinioară, m-aș fi dus direct în camera prietenului meu, însă de mult nu mai veneam în casa aceea, care mă percepea din nou ca pe un străin. Cecilia dispăru pe coridor, învăluită în aura de lumină, lăsându-mă pe întuneric. Mi se păru că aud glasul lui Tomás în depărtare, iar apoi niște pași care se apropiau. Am improvizat un pretext cu care să-mi justific vizita neașteptată în fața prietenului. Silueta ce apăru în pragul vestibulului era tot a fetei. Cecilia îmi adresează o privire îndurerată, iar zîmbetul de mucava mi se risipi.

— Domnișorul Tomás mi-a zis că e foarte ocupat și că nu vă poate primi acum.

— I-ai spus cine sînt? Daniel Sempere.

— Da, domnișorule. Mi-a spus să vă zic să plecați.

Am simțit o senzație de frig în stomac și mi s-a uscat gura.

— Îmi pare rău, domnișorule, zise Cecilia.

Am dat din cap, neștiind ce să spun. Fata deschise ușa a ceea ce, nu cu mult timp în urmă, considerasem a fi a doua casă a mea.

— Domnișorul dorește o umbrelă?

— Nu, mulțumesc, Cecilia.

— Îmi pare, rău, domnișorule Daniel, repetă fata.

I-am zîmbit fără vlagă.

— N-ai nici o grijă, Cecilia.

Ușa se închise, pecetluindu-mă în întuneric. Am rămas acolo cîteva clipe și apoi m-am tîrît pe scări în jos. Ploaia continua să se întetească, implacabilă. Am luat-o în josul străzii. Cînd am dat colțul, m-am oprit și m-am întors o clipă. Mi-am ridicat privirea spre apartamentul familiei Aguilar. Silueta vechiului meu prieten Tomás se contura în fereastra camerei sale. Mă contempla nemișcat. L-am salutat cu mîna. Nu mi-a răspuns. După cîteva secunde, s-a retras înăuntru. Am mai așteptat vreo cinci minute, în speranța că-l voi vedea reapărînd, însă a fost zadarnic. Ploaia mi-a iscat lacrimile și am plecat în tovărășia ei.

Întorcîndu-mă spre librărie, am trecut prin fața cinematografului Capitol, unde doi pictori, proțăpiți pe o schelă, contemplau dezolați cum afișul, care nu apucase să li se usuce, se descompunea sub aversă. Efigia stoică a santinelei de gardă postată în fața librăriei se distingea în zare. Cînd m-am apropiat de ceasornicăria lui don Federico Flaviá, am băgat de seamă că ceasornicarul ieșise în prag să privească răpăiala. Încă i se vedeau pe chip cicatricile rămase în urma trecerii pe la chestură. Era îmbrăcat într-un costum impecabil din lînă cenușie și ținea în mînă o țigară pe care nu se deranjase s-o aprindă. L-am salutat cu mîna și mi-a zîmbit.

— Ce ai tu împotriva umbrelei, Daniel?

— Ce-i mai frumos pe lume decît ploaia, don Federico?

— Pneumonia. Hai, intră, că ți-am reparat ce era de reparat.

M-am uitat la el fără să pricep. Don Federico mă privea țintă, cu zîmbetul intact. M-am mărginit să încuviințez și l-am urmat în bazarul lui de minunății. De cum ne-am pomenit înăuntru, mi-a întins o punguță de hîrtie.

— Acuma ieși, fiindcă fantoșa aia care supraveghează librăria nu-și mai ia ochii de la noi.

Am aruncat o privire în pungă. Conținea o cărticică legată în piele. Un liturghier. Liturghierul pe care Fermín îl avea în mînă ultima oară cînd îl văzusem. Don Federico, împingîndu-mă îndărăt în stradă, îmi pecetlui buzele cu o încuviințare gravă. O dată ajunși pe trotuar, își redobîndi înfățișarea surîzătoare și ridică glasul.

— Și adu-ți aminte să nu forțezi butonul cînd îl întorci, că iarăși o să sară, ne-am înțeles?

— Nici o grijă, don Federico, vă mulțumesc.

M-am îndepărtat cu un nod în stomac, care se strîngea cu fiecare pas pe măsură ce mă apropiam de agentul în civil care supraveghea librăria. Cînd am trecut prin fața lui, l-am salutat chiar cu mîna în care țineam punguța primită de la don Federico. Agentul se uita la ea cu un interes vag.

M-am strecurat în librărie. Tata era tot în picioare, în fața tejghelei, ca și când nu s-ar fi mișcat de când plecasem. Mă privi necăjit.

— Ascultă, Daniel, în legătură cu ce-am spus mai devreme...

— Nu-ți face griji. Aveai dreptate.

— Tremuri...

Am încuviințat vag și l-am văzut plecând în căutarea termosului. Am profitat de împrejurare ca să intru în mica toaletă din spatele prăvăliei și să examinez liturghierul. Biletul lui Fermín alunecă în aer, rotindu-se ca un fluture. L-am prins din zbor. Mesajul era scris pe o foiță de țigară, aproape transparentă, cu o caligrafie mărunță, pe care a trebuit s-o țin în contralumină ca s-o pot descifra.

Prietene Daniel,

Să nu crezi nici un cuvânt din ce spun ziarele despre asasinarea Nuriei Monfort. Ca întotdeauna, sînt numai minciuni. Eu sînt sănătos, sînt în siguranță și m-am ascuns într-un loc secret. Să nu încerci să mă găsești sau să-mi trimiți mesaje. Distruge biletul acesta de cum îl citești. Nu-i nevoie să-l înghiți, e suficient să-l arzi ori să-l faci bucățele. Eu am să intru în contact cu dumneata mulțumită geniului meu și bunelor oficii ale unor terți cu care ne aflăm în bună înțelegere. Te rog să-i transmiți esența acestui mesaj, cifrat și cu toată discreția, iubitei mele. Dumneata să nu faci nimic. Prietenul dumitale, al treilea om,

FRdT

Tocmai începeam să recitesc biletul când cineva bătu în ușa toaletei.

— Se poate? întrebă un glas necunoscut.

Un fier roșu îmi străbătu inima. Neștiind ce altceva să fac, am motololit hîrtia și am înghițit-o. Am tras apa și am profitat de hurelul țevilor și al cuvei ca să dau pe gît cocoloșul de hîrtie. Mirosea a ceară și a bomboane Sugus. Când am deschis ușa, m-am pomenit cu zîmbetul reptilian al agentului de poliție care, cu cîteva secunde în urmă, așteptase postat în fața librăriei.

— Să fie cu iertare. Nu știu dacă o fi din cauză că am tot ascultat cum plouă toată ziua, dar eu cam făceam pe mine, ca să nu zic altceva...

— Cum să nu, am zis eu, făcându-i loc să treacă. Vă aparține în întregime.

— Mulțam.

Agentul, care în lumina becului îmi păru o mică nevăstuică, mă privi de sus pînă jos. Privirea lui de cloacă se opri pe liturghierul din mîna mea.

— Eu, fără să citesc ceva, nu-i chip, am argumentat.

— Și eu pătesc la fel. Și se mai spune că spaniolii nu citesc. Mi-l împrumutați și mie?

— Pe rezervor aveți ultimul laureat al Premiului Criticii, i-am retezat-o eu. Infailibil.

M-am îndepărtat fără să-mi pierd aerul demn și m-am dus la tata, care pregătea o ceașcă de cafea cu lapte.

— Ce-i cu ăsta? l-am întrebat eu.

— S-a jurat că se cacă pe el. Ce puteam face?

— Să-l lași în stradă, poate așa se mai încălzea.

Tata se încruntă.

— Dacă nu te superi, eu urc în casă.

— Firește că nu. Și pune-ți pe tine ceva uscat, să nu te pricopsești cu o pneumonie.

Apartamentul era rece și tăcut. M-am dus în camera mea și am aruncat o privire pe geam. A doua santinelă era tot acolo, în poarta bisericii Santa Ana. Mi-am scos hainele ude și mi-am pus o pijama groasă și un halat care fusese al bunicului meu. M-am întins pe pat fără să mă mai deranjez să aprind lumina și m-am lăsat în voia întunericului și a sunetului ploii în geamuri. Am închis ochii și am încercat să încheg imaginea, atingerea și mirosul Beei. Cum cu o noapte în urmă nu închisesem un ochi, oboseala mă copleși repede. În vis, silueta cu gluga trasă a unei Parce din aburi călărea pe deasupra Barcelonei, o străfulgerare spectrală ce se zărea peste turnuri și acoperișuri, purtînd agățate de funiile ei negre sute de mici sicrie albe, care lăsau în urma lor o dîră de flori negre pe ale căror petale, scris cu sînge, se putea citi numele Nuriei Monfort.

M-am trezit în niște zori cenușii, cu geamuri aburite. M-am îmbrăcat pentru vreme rece și am încălțat niște cizme. Am ieșit tiptil pe culoar și am străbătut apartamentul pe bijbuite. M-am strecurat pe ușă și am ieșit în stradă. Chioșcurile de pe Rambla își arătau deja luminile în depărtare. M-am apropiat de cel ce naviga în dreptul strîmtorii în care se transformase strada Tallers și am cumpărat prima ediție a zilei, care încă mai mirosea a tuș calduț. Am străbătut paginile în graba mare, pînă ce am dat de secțiunea cu anunțuri mortuare. Numele Nuriei Monfort zăcea sub o cruce de tipar și am simțit cum îmi tremură privirea. M-am îndepărtat cu ziarul îndoit sub braț, căutînd întunericul. În mormîntarea era în acea după-amiază, la ora patru, la cimitirul Montjuïc. M-am întors acasă făcînd un ocol. Tata dormea și m-am dus înapoi în camera mea. M-am așezat la masa de scris și mi-am scos din penar stiloul Meinsterstück. Am luat o foaie albă și mi-am dorit ca stiloul să mă călăuzească. În mîna mea, stiloul n-avea nimic de zis. Am invocat zadarnic cuvintele pe care voiam să i le ofer Nuriei Monfort și am fost incapabil să scriu ori să simt ceva, în afară de groaza aceea inexplicabilă a absenței sale, de a o ști pierdută, smulsă din rădăcini. Am știut că într-o zi avea să se întoarcă la mine, peste luni sau peste ani, că aveam să-i port mereu amintirea în atingerea unui străin, a unor imagini ce nu-mi aparțineau, neștiind dacă eram demn de toate acestea. Te duci în beznă, m-am gîndit. Așa cum ai trăit.

43

Cu puțin înainte de ora trei, m-am urcat, pe Paseo de Colón, într-un autobuz ce urma să mă ducă pînă la cimitirul Montjuïc. Prin geam puteam contempla pădurea de catarge și pavilioane fluturînd pe cheiul portului. Autobuzul, aproape gol, înconjură muntele Montjuïc și o apucă pe drumul care urca spre intrarea dinspre răsărit a marelui cimitir al orașului. Eu eram ultimul pasager.

— La ce oră trece ultimul autobuz? l-am întrebat pe șofer înainte să cobor.

— La patru și jumătate.

Șoferul mă lăasă la poartă. O alee străjuită de chiparoși se ridica în ceață. Chiar și de acolo, de la poalele muntelui, se zărea infinita cetate a morților, care escaladase colina, trecînd dincolo de culme. Alei de morminte, promenade de pietre funerare și străduțe de mausolee, turnuri surmontate de îngeri de foc și păduri de cavouri se multiplicau, unele pe fundalul celorlalte. Cetatea morților era o groapă de palate, un osuar de mausolee monumentale străjuite de armate de statui din piatră putrezită ce se scufundau în tină. Am respirat adînc și am pătruns în labirint. Mama zăcea îngropată la vreo sută de metri de acea potecă flancată de galerii nesfîrșite ale morții și dezolării. La fiecare pas puteam simți frigul, golul și furia acelui loc, groaza tăcerii sale, a chipurilor prinse în vechi portrete abandonate în compania unor lumînări și a unor flori veștejite. Îndată am izbutit să văd, în depărtare, felinarele de gaz aprinse în jurul gropii. Siluetele a șase persoane se aliniau pe fundalul unui cer de cenușă. Am iuțit pasul și m-am oprit în punctul pînă unde ajungeau cuvintele preotului.

Sicriul, un coșciug din lemn de pin necurățat, odihnea în noroi. Doi gropari îl străjuiau, rezemați în lopeți. l-am scrutat pe cei de față. Bătrînul Isaac, paznicul de la Cimitirul Cărților Uitate, nu venise la înmormîntarea fiicei sale. Am recunoscut-o pe vecina de palier, care sughița scuturînd din cap în timp ce un bărbat cu aspect sărăcăcios o consola mîngîind-o pe spate. Soțul ei, am presupus. Lîngă ea era o femeie de vreo patruzeci de ani, îmbrăcată în cenușiu și ținînd în mînă un buchet de flori. Plîngea în tăcere, întorcîndu-și privirea de la groapă și strîngînd din buze. N-o văzusem niciodată. Separat de grup, îmbrăcat într-un pardesiu închis la culoare și ținîndu-și pălăria la spate, stătea polițistul care îmi salvase viața cu o zi înainte. Palacios. Își ridică privirea și mă observă fără să clipească, preț de cîteva secunde. Cuvintele oarbe, lipsite de sens ale preotului erau tot ce ne despărțea de cumplita tăcere. Am contemplat coșciugul stropit de noroi. Mi-am imaginat-o întinsă înăuntru și nu mi-am dat seama că plîngeam pînă

cînd necunoscuta în cenușiu nu s-a apropiat de mine și mi-a oferit o floare din buchetul ei. Am rămas acolo pînă cînd grupul s-a risipit și, la un semn al preotului, groparii s-au pregătit să-și facă treaba la lumina felinarelor. Am vîrît floarea în buzunarul pardesiului și m-am îndepărtat, nefiind în stare să rostesc acel adio pe care-l purtasem cu mine pînă acolo.

Începea să se lase noaptea cînd am ajuns la poarta cimitirului, și am bănuir că pierdusem ultimul autobuz. M-am pregătit să încep o lungă preumblare prin umbra necropolei și am pornit la drum pe șoseaua care merge de-a lungul portului, înapoi spre Barcelona. Un automobil negru era parcat la vreo douăzeci de metri în față, cu farurile aprinse. Cînd m-am apropiat, Palacios a deschis portiera din dreapta și mi-a făcut semn să urc.

— Urcă, te duc pînă aproape de casă. La ora asta n-ai să găsești pe-aici nici autobuze, nici taxiuri.

Am șovăit o clipă.

— Prefer să merg pe jos.

— Nu vorbi prostii. Urcă.

Vorbea cu tonul oțelit al celui deprins să poruncească și să i te supui pe dată.

— Te rog, adăugă el.

Am urcat în mașină și polițistul porni motorul.

— Enrique Palacios, zise, întinzîndu-mi mîna.

Nu i-am strîns-o.

— Dacă mă lăsați pe Colón, e foarte bine.

Mașina demară dintr-un foc. Ne-am pierdut pe șosea și am străbătut o bună bucată de drum fără să ne desferecăm buzele.

— Vreau să știi că-mi pare tare rău de doamna Monfort.

În gura lui, cuvintele acelea îmi păzură o obscenitate, o insultă.

— Eu vă mulțumesc că mi-ați salvat viața deunăzi, însă trebuie să vă spun că nu-mi pasă nici pe dracu' cît de rău vă pare, domnule Enrique Palacios.

— Nu sînt ceea ce crezi tu, Daniel. Aș vrea să te ajut.

— Dacă vă așteptați să vă spun unde-i Fermín, mă puteți lăsa chiar aici...

— Nu mă interesează nici cît negru sub unghie unde-i prietenul tău. Acum nu sînt de serviciu.

N-am zis nimic.

— N-ai încredere în mine, și nu te învinovățesc. Dar cel puțin ascultă-mă. Toate astea au mers deja prea departe. Femeia aceea nu avea de ce să moară. Te rog să lași în plata Domnului toată povestea asta și să uiți o dată pentru totdeauna de omul acela, de Carax.

— Vorbiți de parcă ceea ce se întâmplă e din voința mea. Eu nu-s decît un spectator. Reprezentația o dați șeful dumneavoastră și dumneavoastră înșivă.

— Sînt sătul de înmormîntări, Daniel. Nu vreau să trebuiască să asist și la a ta.

— Cu atît mai bine, fiindcă n-o să fiți invitat.

— Vorbesc serios.

— Și eu la fel. Faceți-mi hatîrul să opriți și să mă lăsați aici.

— În două minute sîntem pe Colón.

— Mi-e totuna. Mașina asta miroase a mort, ca și dumneavoastră. Lăsați-mă să cobor.

Palacios încetini și opri pe acostament. Am coborît și am trîntit portiera, evitînd privirea lui Palacios. Am așteptat să se îndepărteze, însă polițistul nu se hotăra să demareze. M-am întors și am văzut cum cobora geamul. Mi s-a părut că citesc sinceritate, chiar durere pe chipul lui, însă am refuzat să mă încred în el.

— Nuria Monfort a murit în brațele mele, Daniel, zise el. Cred că ultimele ei cuvinte au fost un mesaj pentru tine.

— Ce-a spus? am întrebat eu, cu glasul sugrumat de frig. Mi-a pomenit numele?

— Delira, însă cred că se referea la tine. La un moment dat, a spus că există temnițe mai grele decît cuvintele. Apoi, înainte să moară, m-a rugat să-ți spun s-o lași în plata Domnului.

L-am privit fără să pricep.

— Pe cine să las în plata Domnului?

— Pe o anumită Penélope. Mi-am închipuit că trebuie să fie iubită ta.

Palacios își coborî privirea și se topi în amurg. Am rămas deconcertat, privind farurile mașinii cum se pierdeau în tenebrele albastre și stacojii. În scurt timp, am apucat-o înapoi spre promenada Colón, repetînd acele ultime cuvinte

ale Nuriei Monfort, fără să le găsesc vreun sens. Când am ajuns în piața Portal de la Paz, m-am oprit să contemplu cheiurile, lângă debarcaderul șalupelor. M-am așezat pe treptele ce se afundau în apele tulburi, în același loc unde, într-o noapte pierdută, cu mulți ani în urmă, îl văzusem pentru prima oară pe Laín Coubert, omul fără chip.

— Există temnițe mai grele decît cuvintele, mi-am șoptit.

Abia atunci am priceput că mesajul Nuriei Monfort nu-mi era destinat mie. Nu eu trebuia s-o las în plata Domnului pe Penélope. Ultimele ei cuvinte nu fuseseră pentru un străin, ci pentru bărbatul pe care îl iubise în tăcere vreme de cincisprezece ani: Julián Carax.

44

Am ajuns în piața San Felipe Neri o dată cu căderea nopții. Banca unde o zărisem pentru întâia oară pe Nuria Monfort zăcea sub un felinar, gol și tatuat cu briceagul, cu nume de îndrăgostiți, înjurături și promisiuni. Mi-am ridicat privirea spre ferestrele apartamentului Nuriei Monfort de la etajul al treilea și am zărit o luminiță arămie, șovăitoare. O lumînare.

Am pătruns în grota întunecată a camerei portarului și am urcat scara pe bîjbîite. Miinile îmi tremurau cînd am ajuns pe palierul de la etajul trei. O fișie de lumină roșiatică se zărea pe sub ușa întredeschisă. Am pus mîna pe clanță și am rămas locului nemișcat, ascultînd. Mi s-a părut că aud un susur, o răsuflare întretăiată ce venea dinăuntru. O clipă m-am gîndit că, dacă deschid ușa, o s-o găsesc așteptîndu-mă de partea cealaltă, fumînd lângă ușa de la balcon, cu picioarele strînse, rezemată de perete, ancorată în același loc în care o lăsasem. Încetișor, temîndu-mă să nu deranjez, am deschis ușa și am intrat în apartament. Perdelele de la balcon unduiau în încăpere. Silueta stătea așezată lângă fereastră, cu chipul estompat contra luminii, nemișcată, cu o lumînare aprinsă în mînă. O perlă sclipitoare îi alunecă pe piele, strălucitoare ca rășina proaspătă, și îi căzu în poală. Isaac Monfort se întoarse, cu chipul brăzdat de lacrimi.

— Nu te-am văzut în după-amiaza asta la înmormîntare, am zis eu.

Tăgădui în tăcere, ștergîndu-și ochii cu dosul reverului.

— Nuria nu era acolo, murmură el după o clipă. Morții nu vin niciodată la propria lor înmormîntare.

Aruncă o privire în jur, ca și cum ar fi vrut să-mi arate astfel că fiica lui era în încăperea aceea, așezată lîngă noi, în penumbră, ascultîndu-ne.

— Dumneata știi că n-am fost niciodată în casa asta? întrebă el. De cîte ori ne întîlneam, Nuria era cea care venea la mine. „E mai ușor pentru dumneata, tată, zice ea. De ce să urci atîtea trepte?” Eu îi spuneam mereu: „Bine, dacă nu mă inviți, n-am să vin”, iar ea îmi răspundea: „Nu-i nevoie să te invit acasă la mine, tată, numai pe străini îi inviți. Dumneata poți veni cînd poțestești”. În mai bine de cincisprezece ani, n-am venit s-o văd nici măcar o dată. I-am spus dintotdeauna că și-a ales un cartier prost. Fără lumină. Un bloc vechi. Ea doar încuviința. Ca și atunci cînd îi spuneam că își alesese o viață proastă. Fără viitor. Un bărbat fără nici un căpătii. E curios cum îi judecăm pe ceilalți și nu ne dăm seama cît de mizerabil e disprețul nostru pînă cînd nu ne lipsesc, pînă cînd nu ne sînt luați. Ne sînt luați fiindcă nu ne-au aparținut niciodată...

Glasul bătrînului, despuia de vălul lui de ironie, tremura și era aproape la fel de bătrîn ca și privirea lui.

— Nuria te iubea mult, Isaac. Să nu te îndoiești nici o clipă. Și știu că și ea se simțea iubită de dumneata, am improvizat eu.

Bătrînul Isaac tăgădui din nou. Zîmbea, însă lacrimile îi cădeau neîncetat, tăcute.

— Poate că mă iubea în felul ei, așa cum și eu am iubit-o într-al meu. Însă nu ne cunoșteam. Poate pentru că n-am lăsat-o niciodată să mă cunoască sau n-am făcut nici un pas ca s-o cunosc eu pe ea. Ne-am petrecut viața ca doi străini care se văd în fiecare zi și se salută din politețe. Și mă gîndesc că, poate, a murit fără să mă ierte.

— Isaac, te asigur că...

— Daniel, dumneata ești tînăr și ai bunăvoință, însă, deși am băut și nici nu mai știu ce spun, încă n-ai învățat să

minți îndeajuns de bine ca să păcălești un bătrîn cu inima roasă de mizerii.

Mi-am lăsat ochii în pămînt.

— Poliția spune că bărbatul care a omorît-o e prieten cu dumneata, zise Isaac într-o doară.

— Poliția minte.

Isaac încuviință.

— Știu asta.

— Te asigur...

— Nu-i nevoie, Daniel. Știu că spui adevărul, zise Isaac, scoțînd un plic din buzunarul pardesiului. Cu o seară înainte să moară, Nuria a venit să mă vadă, așa cum făcea cu ani în urmă. Îmi aduc aminte că obișnuiam să mergem să mîncăm într-o cafenea de pe strada Guardia, unde o duceam de mică. Uneori, ea îmi povestea despre munca ei, fleacuri, chestii pe care i le povestești unui străin în autobuz... O dată mi-a spus că îi părea rău că mă decepționase. Am întrebat-o de unde a scos ideea asta absurdă. „Din ochii dumitale, tată, din ochii dumitale“, mi-a zis. Niciodată nu mi-a trecut prin minte că, poate, eu o decepționasem pe ea și mai mult. Uneori credem că oamenii sînt niște bilete de loterie, că există ca să transforme în realitate iluziile noastre absurde.

— Isaac, cu tot respectul ce ți-l datorez, ai băut cît șapte și nu mai știi ce vorbești.

— Vinul îl preschimbă pe înțelept într-un prost și pe prost într-un înțelept. Știu destul ca să pricep că propria mea fiică n-a avut niciodată încredere în mine. Mai multă încredere avea în dumneata, Daniel, și nu te-a văzut decît de două ori.

— Te asigur că te înșeli.

— În ultima după-amiază cînd ne-am văzut, mi-a adus plicul ăsta. Era foarte neliniștită, îngrijorată de ceva ce n-a vrut să-mi povestească. M-a rugat să păstrez plicul și, dacă se întîmpla ceva, să ți-l predau dumitale.

— Dacă se întîmpla ceva?

— Astea au fost cuvintele ei. Am văzut-o atît de alarmată, încît i-am spus să mergem împreună la poliție, că, oricare ar fi fost problema, o să găsim o soluție. Atunci mi-a zis că

poliția era ultimul loc unde se putea duce. Am rugat-o să-mi dezvăluie despre ce era vorba, dar mi-a zis că trebuie să plece și m-a pus să-i promit că o să-ți predau plicul dacă ea n-avea să se întoarcă după el în două zile. M-a rugat să nu-l deschid.

Isaac îmi întinse plicul. Era deschis.

— Am mințit-o, ca întotdeauna, zise el.

Am cercetat plicul. Conținea câteva sferturi de coală scrise de mână.

— Dumneata le-ai citit? am întrebat eu.

Bătrînul încuviință încetișor.

— Ce scrie?

Bătrînul își ridică privirea. Buzele îi tremurau. Mi s-a părut că îmbătrânise cu o sută de ani de ultima dată cînd îl văzusem.

— E povestea pe care o căutai, Daniel. Povestea unei femei pe care eu n-am cunoscut-o niciodată, cu toate că îmi purta numele și prin vine îi curgea sîngele meu. Acum îți aparține dumitale.

Am vîrît plicul în buzunarul pardesiului.

— Am să te rog să mă lași singur aici, cu ea, dacă nu te superi. Acum câteva clipe, în timp ce citeam paginile acelea, mi s-a părut că o regăseam. Eu, oricît de mult m-aș strădui, nu'reușesc să mi-o amintesc decît ca atunci cînd era copilă. De mică era foarte tăcută, știi? Se uita la orice, gînditoare, și nu rîdea niciodată. Cel mai mult îi plăceau basmele. Mereu mă ruga să-i citesc basme și nu cred că a existat pe lume vreun copil care să fi învățat să citească mai repede. Zicea că vrea să devină scriitoare și să alcătuiască enciclopedii și tratate de istorie și de filosofie. Maică-sa spunea că era numai vina mea, că Nuria mă adora și că, întrucît credea că tatăl ei nu iubea altceva decît cărțile, voia să scrie cărți pentru ca el s-o iubească pe ea.

— Isaac, nu mi se pare o idee bună să stai singur în noaptea asta. De ce nu vii cu mine? Rămîi peste noapte la noi și îi ții companie tatei.

Isaac tăgădui din nou.

— Am treabă, Daniel. Du-te dumneata acasă și citește paginile acelea. Îți aparțin.

Bătrînul își feri privirea și mă însoți pînă la ușă. Eram în prag cînd glasul lui Isaac mă chemă, abia o șoaptă.

— Daniel?

— Da.

— Să ai mare grijă.

Cînd am ieșit în stradă, mi s-a părut că bezna se tîra în urma mea pe caldarîm, însoțindu-mă. Am grăbit pasul și n-am slăbit ritmul pînă cînd n-am ajuns în apartamentul de pe strada Santa Ana. Cînd am intrat în casă, l-am găsit pe tata refugiat în fotoliul său, cu o carte deschisă în poală. Era un album de fotografii. Văzîndu-mă, s-a ridicat cu o expresie de ușurare care i-a înseninat chipul.

— Eram îngrijorat. Cum a fost la înmormîntare?

Am ridicat din umeri, iar tata a încuviințat grav, considerînd subiectul închis.

— Ți-am pregătit ceva pentru cină. Dacă ai chef, îți reîncălzesc și...

— Nu mi-e foame, mulțumesc. Am ciugulit ceva pe-afară.

Mă privi în ochi și încuviință din nou. Se întoarse și începu să strîngă farfuriile pe care le așezase pe masă. Atunci, fără să-mi dau seama prea bine de ce, m-am apropiat de el și l-am îmbrățișat. Am simțit cum tata, surprins, mă îmbrățișa la rîndul lui.

— Daniel, te simți bine?

L-am strîns în brațe cu putere.

— Te iubesc, am șoptit.

Clopotele catedralei băteau cînd am început să citesc manuscrisul Nuriei Monfort. Caligrafia ei mărunță și ordonată mi-a amintit de curățenia din biroul ei, ca și cum ar fi dorit să caute în cuvinte pacea și siguranța pe care viața nu voise să i le dăruiască.

Nuria Monfort:
Amintiri cu fantome
—
1933-1955

Nu există niciodată o a doua ocazie, cu excepția remușcării. Julián Carax și cu mine ne-am cunoscut în toamna anului 1933. Pe atunci lucram pentru editorul Josep Cabestany. Domnul Cabestany îl descoperise în 1927, în timpul uneia dintre călătoriile sale „de prospecție editorială” la Paris. Julián își câștiga existența cîntînd după-amiaza la pian într-o casă de toleranță și scria pe timp de noapte. Proprietara localului, o femeie pe nume Irène Marceau, avea contacte cu majoritatea editorilor din Paris și, mulțumită rugăminților, favorurilor sau amenințărilor ei cu anumite dezvăluiri, Julián Carax izbutise să publice mai multe romane, la diferite edituri, cu rezultate comerciale dezastruoase. Cabestany cumpărase în exclusivitate drepturile de editare a operei lui Carax în Spania și America de Sud, contra unei sume derizorii în care era inclusă și traducerea originalelor din franceză în spaniolă, de către autor. Se bizuia că va vinde trei mii de exemplare din fiecare, însă primele două titluri publicate în Spania au constituit un eșec deplin: abia dacă s-au vîndut vreo sută de exemplare din fiecare. În ciuda rezultatelor slabe, din doi în doi ani primeam un nou manuscris de la Julián, pe care Cabestany îl accepta fără a ridica obiecții, argumentînd că semnase o înțelegere cu autorul, că beneficiile nu înseamnă totul și că literatura bună trebuie promovată.

Într-o zi, intrigată, l-am întrebat de ce continua să publice romanele lui Julián Carax și să piardă bani tot stăruind în acest sens. Drept răspuns, Cabestany s-a dus pînă la rafturi, a luat un exemplar dintr-o carte a lui Julián și m-a poftit s-o citesc. Așa am făcut. Două săptămîni mai tîrziu, le citisem pe toate. De data asta, întrebarea mea a fost cum era cu putință să vindem atît de puține exemplare din acele romane.

— Nu știi, a zis Cabestany. Însă vom încerca în continuare.

Mi s-a părut un gest nobil și admirabil, care nu prea se potrivea cu imaginea de fenician pe care mi-o formasem despre domnul Cabestany. Poate că îl judecasem greșit. Figura lui Julián Carax mă intriga din ce în ce mai mult. Tot ce se referea la el era învăluit în mister. Cel puțin o dată sau de două ori pe lună, cineva suna să întrebe de adresa lui Julián Carax. În curînd, am băgat de seamă că era întotdeauna aceeași persoană, care se prezenta sub nume diferite. Eu mă limitam să-i spun ceea ce spuneau și contracopertele cărților, că Julián trăia la Paris. Cu timpul, bărbatul respectiv n-a mai sunat. Eu, pentru orice eventualitate, ștersesem adresa lui Carax din arhiva editurii. Eram singura care îi scriam și o știam pe de rost.

Cîteva luni mai târziu, din întîmplare, am dat peste fișele de contabilitate pe care atelierul tipografic i le trimitea domnului Cabestany. Cînd mi-am aruncat privirea peste ele, am descoperit că editarea cărților lui Julián Carax era finanțată integral de un individ străin de întreprindere, despre care nu auzisem niciodată: Miquel Moliner. Mai mult, costurile de tipărire și distribuire a operelor erau net inferioare față de cifra facturată pentru domnul Moliner. Cifrele nu mințeau: editura făcea bani tipărind cărți ce urmau să se ducă direct într-o magazie. N-am avut curaj să pun sub semnul întrebării indiscrețiile financiare ale lui Cabestany. M-am temut că-mi voi pierde postul. Ceea ce am făcut a fost să-mi notez adresa la care trimitea facturile pe numele lui Miquel Moliner, o vilă de pe strada Puertaferri. Am păstrat adresa aceea cîteva luni, pînă cînd m-am încumetat să-l vizitez. În cele din urmă, conștiința a avut cîștig de cauză și m-am prezentat la el acasă, pregătită să-i spun că domnul Cabestany îl escroca. Mi-a zîmbit și mi-a zis că știa.

— Fiecare face ce se pricepe mai bine.

L-am întrebat dacă el fusese cel care sunase de atîtea ori ca să afle adresa lui Carax. Mi-a zis că nu și, cu o expresie sumbră, m-a avertizat că nu trebuia să dau adresa aceea nimănui. Niciodată.

Miquel Moliner era un om enigmatic. Trăia singur într-un palat cu aspect de peșteră, aproape în ruină, care făcea parte

din moștenirea tatălui său, un industriaș ce se îmbogățise din fabricarea de armament și, se spunea, din promovarea războaielor. Departate de a trăi în lux, Miquel ducea o existență aproape monahală și cheltuia acei bani, pe care îi considera mînjiți de sînge, pentru restaurarea de muzee, catedrale, școli, biblioteci, spitale și pentru ca operele prietenului său din tinerețe, Julián Carax, să fie publicate în orașul lui natal.

— Banii îmi prisosesc, iar prietenii ca Julián îmi lipsesc, spunea el drept singură explicație.

Abia păstra contactul cu frații lui și cu restul familiei, la care se referea ca la niște străini. Nu se căsătorise și rareori ieșea din incinta palatului, din care ocupa doar etajul superior. Acolo își avea biroul, unde lucra febril, scriind articole și susținînd rubrici permanente la diferite ziare și reviste din Madrid și din Barcelona, traducînd texte tehnice din germană și franceză, făcînd corecturi stilistice la enciclopedii și manuale școlare... Miquel Moliner suferea de acea boală a hărniciei culpabile și, cu toate că respecta și chiar invidia lenea celorlalți, se ferea de ea ca de ciumă. Departate de a se făli cu etica lui de lucru, glumea pe seama obsesiei sale de a munci și o descria ca fiind o formă minoră de lașitate.

— Cît timp muncești, nu privești viața în ochi.

Am devenit prieteni buni aproape fără să ne dăm seama. Aveam multe în comun, poate chiar prea multe. Miquel îmi vorbea despre cărți, despre adoratul său doctor Freud, despre muzică, însă mai cu seamă despre vechiul său prieten Julián. Ne întâlneam aproape în fiecare săptămînă. Miquel îmi povestea despre zilele petrecute de Julián la colegiul San Gabriel. Avea o colecție de fotografii vechi, de povestiri scrise de Julián pe cînd era adolescent. Miquel îl adora pe Julián și, prin intermediul cuvintelor și al amintirilor lui, am învățat să-l descopăr, să nascocesc o imagine în absență. La un an după ce ne-am cunoscut, Miquel Moliner mi-a mărturisit că se îndrăgostise de mine. N-am vrut să-l rănesc, dar nici să-l amăgesc. Era imposibil să-l amăgești pe Miquel. I-am zis că îl apreciam nespus de mult, că devenise cel mai bun prieten al meu, însă nu eram îndrăgostită de el. Miquel mi-a spus că știa asta.

— Ești îndrăgostită de Julián, dar încă nu ți-ai dat seama.

În august 1933, Julián mi-a scris, anunțându-mă că aproape terminase manuscrisul unui nou roman, intitulat *Hoțul de catedrale*. Cabestany trebuia să reînnoiască niște contracte cu Gallimard în luna septembrie. Era însă paralizat de câteva săptămîni în urma unui acces de gută și, ca răsplată pentru devotamentul meu, a hotărît să mă duc eu în Franța în locul lui, ca să negociez noile contracte și, în trecere, să-l vizitez pe Julián Carax și să ridic noua lui lucrare. I-am scris lui Julián, anunțându-mi vizita pentru jumătatea lunii septembrie și rugîndu-l, dacă putea, să-mi recomande un hotel modest și la un preț accesibil. Julián mi-a răspuns că mă puteam instala acasă la el, într-un apartament modest din cartierul Saint-Germain, ca să economisesc astfel banii de hotel pentru alte cheltuieli. Cu o zi înainte să plec, l-am vizitat pe Miquel ca să-l întreb dacă avea vreun mesaj pentru Julián. A șovăit o bucată de vreme, iar apoi mi-a spus că nu.

Prima oară l-am văzut pe Julián în carne și oase în gara Austerlitz. Toamna venise la Paris pe nepusă masă și gara era inundată de ceață. Am rămas pe peron, în așteptare, în timp ce pasagerii se îndreptau spre ieșire. În curînd am rămas singură și am văzut un bărbat îmbrăcat într-un pardesiu negru postat la capătul peronului, observîndu-mă prin fumul unei țigări. Pe drum, mă întrebasem adesea cum îl voi recunoaște pe Julián. Fotografiele cu el pe care le văzusem în colecția lui Miquel Moliner aveau cel puțin treisprezece-paisprezece ani. M-am uitat într-o parte și în cealaltă a peronului. Nu mai era nimeni, în afară de silueta aceea și de mine. Am băgat de seamă că bărbatul mă observa cu o anumită curiozitate, poate așteptînd pe cineva, așa cum făceam și eu. Nu putea fi el. După cîte știam eu, Julián avea pe atunci treizeci și doi de ani, iar omul acela părea mai în vîrstă. Avea părul cărunt și o expresie de tristețe sau de oboseală. Prea palid și prea slab, ori poate că erau la mijloc doar ceața și osteneala drumului. Mă obișnuisem să-mi imaginez un Julián adolescent. M-am apropiat de acel necunoscut și l-am privit în ochi.

— Julián?

Străinul mi-a zîmbit și a încuviințat. Julián Carax avea cel mai frumos zîmbet din lume. Era singurul lucru care mai rămăsese din el.

Julián stătea într-o mansardă în cartierul Saint-Germain. Locuința lui se reducea la două încăperi: un hol cu o bucătărie micuță, ce dădea spre un balconaș de unde se zăreau turnurile de la Notre Dame ridicîndu-se dintr-o junglă de acoperișuri și de ceață, și un dormitor fără ferestre, cu un pat de o persoană. Baia se afla la capătul culoarului de la etajul inferior și o împărțea cu restul vecinilor. În ansamblu, apartamentul era mai puțin spațios decît biroul domnului Cabestany. Julián făcuse conștiincios curățenie și ordine ca să mă poată primi cu o simplitate respectuoasă. M-am prefăcut încîntată de casă, care încă mai mirosea a dezinfectant și a ceara cu care Julián dăduse mai mult cu zel decît cu îndemînare. Lenjeria de pat se vedea că era nou-nouță. Mi s-a părut că avea un imprimeu cu balauri și castele. Lenjerie pentru copii. Julián s-a scuzat, spunînd că o cumpărase la un preț excepțional, dar că era de calitate înții. Cea neimprimată costa dublu, a argumentat el, și era mai anostă.

Pe hol era o masă de scris din lemn vechi, așezată cu fața spre panorama cu turnurile catedralei. Pe ea zăceau mașina Underwood pe care și-o cumpărase din avansul lui Cabestany și două teancuri de foi, unul alb și celălalt scris pe ambele fețe. Julián împărțea apartamentul cu un imens motan alb pe nume Kurtz. Felina mă privea bănuitoare de la picioarele stăpînului, ascuțindu-și ghearele. Am observat două scaune, un cuier și mai nimic altceva. Restul erau cărți. Ziduri de cărți acopereau pereții, de la podea pînă în tavan, pe două rînduri. În timp ce eu cercetam locul, Julián a oftat.

— E un hotel la două străzi de-aici. Curat, accesibil și respectabil. Mi-am permis să fac o rezervare...

Am avut îndoieli, însă m-am temut să nu-l jignesc.

— Aici o să stau perfect, dacă asta nu presupune un deranj pentru tine sau pentru Kurtz.

Kurtz și Julián schimbă o privire. Julián clătină din cap că nu, iar motanul îi imită gestul. Nu-mi dădusem seama cît de mult semănau unul cu celălalt. Julián insistă să-mi

cedeze dormitorul. El, a pretextat, abia dacă dormea și avea să se instaleze în hol, într-un fotoliu pliant pe care i-l împrumutase vecinul lui, *monsieur* Darcieu, un bătrîn iluzionist care le citea în palmă fetelor, pe un sărut. În acea primă noapte am adormit imediat, epuizată din cauza călătoriei. M-am trezit în zori și am constatat că Julián ieșise. Kurtz dormea pe mașina de scris a stăpînului său. Sforăia ca un dulău. M-am apropiat de masa de scris și am văzut noul roman pe care venisem să-l ridic.

Hoșul de catedrale

Pe prima pagină, la fel ca în toate romanele lui Julián, era legenda, scrisă de mînă:

Pentru P.

M-am simțit ispitită să încep să citesc. Eram pe punctul de a trece la pagina a doua, cînd am băgat de seamă că motanul Kurtz mă privea chiorîș. Așa cum îl văzusem făcînd pe Julián, am clătinat din cap a negare. Motanul negă la rîndul lui, și am pus paginile la locul lor. În scurt timp, Julián s-a întors cu niște pîine abia făcută, un termos cu cafea și caș proaspăt. Am luat micul dejun pe balconaș. Julián vorbea neîncetat, însă îmi ocolea privirea. În lumina zorilor, mi s-a părut un copil îmbătrînit. Se bărbierise și îmbrăcase ceea ce am bănuir că era singura lui vestimentație decentă, un costum din bumbac crem, vizibil uzat, dar elegant. L-am ascultat vorbindu-mi despre misterele de la Notre Dame, despre un presupus vas-fantomă ce traversa Sena pe timp de noapte culegînd sufletele iubiților fără speranță care se sinucisese în apele înghețate, despre o mie și una de vrăji pe care le inventa din mers, numai ca să nu-mi dea voie să-l întreb ceva. Eu îl urmăream în tăcere, încuviințînd, căutîndu-l în el pe omul ce scrisese cărțile pe care aproape că le știam pe de rost, tot recitîndu-le, pe băiatul pe care Miquel Moliner mi-l descriesese de atîtea ori.

— Cîte zile ai să rămîi la Paris? m-a întrebat el.

Treburile la Gallimard urmau să-mi ia o zi sau două, am presupus eu. Prima întîlnire o aveam chiar în acea

după-amiază. I-am spus că mă gândisem să-mi iau vreo două zile pentru a vizita orașul înainte să mă întorc la Barcelona.

— Parisul îți cere mai mult de două zile, mi-a spus Julián. El nu ține seama de alte motive.

— Nu dispun de mai mult timp, Julián. Domnul Cabestany e un patron generos, însă totul are o limită.

— Cabestany e un pirat, dar pînă și el știe că Parisul nu-l vezi în două zile, nici în două luni, nici în doi ani.

— Nu pot rămîne doi ani la Paris, Julián.

Julián mă privi o vreme în tăcere, apoi îmi zîmbi.

— De ce nu? Te așteaptă cineva?

Negocierile cu Gallimard și vizitele de curtoazie la diferiții editori cu care Cabestany avea contracte mi-au ocupat trei zile întregi, întocmai cum prevăzusem. Julián îmi făcuse rost de un ghid și protector, un băiat pe nume Hervé, care n-avea decît treisprezece ani și cunoștea orașul ca-n palmă. Hervé mă însoțea din ușă-n ușă, avea grijă să-mi arate în ce cafenele să iau o gustare, ce străzi să ocolesc, ce priveliști să mă grăbesc să văd. Mă aștepta cîteva ceasuri la ușa editorilor fără să-și piardă zîmbetul și fără să accepte vreun bacșiș. Hervé rupea o spaniolă amuzantă, amestecată cu tente de italiană și de portugheză.

— Signore Carax ya me ha pagato con tuoda generosidade por meus serviçios...

După cum am putut deduce, Hervé era orfanul uneia dintre damele din localul Irenei Marceau, la al cărui ultim cat locuia. Julián îl învățase să citească, să scrie și să cînte la pian. Duminica îl ducea la teatru sau la concert. Hervé îl idolatriza pe Julián și părea gata să facă orice pentru el, inclusiv să mă călăuzească pînă la capătul lumii, dacă ar fi fost nevoie. În a treia zi de cînd umblam împreună, m-a întrebat dacă eu eram iubita lui *signor* Carax. I-am zis că nu, eram doar o prietenă în vizită. A părut decepționat.

Julián își petrecea mai toate nopțile treaz, așezat la masa de scris, cu motanul Kurtz în poală, recitind unele pagini sau, pur și simplu, privind siluetele turnurilor catedralei, în zare. Într-o noapte în care nici eu n-am reușit să adorm din cauza zgomotului ploii ce cădea pe acoperiș, am ieșit pe hol. Ne-am privit fără să spunem nimic, iar Julián mi-a oferit o

țigară. Am contemplat ploaia în tăcere o bună bucată de vreme. Apoi, cînd ploaia s-a sfîrșit, l-am întrebat cine era P.

— Penélope, mi-a răspuns.

L-am rugat să-mi vorbească despre ea, despre acei treisprezece ani de exil la Paris. În semiîntuneric, Julián mi-a spus, în șoaptă, că Penélope era singura femeie pe care o iubise.

Într-o noapte de iarnă din anul 1921, Irène Marceau l-a întîlnit pe Julián Carax rătăcind pe străzi, incapabil să-și amintească nici măcar cum îl chema și vomînd sînge. N-avea la el decît cîteva monede și cîteva pagini îndoite, scrise de mînă. Irène le-a citit și a crezut dă dăduse peste un autor faimos, bețivan de zile mari, și că poate vreun editor generos urma s-o recompenseze cînd el avea să-și recapete cunoștința. Asta, cel puțin, era versiunea ei, însă Julián știa că îi salvase viața din milostenie. A petrecut șase luni într-o cameră de la ultimul cat al bordelului Irènei, revenindu-și. Medicii o preveniseră pe Irène că, dacă individul acela mai bea, ei nu răspundeau pentru el. Își distrusese stomacul și ficatul și urma să-și petreacă restul zilelor fără să mai poată mîncea altceva decît lapte, caș proaspăt și pîine moale. Cînd Julián și-a recăpătat darul vorbirii, Irène l-a întrebat cine era.

— Nimeni, i-a răspuns Julián.

— Nimeni ăsta trăiește pe cheltuiala mea. Ce știi să faci? Julián îi zise că știa să cînte la pian.

— Ia să vedem.

Julián se așeză la pianul din salon și, în fața unei asistențe pline de curiozitate, alcătuită din cincisprezece curviștine adolescente în lenjerie de corp, interpretă o nocturnă de Chopin. Toate aplaudară, mai puțin Irène, care zise că aceea era muzică pentru morți și că afacerea lor era cu cei vii. Julián cîntă pentru ea un *ragtime* și două piese de Offenbach.

— E mai bine.

Noua slujbă îi asigura un salariu, un acoperiș și două mese calde pe zi.

La Paris a supraviețuit mulțumită carității Irènei Marceau, singura persoană care îl încuraja să mai scrie. Ei îi plăceau romanele romantice și biografiile sfinților și ale martirilor, care îi trezeau un interes enorm. În opinia ei, problema lui

Julián era că avea inima otrăvită și numai de asta putea scrie istoriile acelea cu spaime și cu cețuri. În ciuda reținerilor ei, Irène fusese cea care îl ajutase pe Julián să găsească un editor pentru primele lui romane, cea care îi oferise camera de la mansardă unde se ascundea de lume, cea care îl îmbrăca și îl scotea din casă la soare și la aer, cea care îi cumpăra cărți și îl puneă să o însoțească la slujba de duminică, iar apoi să se plimbe prin grădinile Tuilleries. Irène Marceau îl menținea în viață fără să-i ceară în schimb nimic altceva decât prietenia și promisiunea că va continua să scrie. Cu timpul, Irène îi dădu voie să aducă în mansardă pe cîte una din fetele ei, fie și numai ca să doarmă îmbrățișați. Irène glumea că ele erau aproape la fel de singure ca el și că singurul lucru pe care îl doreau era un pic de afecțiune.

— Vecinul meu, *monsieur* Dardieu, mă consideră omul cel mai norocos din univers.

L-am întrebat de ce nu se întorsese la Barcelona în căutarea Penélopei. S-a cufundat într-o tăcere lungă, iar cînd i-am căutat chipul în întuneric, l-am văzut șiroind de lacrimi. Fără să-mi dau seama prea bine ce fac, am ingenuncheat lîngă el și l-am îmbrățișat. Am rămas așa, îmbrățișați în scaunul acela, pînă ne-au prins zorii. Nu mai știu cine pe cine a sărutat primul, și nici nu mai are vreo importanță. Știu că i-am găsit buzele și că m-am lăsat mîngîiată fără să-mi dau seama că și eu plîngeam și nu știam de ce. În dimineața aceea, și în toate care au urmat în cele două săptămîni petrecute cu Julián, ne-am iubit pe podea, întotdeauna în tăcere. Apoi, așezîndu-ne în vreo cafenea sau plimbîndu-ne pe străzi, îl priveam în ochi și știam, fără să-l mai întreb, că o iubea în continuare pe Penélope. Îmi amintesc că în zilele acelea m-am deprins s-o urăsc pe fata aceea de șaptesprezece ani (fiindcă, pentru mine, Penélope a avut întotdeauna șaptesprezece ani) pe care nu o cunoscusem și pe care începeam să o visez. Am născocit o mie și unul de pretexte ca să-i telegrafiez lui Cabestany și să-mi prelungesc șederea. Nu mă mai îngrijora că o să-mi pierd slujba, după cum nu mă mai îngrijora nici existența cenușie pe care o lăsasem la Barcelona. De multe ori m-am întrebat dacă nu cumva, cînd ajunsesem la Paris, viața mea era atît de goală,

încît căzusem în brațele lui Julián precum fetele Irènei Marceau, care, vrînd-nevrînd, cerșeau afecțiune. Știu doar că acele două săptămîni petrecute cu Julián au fost singura perioadă din viața mea cînd am simțit, în sfîrșit, că eram eu însămi, cînd am înțeles, cu acea limpezime absurdă a lucrurilor inexplicabile, că nu voi putea iubi nicicînd un alt bărbat așa cum îl iubeam pe Julián, chiar dacă aveam să-mi petrec restul zilelor încercînd s-o fac.

Într-o zi, Julián a rămas adormit în brațele mele, epuizat. Cu o după-amiază în urmă, trecînd prin fața vitrinei unei case de amanet, se oprise să-mi arate un stilou care stătea expus de ani de zile și care, potrivit spuselor negustorului, îi aparținuse lui Victor Hugo. Julián nu avusese niciodată bani ca să-l poată cumpăra, însă îl vizita în fiecare zi. M-am îmbrăcat pe furiș și am coborît la prăvălie. Stiloul costa o avere pe care n-o aveam, însă negustorul mi-a zis că acceptă un cec în pesete, la orice bancă spaniolă care avea o filială la Paris. Înainte să moară, mama îmi spusese că economisise ani de zile bani ca să-mi cumpere o rochie de mireasă. Stiloul lui Victor Hugo avu cîștig de cauză în fața voalului meu și, cu toate că știam că era o nebunie, niciodată n-am cheltuit niște bani cu mai multă plăcere. Cînd am ieșit din prăvălie cu penarul cel fabulos, am băgat de seamă că mă urmărea o femeie. Era o damă foarte elegantă, cu părul argintiu și cu ochii cei mai albaștri pe care îi văzusem vreodată. S-a apropiat de mine și s-a prezentat. Era Irène Marceau, protectoarea lui Julián. Ghidul meu, Hervé, îi vorbise despre mine. Voia doar să mă cunoască și să mă întrebe dacă eu eram femeia pe care Julián o așteptase în toți acești ani. N-a trebuit să răspund. Irène s-a mărginit să dea din cap și m-a sărutat pe obraz. Am văzut-o îndepărtîndu-se în josul străzii și am știut atunci că Julián n-avea să fie niciodată al meu, că îl pierdusem încă înainte de a începe. M-am întors la mansardă cu penarul ascuns în geantă. Julián mă aștepta, treaz. M-a dezbrăcat în tăcere și am făcut dragoste pentru ultima oară. Cînd m-a întrebat de ce plîngeam, i-am spus că erau lacrimi de fericire. Mai tîrziu, cînd Julián a coborît după cîte ceva de-ale gurii, mi-am făcut bagajele și am lăsat penarul cu stiloul pe mașina de scris. Am pus manuscrisul romanului

în valiză și am plecat înainte să se întoarcă Julián. Pe palier m-am întâlnit cu *monsieur* Darcieu, bătrînul iluzionist care le citea în palmă fetelor pe un sărut. Mi-a luat mîna stîngă și m-a privit cu tristețe.

— *Vous avez poison au cœur, mademoiselle.*

Cînd am vrut să-i achit tariful, m-a refuzat cu blindețe și mi-a sărutat mîna.

Am ajuns în gara Austerlitz tocmai la vreme ca să iau trenul de la ora douăsprezece spre Barcelona. Controlorul care mi-a vîndut biletul m-a întrebat dacă mă simțeam bine. Am răspuns că da și m-am închis în compartiment. Trenul tocmai plecase cînd m-am uitat pe fereastră și am zărit pe peron silueta lui Julián, în același loc unde îl văzusem prima oară. Am închis ochii și nu i-am mai deschis pînă cînd trenul nu a lăsat în urmă gara și acel oraș fermecat în care nu m-am mai putut întoarce vreodată. Am ajuns la Barcelona a doua zi, în zori. În ziua aceea am împlinit douăzeci și patru de ani, știind că lăsasem în urmă partea cea mai frumoasă a vieții mele.

2

Cînd m-am întors la Barcelona, am lăsat să treacă o bucată de vreme înainte să-l vizitez din nou pe Miquel Moliner. Aveam nevoie să mi-l scot din minte pe Julián și îmi dădeam seama că, dacă Miquel are să mă întrebe despre el, n-am să știu ce să-i spun. Cînd ne-am reîntîlnit, n-a trebuit să-i spun nimic. Miquel m-a privit în ochi și s-a mărginit să clatine din cap afirmativ. Mi s-a părut mai slab decît înainte de călătoria mea la Paris, cu chipul de o paloare parcă bolnavicioasă, pe care eu am atribuit-o excesului de muncă cu care se pedepsea. Mi-a mărturisit că trecea prin dificultăți economice. Cheltuise în donații filantropice aproape toți banii moșteniți, iar acum avocații fraților lui încercau să-l evacueze din vilă, pe motiv că o clauză din testamentul bătrînului Moliner specifica că Miquel putea face uz de acel spațiu numai în condițiile în care îl menținea în bune condiții și se

demonstra solvabil pentru întreținerea proprietății. În caz contrar, palatul de la PuertaFerrisa urma să treacă în custodia fraților săi.

— Chiar înainte de a muri, tata a intuit că aveam să-i cheltuiesc banii cu tot ceea ce el detesta mai mult în viață, pînă la ultimul sfanț.

Veniturile lui ca jurnalist și traducător erau departe de a-i permite să întrețină o asemenea locuință.

— Partea grea nu e să câștigi bani pur și simplu, se văita el. Partea grea e să-i câștigi făcînd un lucru căruia să merite să-ți dedici viața.

Am bănuir că începuse să bea pe ascuns. Uneori îi tremurau mîinile. Îl vizitam în fiecare duminică și îl sileam să iasă pe stradă și să se desprindă de masa de lucru și de enciclopedia. Știam că îl durea să mă vadă. Se purta de parcă nu-și amintea că mă ceruse în căsătorie și că îl respinsesem, însă uneori îl surprindeam observîndu-mă cu dorință, cu o privire de om învins. Singurul meu pretext pentru a-l supune la acea cruzime era pur egoist: numai Miquel știa adevărul despre Julián și Penélope Aldaya.

În acele luni pe care le-am petrecut departe de Julián, Penélope se transformase într-un spectru care îmi devora somnul și gîndurile. Încă îmi aminteam expresia de decepție de pe chipul Irènei Marceau cînd a constatat că nu eram femeia pe care o aștepta Julián. Penélope Aldaya, absentă, nevăzută, era o dușmană prea puternică pentru mine. Invizibilă fiind, mi-o imaginam perfectă, ca o lumină în a cărei umbră eu mă pierdeam, nedemnă, comună, tangibilă. Nu crezusem vreodată că eram în stare să urăsc atîta, și atît de fără să vreau, o persoană pe care nici măcar nu o cunoșteam, pe care nu o văzusem nici măcar o dată. Credeam, pesemne, că, dacă o întîlneam față în față, dacă puteam constata că era din carne și oase, vraja ei avea să se rupă și Julián avea să devină din nou liber. Și eu o dată cu el. Am vrut să cred că era o chestiune de timp, de răbdare. Mai devreme sau mai tîrziu, Miquel avea să-mi spună adevărul, iar adevărul avea să mă elibereze.

Într-o zi, în timp ce ne plimbam prin claustrul catedralei, Miquel își declară încă o dată interesul pentru persoana

mea. M-am uitat la el și am văzut un om singur, lipsit de speranță. Știam ce făceam când l-am dus acasă și m-am lăsat sedusă de el. Știam că îl amăgeam și că o știa și el, însă nu mai aveam nimic pe lume. Așa am devenit amantă, din disperare. Eu vedeam în ochii lui ceea ce aș fi vrut să văd în ai lui Julián. Simțeam că, atunci când mă dăruiam lui, mă răzbunam pe Julián și Penélope și pe tot ceea ce mi se refuzase. Miquel, care era bolnav de dorință și de singurătate, știa că dragostea noastră era o farsă, însă, chiar și așa, nu mă putea părăsi. Bea din ce în ce mai mult și, de multe ori, abia dacă mă mai putea poseda. Atunci glumea cu amărăciune că, la urma urmei, devenisem un cuplu matrimonial exemplar într-un timp record. Ne făceam rău unul altuia din disperare și din lașitate. Într-o noapte, cam la un an după întoarcerea mea de la Paris, l-am rugat să-mi spună adevărul despre Penélope. Miquel băuse și a devenit violent, cum nu-l mai văzusem niciodată pînă atunci. Plin de mînie, m-a insultat și m-a acuzat că nu l-am iubit niciodată, că eram o știoarfă oarecare. Mi-a rupt rochia în fișii, iar când a vrut să mă violeze eu m-am întins, oferindu-mă fără să opun rezistență și plîngînd în tăcere. Miquel s-a prăbușit și m-a implorat să-l iert. Cît mi-ar fi plăcut să-l iubesc pe el, și nu pe Julián, să fi putut alege să rămîn alături de el! Însă nu puteam. Ne-am îmbrățișat în întuneric și i-am cerut iertare pentru tot răul pe care i-l făcusem. Mi-a zis atunci că, dacă asta era într-adevăr ceea ce voiam, avea să-mi povestească adevărul despre Penélope Aldaya. Pînă și aici m-am înșelat.

În acea duminică a anului 1919 când Miquel Molier se dusesese la gara Francia să-i predea biletul pentru Paris prietenului Julián și să-și ia rămas-bun de la el, știa că Penélope n-avea să vină la întîlnire. Știa că, în urmă cu două zile, când don Ricardo Aldaya se întorsese de la Madrid, nevastă-sa îi mărturisise că îi surprinsese pe Julián și pe fiica lor Penélope în camera doicii Jacinta. Jorge Aldaya îi dezvăluise lui Miquel cele întîmplate cu o zi înainte, punîndu-l să jure că nu va spune nimănui nimic, niciodată. Jorge i-a povestit că, atunci când a primit vestea, don Ricardo a explodat de mînie și, țipînd ca un nebun, a alergat în camera Penélopei, care, auzind urletele lui taică-său, se închisese cu cheia și

plîngea de groază. Don Ricardo a dărîmat uşa în şuturi şi a găsit-o pe Penélope în genunchi, tremurînd şi implorîndu-l s-o ierte. Atunci don Ricardo i-a administrat o palmă care a trîntit-o la podea. Nici Jorge n-a fost în stare să repete cuvintele proferate de don Ricardo, care luase foc de mînie. Toţi membrii familiei şi servitorii aşteptau jos, speriaţi, neştiind ce să facă. Jorge s-a ascuns în camera lui, pe întuneric, dar pînă şi acolo ajungeau strigătele lui don Ricardo. Jacinta a fost concediată chiar în ziua aceea. Don Ricardo n-a catadicsit nici măcar să se uite la ea. Le-a poruncit valeţilor s-o alunge din casă şi i-a ameninţat cu aceeaşi soartă dacă vreunul dintre ei avea să păstreze legătura cu ea.

Cînd don Ricardo a coborît în bibliotecă, era miezul nopţii. O lăsase pe Penélope închisă sub cheie în camera care fusese a Jacintei şi a interzis categoric s-o vadă cineva, din familie sau din servitorime. Din camera lui, Jorge şi-a ascultat părinţii vorbind la etajul inferior. Doctorul a sosit dis-de-diminează. Doamna Aldaya l-a condus pînă în dormitorul unde o ţineau închisă pe Penélope şi a aşteptat la uşă cît timp a consultat-o medicul. Cînd a ieşit, doctorul s-a mărginit să încuviinţeze din cap şi să-şi încaseze onorariul. Jorge l-a auzit pe don Ricardo spunîndu-i că, dacă va comenta cu cineva ceea ce văzuse acolo, el personal avea să se asigure că-i va ruina reputaţia şi că-l va împiedica să mai practice vreodată medicina. Pînă şi Jorge ştia ce însemna asta.

Jorge a mărturisit că era foarte îngrijorat pentru Penélope şi pentru Julián. Nu-şi văzuse niciodată tatăl posedat de o asemenea furie. Chiar ţinînd seama de jignirea pe care i-o aduseseră amanţii, nu pricepea proporţiile acelei mîinii. Trebuie să mai fie ceva, a spus el, încă ceva. Don Ricardo dăduse deja ordin ca Julián să fie dat afară de la colegiul San Gabriel şi îl contactase pe tatăl băiatului, pălărierul, ca să-l trimită imediat în armată. Auzind asta, Miquel a hotărît că nu-i putea spune lui Julián adevărul. Dacă îi dezvăluia că don Ricardo Aldaya o ţinea închisă pe Penélope şi că ea purta în pîntece copilul lor, Julián n-avea să ia niciodată trenul spre Paris. Ştia că, dacă rămînea la Barcelona, asta ar fi însemnat sfîrşitul prietenului său. Astfel, se hotărî să-l amăgească şi să-l lase să plece la Paris fără să ştie ce se

petrecuse, făcîndu-l să creadă că Penélope avea să i se alătore mai devreme sau mai tîrziu. Cînd și-a luat rămas-bun de la Julián în ziua aceea, pe peronul gării Francia, Miquel a vrut să creadă că nu era totul pierdut.

După cîteva zile, cînd s-a aflat că Julián dispăruse, s-a dezlănțuit iadul pe pămînt. Don Ricardo Aldaya făcea spume la gură. A pus aproape tot departamentul de poliție să-l caute și să-l captureze pe fugar, însă fără succes. Atunci l-a acuzat pe pălărier că sabotase planul asupra căruia căzuseră de acord și l-a amenințat cu ruina absolută. Pălărierul, care nu înțelegea nimic, a acuzat-o la rîndul lui pe nevastă-sa, Sophie, că ticluise fuga fiului infam și a amenințat-o că o va arunca în stradă pentru totdeauna. Nimănui nu i-a trecut prim minte că Miquel Moliner fusese cel care pusese la cale toată povestea. Nimănui, cu excepția lui Jorge Aldaya, care, după două săptămîni, s-a dus să-l vadă. Acum nu mai emana teama și îngrijorarea care îl strînseseră ca într-un clește în zilele din urmă. Acela era un alt Jorge Aldaya, adult și lipsit de inocența de odinioară. Orice s-ar fi ascuns în spatele miniei lui don Ricardo, Jorge aflase. Motivul vizitei era succint: i-a spus că știa că el îl ajutase pe Julián să fugă. L-a anunțat că nu mai erau prieteni, că nu mai voia să-l vadă niciodată și l-a amenințat că îl va ucide dacă va mai povesti cuiva ceea ce îi dezvăluise el cu două săptămîni în urmă.

După cîteva săptămîni, Miquel a primit scrisoarea pe care, sub un nume fals, Julián i-o trimisese de la Paris, dîndu-i adresa, comunicîndu-i că era bine și că îi era dor de el și întrebînd de mama lui și de Penélope. Includea o scrisoare adresată Penélopei, pe care Miquel trebuia s-o reexpedieze de la Barcelona, prima din multele pe care Penélope n-avea să ajungă să le citească vreodată. Prudent, Miquel a lăsat să se scurgă cîteva luni. Îi scria lui Julián săptămînal, referindu-se doar la ceea ce credea el de cuviință, adică la mai nimic. La rîndul lui, Julián îi vorbea despre Paris, despre cît de greu era totul, despre cît de singur și de disperat se simțea. Miquel îi trimitea bani, cărți și prietenia lui. În fiecare scrisoare, Julián adăuga cîte-o misivă pentru Penélope. Miquel le expedia de la oficii poștale diferite, deși știa că era în zadar. În scrisorile lui, Julián întreba mereu de Penélope.

Miquel nu îi putea spune nimic. Știa de la Jacinta că Penélope nu ieșise din casa de pe bulevardul Tibidabo de când taică-său o închisese în camera de la etajul al treilea.

Într-o noapte, Jorge Aldaya i-a ieșit în cale, din întuneric, la două străzi de casă. „Ai venit să mă ucizi?“, l-a întrebat Miquel. Jorge l-a anunțat că venea să le facă o favoare, lui și prietenului său Julián. I-a înmînat o scrisoare și i-a sugerat să facă în așa fel încît să-i parvină lui Julián, oriunde s-ar fi ascuns acesta. „Spre binele tuturor“, rosti el solemn. Plicul conținea o foaie scrisă de mîna Penélopei Aldaya.

Dragă Julián,

Îți scriu pentru a te anunța despre viitoarea mea căsătorie și pentru a te ruga să nu-mi mai scrii, să mă uiți și să-ți refaci viața. Nu-ți port pică, însă n-aș fi sinceră dacă nu ți-aș mărturisi că nu te-am iubit niciodată și că niciodată nu te voi putea iubi. Îți doresc tot binele, oriunde te-ai afla.

Penélope

Miquel citi și reciti scrisoarea de o mie de ori. Caracterele erau inechivoce, însă n-a crezut că Penélope scrisese acea scrisoare din voință proprie. „Oriunde te-ai afla...“ Penélope știa perfect unde se afla Julián: la Paris, așteptînd-o. Dacă se prefăcea că nu-i cunoaște ascunzătoarea, a reflectat Miquel, era ca să-l protejeze. Tocmai din acest motiv, Miquel nu izbutea să priceapă ce ar fi putut-o determina să scrie acele rînduri. Ce alte amenințări putea azvîrli asupra ei don Ricardo, pe lîngă faptul că o ținea închisă de luni de zile în dormitorul acela, ca pe o deținută? Penélope știa mai bine ca oricine că acea scrisoare era o lovitură de pumnal otrăvit în inima lui Julián, un tînăr de nouăsprezece ani, pierdut într-un oraș îndepărtat și ostil, abandonat de toți, abia supraviețuind din zadarnica speranță de a o revedea. De ce anume voia să-l protejeze cînd îl alunga de lîngă ea în felul acela? După ce a meditat îndelung, Miquel a hotărît să nu trimită scrisoarea. Nu înainte de a-i afla cauza. Fără un motiv întemeiat, nu mîna lui avea să împlînte acel pumnal în sufletul prietenului său.

După cîteva zile, a aflat că don Ricardo Aldaya, sătul să o tot vadă pe Jacinta Coronado pîndind ca o santinelă la poarta casei sale, recursese la multele sale influențe și o închisese la balamucul Horta. Cînd Miquel Moliner a vrut să o viziteze, nu i s-a dat voie. Jacinta Coronado urma să-și petreacă primele trei luni într-o celulă izolată. După trei luni de tăcere și beznă, i-a explicat un doctor, un individ foarte tînăr și zîmbitor, docilitatea pacientei era garantată. Urmîndu-și un imbold al inimii, Miquel s-a decis să viziteze pensiunea unde locuise Jacinta în lunile după ce fusese concediată. Cînd s-a prezentat, patroana și-a amintit că Jacinta lăsase un mesaj pe numele lui și chiria neachitată pe trei săptămîni. A achitat datoria, de a cărei veracitate se îndoia, și a primit mesajul în care doica îi spunea că, din cîte aflate, una dintre fetele în casă, Laura, fusese concediată cînd s-a aflat că trimisese, în secret, o scrisoare a Penélopei pentru Julián. Miquel a dedus că singura adresă la care, din captivitatea ei, Penélope ar fi putut expedia misiva era apartamentul părinților lui Julián din Ronda de San Antonio, în speranța că aceștia, la rîndul lor, aveau să i-o transmită fiului lor, la Paris.

Prin urmare, s-a hotărît s-o viziteze pe Sophie Carax, în intenția de a recupera acea scrisoare pentru a i-o trimite lui Julián. Cînd s-a prezentat la domiciliul familiei Fortuny, Miquel s-a ales cu o surpriză de rău augur: Sophie Carax nu mai locuia acolo. Își părăsise soțul cu cîteva zile în urmă, sau acesta era zvonul care circula în scară. Atunci, Miquel a încercat să vorbească cu pălărierul, care își petrecea zilele închis în prăvălie, ros de mînie și de umilință. Miquel i-a spus că era în căutarea unei scrisori care sosise probabil pe numele fiului său Julián, cu cîteva zile în urmă.

— Eu nu am nici un fiu, a fost singurul răspuns pe care l-a obținut.

Miquel Moliner a părăsit acel loc fără să știe că scrisoarea încăpuse pe mîna portăresei clădirii și că, mulți ani mai tîrziu, tu, Daniel, aveai să o găsești și să citești cuvintele pe care Penélope i le trimisese, de astă dată din inimă, lui Julián și pe care el n-a ajuns să le primească niciodată.

Cînd a ieșit din magazinul de pălării Fortuny, o vecină de scară care s-a prezentat ca fiind Viçenteta s-a apropiat de el și l-a întrebat dacă o căuta pe Sophie. Miquel a răspuns afirmativ.

— Sînt un prieten al lui Julián.

Viçenteta l-a informat că Sophie trăia ca vai de capul ei într-o pensiune aflată pe o ulicioară din spatele clădirii Poștei, așteptînd să plece vaporul care să o ducă în America. Miquel s-a dus la adresa respectivă, o scară îngustă și mizerabilă, ocolită de lumină și de aer. În vârful acelei spirale prăfoase de trepte înclinate, Miquel a găsit-o pe Sophie Carax, într-o cameră de la etajul al patrulea, bălînd de umbre și de umezeală. Mama lui Julián stătea la fereastră, așezată pe marginea unui pat nenorocit pe care zăceau două valize închise ca niște coșciuge, pecetluind cei douăzeci și doi de ani petrecuți de ea la Barcelona.

Cînd a citit scrisoarea semnată de Penélope pe care Jorge Aldaya i-o predase lui Miquel, Sophie a vărsat lacrimi de furie.

— Ea știe, șopti. Sărăcuța de ea, știe...

— Ce știe? întrebă Miquel.

— Eu sînt vinovată, zise Sophie. Eu sînt vinovată.

Miquel îi ținea mîinile, neînțelegînd. Sophie nu a cutezat să-i susțină privirea.

— Penélope și Julián sînt frați, a șoptit ea.

3

Cu mulți ani înainte să devină sclava lui Antoni Fortuny, Sophie Carax fusese o femeie care își cîștigase existența de pe urma propriului talent. N-avea decît nouăsprezece ani cînd sosise la Barcelona în căutarea făgăduinței unui loc de muncă ce nu avea să se mai materializeze. Înainte să moară, tatăl ei îi obținuse referințe pentru a intra în serviciul clanului Benarens, o prosperă familie de negustori alsacieni stabilită la Barcelona.

— Cînd am să mor, a insistat el, să te duci la ei, te vor primi ca pe fiica lor.

Primirea călduroasă de care s-a bucurat a constituit o parte a problemei. *Monsieur* Benarens a hotărît s-o întâmpine cu brațele, dar și cu gonadele deschise și cu toate pînzele sus. *Madame* Benarens, nu fără a se înduioșa de ea și de nenorocul ei, i-a dat o sută de pesete și a scos-o în stradă.

— Tu ai viața înaintea, însă eu nu-l am decît pe soțul ăsta mizerabil și destrăbălat.

O școală de muzică de pe strada Diputación s-a învoit să-i dea un post de profesoară particulară de pian și solfegiu. Pe atunci, era de bon-ton ca fetele din familiile înstărite să fie instruite în artele sociale și garnisite cu harul muzicii de salon, unde o poloneză era mai puțin periculoasă decît o conversație sau niște lecturi îndoielnice. Astfel, Sophie Carax și-a început rutina de a vizita casele mari și vilele unde servitoare scrobite și mute o conduceau în saloanele de muzică în care ostila odrăslime a aristocrației industriale o aștepta ca să-și bată joc de accentul, de timiditatea sau de condiția ei de aservită, cu sau fără portativ. Cu timpul, s-a deprins să se concentreze doar asupra acelei infime a zecea părți dintre elevii ei care se ridicau mai presus de condiția unor animăluțe parfumate și să uite de restul.

Pe atunci, Sophie a cunoscut un tînăr pălărier (căci așa își spunea el, cu mîndrie de breaslă) pe nume Antoni Fortuny, care părea hotărît să-i facă curte cu orice preț. Antoni Fortuny, pentru care Sophie simțea o caldă prietenie și nimic mai mult, n-a întîrziat s-o ceară în căsătorie, ofertă pe care Sophie o respingea de vreo douăsprezece ori pe lună. Ori de cîte ori se despărțeau, Sophie trăgea nădejde că nu-l va mai revedea, fiindcă nu dorea să-l rănească. Pălărierul, impermeabil la orice refuz, revenea la atac, invitînd-o la un dans, la o plimbare sau la o gustare cu biscuiți și ciocolată pe strada Canuda. Fiind singură în Barcelona, Sophiei îi venea greu să reziste unor asemenea manifestări de entuziasm, tovărășie și devotament. Îi era suficient să-l privească pe Antoni Fortuny ca să-și dea seama că nu-l va putea iubi niciodată. Nu așa cum visa ea că va ajunge să iubească pe cineva într-o bună zi. Însă îi venea greu să refuze imaginea ei înseși pe care o vedea în ochii vrăjiți ai pălărierului. Numai în ei o vedea pe acea Sophie care și-ar fi dorit să fie.

Așadar, din nevoie sau din slăbiciune, Sophie continua să se joace cu propunerile pălărierului, crezînd că, într-o zi, el avea să-și găsească o fată mai interesată și avea s-o apuce pe căi mai profitabile. Între timp, faptul că se simțea dorită și apreciată îi era de-ajuns ca să-și mistuie singurătatea și dorul de cele lăsate în urmă. Restul săptămînii îl dedica orelor sale de muzică. Eleva ei preferată era o copilă cu un talent remarcabil, pe nume Ana Valls, fata unui prosper fabricant de mașini textile care făcuse avere pornind de la nimic, prin eforturi și sacrificii enorme, în principal ale altora. Ana își declara dorința de a deveni o mare compozitoare și interpreta pentru Sophie mici piese pe care le compunea imitînd motive din Grieg și Schumann, nu fără o anumită ingeniozitate. Domnul Valls, convins că femeile nu sînt în stare să compună altceva decît ciorapi și cergi împletite, vedea totuși cu ochi buni faptul că fiică-sa putea deveni o competentă interpretă a claviaturii, întrucît plănuia să o mărite cu un moștenitor dintr-o familie bună și știa că oamenii rafinați apreciau, la fetele de măritat, anumite calități extravagante, pe lîngă docilitate și fertilitatea exuberantă a unei tinereți în floare.

Aici l-a cunoscut Sophie pe unul dintre cei mai mari binefăcători și nași financiari ai domnului Valls: don Ricardo Aldaya, moștenitor al imperiului Aldaya, încă de pe atunci marea speranță a plutocrației catalane a sfîrșitului de secol. Cu cîteva luni în urmă, Ricardo Aldaya se căsătorise cu o bogată moștenitoare de o frumusețe orbitoare și cu un nume imposibil de pronunțat, atribute pe care gurile rele le dădeau drept veridice, căci se spunea că nici proaspătul ei soț nu vedea la ea vreo urmă de frumusețe și nu se deranja să-i menționeze numele. Fusesse o căsătorie între familii și între bănci, nu o copilărie romantică, spunea domnul Valls, căruia îi era foarte limpede că una e patul și alta e faptul.

Sophie i-a fost îndeajuns să încrucișeze o privire cu don Ricardo ca să-și dea seama că era pierdută pentru totdeauna. Aldaya avea o privire de lup, lacomă și pătrunzătoare, care își deschidea drum și știa unde și cînd să-și plaseze mușcătura mortală. Aldaya i-a sărutat mîna încetișor, mîngîindu-i cu buzele nodurile degetelor. Tot ceea ce pălărierul distila în

afabilitate și entuziasm, don Ricardo emana în cruzime și putere. Zîmbetul său canin lăsa să se vadă limpede că era în stare să-i citească gîndurile și dorințele și că rîdea de ele. Sophie a simțit pentru el acel vag dispreț pe care îl trezesc în noi lucrurile pe care ni le dorim cel mai mult, fără să știm. Și-a spus că nu-l va mai revedea, că, dacă era nevoie, renunța să-i mai dea ore elevei sale preferate, ca doar să nu mai dea peste Ricardo Aldaya. Nimic nu o înspăimîntase în viață mai mult ca presimțirea animalității din propriul ei sînge și recunoașterea prădătorului, îmbrăcat în veșminte de în. Toate aceste gînduri i-au trecut prin minte în doar cîteva secunde, în timp ce însăila un pretext cusut cu ață albă pentru a se retrage, dinaintea perplexității domnului Valls, a hohotului de rîs al lui Aldaya și a privirilor înfrînte ale micii Ana, care se pricepea la oameni mai bine decît la muzică și știa că își pierduse definitiv profesoara.

O săptămîină mai tîrziu, la poarta școlii de muzică de pe strada Diputación, Sophie s-a pomenit cu don Ricardo Aldaya, care o aștepta fumînd și răsfoind un ziar. Au încrucișat o privire și, fără a rosti o vorbă, el a condus-o într-o clădire aflată la două străzi mai încolo. Era un imobil nou, încă fără chiriași. Au urcat pînă la apartamentul principal. Don Ricardo a deschis ușa și i-a făcut loc să intre. Sophie a pătruns în apartament, un labirint de coridoare și galerii, de pereți goi și tavane invizibile. Nu existau mobile, nici tablouri, nici lămpi, nici vreun obiect care să fi identificat acel spațiu ca fiind o locuință. Don Ricardo Aldaya a închis ușa și cei doi s-au privit.

— M-am gîndit tot timpul la tine săptămîina asta. Spune-mi că n-ai făcut la fel și-am să te las să pleci și nu mă vei mai vedea niciodată, i-a zis don Ricardo.

Sophie a tăgăduit.

Istoria întîlnirilor lor pe ascuns a durat nouăzeci și șase de zile. Se vedeau după prînz, întotdeauna în apartamentul acela gol de la intersecția străzii Diputación cu Rambla de Cataluña. Marțea și joia, la ora trei după-amiaza. Uneori, după ce Aldaya pleca, Sophie rămînea singură, plîngînd sau tremurînd în dormitor. Apoi, cînd venea duminica, Sophie căuta cu disperare în ochii pălărierului vestigii ale femeii

care era pe punctul să dispară, urmărindu-i cu nesaț devotamentul și amăgirea. Pălărierul nu vedea semnele de pe piele, tăieturile și arsurile presărate pe tot trupul ei. Nu vedea disperarea din zîmbetul ei, din docilitatea ei. Nu vedea nimic. Poate că de aceea i-a acceptat cererea în căsătorie. Încă de pe atunci presimțea că purta în pîntece copilul lui Aldaya, însă i-a fost teamă să i-o spună, aproape la fel de mult pe cît îi era teamă să nu-l piardă. Încă o dată, Aldaya a fost acela care a văzut în ea ceea ce Sophie era incapabilă să mărturisească. I-a dat cinci sute de pesete, o adresă de pe strada Platería și ordinul să se descotorosească de copil. Cînd Sophie a refuzat, don Ricardo Aldaya a pălmuit-o pînă ce i-a dat sîngele pe urechi și a amenințat-o că va pune să fie omorîtă dacă va îndrăzni să pomenească de întîlnirile lor sau să afirme că acel copil era al lui. Cînd i-a spus pălărierului că niște hoți o atacaseră în piața Pino, el a crezut-o. Cînd i-a spus că voia să fie soția lui, el a crezut-o. În ziua nunții, cineva a trimis la biserică, din greșeală, o coroană funerară. Toată lumea a rîs nervos pe seama confuziei florarului. Toată lumea în afară de Sophie, care știa prea bine că don Ricardo Aldaya își amintea de ea și în ziua cununiei.

4

Sophie Carax n-avea de unde ști că, după mulți ani, avea să-l revadă pe Ricardo (acum un bărbat în puterea vîrstei, aflat în fruntea imperiului său familial, tată a doi copii) și nici că Aldaya avea să se întoarcă pentru a-și cunoaște fiul pe care voise să-l elimine plătind cinci sute de pesete.

— O fi din cauză că îmbătrînesc, a fost singura lui explicație, dar vreau să-l cunosc pe băiatul ăsta și să-i ofer oportunitățile pe care le merită un fiu din sîngele meu. Nu mi s-a întîmplat să mă gîndesc la el în toți acești ani, iar acum, ciudat, nu mă mai pot gîndi la altceva.

Ricardo Aldaya hotărîse că nu se recunoștea pe sine în primul său născut, Jorge. Băiatul era slab, retras și îi lipsea prezența de spirit a tatălui său. Îi lipsea totul, mai puțin

numele. Într-o zi, don Ricardo se trezise în patul unei servitoare, simțind că trupul îi îmbătrînea, că Dumnezeu îi retrăsese darul. Panicat, a dat fuga, în pielea goală, să se privească în oglindă și a simțit că oglinda îl mințea. Acela nu era el.

A vrut atunci să-l regăsească pe bărbatul ce îi fusese furat. De ani de zile știa de fiul pălărierului. Nici pe Sophie n-o uitase, în felul lui. Don Ricardo Aldaya nu uita niciodată nimic. Când a sosit clipa, s-a hotărît să-l cunoască pe băiat. Era prima oară în cincisprezece ani când dădea peste cineva căruia nu-i era frică de el, care îndrăznea să-l sfideze și chiar să-l ia peste picior. A recunoscut în el tăria, ambiția tăcută pe care năvingii nu o văd, dar care te mistuie pe dinăuntru. Dumnezeu îi înapoiase tinerețea. Sophie, abia o umbră a femeii pe care și-o amintea, n-avea putere să se interpună între ei. Pălărierul nu era decît un bufon, un mîrlan răutăcios și ranchiunos a cărui complicitate o considera ca și asigurată. S-a hotărît să-l smulgă pe Julián din acea lume irespirabilă a mediocrității și sărăciei, spre a-i deschide porțile paradisiului său financiar. Avea să fie educat la colegiul San Gabriel, să se bucure de toate privilegiile clasei sale și să se inițieze pe drumurile pe care taică-său le alesese pentru el. Don Ricardo își dorea un succesor demn de el însuși. Jorge avea să trăiască mereu la adăpostul privilegiilor sale, ascunzîndu-și eșecul și mediocritatea în umbra confortului. Penélope, frumoasa Penélope, era femeie și, ca atare, tezaur, iar nu trezorier. Julián, care avea suflet de poet și, ca atare, de asasin, întrunea toate calitățile. Era doar o chestiune de timp. Don Ricardo socotea că, în zece ani, avea să se sculpeze pe sine în băiatul acela. Niciodată în tot acel timp petrecut de Julián cu familia Aldaya, ca unul dintre ei (ba chiar drept cel ales), nu i-a trecut prin minte că acesta nu dorea de la el nimic, doar pe Penélope. Nu i-a trecut nici o clipă prin minte că, în sinea lui, Julián îl disprețuia și că toată farsa aceea nu era pentru el decît un pretext ca să se afle aproape de Penélope. Ca să o posede pe deplin. În această privință, într-adevăr, cei doi se asemanau.

Cînd soția l-a anunțat că îi descoperise pe Julián și Penélope dezbrăcați în împrejurări inechivoce, universul întreg a fost

cuprins de flăcări. Groaza și trădarea, mînia nespusă de a se ști ultragiat în tot ce era mai sfînt pentru el, batjocorit în propriul său joc, umilit și înjunghiat de cel pe care se deprinsese să-l adore ca pe el însuși l-au asaltat cu o asemenea furie, încît nimeni n-a putut înțelege dimensiunile sfîșierii sale interioare. Cînd medicul care venise să o consulte pe Penélope a confirmat că fata fusese deflorată și că probabil era însărcinată, sufletul lui don Ricardo s-a cufundat în lichidul dens și vîscos al urii oarbe. Își vedea propria mîna în mîna lui Julián, mîna care împlîntase pumnalul în adîncul cel mai adînc al inimii sale. Nu-și dădea încă seama, dar ziua în care a poruncit Penélope să fie închisă sub cheie în dormitorul de la etajul al treilea a fost ziua în care a început să moară. Tot ce a făcut de atunci înainte n-au fost decît horcăituri ale autodistrugerii.

În înțelegere cu pălărierul, pe care îl disprețuise atît de mult, a plănuit ca Julián să dispară din scenă și să fie trimis în armată, unde el urma să dea ordin ca moartea lui să fie declarată un accident. Le-a interzis tuturor, și medicilor, și servitorilor, și membrilor familiei, cu excepția lui, să o vadă pe Penélope în lunile cît fata a rămas încarcerată în acea încăpere ce mirosea a moarte și a boală. Încă de pe atunci, partenerii săi îi retrăseseră în secret sprijinul pe care i-l acordaseră și executau manevre pe la spate pentru a-i smulge puterea, folosindu-se de averea pe care el le-o înlesnise. Încă de pe atunci, imperiul Aldaya se prăbușea în tăcere, în reuniuni secrete și în întâlniri la o plimbare prin Madrid și prin băncile din Elveția. Julián, cum ar fi trebuit să bănuiască, fugise. În adîncul inimii, se simțea cumva mîndru de băiat, chiar dacă-i dorea moartea. Făcuse ce ar fi făcut și el, în locul lui. Altcineva urma, totuși, să plătească.

Penélope Aldaya a născut un copil mort, în ziua de 26 septembrie 1919. Dacă un medic ar fi consultat-o, ar fi diagnosticat că micuțul era în pericol de cîteva zile și că era necesar să se intervină printr-o cezariană. Dacă un medic ar fi fost de față, poate că ar fi putut opri hemoragia care i-a luat viața Penélopei în urlete, în timp ce zgîria ușa închisă. Iar de cealaltă parte a ușii, tatăl plîngea în tăcere și mama

îl privea tremurînd. Dacă un medic ar fi fost de față, l-ar fi acuzat pe don Ricardo de asasinat, căci nu existau cuvinte care să poată descrie viziunea închisă în acea celulă însîngerată și întunecată. Însă nu era nimeni acolo, iar cînd, în cele din urmă, au deschis ușa și au găsit-o pe Penélope moartă, întinsă într-o băltoacă de sînge, îmbrățișînd un copilaș purpuriu și strălucitor, nimeni n-a fost în stare să-și desferece buzele. Cele două trupuri au fost îngropate în cripta din pivniță, fără ceremonie și fără martori. Cearșafurile și rufele au fost azvîrlite în flăcări, iar încăperea a fost pecetluită cu un zid de piatră.

Cînd Jorge Aldaya, năucit de vinovăție și de rușine, i-a dezvăluit cele întîmplate lui Miquel Moliner, acesta s-a hotărît să-i trimită lui Julián acea scrisoare semnată de Penélope, unde ea declara că nu-l iubește și îl ruga s-o uite, anunțînd o căsătorie fictivă. A preferat ca Julián să creadă acea minciună și să-și refacă viața la adăpostul unei trădări, decît să-i spună adevărul. Doi ani mai tîrziu, cînd doamna Aldaya a murit, unii au dat vina pe vrăjile din casă, însă fiul ei Jorge a știut că ceea ce o ucisese fuseseră focul care o mistuia pe dinăuntru, țipetele Penélopei și loviturile ei desperate în acea ușă, care continuau să-i izbească în minte, neîncetat. Încă de pe atunci familia căzuse în dizgrație, iar averea clanului Aldaya se destrăma în castele de nisip dinaintea mareei celei mai furioase lăcomii, a revanșei și a istoriei inevitabile. Secretarii și trezorerii au urzit fuga în Argentina, începutul unei noi afaceri, mai modeste. Ceea ce conta era să plece cît mai departe. Departe de spectrele care bîntuiau coridoarele vilei Aldaya, care le bîntuiseră dintotdeauna.

Au plecat într-o dimineață a anului 1926, în cel mai negru dintre anonimate, călătorind sub nume fals la bordul unui vapor care avea să-i ducă, peste Atlantic, pînă în portul La Plata. Jorge și tatăl său împărțeau cabina. Bătrînul Aldaya, duhnind a moarte și a boală, abia se mai ținea pe picioare. Medicii cărora nu le îngăduise s-o consulte pe Penélope se temeau prea mult de el ca să-i spună adevărul, însă el știa că trupul pe care Dumnezeu începuse să i-l răpească în zorii acelei zile cînd se hotărîse să-și caute fiul, pe Julián, se mistuia. În timpul lungii traversade, așezat pe punte, tremurînd sub

pleduri și privind infinitul gol al oceanului, a înțeles că nu va mai apuca să vadă uscatul. Uneori, așezat la pupa, observa șirul de rechini care începuse să urmărească vaporul la puțin după esca la din Tenerife. L-a auzit pe unul dintre ofițeri spunînd că acel cortegiu funest era obișnuit pentru croazierele transoceanice. Bestiile se hrăneau din hoiturile pe care vaporul le tot lăsa în urmă. Însă don Ricardo Aldaya nu-l credea. Era convins că demonii aceia îl urmăreau pe el. „Mă așteptați“, se gîndea, văzînd în ei adevăratul chip al lui Dumnezeu. Atunci l-a pus pe fiul său Jorge, pe care de atîtea ori îl disprețuisese și la care acum se vedea obligat să recurgă în lipsă de altă soluție, să jure că-i va îndeplini ultima dorință.

— Ai să-l găsești pe Julián Carax și ai să-l ucizi. Jură-mi. Într-o dimineață, cu două zile înainte să ajungă la Buenos Aires, Jorge s-a deșteptat și a constatat că patul tatălui său era gol. A ieșit să-l caute pe puntea pustie, presărată cu ceață și cu silitră. I-a găsit halatul abandonat la pupa, călduț încă. Siajul navei se pierdea într-o pădure de cețuri purpurii, iar oceanul lucea liniștit, sîngeriu. Atunci a văzut că șirul de rechini nu-i mai urmărea și că mai multe înotătoare dorsale se agitau într-un cerc, undeva departe. În restul traversadei, nici un pasager nu a mai zărit șirul de rechini, iar cînd Jorge Aldaya a debarcat la Buenos Aires și ofițerul de la vamă l-a întrebat dacă a călătorit singur, s-a mărginit să încuviințeze. De mult călătorea singur.

5

După zece ani de la debarcarea la Buenos Aires, Jorge Aldaya, sau rămășițele omeneshi în care se transformase, s-a întors la Barcelona. Nenorocirile care începuseră să lovească familia Aldaya în Lumea Veche nu făcuseră decît să se înmulțească în Argentina. Acolo, Jorge fusese nevoit să dea piept singur cu lumea și cu dispoziția testamentară a lui Ricardo Aldaya, o luptă pentru care el n-a avut niciodată nici armele, nici aplombul tatălui său. Ajunsese la Buenos

Aires cu inima golită și cu sufletul ros de remușcări. America, avea să spună mai târziu, ca scuză ori ca epitaf, e un miraj, o țară de prădători și de mîncători de hoituri, iar el fusese educat pentru privilegiile și nazurile nesăbuite ale vechii Europe, un cadavru ce abia se mai ținea, din inerție. În cîțiva ani a pierdut totul, începînd cu reputația și sfîrșind cu ceasul de aur pe care taică-său i-l dăruise cu prilejul primei sale împărtășanii. Mulțumită acestuia și-a putut cumpăra biletul de întoarcere. Omul care a ajuns înapoi în Spania era aproape un cerșetor, un sac de amărăciune și de ratare ce nu mai păstra decît amintirea a ceea ce simțea că îi fusese furat și ura față de cel pe care îl considera vinovat pentru ruina lui : Julián Carax.

Încă îi ardea în minte promisiunea făcută tatălui său. De cum a sosit la Barcelona, a adulmecat urma lui Carax pentru a descoperi că Julián, la fel ca el însuși, dispăruse dintr-o Barcelonă ce nu mai era aceea pe care o lăsase în urmă cu zece ani. Pe atunci s-a întîlnit, din întîmplare sau din voia destinului, cu un vechi personaj din tinerețe. După o carieră marcantă în casele de corecție și în închisorile statului, Francisco Javier Fumero intrase în armată, ajungînd la rangul de locotenent. Mulți îi prevesteau un viitor de general, însă un scandal dubios, ce nu s-a lămurit niciodată, i-a atras expulzarea din armată. Încă de pe atunci, reputația îi depășea rangul și atribuțiile. Despre el se spuneau multe, însă, într-o și mai mare măsură, lumea se temea de el. Francisco Javier Fumero, băiatul sfios și dezechilibrat care obișnuia să strîngă frunzele uscate în curtea colegiului San Gabriel, era acum un asasin. Se zvonea că Fumero lichida personaje notorii pentru bani, că elimina figuri politice din însărcinarea diferitor mîini negre și că era moartea personificată.

Aldaya și el s-au recunoscut pe dată în fumul cafenelei Novedades. Aldaya era bolnav, mistuit de o stranie febră pentru care învinuia insectele din junglele americane. „Acolo pînă și țințarii sînt niște nemernici“, se lamenta el. Fumero îl asculta cu un amestec de fascinație și repulsie. El venera țințarii și insectele în general. Le admira disciplina, puterea și spiritul de organizare. La ei nu exista lene, obrăznicie,

sodomie ori degenerarea rasei. Specimenele sale predilecte erau arahnidele, cu rara lor știință de a țese o capcană în care, cu o răbdare nesfârșită, își așteptau prăzile care, mai devreme sau mai târziu, sucombau, din prostie sau din neglijență. În opinia lui, societatea civilă avea multe de învățat de la insecte. Aldaya era un caz clar de ruină morală și fizică. Îmbătrânise vizibil și arăta amărît, fără tonus muscular. Fumero detesta oamenii fără tonus muscular. Îi făceau greață.

— Javier, îmi merge ca naiba, l-a implorat Aldaya. Îmi poți da o mîna de ajutor pentru cîteva zile ?

Teribil de curios, Fumero s-a hotărît să-l ia pe Jorge Aldaya acasă la el. Fumero locuia într-un apartament tenebros din Raval, pe strada Cadena, în compania a numeroase insecte pe care le depozita în flacoane de medicamente și într-o jumătate de duzină de cărți. Fumero ura cărțile la fel de mult pe cît adora insectele, însă acelea nu erau niște volume oarecare : erau romanele lui Julián Carax publicate de Editura Cabestany. Fumero le-a plătit pe femeile ușoare care ocupau apartamentul de vizavi – un duet mamă și fiică, ce se lăsau pișcate și arse cu trabucul atunci cînd clientela lîncezea, mai ales la sfîrșit de lună – ca să aibă grijă de Aldaya cît timp el era plecat la lucru. Nu avea nici un interes să-l vadă murind. Nu încă.

Francisco Javier Fumero intrase în Brigada Criminală, unde întotdeauna se găsea de lucru pentru personalul calificat, în stare să înfrunte problemele cele mai ingrate care trebuiau soluționate cu discreție, pentru ca oamenii respectabili să-și poată trăi iluziile mai departe. Cam așa ceva îi spusese locotenentul Durán, un om cu înclinație spre formulările solemne, sub a cărui comandă s-a inițiat în corpul militar.

— Să fii polițist nu e o meserie, e o misiune, proclama Durán. Spania are nevoie de mai multe coaie și de mai puține cenacluri literare.

Din nenorocire, locotenentul Durán avea să-și piardă viața în curînd, într-un accident spectaculos survenit în timpul unei razii în Barceloneta.

În vîlmășagul ciocnirii cu niște anarhiști, Durán căzuse printr-un luminator, de la etajul al cincilea, plesnind într-un morman de măruntaie. Toată lumea a căzut de acord că

Spania pierduse un mare om, un bărbat ilustru cu viziune asupra viitorului, un gînditor ce nu se temea de acțiune. Fumero i-a preluat postul cu mîndrie, conștient că făcuse bine atunci cînd îl îmbrîncise, fiindcă Durán era cam bătrîn pentru această meserie. Lui Fumero, bătrînii – deopotrivă cu infirmii, țiganii și pederăștii – îi făceau silă, cu sau fără tonus muscular. Uneori, Dumnezeu greșea. Datoria oricărui om integru era să corijeze aceste mici neajunsuri și să păstreze lumea prezentabilă.

La cîteva săptămîni după întîlnirea din cafeneaua Novedades, din martie 1932, Jorge Aldaya a început să se simtă mai bine și i-a spus lui Fumero tot ce avea pe suflet. I-a cerut scuze pentru felul în care îl tratase în zilele adolescenței și, cu lacrimi în ochi, i-a povestit toată istoria lui, fără să lase nimic deoparte. Fumero l-a ascultat în tăcere, încuviințînd, absorbînd. Între timp, se întreba dacă trebuia să-l omoare pe Aldaya în clipa aceea sau să mai aștepte. Se întreba dacă nu cumva acesta era atît de slăbit, încît lama cușitului abia dacă ar fi produs o agonie căldicică în carnea lui puturoasă și înmuiată de indolență. S-a hotărît să amîne vivisecția. Povestea îl făcea tare curios, mai ales în privința lui Julián Carax.

Știa, din cîte putuse afla de la Editura Cabestany, că Julián trăia la Paris, însă Parisul era un oraș foarte mare și nimeni din editură nu părea să-i cunoască adresa exactă. Nimeni, cu excepția unei femei pe nume Monfort, care refuza s-o divulge. Fumero o urmărise de două-trei ori la ieșirea de la editură, fără ca ea să bage de seamă. Ajunsese să meargă în tramvai la o jumătate de metru de ea. Femeile nu-l observau niciodată, iar dacă o făceau, își întorceau privirea în altă parte, prefăcîndu-se că nu l-au văzut. Într-o noapte, după ce o urmărise pînă la ușa casei sale din Plaza del Pino, Fumero s-a întors acasă și s-a masturbat furios în timp ce-și imagina cum împlîntă lama cușitului în trupul acelei femei, cîte doi-trei centimetri la fiecare lovitură, lent și metodic, privind-o în ochi. Poate că atunci ar fi catadicsit să-i dea adresa lui Carax și să-l trateze cu respectul cuvenit unui ofițer de poliție.

Julián Carax era singurul om pe care Fumero își propusese să-l ucidă și nu reușise. Poate pentru că fusese primul

și totul se învață cu timpul. Când i-a auzit din nou numele, a zîmbit în felul acela care le speria atît de tare pe vecinele lui, femeile ușoare, fără să clipească, lingîndu-și încet buza de sus. Încă și-l amintea pe Carax sărutînd-o pe Penélope Aldaya în vila de pe bulevardul Tibidabo. Penélope a lui. Iubirea lui fusese una pură, adevărată, se gîndea Fumero, ca acelea din filme. Lui Fumero îi plăceau foarte mult filmele și mergea la cinematograful de cel puțin două ori pe săptămînă. Într-o sală de cinema înțelesese Fumero că Penélope fusese iubirea vieții sale. Restul, mai ales maică-sa, fuseseră niște curve. Ascultînd ultimele frînturi din relatarea lui Aldaya, a hotărît că n-avea să-l omoare. De fapt, s-a bucurat că destinul îi adusese din nou împreună. A avut o viziune, ca în filmele pe care le savura atît de mult : Aldaya avea să i-i servească pe ceilalți ca pe tavă. Mai devreme sau mai tîrziu, cu toții aveau să sfîrșească încîlciți în plasa lui.

6

În iarna lui 1934, frații Moliner au izbutit, în sfîrșit, să-l evacueze pe Miquel din vila de la Puertaferriosa, care a rămas pînă astăzi goală, în ruină. Nu voiau decît să-l vadă în stradă, depozitat de puținul pe care îl mai avea, de cărți și de acea libertate a izolării care îi jignea, aprinzîndu-le măruntaiele de ură. N-a vrut să-mi spună nimic și nici să vină să-mi ceară ajutor. Am aflat că se transformase aproape într-un cerșetor abia cînd m-am dus să-l caut la fosta lui locuință și am dat peste oamenii angajați de frații lui, care făceau inventarul proprietății și lichidau cele cîteva obiecte care îi aparținuseră. Miquel dormea de cîteva nopți într-o pensiune de pe strada Canuda, o cocioabă lugubră și umedă ce avea culoarea și mirosul unui osuar. Cînd am văzut încăperea în care ajunsese, un soi de sicriu fără ferestre, cu o laviță de temniță, l-am luat pe Miquel și l-am dus acasă la mine. Tușea încontinuu și se vedea că e mistuit. El a spus că era un guturai încă nevindecăt, o afecțiune pasageră de fată bătrînă, care avea

să dispară de la sine. Două săptămîni mai tîrziu, era mai rău.

Cum se îmbrăca mereu în negru, am înțeles prea tîrziu că petele acelea de pe mînci erau de sînge. Am chemat un medic care, de cum l-a consultat, m-a întrebat de ce nu-l chemasem mai devreme. Miquel avea tuberculoză. Ruinat și bolnav, trăia din amintiri și din remușcări. Era omul cel mai amabil și mai fragil pe care îl cunoscusem, singurul meu prieten. Ne-am căsătorit într-o dimineață de februarie, la un tribunal municipal. Călătoria noastră de nuntă s-a limitat la funicularul de pe Tibidabo, cu care am urcat să contemplăm Barcelona de pe terasele din parc, o miniatură de cețuri. N-am spus nimănui că ne-am căsătorit, nici lui Cabestany, nici tatălui meu, nici familiei lui, care îl credea mort. Am apucat să-i scriu o scrisoare lui Julián, în care îi povesteam totul, însă nu i-am mai trimis-o. Căsătoria noastră a fost una secretă. La cîteva luni după nuntă, a bătut la ușă un individ care a spus că se numește Jorge Aldaya. Era un om dărîmat, cu chipul scaldat în sudoare, în ciuda frigului de care plesneau și pietrele. Cînd s-au reîntîlnit după mai bine de zece ani, Aldaya a zîmbit amar și a zis: „Sîntem cu toții blestemați, Miquel. Tu, Julián, Fumero și cu mine“. A adăugat că motivul vizitei lui era un gest de reconciliere cu vechiul său prieten Miquel, cu încrederea că acesta îi va spune cum îl putea contacta pe Julián Carax, pentru care avea un mesaj foarte important din partea defunctului său tată, don Ricardo Aldaya. Miquel i-a spus că nu știa unde era Carax.

— De cîțiva ani buni am pierdut legătura, a mințit el. Ultimul lucru pe care l-am aflat despre el e că trăia în Italia.

Aldaya se aștepta la acest răspuns.

— Mă dezamăgești, Miquel. Mă bizuiam că timpul și nenorocirea au să te facă mai înțelept.

— Există dezamăgiri care îi onorează pe cei ce le inspiră.

Aldaya, mic, rahitic, pe punctul de a se prăbuși în țandări de necaz, a rîs.

— Fumero vă transmite cele mai sincere felicitări pentru căsătorie, a zis el îndreptîndu-se spre ușă.

Cuvintele acelea mi-au înghețat inima. Miquel n-a vrut să spună nimic, însă în noaptea aceea, în timp ce îl țineam

în brațe și amîndoi încercam zadarnic să ațipim, am știut că Aldaya spusese adevărul. Eram blestemați.

Au trecut mai multe luni fără să aflăm nimic de Julián sau de Aldaya. Miquel mai avea cîteva colaborări fixe cu ziarele din Barcelona și din Madrid. Muncea neconținut, așezat la mașina de scris, distilînd ceea ce el numea neghiobii și hrană pentru cititorii din tramvaie. Eu îmi păstrasem postul la Editura Cabestany, poate pentru că aceea era singura modalitate de a mă simți mai aproape de Julián. Îmi trimisese o scurtă notă, anunțîndu-mă că lucra la un nou roman, intitulat *Umbra vîntului*, pe care trăgea nădejde să-l termine în cîteva luni. Scrisoarea nu făcea nici o referire la cele petrecute la Paris. Tonul era mai rece și mai distant ca niciodată. Încercările mele de a-l urî au fost zadarnice. Începeam să cred că Julián nu era un bărbat, ci o boală.

Miquel nu-și făcea iluzii în privința sentimentelor mele. Îmi dăruia afecțiunea și devotamentul său fără să ceară în schimb nimic altceva decît compania și, poate, discreția mea. Nu auzeam de pe buzele lui nici un reproș, nici un regret. Cu timpul, am început să simt pentru el o tandrețe infinită, dincolo de prietenia care ne unise și de compasiunea care, mai apoi, ne condamnase. Miquel deschisese pe numele meu un cont de economii, unde depunea aproape toate veniturile pe care le obținea scriind articole. Niciodată nu spunea nu cînd era vorba de o colaborare, de o critică sau de vreo gazetută. Scria sub trei pseudonime, între paisprezece și șaisprezece ore zilnic. Cînd îl întrebam de ce lucrează atîta, se mărginea să-mi zîmbească sau îmi spunea că, nefăcînd nimic, s-ar plictisi. Între noi n-a existat nici o amăgire, nici măcar din acelea fără cuvinte. Miquel știa că va muri curînd, că boala nemiloasă îi mai lăsase la dispoziție doar cîteva luni.

— Trebuie să-mi promiți că, dacă se întîmplă ceva, vei lua banii ăștia și te vei recăsători, că vei avea copii și că ne vei uita pe toți, pe mine în primul rînd.

— Cu cine să mă căsătoresc, Miquel? Nu vorbi prostii.

Uneori îl surprindeam privindu-mă dintr-un ungher, cu un zîmbet blînd, ca și cum simpla contemplare a chipului meu ar fi fost cea mai mare comoară a lui. În fiecare după-amiază venea să mă aștepte la ieșirea de la editură,

singurul lui moment de odihnă din întreaga zi. Eu îl vedeam umblînd încovoiat, tuşind şi simulînd o tărie ce i se dusesese pe apa sîmbetei. Mergeam să luăm masa ori să ne uităm la vitrinele de pe strada Fernando şi apoi ne întorceam acasă, unde el continua să lucreze pînă după miezul nopţii. Binecuvînta în tăcere fiecare minut pe care îl petreceam împreună şi în fiecare noapte adormea îmbrăţişîndu-mă, iar eu trebuia să-mi ascund lacrimile iscate de mînia că fusesem incapabilă să-l iubesc pe omul acela cum mă iubea el pe mine, incapabilă să-i ofer ceea ce aş fi depus la picioarele lui Julián fără să primesc nimic în schimb. În multe nopţi mi-am jurat că aveam să-l uit pe Julián, că aveam să-mi dedic restul vieţii ca să-l fac fericit pe acel sărman şi să-i înapoiez măcar cîteva firimituri din ce-mi oferise el. Fusesem amanta lui Julián două săptămîni, însă urma să fiu nevasta lui Miquel pentru tot restul vieţii mele. Dacă, într-o bună zi, aceste pagini vor ajunge în mîinile tale şi mă vei judeca, aşa cum am făcut şi eu atunci cînd le-am scris şi m-am privit în această oglindă de blesteme şi de remuşcări, aşa să-ţi aduci aminte de mine, Daniel.

Manuscrisul ultimului roman al lui Julián a sosit spre sfîrşitul anului 1935. Nu ştiu dacă din ciudă sau din teamă, l-am predat tipografului fără să-l citesc. Din ultimele economii ale lui Miquel, editarea fusese deja finanţată cu cîteva luni înainte. Lui Cabestany, care încă de pe atunci avea probleme de sănătate, de restul nu-i păsa nici cît negru sub unghie. Chiar în acea săptămîină, doctorul care îl consulta pe Miquel a venit să mă vadă la editură, foarte îngrijorat. Mi-a explicat că, dacă Miquel nu-şi reducea ritmul de lucru şi nu se odihnea, pînă şi puţinul pe care el îl putea face pentru a lupta cu tuberculoza avea să se spulbere.

— Ar trebui să stea la munte, nu în Barcelona, respirînd nori de leşie şi de cărbune. El nu-i un motan cu nouă vieţi, cum eu nu-s dădacă. Adu-l dumneata cu picioarele pe pămînt. Pe mine nu mă ascultă.

În ziua aceea, la amiază, m-am hotărît să merg acasă şi să vorbesc cu el. Înainte să deschid uşa apartamentului, am auzit glasuri înăuntru. Miquel discuta cu cineva. La început am crezut să era cineva de la ziar, însă mi s-a părut că aud

pomenindu-se numele lui Julián. Am auzit pași care se apropiau de ușă și am dat fuga să mă ascund pe palierul de la mansardă. De acolo l-am putut zări pe vizitator.

Un om îmbrăcat în negru, cu trăsături ce exprimau indiferență și buze subțiri ca o cicatrice deschisă. Avea ochi negri, lipsiți de expresie, niște ochi de pește. Înainte să dispară pe scări în jos, s-a oprit și și-a ridicat privirea spre penumbră. M-am lipit de perete, ținându-mi răsuflarea. Vizitatorul a rămas acolo preț de câteva clipe, ca și când m-ar fi putut mirosi, lingându-și buzele cu un rînjat canin. Am așteptat ca pașii să i se stingă de-a binelea înainte să-mi părăsesc ascunzătoarea și să intru în apartament. În aer plutea un miros de camfor. Miquel stătea lângă fereastră, cu mâinile căzute de-o parte și de alta a scaunului. Buzele îi tremurau. L-am întrebat cine era omul acela și ce voia.

— Era Fumero. A venit să aducă vești despre Julián.

— Ce știe el de Julián?

Miquel m-a privit, mai abătut ca niciodată.

— Julián se însoară.

Vestea m-a lăsat fără grai. M-am prăbușit într-un scaun și Miquel mi-a luat mâinile. Vorbea cu greu, ostent. Înainte să apuc să spun ceva, Miquel mi-a rezumat faptele relatate de Fumero și ceea ce se putea deduce în această privință. Fumero se folosise de legăturile lui cu poliția din Paris ca să afle unde se ascundea Julián Carax și să-l țină sub observație. Miquel presupunea că toate acestea s-ar fi putut întîmpla cu câteva luni sau chiar ani în urmă. Ceea ce-l îngrijora nu era că Fumero îl găsisse pe Carax, asta era doar o chestiune de timp, ci că se hotărîse să-i dezvăluie asta acum, o dată cu ciudata veste a unei nunți improbabile. Cununia, din cîte se știa, urma să aibă loc la începutul verii lui 1936. Despre mireasă nu se știa decît numele, care în acest caz era mai mult decît suficient: Irène Marceau, patroana stabilimentului unde Julián lucrase ca pianist mai mulți ani.

— Nu înțeleg, am bîguit eu. Julián se căsătorește cu protectoarea lui?

— Întocmai. Nu e o nuntă. E un contract.

Irène Marceau era mai în vîrstă decît Julián cu vreo douăzeci și cinci-treizeci de ani. Miquel bănuia că Irène

hotărîse să aranjeze această cununie cu Julián pentru a-i putea lăsa averea, asigurîndu-i astfel viitorul.

— Dar îl ajută și acum. L-a ajutat dintotdeauna.

— Poate că-și dă seama că nu va fi lîngă el pentru totdeauna, a sugerat Miquel.

Ecoul acelor cuvinte era prea copleșitor pentru amîndoi. Am îngenuncheat lîngă el și l-am îmbrățișat. Mi-am mușcat buzele ca să nu mă vadă plîngînd.

— Nuria, Julián n-o iubește pe femeia aceea, mi-a spus el, crezînd că de aceea eram tristă.

— Julián nu iubește pe nimeni în afară de el însuși și de cărțile lui blestемate, am murmurat eu.

Mi-am ridicat privirea și am întîlnit zîmbetul lui Miquel, un zîmbet de copil bătrîn și înțelept.

— Și ce urmărește Fumero scoțînd acum la lumină toată povestea?

Nu ne-a luat prea mult timp ca să aflăm. Cîteva zile mai tîrziu, un Jorge Aldaya fantomatic și famelic s-a înfățișat la noi acasă, aprins de furie și de turbare. Fumero îi povestise că Julián Carax urma să se căsătorească cu o femeie bogată, într-o ceremonie de un fast foiletonistic. Aldaya era ros de cîteva zile bune de viziunile pe seama celui ce-i pricinuisе nenorocirea, înveșmîntat în straie de paradă și călare pe o avere pe care el o pierduse. Fumero nu-i povestise că Irène Marceau, deși femeie cu o anumită situație economică, era patroana unui bordel și nu o prințesă dintr-o poveste vieneză. Nu-i povestise că mireasa era mai în vîrstă cu treizeci de ani decît Carax și nici că, mai curînd decît nuntă, era vorba de un act de caritate față de un om sfîrșit, lipsit de mijloace de subzistență. Nu-i povestise nici cînd, nici unde va avea loc nunta. Se mărginise să arunce aceste semînte pe terenul unei fantezii ce devora pe dinăuntru puținul pe care febra neîntрrерuptă îl lăsase în trupul său sfrijit și puturos.

— Fumero te-a mințit, Jorge, a zis Miquel.

— Iar tu, regele mincinoșilor, îndrăznești să-ți acuzi semenul, delira Aldaya.

Nu a fost nevoie ca Jorge să-și dezvăluie gîndurile, care, la un corp atît de împutinat, i se citeau pe chipul cadaveric

ca niște cuvinte pe sub pielea gălbejită. Miquel a văzut limpede care fusese jocul lui Fumero. El fusese cel care îl învățase să joace șah, cu mai bine de douăzeci de ani în urmă, la colegiul San Gabriel. Fumero avea strategia unei insecte ucigașe și o răbdare de fier. Miquel i-a trimis un bilet lui Julián, ca să-l prevină.

Cînd Fumero a considerat că era oportun, l-a luat deoparte pe Aldaya, i-a otrăvit inima cu resentimente și i-a spus că Julián se însura peste trei zile. Argumentase că, ofițer de poliție fiind, nu se putea amesteca într-o asemenea chestiune. Aldaya, totuși, în calitate de civil, se putea deplasa la Paris pentru a se asigura că nunta aceea nu se va celebra niciodată. „Cum?“, întrebuse un Aldaya febril, carbonizat de ură. Provo-cîndu-l la un duel chiar în ziua nunții. Fumero a mers pînă într-acolo încît i-a făcut rost de arma cu care Jorge era convins că va străpunge inima aceea de piatră, ce ruinase dinastia Aldaya. Ulterior, raportul poliției din Paris avea să spună că arma găsită la picioarele lui era defectă și că nu putea face decît ceea ce a și făcut: i-a explodat în plină figură. Fumero știa asta cînd i-o dăduse, într-o cutie, pe peronul gării Francia. Știa prea bine că febra, prostia și furia oarbă aveau să-l împiedice să-l omoare pe Julián Carax într-un duel perimat, cu onoare și zori de ziuă, în cimitirul Père Lachaise. Iar dacă, din întîmplare, ar fi fost în stare să-și adune puterile și s-o facă, arma pe care o purta avea misiunea să-l doboare ea pe el. Nu Carax trebuia să moară în acel duel, ci Aldaya. Existența lui absurdă, trupul și sufletul său aflate în suspensie, căroră Fumero le îngăduise răbdător să vegeteze, aveau să-și încheie astfel reprezentația.

Fumero mai știa că Julián nu va accepta niciodată să se dueleze cu vechiul său coleg, acum muribund și deplorabil. De aceea, l-a instruit clar pe Aldaya în privința pașilor ce trebuiau urmați. Avea să-i spună că scrisoarea prin care, cu ani în urmă, Penélope îl înștiința despre nunta ei și îi cerea să o uite fusese o înșelăciune. Avea să-i dezvăluie că el însuși, Jorge Aldaya, își obligase sora să înșire toate acele minciuni în timp ce ea plîngea disperată, proclamîndu-și în cele patru zări dragostea nepieritoare pentru Julián. Avea să-i spună că ea îl așteptase, de atunci, cu sufletul zdrobit și

cu inima însîngerată, topindu-se din pricina absenței lui. Asta avea să fie de-ajuns. De-ajuns pentru ca Julián să apese pe trăgaci și să-i facă fața zob în focuri de armă. De-ajuns ca să uite orice plan de nuntă și să nu mai poată nutri nici un gînd în afara întoarcerii la Barcelona, în căutarea Penélopei și a unei vieți irosite. Iar la Barcelona, acea mare pînză de păianjen pe care și-o însușise, avea să-l aștepte Fumero.

7

Julián Carax a trecut frontiera cu Franța cu puțin înainte să izbucnească războiul civil. Prima și singura ediție din *Umbra vîntului* ieșise de sub tipar cu două săptămîni în urmă, luînd calea cenușiului anonim și a invizibilității predecesoarelor sale. Pe atunci, Miquel abia dacă mai putea să muncească și, cu toate că se așeza dinaintea mașinii de scris cîte două-trei ore pe zi, slăbiciunea și febra îl împiedicau să aștearnă cuvinte pe hîrtie. Pierduse mai multe colaborări din pricina întîrzierilor la predarea manuscriselor. Alte ziare se temeau să-i publice articolele după ce primiseră mai multe amenințări anonime. Nu-i mai rămăsese decît o rubrică zilnică în *Diario de Barcelona*, pe care o semna cu numele Adrián Maltés. Fantoma războiului plutea deja în văzduh. Țara duhnea a frică. Fără serviciu și prea slăbit chiar și pentru a se plînge, Miquel obișnuia să coboare în piață ori să meargă pînă la bulevardul Catedralei, luînd mereu cu sine una din cărțile lui Julián, de parcă ar fi fost o amuletă. Ultima oară cînd îl cîntărise doctorul avea mai puțin de șaiszeci de kilograme. Am aflat de insurecția din Maroc de la radio, iar cîteva ceasuri mai tîrziu un coleg de ziar de-al lui Miquel a venit să ne spună că redactorul-șef, Cansinos, fusese ucis cu un foc de armă tras în ceafă, în fața cafenelei Canaletas, cu două ore în urmă. Nimeni nu îndrăznea să ridice trupul, care rămăsese acolo, mînjind trotuarul cu sînge.

Scurtele, dar intensele zile ale terorii de început nu s-au lăsat așteptate. Trupele generalului Goded au mărșăluit pe Diagonal și pe Paseo de Gracia către centru, unde s-a deschis

focul. Era într-o duminică și mulți barcelonezi ieșiseră în stradă, crezînd că aveau să-și petreacă ziua la iarbă verde, undeva pe șoseaua spre Las Planas. Totuși, cele mai negre zile ale războiului din Barcelona urmau să vină abia peste doi ani. La scurt timp după începutul ciocnirilor, trupele generalului Goded s-au predat, printr-un miracol sau prin proasta circulație a informației între comandamente. Guvernul lui Lluís Companys părea să fi redobîndit controlul, însă ceea ce se petrecuse în realitate avea o însemnătate cu mult mai mare și urma să devină evident în săptămînile următoare.

Barcelona trecuse în puterea sindicatelor anarhiste. După zile de tulburări și de lupte de stradă, a început să circule zvonul că cei patru generali rebeli fuseseră executați în castelul Montjuïc, la scurt timp după capitulare. Un prieten al lui Miquel, un ziarist britanic care fusese de față, a spus că plutonul de execuție era alcătuit din șapte oameni, dar că, în ultima clipă, cîteva duzini de milițieni s-au alăturat festinului. Cînd s-a deschis focul, trupurile au încasat atîtea gloanțe, încît s-au desprins în bucăți de nerecunoscut și au trebuit să fie vîrîte în sicrie în stare aproape lichidă. Unii au vrut să creadă că acela fusese finalul conflictului, că trupele fasciste nu aveau să ajungă niciodată la Barcelona și că rebeliunea urma să se stingă de la sine. Era doar aperitivul.

Am aflat că Julián era la Barcelona în ziua capitulării lui Goded, cînd am primit o scrisoare de la Irène Marceau, care ne povestea că Julián îl ucisese pe Jorge Aldaya în cursul unui duel în cimitirul Père Lachaise. Chiar înainte ca Aldaya să-și dea ultima suflare, un telefon anonim alertase poliția în legătură cu cele petrecute. Julián a trebuit să fugă imediat din Paris, urmărit de poliție, care îl căuta pentru asasinat. Nu ne-am îndoit nici o clipă în privința persoanei care sunase. Am așteptat cu sufletul la gură un semn de la Julián pentru a-l avertiza asupra pericolului care îl pîndea și pentru a-l feri de o capcană și mai cumplită decît aceea întinsă de Fumero: descoperirea adevărului. Trei zile mai tîrziu, Julián încă nu dăduse nici un semn de viață. Miquel nu voia să-mi spună cît era de îngrijorat, însă eu știam prea bine ce și cum gîndea. Julián se întorsese pentru Penélope, nu pentru noi.

— Ce se va întâmpla când va afla adevărul? întrebam eu.

— Vom avea noi grijă să nu se întâmple asta, răspundea Miquel.

Deocamdată, primul lucru pe care avea să-l constate era că familia Aldaya dispăruse fără urmă. Nu avea să găsească prea multe locuri de unde să înceapă s-o caute pe Penélope. Am făcut o listă cu aceste locuri și ne-am început periplul. Vila de pe bulevardul Tibidabo nu mai era decît o proprietate pustie, eșuată îndărătul unor lanțuri și vâluri de iederă. Un florar ambulant care vindea buchete de trandafiri și de garoafe peste drum, la colțul străzii, ne-a zis că își amintea de o singură persoană care se apropiase de casă recent, însă era vorba de un bărbat în puterea vîrstei, aproape bătrîn și nițel schiop.

— Tare era parșiv, adevăru-i. Am vrut să-i vînd o garoafă pentru butonieră și m-a trimis la naiba, zicînd că e război și că nu-i momentul pentru flori.

Nu mai văzuse pe nimeni. Miquel a cumpărat de la el cîțiva trandafiri veștejiți și, pentru orice eventualitate, i-a lăsat numărul de telefon de la redacția ziarului *Diario de Barcelona*, ca să-i lase acolo un mesaj dacă cumva apărea cineva care semăna cu Carax. De acolo, următoarea oprire am făcut-o la colegiul San Gabriel, unde Miquel s-a reîntîlnit cu Fernando Ramos, fostul său coleg de școală.

Fernando era acum profesor de latină și de greacă și purta sutană. Când l-a văzut pe Miquel într-o stare de sănătate atît de precară, i s-a făcut inima cît un purice. Ne-a spus că nu primise vizita lui Julián, însă a promis că avea să ia legătura cu noi dacă se întâmpla asta și că va încerca să-l rețină. Fumero trecuse pe-acolo înaintea noastră, ne-a mărturisit el înfricoșat. Acum își spunea inspectorul Fumero și îl prevenise că, în vreme de război, era mai sănătos pentru el să fie cu băgare de seamă.

— Multă lume are să moară foarte curînd, iar uniformele, de preot sau de soldat, nu stau în calea gloanțelor...

Fernando Ramos ne-a mărturisit că nu era limpede căruia corp sau grup îi aparținea Fumero și că el nu cutezase să-l întrebe. Mi-e cu neputință să-ți descriu acele prime zile de război la Barcelona, Daniel. Văzduhul părea otrăvit de frică

și de ură. Privirile erau suspicioase, iar străzile miroseau aidoma unei tăceri ce se resimțea și în stomac. În fiecare zi, în fiecare ceas, circulau noi zvonuri și șoapte. Îmi amintesc de o noapte când, întorcându-ne spre casă, Miquel și cu mine coboram pe Rambla. Era pustiu, nu umbla nici țipenie. Miquel privea fațadele, chipurile ascunse pe după obloane ce pîndeau întunericul din stradă și zicea că se pot auzi cuțitele ascuțindu-se dincolo de pereți.

A doua zi ne-am dus la magazinul de pălării Fortuny, fără mari speranțe că-l vom găsi acolo pe Julián. Un vecin de scară ne-a spus că pălărierul era îngrozit de altercațiile din ultimele zile și că se închisese în prăvălie. Oricît am bătut la ușă, n-a vrut să ne deschidă. În după-amiaza aceea avusese loc un schimb de focuri la cîteva străzi de acolo, iar bălțile de sînge erau încă proaspete în Ronda de San Antonio, unde cadavrul unui cal rămăsese doborît pe caldarîm, la discreția cîinilor vagabonzi, care începuseră să-i deschidă burta trăgînd cu colții, în timp ce cîteva copii se uitau și azvîrleau în ei cu pietre. Tot ce am izbutit a fost să-i vedem fața înfricoșată printre obloanele de la intrare. I-am spus că îl căutam pe fiul său, Julián. Pălărierul ne-a răspuns că fiul lui era mort și că ori plecam, ori avea să cheme poliția. Ne-am îndepărtat descurajați.

Zile în șir am străbătut cafenele și magazine, întrebînd de Julián. Am cercetat în hoteluri și pensiuni, în gări, în băncile unde ar fi putut merge să schimbe bani... Nimeni nu-și amintea de un bărbat care să se fi potrivit cu descrierea lui Julián. Ne-am temut că, poate, căzuse în mîna lui Fumero, iar Miquel l-a rugat pe unul dintre colegii lui de la ziar, care avea relații la comisariat, să afle dacă Julián nu intrase la închisoare. Nu exista nici un indiciu că s-ar fi întîmplat așa ceva. Trecuseră două săptămîni și parcă îl înghițise pămîntul.

Miquel abia mai dormea, așteptînd vești despre prietenul său. Într-o seară, Miquel s-a întors de la plimbarea lui de după-amiază cu o sticlă de vin de Porto, nici mai mult, nici mai puțin. Îi fusese dăruită la ziar, mi-a zis, fiindcă directorul adjunct îi comunicase că nu-i vor mai putea publica rubrica permanentă.

— Nu vor să aibă necazuri, și îi înțeleg.

— Și ce-ai să faci?

— Am să mă îmbăt, deocamdată.

Miquel abia dacă a băut o jumătate de pahar, însă eu am înghițit aproape toată sticla, pe negîndite și pe stomacul gol. Era aproape miezul nopții cînd m-a cuprins un somn de neînvins și m-am prăbușit pe sofa. Am visat că Miquel mă săruta pe frunte și mă acoperea cu o pătură. Cînd m-am trezit, am simțit o durere de cap teribilă, în care am recunoscut preludiul unei mahmureli feroce. M-am dus să-l caut pe Miquel, ca să blestem ceasul cînd îi venise în minte să mă îmbete, însă mi-am dat seama că eram singură în apartament. M-am apropiat de birou și am văzut pe mașina de scris un bilet în care mă ruga să nu mă alarmez și să-l aștept acolo. Plecase în căutarea lui Julián și, cît de repede, avea să-l aducă acasă. În încheiere îmi spunea că mă iubește. Biletul mi-a căzut din mînă. Am băgat atunci de seamă că, înainte să iasă, Miquel își luase lucrurile de pe birou, ca și cînd n-ar mai fi avut de gînd să-l folosească, și mi-am dat seama că nu aveam să-l mai revăd vreodată.

8

În după-amiaza aceea, vînzătorul de flori sunase la redacția ziarului *Diario de Barcelona* și lăsase pentru Miquel un mesaj prin care îl informa că îl văzuse pe bărbatul pe care i-l descriesem dînd tîrcoale pe lîngă vilă, ca un spectru. Era trecut de miezul nopții cînd Miquel a ajuns la numărul 32 de pe bulevardul Tibidabo, o vale lugubră și pustie, străpunsă de săgețile lunii ce se strecurau printre copaci. Cu toate că nu-l mai văzuse de șaptesprezece ani, Miquel a recunoscut la Julián mersul acela ușor, parcă felin. Silueta lui se prelingea în penumbra grădinii, pe lîngă fîntînă. Julián sărise peste îngrăditură și pîndea casa asemenea unui animal neliniștit. Miquel l-ar fi putut striga de acolo, însă a preferat să nu alerteze niște posibili martori. Avea impresia că priviri furișe spionau bulevardul de la ferestrele întunecate ale caselor învecinate. A înconjurat zidul proprietății pînă în partea

care dădea către fostele terenuri de tenis și garaje. A putut recunoaște scobiturile în piatră pe care Julián le folosise ca trepte și plăcuțele desprinse din zid. S-a cățarat aproape fără să-și tragă răsuflarea, simțind puternice înțepături în piept și șfichiuri de orbire în priviri. S-a întins pe zid, cu mâinile tremurînd, și l-a chemat pe Julián în șoaptă. Silueta care dădea ocol fîntîinii a rămas nemișcată, aidoma statuilor din preajmă. Miquel a putut vedea strălucirea unor ochi ațintiți asupra lui. S-a întrebat dacă Julián o să-l recunoască, după șaptesprezece ani și după o boală care scosese și sufletul din el. Silueta s-a apropiat încetîșor, ținînd în mîna dreaptă un obiect strălucitor și alungit. Un ciob de sticlă.

— Julián... a șoptit Miquel.

Silueta s-a oprit brusc. Miquel a auzit ciobul căzînd pe pietriș. Chipul lui Julián s-a desprins din întuneric. O barbă de două săptămîni îi acoperea trăsăturile, acum mai ascuțite.

— Miquel?

Incapabil să sară de partea cealaltă sau măcar să facă drumul îndărăt spre stradă, Miquel a întins mîna. Julián s-a ridicat pe lîngă zid și, strîngînd cu putere pumnul prietenului, i-a atins fața cu palma. S-au privit în tăcere îndelung, fiecare intuind rănile pe care viața i le pricinuise celuilalt.

— Trebuie să plecăm de-aici, Julián. Fumero te caută. Povestea cu Aldaya a fost o capcană.

— Știu, a șoptit Carax, fără nici o inflexiune în glas.

— Casa e închisă. De ani de zile nu mai locuiește nimeni aici, a adăugat Miquel. Hai, ajută-mă să cobor și să plecăm de-aici.

Carax s-a cățarat din nou pe zid. Cînd l-a apucat pe Miquel cu amîndouă mîinile, a simțit cum trupul prietenului său se mistuise sub hainele prea largi. Abia se mai simțea ceva carne sau mușchi. Ajunși de partea cealaltă, Carax l-a prins pe Miquel de subsuori și, sprijinindu-i toată greutatea, s-au îndepărtat în beznă, pe strada Román Macaya.

— Ce-i cu tine? a șoptit Carax.

— Nu-i nimic. Ceva fierbințeli. Acum îmi revin.

Miquel emana deja mirosul bolii, iar Julián nu l-a mai întrebat nimic. Au coborît pe strada León al XIII-lea pînă la

Paseo de San Gervasio, unde se zăreau luminile unei cafenele. S-au refugiat la o masă din spate, departe de intrare și de ferestre. Doi clienți vegheau la tejghea, stînd la o țigară, în zgomotul radioului. Chelnerul, un om cu pielea de culoarea cerii și cu ochii pironiți în pămînt, le-a luat comanda. Brandy călduț, cafea și ce se mai găsea de mîncare.

Miquel nu a luat nici o înghițitură. Carax, lihnit pesemne, a mîncat pentru amîndoi. Cei doi prieteni s-au privit în lumina viscoasă a cafenelei, captivați de vraja timpului. Ultima oară cînd se văzuseră aveau jumătate din anii pe care îi aveau acum. Se despărțiseră copii, iar acum viața îi înapoia unuia din ei un fugar, iar celuilalt un muribund. Amîndoi se întrebau dacă de vină fuseseră cărțile de joc pe care viața le dăduse sau felul în care ei le jucaseră.

— Niciodată nu ți-am mulțumit pentru tot ce ai făcut pentru mine în toți anii ăștia, Miquel.

— Să nu începi acum. Am făcut ce trebuia și ce voiam să fac. N-ai de ce să-mi mulțumești.

— Ce mai face Nuria?

— E la fel cum ai lăsat-o.

Carax și-a coborît privirea.

— Ne-am căsătorit acum cîteva luni. Nu știu dacă ți-a scris ca să te înștiințeze.

Buzele lui Carax au înghețat, iar el a clătinat încet din cap.

— N-ai dreptul să-i reproșezi nimic, Julián.

— Știu. N-am nici un fel de drept.

— De ce n-ai venit la noi, Julián?

— Nu voiam să vă implic.

— Asta nu mai depinde de tine. Unde-ai fost zilele astea? Am crezut că te-a înghițit pămîntul.

— Cam așa ceva. Am stat acasă. Acasă la taică-meu.

Miquel l-a privit uluit. Julián a început să-i relateze cum, cînd ajunsese la Barcelona, neștiind încotro s-o apuce, s-a îndreptat spre casa unde crescuse, temîndu-se că nu va mai găsi pe nimeni. Magazinul de pălării era tot acolo, deschis, iar un bărbat îmbătrînit, fără păr și fără foc în priviri, lîncezea îndărătul vitrinei. Nu intenționase să intre și nici să-i dea de înțeles că se întorsese, însă Antoni Fortuny își ridicase privirea spre străinul care stătea de partea cealaltă

a vitrinei. Ochii lor s-au întîlnit, iar Julián, deşi ar fi vrut s-o ia la goană, a rămas paralizat. A văzut cum lacrimile se adunau în ochii pălărierului, care s-a tîrît spre uşă şi a ieşit în stradă, fără grai. Fără a rosti nici un cuvînt, şi-a condus fiul înăuntru, în prăvălie, a coborît obloanele şi, de îndată ce lumea exterioară a rămas pecetluită, l-a îmbrăţişat, tremurînd şi hohotînd.

Mai tîrziu, pălărierul i-a explicat că poliţia întrebasese de el cu două zile în urmă. Un anume Fumero, un om cu o reputaţie proastă, despre care se spunea că, în urmă cu o lună, fusese în serviciul asasinilor generalului Goded şi acum se dădea drept prietenul anarhiştilor, îi spusese că Julián se întorcea la Barcelona, că îl omorîse pe Jorge Aldaya cu sînge rece la Paris şi că era căutat pentru alte cîteva crime, a căror enumerare pălărierul nu s-a mai ostenit s-o asculte. Fumero se bizuia că, dacă se verifica îndepărtata şi improbabilă împrejurare ca fiul risipitor să apară prin zonă, pălărierul avea să-şi facă pe deplin datoria de cetăţean şi să raporteze. Fortuny i-a spus că, de bună seamă, puteau conta pe el. L-a deranjat că o viperă ca Fumero considera de la sine înţeles că el era un laş şi, de îndată ce poliţistul a părăsit prăvălia, pălărierul s-a dus ţintă la capela catedralei unde o cunoscuse pe Sophie, pentru a se ruga sfîntului să-i îndrume paşii fiului înapoi spre casă, înainte să fie prea tîrziu. Cînd Julián a venit la taică-său, pălărierul l-a avertizat asupra primejdiei ce îl ameninţa.

— Orice te-o fi adus la Barcelona, fiule, lasă-mă pe mine s-o fac în locul tău, în timp ce tu te ascunzi în casă. Camera ta a rămas la fel cum ai lăsat-o şi îţi aparţine oricît timp vei avea nevoie de ea.

Julián i-a mărturisit că se întorsese în căutarea Penélopei Aldaya. Pălărierul i-a jurat că el o va găsi şi că o să-i ajute să fugă într-un loc sigur, departe de Fumero, de trecut, departe de toate.

Cîteva zile, Julián a rămas ascuns în apartamentul din Ronda de San Antonio, în timp ce pălărierul cutreiera oraşul încercînd să ia urma Penélopei. Îşi petrecea zilele în vechea lui cameră, care, întocmai cum îi spusese tatăl său, era neschimbată, deşi acum totul părea mai mic, ca şi cum casele

și obiectele s-ar micșora cu timpul, ori poate că la mijloc era numai viața. Multe din vechile sale caiete erau tot acolo, creioane pe care își amintea că le ascuțise în săptămîna cînd plecase la Paris, cărți așteptînd să fie citite, haine curate de copil în dulapuri. Pălărierul i-a povestit că Sophie îl părăsise la scurt timp după ce fugise el și, cu toate că ani în șir n-a mai știut nimic de ea, în cele din urmă îi scrisese din Bogotă, unde trăia cu alt bărbat de ceva vreme. Își scriau regulat, „întotdeauna vorbind despre tine“, după cum a mărturisit pălărierul, „fiindcă ești singurul lucru care ne unește“. Cînd rostea aceste cuvinte, lui Julián i se părea că pălărierul se îndrăgostise de nevastă-sa abia după ce o pierduse.

— Iubești cu adevărat doar o dată în viață, Julián, deși se poate să nu-ți dai seama.

Pălărierul, care părea angajat într-o întrecere cu timpul pentru a dizolva o întreagă viață de nenorociri, nu avea nici cea mai mică îndoială că Penélope era acea dragoste cu o singură gară din viața fiului său și, fără să-și dea seama, credea că, dacă îl ajuta să o recupereze, poate că și el, la rîndul lui, avea să recupereze ceva din ceea ce pierduse, golul acela care îi apăsă pielea și oasele cu furia unui blestem.

În ciuda tuturor strădaniilor și spre disperarea sa, pălărierul a descoperit curînd că, în toată Barcelona, nu exista nici urmă de Penélope Aldaya sau de familia ei. Om de origine umilă, nevoit să muncească o viață întreagă pentru a se menține pe linia de plutire, pălărierul bănuise dintotdeauna că banii și spița ilustră se bucură de nemurire. Fuseseră de-ajuns cincisprezece ani de ruină și de mizerie pentru a șterge de pe fața pămîntului palatele, industriile și urmele unei stirpe. Cînd pomenea numele Aldaya, multora le suna cunoscut, însă aproape nimeni nu-și mai amintea ce însemnase. În ziua cînd Miquel Moliner și Nuria Monfort s-au dus la magazinul de pălării și au întrebat de Julián, pălărierul a avut certitudinea că nu erau decît niște zbiri de-ai lui Fumero. Nimeni nu avea să-i smulgă încă o dată fiul de lîngă el. De data asta, putea coborî din cer și Dumnezeu Atotputernicul, același Dumnezeu care, de o viață întreagă, nu-i băga în seamă rugăciunile, și el însuși, cu bucurie, avea

să-i smulgă ochii, dacă îndrăznea să-l îndepărteze încă o dată pe Julián de viața lui naufragiată.

Pălărierul era omul pe care florarul își amintea că-l zărise cu câteva zile în urmă, dînd tîrcoale în jurul vilei de pe bulevardul Tibidabo. Ceea ce florarul interpretase ca parșivenie nu era decît tăria de spirit care îi sprijină pe cei care, în sfîrșit, își găsesc un scop în viață și îl urmăresc cu ferocitatea pe care ți-o dă timpul irosit în zadar. Din păcate, Domnul n-a voit să asculte nici această ultimă oară rugăciunile pălărierului, astfel încît acesta, trecînd de pragul disperării, a devenit incapabil să găsească ceea ce căuta, salvarea fiului său și a lui însuși, pe urmele unei fete de care nimeni nu-și mai amintea și nu știa nimic. „De cîte suflete pierdute ai nevoie, Doamne, ca să-ți astîmperi pofta?“, întreba pălărierul. Dumnezeu, în infinita Sa tăcere, îl privea fără să clipească.

— N-o găsesc, Julián... Îți jur că...

— N-ai nici o grijă, tată. Asta e treaba mea. Dumneata m-ai ajutat cît ai putut.

În acea noapte, Julián a ieșit în sfîrșit în stradă, gata să ia urma Penélopei.

Miquel asculta povestirea prietenului său, neștiind dacă era vorba de un miracol sau de un blestem. Nu i-a trecut prin minte să se gîndească la chelner, care se îndreptase spre telefon și șușotise ceva fără știrea lor, iar apoi tot trăgea cu ochiul spre ieșire, frecînd cu un zel exagerat paharele într-un local unde jegul domnea autoritar, în timp ce Julián îi povestea cele întîmplate de la sosirea lui la Barcelona. Nu i-a trecut prin minte că Fumero fusese deja în cafeneaua aceea, în duzini de cafenele ca aceea, la o azvîrlitură de băț de vila Aldaya, și că, de îndată ce Carax avea să pună piciorul într-una din ele, apelul telefonic era o chestiune de secunde. Cînd mașina poliției s-a oprit în fața cafenelei și ospătarul s-a retras în bucătărie, Miquel a simțit calmul rece și senin al fatalității. Carax i-a citit privirea și amîndoi s-au întors în același timp. Imaginile spectrale a trei gabardine cenușii fluturînd înapoia ferestrelor. Trei fețe suflînd aburi în geam. Nici una din ele nu era a lui Fumero. Șacalii îl precedau.

— Să plecăm de-aici, Julián...

— N-avem unde merge, a zis Carax, cu o seninătate care l-a făcut pe prietenul său să se uite lung la el.

A observat atunci revolverul din mîna lui Julián și hotărîrea rece din privirea lui. Clopoțelul de la intrare a sfișiat murmurul radioului. Miquel a smuls pistolul din mîna lui Julián și l-a privit țintă.

— Dă-mi actele tale, Julián.

Cei trei polițiști s-au prefăcut că se așază la tejghea. Unul din ei îi privea cu coada ochiului. Ceilalți doi își pipăiau interiorul gabardinelor.

— Actele, Julián. Acum.

Carax clătină din cap în tăcere.

— Mai am o lună, două, dacă am noroc. Unul din doi trebuie să iasă de-aici, Julián. Tu ai mai multe rosturi decît mine. Nu știi dacă ai s-o găsești pe Penélope. Însă Nuria te așteaptă.

— Nuria e soția ta.

— Amintește-ți de înțelegerea noastră. Cînd eu voi muri, tot ce am o să fie al tău...

— ...în afară de vise.

Și-au zîmbit pentru ultima oară. Julián i-a întins pașaportul. Miquel l-a pus lîngă exemplarul din *Umbra vîntului* pe care îl purta în pardesiu din ziua cînd îl primise.

— Pe curînd, a șoptit Julián.

— Nu-i nici o grabă. Eu o să aștept.

Tocmai cînd cei trei polițiști se întorceau către dînșii, Miquel s-a ridicat de la masă și s-a îndreptat spre ei. La început n-au văzut decît un muribund palid și tremurător care le zîmbea în timp ce sîngele i se ivera în colțul buzelor descărnate, lipsite de viață. Cînd au observat revolverul din mîna lui dreaptă, Miquel se afla la mai puțin de trei metri de ei. Unul a vrut să țipe, însă prima împușcătură i-a zburat mandibula. Trupul a căzut inert, în genunchi, la picioarele lui Miquel. Ceilalți doi agenți își scosese ră armele. Al doilea glonț străbătu stomacul celui care părea mai vîrstnic. I-a retezat coloana vertebrală, împrăștiind un pumn de măruntaie peste tejghea. Miquel n-a mai avut timp să tragă a treia oară. Ultimul polițist îl ochise deja. A simțit arma în coaste, în dreptul inimii, și privirea oțelită, aprinsă de panică.

— Stai, nenorocitele, sau îți jur că te rup în două.

Miquel a zîmbit și a ridicat încet revolverul spre fața polițistului. Nu avea mai mult de douăzeci și cinci de ani, iar buzele îi tremurau.

— Spune-i lui Fumero, din partea lui Carax, că-mi aduc aminte de costumul lui de marinar.

N-a simțit nici durerea, nici focul. Impactul, asemenea unei izbituri surde de ciocan care a luat cu el sunetul și culoarea lucrurilor, l-a azvîrlit spre vitrină. Cînd a trecut prin ea și și-a dat seama că un frig teribil îi urca pe gîtlej, iar lumina se îndepărta ca praful în vînt, Miquel Moliner și-a întors privirea pentru ultima oară și l-a văzut pe prietenul său Julián alergînd pe stradă în jos. Avea treizeci și șase de ani, mai mult decît sperase să trăiască. Cînd s-a prăbușit pe trotuarul presărat cu cioburi însîngerate, era deja mort.

9

În noaptea aceea, în timp ce Julián se pierdea în întuneric, o dubă fără număr de înmatriculare a venit la apelul celui care îl ucisese pe Miquel. N-am aflat niciodată cum îl cheamă și cred că nici el nu știa pe cine omorîse. Ca toate războaiele, personale sau la scară mare, și acela era un joc de marionete. Doi oameni au încărcat trupurile agenților morți și i-au sugerat barmanului să uite de cele întîmplate, altfel urma să aibă probleme serioase. Să nu subestimezi niciodată talentul de a uita pe care îl deșteaptă războaiele, Daniel. Cadavrul lui Miquel a fost abandonat pe o străduță din Raval, douăsprezece ore mai tîrziu, pentru ca moartea lui să nu poată fi pusă în legătură cu a celor doi agenți. Cînd trupul a ajuns, în cele din urmă, la morgă, era mort de două zile. Miquel își lăsase toate actele în casă înainte să plece. Ceea ce au găsit funcționarii de la camera mortuară a fost un pașaport distrus, pe numele lui Julián Carax, și un exemplar din *Umbra vîntului*. Poliția a tras concluzia că defunctul era Carax. Pașaportul încă menționa ca domiciliu apartamentul familiei Fortuny din Ronda de San Antonio.

La ora aceea, vestea ajunsese deja la urechile lui Fumero, care s-a deplasat la morgă pentru a-și lua rămas-bun de la Julián. Acolo s-a întâlnit cu pălărierul, pe care poliția îl căutase pentru identificarea trupului neînsuflețit. Domnul Fortuny, care nu-l mai văzuse pe Julián de două zile, se temea de ce era mai rău. Când a recunoscut corpul celui care, cu doar o săptămână în urmă, îi bătuse la ușă întrebînd de Julián (și pe care îl luase drept un zbîr de-al lui Fumero) a început să strige și dus a fost. Poliția a considerat că acea reacție însemna că își recunoscuse fiul. Fumero, care asistase la scenă, s-a apropiat de corp și l-a examinat în tăcere. De șaptesprezece ani nu-l mai văzuse pe Carax. Când l-a recunoscut pe Miquel Moliner, s-a mărginit să zîmbească și a semnat raportul legist, confirmînd că trupul neînsuflețit era al lui Julián Carax și ordonînd să fie depus imediat într-o groapă comună din Montjuïc.

Mult timp m-am întrebat de ce-o fi făcut Fumero așa ceva. Însă la mijloc nu era altceva decît logica lui. Murind cu identitatea lui Julián, Miquel îi oferise, fără să vrea, alibiul perfect. Din momentul acela, Julián Carax nu mai exista. Nu mai era nici o constrîngere legală prin care Fumero să poată fi pus în legătură cu omul pe care, mai devreme sau mai tîrziu, spera să-l întîlnească și să-l ucidă. Erau zile de război și prea puțină lume avea să ceară explicații pentru moartea cuiva care nu avea nici măcar un nume. Julián își pierduse identitatea. Era o umbră. Am rămas două zile în casă, așteptîndu-i pe Miquel sau pe Julián, crezînd că înnebunesc. În a treia zi, luni, m-am dus la lucru, la editură. Domnul Cabestany fusese internat în spital în urmă cu cîteva săptămîni și nu avea să se mai întoarcă la birou. Fiul său cel mare, Álvaro, preluase afacerea. N-am spus nimic nimănui. N-aveam cui.

Chiar în dimineața aceea, am primit la editură un telefon de la un funcționar de la morgă, Manuel Gutiérrez Fonseca. Domnul Gutiérrez Fonseca mi-a explicat că trupul unui anume Julián Carax sosise la camera mortuară și că, făcînd o legătură între pașaportul defunctului și numele autorului cărții aflate asupra sa cînd a ajuns la morgă și bănuind, dacă nu o încălcare clară, măcar o anumită relaxare în respectarea

regulamentului din partea poliției, simțise că avea datoria morală de a suna la editură pentru a raporta cele întâmplate. Când l-am auzit, am crezut că mor. Primul lucru la care m-am gândit a fost că era vorba de o capcană a lui Fumero. Domnul Gutiérrez Fonseca se exprima îngrijit, ca un funcționar conștiincios, cu toate că ceva în plus picura în glasul lui, ceva ce el însuși n-ar fi putut explica. Primisem telefonul în biroul domnului Cabestany. Slavă Domnului, Álvaro ieșise să ia masa și eram singură, altminteri mi-ar fi fost greu să explic lacrimile și tremurul mâinilor în timp ce țineam telefonul. Gutiérrez Fonseca mi-a spus că găsise de cuviință să ne informeze asupra celor petrecute.

I-am mulțumit pentru telefon cu acea formalitate falsă a conversațiilor codificate. De cum am pus telefonul în furcă, am închis ușa biroului și mi-am mușcat pumnii ca să nu urlu. M-am spălat pe față și m-am dus acasă numaidecît, lăsîndu-i mesaj lui Álvaro că eram bolnavă și că a doua zi aveam să vin cu o oră mai devreme pentru a mă pune la zi cu corespondența. A trebuit să fac un efort ca să nu alerg pe stradă, ca să pășesc cu acea parcimonie anonimă și cenușie a celor ce nu au secrete. Când am vîrît cheia în ușa apartamentului, mi-am dat seama că broasca fusese forțată. Am rămas paralizată. Mînerul începea să se rotească din interior. M-am întrebat dacă o să mor așa, într-o scară de bloc întunecată, neștiind ce se întîmplase cu Miquel. Ușa s-a deschis și m-am pomenit față în față cu privirea întunecată a lui Julián Carax. Dumnezeu să mă ierte, însă în clipa aceea am simțit că revin la viață și-am mulțumit cerului că mi-l înapoia pe Julián în locul lui Miquel.

Ne-am contopit într-o îmbrățișare ce nu se mai sfîrșea, însă cînd i-am căutat buzele, Julián s-a retras și a coborît privirea. Am închis ușa și, luîndu-l de mîna, l-am condus în dormitor. Ne-am întins pe pat, îmbrățișați în tăcere. Se lăsa seara și umbrele apartamentului ardeau de purpură. În depărtare s-au auzit niște împușcături izolate, ca în fiecare noapte de cînd începuse războiul. Julián plîngea la pieptul meu și am simțit cum mă năpădea o sfîrșeală ce nu putea fi spusă în cuvinte. Mai tîrziu, după ce s-a lăsat noaptea, buzele noastre s-au întîlnit și, la adăpostul acelei bezne

apăsătoare, ne-am scos hainele ce miroseau a frică și a moarte. Am vrut să mi-l amintesc pe Miquel, însă focul acelor mâini pe pîntecele meu mi-a topit pudoarea și durerea. Am vrut să mă pierd în ele și să nu mă mai întorc, deși știam că în zori, epuizați și, poate, bolnavi de dispreț, nu ne vom putea privi în ochi fără să ne întrebăm în cine ne transformaserăm.

10

M-a trezit clipocitul ploii, dis-de-dimineată. Patul era gol, iar camera – prinsă într-o întunecime cenușie.

L-am găsit pe Julián așezat în fața fostului birou al lui Miquel, mîngîind clapele mașinii sale de scris. Și-a ridicat privirea și mi-a oferit zîmbetul acela călduț și îndepărtat, care spunea că nu va fi niciodată al meu. Am simțit nevoia să-i arunc în față adevărul, să-l rănesc. Ar fi fost atît de ușor. Să-i dezvălui că Penélope era moartă. Că trăia din amăgiri. Că eu eram tot ce mai avea acum pe lume.

— Nu trebuia să mă întorc niciodată la Barcelona, a șoptit el, scuturînd din cap.

Am îngenuncheat lîngă el.

— Ceea ce cauți tu nu-i aici, Julián. Hai să plecăm. Amîndoi. Departe. Cît încă mai e vreme.

Julián m-a privit lung, fără să clipească.

— Tu știi ceva ce nu mi-ai spus, nu-i așa? m-a întrebat.

Am tăgăduit, înghițind în sec. Julián s-a mărginit să încuviințeze.

— În noaptea asta o să mă întorc acolo.

— Julián, te rog...

— Trebuie să fiu sigur.

— Atunci o să vin cu tine.

— Nu.

— Ultima oară cînd am rămas să aștept aici, l-am pierdut pe Miquel. Dacă tu te duci, vin și eu.

— Asta n-are nici o legătură cu tine, Nuria. E ceva ce mă privește doar pe mine.

M-am întrebat dacă într-adevăr își dădea seama cât de rău îmi făceau cuvintele lui sau dacă îi păsa cîtuși de puțin.

— Așa crezi tu.

A vrut să-mi mîngîie obrazul, dar i-am îndepărtat mîna.

— Ar trebui să mă urăști, Nuria. Asta ți-ar purta noroc.

— Știu.

Am petrecut ziua afară, departe de întunecimea oprimantă a apartamentului ce încă mai mirosea a cearșafuri călduțe și a piele. Julián voia să vadă marea. L-am însoțit pînă la Barceloneta și am pătruns pe plaja aproape pustie, un miraj de culoarea nisipului care se cufunda în ceață. Ne-am așezat pe nisip, aproape de țărm, așa cum fac copiii și bătrînii. Julián zîmbea în tăcere, amintindu-și.

La lăsarea serii, am luat un tramvai de lîngă acvariu și am urcat pe Vía Layetana pînă la Paseo de Gracia, apoi prin piața Lesseps și după aceea pe bulevardul Republicii Argentina, pînă la capătul traseului. Julián observa străzile în tăcere, ca și cum s-ar fi temut să nu piardă orașul pe măsură ce îl străbătea. La jumătatea drumului, mi-a luat mîna și a sărutat-o fără să spună nimic. Mi-a ținut-o pînă cînd am coborît. Un bătrîn care însoțea o fetiță în alb ne privea zîmbind și ne-a întrebat dacă eram logodiți. Era deja noapte cînd am apucat-o pe strada Román Macaya, în direcția vilei familiei Aldaya de pe bulevardul Tibidabo. Cădea o ploaie fină care arginta zidurile mari de piatră. Am sărit peste zidul proprietății prin partea din spate, pe lîngă terenurile de tenis. Casa se ridica în ploaie. Am recunoscut-o pe dată. Citisem fizionomia acelei case în mii de întruchipări și de unghiuri, în paginile lui Julián. În *Casa roșie*, micul palat apărea asemenea unei vile, mai mare pe dinăuntru decît pe dinafară, care își schimba încet forma, creștea în coridoare, galerii și mansarde imposibile, scări nesfîrșite ce nu duceau nicăieri și scotea la lumină încăperi obscure care apăreau și dispăreau de noaptea pînă dimineața, înghițindu-i pe imprudenții ce pătrundeau în ele, pentru ca nimeni să nu-i mai vadă vreodată. Ne-am oprit în fața intrării principale, asigurată cu lanțuri și cu un lacăt de mărimea unui pumn. Ferestrele de la primul nivel erau astupate cu scînduri acoperite de iederă. Aerul mirosea a bălării moarte și a pămînt reavăn. Piatra,

întunecată și cleioasă sub ploaie, lucea asemenea scheletului unei reptile mari.

Am vrut să-l întreb cum avea de gînd să deschidă poarta aceea din stejar, o poartă de bazilică sau de temniță. Julián a scos din buzunar o sticlură și i-a deșurubat capacul. Un abur fetid a ieșit din interior, într-o spirală înceată și albăstrie. A apucat lacătul de un capăt și a turnat acidul în gaura cheii. Metalul a țiuț ca un fier încins, învăluit într-o perdea de fum gălbui. Am așteptat cîteva secunde, după care a luat o pavea de piatră dintre bălării și a spart lacătul cu cîteva izbituri. Julián a împins ușa cu vîrfurile picioarelor. S-a deschis încet, ca un mormînt, emanînd o adiere densă și umedă. Dincolo de prag se întrezărea o beznă catifelată. Julián avea la el o mică lampă cu petrol pe care a aprins-o după ce a făcut cîteva pași în vestibul. L-am urmat și am tras ușa în spatele nostru. Julián a înaintat cîteva metri, ținînd flacăra deasupra capului. Un covor de praf ni se așternea la picioare, fără alte urme decît ale noastre. Pereții, goi, se aprindeau la chihlimbarul flăcării. Nu existau mobile, nici oglinzi sau lămpi. Ușile rămăseseră în balamale, însă clanțele de bronz fuseseră smulse. Vila își arăta doar scheletul despuiat. Ne-am oprit la baza scărilor. Privirea lui Julián s-a pierdut în sus. S-a întors o clipă să mă privească și am vrut să-i zîmbesc, însă în semiîntineric abia ne ghiceam privirea. L-am urmat pe scări în sus, străbătînd treptele unde Julián o văzuse pentru prima oară pe Penélope. Știam încotro ne îndreptam și m-a năpădit un frig ce nu avea nimic de-a face cu atmosfera umedă și mușcătoare a aceluia loc.

Am urcat pînă la etajul al treilea, unde un coridor îngust își deschidea drum spre aripa de sud a casei. Acolo tavanul era mult mai jos, iar ușile mai mici. Era etajul la care se găseau încăperile servitorilor. Ultima, am știut fără să fie nevoie să spună Julián ceva, fusese dormitorul Jacintei Coronado. Julián s-a apropiat încet, temător. Acela fusese ultimul loc unde o văzuse pe Penélope, unde făcuse dragoste cu o fată de numai șaptesprezece ani, care cîteva luni mai tîrziu urma să moară, secătuită de sînge, chiar în acea cămăruță. Am vrut să-l opresc, însă Julián era deja în prag și privea înăuntru, absent. M-am alăturat lui. Încăperea era

un dormitor simplu, despuiat de orice ornament. Urmele unui pat încă se mai zăreau sub marea de praf, pe lemnul podelei. O încâlceală de pete negre șerpuia prin mijlocul încăperii. Julián a privit acel vid vreme de aproape un minut, deconcertat. Am văzut în privirea lui că recunoștea anevoie locul, că totul îi părea un truc macabru și crud. L-am luat de braț și l-am călăuzit înapoi spre scară.

— Aici nu-i nimic, Julián, am șoptit. Familia a vândut totul înainte să plece în Argentina.

Julián a încuviințat fără vlagă. Am coborât la parter. O dată ajunși acolo, Julián s-a îndreptat spre bibliotecă. Rafturile erau goale, iar șemineul înecat cu moloz. Pe pereții palizi de moarte flutura unduirea flăcării. Creditorii și cămătarii izbutiseră să ia cu ei pînă și memoria, care probabil că acum era pierdută în labirintul vreunui depozit de fier vechi.

— M-am întors degeaba, șoptea Julián.

Mai bine așa, m-am gândit eu. Socoteam secunde care ne despărteau de ieșire. Dacă izbuteam să-l îndepărtez de acolo și să-l las cu acea rană a vidului, poate că am mai fi avut o șansă. L-am lăsat pe Julián să absoarbă ruina acelui loc, să-și purifice amintirea.

— Trebuia să te întorci și s-o mai vezi o dată, am zis. Acum ai văzut că nu e nimic. E doar o vilă veche și nelocuită, Julián. Hai să mergem acasă.

M-a privit, palid, și a încuviințat. L-am luat de mînă și, împreună, am apucat-o pe culoarul care ducea spre ieșire. Breșa de luminozitate de afară era la doar cîțiva metri. Am putut simți în aer mirosul buruienilor și al burniței. Atunci am simțit cum mîna lui Julián îmi scapă. M-am oprit și m-am întors, ca să-l văd nemișcat, cu privirea ținută în beznă.

— Ce s-a întîmplat, Julián?

Nu mi-a răspuns. Contempla vrăjit gura unui coridor îngust care ducea spre bucătărie. M-am îndreptat într-acolo și am scrutat întunericul sfișiat de flacăra albastră a lămpii de benzină. Ușa aflată la capătul culoarului era astupată. Un zid din cărămizi roșii, așezate neglijent în mortarul care se scursese la îmbinări. N-am înțeles prea bine ce însemna asta, însă am simțit cum frigul îmi tăia răsuflarea. Julián se apropia încet de zidul acela. Tbate celelalte uși de pe coridor —

și din toată casa – erau deschise, lipsite de încuietori și de clante. Cu excepția aceleia. O stavilă de cărămizi roșii ascunsă în fundul unui coridor lugubru și ocult. Julián și-a pus mâinile pe plăcile de argilă stacojie.

— Julián, te rog, hai să plecăm...

Impactul pumnului său asupra peretelui de cărămizi a smuls un ecou gol și cavernos de partea cealaltă. Mi s-a părut că mâinile îi tremurau când a pus lampa jos și mi-a făcut semn să mă retrag câțiva pași.

— Julián...

Prima lovitură de picior a ridicat o ploaie de pulbere roșiatică. Julián a izbit din nou. Mi s-a părut că îi aud oasele scrișnind. Julián nu s-a tulburat. Lovea zidul o dată și încă o dată, cu mînia unui deținut care își deschide drum către libertate. Pumnii și brațele îi sîngerau când prima cărămidă s-a desprins și a căzut de partea cealaltă. Cu degetele însîngerate, Julián a început atunci să scormonească pentru a lărgi acea fereastră tăiată în beznă. Gîfția, epuizat și posedat de o furie de care nu l-aș fi crezut în stare. Una câte una, cărămizile au cedat și zidul a fost doborît. Julián s-a oprit, acoperit de o sudoare rece, cu mâinile zdrelite. A luat lampa și a așezat-o pe marginea unei cărămizi. O ușă din lemn sculptat cu motive de îngeri se ridica de partea cealaltă. Julián a mîngîiat reliefurile din lemn, ca și cum ar fi citit niște hieroglife. Ușa s-a deschis sub apăsarea mâinilor sale.

Un întuneric albastru, dens și gelatinos, emana din partea cealaltă. Ceva mai încolo se ghicea o scară. Niște trepte din piatră neagră coborau, risipindu-se în umbră. Julián s-a întors o clipă și i-am întîlnit privirea. Am văzut în ea teamă și disperare, de parcă ar fi presimțit bezna. Am tăgăduit în tăcere, implorîndu-l să nu coboare. S-a întors, abătut, și s-a cufundat în întuneric. Am pășit pe pragul de cărămizi și l-am văzut coborînd pe scară, aproape clătinîndu-se. Flacăra tremura, acum o slabă suflare de un albastru străveziu.

— Julián?

N-am auzit decît tăcerea. Puteam zări umbra lui Julián, nemișcată, la capătul de jos al scării. Am trecut pragul și am coborît treptele. Am pătruns într-o încăpere dreptunghiulară,

cu pereți de marmură. Răspîndea un frig intens și pătrunzător. Cele două lespezi erau acoperite de un văl din pînze de păianjen, care s-a destrămat ca o mătase putrezită la flacăra lămpii. Marmura albă era brăzdată de lacrimi negre de umezeală ce parcă sîngerau din adînciturile lăsate de dalta gravorului. Zăceau una lîngă cealaltă, ca niște blesteme înlănțuite.

PENÉLOPE ALDAYA
1902-1919

DAVID ALDAYA
1919

11

De multe ori am stat și m-am gîndit la momentul acela de tăcere, încercînd să-mi imaginez ce-o fi simțit Julián cînd a constatat că femeia pe care o așteptase vreme de șaptesprezece ani era moartă, că fiul lor se dusese o dată cu ea, că viața pe care o visase, singura sa îmbărbătare, nu existase niciodată. Majoritatea dintre noi avem norocul, sau ghinionul, de a vedea cum viața ni se surpă încetul cu încetul, aproape fără să băgăm de seamă. Julián a avut această certitudine în cîteva secunde. O clipă, am crezut că are s-o ia la goană pe scări în sus, că va fugi de locul acela blestemat și că nu-l voi mai vedea niciodată. Poate că ar fi fost mai bine așa.

Îmi aduc aminte cum flacăra lămpii s-a stins încetișor și cum silueta lui s-a pierdut în tenebre. L-am căutat prin beznă. L-am găsit tremurînd, mut. Abia se putea ține pe picioare și s-a tîrît într-un ungher. L-am îmbrățișat și l-am sărutat pe frunte. Nu se mișca. I-am pipăit fața cu degetele, însă n-am găsit lacrimi. Am crezut că, poate, în mod inconștient, o știuse de-a lungul tuturor acestor ani, că, poate, întîlnirea aceea era necesară pentru a înfrunta certitudinea și a se elibera. Ajunsesem la capătul drumului. Acum Julián avea să înțeleagă că nimic nu-l mai reținea la Barcelona și că vom pleca departe. Am vrut să cred că soarta noastră se va schimba și că Penélope ne iertase.

Am căutat lampa pe jos și am aprins-o din nou. Julián privea în gol, străin de flacăra albastră. I-am luat capul în mâini și l-am silit să mă privească. Am dat peste niște ochi fără viață, mistuiți de mînie și de înfrîngere. Am simțit cum otrava urii i se răspîndea încet prin vene și i-am putut citi gîndurile. Mă ura pentru că îl mințisem. Îl ura pe Miquel pentru că voise să-i dăruiască o viață care îl chinuia ca o rană deschisă. Însă mai presus de toate îl ura pe cel ce dezlănțuise toată acea nenorocire, acea dîră de moarte și mizerie: pe el însuși. Ura acele cărți mizerabile cărora le închinase viața și de care nu-i păsa nimănui. Ura o existență încredințată amăgirii și minciunii. Ura fiecare secundă smulșă și fiecare respirație.

Se uita la mine fără să clipească, așa cum te uiți la un străin sau la un obiect necunoscut. Eu clătinam încet din cap, căutîndu-i mâinile. S-a desprins dintr-o dată și s-a ridicat în picioare. Am încercat să-l apuc de braț, însă m-a împins spre perete. L-am văzut urcînd scara în tăcere, un om pe care nu-l mai cunoșteam. Julián Carax era mort. Cînd am ieșit în grădina vilei, nu era nici urmă de el. Am escaladat zidul și am sărit de partea cealaltă. Străzile dezolate sîngerau sub ploaie. I-am strigat numele, pășind în mijlocul bulevardului pustiu. Nimeni nu mi-a răspuns la chemare. Cînd m-am întors acasă, era aproape patru dimineața. Apartamentul era înecat în fum și mirosea a ars. Julián fusese pe-acolo. Am alergat să deschid ferestrele. Pe birou am găsit un penar ce conținea stiloul pe care i-l cumpărasem cu ani în urmă la Paris, stiloul pentru care plătisem o avere în virtutea presupusă a faptului că îi aparținuse lui Alexandre Dumas sau lui Victor Hugo. Fumul provenea de la boiler. Am deschis capacul și am constatat că Julián azvîrlise înăuntru toate exemplarele din romanele sale, pe care le luase de pe rafturi. Abia se mai zăreau titlurile pe cotoarele de piele. Restul se preschimbase în cenușă.

Cîteva ceasuri mai tîrziu, cînd m-am dus la editură, în cursul dimineții, Álvaro Cabestany m-a chemat la el în birou. Taică-său abia mai trecea pe la serviciu și medicii îi spusese că zilele îi erau numărate, la fel ca ale postului meu la firmă. Fiul lui Cabestany m-a anunțat că, în dimineața

aceea, la prima oră, se prezentase un domn pe nume Laín Coubert, interesat să achiziționeze toate exemplarele din romanele lui Julián Carax rămase în stocuri. Fiul editorului i-a spus că avea o magazie plină la Pueblo Nuevo, însă că erau la mare cerere și, ca atare, a pretins un preț mai mare decât cel oferit de Coubert. Acesta n-a mușcat momeala și s-a dus învîrtindu-se. Acum, Cabestany voia ca eu să-l localizez pe numitul Laín Coubert și să-i accept oferta. I-am spus smintitului că Laín Coubert nu exista, că era un personaj dintr-un roman al lui Carax. Că nu avea nici un interes să-i cumpere cărțile; voia să afle doar unde se aflau. Domnul Cabestany obișnuia să păstreze câte un exemplar din titlurile publicate de editură în biblioteca de la sediu, inclusiv operele lui Julián Carax. M-am strecurat în biroul lui și le-am luat cu mine.

Chiar în după-amiaza aceea l-am vizitat pe tata la Cimitirul Cărților Uitate și le-am ascuns undeva unde nimeni, mai ales Julián, nu le-ar fi putut găsi. Când am ieșit de acolo, se înnoptase. Mergînd pe Rambla în jos, am ajuns pînă la Barceloneta și m-am dus pe plajă, căutînd locul de unde privisem marea cu Julián. Rugul de flăcări de la magazia din Pueblo Nuevo se zărea în depărtare, dîra de culoarea chihlimbarului răspîndindu-se peste mare, iar spiralele de foc și de fum urcînd la cer asemenea unor șerpi de lumină. Când pompierii au izbutit să stingă flăcările, cu puțin înainte să se crape de ziuă, nu mai rămăsese nimic, în afara scheletului de cărămizi și metal ce susținea bolta. Acolo l-am găsit pe Lluís Carbó, care lucrase ca paznic de noapte vreme de zece ani. Se uita la molozul fumegînd, nevenindu-i să-și creadă ochilor. Sprîncenele și părul de pe brațe îi arseseră, iar pielea îi strălucea aidoma bronzului umed. El a fost cel care mi-a povestit că flăcările începuseră imediat după miezul nopții și că devoraseră zeci de mii de cărți pînă cînd, în zori, au capitulat dinaintea unui rîu de cenușă. Lluís avea în mîna cîteva cărți pe care izbutise să le salveze, niște colecții de versuri de Verdaguer și două tomuri din *Istoria Revoluției franceze*. Atîta supraviețuise. Mai mulți membri ai sindicatului dăduseră fuga în ajutorul pompierilor. Unul dintre ei mi-a povestit că pompierii găsiseră un trup ars printre

dărimături. Îl crezuseră mort, însă unul dintre ei a băgat de seamă că încă mai respira ; îl duseseră la Hospital del Mar.

L-am recunoscut după ochi. Focul îi devorase pielea, mîinile și părul. Flăcările îi biciuiseră și îi sfișiaseră hainele și tot trupul îi era o rană vie ce supura prin bandaje. Îl depuseseră într-o încăpere separată, la capătul unui coridor cu vedere la plajă, amorfît de morfină, așteptînd să moară. Am vrut să-i țin mîna, însă una dintre infirmiere m-a avertizat că nu prea mai era carne sub bandaj. Focul îi distrusese pleoapele și privirea lui înfrunta vidul perpetuu. Infirmiera care m-a găsit căzută pe podea, plîngînd, m-a întrebat dacă știu cine e. I-am zis că da, că e soțul meu. Cînd un preot rapace și-a făcut apariția pentru a-i da ultima împărtășanie, l-am pus pe fugă cu țipetele mele. Trei zile mai tîrziu, Julián era încă viu. Doctorii mi-au spus că e un miracol, că pofta de a trăi îl menținea în viață cu o forță cu care medicina nu era în stare să se ia la întrecere. Se înșelau. Nu era pofta de a trăi. Era ura. O săptămîină mai tîrziu, fiindcă trupul acela scorjit de moarte refuza să se stingă, a fost internat oficial sub numele Miquel Moliner. Avea să rămînă acolo vreme de unsprezece luni. Mereu în tăcere, cu privirea arzătoare, fără odihnă.

Eu mă duceam zilnic la spital. În curînd, infirmierele au început să mă tutuiască și să mă invite să iau masa cu ele. Erau toate femei singure, puternice, care își așteptau bărbații să se întoarcă de pe front. Unii se întorceau. M-au învățat să-i curăț rănile lui Julián, să-i schimb bandajele, să-i aștern cearșafuri curate și să fac patul cu trupul lui inert întins. M-au mai învățat să-mi pierd speranța de a-l revedea pe bărbatul pe care odinioară îl susținuseră oasele acelea. I-am scos bandajele de pe față în a treia lună. Julián era o hîrcă. Nu avea buze, nici obraji. Era un chip fără trăsături, o biată marionetă carbonizată. Orbitalele i se lărgiseră și îi dominau fața. Infirmierele nu mi-au mărturisit-o, însă simțeau repulsie, aproape frică. Doctorii îmi spusese că un soi de piele violacee, reptiliană, avea să se formeze încetul cu încetul, pe măsură ce rănile se vindecau. Nimeni nu îndrăznea să-i analizeze starea mintală. Toți considerau de la sine înțeles că Julián – Miquel – își pierduse uzul rațiunii în incendiu, că vegeta și că supraviețuia mulțumită îngrijirilor încăpățînate ale soției, care

nu se clintea, într-o situație în care atâtea altele ar fi dat bir cu fugiții, îngrozite. Eu îl priveam în ochi și știam că Julián era tot acolo, înăuntru, viu, mistuindu-se încetul cu încetul. Așteptînd.

Își pierduse buzele, dar, după cum credeau doctorii, corzile vocale nu fuseseră grav afectate, iar arsurile de pe limbă și de pe laringe se vindecaseră cu luni în urmă. Ei presupuneau că Julián nu spunea nimic pentru că mintea i se stinsese. Într-o seară, la șase luni după incendiu, pe cînd eram doar noi doi în încăpere, m-am aplecat și l-am sărutat pe frunte.

— Te iubesc, i-am zis.

Un sunet amar, răgușit, s-a ridicat din botul acela canin la care i se redusese gura. Avea ochii înroșiți de lacrimi. Am vrut să i le șterg cu o batistă, însă a repetat sunetul acela.

— Lasă-mă, spusese.

„Lasă-mă.“

Editura Cabestany dăduse faliment la două luni după incendiul de la magazia din Pueblo Nuevo. Bătrînul Cabestany, care a murit în anul acela, pronosticase că fiul său avea să ruineze întreprinderea în șase luni se zile. Optimist incorrigibil pînă la moarte. Am încercat să-mi găsesc de lucru la altă editură, însă războiul înghițea totul. Toată lumea îmi spunea că avea să se termine curînd și că, mai apoi, lucrurile aveau să se îndrepte. Totuși, urmau încă doi ani de război, iar ceea ce s-a întîmplat ulterior a fost parcă și mai rău. Cînd s-a împlinit un an de la incendiu, doctorii mi-au spus că ceea ce se putea face într-un spital fusese deja făcut. Situația era dificilă și aveau nevoie de cameră. Mi-au recomandat să-l internez pe Julián într-un sanatoriu cum era azilul Santa Lucía, însă am refuzat. În octombrie 1937, l-am luat acasă la mine. Nu mai rostise nici un cuvînt de la acel „lasă-mă“.

Eu îi repetam în fiecare zi că îl iubesc. Era instalat într-un fotoliu, în fața ferestrei, acoperit de pleduri. Îl hrăneam cu sucuri, cu pîine prăjită și, cînd găseam, cu lapte. În fiecare zi îi citeam timp de două ore. Balzac, Zola, Dickens... Trupul său începea să-și recapete proporțiile. La scurt timp după ce am revenit în apartament, a început să-și miște mîinile și brațele. Își rotea gîtul. Uneori, cînd mă întorceam acasă,

găseam pledurile pe jos și unele obiecte răsturnate. Într-o bună zi l-am găsit pe dușumea, tîrîndu-se. La un an și jumătate de la incendiu, într-o noapte cu furtună, m-am trezit dintr-o dată. Cineva se așezase în patul meu și îmi mîngîia părul. I-am zîmbit, ascunzîndu-mi lacrimile. Izbutise să găsească o oglindă, cu toate că le ascunsesem pe toate. Cu o voce spartă, mi-a spus că se transformase într-unul dintre monștrii din ficțiunile lui, în Lain Coubert. Am vrut să-l sărut, să-i demonstrez că înfățișarea lui nu-mi repugna, însă nu m-a lăsat. În curînd, aproape că nu avea să mă mai lase nici să-l ating. Își recupera puterile de la o zi la alta. Dădea tîrcoale prin casă în timp ce eu ieșeam să caut de-ale gurii. Economiile lăstate de Miquel ne mențineau pe linia de plutire, însă în curînd a trebuit să încep să vînd bijuterii și vechituri. Cînd n-am mai avut încotro, am luat stiloul lui Victor Hugo pe care îl cumpărasem de la Paris și m-am dus să-l vînd cui oferea mai mult. Am găsit o prăvălie în spatele Comandamentului Militar unde se primeau obiecte de soiul ăsta. Proprietarul n-a părut prea impresionat de jurămîntul meu solemn, prin care depuneam mărturie că stiloul acela îi aparținuse lui Victor Hugo, însă a recunoscut că era o piesă magistrală și s-a învoit să mă plătească atît cît a putut, ținînd seama că erau vremuri de sărăcie și de mizerie.

Cînd i-am spus lui Julián că l-am vîndut, m-am temut să nu izbucnească într-un acces de mînie. El s-a mărginit să spună că făcusem bine, că niciodată nu-l meritase. Într-o zi, una din multele zile în care am plecat să-mi caut de lucru, m-am întors și am constatat că Julián nu era acasă. Nu s-a întors pînă în zori. Cînd l-am întrebat unde fusese, s-a mărginit să-și golească buzunarele pardesiului (care îi aparținuse lui Miquel) și să lase un pumn de bani pe masă. Începînd de atunci, ieșea aproape în fiecare noapte. În întuneric, acoperit cu o pălărie și un fular, cu mănuși și gabardină, era o umbră printre atîtea altele. Nu-mi spunea niciodată unde se ducea. Mai întotdeauna aducea bani sau bijuterii. Dormea dimineața, așezat drept în fotoliu, cu ochii deschiși. O dată i-am găsit un pumnal în buzunar. Era o armă cu două tăișuri, cu resort automat. Lama era plină de pete întunecate

Pe atunci am început să aud pe stradă povești pe seama unui individ care spărgea vitrinele librăriilor pe timp de noapte și ardea cărți. Alteori, ciudatul vandal se strecura într-o bibliotecă sau în depozitul vreunui colecționar. Lua întotdeauna două sau trei tomuri, pe care le ardea. În februarie 1938, m-am dus la un anticariat să întreb dacă era posibil să găsesc pe piață vreo carte de Julián Carax. Vînzătorul mi-a spus că e imposibil: cineva le făcuse dispărute. El însuși avusese două și le vînduse unui individ foarte ciudat, care își ascundea chipul și căruia abia îi puteai desluși glasul.

— Pînă nu demult mai rămăseseră cîteva exemplare în colecțiile private, aici și în Franța, însă mulți colecționari încep să se descotorosească de ele. Se tem, spunea librarul, și nu îi învinovățesc.

Uneori, Julián dispărea cîteva zile la rînd. În curînd, absențele sale au început să dureze cîteva săptămîni. Pleca și se întorcea întotdeauna pe timp de noapte. Aducea mereu bani. Nu dădea niciodată explicații sau, dacă o făcea, se mîrginea la amănunte lipsite de însemnătate. Mi-a spus că fusese în Franța. Paris, Lyon, Nisa. Din cînd în cînd, soseau scrisori din Franța pe numele lui Laín Coubert. Erau întotdeauna de la anticari și de la colecționari. Cineva localizase un exemplar rătăcit din operele lui Julián Carax. Atunci, ca un lup, dispărea mai multe zile și se întorcea, duhnind a ars și a resentimente.

În timpul uneia din aceste absențe m-am întîlnit cu pălărierul Fortuny, care rătăcea prin claustrul catedralei, căzut pe gînduri. Încă își amintea ziua cînd, împreună cu Miquel, venisem la el să întrebăm de fiul său Julián, cu doi ani în urmă. M-a condus într-un colț și mi-a spus, confidențial, că știa că Julián e viu și se află pe undeva, însă bănuia că fiul lui nu putea intra în legătură cu noi dintr-un motiv pe care nu izbutea să-l deslușească. „Ceva legat de ticălosul acela de Fumero.“ I-am spus că și eu credeam la fel. Anii de război se dovediseră foarte prosperi pentru Fumero. Își schimba alianțele de la o lună la alta, de la anarhiști la comuniști, iar de acolo la orice ar mai fi urmat. Și unii, și alții îl declarau spion, zbir, erou, asasin, conspirator, intrigant, salvator sau demiurg. Prea puțin conta. Toți se temeau de

el. Toți îl voiau de partea lor. Poate pentru că era mult prea ocupat cu intrigile din Barcelona pe vreme de război, Fumero parcă uitase de Julián. Probabil că, asemenea pălărierului, își închipuia că fugise undeva departe de raza lui de acțiune.

Domnul Fortuny m-a întrebat dacă nu cumva eram o veche prietenă a fiului său și i-am zis că da. M-a rugat să-i vorbesc despre Julián, despre omul care devenise, fiindcă el, după cum mi-a mărturisit cu întristare, nu-l cunoștea. „Viața ne-a despărțit, știi dumneata?” Mi-a povestit că umblase prin toate librăriile din Barcelona căutînd romanele lui Julián, însă nu era chip să le găsească. Cineva îi zisese că un nebun bătea orașul în lung și-n lat, căutîndu-le ca să le ardă. Fortuny era convins că vinovatul nu era altcineva decît Fumero. Nu l-am contrazis. Am mințit cum am putut, din milă sau din teamă, nu știu. I-am spus că eu credeam că Julián se întorsese la Paris, că era bine, că, după cîte știam, ținea mult la pălărierul Fortuny și că, de îndată ce împrejurările aveau s-o îngăduie, avea să se întoarcă la el. „Din cauza războiului ăstuia – se lamenta el – totul putrezește.” Înainte să ne despărțim, a stăruit să-mi dea adresa lui și pe cea a fostei sale soții, Sophie, cu care reluase legătura după mulți ani de „neînțelegeri”. Sophie locuia acum la Bogotá, împreună cu un medic de prestigiu, mi-a zis el. Conducea propria școală de muzică și scria mereu, întrebînd de Julián.

— A rămas singurul lucru care ne unește, știi dumneata? Amintirea. Poți comite multe greșeli în viață, domnișoară, și îți dai seama cînd ești bătrîn. Spune-mi, dumneata ai credință?

Am plecat, promițîndu-i să-i informez, pe el și pe Sophie, dacă primeam vești despre Julián.

— Pe maică-sa nimic n-ar putea-o face mai fericită decît să știe din nou ceva despre el. Voi, femeile, ascultați mai mult de inimă și mai puțin de prostie, a concluzionat pălărierul cu tristețe. De aceea trăiți mai mult.

Cu toate că auzisem atîtea povești violente pe seama lui, nu m-am putut abține să nu mi se facă milă de acel sărman bătrîn care nu mai avea nimic pe lume decît să aștepte întoarcerea fiului și parcă trăia din speranța de a recupera timpul pierdut printr-o minune a sfinților pe care îi vizita cu

atîta devoțiune în capelele catedralei. Mi-l imaginasem ca pe un căpcăun, o făptură nemernică și răutăcioasă, însă mi s-a părut un om binevoitor, orbit poate, pierdut, ca toată lumea. Poate pentru că îmi amintea de tata, care se ascundea de toți și de sine în acel refugiu de cărți și de umbre, poate pentru că, fără ca el s-o bănuiască, ne unea și năzuința de a-l recupera pe Julián, am prins drag de el și am devenit singura lui prietenă. Fără ca Julián s-o știe, îl vizitam adesea în apartamentul din Ronda de San Antonio. Pălărierul nu mai lucra.

— Nu mai am nici mîină, nici ochi, nici clienți, spunea el.

Mă aștepta aproape în fiecare joi și îmi oferea cafea, fursecuri și zaharicale din care el abia gusta. Își petrecea orele vorbindu-mi despre copilăria lui Julián, despre cum lucrau împreună în prăvălie, arătîndu-mi fotografii. Mă conducea în camera lui Julián, pe care o menținea imaculată, ca pe un muzeu, și îmi arăta caiete vechi și alte flecuștețe pe care el le adora ca pe niște relicve ale unei vieți ce nu existase niciodată, fără să-și dea seama că mi le arătase și înainte, că toate acele povești mi le spusese și altă dată. Într-una din acele zile de joi, m-am întîlnit pe scară cu doctorul care tocmai îl vizitase pe domnul Fortuny. L-am întrebat cum se simțea pălărierul, iar el s-a uitat la mine pieziș.

— Sînteți rudă cu el?

I-am spus că eram persoana cea mai apropiată de el. Atunci doctorul mi-a spus că Fortuny era foarte bolnav, că era o chestiune de cîteva luni.

— Ce are?

— Dumneavoastră v-aș putea spune că e inima, însă ceea ce-l ucide e singurătatea. Amintirile sînt mai rele decît gloanțele.

Cînd m-a văzut, pălărierul s-a bucurat și mi-a mărturisit că pe doctorul acela nu se putea bizui. Doctorii sînt ca niște vrăjitori de duzină, spunea el. Pălărierul fusese toată viața lui un om cu profunde convingeri religioase, iar bătrînețea nu făcuse decît să i le întărească. Mi-a explicat că vedea mîna diavolului pretutindeni. Diavolul, mi-a mărturisit el, orbește rațiunea și îi pierde pe oameni.

— Uită-te dumneata la război și uită-te dumneata la mine. Fiindcă acum mă vezi bătrîn și moale, însă în tinerețe am fost o mare canalie și un mare laș.

Diavolul fusese cel care-l luase pe Julián de lângă dînsul, a adăugat el.

— Dumnezeu ne dă viața, însă administratorul lumii e diavolul...

Ne-am petrecut seara cu teologie și covrigei rîncezi.

O dată, i-am spus lui Julián că, dacă voia să-și vadă tatăl în viață, ar fi fost mai bine să se grăbească. S-a dovedit că Julián continuase să-și viziteze și el tatăl, fără știrea mea. De departe, la amurg, din capătul opus al vreunei piețe, văzîndu-l cum îmbătrînea. Julián a replicat că prefera ca bătrînul să rămînă cu amintirea fiului pe care și-l făurise în mintea lui în toți acei ani, și nu cu realitatea în care se preschimbase.

— Pe asta o păstrezi pentru mine, i-am zis eu, căindu-mă pe dată.

N-a spus nimic, însă, o clipă, a părut că redevine lucid și că își dă seama de iadul în care ne întemnițasem. Pronosticurile doctorului n-au întîrziat să se transforme în realitate. Domnul Fortuny n-a apucat sfîrșitul războiului. A fost găsit așezat în fotoliul său, uitîndu-se la vechile fotografii cu Sophie și cu Julián. Ciuruit de amintiri.

Ultimele zile de război au fost preludiul iadului. Orașul trăise lupta de la distanță, ca o rană ce pulsează adormită. Trecuseră luni întregi de tatonări și încleștări, de bombardamente și foamete. De ani de zile, spectrul asasinatelor, luptelor și conspirațiilor coroda sufletul orașului, însă, chiar și așa, mulți voiau să creadă că războiul era tot departe, că era o furtună ce avea să ne ocolească. Dacă se poate spune astfel, așteptarea a dus la inevitabilul „și mai rău”. Cînd durerea s-a deșteptat, n-a mai fost loc pentru milostenie. Nimic nu hrănește uitarea așa cum o face un război, Daniel. Toți tăcem, încercînd să ne convingem că ceea ce am văzut, ceea ce am făcut, ceea ce am învățat despre noi înșine și despre ceilalți e o iluzie, un coșmar trecător. Războaiele nu au memorie și nimeni nu îndrăznește să le înțeleagă, pînă cînd dispar toate glasurile care pot povesti ce s-a întîmplat, pînă cînd sosește clipa în care nu mai sînt recunoscute și se întorc, cu altă față și cu alt nume, să devoreze ce au lăsat în urmă.

Pe atunci, Julián aproape că nu mai avea ce cărți să mai ardă. Cu această distracție se îndeletniceau acum persoane

mai însemnate. Moartea tatălui său, de care nu avea să vorbească niciodată, îl transformase într-un invalid în care nu mai ardeau nici măcar mînia și ura care îl mistuiseră la început. Trăiam din zvonuri, izolați. Am aflat că Fumero îi trădase pe toți cei care îl ajutaseră să parvină în timpul războiului și că acum era în serviciul învingătorilor. Se spunea că se ocupa personal – zburîndu-le creierii cu o împușcătură în gură – de principalii săi aliați, în carcerile din castelul Montjuïc. Mașinăria uitării a început să macine chiar din ziua cînd armele au tăcut. Atunci am învățat că nimic nu stîrnește mai multă teamă decît un erou care trăiește ca să poată povesti mai departe ceea ce toți cei care au căzut alături de el nu vor putea povesti niciodată. Săptămînile de după căderea Barcelonei au fost de nedescris. În acele zile s-a vărsat tot atîta sînge ca în timpul luptelor, sau chiar mai mult, numai că în secret și pe nevăzute. Cînd, în sfîrșit, a venit pacea, mirosea asemenea acelei liniști care bîntuie prin închisori și cimitire, un giulgiu de tăcere și de rușine ce putrezește peste suflet și nu se mai duce. Nu existau mîini nevinovate, nici priviri inocente. Cei care am fost de față, toți, fără excepție, vom purta cu noi secretul pînă la moarte.

În mijlocul urii și al suspiciunilor, calmul se restabilea, însă Julián și cu mine trăiam în mizerie. Cheltuisem toate economiile rezultate din isprăvile și capturile nocturne ale lui Laín Coubert, iar în casă nu mai exista nimic de vîndut. Eu căutam cu disperare de lucru ca traducătoare, ca dactilografă sau ca spălătoreasă de vase pe la vreun local, însă, pe cît se pare, colaborarea mea din trecut cu Cabestany mă înfierase ca indezirabilă și ca focar de bănuieli indescriptibile. Un funcționar în costum strălucitor, uns cu briantină și avînd o mustață ca trasată cu pensula, unul din sutele ce păreau să tot iasă de sub pietre în lunile acelea, a insinuat că o fată atrăgătoare ca mine nu avea de ce să recurgă la niște slujbe atît de lumești. Vecinii, care acceptau cu bună-credință povestea mea, cum că îl îngrijeam pe bietul meu soț Miquel, care rămăsese invalid și desfigurat în război, ne dădeau de pomană lapte, caș sau pîine, iar uneori chiar pește sărat sau cîrnați trimiși de rudele de la țară. După cîteva luni de penurie,

convinsă că va mai trece multă vreme pînă cînd îmi voi putea găsi o slujbă, am hotărît să pun la cale o stratagemă pe care am împrumutat-o dintr-unul din romanele lui Julián.

I-am scris mamei acestuia, la Bogotá, în numele unui presupus avocat cu care răposatul domn Fortuny se consultase în ultimele lui zile pentru a-și pune treburile în ordine. O informam că, întrucît pălărierul decedase fără testament, averea lui, care cuprindea apartamentul din Ronda de San Antonio și prăvălia situată în același imobil, se afla acum, teoretic, în proprietatea fiului său Julián, despre care se bănuia că trăiește în exil, la Paris. Avînd în vedere că drepturile de succesiune nu fuseseră stabilite, iar ea se afla în străinătate, avocatul, pe care l-am botezat José María Requejo, în amintirea primului băiat care m-a sărutat pe gură, îi cerea autorizația pentru a putea iniția demersurile necesare și a soluționa transferul de proprietate pe numele fiului său Julián, cu care avea de gînd să intre în legătură prin Ambasada Spaniei de la Paris, asumîndu-și statutul de titular al acestora cu caracter temporar și tranzitoriu, precum și o compensație economică. De asemenea, îi ceream să intre în legătură cu administratorul imobilului pentru ca acesta să expedieze actele și plățile corespunzătoare cheltuielilor proprietății la biroul avocatului Requejo, pe numele căruia am deschis o casuță poștală și căruia i-am atribuit o adresă fictivă, un fost garaj dezafectat aflat la două străzi de vila în ruină a familiei Aldaya. Eu speram că, orbită de posibilitatea de a-l ajuta pe Julián și de a reintra în legătură cu el, Sophie nu avea să pună sub semnul întrebării tot acel hățiș avocătesc și că va accepta să ne ajute, dată fiind situația ei prosperă din îndepărtata Bolivie.

Două luni mai tîrziu, administratorul imobilului a început să primească un virament lunar, acoperind cheltuielile pentru apartamentul din Ronda de San Antonio și onorariul destinat biroului de avocatură al lui José María Requejo, pe care el îl expedia apoi, sub formă de cec la purtător, la casuța poștală 2321 din Barcelona, întocmai cum îi indica Sophie Carax în scrisori. După cum am observat, administratorul își păstra un procent neautorizat în fiecare lună, însă am preferat să nu zic nimic. În felul acesta, el era mulțumit și

nu punea întrebări dinaintea unui câştig atît de lesnicios. Din ce rămînea, Julián şi cu mine aveam cu ce supravieţui. Aşa au trecut cîtiva ani cumpliţi, fără speranţă. Încetul cu încetul, obţinusem cîte ceva de lucru ca traducătoare. Acum nimeni nu-şi mai amintea de Cabestany şi se practica o politică a iertării, a uitării grabnice, lăsînd la o parte vechile rivalităţi şi resentimente. Eu trăiam sub ameninţarea permanentă că Fumero se va hotărî să scormonească prin trecut, pornind-o din nou pe urmele lui Julián. Uneori încercam să mă conving singură că nu, că l-o fi dat drept mort o dată pentru totdeauna sau că o fi uitat de el. Fumero nu mai era ucigaşul din anii trecuţi. Acum era o persoană publică, un om cu o carieră în cadrul regimului, care nu-şi putea permite luxul fantomei lui Julián Carax. Alteori mă trezeam în miez de noapte, cu inima bătîndu-mi puternic, learcă de sudoare, crezînd că poliţia bătea la uşă. Mă temeam că vreunul din vecini avea bănuieli în privinţa celui soţ bolnav, care nu ieşea niciodată din casă, care uneori plîngea sau lovea în pereţi ca un nebun, şi că ne va denunţa la poliţie. Mă temeam că Julián va fugi din nou, că se va hotărî să plece iar în căutarea cărţilor lui ca să le ardă, ca să ardă puţinul care mai rămăsese din el însuşi, ştergînd astfel orice semn că existase vreodată. De atîta teamă, am uitat că îmbătrîneam, că viaţa mă ocolea, că îmi sacrificasem tinereţea iubind un om distrus, fără suflet, un spectru şi nimic mai mult.

Însă anii au trecut în pace. Tîmpul trece cu atît mai grabnic cu cît e mai gol. Vieţile lipsite de semnificaţie ocolesc pe departe, asemenea unor trenuri ce nu opresc în gară. Între timp, cicatricile războiului se închideau prin forţa împrejurărilor. Am găsit de lucru la două edituri. Îmi petreceam cea mai mare parte a zilei în afara casei. Am avut amanţi fără nume, chipuri disperate pe care le întilneam într-un cinematograful sau în metrou, cu care făceam schimb de singurătate. Apoi, în mod absurd, vinovăţia mă rodea şi, cînd îl vedeam pe Julián, îmi venea să plîng şi juram că nu-l voi mai trăda niciodată, ca şi cum i-aş fi datorat ceva. În autobuz ori pe stradă, mă surprindeam uitîndu-mă la alte femei, mai tinere decît mine, ducînd copii de mîină. Păreau fericite sau împăcate, de parcă acele mici făpturi, în insuficienţa lor, ar

fi umplut toate golurile rămase fără răspuns. Atunci îmi aduceam aminte de zilele cînd, fantazînd, ajunseseam să mă imaginez ca una dintre femeile acelea, cu un copil în brațe, un copil al lui Julián. Apoi îmi aminteam că fusese război și că cei care îl înlesniseră fuseseră și ei cîndva copii.

Într-o zi, cînd începusem să cred că lumea uitase de noi, un individ s-a prezentat la noi acasă. Era un tip tînăr, aproape imberb, un începător care roșea cînd mă privea în ochi. Venise să întrebe de domnul Miquel Moliner, pasămite urmărind o actualizare de rutină a unei arhive de la colegiul ziariștilor. Mi-a spus că domnul Moliner ar fi putut beneficia de o pensie lunară, însă că, pentru îndeplinirea formalităților, era necesară actualizarea unei serii de date. I-am spus că domnul Moliner nu mai locuia acolo de la începutul războiului, că plecase în străinătate. Mi-a răspuns că îi pare nespus de rău și a plecat cu zîmbetul lui onctuos și cu acneea lui de turnător novice. Am știut că trebuia să-l fac pe Julián să dispară din casă chiar în acea noapte, numaidecît. La vremea aceea, din Julián nu rămăsese mai nimic. Era ascultător ca un copil și toată viața lui părea să atîrne de momentele pe care le petreceam împreună în unele nopți, ascultînd muzică la radio, în timp ce eu îl lăsam să-mi ia mîna, iar el mi-o mîngîia în tăcere.

Chiar în acea noapte, folosindu-mă de cheile apartamentului din Ronda de San Antonio, pe care administratorul imobilului i le trimisese inexistentului avocat Requejo, l-am însoțit pe Julián înapoi în casa unde crescuse. L-am instalat în camera lui și i-am promis că mă voi întoarce a doua zi, spunîndu-i că trebuie să fim cu multă băgare de seamă.

— Fumero te caută iarăși, i-am spus.

A încuviințat vag, ca și cînd nu și-ar fi amintit sau nu i-ar mai fi păsat cine era Fumero. Astfel am petrecut mai multe săptămîni. Eu ajungeam acolo după miezul nopții. Îl întrebam pe Julián ce făcuse în timpul zilei și el mă privea fără să priceapă. Ne petreceam nopțile împreună, îmbrățișați, iar eu plecam în zori, promițîndu-i să mă întorc cît de repede voi putea. Cînd plecam, încuiam ușa apartamentului cu cheia. Julián nu avea o dublură. Preferam să-l țin prizonier decît să-l văd mort.

Nimeni n-a mai venit să întrebe de soțul meu, însă eu am avut grijă să răspundesc prin cartier zvonul că bărbatul meu se afla în Franța. Am scris două scrisori la consulatul spaniol din Paris, spunînd că, după știrea mea, cetățeanul spaniol Julián Carax se afla în oraș și solicitîndu-le ajutorul pentru a-l localiza. Am presupus că, mai devreme sau mai tîrziu, scrisorile aveau să ajungă pe mîna cui trebuia. Mi-am luat toate măsurile de precauție, însă știam că totul era doar o chestiune de timp. Cei ca Fumero urăsc de-a pururi. Nu există în ura lor nici un sens, nici o rațiune. Ei urăsc la fel cum respiră.

Apartamentul din Ronda de San Antonio era la ultimul cat. Am descoperit că exista o ușă de acces spre terasa de deasupra casei scării. Terasale tuturor caselor din grupul respectiv alcătuiau un fel de rețea de curți interioare separate printr-un zid de cel mult un metru, unde vecinii veneau să-și întindă rufele la uscat. Nu mi-a luat prea mult să găsesc o clădire de pe latura cealaltă a grupului, a cărei fațadă dădea către strada Joaquín Costa, de unde puteam ajunge pe terasă și, de acolo, puteam să sar peste zid și să ajung la edificiul din Ronda de San Antonio astfel încît nimeni să nu mă poată vedea intrînd sau ieșind din imobil. La un moment dat, am primit o scrisoare de la administrator, care îmi spunea că vecinii auziseră zgomote în apartamentul familiei Fortuny. Am răspuns în numele avocatului Requejo, invocînd faptul că, din cînd în cînd, cineva de la birou trebuise să treacă pe-acolo în căutarea unor documente și că nu exista nici un motiv de alarmă, deși zgomotele erau pe timp de noapte. Am mai adăugat o frază spre a da de înțeles că, între cavaleri, contabili și avocați, o cameră secretă de *rendez-vous* era mai sfîntă decît Duminica Floriilor. Administratorul, dînd dovadă de solidaritate de breaslă, a răspuns să nu-mi fac nici cea mai mică grijă, întrucît se va ocupa el de toate.

În anii aceia, singura mea distracție a fost să joc rolul avocatului Requejo. O dată pe lună, mă duceam să-l vizitez pe tata la Cimitirul Cărților Uitate. Nu și-a manifestat niciodată interesul de a-l vedea pe soțul acela nevăzut al meu și nici eu nu m-am oferit să i-l prezint. În conversațiile noastre, ocoleam acest subiect asemenea unor navigatori

iscușiți care trec pe lângă o stîncă primejdioasă aflată imediat sub suprafața apei, evitîndu-ne privirile. Uneori, se uita la mine în tăcere și mă întreba dacă aveam nevoie de ajutor, dacă putea face ceva. Din cînd în cînd, sîmbăta, mă duceam împreună cu Julián să privim marea. Urcam pe terasă și o traversam pînă la clădirea lipită de a noastră, ieșind apoi în strada Joaquín Costa. De acolo coboram pînă în port, pe străduțele din Raval. Nimeni nu ne ieșea în cale. Se temeau de Julián, chiar și de la distanță. Cîteodată, ajungeam pînă la dig. Lui Julián îi plăcea să se așeze pe stînci și să contemple orașul. Astfel petreceam ceasuri în șir, fără să schimbăm o vorbă. În unele după-amieze, ne strecuram prin cîte-un cinematograful, după ce filmul începuse deja. Pe întuneric, nimeni nu băga de seamă prezența lui Julián. Trăiam din noapte și din tăcere. Pe măsură ce lunile treceau, m-am deprins să confund rutina cu normalitatea, iar cu timpul am ajuns să cred că planul meu fusese perfect. Sărmană neroadă.

12

1945, un an al cenușii. Nu trecuseră decît șase ani de la sfîrșitul războiului și, cu toate că cicatricile acestuia se simțeau la fiecare pas, mai nimeni nu vorbea pe față despre el. Acum se vorbea de războiul celălalt, mondial, care împuțise lumea cu o duhoare de hoit și de mîrșăvie de care nu mai avea să se descotorosească vreodată. Erau ani de sărăcie și de mizerie, binecuvîntați în mod straniu de pacea aceea pe care o inspiră mușii și ologii, undeva la jumătatea drumului între milă și dezgust. După cîțiva ani în care am căutat, zadarnic, de lucru ca traducătoare, am găsit, în sfîrșit, un post de corectoare de șpalturi la o editură fondată de un întreprinzător nou, pe nume Pedro Sanmartí. Acest întreprinzător își clădise afacerea investind averea socrului său, pe care mai apoi îl internase într-un azil de pe malul lacului Bañolas, de unde aștepta să-i parvină prin poștă certificatul de deces. Sanmartí, căruia îi plăcea să curteze fetișcane avînd jumătate din vîrsta lui, parvenise prin deviza, atît de

în vogă în acei ani, a omului care a reușit prin mijloace proprii. Stilcea limba engleză cu un accent caraghios, încredințat că aceasta era limba viitorului, și își încheia frazele prin apendicele *okay*.

Editura (pe care Sanmartí o botezase cu ciudatul nume Endymion, întrucît îi suna atît solemn-evlavios, cît și propice pentru pungă) publica manuale de bune maniere, catehisme și o colecție de nuvele romanțate de lectură înălțătoare, avînd drept protagoniști călugărițe de comedie ușoară, personaje eroice de la Crucea Roșie și funcționari fericiți și de o exemplară conduită morală. Mai editam o serie de benzi desenate cu soldați americani, intitulată *Comandoul Curajului*, care făcea ravagii în rîndul tineretului dornic de eroi ce arătau de parcă mîncau carne șapte zile pe săptămînă. La firmă, mi-am făcut o prietenă bună în persoana secretarei lui Sanmartí, o văduvă de război pe nume Mercedes Pietro, cu care în curînd am simțit o afinitate desăvîrșită și cu care mă puteam înțelege dintr-o singură privire sau dintr-un zîmbet. Mercedes și cu mine aveam multe în comun: eram două femei în derivă, înconjurate de bărbați care ori erau morți, ori se ascuseseră de lume. Mercedes avea un copil de șapte ani, bolnav de distrofie musculară, pe care îl întreținea cum putea. N-avea decît treizeci și doi de ani, însă viața i se citea în ridurile de pe chip. În toți acei ani, Mercedes a fost singura persoană căreia m-am simțit tentată să-i povestesc totul, să-mi deschid sufletul în fața ei.

Ea a fost cea care mi-a spus că Sanmartí era foarte bun prieten cu tot mai decoratul inspector-șef Francisco Javier Fumero. Amîndoi făceau parte dintr-o camarilă de indivizi răsăriți din cenușa războiului, care se întindea prin oraș inexorabil, asemenea unei pînze de păianjen. Noua societate. Într-o bună zi, Fumero și-a făcut apariția la editură. Venise să-l viziteze pe prietenul Sanmartí, cu care stabilise să ia masa împreună. Eu, sub un pretext oarecare, m-am ascuns în arhivă pînă cînd cei doi au plecat. Cînd m-am întors la masa mea de lucru, Mercedes mi-a aruncat o privire care spunea totul. De atunci, ori de cîte ori Fumero își făcea apariția la editură, ea mă anunța ca să mă pot ascunde.

Nu trecea o zi fără ca Sanmartí să nu încerce să mă scoată la cină, să mă invite la teatru sau la cinematograful, sub orice pretext. Eu îi răspundeam întotdeauna că soțul meu mă așteaptă acasă și că doamna lui era pesemne îngrijorată, că se făcea tîrziu. Doamna Sanmartí, care funcționa pe post de piesă de mobilier sau de colet mobil, era cotate mult sub obligatoriul Bugatti pe scara afecțiunii soțului; se părea că-și pierduse rolul jucat în farsa acelei căsnicii, o dată ce averea socrului trecuse în mîna lui Sanmartí. Mercedes mă prevenise cum stăteau lucrurile. Înzestrat cu o capacitate de concentrare limitată în spațiu și timp, Sanmartí era amator de carne proaspătă și nu tocmai la vedere, concentrîndu-și bagatelele donjuanești asupra celei mai nou venite, care în cazul acesta eram eu. Sanmartí recurgea la toate șiretlicurile pentru a intra în vorbă cu mine.

— *Mi s-a spus că soțul tău, Moliner, e scriitor... Poate l-ar interesa să scrie o carte despre prietenul meu Fumero, pentru care am și titlul : Fumero, biciul crimei sau legea străzii. Ce zici, Nurieta ?*

— *Vă mulțumesc din suflet, domnule Sanmartí, însă Miquel e prins cu un roman și nu cred că poate în clipa asta...*

Sanmartí rîdea în hohote.

— *Un roman ? Pentru Dumnezeu, Nurieta... Dar romanul e mort și îngropat. Îmi spunea deunăzi un prieten care tocmai a sosit de la New York. Americanii inventează ceva care se cheamă televiziune și care-o să semene cu cinematograful, numai că acasă. Nu va mai fi nevoie nici de cărți, nici de liturghie, nici de nimic. Spune-i soțului tău să se lase de romane. Dacă cel puțin ar avea un nume, dacă ar fi fotbalist sau toreador... Uite, ce-ai zice dacă ne-am urca în Bugatti și am merge să mîncăm o paella la Castelldefels, ca să stăm de vorbă despre toate astea ? Femeie, trebuie să mai pui ceva și de la tine... Tu știi că mie mi-ar plăcea să te ajut. La fel și pe bărbățul tău. Tu știi că, în țara asta, fără nași nu se poate face nimic.*

Am început să mă îmbrac ca o văduvă habotnică sau ca una din acele femei care confundă lumina soarelui cu păcatul capital. Mă duceam la serviciu cu părul strîns într-un coc, nemachiată. În ciuda acestor tertipuri, Sanmartí continua

să mă perie cu insinuările lui, întotdeauna impregnate de acel zîmbet alunecos și cangrenat de dispreț, tipic eunucilor samavolnici care atîrnă ca niște cîrnați umflați din înaltul statelor de funcții ale oricărei întreprinderi. Am avut două sau trei întrevederi în perspectiva altor locuri de muncă, însă, pînă la urmă, dădeam peste o altă variantă a lui Sanmartí. Creșteau ca un puhoi de ciuperci cuibăritoare în bălegarul cu care sînt semănate firmele. Unul dintre ei s-a deranjat să-l sune pe Sanmartí și să-i spună că Nuria Monfort își căuta un alt loc de muncă fără știrea lui. Sanmartí m-a convocat în biroul său, rănit de această ingraturitudine. Mi-a pus mîna pe obraz și a făcut un gest de mîngîiere. Degetele îi miroseau a tutun și a sudoare. Am pălit.

— *Femeie, dacă nu ești mulțumită, nu trebuie decît să-mi spui. Ce pot face pentru a-ți îmbunătăți condițiile de muncă ? Tu știi că te apreciez și mă doare să aflu de la terți că vrei să ne părăsești. Ce-ar fi să mergem să cinăm undeva, tu și cu mine, și să ne împăcăm ?*

I-am îndepărtat mîna de pe fața mea, fără să mai pot ascunde repulsia pe care mi-o producea.

— *Mă dezamăgești, Nurieta. Trebuie să-ți mărturisesc că nu văd la tine nici spirit de echipă, nici încredere în proiectul acestei firme.*

Mercedes mă prevenise deja că, mai devreme sau mai tîrziu, ceva de genul ăsta avea să se întîmple. După cîteva zile, Sanmartí, care în materie de gramatică se putea întrece cu un urangutan, a început să-mi returneze toate manuscrisele pe care le corectam, pe motiv că erau pline de greșeli. Aproape în fiecare zi rămîneam la birou pînă la ora zece sau unsprezece noaptea, refăcînd, iar și iar, alte și alte pagini cu tăieturile și comentariile lui Sanmartí.

— *Prea multe verbe la trecut. Sună mort, fără nerv... Infinitivul nu se folosește după punct și virgulă. Asta o știe oricine...*

În unele seri, Sanmartí rămînea și el pînă tîrziu, închis în birou. Mercedes încerca să fie de față, însă nu o dată Sanmartí a trimis-o acasă. Cînd rămîneam singuri în editură, Sanmartí ieșea din birou și se apropia de masa mea.

— *Muncești mult, Nurieta. Munca nu e totul. Trebuie să te mai și distrezi. Iar tu ești încă tânără. Tinerețea trece și nu întotdeauna știm să profităm de ea.*

Se așeza pe marginea mesei mele de lucru și mă privea tintă. Uneori se plasa în spatele meu și rămânea acolo câteva minute, iar eu îi puteam simți în păr răsuflarea fetidă. Alteori îmi punea mîinile pe umeri.

— *Ești încordată, femeie. Relaxează-te.*

Eu tremuram, voiam să țip ori s-o iau la goană și să nu mă mai întorc în locul acela, însă aveam nevoie de slujbă și de salariul mizerabil pe care mi-l oferea. Într-o seară, Sanmartí a început cu rutina masajului, apucîndu-se să mă pipăie cu lăcomie.

— *Într-o zi ai să mă faci să-mi pierd capul, gema el.*

Am scăpat din ghearele lui dintr-o smucitură și am alergat pînă la ieșire, tîrînd după mine pardesiul și poșeta. Sanmartí rîdea în urma mea. Pe scară am dat peste o figură întunecată ce părea să alunece prin vestibul fără să atingă pardoseala.

— *Ce surpriză plăcută, doamnă Moliner...*

Inspectorul Fumero mi-a oferit zîmbetul lui de reptilă.

— *Să nu-mi spuneți că lucrați pentru bunul meu prieten Sanmartí. El, ca și mine, e cel mai bun în domeniul lui. Și spuneți-mi, ce mai face soțul dumneavoastră ?*

Am știut că zilele îmi erau numărate. A doua zi, la birou s-a răspîndit zvonul că Nuria Monfort era „lesbi“, fiindcă rămăsese imună la farmecele și la răsuflarea de usturoi proaspăt pisat a lui don Pedro Sanmartí, și că se avea pe bune cu Mercedes Pietro. Mai mulți tineri cu viitor în cadrul firmei asigurau că văzuseră, nu o dată, această „pereche de scroafe“ pupăcîndu-se în arhivă. În seara aceea, la plecare, Mercedes m-a rugat să stăm de vorbă un moment. Abia reușea să mă privească în ochi. Ne-am dus la cafeneaua de la colț fără să scoatem o vorbă. Acolo, Mercedes mi-a spus că Sanmartí o prevenise că nu vedea cu ochi buni prietenia noastră, că poliția îl informase în privința mea, în privința presupusului meu trecut de activistă comunistă.

— *Nuria, eu nu pot pierde slujba asta. Am nevoie de ea ca s-o scot la capăt cu fiul meu...*

A izbucnit în lacrimi, copleșită de rușine și de umilință, îmbătrânind cu fiecare secundă.

— *Nu-ți face griji, Mercedes. Înțeleg, i-am spus eu.*

— *Omul acela, Fumero, umblă după tine, Nuria. Nu știu ce are împotriva ta, dar i se vede pe față...*

— *Știu.*

În luna următoare, când am ajuns la birou, am găsit un individ sfrijit și dat cu fixativ, care îmi ocupase biroul. S-a prezentat ca fiind Salvador Benades, noul corector.

— *Dar dumneavoastră cine sînteți ?*

Nimeni din tot biroul nu a îndrăznit să schimbe cu mine vreo privire sau vreun cuvînt în timp ce îmi strîngeam lucrurile. Când am coborît pe scară, Mercedes a alergat după mine și mi-a înmînat un plic care conținea un teanc de bancnote și niște monede.

— *Aproape toți au contribuit cu cît au putut. Ia-l, te rog. Nu pentru tine, pentru noi.*

În seara aceea, m-am dus la apartamentul din Ronda de San Antonio. Julián mă aștepta ca întotdeauna, șezînd în întuneric. Scrisese un poem pentru mine, mi-a zis. Era primul lucru pe care îl scria în ultimii nouă ani. Am vrut să-l citesc, însă m-am frînt în brațele lui. I-am povestit totul, fiindcă nu mai puteam. Fiindcă mă temeam că, mai devreme sau mai târziu, Fumero avea să-l găsească. Julián m-a ascultat în tăcere, ținîndu-mă în brațe și mîngîindu-mi părul. Era pentru prima oară în mulți ani când simțeam că, în sfîrșit, mă puteam bizui pe el. Am vrut să-l sărut, bolnavă de singurătate, însă Julián nu avea nici piele și nici buze pe care să mi le ofere. Am adormit în brațele lui, ghemuită în patul din camera sa, un pătuț de copilandru. Când m-am trezit, Julián nu mai era acolo. I-am auzit pașii pe terasă în zori și m-am prefăcut că încă dormeam. Mai târziu, în acea dimineață, am auzit știrea la radio, fără să pricep despre ce era vorba. Un corp neînsuflețit fusese găsit pe o bancă de pe Paseo del Borne, contemplînd bazilica Santa María del Mar, șezînd, cu mîinile în poală. Un stol de porumbei ce-i ciuguleau ochii a atras atenția unui vecin, care a anunțat poliția. Cadavrul avea gîtul rupt. Doamna Sanmartí l-a identificat

ca fiind al soțului său, Pedro Sanmartí Monegal. Când socrul defunctului a primit vestea în azilul de la Bañolas, a mulțumit cerului și și-a spus că de-acum putea muri împăcat.

13

Julián a scris cîndva că lucrurile întîmplătoare sînt cicatrice ale destinului. Nu există lucruri întîmplătoare, Daniel. Sîntem marionetele propriului nostru inconștient. Ani la rînd voisem să cred că Julián continua să fie bărbatul de care mă îndrăgostisem, sau cenușa acestuia. Voisem să cred că o vom scoate la capăt, după clipe de mizerie și de speranță. Voisem să cred că Laín Coubert murise și că se întorsese în paginile unei cărți. Noi, oamenii, sîntem dispuși să credem orice mai degrabă decît adevărul.

Asasinarea lui Sanmartí mi-a deschis ochii. Am înțeles că Laín Coubert era mai viu ca niciodată. Se aciuse în trupul distrus de flăcări al acelui om, din care nu mai rămăsese nici măcar glasul, și se hrănea din memoria lui. Am aflat că descoperise un mod de a intra și de a ieși din apartamentul din Ronda de San Antonio pe o fereastră ce dădea spre luminatorul central, fără să fie nevoie să forțeze ușa pe care eu o închideam ori de cîte ori plecam. Am descoperit că Laín Coubert, deghizat în Julián, cutreierase orașul în lung și-n lat, trecînd pe la vila familiei Aldaya. Am descoperit că, în nebunia lui, se întorsese în criptă și sfărîmase lespezile funerare, că scosese sicriul Penélopei și al fiului său. „Ce-ai făcut, Julián?”

Poliția mă aștepta acasă pentru a mă interoga în privința morții lui Sanmartí. Am fost condusă la chestură, unde, după cinci ore de așteptare pe întuneric într-un birou, și-a făcut apariția Fumero, îmbrăcat în negru, și mi-a oferit o țigară.

— *Dumneavoastră și cu mine am putea fi prieteni buni, doamnă Moliner. Oamenii mei mi-au spus că soțul dumneavoastră nu e acasă.*

— *Soțul meu m-a părăsit. Nu știu unde este.*

M-a aruncat din scaun cu o palmă zdravănă. M-am tîrit într-un colț, cuprinsă de panică. N-am îndrăznit să ridic privirea. Fumero a îngenuncheat lîngă mine și m-a înșfăcat de păr.

— *Bagă bine la cap, ștoarfă împutită : o să-l găsec, iar cînd o s-o fac, am să vă omor pe amîndoi. Mai întîi pe tine, ca să te vadă și el cu mațele atîrnînd. Și mai apoi pe el, după ce-o să-i povestesc cum tîrfa cealaltă, pe care a trimis-o în groapă, era sora lui.*

— *O să te omoare mai întîi el pe tine, ticălosule.*

Fumero m-a scuipat în față și mi-a dat drumul din strînsoare. Am crezut atunci că o să mă omoare în bătaie, însă i-am auzit pașii îndepărtîndu-se pe coridor. Tremurînd, m-am ridicat și mi-am șters sîngele de pe față. Puteam simți pe piele mirosul mîinii celui om, însă de data asta am recunoscut duhoarea fricii.

M-au reținut în acea încăpere, pe întuneric și fără apă, vreme de șase ceasuri. Cînd mi-au dat drumul, era deja noapte. Ploua cu găleata și străzile emanau aburi. Cînd am ajuns acasă, am găsit un morman de ruine. Oamenii lui Fumero fuseseră pe-acolo. Printre mobile căzute, sertare și rafturi răsturnate, mi-am găsit hainele făcute zdrențe și cărțile lui Miquel distruse. Pe pat am găsit o grămadă de fecale, iar pe perete cineva scrisese cu excremente cuvîntul „curvă“.

Am dat fuga la apartamentul din Ronda de San Antonio, făcînd o mie de ochuri și asigurîndu-mă că nici unul din zbirii lui Fumero nu mă urmărise pînă la portalul din strada Joaquín Costa. Am traversat terasele înecate de ploaie și am constatat că ușa apartamentului rămăsese încuiată. Am intrat tiptil, însă ecoul pașilor mei trăda absența. Julián nu era acolo. L-am așteptat în sufrageria întunecată, ascultînd furtuna, pînă în zori. Cînd ceața dimineții a măturat obloanele de la balcon, am urcat pe terasă și am contemplat orașul strivit sub un cer de plumb. Am știut că Julián nu se va mai întoarce. Acum îl pierdusem pentru totdeauna.

L-am revăzut două luni mai tîrziu. Într-o seară, am intrat într-un cinematograful, nefiind în stare să mă întorc în apartamentul pustiu și rece. La jumătatea filmului, o tîmpenie

despre amorul dintre o prințesă româncă dornică de aventură și un chipeș reporter american mereu pieptănat ireproșabil, un individ s-a așezat lângă mine. Nu era pentru prima oară. Cinematografele din acea perioadă erau bîntuite de fanteze duhnind a singurătate, a urină și a colonie, care își agitau mîinile asudate și tremurătoare ca pe niște limbi de carne moartă. Mă pregăteam să mă ridic și să anunț plasatorul, cînd am recunoscut profilul retezat al lui Julián. M-a apucat de braț cu putere și am rămas așa, uitîndu-ne la ecran fără să-l vedem.

— Tu l-ai omorît pe Sanmartí? am șoptit eu.

— Îi e cuiva dor de el?

Vorbeam în șoaptă, sub privirea atentă a bărbaților singuri de la parterul cu fotolii, roși de invidie în fața aparentului succes al acelui sumbru concurent. L-am întrebat unde se ascunsese între timp, dar nu mi-a răspuns.

— Mai există un exemplar din *Umbra vîntului*, mi-a șoptit el. Aici, la Barcelona.

— Te înșeli, Julián. Le-ai distrus pe toate.

— Pe toate, în afară de unul. Pe cît se pare, cineva mai șiret decît mine l-a ascuns într-un loc unde n-aș fi putut să-l găsesc niciodată. Tu.

Astfel l-am auzit vorbind pentru prima oară despre tine. Un librar fanfaron și limbut pe nume Gustavo Barceló se lăudase în fața cîtorva colecționari că dăduse peste un exemplar din *Umbra vîntului*. Lumea cărților de anticariat e o cameră cu ecou. După numai două luni, Barceló primea deja oferte din partea colecționarilor din Berlin, Paris și Roma, care voiau să achiziționeze cartea. Enigmatică fugă a lui Julián de la Paris în urma unui duel sîngeros și zvonurile despre moartea sa în războiul civil din Spania conferiseră operelor sale o valoare de piață la care n-ar fi putut visa vreodată. Legenda întunecată a unui individ fără chip care colinda librăriile, bibliotecile și colecțiile private ca să dea foc acestor cărți nu făcea decît să contribuie la sporirea interesului și a cotei cărții. „Avem circul în sînge“, spunea Barceló.

Lui Julián, care continua să urmărească umbra propriilor sale cuvinte, nu i-a luat prea mult timp ca să audă zvonul. A aflat astfel că Gustavo Barceló nu avea cartea și că exemplarul

îi aparținea unui băiat care îl descoperise în mod întâmplător și care, fascinat de roman și de enigmaticul său autor, refuza să-l vîndă și îl păstra ca pe bunul său cel mai de preț. Băiatul acela erai tu, Daniel.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Julián, doar n-ai să-i faci rău unui copil... am murmurat eu, nu foarte sigură pe mine.

Atunci Julián mi-a spus că toate cărțile pe care le furase și le distrusese fuseseră smulse din mîinile unor oameni care nu simțeau nimic pentru ele, ci se mărgineau să facă afaceri cu ele sau le păstrau ca pe niște curiozități de colecționari și de diletanți roși de molii. Tu, care refuzai să vinzi cartea indiferent de prețul oferit și încercai să-l răscumperi pe Carax din ungherele trecutului, îi inspirai o stranie simpatie și chiar respect. Fără să știi, Julián te observa și te studia.

— Poate că, dacă va afla cine sînt și ce sînt, se va hotărî și el să ardă cartea.

Julián vorbea cu acea luciditate fermă și tranșantă a nebunilor care s-au eliberat de ipocrizia de a se conforma unei realități lipsite de sens.

— Cine e băiatul ăsta?

— Îl cheamă Daniel. E fiul unui librar pe care Miquel obișnuia să-l frecventeze, pe strada Santa Ana. Locuiește cu tatăl lui într-un apartament deasupra prăvăliei. Și-a pierdut mama cînd era foarte mic.

— Parcă ai vorbi despre tine.

— Poate că așa și este. Băiatul ăsta îmi amintește de mine însumi.

— Lasă-l în pace, Julián. E doar un copil. Singura lui crimă a fost că te admiră pe tine.

— Asta nu-i o crimă, e o naivitate. Dar o să-i treacă. Poate că atunci are să-mi înapoieze cartea. Cînd va înceta să mă admire și va începe să mă înțeleagă.

Cu un minut înainte de final, Julián s-a ridicat și s-a îndepărtat, la adăpostul umbrelor. Luni de zile ne-am văzut mereu așa, pe întuneric, în cinematografe și pe străduțe, în miez de noapte. Julián mă găsea întotdeauna. Eu îi simțeam prezența tăcută, fără să-l văd, mereu de veghe. Uneori te pomenea și, cînd îl auzeam vorbind despre tine, mi se părea că deslușesc în glasul lui o tandrețe ciudată care îl deruta și

pe care credeam că și-o pierduse cu mulți ani în urmă. Am aflat că se întorsese la vila familiei Aldaya și că acum locuia acolo, pe jumătate spectru, pe jumătate cerșetor, străbătînd ruina propriei sale vieți și veghind rămășițele lumești ale Penélopei și ale copilului lor. Acela era singurul loc din lume pe care îl mai simțea al său. Există temnițe mai grele decît cuvintele.

Eu mă duceam acolo o dată pe lună, ca să mă asigur că era bine sau, pur și simplu, că era în viață. Săream gardul pe jumătate dărîmat din partea din spate, invizibil din stradă. Uneori îl găseam acolo, alteori Julián era plecat. Îi lăsam de-ale gurii, bani, cărți... Îl așteptam ceasuri în șir, pînă la căderea nopții. Cîteodată îndrăzneam să explorez vila. Astfel mi-am dat seama că distrusese lespezile funerare din criptă și că scosese sicriele. Nu-l mai credeam nebun și nici nu mai vedeam în acea profanare o monstruozitate, ci doar o coerență tragică. Cînd îl găseam, vorbeam ceasuri la rînd, așezați lîngă foc. Julián mi-a mărturisit că încercase să se apuce din nou de scris, însă nu putea. Își amintea vag propriile cărți ca și cînd le-ar fi citit, ca și cînd ar fi fost opera altcuiva. Cicatricele încercării sale erau vizibile. Am descoperit că Julián arunca în foc pagini pe care le scrisese cu febrilitate în intervalul cît nu ne văzusem. O dată, profitînd de absența lui, am recuperat un teanc de file din cenușă. Vorbea despre tine. Julián îmi spusese cîndva că o povestire e o scrisoare pe care autorul și-o scrie sieși pentru a-și povesti lucruri pe care, altminteri, nu le-ar putea afla. De multă vreme Julián se întreba dacă nu-și pierduse mințile. Știe nebunul că e nebun? Sau nebunii sînt ceilalți, care se străduiesc să-l convingă de lipsa lui de rațiune pentru a-și pune în siguranță propriile lor existențe himerice? Julián te observa, te vedea crescînd și se întreba cine ești. Se întreba dacă nu cumva prezența ta nu era un miracol, o iertare pe care trebuia să și-o cîștige învățîndu-te să nu comiți aceleași greșeli pe care le comisese el. Nu o dată m-am întrebat dacă Julián nu ajunsese la convingerea că tu, în logica răsucită a universului, te transformaseși în fiul pe care îl pierduse, într-o nouă foaie albă pe care să-și reînceapă acea poveste pe care nu o putea născoci, însă de care își putea aminti.

Au trecut anii aceia petrecuți în vechea vilă și, din ce în ce mai mult, Julián trăia urmărindu-te cu înfrigurare, pe tine și progresele tale. Îmi vorbea de prietenii tăi, de o femeie pe nume Clara de care te-ai îndrăgostit, de tatăl tău, un om pe care-l admira și-l prețuia, de prietenul tău Fermín și de o fată în care lui i-a plăcut să vadă o nouă Penélope, de Bea ta. Vorbea de tine ca de un fiu. Vă căutați unul pe celălalt, Daniel. El voia să creadă că inocența ta are să-l salveze de el însuși. Nu mai umbla după cărți, nu mai voia să le ardă și să-și distrugă urma lăsată în viață. Învăța să rememoreze lumea prin ochii tăi, să-l recupereze, în tine, pe copilul care fusese. În ziua când ai venit la mine acasă pentru prima oară, am simțit că te cunoșteam deja. M-am prefăcut suspicioasă ca să ascund teama pe care mi-o pricinuiai. Mi-era teamă de tine, de ceea ce puteai afla. Mi-era teamă că-l voi auzi pe Julián și că voi începe să cred, asemenea lui, că, într-adevăr, eram uniți cu toții într-o stranie înlănțuire de destine și hazarduri. Mi-era teamă că aveam să-l recunosc în tine pe acel Julián pe care îl pierdusem. Știam că tu și prietenii tăi investigați trecutul nostru. Știam că, mai devreme sau mai târziu, aveai să descoperi adevărul, însă la vremea convenită, atunci când vei fi putut ajunge să-i înțelegi semnificația. Știam că, mai devreme sau mai târziu, tu și Julián aveți să vă întâlniți. Asta a fost greșeala mea. Fiindcă încă cineva mai știa asta, cineva care presimțea că, în timp, tu aveai să-l conduci la Julián: Fumero.

Am priceput ce se întâmplă atunci când nu mai exista nici o cale de întoarcere, însă nu mi-am pierdut speranța că ne vei pierde urma, că vei uita de noi sau că viața, a ta și nu a noastră, te va purta departe, în siguranță. Timpul m-a învățat să nu-mi pierd speranțele, dar să nu mă încred prea mult în ele. Sint crude și vanitoase, lipsite de conștiință. De mult umblă Fumero după mine. El știe că voi cădea, mai devreme sau mai târziu. Nu se grăbește, de aceea pare de neînțeles. Trăiește ca să se răzbune. Pe toți și pe sine. Fără răzbunare, fără mînie, s-ar evapora. Fumero știe că tu și prietenii tăi o să-l duceți la Julián. Știe că, după aproape cincisprezece ani, eu nu mai am nici putere, nici mijloace. M-a văzut murind de-a lungul anilor și nu așteaptă decît

momentul potrivit ca să-mi dea lovitura de grație. Nu m-am îndoit niciodată că voi muri de mîna lui. Acum știu că momentul se apropie. Îi voi înmîna aceste pagini tatălui meu, rugîndu-l să ți le predea dacă se întîmplă ceva. Mă rog celui Dumnezeu cu care nu m-am întîlnit niciodată să nu ajungi să le citești, însă presimt că destinul meu, în ciuda voinței mele și a speranțelor mele deșarte, e să-ți încredințez această poveste. Al tău, în ciuda tinereții și inocenței tale, e să o eliberezi.

Dacă vei citi aceste cuvinte, această temniță de amintiri, înseamnă că nu-mi voi mai putea lua rămas-bun de la tine așa cum aș fi vrut, că nu te voi putea ruga să ne ierți, mai ales pe Julián, și să ai grijă de el cînd eu nu voi mai fi aici ca s-o fac. Știu că nu-ți pot cere nimic, ci doar să te salvezi. Poate că atîtea pagini m-au convins, în cele din urmă, că, fie ce-o fi, în tine voi avea mereu un prieten, că tu ești singura mea speranță adevărată. Din tot ce-a scris Julián, lucrul de care m-am simțit dintotdeauna cel mai aproape e că, atît timp cît cineva își aduce aminte de noi, sîntem încă vii. Așa cum mi s-a întîmplat de atîtea ori cu Julián, cu ani de zile înainte să-l întîlnesc, simt că te cunosc și că, dacă mă pot încrede în cineva, acela ești tu. Amintește-ți de mine, Daniel, fie și într-un colțișor, pe ascuns. Nu mă lăsa să plec.

Nuria Monfort

Umbra vîntului

—

1955

Se crăpa de ziuă cînd am terminat de citit manuscrisul Nuriei Monfort. Aceea era povestea mea. Povestea noastră. În pașii pierduți ai lui Carax recunoșteam acum propriii mei pași, de-acum irecuperabili. M-am ridicat, cuprins de neliniște, și am început să mă învîrt prin cameră ca o fiară în cușcă. Toate reținerile, toate șovăielile și toate temerile mele se prefăceau acum în scrum, neînsemnate. Mă copleșeau obo-seala, remușcarea și frica, însă m-am simțit incapabil să rămîn acolo, ascunzîndu-mă de urmările faptelor mele. Mi-am pus pardesiul, am îndoit manuscrisul, l-am vîrît în buzunarul interior al hainei și am coborît scările în goană. Începuse să ningă cînd am ieșit, iar cerul se descompunea în lacrimi leneșe de lumină ce se depuneau peste răsuflare și dispăreau. Am alergat spre Plaza de Cataluña, care era pustie. În mijlocul pieței se înălța silueta unui bătrîn, sau poate că era un înger dezertor, cu părul alb, îmbrăcat într-un formidabil pardesiu cenușiu. Aidoma unui rege al zorilor, își ridica privirea spre cer și încerca zadarnic să prindă fulgii de zăpadă cu mănușile, rîzînd. Cînd am trecut prin dreptul lui, s-a uitat la mine și mi-a zîmbit grav, ca și cum mi-ar fi putut citi în suflet dintr-o ochire. Avea ochii aurii, ca niște monede vrăjite de pe fundul unui lac.

— Noroc, mi s-a părut că-l aud spunînd.

Am încercat să mă agăț de acea binecuvîntare și am iuțit pasul, rugîndu-mă să nu fie prea tîrziu și ca Bea, acea Bea din povestea mea, să mă mai aștepte.

Îmi ardea gîtlejul din pricina frigului cînd, gîfîind, am ajuns la clădirea unde locuia familia Aguilar. Zăpada începuse să se depună. Am avut norocul să dau peste don Saturno Molleda, portarul clădirii și (după cîte îmi spusese Bea) în taină poet

suprarealist, care era postat la intrare. Don Saturno ieșise să contemple spectacolul zăpezii cu mătura în mână, încoțsmănat cu nu mai puțin de trei fulare și ghete de asalt.

— E mătreața Domnului, a zis el fermecat, celebrînd ninsoarea cu versuri inedite.

— Merg la familia Aguilar, am anunțat eu.

— Se știe că pe cine se scoală de dimineată Dumnezeu îl ajută, dar în cazul dumitale, tinere, e ca și cum i-ai cere o bursă.

— E o urgență. Sînt așteptat.

— *Ego te absolvo*, a recitat el, acordîndu-mi o binecuvîntare.

Am alergat pe scări în sus. În timp ce urcam, îmi examinaam posibilitățile cu oarecare reținere. Dacă aveam noroc, urma să-mi deschidă una dintre servitoare, de al cărei blocaj puteam trece fără a mai zăbovi. Cu mai puțin noroc, poate că, dată fiind ora, cel care avea să-mi deschidă era tatăl Beei. Am sperat că, în intimitatea propriului cămin, acesta nu umbla înarmat, cel puțin nu înainte de micul dejun. Înainte să bat la ușă, m-am oprit cîteva clipe să-mi recapăt suflul și să încerc să însăilez cîteva cuvinte, care n-au sosit. Prea puțin mai conta. Am ciocănit de trei ori cu putere. După cincisprezece secunde am repetat operațiunea, și tot așa, ignorînd sudoarea rece care îmi acoperea fruntea și bătăile inimii. Cînd ușa s-a deschis, încă țineam ciocănelul în mână.

— Ce vrei?

Ochii vechiului meu prieten Tomás m-au sfredelit, fără să tresară. Reci și supurînzi de mînie.

— Am venit s-o văd pe Bea. Poți să-mi pocești mutra, dacă ai chef, dar nu plec fără să vorbesc cu ea.

Tomás se uita la mine fără să clipească. M-am întrebat dacă nu cumva mă va rupe în două pe loc, fără întîrziere. Am înghițit în sec.

— Sora mea nu-i acasă.

— Tomás...

— Bea a plecat.

În glasul lui erau o renunțare și o durere pe care abia izbutea să le deghizeze în mînie.

— A plecat? Unde?

— Mă așteptam să știi tu.

— Eu?

Ignorînd pumnii strînși și chipul amenințător al lui Tomás, m-am strecurat în apartament.

— Bea? am țipat. Bea, sînt eu, Daniel...

M-am oprit în mijlocul coridorului. Apartamentul transmitea ecoul glasului meu cu acel dispreț al spațiilor goale. Nici domnul Aguilar, nici soția, nici servitorii nu au apărut ca răspuns la strigătele mele.

— Nu-i nimeni. Ți-am mai spus, a zis Tomás din spatele meu. Acum du-te și să nu te mai întorci. Tata a jurat să te omoare și n-am să fiu eu cel care îl va împiedica.

— Pentru numele lui Dumnezeu, Tomás! Spune-mi unde-i sora ta.

Se uita la mine ca unul care nu știe dacă să mă scuipe sau să mă ocolească.

— Bea a plecat de-acasă, Daniel. Părinții mei o caută de două zile ca nebunii, peste tot, și poliția la fel.

— Dar...

— În noaptea aceea, cînd s-a întors de la întîlnirea cu tine, tata o aștepta. I-a stîlcit buzele în bătaie, dar să n-ai nici o grijă, că a refuzat să-ți rostească numele. N-o meriți.

— Tomás...

— Taci. A doua zi, părinții au dus-o la doctor.

— De ce? Bea e bolnavă?

— Bolnavă de tine, imbecilule. Sora mea e însărcinată. Să nu-mi spui că nu știi.

Am simțit cum îmi tremurau buzele. Un frig teribil mi se răspîndea prin trup, glasul îmi pierise, iar privirea mi se încetșoșase. M-am tîrît spre ieșire, însă Tomás m-a înșfăcat de braț și m-a izbit de perete.

— Ce i-ai făcut?

— Tomás, eu...

Pleoapele i-au căzut de nerăbdare. Prima lovitură mi-a tăiat respirația. Am alunecat pe pardoseală, cu spatele rezemat de perete, cu genunchii slăbiți. O mîna teribilă m-a înșfăcat de gît și m-a ridicat în picioare, ținut de zid.

— Ce i-ai făcut, nemernicule?

Am încercat să scap din strînsoare, dar Tomás m-a doborît cu un pumn în față. Am căzut într-o beznă nesfirșită, cu

capul învăluit în vîlvătăi de durere. M-am prăbușit pe dalele de pe coridor. Am încercat să mă tîrăsc, dar Tomás m-a înșfăcat de gulerul pardesiului și m-a tîrît numaidecît pe palier. M-a azvîrlit pe scări ca pe-un gunoi.

— Dacă i se întîmplă ceva Beei, îți jur c-o să te omor, mi-a spus el din pragul ușii.

M-am ridicat în genunchi, implorînd o secundă, o șansă ca să-mi recapăt glasul. Ușa s-a închis, abandonîndu-mă în întuneric. Am simțit o împunsătură în urechea stîngă și mi-am dus mîna la cap, chircindu-mă de durere. Am simțit sînge călduț. M-am ridicat cum am putut. Mușchii pîntecelui, care încasaseră prima lovitură a lui Tomás, ardeau într-o agonie ce abia acum începea. M-am prelins pe trepte în jos, unde don Saturno, cînd m-a văzut, a scuturat din cap.

— Aoleu, intră un moment și aranjează-te...

Am refuzat, ținîndu-mă cu mîinile de stomac. Partea stîngă a capului îmi palpita ca și cum oasele ar fi vrut să se desprindă de carne.

— Dumneata sîngerezi, mi-a zis don Saturno, neliniștit.

— Nu-i prima oară.

— Atunci, joacă-te în continuare și n-o să mai ai șansa de a sîngera prea mult. Haide, intră și-o să chem un doctor, fă-mi plăcerea.

Am reușit să ajung pînă la ușă și să mă eliberez de bunăvoința portarului. Acum ningeă vîrtos, trotuarele acope-rindu-se cu văluri de ceață albă. Vîntul înghețat își deschidea drum prin hainele mele, măturînd rana care îmi sîngera pe față. Nu știu dacă am plîns de durere, de furie sau de frică. Zăpada, indiferentă, a luat cu ea plînsul meu laș, iar eu m-am îndepărtat încetișor în zorii prăfoși, o umbră printre altele, deschizînd brazde în mătreața Domnului.

2

Pe cînd mă apropiam de intersecția cu strada Balmes am băgat de seamă că o mașină mă urmărea, înaintînd pe lîngă trotuar. Durerea din cap lăsase loc unei senzații de amețeală

care mă făcea să mă clatin și să umblu sprijinindu-mă de ziduri. Mașina a oprit și din ea au coborât doi bărbați. Un șuierat strident îmi inundase urechile și n-am putut auzi motorul ori cuvintele acelor două siluete în negru care mă apucau de câte un braț și mă trăiau grăbit spre mașină. M-am prăbușit pe bancheta din spate, amețit. Lumina venea și se îndepărta, ca o maree orbitoare. Am simțit că mașina se mișca. Niște mâini îmi pipăiau fața, capul și coastele. Când a dat peste manuscrisul Nuriei Monfort ascuns în buzunarul interior al pardesiului, una din siluete mi l-a smuls. Cealaltă s-a aplecat peste mine. Mi-am dat seama că îmi vorbește când i-am simțit răsuflarea în față. M-am așteptat să văd chipul lui Fumero ieșind în lumină și să simt pe gît lama cuțitului. O privire s-a fixat într-a mea și, în timp ce vâlul conștiinței își lua zborul, am recunoscut zîmbetul știrb și supus al lui Fermín Romero de Torres.

M-am trezit scăldat într-o sudoare care îmi opărea pielea. Două mâini mă susțineau ferm de umeri, așezîndu-mă pe un pat pe care l-am crezut înconjurat de lumînări, ca într-o cameră de veghe. Chipul lui Fermín s-a ivit la dreapta mea. Zimbea, însă chiar și în plin delir i-am putut ghici neliniștea. Alături de el, în picioare, l-am deslușit pe don Federico Flaviá, ceasornicarul.

— Se pare că-și revine, Fermín, zise don Federico. Ce-ar fi să-i pregătesc o supîță ca să-și vină în simțiri?

— Nu i-o prinde prea rău. Dacă tot faci asta, ai putea dumneata să-mi pregătești și mie un sandviș cu ce găsești pe-acolo, că emoțiile astea mi-au făcut o foame de nu te văd.

Don Federico s-a îndepărtat cu o atitudine demnă și ne-a lăsat între patru ochi.

— Unde sîntem, Fermín?

— La loc sigur. Tehnic vorbind, ne aflăm într-un mic apartament din partea stîngă a cartierului Ensanche, proprietatea unor prieteni ai lui don Federico, căruia îi datorăm viața și mai mult decît atît. Gurile rele l-ar califica drept casă de *rendez-vous*, însă pentru noi e un sanctuar.

Am încercat să mă ridic. Durerea din ureche se prefăcuse acum într-o pulsație ce mă ardea.

— O să rămîn surd?

— Surd, nu știu, însă cît pe ce să dai în mongolism. Energumenul acela de domn Aguilar, cu pocneala lui, era cît pe ce să-ți lichefieze meningele.

— Nu domnul Aguilar a fost cel care m-a bătut. A fost Tomás.

— Tomás? Prietenul dumitale, inventatorul?

Am încuviințat.

— Oi fi făcut dumneata ceva.

— Bea a fugit de-acasă... am început eu.

Fermín se încruntă.

— Continuă.

— E însărcinată.

Fermín se uita la mine năucit. În sfîrșit, expresia lui era impenetrabilă și severă.

— Nu mă privi așa, Fermín, pentru Dumnezeu.

— Ce vrei să fac? Să împart țigări de foi?

Am încercat să mă ridic, însă durerea și mîinile lui Fermín m-au oprit.

— Trebuie s-o găsesc, Fermín.

— Stai liniștit. Nu ești în stare să te duci nicăieri. Spune-mi unde-i fata și-o să mă duc eu după ea.

— Nu știu unde e.

— Am să te rog să fii ceva mai exact.

Don Federico își făcu apariția cu un bol de supă aburindă. Îmi zîmbi călduros.

— Cum te simți, Daniel?

— Mult mai bine, mulțumesc, don Federico.

— Ia două pastile din astea cu supă.

Schimbă o scurtă privire cu Fermín, care încuviință.

— Sînt pentru durere.

Am înghițit pastilele și am sorbit supa, care avea gust de xeres. Don Federico, un monument al discreției, părăsi încăperea și închise ușa. Atunci am băgat de seamă că Fermín ținea în poală manuscrisul Nuriei Monfort. Ceasul care ticăia pe măsuta de noapte bătea ora unu, am bănuit că ziua.

— Mai ninge?

— Ninge e puțin spus. E potopul de pulbere.

— L-ai citit? am întrebat.

Fermín se mărgini să încuviințeze.

— Trebuie s-o găsec pe Bea înainte de a fi prea tîrziu. Cred că știu unde e.

M-am așezat pe pat, îndepărtînd brațele lui Fermín. M-am uitat în jur. Pereții se unduiau ca niște alge într-un lac. Tavanul se îndepărta dintr-o suflare. Abia m-am mai putut ține. Fermín, fără nici un efort, mă culcă la loc pe laviță.

— Nu te duci nicăieri, Daniel.

— Ce erau pastilele alea?

— Alifia lui Morfeu. Ai să adormi buștean.

— Nu, acum nu pot...

Am continuat să bîigui pînă cînd pleoapele și lumea s-au prăbușit fără drept de apel. A fost un somn negru și gol, un somn de tunel. Somnul celor vinovați.

Se lăsa seara cînd lespede a acelei letargii s-a ridicat și am deschis ochii într-o încăpere întunecată, străjuită de două lumînări istovite care pîlpiu pe noptieră. Fermín, răpus în fotoliul din colț, sforăia cu furia unui om de trei ori mai mare. La picioarele lui, răsfirat în plînsul filelor, zăcea manuscrisul Nuriei Monfort. Durerea de cap se redusese la o palpație lentă și caldută. M-am prelins pe furiș pînă la ușa încăperii și am ieșit într-o cămăruță cu balcon și cu o ușă ce părea să dea spre scară. Pardesiul și pantofii mei erau pe un scaun. O lumină purpurie pătrundea pe fereastră, împodobită cu reflexe irizate. M-am îndreptat spre balcon și am văzut că ninge în continuare. Acoperișurile unei mari părți din Barcelona se zăreau împetrite cu alb și stacojiu. În zare se deslușeau turnurile școlii industriale, ca niște ace prin ceața aprinsă de ultimele raze de soare. Geamul era presărat cu promoroacă. Am scris pe sticlă, cu degetul arătător:

Mă duc după Bea. Nu veni după mine. Mă întorc repede.

Simțisem certitudinea cînd mă treziseam, ca și cînd un necunoscut mi-ar fi șoptit adevărul în vis. Am ajuns pe palier și m-am avîntat pe scări în jos, apoi am ieșit pe poartă. Strada Urgel era un rîu de nisip strălucitor din care se înălțau felinare și copaci, asemenea unor catarge într-o

negură deasă. Vîntul spulbera zăpada în rafale. M-am dus pînă la stația de metrou de la Spitalul Clinic și m-am cufundat în tunelurile de abur și de căldură la mîna a doua. Hoarde întregi de barcelonezi, care obișnuiau să confunde zăpada cu miracolele, comentau caracterul neobișnuit al intemperiei. Ziarele de seară plasau știrea pe prima pagină, cu fotografii cu Ramblas acoperite de zăpadă și cu izvorul Canaletas înțesat de stalactite. „Ninsoarea secolului“, promiteau titlurile. M-am prăbușit pe o bancă de pe peron și am tras în piept izul de tuneluri și de funingine adus de rumoarea trenurilor nevăzute. De cealaltă parte a liniilor, pe un afiș publicitar, proclamînd farmecul parcului de distracții de la Tibidabo, apărea tramvaiul albastru, iluminat ca la moși, iar în spatele lui se zărea silueta vilei Aldaya. M-am întrebat dacă Bea, pierdută în acea Barcelonă a celor dezamăgiți de lume, văzuse și ea aceeași imagine și înțelesese că n-avea unde să se ducă în altă parte.

3

Începea să se înnopteze cînd am ieșit la suprafață de pe treptele metroului. Pustiu, bulevardul Tibidabo schița o fugă nesfîrșită de chiparoși și de palate îngropate într-o lumină sepulcrală. Am zărit silueta tramvaiului albastru în stație, clopotul controlorului secerînd văzduhul. M-am grăbit și m-am urcat aproape cînd se punea în mișcare. Controlorul, o veche cunoștință, a acceptat monedele bombănind în sinea lui. M-am așezat înăuntru, ceva mai la adăpost de zăpadă și de frig. Vilele sumbre se perindau alene înapoia geamurilor acoperite de gheață. Controlorul se uita la mine cu acel amestec de neîncredere și de sfidare pe care frigul părea să i-l fi congelat pe chip.

— Numărul treizeci și doi, tinere.

M-am întors și am zărit silueta spectrală a vilei familiei Aldaya înaintînd spre noi asemenea prorei unei corăbii întunecate în cețuri. Tramvaiul s-a oprit cu o hurducătură. Am coborît, evitînd privirea controlorului.

— Noroc, îmi șopti el.

Am contemplat tramvaiul care se pierdea în susul bulevardului, pînă cînd nu s-a mai auzit decît ecoul clopotului. Un întuneric dens s-a pogorît în jurul meu. M-am grăbit să înconjur împrejmuirea, căutînd breșa din partea din spate. Cînd am escaladat zidul, mi s-a părut că aud pași prin zăpadă pe trotuarul opus, apropiindu-se. M-am oprit o clipă, nemișcat, în înaltul zidului. Noaptea se lăsa acum inexorabil. Zgomotul pașilor se stinse în bătaia vîntului. Am sărit de partea cealaltă și am pătruns în grădină. Bălăriile se congelaseră în lujere de cristal. Statuile îngerilor doborîți zăceau acoperite cu giulgiuri de gheață. Suprafața fîntînii era înghețată într-o oglindă neagră și lucioasă din care se ridica doar brațul de piatră al îngerului scufundat, ca o sabie din obsidian. Lacrimi de gheață îi atîrnau de degetul arătător. Mîna acuzatoare a îngerului arăta direct spre ușa principală, care era întredeschisă.

Am urcat treptele, cu speranța că nu era prea tîrziu. Nu m-am mai ostenit să-mi amortizez ecoul pașilor. Am împins ușa și am intrat în vestibul. O procesiune de lumînări înainta spre interior. Erau lumînările Beei, arse aproape pînă la pardoseală. Am mers pe urma lor și m-am oprit la baza scării. Poteca de lumînări urca pe trepte pînă la primul etaj. M-am aventurat pe scări în sus, urmîndu-mi umbra deformată de pe ziduri. Cînd am ajuns pe palierul de la primul etaj, am constatat că mai erau două lumînări, pe coridor. Cea de-a treia pîlpîia în fața fostei camere a Penélopei. M-am apropiat și am bătut ușurel în ușă.

— Julián? a întrebat o voce tremurătoare.

Am apucat clanța și m-am pregătit să intru, fără să știu cine mă aștepta de partea cealaltă. Am deschis încet. Bea se uita la mine dintr-un colț, învelită într-un pled. Am alergat lîngă ea și am îmbrățișat-o în tăcere. Am simțit că se îneca în lacrimi.

— Nu știam unde să mă duc, îmi șopti ea. Te-am sunat de mai multe ori acasă, dar nu era nimeni. M-am speriat...

Bea își șterse lacrimile cu dosul mîinii și își aținti privirea într-a mea. Am încuviințat, și n-a fost nevoie să mai spună altceva.

— De ce mi-ai spus Julián?

Bea aruncă o privire spre ușa întredeschisă.

— E aici. În casa asta. Vine și pleacă. M-a surprins ieri, când încercam să intru. Fără să-i spun nimic, a știut cine eram. A știut ce se petrecea. M-a instalat în camera asta și mi-a adus un pled, apă și ceva de mâncare. Mi-a spus să aștept. Că totul avea să se termine cu bine. Mi-a spus că o să vii după mine. În timpul nopții am vorbit ceasuri în șir. Mi-a vorbit de Penélope, de Nuria... Mi-a vorbit mai ales de tine, de noi doi. Mi-a zis că trebuie să te învețe să-l uiți...

— Unde-i acum?

— Jos. În bibliotecă. Mi-a spus că așteaptă pe cineva și să nu mă mișc de-aici.

— Pe cine așteaptă?

— Nu știu. A zis că e cineva care va veni o dată cu tine, că tu o să-l aduci...

Cînd am ieșit pe coridor, se auzeau pași pe casa scărilor. Am recunoscut umbra prelinsă pe ziduri asemenea unei pînze de păianjen, gabardina neagră, pălăria trasă ca o glugă și revolverul din mîină, strălucind ca o coasă. Fumero. Întotdeauna îmi amintise de cineva sau de ceva, însă pînă în clipa aceea nu înțelesesem de ce anume.

4

Am stins lumînările cu degetele și i-am făcut Beei semn să păstreze tăcere. Mi-a strîns mîna și m-a privit întrebătoare. Pașii lenți ai lui Fumero se auzeau la picioarele noastre. Am condus-o pe Bea înapoi în cameră și i-am făcut semn să rămînă acolo, ascunsă după ușa.

— Să nu ieși de-aici, orice s-ar întîmpla, i-am șoptit.

— Să nu mă părăsești acum, Daniel. Te rog.

— Trebuie să-l previn pe Carax.

Bea m-a implorat din priviri, însă eu nu i-am dat ascultare și am ieșit pe coridor. M-am strecurat pînă în dreptul scării principale. Nu exista nici o urmă din umbra lui Fumero, nici din pașii lui. Se oprise undeva în beznă, nemișcat. Răbdător.

M-am întors pe coridor și am trecut prin fața șirului de dormitoare, ajungînd în partea din față a vilei. Printr-o fereastră mare, acoperită de gheață, se răsfrîngeau patru fascicule de lumină albastră, tulburi ca o apă stătătoare. M-am apropiat de fereastră și am văzut o mașină neagră, parcată în fața grilajului de la intrare. Am recunoscut automobilul locotenentului Palacios. Jarul unei țigări în întuneric îi trăda prezența la volan. M-am întors tiptil pînă la scară și am coborît treaptă cu treaptă, pășind cu o precauție infinită. M-am oprit la jumătatea traseului și am scrutat bezna ce inunda parterul.

Cînd venise, Fumero lăsase ușa de la intrarea principală deschisă. Vîntul stinsese lumînările și spulbera înăuntru volburi de zăpadă. Frunzele uscate și înghețate dansau pe tavan, plutind într-un tunel de lumină prăfoasă prin care se insinua interiorul casei. Am mai coborît patru trepte, sprijinindu-mă de perete. Am întrezărit o sclipire a vitrinei de la bibliotecă. Încă nu-l detectasem pe Fumero. M-am întrebat dacă nu cumva coborîse în pivniță sau în criptă. Zăpada care pătrundea de afară îi ștergea urmele. M-am strecurat pe casa scării și am aruncat o privire pe coridorul ce ducea spre ieșire. Vîntul înghețat m-a lovit în față. Brațul îngerului scufundat se zărea în întuneric. M-am uitat în partea cealaltă. Intrarea spre bibliotecă era la vreo zece metri de baza scării. Anticamera ce conducea într-acolo era învăluită în beznă. Am înțeles că Fumero mă putea observa de la doar cîțiva metri de punctul unde mă aflam, fără ca eu să-l pot vedea. Am scrutat întunericul impenetrabil asemenea apelor unui puț. Am tras adînc aer în piept și, aproape tîrîndu-mi picioarele, am parcurs orbește distanța care mă despărțea de bibliotecă.

Marele salon oval era cufundat într-o lumină vapoasă, presărată cu puncte de umbră proiectate de zăpada ce cădea gelatinos dincolo de ferestre. Am măturat cu privirea zidurile despuiate, în căutarea lui Fumero, care putea fi postat lîngă intrare. Din zid se desprindea un obiect, la nici doi metri în dreapta mea. O clipă, mi s-a părut că se deplasa, însă era doar reflexul lunii pe lamă. Un cuțit, probabil un pumnal cu două tăișuri, era înfipt în perete. Fixa un dreptunghi de

carton sau de hîrtie. M-am dus într-acolo și am recunoscut imaginea țintuită de zid. Era o copie a fotografiei pe jumătate arse pe care un necunoscut o lăsase pe tejghea, în librărie. În fotografie, Julián și Penélope, adolescenți, zîmbeau către o viață ce le scăpase printre degete pe negîndite. Lama pumnalului străpungea pieptul lui Julián. Am înțeles atunci că nu Laín Coubert sau Julián Carax lăsase acea fotografie, ca pe o invitație. Fusesse Fumero. Fotografia fusese o momeală otrăvită. Am ridicat mîna să smulg cuțitul, dar atingerea înghețată a revolverului lui Fumero pe ceafă m-a oprit.

— O imagine contează mai mult decît o mie de cuvinte, Daniel. Dacă taică-tău n-ar fi fost un librar de căcat, te-ar fi învățat asta.

M-am întors încet și m-am pomenit față în față cu țeava armei. Mirosea a praf de pușcă proaspăt. Chipul cadaveric al lui Fumero zîmbea într-o grimasă crispată de teroare.

— Unde-i Carax?

— E departe. Știa că veți veni după el. A plecat.

Fumero mă privea fără să clipească.

— O să-ți zbor fața în țandări, băiete.

— Nu va fi de nici un folos. Carax nu-i aici.

— Deschide gura! porunci Fumero.

— Pentru ce?

— Deschide gura sau ți-o deschid eu cu un foc.

Mi-am desprins buzele. Fumero mi-a vîrît revolverul în gură. Am simțit o icnitură de vomă urcîndu-mi pe gîtlej. Degetul mare al lui Fumero trase cocoșul.

— Acum, nenorocitul, gîndește-te dacă ai vreun motiv să mai trăiești. Ce zici?

Am încuviințat încet.

— Atunci, spune-mi unde-i Carax.

Am încercat să bîlgui ceva. Fumero și-a retras încet revolverul.

— Unde-i?

— Jos. În criptă.

— Du-mă acolo. Vreau să fii de față cînd o să-i spun nemernicului cum gema Nuria Monfort cînd i-am împlîntat cuțitul în...

O siluetă și-a croit drum din neant. Lucind peste umărul lui Fumero, mi s-a părut că zăresc cum bezna se agita în perdele de ceață și cum o figură fără chip, cu privirea arzătoare, aluneca spre noi într-o tăcere absolută, ca și când abia ar fi atins pardoseala. Fumero văzu reflexul în ochii mei împânziți de lacrimi și figura i se descompuse încetul cu încetul.

Cînd se întoarse și trase un foc spre mantia de beznă care îl învăluia, două labe din piele tăbăcită, fără contur și fără relief, îi prinseseră gîtul ca într-un clește. Erau mîinile lui Julián Carax, crescute din flăcări. Carax mă împinse la o parte și îl strivi pe Fumero de perete. Inspectorul înșfăcă revolverul și încercă să-l plaseze sub bărbia lui Julián. Înainte să poată apăsa pe trăgaci, Carax îl prinse de încheietură și îi izbi mîna de zid o dată și încă o dată, însă Fumero nu dădu drumul armei. Un al doilea foc detună în întuneric și nimeri în zid, făcînd o gaură în panoul de lemn. Lacrimi de pulbere aprinsă și așchii de jăratric săriră pe fața inspectorului. Duhoarea de carne pîrlită inundă încăperea.

Cu o zvîcnitură, Fumero încercă să se descotorosească de mîinile acelea care îi țineau gîtul imobilizat și mîna cu revolverul lipită de perete. Carax nu slăbea strînsoarea. Fumero mugi de mînie și întoarse capul, mușcînd pumnul lui Carax. Era posedat de o furie bestială. I-am auzit clănțănitul dinților sfîșiind pielea moartă și am văzut buzele lui Fumero mustind de sînge. Ignorînd durerea sau, poate, incapabil s-o simtă, Carax înșfăcă pumnalul. Îl desprinse brusc din perete și, sub privirile îngrozite ale lui Fumero, țintui de zid încheietura mîinii drepte a inspectorului cu o lovitură brutală, care înfipse lama în panou aproape pînă în plăsele. Fumero slobozi un urlet teribil de agonie. Mîna i se desfăcu într-un spasm și revolverul îi căzu la picioare. Carax îi făcu vînt cu piciorul în întuneric.

Oroarea acelei scene se derulase prin fața ochilor mei în doar cîteva secunde. Mă simțeam paralizat, incapabil să acționez ori să articulez vreun gînd. Carax se uită spre mine și își aținti ochii în ai mei. Privindu-l, am izbutit să-i reconstitui trăsăturile pierdute, pe care mi le imaginasem în atîtea rînduri, contemplînd portrete și ascultînd povestiri de odinioară.

— Ia-o pe Beatriz de aici, Daniel. Ea știe ce trebuie să faceți. Să nu te desparți de ea. Să nu-i lași să ți-o ia. Pe nimeni și nimic. Ai grijă de ea. Mai mult ca de viața ta.

Am vrut să încuviințez, însă ochii mi s-au îndreptat spre Fumero, care se lupta cu cuțitul ce îi străbătea încheietura mîinii. Îl smulse dintr-un zvicnet și se prăbuși în genunchi, ținîndu-și brațul rănit, care îi sîngera, pe lîngă corp.

— Du-te, îmi șopti Carax.

Fumero ne privea de jos, orbit de ură, ținînd cuțitul plin de sînge în mîna stîngă. Carax se îndreptă spre el. Am auzit cîțiva pași grăbiți și am înțeles că Palacios dăduse fuga în ajutorul șefului său, alertat de împușcături. Înainte ca Julián să-i poată smulge cuțitul lui Fumero, Palacios intră în bibliotecă cu pistolul îndreptat spre noi.

— Înapoi, ne avertiză el.

Aruncă o privire rapidă spre Fumero, care se ridica anevoie, apoi se uită la noi, mai întîi la mine și în cele din urmă la Carax. În acea privire am deslușit oroare și șovăială.

— Am spus: înapoi.

Carax se opri și se retrase. Palacios ne privea cu răceală, încercînd să elucideze cum să rezolve situația. Ochii lui se opriră asupra mea.

— Tu du-te. Asta n-are de-a face cu tine. Haide.

Am șovăit o clipă. Carax încuviință.

— De-aici nu pleacă nimeni, i-o reteză Fumero. Palacios, predă-mi revolverul dumitale.

Palacios rămase tăcut.

— Palacios, repetă Fumero, întinzînd mîna plină de sînge în așteptarea armei.

— Nu, șopti Palacios, scrișnind din dinți.

Ochii înnebuniți ai lui Fumero se umplură de dispreț și de furie. Înșfăcă arma lui Palacios și îl împinse cît colo. Am încrucișat o privire cu Palacios și am știut ce urma să se întîmple. Fumero ridică pistolul încet. Mîna îi tremura, iar revolverul lucea, sclipind de sînge. Carax făcu un pas înapoi, căutînd bezna, însă nu avea scăpare. Țeava revolverului îl urmărea. Am simțit cum mușchii trupului îmi iau foc de mînie. Grimasa de moarte a lui Fumero, care își lingea buzele de nebunie și de ură, m-a trezit ca o scatoalcă. Palacios

se uita la mine, tăgăduind în tăcere. Nu l-am băgat în seamă. Carax renunțase deja, nemișcat în mijlocul sălii, așteptînd glonțul.

Fumero n-a apucat să mă vadă. Pentru el nu existau decît Carax și mîna aceea plină de sînge, încheștată pe revolver. M-am repezit asupra lui dintr-o săritură. Am simțit cum picioarele mi se desprind de sol, însă n-am apucat să-l mai ating încă o dată. Lumea se congelase în aer. Bubuitul împușcăturii l-am auzit departe, ca pe ecoul unei furtuni care se retrage. N-am simțit nici o durere. Glonțul îmi străbătu coastele. Mai întîi a fost o vîlvătaie orbitoare, ca și cum o bară de metal m-ar fi izbit cu o furie de nedescris și m-ar fi propulsat în gol vreo cîțiva metri, doborîndu-mă în cele din urmă la pămînt. N-am simțit căzătura, cu toate că mi s-a părut că pereții convergeau, iar acoperișul cobora cu toată viteza, parcă dornic să mă strivească.

O mînă mi-a susținut capul și am văzut chipul lui Julián Carax aplecîndu-se peste mine. În viziunea mea, Carax apărea întocmai cum mi-l imaginasem, de parcă flăcările nu i-ar fi devastat fața niciodată. Am deslușit groaza din privirea lui, fără s-o pricep. Am văzut cum îmi punea mîna pe piept și m-am întrebat ce era lichidul acela aburind care îi sclișea printre degete. Atunci am simțit focul teribil, ca un suflu de tăciuni devorîndu-mi măruntaiele. Un strigăt a vrut să mi se desprindă de pe buze, dar a ieșit înecat în sînge călduț. Am recunoscut chipul lui Palacios lîngă mine, doborît de remușcare. Mi-am ridicat privirea și atunci am văzut-o. Bea înainta încet dinspre ușa bibliotecii, cu groaza întipărită pe chip și cu mîinile tremurînde pe buze. Tăgăduia în tăcere. Am vrut s-o previn, însă un frig mușcător îmi străbătea brațele și picioarele, croindu-și drum prin trupul meu cu lovitori ca de pumnal.

Fumero pîndea ascuns după ușă. Bea nu și-a dat seama de prezența lui. Cînd Carax s-a ridicat în picioare dintr-un salt și Bea s-a întors, alertată, revolverul inspectorului îi apăsa deja fruntea. Palacios s-a aruncat să-l oprească. A ajuns prea tîrziu. Carax se năpustise deja asupra lui. I-am auzit strigătul, îndepărtat, purtînd numele Beei. Sala se aprinse în strălucirea împușcăturii. Glonțul străbătu mîna

dreaptă a lui Carax. O clipă mai târziu, omul fără chip se prăvălea peste Fumero. M-am aplecat și am văzut cum Bea alerga spre mine, teafără. L-am căutat pe Carax cu privirea ce mi se stingea, însă nu l-am găsit. O altă figură îi luase locul. Era Laín Coubert, întocmai cum învățasem să mă tem de el citind o carte, cu atîția ani în urmă. De astă dată, ghearele lui Coubert se afundară în ochii lui Fumero și începură să-l tîrască aidoma unor cîrlige. Am apucat să observ cum picioarele inspectorului dispăreau pe ușa bibliotecii, cum trupul său se zvîrcolea în timp ce Coubert îl tîra nemilos spre ieșire, cum genunchii se loveau de treptele din marmură, iar zăpada îi sufla în față, cum omul fără chip îl înșfăca de gît și, ridicîndu-l ca pe o marionetă, îl arunca în fîntîna înghețată bocnă, cum mîna îngerului îi străpungea pieptul, ținîndu-l, și cum sufletul blestemat i se risipea într-un abur negru ce cădea în lacrimi înghețate peste oglinda fîntîinii, în timp ce pleoapele i se zbăteau murind și ochii parcă i se prefăceau în țandări cu urme de promoroacă.

Atunci m-am prăbușit, incapabil să-mi mai țin ochii deschiși. Întunericul se colora într-o lumină albă și chipul Beei se îndepărta într-un tunel de ceață. Am închis ochii și am simțit pe față mîinile Beei, am auzit glasul ei implorîndu-l pe Dumnezeu să nu mă ia, șoptindu-mi că mă iubește și că nu mă va lăsa să plec, că nu mă va lăsa să plec. Nu-mi amintesc decît că m-am desprins în acel miraj de lumină și frig, că o pace stranie m-a învăluit, făcînd să dispară durerea și focul mocnit din măruntaie. M-am văzut pe mine însumi umblînd pe străzile acelei Barcelone vrăjite, de mînă cu Bea, în pragul bătrîneții. I-am văzut pe tata și pe Nuria Monfort aducînd trandafiri albi la mormîntul meu. L-am văzut pe Fermín plîngînd în brațele Bernardei și pe vechiul meu prieten Tomás, care amuțise pentru totdeauna. I-am văzut așa cum vezi niște străini dintr-un tren care se îndepărtează prea repede. Atunci, aproape fără să-mi dau seama, mi-am amintit chipul mamei mele, pe care îl pierdusem cu atîția ani în urmă, ca și cum un decupaj rătăcit ar fi alunecat dintre paginile unei cărți. Lumina ei a fost singurul lucru care m-a însoțit în coborîrea mea.

27 noiembrie 1955

—

Post-mortem

Camera unde mă aflam era albă, plăsmuită din pînze și draperii țesute din aburi și din soare strălucitor. De la fereastră se zărea o mare albastră, nesfîrșită. Într-o zi, cineva avea să încerce să mă convingă că nu, că din clinica Corachán nu se vede marea, că saloanele de acolo nu sînt albe și nici eterice și că marea acelui noiembrie era o băltoacă de plumb rece și ostilă, că în săptămîna aceea a continuat să ningă pînă cînd soarele și întreaga Barcelonă au fost îngropate sub un metru de zăpadă și că inclusiv Fermín, eternul optimist, credea că eu aveam să mor din nou.

Mai murisem înainte, în ambulanță, în brațele Beei și ale locotenentului Palacios, care și-a pătat costumul oficial cu sîngele meu. Glonțul, spuneau medicii, care vorbeau despre mine crezînd că nu îi aud, îmi sfărîmase coastele, îmi ștersese inima, secționase o arteră și ieșise prin partea laterală, luînd cu el tot ce întîlnise în drum. Inima a încetat să-mi bată vreme de șaptezeci și patru de secunde. Mi s-a spus că, atunci cînd m-am întors din excursia mea în infinit, am deschis ochii și am zîmbit, înainte să-mi pierd cunoștința.

Nu mi-am venit în simțiri decît opt zile mai tîrziu. Pe atunci, ziarele publicaseră deja știrea despre decesul ilustrului inspector-șef de poliție Francisco Javier Fumero într-o încăierare cu o bandă înarmată de răufăcători, iar autoritățile erau cum nu se poate mai ocupate să găsească o stradă sau un pasaj pe care să-l reboteze în memoria lui. Trupul său a fost singurul găsit în fosta vilă a familiei Aldaya. Trupul Penélopei și cel al fiului ei n-au apărut niciodată.

M-am deșteptat în zori. Îmi amintesc lumina de aur lichid revărsîndu-se peste cearșafuri. Nu mai ninge, iar cineva înlocuise marea de dincolo de fereastră mea cu o piață pustie

în care se înălțau cîteva scrîncioburi și cam atît. Tata, adîncit într-un scaun lîngă patul meu, și-a ridicat ochii și m-a privit în tăcere. I-am zîmbit și a izbucnit în plîns. Fermín, care dormea ca un prunc pe coridor, și Bea, care îi ținea capul în poală, i-au auzit hohotele și au intrat în cameră. Îmi aduc aminte că Fermín era slab și alb ca un os de pește. Mi s-a spus că sîngele care îmi curgea prin vene era al lui, că eu mi-l pierdusem pe al meu cu totul și că, de cîteva zile bune, prietenul meu se tot îndopa cu sandvișuri cu mușchiuleț la bufetul clinicii pentru a-și înmulți globulele roșii, în caz că mai aveam nevoie. Poate că așa se explică de ce mă simțeam mai înțelept și mai puțin Daniel. Îmi aduc aminte că era acolo o pădure de flori și că în după-amiaza aceea, sau poate două minute mai tîrziu, n-aș putea spune, au defilat prin cameră, de la Gustavo Barceló și nepoata lui Clara, pînă la Bernarda și prietenul meu Tomás, care nu îndrăznea să mă privească în ochi și care, cînd l-am îmbrățișat, a luat-o la fugă și s-a dus să plîngă în stradă. Îmi aduc vag aminte de don Federico, care a venit însoțit de Merceditas și de profesorul don Anacleto. Mai ales mi-i amintesc pe Bea, care mă privea în tăcere în timp ce toți se întreceau în veselie și în mulțumiri aduse cerului, și pe tata, care dormise în scaunul acela nopți la rînd, rugîndu-se unui Dumnezeu în care nu credea.

Cînd doctorii au obligat întreaga ceată să părăsească încăperea și să mă lase, fără voia mea, să mă odihnesc, tata s-a apropiat o clipă și mi-a spus că îmi adusese stiloul lui Victor Hugo și un caiet, în caz că voiam să scriu. Din ușă, Fermín a anunțat că se consultase cu toată echipa de medici a clinicii și că fusese asigurat că eu nu voi mai face serviciul militar. Bea m-a sărutat pe frunte și l-a luat pe tata ca să-l scoată la aer, fiindcă nu ieșise din cameră de mai bine de o săptămînă. Am rămas singur, răpus de oboseală, și am adormit uitîndu-mă la penarul stiloului meu, aflat pe măsuța de noapte.

M-au trezit niște pași dinspre ușă și mi s-a părut că zăresc silueta tatei lîngă pat, ori poate că era doctorul Mendoza, care nu mă slăbea din ochi nici o clipă, convins că eram rodul unui miracol. Vizitatorul a dat ocol patului și s-a așezat în scaunul tatei. Îmi simțeam gura uscată și abia

puteam vorbi. Julián Carax mi-a apropiat de buze un pahar cu apă și mi-a susținut capul cît le-am umezit. Ochii lui își luau rămas-bun și mi-a fost îndeajuns să privesc în ei ca să înțeleg că nu apucase să afle adevărata identitate a Penélopei. Nu-mi amintesc prea bine cuvintele lui și nici sunetul vocii. Ceea ce știu e că mi-a luat mîna și am simțit că-mi spunea să trăiesc pentru el și că n-am să-l mai văd niciodată. Ceea ce n-am uitat este ce i-am spus eu. L-am rugat să ia stiloul acela, care fusese al lui dintotdeauna, și să se reapuce de scris.

Cînd m-am deșteptat, Bea îmi răcorea fruntea cu o batistă umezită cu colonie. Tresărind, am întrebat-o unde era Carax. M-a privit, încurcată, și mi-a spus că Julián Carax dispăruse în furtună, cu opt zile în urmă, lăsînd doar o dîră de sînge prin zăpadă, și că toți îl credeau mort. Am spus că nu, că fusese chiar acolo, lîngă mine, în urmă cu doar cîteva secunde. Bea mi-a zîmbit, fără să spună nimic. Infiriera care îmi lua pulsul a clătinat încet din cap și mi-a explicat că dormeam de șase ore, că ea stătuse la biroul din fața ușii camerei mele în tot acest timp și că nimeni nu intrase în încăpere.

În noaptea aceea, cînd încercam să adorm, mi-am întors capul pe pernă și am constatat că penarul era deschis și că stiloul dispăruse.

1956

—

Apele de martie

Bea și cu mine ne-am căsătorit în biserica Santa Ana, două luni mai târziu. Domnul Aguilar, care îmi vorbea numai în monosilabe, cum avea să facă pînă la sfîrșitul vremurilor, mi-a acordat mîna fiicei sale cînd s-a văzut în imposibilitatea de a primi capul meu pe tavă. Disparația Beei îi mai ștersese din furie, iar acum trăia într-o stare de spaimă permanentă, resemnat că, în curînd, nepotul său avea să-mi spună „tăticule” și că viața, prevalîndu-se de un nerușinat, peticit după ce fusese găurit cu un glonț, îi furase copila pe care el, în ciuda lentilelor sale bifocale, continua s-o vadă ca în ziua primei împărtășanii, cu nici o oră mai mare. Cu o săptămîină înainte de ceremonie, tatăl Beei și-a făcut apariția la librărie ca să-mi dăruiască un ac de cravată din aur care îi aparținuse tatălui său și ca să-mi strîngă mîna.

— Bea e singurul lucru bun pe care l-am făcut în viață, mi-a spus el. Ai grijă de ea.

Tata l-a însoțit pînă la ușă și l-a privit cum se îndepărta pe strada Santa Ana cu acea melancolie care îi înmoaie pe oamenii care-și dau seama că îmbătrînesc în același timp.

— Nu-i un om rău, Daniel, mi-a zis el. Fiecare iubește în felul lui.

Doctorul Mendoza, care se îndoia de capacitatea mea de a mă ține pe picioare mai mult de o jumătate de oră, mă avertizase că alergătura presupusă de o nuntă și de toate preparativele ei nu era cel mai bun leac pentru cineva care fusese pe punctul de a-și lăsa inima în sala de operații.

— Nu vă faceți griji, l-am liniștit eu. Nu sînt lăsat să fac nimic.

Nu mințeam. Fermín Romero de Torres se erijase în dictator absolut și factotum pentru ceremonie, banchet și

pentru toate problemele adiacente. Când a aflat că mireasa venea însărcinată la altar, parohul bisericii a refuzat categoric să celebreze cununia și a amenințat că va conjura spiritele Sfintei Inchiziții pentru a împiedica evenimentul. Fermín s-a infuriat peste măsură și l-a scos tîrîș din biserică, strigînd în cele patru zări că era nedemn de haina bisericească și de parohie și jurîndu-i că, dacă cumva îi dădea prin cap fie și să clipească, urma să facă la episcopie un asemenea tărăboi, încît avea să fie surghiunit în cel mai bun caz pe stîncă Gibraltar, să evanghelizeze maimuțele, de meschin și mizerabil ce era. Mai mulți trecători au aplaudat, iar florarul din piață i-a oferit lui Fermín o garoafă albă pe care acesta și-a etalat-o numaidecît la butonieră, păstrînd-o pînă cînd petalele i-au devenit de culoarea gulerului de la cămașă. Totul fiind gata și lipsind numai preotul, Fermín s-a deplasat la colegiul San Gabriel, unde s-a străduit să-l recruteze pentru slujbă pe părintele Fernando Ramos, care nu celebrase nici o cununie la viața lui și a cărui specialitate erau limba latină, trigonometria și gimnastica suedeză, în această ordine.

— Eminentă, mirele e nespus de slăbit și acum eu nu-i pot face încă un necaz. El vede în domnia voastră o reincarnare a marilor părinți ai maicii noastre Biserica, undeva pe culmi, alături de Sfîntul Toma, de Sfîntul Augustin și de Fecioara de la Fátima. Așa cum îl vedeți, băiatul e la fel ca mine, preacucernic. Un mistic. Dacă acum îi spun că nu ne dați o mîină de ajutor, oricum va trebui să celebrăm o înmormîntare, în loc de nuntă.

— Dacă puneți problema astfel...

După cum mi s-a povestit ulterior – fiindcă eu nu-mi aduc aminte, iar nunțile și le amintesc întotdeauna mai bine ceilalți –, înainte de ceremonie, Bernarda și don Gustavo Barceló (urmînd instrucțiunile amănunțite ale lui Fermín) l-au burdușit cu moscatel pe bietul preot, pentru a-l scăpa de trac. Când a sosit ceasul să officieze, părintele Fernando, afișînd un surîs fericit și o nuanță rozalie care-l avantaja, a optat, într-un zbor de licență protocolară, pentru a înlocui lectura nu știu cărei Epistole către Corinteni cu un sonet de dragoste, operă a unui oarecare Pablo Neruda, pe care unii

dintre invitații domnului Aguilar l-au identificat drept comunist și bolșevic înrăit, în timp ce alții căutau în liturghier versurile acelea de o rară frumusețe păgînă, întrebîndu-se dacă nu cumva începeau deja să se facă simțite primele efecte ale iminentului conciliu.

În seara dinaintea nunții, Fermín, arhitect al evenimentului și maestru de ceremonii, m-a anunțat că îmi organizase o petrecere a burlacilor la care eram invitați doar el și cu mine.

— Nu știu, Fermín. Mie lucrurile astea...

— Ai încredere în mine.

În acea noapte a misterelor, l-am urmat docil pe Fermín pînă într-o cocioabă infectă de pe strada Escudillers, unde damfurile de omenească slăbiciune conviețuiau cu prăjeala cea mai abjectă de pe litoralul mediteranean. O echipă de dame cu virtutea închiriată și cu mult kilometraj la bord ne-a întâmpinat cu zîmbete care ar fi făcut deliciul unor studenți la stomatologie.

— Am venit după Rociíto, l-a anunțat Fermín pe un pește ai cărui favoriți aveau o oarecare asemănare cu capul Finisterre.

— Fermín, am bîiguít eu îngrozit. Pentru numele lui Dumnezeu...

— Ai încredere.

Rociíto ni s-a înfățișat de îndată în toată splendoarea ei, pe care am calculat-o undeva în jurul a nouăzeci de kilograme, fără a pune la socoteală șalul de cocotă și rochia roșie lucioasă, și m-a examinat pe îndelete.

— Bună, scumpete. Io te credeam mai bătrîn, ca să vezi.

— Nu el e persoana în cauză.

Am înțeles atunci natura scornelii și temerile mi s-au risipit. Fermín nu uita niciodată o promisiune, mai ales dacă eu eram cel care o făcuse. Am pornit tustrei în căutarea unui taxi care să ne ducă la azilul Santa Lucía. Pe drum, Fermín, care, din respect față de starea mea de sănătate și față de condiția mea de mire, îmi cedase locul din față, stătea pe bancheta din spate cu Rociíto, căreia îi cîntărea farmecele cu o deosebită plăcere.

— Că bună mai ești, Rociíto. Curul ăsta muntenesc al tău e apocalipsa după Botticelli.

— Vai, dom' Fermín, de cînd ți-ai tras iubită m-ai uitat și m-ai lăsat baltă, pungașule.

— Rociíto, tu ești cît mai multe femei laolaltă, iar eu sînt cu monogamia.

— Puah, de asta te vindecă Rociíto cu cîteva frecții bune cu penicilină.

Am ajuns în strada Moncada după miezul nopții, escortînd trupul celest al lui Rociíto. Am strecurat-o în azilul Santa Lucía pe ușa din dos, care se folosea pentru scoaterea morților pe o străduță care strălucea și mirosea precum esofagul iadului. O dată ajunși în bezna Tenebrarium-ului, Fermín s-a apucat să-i dea ultimele instrucțiuni lui Rociíto, în timp ce eu îl localizeam pe bătrînelul căruia îi promisesem un ultim dans cu Eros, înainte ca Thanatos să-i facă lichidarea.

— Nu uita, Rociíto, că bunicuțul e un pic cam tare de urechi, așa încît să-i vorbești tare, răspicat și murdar, ștregărește, cum știi tu, dar să nu sari peste cal, că nu-i nici cazul să-l expediem în împărăția cerurilor înainte de vreme printr-un stop cardiac.

— Stai liniștit, iubițelule, că io mi-s profesionistă.

L-am găsit pe beneficiarul acelor amoruri de împrumut într-un ungher de la primul etaj, un pustnic înțelept ascuns îndărătul unor ziduri de singurătate. Și-a ridicat privirea și m-a contemplat, deconcertat.

— Am murit?

— Nu. Ești în viață. Nu-ți amintești de mine?

— De dumneata îmi amintesc ca de primii mei pantofi, tinere, însă cînd te-am văzut așa, cadaveric, am crezut că ești o vedenie din lumea de dincolo. Să nu-ți fie cu supărare. Aici îți cam pierzi ceea ce voi, cei de-afară, numiți discernămînt. Prin urmare, dumneata nu ești o vedenie?

— Nu. Vedenia ți-am adus-o eu și te așteaptă jos, dacă ești bun.

L-am condus pe bătrînel într-o celulă lugubră pe care Fermín și Rociíto o împodobiseră de sărbătoare, cu cîteva lumînări și cu cîțiva stropi de parfum. Cînd dădu cu ochii de abundenta frumusețe a Afroditei noastre jerezane, chipul bătrînelului se luminea de paradisuri visate.

— Domnul să vă binecuvînteze.

— Iar dumneata să te vezi cu el, zise Fermín, făcându-i semn sirenei din strada Escudillers să înceapă a-și desfășura iscusința.

Am văzut-o luându-l pe bătrînel cu o nesfîrșită delicatețe și sărutîndu-i lacrimile care i se rostogoleau pe obraji. Fermín și cu mine ne-am retras din scenă spre a le acorda intimitatea cuvenită. În periplul nostru prin acea galerie de disperări, am dat peste maica Emilia, una dintre călugărițele care administrau azilul. Ne-a aruncat o privire sulfuroasă.

— Mi-au spus internii că dumneavoastră ați strecurat aici o femeie și că acum vor și ei una.

— Măicuță prealuminată, drept cine ne luați? Prezența noastră aici este una strict ecumenică. Tînărul domn aici de față, care mîine va deveni bărbat în ochii Sfintei noastre maici Biserica, și cu mine am venit să ne interesăm de interna Jacinta Coronado.

Maica Emilia își arcui o sprînceană.

— Sînteți din familie?

— Duhovnicește.

— Jacinta a murit acum cincisprezece zile. Un domn a venit s-o viziteze cu o noapte înainte. E rudă cu ea?

— Vă referiți la părintele Fernando?

— Nu era preot. Mi-a spus că se numește Julián. Nu-mi amintesc numele de familie.

Fermín mă privi, mut.

— Julián e un prieten de-al meu, am zis eu.

Maica Emilia încuviință.

— A stat cu ea mai multe ceasuri. De ani de zile n-o mai auzisem rîzînd. Cînd el a plecat, ea mi-a spus că vorbiseră de alte vremuri, de cînd erau tineri. Mi-a spus că domnul acela îi aducea vești despre fiica ei Penélope. Nu știam că Jacinta avea o fată. Îmi aduc aminte pentru că în dimineața aceea Jacinta mi-a zîmbit și, cînd am întrebat-o de ce era atît de bucuroasă, mi-a spus că se ducea acasă, cu Penélope. A murit în zori, în somn.

Rociño și-a încheiat ritualul amoros după cîteva minute, lăsîndu-l pe bătrînel sleit, în brațele lui Morfeu. Cînd am ieșit, Fermín i-a plătit dublu, însă ea, cuprinsă de milă în fața priveliștii acelor nenorociți uitați de Dumnezeu și de

diavol, a ținut neapărat să-și doneze onorariul măicuței Emilia, ca să li se dea cîte o gustare de ciocolată cu gogoși, fiindcă ei asta îi alunga întotdeauna suferințele vieții, această ticăloasă peste ticăloase.

— Io tare mi-s simțitoare. Uită-te și 'mneata, dom' Fermín, la săracuțul ăsta... Nu vrea decît să-l îmbrățișezi și să-l mîngîi. Ți se rupe ini...

Am urcat-o pe Rociño într-un taxi cu un bacșiș bun, iar noi am luat-o pe strada Princesa, care era pustie, presărată cu văluri de aburi.

— Ar trebui să te duci la culcare, pentru mîine, zise Fermín.

— Nu cred că pot.

Ne-am îndreptat spre Barceloneta și, aproape fără să ne dăm seama, am înaintat pe dig pînă cînd întregul oraș, strălucind de tăcere, a rămas la picioarele noastre asemenea celui mai mare miraj al universului, înălțîndu-se din apele din port. Ne-am așezat pe chei ca să contemplăm priveliștea. La vreo douăzeci de metri începea o procesiune nemișcată de automobile, cu geamurile acoperite de abur și foi de ziar.

— Orașul ăsta e o vrăjitoare, știi dumneata, Daniel? Ți se vîră pe sub piele și îți răpește sufletul fără ca măcar să bagi de seamă.

— Vorbești și dumneata ca Rociño, Fermín.

— Să nu rîzi, fiindcă cei ca ea fac din lumea asta ticăloasă un loc pe care merită efortul să-l vizitezi.

— Tîrfele?

— Nu. Tîrfe sîntem cu toții, mai devreme sau mai tîrziu. Eu vreau să zic oamenii buni la inimă. Și nu te uita așa la mine. Pe mine nunțile mă înmoaie ca pe-o cîrpă.

Am rămas acolo, în brațele acelei liniști ciudate, privind reflexele apei. În scurt timp, zorii presărară chihlimbar pe cer, iar Barcelona se aprinse de lumină. Se auziră în depărtare clopotele de la bazilica Santa María del Mar, care se ridica printre cețuri, de partea cealaltă a portului.

— Crezi dumneata că Julián Carax mai e aici, pe undeva prin oraș?

— Întreabă-mă altceva.

— Ai verighetele?

Fermín zîmbi.

— Hai, să mergem. Căci dumneata și cu mine sîntem așteptați, Daniel. Ne așteaptă viața.

Avea o rochie de culoarea fildeșului și ducea universul întreg în privire. Abia dacă îmi amintesc cuvintele preotului sau chipurile pline de speranță ale invitaților care umpleau biserica în acea dimineață de martie. N-am păstrat în minte decît atingerea buzelor ei și, cînd mi-am mijit ochii, jurămîntul secret pe care l-am purtat mereu în inimă și de care îmi voi aminti tot restul zilelor mele.

1966

—

Dramatis personae

Julián Carax încheie *Umbra vîntului* cu un scurt capitol în care însăilează destinele personajelor sale peste ani. Am citit multe cărți din acea noapte îndepărtată a anului 1945, însă ultimul roman al lui Carax a rămas preferatul meu. Astăzi, cu trei decade în spate, nu mai nutresc speranțe să-mi schimb părerea.

În timp ce scriu aceste rînduri pe tejgheaua librăriei, fiul meu Julián, care mîine împlinește zece ani, se uită la mine zîmbitor și intrigat de teancul ăsta de foi care tot crește și iar crește, convins, poate, că și taică-său a contractat boala aceea a cărților și a cuvintelor. Julián are ochii și inteligența mamei sale, și îmi place să cred că posedă ingenuitatea mea. Tata, care, deși nu recunoaște, întîmpină dificultăți în a citi titlurile de pe cotoarele cărților, e sus, în casă. De multe ori mă întreb dacă e un om fericit, împăcat, dacă prezența noastră îl ajută sau dacă trăiește printre amintirile lui, în tristețea aceea care l-a urmărit mereu. Acum, Bea și cu mine ne ocupăm de librărie. Eu țin socotelile. Bea face achizițiile și se ocupă de clienți, care o preferă pe ea mie. Nu-i învinovățesc.

Timpul a făcut-o puternică și înțeleaptă. Nu vorbește aproape niciodată despre trecut, deși adesea o surprind ancorată într-una din tăcerile ei, singură cu ea însăși. Julián își adoră mama. Mă uit la ei cînd sînt împreună și știu că îi unește o legătură nevăzută, pe care eu abia pot s-o bănuiesc. Îmi e de-ajuns să mă simt o parte din insula lor și să mă știu norocos. Librăria ne aduce atît cît să trăim fără lux, dar nu sînt în stare să mă imaginez făcînd altceva. Vînzările se reduc de la an la an. Eu sînt optimist și îmi spun că ceea ce urcă va coborî, iar ceea ce coboară, într-o bună zi, va trebui

să urce. Bea spune că arta de a citi moare încetul cu încetul, că e un ritual intim, că o carte e o oglindă și că nu putem găsi în ea decît ceea ce avem înlăuntrul nostru, că atunci cînd citim ne folosim mintea și sufletul și că aceste bunuri sînt din ce în ce mai rare. În fiecare zi primim oferte de la oameni care vor să cumpere librăria ca s-o transforme într-un magazin de televizoare, de eșarfe sau de sandale. Nu ne vor scoate de-aici decît cu picioarele înainte.

Fermín și Bernarda au mers la altar în 1958, iar acum au ajuns deja la patru copii, toți băieți, cu nasul și urechile tatălui lor. Fermín și cu mine ne întîlnim mai puțin ca înainte, deși uneori repetăm acea plimbare pînă la dig în zori, și punem lumea la cale cu hotărîre. Fermín a renunțat la slujba de la librărie acum cîțiva ani și l-a înlocuit pe Isaac Monfort, după moartea acestuia, la Cimitirul Cărților Uitate. Isaac e îngropat lîngă Nuria, la Montjuïc. Îi vizitez adesea. Stăm de vorbă. Întotdeauna sînt flori proaspete pe mormîntul Nuriei.

Vechiul meu prieten Tomás a plecat în Germania, unde lucrează ca inginer pentru o firmă de mașini industriale, inventînd minuni pe care n-am izbutit să le pricep vreodată. Uneori trimite cîte-o scrisoare, întotdeauna pe numele surorii sale Bea. S-a căsătorit acum doi ani și are o fiică pe care noi n-am văzut-o niciodată. Trimite mereu suveniruri pentru mine, însă eu știu că l-am pierdut iremediabil, de ani de zile. Îmi place să-mi închipui că viața ne răpește prietenii din copilărie pur și simplu dintr-un capriciu al ei, însă nu întotdeauna reușesc s-o și cred.

Cartierul a rămas la fel, însă există zile cînd mi se pare că lumina îndrăznește din ce în ce mai mult, că se întoarce la Barcelona, ca și cînd noi toți am fi alungat-o, dar pînă la urmă ne-ar fi iertat. Don Anacleto și-a părăsit catedra de la institut și acum se dedică în exclusivitate poeziei erotice și gloselor sale de pe contracoperte, mai monumentale ca oricînd. Don Federico Flaviá și Merceditas s-au mutat împreună după ce mama ceasornicarului a murit. Alcătuiesc o pereche frumoasă, deși nu lipsesc invidioșii care dau asigurări că năravul din fire n-are lecuire și că, în unele seri, don Federico mai face cîte-o escapadă, dichisit ca o balabustă.

Don Gustavo Barceló a închis librăria și ne-a predat nouă fondurile. A spus că s-a săturat pînă peste cap de breaslă și că e dornic să înfrunte noi provocări. Prima și ultima dintre acestea a fost crearea unei edituri pentru reeditarea operelor lui Julián Carax. Din primul volum, conținînd primele trei romane ale sale (recuperate dintr-un set de șpalturi rătăcit într-un depozit de mobilă al familiei Cabestany), s-au vîndut trei sute patruzeci și două de exemplare, cu multe zeci de mii mai puțin decît succesul anului, o biografie ilustrată a toreadorului El Cordobés. În prezent, îndeletnicirea de bază a lui don Gustavo o constituie voiajele prin Europa în compania unor dame distinse și trimiterea de cărți poștale cu catedrale.

Nepoata sa Clara s-a căsătorit cu bancherul milionar, însă mariajul lor n-a durat decît un an. Lista amanților ei e în continuare lungă, cu toate că scade de la an la an, ca și frumusețea ei. Acum locuiește singură în apartamentul din Plaza Real, de unde iese din ce în ce mai rar. Într-o vreme o vizitam, mai mult fiindcă Bea îmi amintea de singurătatea și de ghinionul ei decît din propria mea voință. Cu trecerea anilor, am văzut născîndu-se în ea o amărăciune pe care vrea s-o îmbrace în ironie și indiferență. Uneori cred că încă mai așteaptă ca acel Daniel vrăjit de cincisprezece ani să vină s-o adore în umbră. Prezența Beei sau a oricărei alte femei o otrăvește. Ultima dată cînd am văzut-o, își cerceta cu mîna ridurile. Mi s-a spus că uneori se mai întîlnește cu fostul ei profesor de muzică, Adrián Neri, a cărui simfonie a rămas neterminată și care, pe cît se pare, a făcut carieră ca gigolo printre damele din cercul de la Teatrul Liceo, unde acrobațiile sale de alcov i-au atras porecla Flautul Fermecat.

Anii n-au fost prea generoși cu amintirea inspectorului Fumero. Parcă nici măcar cei care îl urau ori se temeau de el nu și-l mai amintesc. Cu ani în urmă, m-am întîlnit pe Paseo de Gracia cu locotenentul Palacios, care a părăsit corpul ofițeresc și acum este profesor de educație fizică la un colegiu din cartierul Bonanova. Mi-a spus că mai există o placă comemorativă în cinstea lui Fumero în beciurile

comisariatului de pe Vía Layetana, însă noul automat de răcoritoare o acoperă complet.

Cît despre vila familiei Aldaya, e tot acolo, contrazicînd orice previziune. În cele din urmă, agenția imobiliară a domnului Aguilar a izbutit s-o vîndă. A fost complet restaurată, iar statuile îngerilor au fost transformate în pietriș pentru a acoperi spațiul de parcare care ocupă ceea ce odinioară fusese grădina familiei Aldaya. Azi e o agenție de publicitate care se îndeletnicește cu crearea și promovarea acelei ciudate poezii care glorifică ciorapii de bumbac, laptele praf și articolele sportive pentru afaceriștii de mare clasă. Trebuie să mărturisesc că într-o zi, invocînd niște pretexte neverosimile, m-am dus acolo și am cerut să vizitez casa. Vechea bibliotecă în care am fost pe punctul de a-mi pierde viața e acum o sală de ședințe împodobită cu afișe publicitare pentru deodorante și detergenți cu puteri miraculoase. Camera unde Bea și cu mine l-am conceput pe Julián a devenit baia directorului general.

În ziua aceea, cînd m-am întors la librărie după ce vizitasem fosta vilă a familiei Aldaya, am găsit un colet cu ștampile de la Paris. Conținea o carte intitulată *Îngerul de negură*, romanul unui anume Boris Laurent. Am răsfoit-o grăbit, simțind acel parfum vrăjit, promițător, al cărților noi, și m-am oprit cu privirea asupra începutului unei fraze la împlinire. Am știut de îndată cine o scrisese și n-am fost surprins cînd, uitîndu-mă pe prima pagină, am văzut, scrisă cu cerneala albastră a acelui stilou pe care îl adorasem atîta în copilărie, următoarea dedicație:

Prietenului meu Daniel, care mi-a înapoiat glasul și stiloul.

Și lui Beatriz, care ne-a înapoiat amîndurora viața.

Un bărbat încă tânăr, cu câteva fire albe în păr, pășește pe străzile unei Barcelone prinse sub ceruri de cenușă și sub un soare de abur care se revarsă peste Rambla de Santa Mónica asemenea unei ghirlande de aramă lichidă.

Duce de mînă un băiat de vreo zece ani, cu privirea îmbătată de misterul promisiunii pe care tatăl său i-a făcut-o dis-de-dimineată, că-l va duce în Cimitirul Cărților Uitate.

— Julián, ce-ai să vezi astăzi n-ai să poți povesti nimănui. Nimănui.

— Nici măcar mamei? întreabă băiatul, cu jumătate de glas.

Tatăl oftează, ascunzîndu-se în acel zîmbet trist care îl urmărește de-a lungul vieții.

— Ba sigur că da, răspunde el. Față de ea n-avem secrete. Ei poți să-i povestești orice.

La scurt timp, ca niște figuri din abur, tatăl și fiul dispar în mulțimea de oameni de pe Rambla, pașii lor pierzîndu-se pentru totdeauna în umbra vîntului.

Cuprins

Cimitirul Cărților Uitate	7
Zile de cenușă — 1945-1949	13
Sărăcie lucie — 1950-1952	51
Năravul din naștere — 1953	81
Orașul umbrelor — 1954	105
Nuria Monfort : Amintiri cu fantome — 1933-1955	355
Umbra vîntului — 1955	441
27 noiembrie 1955 — Post-mortem	459
1956 — Apele de martie	465
1966 — Dramatis personae	475

Bestseller internațional, *Umbra vântului* a cunoscut peste douăzeci de ediții în Spania, unde a depășit un milion de exemplare vândute, și a fost tradus în cincizeci de țări. În anul 2004, romanul *Umbra vântului* a fost distins, în Franța, cu prestigiosul Prix du Meilleur Livre Étranger.

„Dacă ați crezut cumva că marele roman gotic a murit o dată cu secolul al XIX-lea, *Umbra vântului* o să vă facă să vă răzgîndiți. Un roman de prima mînă, plin de capcane, de intrigi care se desfac unele din altele.”

Stephen King

„O aventură fantastică, un roman scris parcă de Jorge Luis Borges în stilul *Numelui trandafirului*. Zafón are grijă să dozeze iubirea, magicul, crimele și nebunia încît să-l captiveze pînă și pe cititorul cel mai sceptic. Diabolic de bun!”

Elle

„Dacă vă plac romanele pline de suspans, de erotism și de groază, dați fuga la prima librărie și cumpărați *Umbra vântului*.”

The Washington Post

„*Umbra vântului* este, în fond, o scrisoare de dragoste adresată literaturii și cititorilor la fel de pasionați de povești precum tînărul erou al cărții.”

Entertainment Weekly

„O carte care spune povestea unei alte cărți, plină de scene fantastice, minunate. Dacă începi s-o citești, n-o mai poți lăsa din mînă. Am devorat-o într-o zi și jumătate, pe nerăsuflăte.”

Joschka Fischer

ISBN 973-46-0024-9

9 789734 600243

www.polirom.ro

POLIROM